# Quotlibeta guillermi hokan.

Satis es .I. Domine.
... suo redemis



Del L. Miracles

De los remedios de Ariana

Rima questio est. vtrūꝫ probari possit ꝑ naturalē rōem. ꝙ tm̄ est vnus deus. ꝙ sic: qa vnius mūdi est tm̄ vnus princeps. xii° methaphisice sed pōt probari naturali ratōne ꝙ tm̄ est vn⁹ mundus scdm̄ philosophū i° de celo g° potest probari ꝙ tm̄ est vnus princeps sed iste est deus. ergo rc̄. Ad oppositū. articulus fidei nō pōt euidenter probari: sed ꝙ tm̄ est vnus de⁹ est articulus fidei ergo rc̄. In ista questione primo ponā quid intelligendū est per hoc nomen deus. secūdo respōdebo ad questionem.

Circa primū dico ꝙ hoc nomen de⁹ pōt habere diuersas descriptiones Una est ꝙ deus est aliquid nobilius ꝛ meli⁹ oīm alio a se. Alia est ꝙ deus est illud quo nihil est melius ꝛ perfectius. Circa pm̄ dico ꝙ accipiendo deū scdm̄ primā descriptionē nō pōt demōstratiue ꝓbari ꝙ tm̄ est vnus de⁹. cuius rō est. qꝛ hoc nō ē p̄ᵉ nota de⁹ est. qꝛ nō pōt euidēter sciri ꝙ de⁹ ē. sic accipiendo. ergo non potest euidenter sciri ꝙ est tm̄ vn⁹ deus ꝯña plana est. añs ꝓbatur quia multi dubitant de ista deus est. nec pōt ꝓbari ex se notis. quia in oī rōne accipiet aliquod dubiū vel creditū: nec est nota per experientiā maᵐ est ergo rc̄. Secūdo dico ꝙ si posset euidenter probari ꝙ deus est. Primo° accipiendo deū tunc vnitas dei euidenter posset ꝓbari. cuius ratio est. quia si essent duo dii. a ꝛ b. ꝑ illā descirptōem a. esset perfectior oī alio a se ꝛ sic esset perfectior b. ꝛ b: esset pfectior a. qꝛ de⁹ est ꝑ positū ꝛ ꝑ ꝯña b. esset perfectior qꝫ a. ꝛ a. qꝫ b. quod est manifesta ꝯtradictio ergo si posset euidēter ꝓbari qd̄ deus ē sic accipiēdo deum posset euidēter ꝓbari vnitas dei. Tertio dico ꝙ nō pōt vnitas dei euidēter ꝓbari accipiēdo secūdoᶜ ꝛ tm̄ hec negatiua vnitas dei nō pōt euidenter probari nō pōt demonstratiue ꝓbari: quia non pōt demonstrari ꝙ vnitas dei nō potest euidenter ꝓbari nisi solūmō ꝑ rōes ī cōtrariū: sed non pōt demonstrari ꝙ astra sint paria vel īparia nec potest demonstrari trinitas personaꝝ ꝛ tñ iᵉ negatiue nō possunt demonstratiue ꝓbari. si non pōt demonstrari ꝙ astra sint paria: vel īparia nō pōt demōstrari trinitas personaꝝ. Sciēdū tm̄ ꝙ pōt demōstrari deū esse accipiendo deū. Secūdo° pri⁹ dicto quia aliter esset ꝓcessus in infinitū nisi esset aliquid in entib⁹ quo non est aliqd prius nec perfectius: sed ex hoc nō seqtur ꝙ pōt demonstrari ꝙ tm̄ est vnū tale sed hoc tm̄ fide tenetur. Unde ad rōes scoti in ꝯtrariū. Ad primā dico ꝙ 1ª ꝓcedit ex vna ꝓpōe credita. s. ꝙ intellectus diuin⁹ est infinit⁹. qꝛ illa est eq dubiaª sicut ꝯ° pricipalis nec pt demōstraᵉ ꝓbari: sꝫ tm̄ est credita. 2° dico supposito ꝙ possꝫ demonstrari īfinitas īntellect⁹ diui nō pt tm̄ demōstrari ꝙ ille īntellect⁹ diu⁹ īfinit⁹ cognoscat b. ꝑfectissīe: sꝫ hᵉ tm̄ ē creditū. 3° dico ꝙ h° supposito ad hᶜ rō n̄ ꝓcedit qꝛ qñ q̄rit āt a cognoscit b. ꝑ eēnᵃᵐ b. aut ꝑ eēnᵃᵐ suā d° ꝙ ē distiguēda ex eo ꝙ li ꝑ pt dicere circūstātiā cē efficiētis ꝯgnitōeꝫ. vl̄ obiecti cognoti ꝑ talē ꝯgnitōeꝫ vel 3°° lꝫ ī ꝓprie pōt dicere circūstātiā noticie absolute assirmatiue simplicis ꝛ ꝓprie ipi⁹ eēnᵉ dic vl̄ noticie equalētis noᶜ simplici ꝛ ꝓprie ipi⁹ eēnᵉ. Si prio° sic dico ꝙ a. nō ītelligit b ꝑ eēnᵃᵐ b. qꝛ b. n̄ cāt cogniᵉᵐ a. effecᵃᵐ Si 2°° ītelligat sic ꝯce° ꝙ a. ītelligit b.

per essentiā qꝛ b. est obiectū ꝯgnitōis ipsius a. sic etiā deus intelligit creaturaꝫ ꝑ essentiā creature. Si 3° mō intelligat̄ q̄ nos nō cognoscimus deuꝫ pro statu isto. s. cognitione absoluta que distiguit̄ contra ꝯnotatiuā affirmatiuā que distiguit̄ cōtra negatiuā cognitione simplici distinguendo contra ꝯpositā cognitione propria distinguendo cōtra cōem. qꝛ cū oībus istis conditionibus nō cognoscimꝰ deū ꝓ statu isto Tn̄ dico ꝙ a cognoscit b. per essentiā ipsius a. quia est cognitio absoluta ipsius b. affirmatiua simplex ꝓpria: vel equiualet noticie ꝓprie ⁊ simplici. nā sicut in nobis cognoscēdo albedinē ⁊ nigredinē per vnū actū possumꝰ eque sufficienter formare cōplexa ⁊ iudicare inter albedinē ⁊ nigredinē: sicut si cognoscerēmꝰ albedinē ⁊ nigredineꝫ ꝑ duos actus. ⁊ tn̄ illa vnica cognitio nec est ꝓpria cognitio albedinis nec nigredinis: sed est ꝯmunis vtriusqꝫ. est tamē ꝓpria per equiualentiā. qꝛ tm̄ vꝫ ad iudicandū inter illa. sicut si esset cognitio ꝓpria vtriusqꝫ. Ita a per suā vnicam cognitōem ⁊ simplicē pōt eque sufficiēter iudicare iter a ⁊ b. sicut si a haberet vnā propriā cognitōem qua cognosceret se ⁊ a aliā qua cognosceret b. ⁊ tn̄ cognitio a neutri est propria: sed est cōis tam sibi q̄ꝫ b. tn̄ vtriqꝫ est ꝓpria per equiualentiā. quia tm̄ valet ad iudicandū obiecta sicut si in a essent due cognitiones ꝓprie a ⁊ b. Sed ad ꝓbatōem doctoris. cuꝫ dicit ꝙ si a intelligit b per essentiā. b tūc actus a esset naturaliter posterior q̄ꝫ b.

Dico ꝙ verꝫ esset si li ꝑ diceret circūstantiā cause efficientis. quia tunc essentia b efficeret cognitōem ipsius a. ⁊ effectus est posterior sua cā efficiēte. Si autem li per dicat circunstantiā obiecti vel noticie ꝓprie: sic nō ꝯcludit. Ad 2m ꝓ 1a via dico ꝙ aliquid esse obiectū adeq̄tum dupliciter intelligit̄. vno° s̄m perfectōem sic ꝙ obiectū sit eque perfectuꝫ sicut actus. Alio° s̄m predicatōeꝫ: sic ꝙ sit cōe per predicatōem oī obiecto apprehensibili a tali potētia. Primo° non est inconuēiens eundē actū habare duo obiecta adequata per ypotesim: qꝛ contrariū nō pōt demōstrari. ⁊ prio° eēntia ipsius a est obiectū adequatū sue cognitionis ⁊ b simlit̄. Scdo° est impossibile ꝙ eiusdē actus sint duo obiecta adequata: ⁊ sic dico ꝙ nec a nec b est obiectū adequatū. Et qn̄ ꝓbatur maior. qꝛ tūc acquietaretur per aliquid: quo circūscripto nihil minus quietaret. dico ꝙ nō pōt ꝺmōstrari ꝙ circūscripto b. qetaretur a in essentia sua. ⁊ si posset esset concedendum ꝙ a haberet duo sufficienter quietantia. Ad aliud de secunda via cōcedo ꝙ nō pōt demōstrari ꝙ a diligat b. qꝛ multi phōꝝ posuerunt ꝙ deus nec intelligit nec vult aliquid extra se. tn̄ hoc posito ꝙ a diligat b nō pōt demonstrari ꝙ a plus vel minꝰ equaliter diligat b sicut seipm̄. Et qn̄ ꝓbatur ꝙ a infinite diligit b. quia vterqꝫ est deus infinitus dico ꝙ nō pōt demonstrari ꝙ vterqꝫ sit infinitus intensiue. qꝛ hoc est solum creditūꝫ ⁊ per ꝯsequēs nō pōt demōstrari ꝙ b sit infinite diligēdꝰ. nec pōt demōstrari ꝙ a plus diligit se q̄ꝫ b. Et qn̄ dicitur ꝙ qd̄ liber plus diligit naturaliter esse suum q̄ꝫ alterius. Dico lꝫ hoc sit verū de eo qd̄ naturaliter diligit se ⁊ alia libere nō tn̄ de naturalit̄ diligēte oē diligibile. nūc aūt a naturaliter diligit se ⁊ om̄e aliud. nec pōt demōstrari ꝙ libere ⁊ ꝯtigent diligit aliqd ⁊ dato ꝙ libere diligat b adhuc voluntas libera nō ꝯformatur voluntati

naturali .alit enl voluntas nostra di/ligeret tantum deum infinite sicut voluntas diua naturalit diligit deū infinite tñ voluntas libera ꝯformat rōi naťali nō aūt semp voluntati naturali. Ad 2m ꝓ illa via dico ꝙ non pōt demōstrari ꝙ a fruit b nec vnit q2 nō pōt demōstrari ꝙ a diligit aliqd aliud a se. Similit possto ꝙ sic pōt dici ꝙ a fruitur b. ꝛ ꝯcedo tūc ꝙ a est btūa in duobus obiectis quorum neutrm dependet ab alio ꝛ vtrūqz ē sufficiēs btificatiuū tñ si fruit duob9 b9 est vnico actu nō duobus. Et ad ꝓbatio nē pōt dici ꝙ b destructo a sufficiēter esset btūs in se. nec pt demōstrari ꝙ a non pt hēre talia duo obiecta beatificatiua.

Ad aliud dico ꝙ nō pōt demonstrari ꝙ a quietatur in b. nec in se. Ad illud de tertia via ꝯcedo totā istā deductōem ꝛ ꝯclusionē ꝙ voluntas pōt plus ordinate amare a ꝛ b. ꝙ̄ a solū ꝛ dico vltra ꝙ nō pōt demonstrari ꝙ voluntas creata quietatur in vno illoꝝ. q2 nō pōt demōstrari ꝙ sit infinitū intensiue. Ad aliud de quarta via dico ꝙ cā totalis dupliciter describitur. vno° dicit cā totalis illd quo posito: oi alio circūscripto pōt esse etus sufficient produci. ꝛ a illom° cā totalis dicitur cā sufficiens. Alio° dicitur cā totalis illud qd pt aliquē effectū sufficienter ꝓducere: ꝛ sine quo nō pōt talia effectus produci. ꝛ sic cā totalia: ꝛ causa precisa sunt idē. Primo° loquē do dico ꝙ vnus effectus pōt simul habere duas cās totales. sicut idē calor numero pōt simul ꝓduci a sole ꝛ ab vno igne vel a duobus ignibus. ꝛ concedo ꝙ a ꝛ b pñt esse cause totales vnius effectus. Secūdo mō ꝯtradictio est ꝙ idē effectus numero habeat duas causas totales. Nec pōt demōstrari ꝙ a vel b sit sic cā totalis alicui9 effectus illo mo° lo/quēdo° Ad ꝓbationē dico ꝙ effectus habēs duas cās totales. Prio° nō depē det ab altera essentialiter q2 posset sufficienter producii s non existente. Ad 2m de illa via de duobus finibus totalibus et primia dico: sicut de causa totali efficiente. ꝙ einsdē effectus possunt esse duo fines quoꝝ vterqz est causa finalis sufficiēs illius effectus sicut aliquis vadens ad tabernā ꝓpter cibuz et potū sufficienter iret propter vtrūqz diuisim. q2 si nollet bibere adhuc iret ad comedēdū et si nollet comedere iret ad bibendum. Sed ꝙ habeat duos fines totales 2°° ē impossibile. Ad 1s de duobus excedentibus dico ꝙ nō est incōueniens aliquid primo excedi a duobus excedētibus. q2 vnus lapis excedit primo a duob9 hominibus. nec vnus homo prius excedit lapidē ꝙ̄ alius. Ad aliud de quita via dico. ꝙ nō pōt demonstrari ꝙ alter vel vterqz esset infinitus intensiue. ꝛ ideo non pōt demonstrari ꝙ in infinitū exceditur. Et ꝙ̄uis possit ꝓbari ꝙ maior perfectio esset in illia duobus ꝙ̄ in vno per se nō tñ sequitur ꝙ in infinitū potest excedi. q2 nō pōt demōstrari ꝙ aliqs istoꝝ sit infinitus. Ad illud de sexta via dico. ꝙ nō pōt demōstrari ꝙ species plurificabilis nō detiat se ad certū numerū indiuiduoꝝ quia nō pōt demōstrari quī aliqua astra sint eiusdē speciei. ꝛ tamen illa sm phōs determināt sibi certū numerū indiuiduoꝝ sub qualꝫ specie: ita ꝙ ꝑ nullā potentiā possunt plura fieri sub ia specie. Ita dicunt hoc etiā aliq theologi. Similiter materia in aliquo toto ē plurificabilia in partes eiusdem speciei cū tñ illa materia determinat sibi certuz numerū partiū eiusdē quātitatis. Simi

liter sol est eiusdē speciei cum suis medietatibus. ⁊ tñ determinat sibi certū numerū medietatū eiusdē quātitatis. Ita pōt dici in ꝓposito ꝙ nō pōt ꝓbari ꝙ essentia diuina nō determinat sibi dualitatem duorum: ita patet ꝙ maior est falsa. Ad aliud pro 1ª via dico. ꝙ duo necesse esse si essent: nec conueniunt nec distīguntur in aliquo sed se ipsis conueniunt in necesse esse hoc est ꝯcept⁹ h⁹ necesse eē vni⁹ et vere predicatur de ipsis. ⁊ seipsis distinguntur. Quere ꝓbatōem hui⁹. in prio. distinctionis secūda questione de vnitate dei. Ad vltimū. de alia via dico ꝙ nō pōt demōstrari ꝙ deus sit oīpotens: sed sola fide tenetur. posito etiā ꝙ sic pōt dici ꝙ voluntas vnius est naturaliter conformis alteri ⁊ ꝯcors ita ꝙ naturaliter vnius quicquid vult: alius vult iō necessario. ⁊ ideo si a vult aliquid esse b. non potest nolle illud esse vel velle illud non esse. quia nō pōt demōstrari ꝙ b. vult illud libere ⁊ ꝯtingenter ⁊ indifferenter. ⁊ ideo nō sequit ꝙ a. pōt facere b. nulli potentē. Ad principale patet ex dictis

## Secunda questio.

Trū essentia diuina ⁊ relatio distinguātur ex natura rei ꝙ sic. qꝛ cōtradic^a de eodē nō verificantur sed essentia est tres persone paternitas nō est tres persone. ergo distinguūtur ex natura rei. Contra essentia est rl'o ergo nō distinguūtur

Pro dictis quorūdam pōt dici ꝙ distingui ex natura rei pōt dupliciī accipi Vno° ꝓprie tunc illa distinguūtur q̄ sunt plura quorum vnū nō est realiter alterum vel iꝓprie qñ s. est aliqua ratio absoluta que est plures res re^e ⁊ est aliqua res que est i^a res absoluta que est plures res re^e: ⁊ tamen ipsa non est plures res re^e. Primomodo accipiendo essentia ⁊ rl'o non distinguūtur ex natura rei. qꝛ essentia est realiter relatio. Secūdomō distinguūtur. qꝛ essentia est tres persone ⁊ relatio nō est tres persone nec aliā distinctiōem vel nō ydēptitatem paruam vel magnā ibi pono preter predictam. Ad primū in cōtrariū nego consequentiā aliquid vere predicatur de essentia qđ nō predicat de paternitate. g° paternitas ⁊ essentia distinguūtur. qꝛ antecedens est verū terminis supponētib⁹ ꝑsonaliter ⁊ significatiue ⁊ ꝯñs falsū terminis significatiue acceptis. qꝛ manifestum est ꝙ aliquid vere predicatur de 1° termino essentia vt stat personaliter qđ nō predicatur de paternitate vt stat etiā personaliter: ⁊ tñ essentia ⁊ paternitas vt stant personaliter nō distinguūtur. qꝛ denotatur ꝙ in re esset aliqua distinctio alia q̄ dicta sit: sed bene sequit ꝙ essentia supponit pro aliqua re que est plures ꝑsone ⁊ paternitas supponit pro aliqua re que nō est plures persone. tñ si essentia ⁊ paternitas supponāt simpliciter vel materialiter in ꝯñte. tunc ꝯñs est verū sicut añs quia isti ꝯceptus essentia ⁊ paternitas distinguūtur realiter. Ad aliud dī ꝙ sbā^c in istis ꝓpositionibus quas format bt'us essentia est tres persone: paternitas nō est tres ꝑsone. significant oīno idē accipiendo significare gñalissime: qꝛ sic accipiendo significare nihil significat essentia ꝙ nō sit idem realiter cū illa re que est paternitas. nec ecōuerso: sꝫ tūc nō vꝫ ꝯñs significāt oīno idē: g° iste ꝓpōes ꝯtradicūt. qꝛ vltra requirit ꝙ supponāt ꝓ eodē oīno nūc aūt accipiēdo significare stricte ꝓ supponere tūc nō significant oīno idē qꝛ nō sup

ponit pro eodē oīno.q2 essentia suppo/
nit pro re que est paternitas ⁊ duabus
aliis reb⁹ respectiuis.paternitas aūt sup
ponit pro re que lʒ sit essentia nō tñ est
due alie res respectiue. Si dicat sub
iecta illaꝝ ꝓpositionū supponit ꝑ essen
tia ⁊ patnitate: ſʒ patnitas ⁊ essenᵃ sunt
idē g° supponit ꝑ eodē Itē si nō ꝑ eodē
g° ꝑ diuersis . ite supponunt: ergo sup/
ponunt ꝑ aliquo vel aliquibus aut ꝑ
nullis. Ad primum dico ꝙ ꝯsequētia
nō vʒ sicut nec ista filius supponit ꝑ eēnᵃ
eēnᵃ ē paternitas. ergo filius supponit
ꝑ patnitate:sed ē fallatia accidētis vtro
biqʒ ex ydētitate ꝑciali mediu. Ad 2m
dico ꝙ ꝯña nō vʒ.q2 añs est verū ⁊ con
sequens falsum.primū pʒ.quia si suppo
nant ꝑ eodē tunc aut ꝑ paternitate aut
essentia.nō pro essentia: q2 tunc hec eēt
vera paternitas est tres persone sicut et
essentia est tres persone qđ falsum est Si
supponāt ꝑ paternitate.tūc sicut pater/
nitas nō est filius nec spūssanctus. ita essen
tia nō esset filius nec s.s. Rm patet.
quia essentia ⁊ paternitas non sunt aliq̄
diuersa.ideo concedo ꝙ nec supponunt
pro eodē nec ꝑ diuersis. Ad 3m con/
cedo ꝙ nō supponūt ꝑ aliquibus q2 il/
la nō sunt plura essentia ⁊ paternitas:
nec pro aliquo ꝓpter causam dictā. et
de virtute sermōis pro nullo supponūt
sed vn⁹ termin⁹ supponit ꝑ vno. puta
essentia qđ nō tm̄ est illud ꝑ quo suppo
nit aliust:sed est aliqua res que nō ē illa
res reᵃ: puta non tantum illa res abso
luta est paternitas.sed etiam est filia° ⁊
spiratio passiua. Alius termin⁹ puta
paternitas supponit ꝑ re que lʒ sit essen
tia nō tamen est filiatio nec spiratio pas
siua. Ad aliud dico.ꝙ extrema contradi
ctionis verificātur de distictis termis q

sunt paternitas ⁊ essentia.q2 nō pono ꝙ
res sit subiectū vel predicatū in ꝓpōne
ideo dico ꝙ extrema contradictōis non
verificātur de eodeʒ termīo supponente
ꝑ eodē nec de diuersis termis nō suppo
nētibus oīno ꝑ eodē nec in casu verifi/
cant extrema contraditōnis ꝑ diuersis:
sed bene possunt verificari de diuersis
terminis quoꝝ vnus supponit ꝑ re que
est tres res respectiue ⁊ alius ꝑ re que
nō est tres res respectiue ⁊ hoc nunq̄ʒ in
uenitur nisi in ꝓposito. Ad aliud di/
co.ꝙ ex diuersitate istoꝝ duoꝝ modorū
dicendi per se solū ꝯcluditur distinctio
ꝯceptuū sine distinctōe a parte rei dūmō
vnus cōceptus supponat ꝑ re que est
tres persone. ⁊ alius ꝯceptus ꝑ re que
nō est tres ꝑsone .sic ē de istis t̄mis eēnᵃ
⁊ paternitas. Ad aliud dico ꝙ oēs pa
ralogismi tā affirmatiui q̄ʒ negatiui sol
uūtur ꝑ fallāʒ accn̄tis ꝑ hoc ꝙ in oīb⁹
accipit aliqs t̄min⁹ supponēs ꝑ vna re
absoluta q̄ est ples respectiue. ⁊ sufficit
applicare ꝯ chaton. Ad pm cathon d°
ꝙ nō arguit illā nō ydētitatē ex sepabili
tate. vel sepatōe rl'ōis ⁊ essentie imo ar
guit ꝑ distinctōem realē personaꝝ. ⁊ sic
intelligēdo dico ꝙ si ꝑcise argueret illa
nō idēptitas per distinctōem realē debʒ
argui distinctio realis inter essentiā ⁊ re
lationem sicut inter personas: ſʒ q2 illa
non ydemptitas arguitur per distinc-
tionem realem personarum: vna cum
ydemptitate reali personarum cum es/
sentia diuina: ideo non sequit̄ ꝙ sit disti
ctio realis inter essentiā ⁊ relatōem. Et
tunc dico ꝙ nō est ibi aliqua probatio ꝑ
aliquod mediū euidēs: ſʒ solū est illatio
ab explicito in implicitum. quia aliud
non intelligo per illam distinctionem
formalez. Per hoc ad aliud dico ꝙ nō

arguitur maior distinctio ex sepabilita/ te vel sepatione sed bñ argueret maior di- stinctio ex distinctione reali personaꝝ: & deñ ydẽtitate earũdem reali cum essenª diuina q̃ ex vno p se sed in ꝓposito licz po/ naz distinctionẽ realez psonarum tamen pono ydẽptitates earũdez cũ diuinitate io nõ ɔcluditur. Ad aliud d° q̇ cõclu/ derz si presciscearg uatur illa non ydẽpti tas inter eẽntiaz et relationẽ ex nõ ydẽp titate reali personaꝝ. sed sic ñ arguit sed ex distinctione reali personaꝝ cũ ydẽptitate earũdem cum essentia diuina. Ad aliud patet per idem. Ad aliud dico q̇ non opportz ponere distinctionẽ realez inter essentiã et relationẽ ꝓpter fidez explicitã ab ecclesia. nec etiã ꝓpter ɔpositionẽ pso ne que tũc cõponeret ex duabus rebus sed s° modo nõ cõponit essentia ex tribus personis. Ad alias rões q̃ tangũt re/ pugnãtiam et ɔtradictionẽ: dico q̇ in re nulla est ɔtradictio. nec est aliqua repu/ gnantia realis inter nõ esse deitatez et eẽ diuinitatem. q2 nõ esse diuitatem nõ ĩportat aliquã rez que repugnat. sed repugnantia est inter tios & cõceptus pro re & rõe rei nõ q2 aliqua res significata per non esse diuinitatez repugnat deitati: sed q2 iste con/ ceptus nõ eẽ deitatẽ: nõ predicat vere d deitate. Exᵐ inter ens. & nõ ens nõ est repugnãtia realis. q2 nulla res ĩportat per nõ ens q̃ repugnet enti: sed solũ repu/ gnãtia est inter cõcept⁹ ꝓpt h° q̇ talis conceptus negatiu⁹ nõ p̃dicatur de ente ꝓpter ɔtradictionez que sequit s. q̇ res sit & nõ sit. Et si queras vtrũ nõ eẽ deita tem eque primo repugnet cõceptui dei/ tatis & paternitatis. Dico q̇ nõ. q2 cõcep tui deitatis repugnat primo. conceptui aũt paternitatis non repugnat. primo. Nõ pz. q2 illud dicitur conuenire alicui primo qd cõuenit sibi ꝑ quolibet cõtẽto sub eo de quo p̃dicat & nulli cõuenit d q° nõ predicat. pz de resibili et hoie. sed non esse deitatem repugnat cuilibz de quo predicatur deitas patet inductiue & nõ repugnat alicui de quo predicat dei/ tas siue cõceptus deitatis. Non esse aũt deitatez repugnat omni illi de quo pre/ dicatur concept⁹ paternitatis: tamẽ cũ hoc repugnat alicui alteri de quo non predicatur conceptus paternitatis puta filio: de quo nõ predicat paternitas. g° ñ repugnat eque primo: vtriqz. Et si di cis q̇ ex hoc sequit q̇ ñ esse deitatẽ ali/ qua p̃mitate & aliquo° est compossibile paternitati quo° nõ est cõpossibile deita ti. ex quo non repugnat eis eque primo. Respodeo q̇ nõ valet. Sicut nõ sequit non esse sensibile nõ repugnat eq̃ primo cõceptui animalis et conceptui hois. er go aliquo° est compossibile hõi quo° non est cõpossibile aĩmali. q2 talis nega/ tiua nõ infert affirmatiuaz quia licet v/ num contrarioꝝ recipiat magis & min⁹ non tamen aliud sibi cõpossibile sicut ali quid est magis inequale vni q̃ alteri de monstratis duobus & tamen nõ est ma/ gis equale vni q̃ alteri. Eodẽmodo respondendũ est ad alia argumenta tan gentia repugnãtiaz: Et si dicat q̇ eẽn tia et paternitas distingũtur formaliter Respondeo q̇ distinctio formalis acci/ pitur dupliciter vno° ꝓprie ꝑ illis quo rum vnũ non est aliud & sic nõ distinguũt formaliter eẽnª et paternitas: Alio° quãdo vnus ti⁹ supponit ꝑ re q̃ est tres res relatiue: et alius supponit pro re que non est tres res relatiue. & sic di/ stinguntur formaliter. quia nihil aliud intelligo per distinctionem formalem.

Ad aliud dico. q̇ essentia non est cõi

cabilis filio sicut forma cōicatur mate
rie: sed est cōicabilis hoc est essentia est
res persone: paternitas non est tres ꝑso
ne nec due: sic etiā spiratio actiua est cōi
cabilis filio ⁊ nō spiritui sctō. hoc est fi-
lius spirat ⁊ nō s.s. Aliaȝ cōicabilitatem
nō video ibi. Pȝ. ad principale ex dictis

## Questio tertia

Trū paternitas distin/
guatur a patre ꝙ sic qꝛ
paternitas est in patre:
pater nō est in patre. g°
⁊c. Cōtra ex dicis pr̄-
nitas est pater. ergo nō distiguitur a pa
tre. Sciendū hic primo ꝙ questio nō
est de noibus. qꝛ de illis est certuȝ ꝙ nō
nisi ꝑ predicationeȝ: sed questio est de re
et sit de re intellecta questiōe. dico ꝙ nō
quia omnis distinctio vel est realis vel
formalis vel rōis: Primo° nō distingui
tur certum est. nec 2° m°. quia oīs res q̄
est pater est paternitas et ecōuerso: ergo
non distinguitur formaliter. quia hec vo
catur distinctio formalis quādo aliqua
res est vnum distinctoruȝ formaliter et
non aliud sicut filius est eēntia et nō est
pater. ideo eēntia et pater distinguntur
formaliter: nec distinguitur 3° rōe. Tū
quia 1ª est distinctio noim. qꝛ rōes ⁊ dif
finitiones sunt noim. qꝛ quelibȝ rō que
cōuenit vni nomini: ⁊ alteri g° res signi
ficata per noia non distinguitur per ta/
les rōea. Pro solutiōe rōnū sciendū
est ꝙ omnis ꝓpō cōposita ex istis termi
nis paternitas pater cum qua ponitur
verbum qḋ est nota distinctionis falsa ē
de virtute sermonis. licet vera sit 2ᵐ in/
tellectum loquētis. ideo talis ꝓpō est ex
ponenda talia enim verba que notant
distinctionē sunt sicut habere ꝑtinere cō-
stituere eēm ⁊ hmōi: Ad primum in
cōtrarium d° ꝙ ꝓprie loquēdo gn̄atio
actiua nō ē plus in patre q̄ȝ in filio ymo
plus ē in filio q̄ȝ ī patre qꝛ ē in filio ꝑ cir
cūincessionē ⁊ sic nō est in pr̄e. ⁊ qn̄ dicit
ꝙ ꝑ gn̄ationeȝ actiuā distinguit pater a
filio. dico ꝙ li ꝑ pōt dicere circūstantiaȝ
principii distinguētis aliquid constitutū
ex tali principio ⁊ aliq° al io: sicut hō cō
ponitur ex corpore ⁊ aīa. ⁊ sic nō distin
guitur pater a filio ꝑ gn̄atōeȝ actiuā. qꝛ
pater ꝓprie loquēdo nō constituit ex eēn
tia ⁊ gn̄atione actiua. Alio° ꝑ potest
dicere circūstantiā distincti suppositi ⁊ sic
est vera. qꝛ pr̄ ē gn̄atio actiua siue pater-
nitas q̄ nō est filius ⁊ q̄ distinguit a filio.
Ad aliud d° ꝙ de virtute sermonis non
debet cōcedi ꝙ paternitas constituit pa-
trem. qꝛ inter patrē ⁊ paternitatē nulla
est distinctio. ⁊ inter cōstitutum et cōsti/
tuens est aliqua distinctio: sȝ talis ꝓpo-
sitio dȝ glosari sic. paternitas est pater: et
non est alia persona a patre: nec ecōuer
so. Ad aliud dico ꝙ eodem oīo distin
guitur pater a filio ⁊ spiritu sancto per-
sonaliter. qꝛ se toto distinguit ꝑsonaliter
ab vtroqȝ. ⁊ nō ꝑ partē sui. ⁊ qn̄ dicitur
ꝙ pr̄ ꝑ spirationē actiuā distinguit a s.s.
et nō a filio. dico sicut pri° ꝙ si li per no-
tat vel dicit circūstantiaȝ ꝑsone distincte
vera est. ⁊ tūc est iste intellect° pater est
spiratio actiua q̄ spiratio non est s.s. sȝ
est filius. Ad aliud de prefatione. dico
ꝙ in ꝑsonis est ꝓprietas. homo est nul/
la persona est plures persone; sȝ quelibȝ
est propria et sic vna ꝙ non plures et sic
propositio est vera. Ad augustinum
dico ꝙ nō eo deus est sapientia quo pa-
ter qꝛ deus ⁊ sapientia est plures perso
ne. paternitas non est plures ꝑsone. Et
iō non oīs deus est pater. quia filius est

deus ꝛ nõ est pater:sꝫ ois pater est deus
Ad aliud. omĕ relat^m est aliquid pre
ter essentiã omĕ eni. ꝛc. intelligit ꝙ essen
tia diuina nõ est tm̃ vna persona. sicut re
latio est tm̃ vna ꝑsona. Ad aliud dico
ꝙ vna ꝑsona nõ est absoluta. qꝛ vna per
sona non est quelibꝫ persona. sicut essen
tia dicitur absoluta: qꝛ est quelibet per/
sona. Ad aliud dico ꝙ paternitas nõ
est in patre ꝑmo est in filio per circũin/
cessionem et nullo° de virtute sermonis
est in patre:sꝫ iõ dicitur prima persona
pater et nõ 2^a qꝛ prima ꝑsona est pater
nitas et nõ scđa. Ad aliud dico ꝙ pro
ductio actiua et passiua nec sunt in eađ
persona nec in diuersis. sed ꝓductio acti
ua ĕ persona ꝓducens. et nõ est persona
producta et ꝓductio passiua est realiter
persona producta ꝛ nõ persona ꝓducẽs
et ideo nõ potest idem ꝓducere se sꝫ aliũ
Ad aliud quod dicit. ꝙ aliquid con
uenit vni: ꝛ repugnat alteri. ꝛc. nego illã
Et pꝫ instantia de albedine et nigredine
et tamen nichil est in albedine qđ nõ est
in nigredine. et iõ dico ꝙ aliquid sit vnũ
quod non est reliquũ et qꝛ ingenitũ con
uenit patri et repugnat filio. iõ pater est
paternitas et filius non. Ad aliud qñ
dicitur ꝙ tunc persone se totis ꝯuenirẽt
et distinguerẽtur R° ꝙ personas distin
gui se totis potest intelligi duꝑ. vno° ꝙ
distinguãtur qualibꝫ quod est ille perso
ne et sic ego nego. qꝛ eẽntia diũa est que
libet persona et tm̃ eẽntia nõ distinguũtur
Alio° intelligitur ꝙ ꝑsone distinguũt
per se et non per partes et^c persone se to
tis conueniunt essentialiter et distingun
tur personaliter. et non per partes nec
per quasipartes. Consimiles expositio
nes require ab Augustino 2^e. de tri. in
principio vbi exponit illam pater dedit
filio vitã habere in seipso sic. pater ge/
nuit filiũ qui ĕ vita. ꝛ sic cõsimiles ꝓpo/
sitiones: similiter primo de tri. c. 12°. op/
time exponit augustinus.

# Questio quarta primi quotlibeti

Trũ angelus sit in loco ꝑ suã
substantiam. ꝙ^d qꝛ angelus ꝑ
suam substãtiam est hic ꝛ nõ
alibi g°. ꝛc. Cõtra. est arti
culus condẽnat⁹ parisius. In ista qõe pri
mo videndũ est quid est loc⁹ 2° quid est
esse in loco. 3° ad qõez. Circa primũ
dico ꝙ loc⁹ est vlti^m corporis ꝯtinentis
h° est vltima pars corporis cõtinentis
nõ ꝙ sit aliq̃ ps vlti^a scđm se totã distĩn
cta ab aliis ptibus. sed voco vlti^am oĩm
partẽꝫ que extendũt ad locatuꝫ et tangit
locatũ contentũ in loco: ꝛ sic loquẽdo vl
tima ps habet multas partes q̃ nõ tan/
gunt locatũ. Si dicis accipio ptem vlti/
mã que dicitur prĩo locus. i^a pars nõ hꝫ
aliquas ptes tangẽtes locatũ et aliquas
non tangentes. qꝛ alias pars istius esset
primo locus: et non ista pars ergo.
Respondeo distinguẽdo de vltima par
te. Vno° dicitur pars vltima. oĩs pars
que se extẽdit ad locatũ ꝛ tangit ĩmedia
te corpus ꝯtentũ in loco: ꝛ sic infinite sũt
ptes vltie que sũt locus. ꝛ tãgũt locatũ
etiã in rectũ quia medietas partis tãgen
tis scđm rectuꝫ sic est vltima. ꝛ medietas
istius medietatis ꝛ sic in ĩfinitũ. Alio°
dicitur pars vltima tangens locatũ i^a q̃
est posterior omni alia parte tangẽte lo/
catum. ꝛ sic nulla pars est vltima. quia
quecũqꝫ dareꝛ adhuc illa esset diuisibi/

lis ꝛ per ꝯñs illius posterioꝛ tanget ꝛ nõ
tota illa pars   Eodẽm° distinguo de
prima pte tangẽte qꝛ prima pars potest
diei. vno° oĩs pars tangens imediate lo
catũ ꝛ sic sunt infinite ptes prime q̃ sunt
locus sc̃dm lineã rectaꝫ. qꝛ medietas ali-
cuius ptis deteriate sic tangit prio. ꝛ me-
dietas illius medietatis ꝛ. sic in ĩfinitũ.
Alio° dicit̃ pars prima iª q̃ sic tangit
ꝙ est prioꝛ oĩ alia ptetangẽte ꝛ sic nulla
pars est primo locus qꝛ quecũqꝫ ps de-
mõstretur iª est diuisibilis in duas medi
etates ꝛ p ꝯñs vna medietas prius tãgit
q̃ alia. Vnde accipiendo primã partem
vel primũ locũ p illo cuiꝰ quelꝫ pars tã-
git vel quelibet pars est locus sic nulla
prts est locus priꝰ qꝛ quecũqꝫ pars de-
mõstratur iª est diuisibilis in duas medi
etates ꝛ si vna medietas tangit alia non
tangit ꝛ p ꝯñs tota ista pars nõ est ẽ pri
mo locus. ꝛ sic intelligo distinctõem pre
cedentẽ.   Circa sc̃dm articulũ dico ꝙ
esse in loco dupliciter accipit̃ circũscrip
tiue ꝛ diffinitiue. Circũscriptiue est ĩ lo
co illud cuius pars est in parte loci ꝛ to
tum in toto loco. Diffinitiue autem est
quãdo totum est i toto loco ꝛ nõ extra
ꝛ totũ est in qualibet parte illius loci.
sic corpus xp̃i est in loco diffinitiue ĩ eu
karistia. qꝛ totũ corpus coexistit toti lo
co speciei consecrate ꝛ totũ coexistit cui
libet parti illius loci. Circa 3ᵐ articulũ
dico ꝙ angelus nõ est p suã essentiã ĩ lo
co primo° qꝛ non habet partes ꝛ p ꝯñs
nõ circũscribitur loco. Sed sc̃do° diffini
tiue scꝫ. est in loco per suã essentiã. quia
tota sua substãtia est in toto loco ꝛ to-
ta est in qualibet parte illius loci nõ tñ
sic ꝙ substãtia ãgeli sit pñs loco. sic ei de
us est presens loco: sed etiã qꝛ angelus
ãbitur quodãmõ ꝛ continetur a loco sic

ꝙ est in illo loco ꝛ nõ est extra locũ in
quo existit ꝛ hoc quia est presens corpo
ri locato toti et cuilibet eius parti tam
partibus in profũdo q̃ꝫ in superficie. ꝛ sic
licet corpus locatum sit aliquo° presens
corpori continenti ꝛ partibus eius. non
tamen sic est presens omi parti cuiuslibꝫ
partis illius corporis cõtinentis angelũ
quia quecũqꝫ pars accipiatur corporis
cõtinentis cui angelus est presens si diui-
datur: adhuc alteri medietati est presẽs
ꝛ ideo: sicut corpus locatũ est in loco: ita
angelus etiã est presens in loco s. ꝛ oibꝰ
partibus suis: licet corpus sit circũscrip-
tiue: et angelus diffinitiue.   Sed hic
sunt alia dubia. Primũ. Vtrũ angelus
potest esse in loco indiuisibili sicut ange-
lus est indiuisibilis vel in loco diuisibili
et si sic tunc accipiatur locus adequatus
tunc si ille locus sit diuisibilis: prius coe-
xistit parti q̃ꝫ toti: et de illa parte quero
aut est diuisibilis aut indiuisibilis et erit
processus in infinitum. vel stabitur ad
locum indiuisibilem.   Rᵐ dubium est
quanto loco potest coexistere sc̃dm ma-
gnitudinem et paruitatem.   Tercium
dubium vtrum plures angeli naturali
ter possint esse in eodem loco.   Quar
tum dubium vtrum vnus angelus po-
test transire per locum alterius. tan-
quam per medium ipso existente in eo-
dem loco.   Ad primum illorum di-
co ꝙ angelus est in loco diuisibili ꝛ nõ
diuisibili quia nullus talis est: ꝛ si ta-
lis esset per o. tradictionem. dico ꝙ an
gelus posset sibi existere. ꝛ quando di-
citur ꝙ tunc prius coexistit parti q̃ꝫ
toti nego consequentiam. quia eque pri
mo est in toto loco: ꝛ in qualibet eius
parte: sicut sol adequate illuminat mediũ
et forte vnũ magnũ meᵐ posset illumia

re. ꝛ tñ nõ prius illuminauit vnã partẽ medii q̃ aliã. ſed eque primo illumiauit totũ eodẽmõ eſt de cãdela que eque primo illumiat totũ mediũ ſibi adequatũ ꝛ oẽs eius partes. ſic eſt in ꝓpoſito ideo nõ ẽ ꝓceſſus ĩ ĩfinitũ. Ad 2ᵐ dico ꝙ ẽ dare maximũ locũ in quo ãgelus poteſt eſſe quia ẽ finite nature ꝛ limitate. Sʒ quantus eſt ille locus põt rationabilr̃ dici ꝙ tm̃ locũ põt habere quãtitũ corpus poſſet informare ſi eſſet forma corporis: ꝛ adhuc maiorem qꝛ maiori corpori põt coexiſtere q̃ poſſet informare: ſed quãtus ſit ille neſcio. Similiter dico ꝙ nõ eſt dare minimũ locũ angeli in quo põt eſſe: qꝛ quocunqʒ loco dato ille eſt diuiſibilis ꝛ per ꝯñs in parte illius loci põt angelus eſſe ꝛ in parte illius partis. et ſic in infinitũ. Ad 3ᵐ dico ꝙ ſic: quia plura corpora poſſunt eẽ in eodẽ loco per potentiam dei: ꝛ naturaliter corpora que nata ſunt eſſe partes eſſentiales alicuius cõpoſiti ſicut materia ꝛ forma ſunt ĩ eodem loco adequate. ꝛ per ꝯñs multo magis duo angeli qui nõ ſunt circũſcriptiue in loco poſſunt eſſe in eodẽ loco: et ſi queras vtrũ vnus angelus põt eſſe in pluribus locis ſimul. Reſpondeo ꝙ ſic de locis continuis que ſunt ptes loci adequate ipius angeli. nõ aũt ĩ locis diſcõtinuatis. ꝛ rõ põt eſſe quia quantum ad hoc ſimilimõ coexiſtit loco ſicut ſi informaret materiã nunc aũt ſi informaret corpus nõ poſſet informare partes corporis diſcontinuatas: ſicut nec aĩa intellectiua põt. ergo nec nũc põt ꝛc̃. Ad quartũ dico ꝙ ſic. quia nõ eſt ibi reſiſtentia. quia ſicut prius patet duo ãgeli poſſunt eſſe in eodẽ loco ꝛ eadem rõne poteſt vnus tranſire per locum alterius.

Ad arᵐ principale dico ꝙ angelus nõ eſt circumſcriptiue in loco per ſuam ſubſtantiã. ꝛ ſi ſic intelligatur: articulus pariſieñ verus eſt.

## Quinta queſtio.

Trũ angelus põt moueri localiter ꝙ non: quia mobile eſt primo paſſio corporis. ergo nõ cõuenit niſi corpori. ꝛ per cõſequens angelus nõ eſt mobilis. Cõtra yſaie ſexto. Volauit ad me vnus de ſeraphin. Hic primo videndũ eſt quid ẽ motus localis. 2° ad queſtionẽ reſpondeo. Circa primũ dico ꝙ motus localis eſt coexiſtẽtia ſucceſſiua ſine quiete media alicuius ꝯtĩue exiſtẽtis ĩ diuerſis locis. ꝙ aũt ſit coexiſtentia ſucceſſiua patet quia ſi ſimul coexiſteret diuerſis locis nõ moueretur. ꝙ ſit ſine quiete media pʒ. quia ſi aliquid primo ſit ĩ vno loco ꝛ poſt queſcat ꝛ poſt ſit in alio loco: nõ mouetur cõtinue. Qꝛ aũt ſit alicuius ꝯtinue exiſtẽtis in loco patet. quia ſi deus prio crearet corpus ĩ loco ꝛ poſtea deſtrueret illud corpus. ꝛ iterum crearʒ illud corpus ĩ alio loco: illud corpus coexiſteret diuerſis locis ſine omni motu. Sʒ dubiumᵐ ẽ vtrumᵐ illa coexiſtẽtia ſucceſſiua ſit vna res alia ab oĩbus rebus pmanentibus. Reſpondendũ ꝙ nõ ſicut dictũ eſt de motu in li. phi. diffuſe ꝛ alibi dicetur iõ nũc tranſeo. Circa 2ᵐ arti. dico ꝙ ex dictis in iſta queſtione ꝛ precedenti patet ſolutio iſtius queſtionis. quia ex quo angelus continue exiſtit in loco: ꝛ manifeſtum eſt per ſcripturam ꝙ angelus poteſt coexiſtere diuerſis locis ſucceſſiue ſine quiete media manifeſtuʒ eſt ꝙ poteſt moueri localiter Sed contra iſta ſunt aliqua dubia. Primum eſt quia videtur ꝙ motus localis ſit alia res a rebus permanentibus. quia in iſta

ꝓpoe b^e mobile monet̃ termi ſupponũt
ꝓ rebꝫ.ꝛ res ꝑmanentes nõ ſufficiũt cuꝫ
negationibꝫ ad verificandũ tlẽꝫ ꝓpoẽm
quia oĩbꝫ illis poſitis poteſt modile b^e
non moueri .ꝛ tunc hec ꝓpoſitio ẽ fal/
ſa.gͦ requirit̃ aliqd aliud.ꝛ fundat̃ hec
ratio in illo principio gñali qñ ꝓpoſitio
verificat̃ ꝑ rebꝫ:ſi due res nõ ſufficiant
ad verificandũ ꝓpoẽm opportꝫ ponere
3^m Scda rõ fundat̃ in h^o ꝙ paſſum
cauſat formã cauſã^e exclu^e creationem
Tertia fundat̃ in hoc ꝙ incorruptione
forme ẽ aliquid quo poſito forma corrũ
pitur. Secundũ dubiũ ẽ:qꝛ videt̃ ꝙ an/
gelus nõ põt moueri. Tũ quia ſcdm
philoſophum omẽ quod mouet̃ partim
eſt in tio a quo ꝛ parti in tio ad quẽ:ãge
lus autẽ nõ habet ptes. Tũ quia ſic pri^9
tranſiret ſpaciũ equale ꝙ̃ maius ꝛ ita
ſpaciũ cõponeretur ex indiuiſibilibꝫ cuꝫ
angelus ſit indiuiſibilis. Tũ quia tunc
poſſet ſimul moueri ꝛ quieſcere. qꝛ tot^9
angelus cicius recedit ab vna parte loci
ꝙ̃ ab alia. Tum qꝛ tũc poſſet tranſire
de extremo in extremũ nõ tranſeundo ꝑ
medium. Tum qꝛ nõ mouet̃ a volun
tate ſua.qꝛ tũt omĩa obedirent ſibi. nec a
potentia execcutiua g^o.ꝛc Ad primũ
dico ꝙ principiũ in quo fundatur i^a ra/
tio eſt felſuꝫ niſi melius intelligat̃ qꝛ ad
veritatem alicuius ꝓpoſitiõis quãdoqꝫ
ſufficiũt due res.et alio tẽpore non ſuffi
cunt due res. Exẽplum poſito ꝙ de^9
creet vnuꝫ angeluꝫ ſine omĩ motu et tẽ/
pore.et iſta propoſitio eſſet ſcripta in li/
bro iſte angelus creatur.tunc in princi/
pio quando creatur ſufficiunt ille tres
res ad veritatem iſtius propoſitionis.ſ.
angelus creatur a deo.angelus.deus ip
ſe.et liber ſcriptus tali ꝓpoſitiõe.et poſt
ſi eedem res preciſe exiſtant nõ ſufficiũt
ad verificandum illaꝫ ꝓpoſitionem.nec
iſte nec quecũqꝫ alie res. Si dicis eo/
ipſo quo ponis prius ꝛ poſterius ponis
tẽpus vel aliud et aliud et ita requiritur
inſtans tẽporis ad verificandum illam
ꝓpoſitionem quo non exiſtente non eſt
ꝓpoſitio vera. Contra pono ſic prius
ꝙ primo creat angeluꝫ cũ li^o in quo ſcri
bitur ꝓpoſitio ſine mundo:poſtea creat
munduꝫ cuꝫ motu et tempore ꝛ poſtea
deſtruat munduꝫ:motum:ꝛ tẽpus ſicut
prius:tunc iſta angelus creatur a deo ẽ
vera añ mundi creationẽ:et poſt deſtru
ctionem mundi eſt falſa.et tñ tot res exi/
ſtunt poſt deſtructionẽ mũdi ſicut añ cre
ationẽ et tñ tũc fuit vera et nũc eſt falſa
Ex quo manifeſte pꝫ ꝙ quãdoqꝫ ſuf
ficiunt tres res ad verificãdum illã ꝓpo
ſitionem:ꝛ quandoqꝫ nõ ſufficiunt. Si
adhuc dicas ꝙ requiritur ad veritatem
iſtius ꝓpoſitiõis:creatio paſſio:hoc non
valet.qꝛ illam poteſt deus conſeruare.et
procedit ar^m ſicut prius:quia primo erit
vera.qꝛ veruꝫ fuit dicere ꝙ modo eſt et
prius.non.et poſtea erit:quare hec poſt
deſtructionẽ mundi quantũcũqꝫ creat^o
paſſio maneat:modo ãgelus eſt ꝛ prius
non fuit erit falſa. Ideo dico ꝙ ſi illa ꝓ
poſitio habeat veritatem aliquando:h^o
erit quando talis ꝓpoſitio nõ eſt negati/
ua nec includẽs negatiuã tãꝙ̃ expone^m
cuiuſmõi ſunt tales homo eſt aĩmal ho
mo eſt albus ꝛc. Ad propoſituꝫ dico
ꝙ ad veritatem iſtius hoc mobile mo/
uetur ab iſto mouente ſufficiunt mobile
et mouens:et ꝙ ad preſentiam mouẽtis
mobile continue ſit in alio et alio loco
ſine miraculo dei. Et quando non ſit
miraculũ iſta ſufficiũt quãdo aũt ſit mi
raculũ:nec i^a nec quecũqꝫ alia ſufficiunt
ad verificãdũ illã ꝓpoẽꝫ Ad 2^m nego

maiorē super quā fūdatur iª rō. cā qua re nego cā postea patebit Ad 3m dico ꝙ ad pñsam agētia corrūpitur forma: nisi impediatur a deo. Ad primuz pro 2° du° dico ꝙ p. loqtur de mobili qd est cir cūscriptiue in loco. nā omē tale mobile parti est in termino a quo: ꝛ parti in tio ad quez tale aūt est oē mobile scdm p. li cet nō scdm veritatez fidei. Ad aliud dico ꝙ mobile circūscriptū lo° pri⁹ per trāsit equale spaciū sibi ꝙ̄ maius. aliud aūt mobile puta āgelus pri⁹ transit spa ciū nō equale sibi: sed equale loco in q° est: ꝙ̄ transeat spaciū mai⁹ Ad aliud cōcedo ꝙ angelus potest simul moueri in vno loco ꝛ qescere in alio loco ꝛ hoc est verū si angelus pōt indifferenter eē in loco maiori ꝛ minori qꝛ existens in loco minori et quiescēs ibi pōt moué° se loca liter facere i maiori loco nō deserendo minorē vel priorez ꝛ per ꝯñs quiescit in minori loco ꝛ mouet ad maiorez locum Ad aliud nego ꝯñam. qꝛ posito me° ne cesse ē prius moueri in mediū ꝙ̄ i extre- mum. Ad aliud dico ꝙ mouet effecti ue a volūtate sua: nec ex hoc seqtur. g° oīa obediūt sibi. sicut nec sequit tu mo- ueris effectiue a volūtate g° oīa obedi- unt tibi. Ad principale dico ꝙ moueri scdm theologos nō est primo passio cor poris qꝛ cōuenit angelis. Si queras posito ꝙ angelus solū dimittat partē lo ci quē pri⁹ habuit: ꝛ non acquirat nouū locū: vtrm tūc quiescat. Respondeo ꝙ si som mouet motu deperditiuo: ꝛ nō p- dat totū locū quē pri⁹ occupauit. adc qe scit in pte i⁹ loci quē prius habuit: licet nō in toto: ꝛ similiter mouet motu deper ditiuo. Si aūt mouet motu depditiuo ꝛ acquisitiuo puta si perdat vnū locum to tum ꝛ acquirat alium tunc non quiescit sz solū mouetur qꝛ per oēs partes illius spacii in quo est mouetur.

## Questio sexta

Trū vnus angelus lo quatur alteri: ꝙ non. quia vnus angelus nō pōt audire aliū. g° ꝛc. ꝯña pz. aīs ꝓbatur. qꝛ audire ptinet ad potēti am auditiuā q̄ nō ē in angelo Ad opm est. Dio. siña x. ꝛ dyo⁹ de angelica ierar- chia. In ista questiōe primo videndū est quid ē lqqui: ꝛ locutio angelorū mē- talis. ex quo apparebit quid ē audire mē taliter. Scdo ex hoc respōdebo ad q̄ stionē Circa pm dico ꝙ sicut loqui lo- cutione vocali nō est nisi ꝓferre verba vo calia vt aliqs audiat auditione corpora li. ꝛ intelligat id quod p vocea significa tur. Ita loqui mētaliter nō ē nisi habe- re verbū mētale vt aliqs audiat auditio ne mētali et intelligat illud qd p verbuz significatur. Verbū aūt mētale ē cogita tio actualis. iō mētaliter loqui nō est nisi actualiter cogitare vt ipsemet vel alius intelligat qd p cogitationē significatur. Ex q° appz ꝙ audire mētalit nō ē nisi vi dere cogitationē actualē alterius ange li vel hoīs: sic audire vocaliter nō est nisi apprehendere vocem prolatam. Ista omnia probantur per Augustinū deci- motertio de trinitate c° 3°. Primo ꝙ verbum mētale sit ipa cogitatio ait sic. Formaī quippe cogitatio ab ea re quā scimus verbum quod in corde dicimus quod nec grecum est: nec latinum: nec lingue alicuius alterius. Quia autem loqui mentaliter nō est nisi habere ver-

bum mentale puta cogitationem. Dicit sic: quedam ergo cogitationes sunt locutiones cordis veri et os esse dicimus. Et subdit post: que autem procedunt de corde coinquinant hominē. de corde enim exeunt cogitatiōnes male. et cetera: Item post foris autem cum per corpus hec fiunt: aliud est locutio aliud visio: intus vero cum cogitamus vtrumqȝ vnum. Quia autem audire mentaliter non est nisi videre cogitationem actualem alterius. patet per eundem ibidem. vbi dicit sic. audire et videre duo quedam sunt inter se distantia in sensibus corporis. In animo autem non est aliud et aliud videre et audire. Ac per hoc locutio cum foris non videatur sed potius audiatur. locutiones tamen interiores hoc est cogitationes visas a domino dixit euangelista cum viderit inquit cogitationes eorum. Circa secundum articulum dico. ꝙ cum loqui mentaliter non sit nisi cogitare actualiter et angelus potest cogitare actualiter vt alius audiat siue videat suam cogitationem. ac per hoc tanq̃ ꝑ signū naturale aliq°m° intelligat obiectuȝ illius cogitationis. sequit̃ ꝙ illaȝ cogitationeȝ potest angelus videre qđ est mentaliter audire sicut ostēsū est. sequit̃ g° ꝙ vn⁹ angelus pōt alteri loqui et alius pōt audire Ex quo sequit̃ ꝙ angelus loquens alteri nihil facit: nisi causat cognitionē in se de aliquo q̄ cognitio tanq̃ obiectū causat effectiue cognitionē illius cognitiōis in angelo audiēte. et sic. ex ōñ i causa aliquo in angelo audiente cognitiōeȝ obiecti pri^e cognitiōis. Sȝ hic sūt aliqua dubia. Pri^m vtrū vn⁹ angelus pōt loq vni et nō alteri ita ꝙ occultet cogitatōeȝ ab vno et nō ab altero. Scđm dubiū est. qȝ videtur secūduȝ illa ꝙ aīa nrā posset loqui angelo. qȝ aīma nostra causat cognitionē actualē q̄ est verbū mentale: quaȝ cogitationeȝ angelus pōt videre. Tertiū d^m ē vt^m ex auditiōe et visione q̄ iō sūt in angelo sicut dictū est possit cognosci obiectū cuius est verbū loquētis Quartū dubiū ꝙ scđm ꝑdicta inferior angelus potest in differenter loqui superiori sicut ecōuerso. et ꝑ ɔñs inferior posset illuminare superiorē quod videtur incōueniens Ad primū illorum dico. ꝙ naturaliter nō potest angelus loqui vni nisi loquatur alteri si cetera sint paria: puta si sint in equali distātia et sint equaliter intenti et non sint aliqu°° impediti.

Ad secundum dico. ꝙ q̄uis conclusio sit concedenda secundum veritatem: tamen pro illo dubio et priori distinguo de locutione. quia vnomodo loqui alteri mentaliter est proferre verbum mentale apprehensibile et visibile ab alio. et sic angelus non potest loqui vni et non alteri. nec potest sic cogitationes suas homo vel angelus ab alio occultare quia ex quo cogitationes sunt cause efficiētes naturales equaliter approximate multis passiuis equaliter dispositis equaliter efficiunt. Nec est in potestate angeli vel hominis ꝙ cogitatio sua causet sui visionem in vno passo: et non in alio. Aliter potest vnus homo vel angelus loqui alteri quando vult vnum videre suam cogitationem et non alium et loquitur vt vnus audiat et non alius et sic potest occultare cogitationes suas ab vno et nō ab alio. et aliter non. q̄ad modum proferens verbum vocale non habet in potestate sua ꝙ vnus assistens audiat et alius non: potest tamen velle ꝙ vnus audiat et alius non. et sic potest

occultare vni ꝛ nō alteri.tñ de fcō.fre/
quenter vnus angelus nō videt cogita/
tiones alterius nec etiã hoīs.qꝛ non per
mittitur a deo qꝛ nō coagit fecū. Ad
tertiū dico ꝙ vnus angelus videns co/
gitatōem in alio angelo alicuius obiecti
aliqñ cognoscit illud obiectū. solū in cō
ceptu cōi.puta si nunq̄ vidisset tale ob/
iectū ꝛ postea videret in alio cogitatio/
nem eius propriā: cognosceret illud ob
iectū in cōceptu ꝛc̄. quēadmodū si aliqs
audiat loqui de obo qđ nūq̄ vidit nō
propter hoc habet cognitōem in parti/
culari de iº obiecto: sed solum in conce
ptu ꝯmuni. Aliomº pōt cognoscere il
lud obiectū per discursum sicut cogno/
scitur causa per effectū. q̄admodū eniꝫ
videns fumū sine igne arguit.ꝙ talis fu
mus causatur ab igne.quia aliasad p̄/
sentiā ignis vidit fumū causari.ꝛ sic co/
gnoscit ignē esse causam per suū effectū
Ita vnus angelus vidēs talē cognitio/
nē obiecti in alio:cognoscit ꝙ illa cogni
tio causatur a tali obiecto per hoc ꝙ a/
lias ad pꝛesentiā obiecti vidit talem co
gitatōem cōsimilē in se vel in alio causa
ri. Aliomō pōt cognoscere illud obie
ctum cognitione incōplexa rememoran
do sicut videns ymaginē cognoscit cuiꝰ
est ymago ꝛ illo mō pꝛesupponit notici
am obiecti in se in particulari. Et forte
adhuc aliqᵒalioᵒ pōt cognosci obiectuꝫ
illius cognitionis. Ad quartū dico ꝙ
pꝛemissa distinctione locutionis . data
in secundo dubio dicitur tunc ꝙ infe/
rioꝛ potest loqui supꝛioꝛi.pꝛimoᵒ loqu/
tionis sicut ecōuerso.nec in hoc videtur
esse aliqua dr̄a.2ºº pōt etiã loqui supe/
rioꝛi qñdo vult ꝛ desiderat illuīari ab
eo.ꝛ pōt indifferēter velle ꝙ superioꝛ vi
deat cogitatōem suā sicut ecōuerso. nec
etiã in hoc videtur differētiā:ſꝫ in hoc ē
dr̄a ꝙ multe veritates reuelantur supꝛi
oꝛi a deo que nō reuelantur inferioꝛi et
de illis pōt superioꝛ loqui inferioꝛi : et
nō ecōuerso. Ad pꝛincipale dico.ꝙ
angelus pōt audire mētaliter licet non
corpoꝛaliter.

## Septima questio.

Utrū vnus angelus possit cāre
noticiā actualē in alio angelo
alicuiꝰ obiecti habitualiter co
gniti sine actuali cognitione cā
ta in se eiusdē obiecti.ꝙ sic qꝛ actiuo suf
ficienti appꝛoximato passo disposito: et
non ipedito pōt sequi actio . sed noticia
habitualis vnius angeli est actiuū suf/
ficiēs ꝛ natale ꝛ aliꝰ āgelꝰ est passuꝫ ap
ꝓximatū ꝛ nō ipeditū.ergo iª actio po/
test seq sine oī alia re. Cōtra.si sic tūc
nō esset necesse ꝙ vnus angelus loque/
retur alteri.quod falsum est. Circa
istā questionem pꝛimo ponēde sunt due
distinctiones.2º ad questionē est respō/
dendū. Circa pꝛimū est pꝛima distin
ctio de habitualiter noto.quia habitua
liter notū est duplex vnum: qñ aliquid
est notū mediante habitu pꝛopꝛio imedi
ate inclināte ad actū eliciendū circa illđ
obiectū cuius est habitus. Aliud dr̄
habitualiter notū qñ mediante aliquo
pꝛincipio vel pꝛincipiis sufficientibus:
vel hītibꝰ pl̄ibꝰ cōplexis vl̄ icōplexis co
gnoscit aliqua cōclusio q̄ pꝛiꝰ erat igno/
ta.nec vnq̄ illius cognitionis pꝛius ha
buit actū vel habitū pꝛopꝛiū. quō dici
ꝙ inuenis ex multis particularibus pꝛi
cipiis sibi notis ꝛ ex multis habitibus ꝑ
ticularibus inuenit aliquā ꝯclusionē ex/
traneā.de qua pꝛius nūq̄ cogitauit nec
ante pꝛimū actū vnq̄ habuerit ꝓpꝛium

bitū respectu illius ꝯclusiõis. Scđa disti ctio est ꝙ locutio nõ fit solū vt formet ꝓpõ in audiente: sed frequēter fit vt au diens ei assentiat. ⁊ ideo noticia causan da in angelo quedā est apprehensiua: ⁊ quedā iudicatiua.. Circa 2ᵐ articulū dico ꝙ accipiēdo habitualiter notū. pri moᵒ sic dico ꝙ angelus vel potius noti cia habitualis põt causare noticiā actu alem sui obiecti in aᵒ. angelo sine noticia actuali eiusdē obiecti cāta. in se. ⁊ hoc dico supposito ꝙ aliquādo illud obiecᵐ in se vidit cuiꝰ rõ ē quia ille habitus ꝓ prius ex quo est similitudo ⁊ effectꝰ obiᶜ natus est ducere in cognᶜᵐ illiꝰ obiᶜ. cu ius est habitus. tanq̄ʒ in ꝯgnᶜᵐ cause: ⁊ hoc tam in ꝯgnᶜᵐ apprehensiuā q̄ʒ iu dicatiuā. ⁊ hoc põt fieri per discursum ab effectu ad cām mõ quo prius dictuʒ est de fumo ⁊ de igne. Aliᵒ põt fieri ꝑ rememorationē ⁊ recordatõem puta qꝛ videt tlēm bitum intuiᶜ ⁊ in se videt cõ similē: recordatur de oboᶜ cuius est simi liᵒ. Sed 2ᵒ mõ loquēdo de habitualiter noto põt vnus angelus vl' noticia bitu alis eius cāre in alio angelo noticiā ac tualē apprehensiuā de tali oboᶜ habitua liter noto. nõ cāndo noticiā apprehensi uam in se eiusdē obiᶜ actualē: sed nõ põt cāre noticiā iudicatiuā actualē. nisi cau set actualē in se. Et hoc frequēter ē ve rū de noticia iudiᵃ respectu singulariuʒ de quibus aliquādo angelus hẽt mul tas noticias incõplexas habituales non ꝓprias: ꝓpter quos habitus cognitos nõ potest alius angelus videns eos co gnoscere illud sineᶜ cognitione iudicatiā si tñ eliciat angelus loquēs cognitioneʒ actualē iudicatiuā: bene põt. Exᵐ: po namus ꝙ angelus loquēs cognoscat hi tualiter alᶜᵐ. figurā ⁊ q̄ʒtitatē. ⁊ nesciat hanc ꝓpõem sortes est tāte q̄ʒtitatis. sic figuratus. ⁊ sic coloratus euidēter: si an gelus audiens cognoscat euidēter habi tualiter tñ hāc ꝓpõem ⁊ videat tales habitus incõplexos: bene possunt tunc illi habitus cāre noticiā actualē apphē siuā tam cõplexā q̄ʒ incõplexā de sorte. absq̄ʒ noticia actuali causata in angelo loquente: sed nunq̄ʒ per talē habitū assē tiret ꝙ sortes sit sic coloratus ⁊ sic figu ratus nisi talis actꝰ assenciēdi eliciat̄ in āgelo loquēte. ⁊ tunc põt angelus audi ens assentire visioni illiꝰ assensus ⁊ ha bitus ꝓprii in angelo audiente inclinātis euidēter ad cognoscendū illud cõplexuʒ

Sed fm ꝑdicta oportet ponere discur sum in angelo quod ꝯcedo. Ad pᵐ pri cipale dico ꝙ quādoq̄ʒ ad acᶜᵐ cē respe ctu alicuius effcūs requiritur ꝓdēptitas actiui ⁊ passiui. Exēplum vt quādo vo luntas aget dilectõem. Et ita est in pro posito respectu cognitõnis iudicatiue ꝑ plures habitus cāndc. Et aliquādo re quiritur ꝙ vnū informet reliquū: sicut habitus informat inteᵐ ⁊ sic ēt ē in ꝓpo sito. Ad aliud dico ꝙ nõ sequit̄ ꝙ su perfluit: qꝛ locutio fit ꝓpter duo. vnū ē vt intelligat̄ illud qđ priꝰ habitualit̄ est no tū aliud vt fiat notū ꝙ prius erat igno tum ab iᵒ audiente lʒ erat notum ipsi lo quēti: ⁊ ꝓpt̄ vtrūq̄ʒ est locutio necessaᵃ

## Questio octaua.

Truʒ angelus possit moueri ꝑ vacuū. ꝙ nõ. qꝛ vacuū nõ ē possibile. gᵒ nõ est possibile an gelū moueri ꝑ vacuū pʒ. qꝛ nihil ꝑ nihil pt moueri. Ad opᵐ āgelus pt esse in vacuo: gᵒ põt moueri ꝑ vacuū. In ista qõe pᵒ vidēdū est vtᵐ vacuū sit possibile 2ᵒ ad questionē respõdebo. Circa pᵐ

b

potest dici q sic.cuiꝰ rō ē quia oēm rē di
stinctam loco ⁊ situ ab alia re pōt deus
destruere:et aliaꝫ rem sine motu locali
eiusdem rei ꝯseruare. sed spa actiuorū ⁊
passiuorum distat loco ⁊ situ a celo et ꝑ
tibus eius ergo potest deus destruere spe
raꝫ actiuorū et passiuoꝝ:⁊ cōseruare ce
lum.et ꝑtes eius in eodeꝫ situ:sine motu
locali sed hoc posito latera celi non con
currerent:nec se tangerēt.et inter latera
celi tunc nō esset aliquod meᵐ positiuū
nec corpus.gᵒ illud meᵐ esset vacuum.
Eodē modo posset dici:q deus possꝫ ae
rem in domo destruere et ꝯseruare tectū
et parietes in eodem situ sine motu loca
li.et tunc vere diceret q domꝰ esset va
cua.quia nichil positiuū esset in domo.
Item non est negandū quādo deus pos
set subito destruere totam sperā actiuo
rum et passiuorū:tunc hoc posito si late
ra celi mouerent adinuicē:aut hoc esset
subito et sequitur motus in instanti qd
est fm̄ quia oīe mobile prius est in me
dio q̄ꝫ in extremo. si successiue:gᵒ in pri/
ma parte illius tēporis esset vacuū quia
in illa parte tēporis latera nō tangerent
se. Sed contra:inter corpora et par-
tes coporis que se tangūt nullū est medi
um vacuū sed 1ᵒ posito ꝑtes celi se tan-
gerent.gᵒ.⁊c. mioꝛ ꝓbatur. Tū quia il/
la tangūt se inter que nullū est medium
sed inter latera celi nullum est medium
quia nichil est in medio per positū. gᵒ tā
gunt se Unde quia latera celi nō distāt
1ᵒ posito:quia nichil est medium per qd
possint distare. Preterea aut vacuuꝫ
est aliquid aut nichil.non potest dici q
est aliquid:quia quacumqꝫ re demon/
strata.hec est falsa:hoc est vacuum pa
tet idactiue.Si est nichil:ergo vacuum
non potest aliter esse q̄ꝫ est.quia nichil

non potest esse.hec non semper erit fal/
sa nichil est.cum ergo de facto vacuum
non est.sequitur q non pōt esse. Ad
primum istorum posita ypothesi.de va/
cuo dico q latera celi non tangerent se.
Et vltra:inter latera non est mediū po-
sitiuum.ergo tangūt se partes ille.nego
ꝯñam:⁊ causa est:quia ad hoc q nō tan
gant se latera celi:sufficit q inter illa sit
medium:vel potest esse sine motu locali
cuiuscumqꝫ partis. Nunc autem si late-
ra celi:tangerent se tactu mathematico
impossibile esset q fieret mediū positi-
uum inter illa latera sine motu locali oi
um partium. Ad aliud dico q hec ꝓ
positio latera celi distant.potest habere
duplicem sensum. vnus est q distēt per
aliud positiuum.et iste sensus est falsus
vt patꝫ per ypothesim: Alius sensus
est q fuit aliquod medium positiuū.vel
potest esse inter latera celi sine motu lo/
cali cuiuscūqꝫ partis celi.quod dico ꝓ/
pter multa corpora tangētia se:que non
distant per medium positiuum.⁊ inter il
la aliquando fuit medium positiuū:licꝫ
modo non sit per positiū:tamen īpossibi/
le est q de nouo fiat mediū positiuum in
ter illa sine motu locali aliquarum par/
tium illoꝝ corporum se tangentiuꝫ.hoc
patꝫ manifeste:si duo lapides tangant se
ita q inter eos non sic medium positiuuꝫ
Ad aliud dico q illa ꝓpositio.vacuū
est.equiualet isti propositioni.inter ali/
qua corpora non est medium positiuum
inter que fuit medium positiuum:vel po
test esse medium positiuum:sine motu lo
cali illorum corporum vel partiū. Per
hoc ad formam dico q vtraqꝫ illarum
est distinguenda vacuum est aliquid.va
cuum est nichil. vnus sensus istius.va/
cuum est aliquid:est iste.inter aliqua cor

pora non est medium positiuum:inter q̄ fuit vel potest esse sine motu.&c.et sic est illa vera:vacuum est aliquid per ypothesim. Alius sensus iste aliqua res q̄ est aliquid vel potest esse aliquid est vacuum ita q̄ hoc nomen vacuū potest affirmari vere de aliqua re que existit vel potest existere:ille sensus est falsus & impossibilis:qr quacūqz re demōstrata hᶜ est falsa.hᵒ est vacuū.Eodēᵒ et per oia est 1ᵃ distinguenda vacuū est nichil.Et pt hēre duos sensus. vnus sensus ē iste inter aliqua corpora nullū est medium positiuū.& ille sensus est verus. Aliᵘˢ sensus est q̄ nihil sit aliqua res. vel potest esse que est vacuū & de qua vacuū vere predicetur.& ille sensus est falsus.q̄ vacuū sit nihil.vel nihil sit vacuum. Circa 2ᵐ articulū dico q̄ angelus pōt moueri per vacuū.cuiᵘˢ rō est qr angelus pōt esse in vacuo sicut corpus pōt fieri in vacuo quia non est maior rō de vno q̄ȝ de alio. Ponatur ergo angelus in vacuo & postea fiat illud vacuū plenū aere. qᵒ facto manifestū est q̄ angelus nō erit in toto pleno. quia ponamus q̄ illud plenū sit maius q̄ȝ locus suus adequatᵘˢ.gᶜ angelus prius nō fuit in toto vacuo. sⁱ tunc fiat iterȝ per potentiā diuinā locus ille vacuᵘˢ:& iterū repleatur aere:nō erit necesse angelū esse in eadē parte loci: q̄ prius. saltē deus pōt facere q̄ facto pleno inueniatur angelus in alia parte q̄ȝ prius:& per ↄñs saltē a deo pōt angelus moueri in vacuo.sed vtrū posset per naturā.nescio.Sed cōtra nunq̄ȝ est motus localis nisi inter distā ͣ.sed per ypothesim latera celi nō distant ergo.Preterea per ↄñs motū localē aliquid acquiritur.per motū vero in vacuo nihil acquiritur:ergo. Preterea oē qđ mouet ptim est in termio a quo et partim in termino ad quem : in vacuo non est pars ergo & cetera. Ad primum dico q̄ non omnis motus est inter distantia. vacuo posito: sed foret si esset plenum.

Ad secundum dico q̄ non semper per motum localem aliquid positiuum acquiritur:sed acquireretur si esset plenuȝ

Ad tertium dico q̄ non omne quod mouetur:de facto partim est in termino a quo et partim in termino ad quem sed foret si esset plenum. Et sic respondendum est ad omnia consimilia argumenta que dimitto gratia breuitatis. Ad argumentum principale patet.

## Questio nona

Trum linea componatur ex pūctis:q̄ sit quia pūctus est immediatus pūcto.gᵒ.ↄñs est notа.antecedens probatur acciᵒ totam multitudineȝ pūctorum et tūc arᵒ sic.inter primū pūctum huius liᵉ & quēlibet alium puncti est alius pūctus medius aut nullus.si nullus:gᵒ pūctus est immediatus pūcto.Si aliquis est medius punctus tūc ille punctus est medius inē primū punctū & scīm quia ille est vnus de numero oim pūctoȝ.Ad opᵐ est arȝ. vi.phisicoȝ.hic primo dādus est intellectus qōis qui est iste vtrū.s.aliq̄ ptes liᵉ sint indiuisibiles & sic intellecta qōne dico q̄ nulla ps linee est indiuisib lis nᵉ etiā pars cuiuscunqȝ continui est indiuisibilis quod ꝓbat̄ qr si sic tūc costa quadrati esset equalis dyametro:& dyameter esset cōmēsurabilis coste:ↄñs patet: quia a quolȝ pūcto dyametri ad quēlȝ pūctū coste ↄtingit ꝓtrahere lineā rectā quod patȝ quia a quolibȝ puncto coste

vnius ad quelibet pūctū coste alteriꝰ cō
tingit ꝓtrahere lineaz rectā.imo ita eēt
de facto posita ypothesi.⁊ quelibet talis
liͣ protrahitur ꝑ aliquē punctū dyame
tri gͦ a quolibet pūcto dyametri ad co
stam est linea recta.Si gͦ sint sex pūcta
in dyametro:erunt necessaͦ sex pūcta in
vtraqꝫ costa. Pr̄eͣ a quolibet pūcto co
ste vnius ad quelibet pūctū coste alteri
us cōtingit ꝓtrahere lineā rectā q̄ꝝ queli
bet tanget aliquē pūctū in dyametro.sꝫ
iͤ liͤ cū sint a punctis in mediatis in vna
costa:ad pūcta in mediata in alia costa
sunt eque distantes.et ꝑ ɔn̄s due liͤ duo/
rum pūctorū imediatoꝝ in costa tangēt
duo pūcta imediata i dyametro Aliter
nō essent iͤ liͤ eque distantes ꝑ totū:Si
dicis ꝙ si linea ꝓtracta a costa tāgeret
dyametrū directe:tūc solū tāgeret vnū
punctum in dyametro:et alia linea aliū
punctum.et ͤ concluderet arᵐ.sꝫ qꝛ dya
meter longior est q̄ꝫ costa.iō quelibet liͣ
ꝓtracta a costa in costā tangit dyame/
trum oblique.et iō adminꝰ tangit duo
pūcta dyametri.⁊ sic nō concludit ratio
ꝙ sint tot pūcta in costa quot in dyameͦ
et ponit exᵐ qꝛ si vna virga cadat super
aliam oblique plus tangit de ea q̄ꝫ si ca
deret sup eaꝫ in dircō per modū crucis
sicut appꝫ ad sensū.⁊ sic est in proposito.

Cōtra si ꝓpter hoc liͣ ꝓtracta a co/
sta in costam per dyametruꝫ tangit duo
pūcta dyametri oblique qꝛ dyameter est
longior costa.ergo retēta semꝑ eadē lon
gitudine duarum costaꝝ si fiat diameter
multo longior poterit tunc nūerus pun
ctorū augeri sicut augeẽ longitudo dya/
metri ꝙ vna liͣ ꝓtracta a costa in costā
tangeret obliq̄ duo pūcta dyametri lon/
gioris.⁊ scd̄a linea tria pūcta.et 3ͣ linea
quatuor pūcta.⁊ ͤ in fine aliquis pūctꝰ
illiꝰ liͤ ꝓtracte ꝑ dyametrū tanget.dya/
metrū scd̄m longitudinē vniꝰ pedis vel
domꝰ vel leuce Ex quo sequitur primo
ꝙ illa liͣ ꝓtracta a costa in dyametrū n̄
erit recta:qꝛ pūctꝰ vniꝰ liͤ tangētis dya
metrum mouetur superius et inferiꝰ.qꝛ
ex quo iͤ pūctus per te tanget multa pū
cta dyametri oblique:et aliqua de illis
sunt supius.aliqua in ferius.ergo pūctꝰ
iste tangens ista moueẽ supius ⁊ inferiꝰ.

Scd̄o sequitur ꝙ pūctus liͤ tangētis
dyametrū erit simul naturaliter in diuer
sis locis vel sitibꝫ.qꝛ ex quo tangit sex
puncta dyametri:tūc erit naturaliter si/
mlʼ ⁊ semel i sex sitibꝰ cū illis pūctis:qͦd
est impossibile.Exᵐ de virga vel de qͦ
cūqꝫ alio corpore tangēte directe vel o/
blique aliqͦd corpus nō est ad ꝓpositum
quia qn̄ virga vel aliud corpus cadit su
per aliud oblique tūc multe partes vir/
ge cadētis tangūt multas partes alteriꝰ
virge quas prius non tangebant:et sunt
alie ptes cadentis et tangentis qn̄ tāgūt
oblique q̄ꝫ qn̄ tangūt recte:sicut manife
ste pꝫ ad sensum:et ideo non est mirum
si plures ptes tangant qn̄ virga cadit o/
blique q̄ꝫ qn̄ cadit recte:nūc aūt in ꝓpo/
sito semꝑ ē iō pūctꝰ liͤ tangētis dyame/
trum directe et oblique.ideo non est ad
ꝓpositum. Item arͦ ad principale ꝙ
tūc essent equalia pūcta in minori circu
lo et in maiori quia a quolibet puncto
maioris circuli per circulum minorem
ad centrū cōe vtriusqꝫ circuli potest tra
hi linea recta:imo est linea recta posita
ypothesi:que tamen liͤ non coincidunt
circa centrum. Aut ergo due liͤ ꝓtra
cte a duobus punctis imediatis circuli
maiorum transibunt per duo pūcta cir/
culi minorum vel per vnum tantuꝫ: Si
primomodo habetur propositum ꝙ tot

sunt puncta in minori circulo. sicut i maiori. Si 2°° contra ille linee sunt recte. & eque distantes. Similiter si ille due linee coincidunt in eundē punctū circuli minoris. tunc ille punctus minoris circuli in quo coincidunt coexistet duobus pūctis imediatis duarum linearum imediatarum: & eadē rōne pōt coexistere tribus punctis triū linearum tercii circuli maioris. & sic pōt coexistere mille punctis alicuius circuli magni in tali ꝓportione excedentis illum paruū circulū. Et tūc sequitur neccio ꝙ ille punctus sic coexistēs centū aliis pūctis sit longus sine pluralitate pūctorum. vel linea circunferēcialis sibi corrñs. Si dicis ꝙ idē arᵐ ē de lineis corꝑalibꝰ trāseūtibꝰ a maiori circulo ad cētrū ꝑ miorē circulū qz ille sēper magis & magis approximāt. aut gᵒ ille linee corporales transibunt per aliā & aliā partē circuli minoris: & sic erunt equales partes in vtroqz circulo. aut ꝑ eandē. Et tūc illa pars per maioritatez circulorum corrñderet mille partibus & esset in mille sitibus: Rñdeu ꝙ nō seqꝉ ꝓpter diuersitatē illarum linearum & circulorum in infinitū: quia nō est aliqua pars in maiori quin sibi correspondeat aliq̄ pars dcᵃ in minori circulo: licet multo minor correnspondeat. Patet hoc ad sensum si fiant circuli' Et iō non seqꝉ ꝙ sint equales partes eiusdem q̄ntitatis: sed si cōponitur ex punctis tunc duobus punctis īmediatis in maiori circulo: aut corrñdent duo puncta imediata in minori. quia minus nō pōt corrñdere in puo circulo. quia quilibet punctus est indiuisibilis: aut idē punctus corrñderet vtriqz. Si prioᵒ equalia erūt pūcta vtriusqz circuli. Si 2°°. tunc erit idē punctus in diuersis sitibus: sicut dictū est. Preterea accᵒ illū punctū circuli minoris: q coexistit multis punctis multorum linearum punctus ille pōt esse centrū alicuius circuli qui pōt ꝓtrahi circa eū: cuius circuli linee ñ coincidunt donec veniāt ad centrū: & per ꝯñs tunc ille punctus non coexistet pluribus punctis distantibus situ: quia oēs linee exeuntes a cētro possunt terminari ad illū circulū. Quod ꝓbatur quia puncta imediata exeuntia a centro quibus correspondent puncta imediata ī circulo sm lineā rectā & duobus aliis correspōdent diuersa alia ī circulo: & ita de oībus exeuntibus a cētro patet. quia terminātur ad illū circulum ergo nullomō pōt ille punctus coexistere aliis punctis distantibus situ. Si aūt dicis si est centrū tunc coexistit punctis diuersarum linearum exeūᵐ. Rñdeu: veruz est. semꝑ tñ in eodē situ & puncta alterū linearum terminātur in circuitu illiꝰ cētri nō ꝙ centrū sit in eodē situ cum illis. sicut est in alio casu. Preterᵃ tunc staret arᵐ zenonis ꝙ mobile velocissimū nunq̄ attingeret mobile tardissiᵐ & supponit illa rō aliqua fundamenta. primum est ꝙ semper pars ꝓpinquior spacii prius attingitur q̄ remotior. Aliud est ꝙ indiuisibile in spaᵒ nō attingiꝉ nisi in instanti. Ex quibus sequiꝉ ꝙ nullum corpus si moueꝉ sup tale spaciuz attingeret in instanti nisi vnū indiuisibile in spacio. tunc arᵒʳ in instanti in quo tardū acquirit vnū indiuisibile in spᵒ gō acquirit velocissiᵐ: aut solū vnū indiuisibile & tunc velox nunq̄ attinget tardum. aut acquirit duo indiuisibilia & ꝑ scdam suppositionē prius acquirit vnuz q̄ aliud & sic ñ acquirit in instāti quia in eo non est prius. Si dicis ꝙ ille passiones velocitas & tarditas nō ꝯueniūt mo

tui alicuius indiuisibilis. Cōtra idē est arᵐ per oia si corp⁹ diuisibile moueret super spaᵐ ꝯpositū ex indiuisibilib⁹. Et si dicas. ꝙ idē arᵐ zenonis fieri pōt contra te ponēdo ꝯtiᵐ esse ꝯpositū ex semp diuisibilibꝫ. Rñdeo ꝙ in quolibet instāti, ē mobile in alio ꝛ alio spaᵒ: sed non est dare aliq̄ꝫ partē spacii que sit primo acquisita in o. ita ꝙ quelꝫ eius pars acquiratur in illo o. Et si hoc ponit̄ dico ꝙ necessario concludit arᵐ zenonis cōtra negātes indiuisibilia sicut contra ponentes: quod patet quia in illo instanti in quo tardū acquirit illā partēꝫ spacii ſm se totā aut velox acquiret equalem partē ꝛ tunc nunq̄ꝫ attinget tarduꝫ aut maiorē: ꝛ tunc per prius supᵐ prius acquirit vnā partē illius q̄ꝫ aliā: ꝛ sic non acquirit in o. Et ideo dico ꝙ in o. nō acquiritur aliqua pars: nec spacii nec alicuius forme per motū aliquē ſm se totam: ita ꝙ quelꝫ eius pars acquiratur in instanti. sed concedo ꝙ in quolꝫ instāti aliquid acquiritur: ꝛ tamen illius acqsiti prius fuit acquisita alia pars. ꝛ illi⁹ partis prius fuit acquisita pars ꝛ sic in infinitū. ꝛ sic mobile tardū precedit velox in illo spacio ꝑ infinita instantia. patet manifeste: vnde impossibile est dare aliquid primo acquisitū i instanti ꝑ quēcūqꝫ motū. sed quicquid acquiritur primo in tēpore quelibet eius pars acquiritur in tēpore. ꝛ iō q2 velox in eodē tēpore plures ꝑtes spacii eiusdē quātitatis trāsit quā tardū ideo negans indiuisibilia pōt arᵐ zenonis soluere: ꝛ nulloᵒ ponens ea. Illa aūt soluᵒ est generalis ad alia arᵃ que fiunt de formis acquisitis per motū. ad probandū ꝙ in paruo tēpore acquirātur infinite ꝑtes eiusdem quātitatis. Applica ꝛ patet. Ad arᵐ. in cōtrariū. Ad primū qd̕ probat indiuisibilia esse dᵒ ꝙ si est impossibile esse indiuisibilia. quia intelᵃ est indiuisibilis ꝛ aīa intellectiua similiter: sed contradictionē includit indiuisibile esse in q̄ātō: quia nec pōt esse pars quāti indiuisibil̕ nec accn̄s eius. ꝙ nō sit pars mō declaratū est ꝙ aūt nō sit accn̄s quāti ꝓbatur per rōes illas quibus alias probatum est ꝙ nec est principiū linee nec termin⁹ Et videtur mihi ꝙ ille rōes concludūt Et ideo dico ꝙ deus nō pōt facere tale indiuisibile quia contradictionem includit illud fieri. Ad aliud dici pōt vno mō ꝙ si fiat per potentiā diuinā corpus mere spicū. ꝛ aliud corpus mere planuꝫ ꝙ impossibile est ꝛ contradictōem includens ꝙ spicū tangat planū. q2 si sic cum nō ſm aliqd̕ indiuisibile: oꝫ tangere ſcđꝫ partem diuisibilē ꝛ illa pars quecunqꝫ detur ex quo est spica: quia pars sperici vna pars eius necessario ascendit ꝛ alia descēdit: ꝛ sic necessario est aliquod corpus meᵐ puta aer si tangat in alio. Aliter potest dici ꝛ forte melius ꝙ corpus spicū tangit planū secundū aliquā partem sui diuisibilē. Et quando dicitur ꝙ ergo illa pars non est sperica. nego ꝯñaꝫ quia hoc non sequitur nisi detur aliqua ꝑs pᵒ tangens secundū se totā: ita ꝙ quelibet pars illius partis tangat planum: ꝛ tunc ratio ꝯcluderet necessario ꝙ non esset meᵉ spicū. Nunc aūt pono ꝙ nō tāgit per aliquā partē. primo ita ꝙ quelibet pars tangit planū. ꝛ sic nō tangit ꝑ aliquā. primo que sit prior omī alia tangente: sed quecunqꝫ pars tangens detur adhuc vna medietas non tangit immediate: nec medietas illius medietatis et sic in infinitū. Ad aliud dico ꝙ hec est drña inter continuū ꝛ ꝯtiguū q2 partes

continui faciunt vnū ꝛ partes contigui non. Ad aliud concedo ꝙ quodlibet continuū habet tot partes eiusdē ꝓpor tionis quot habet celum. Sed eiusdem quātitatis nō habet tot. Si dicas ac cipiatur aliqua pars celi eiusdē quanti tatis cum grano milii. tunc illa pars ce li habet tot partes eiusdē quantitatis: ꝛ similiter proportionis: sicut granū. sꝫ to tum celū habet plures partes eiusdem ꝓportionis ꝙ̄ illa parua pars. Aliter totū nō esset maius sua parte. Respō deo ꝙ hec propositio totū plures partes habet ꝙ̄ pars pōt intelligi dupliciter vno mō ꝙ habeat pars aliquem certū nu merū puā. ꝛ ꝙ partes totius excedant il lum numerū in aliqua certa multitudie Et ille intellectus est falsus quia im plicatur ꝙ pars habeat certū numerūꝫ partiū: quod falsum est Aliomō ꝙ ps celi habeat partes nō tot in aliquo cer to numero quando plures. quia infini tas habet ꝛ ꝙ totū celū habet tot ptes ꝛ adhuc aliq̄s a lias. ꝛ sic ꝯcedo ꝙ totū celū habet partes plures ꝙ̄ pars. Ad aliud dᵒ ꝙ si mundus fuisset ab eterno. ꝛ deus in hora qualibet fecisset vnam di uisionē continui non esset adhuc cōple ta diō. ꝛ quando dicitur ꝙ nō plures fie rent diones si fierēt vsqꝫ ineternū: ꝙ̄ fa cte fuerunt tempore preterito. quia in finite sunt. Rñᵒ sicut prius de illa plu ralitate. Ad aliud dᵒ ꝙ certificamur q̄tūcūqꝫ possumꝰ ꝓ statu isto per aliqđ diuisibile minimū qđ aliqñ est minimū fm naturā aliqñ fm institutōem: sicut patet de vlna. Et hoc. p. dicit qrto metaᶜ. Ad aliud de btā virgine ꝙ nō est pos sibile ꝙ stetisset sub virginali imper. ꝗ. vt postea patebit. Ad aliud dico ꝙ deus nō pōt facere duos angelos rapti

trāseūtes: sꝫ necᵐ est tps mediare. Ad aliud dᵒ ꝙ visiōes albedis succedūt sibi ꝯtiᵉ sicut forᵃ ꝯtiᵉ augerē ꝛ ideo dico ꝙ si cut ꝓpter motū augmētatōis nō oportꝫ ponere talia indiuisibilia ita nec ꝓpē vi siones. Ad arguᵐ principale soluen dū est p fiᵃᵐ dictōis: quia hec est conce denda inter pᵐ punctū ꝛ q̄lꝫ aliū est ali quis mediꝰ: sed hec est negᵃ aliqs pūctꝰ est mediꝰ inter pūctū ꝛ quēlibet alium

## Decima questio.

Trū possit demōstrari ꝙ aīa intellectiua sit forma corporis ꝙ sic quia expimur ꝙ intelᵒ ē in nobis ꝛ itelᵒ ē opatio hois. gᵒ ē in no bis cā efficiēs ꝛ subiectū recipiens intel ligēᵃ sed hoc nō pōt esse aīa sepata. qꝛ opatōēꝫ tal' subē nō experimur. nec estꝫ talia opaᵒ alicꝰ ꝯpositi gᵒ recepᵐ illiꝰ opatōis aliqd ē hois nō matia ergo for ma. Cōtra aīa itellectiua est icorrupti bilis gᵒ nō est forᵃ corporis corruptibi lis. In ista qōe sunt due difficultates: vna vtᵐ posseꝰ itelᵉ p aīaꝫ itelᵃᵐ q̄uis nō eēt forᵃ corpis. Alia an possit euidēt sciri p rōēꝫ vl' p expiᵃᵐ ꝙ intelliᵃꝰ acci piēdo intelᵉ ꝓ aliqᵒ actu ꝓprio sbē ima teriali cuiꝰ ponit' aīa itellectiua q̄ ē ingña bilis ꝛ icorruptibil' q̄ ē tota i toᵒ ꝛ toᵃ i q̄libꝫ pte. Ad primā difficulᵉᵐ vr̄ ꝙ sic qꝛ multa attribuūt' vni rei ꝓpē aliā per cōicatōem ydiōtᵐ qđ nec est matia nec forᵃ nec ps eiꝰ sic diciꝰ qđ aliqd attribu itur alteri ꝓpē instrumētū artē vl' ꝓpē vestimētū ꝛ ꝯsīa sic diciꝰ iᵐ hoiem eē remigatorē a remo. vl' fossorē: ꝛ illū di ciꝰ vestitū vl' calciatū ꝛ armatū ꝛ diciꝰ ꝙ ille tetigit aliquē: qꝛ pāñꝰ eꝰ vl' arma sua ꝛ talia ē cōmunicatio inē filiū dei ꝛ naturam assumptam vbi neutrum est

forma.g° eodē potest aliquid attribui corpori moto ꝓpter motionē abſq̄ hoc ꝙ iᵉ motor ſit forma eius. Exᵐ pꝫ de angelo thobie ꝓpter quem tamq̄ ꝓpter motionem dicebatur cōſtitutum ex corpore aſſūpto et angelo comedere: bibere ambulare. intelligere et videre. g° nō obſtāte ꝙ aīa ſolum ſit motor corporis ⁊ nullomodo ſit forma adhuc poſſumꝰ intelligere ꝑ aīam intellectiuam. Quantū ad 2ᵐ dico ꝙ intelligēdo ꝑ aīaꝫ intellectiuam formā imaterialem ⁊ incorruptibilem que tota eſt in toto corpore ⁊ tota ī qualibet ꝑte corporis nō pōt euidēter ſciri per ratōeꝫ vel per experientiā ꝙ talis aīa ſit forma corporis nec ꝙ intelligere talis ſoē ꝓprium ſit in nobis nec ꝙ talis aīa ſit forma corporis quicquid de hoc ſenſerit phūs nō curo ad preſens. q2 vbiq̄ꝫ dubitatiue loqui videtur: ſed 1ᵃ ſolū credimus. Qd autem nō poſſit demōſtrari. patet quia oīa ratio ꝓbana 1ᵃ accipit dubia homini ſequenti ratōem naturalem. nec per experientiaꝫ ꝓbatur q2 ſolum experimur intellectionem et nolitioneꝫ et ſimilia: ſed oīa iſta dicit ſequēs rationem vel experientiam eſſe operationes et paſſiones cātas et receptas ī forma illa: per quā poneret hoīem diſtigui a brutis et licet ſcđm fidem et veritateꝫ ponatur ꝙ 1ᵃ ſit aīa intellectiua que eſt forma incorruptibilis: tamen talis diceret ꝙ eſſet forma extenſa generabilis et corruptibilis. nec videtur ꝙ experientia aliam formam concludat. Et ſi queras vtrum euidēter poſſet probari ꝙ iᵃ forma q̄ꝫ ſequens rationem naturalem vel experientiam concludit per experientiam ſiue experientias ſit forma corporis. Reſpondeo ꝙ ſic per tale medium forte. omne compoſitum differens ſpecie ab alio compoſito vel differt ſe toto vel per ꝑtem. ſed homo differt ſpē ab aſino et non ſe toto. quia habent materiā eiuſdem rōnis. g° per ꝑtem et non per materiam. quia eſt eiuſdem ratiōis. ergo per formā ⁊ forte ꝙ ī iſta rōe accipiunt aliq̄ dubia. Si autē ponatur ſicut ponitur ſecūdum veritatem ꝙ aīa intellectiua que eſt forma imaterialis et incorporalis ſit in nobis et ꝙ per eam intelligamꝰ tunc rōnabilius eſt ponere ipſaꝫ eſſe formaꝫ corporis q̄ꝫ ꝙ ſit ſolus motor. quia ſi eſſꝫ motor aut moueret corpus motu locali aut alterationis nō pꝛımo°. quia tūc eodemº moueret corpus pueri ſicut adulti Similiter ad mouendū corpus motu locali ſufficit aīma que eſt forma corporis ergo fruſtra poneretur aliꝰ motor: nec 2ᵒᵒ quia ad alteratiōnē corporaleꝫ ſufficiunt agentia corporalia g° talꝭ motor ſuperfluit. Sꝫ hic ſunt dubia q2 videtur ꝙ aīa intellectiua quā ponis ſcđm fideꝫ formā corpis nō ſit tota in toto ⁊ tota in qualibꝫ eiꝰ ꝑte. tū q2 tunc nō plus experiremur nos intelligere in capite q̄ꝫ ī pede. tū quia abſciſo brachio aut aīma que erat in eodē ſitu cū brachio redit ad corpus et tūc migraret de ſubiecto ī ſubiectū aut corrūpitur et hoc eſt ꝓpoſitū. Ad iᵃ patebit ꝑꝰea ió nūc trāſeo. Ad principale ꝯcederet ſequens rōem naturalem ꝙ expimur intellectōem in nobis que eſt actꝰ forᵉ corporee ⁊ corruptibiꝭ et diceret ꝯſiter ꝙ talis forᵃ recipiꝰ in forma extēſa. nō aūt experimur illaꝫ intellectioneꝫ q̄ eſt opatio ꝓpria ſbē imaterialis: et ideo ꝑ intellectionē nō ꝯcludimus illaꝫ ſbām incorruptibilem eſſe in nobis tamq̄ꝫ formā. Et forte ſi experiremur illaꝫ intellectionem eſſe in nobis nō poſſemꝰ plus concludere niſi ꝙ eius ſubiectuꝫ eſt

in nobis sicut motor: nõ aũt sicut forma.

## Undecima questio

Utrum probari possit euidenter q̃ nõ est vnus intellectus numero in omnibus. q̃ non quia scḋm ꝯᵉᵐ est vnus intellectus numero in omnibus ergo oppoᵐ nõ potest ꝓbari. Contra nõ est eadẽ intellectᵒ omni hoĩ: ergo nec idẽ intellectus oĩ. Hic primo exponẽdus est intellectꝰ questionis. 2ᵒ ad questiõem. Circa primũ dico q̃ intellectum esse in nobis potest intelligi dupliciter. vnoᵒ vt sit forma corporis vel potentia qua intelligimꝰ. Alioᵒ q̃ sit prinᵐ mouendi in nobis quocũqȝ motu. Circa scḋm sunt due difficultates. vna supposita q̃ intelligamus 1ᵒ intellectu tãq̃ per formã corporis vel potentiam intellectiuam: Alia: supposito q̃ intellectus sit ĩ nobis solũ sicut motor corporis et ñ sicut forma. Circa primã difficultatẽ dico. q̃ potest euidẽter ꝓbari q̃ non est vnus intellectus numero in oĩ quia impossibile est quod idẽ simul et semel sit sciens et ignorans: diligens et odiens: gaudens et dolẽs de eodẽ assenciens et dissenciens:. Et sic de aliis sȝ ĩtellectus in vno homĩe est sciens aliq̃d ĩ alio est ignorans idẽ ignorantia disponis. volũtas vniꝰ diligit aliquid voluntas alterius odit idẽ: oĩa ista per experientiam patent gᵒ impossibile est q̃ sit idẽ intellectꝰ in omnibus. Si dicat q̃ talis diuersitas potest contingere ꝑpter diuersam copulationem intellectus cum fãtasmatibus Contra ꝑpter diuersam copulationem non possunt esse ꝯ̃ria in eodẽ sbᵒᵉ. priᵒ quia fantasmata non se habent nisi effectiue ad illa que recipiũtur in intellectu: sed predicta contraria sunt in intellectu subiectiue gᵒ. ⁊c. Si dicat q̃ intellectio ⁊ noliᵒ et huiusmõi non sunt qualitates inherentes intellectui subiectiue sed alteri.

Contra voliᵒ ⁊ noliᵒ que sunt cõtraria possunt successiue ad istas formas tã a parte corporis q̃ȝ intellectꝰ. hoc pȝ qꝛ aliquis odiens aliquẽ potest eum diligere sine oĩ mutatione corporali noua vel etiam intellectuali solũ ex libertate volũtatis. gᵒ sola volũtas est sbmᶜ istaꝝ formaꝝ. Circa scḋam dico. q̃ difficile ẽ istam ꝑtem euidenter ꝓbare: et forte non est hoc possibile põt tñ ꝑsuaderi. qꝛ ad oẽm motũ localem ⁊ alteratiõeȝ sufficiunt dispositiones corporis et illa que experimur in nobis. sicut manifeste pȝ. scȝ cognitio et voliᵒ: gᵒ talis motor superfluit. Similiter eadẽ facilitate ponerem talem intellectum vniri bruto ad mouẽdum eum: qḋ tñ oĩo sup̃fluit. Ad principale nego maiorem. qꝛ errauit in hac parte sicut in multis aliis:

## Questio duodecima

Utrum aĩa intellectiua sit tota in toto corpore: et tota in qualibet parte. q̃ non. qꝛ si sic tunc distaret a se. qꝛ aĩa in capite distat ab aĩa in pede. Contra aĩa est forma indiuisibilis gᵒ vbicũqȝ est: tota est ibi: sȝ ẽ in oĩ ꝑte gᵒ tota est in oĩ ꝑte. Ad qõeȝ dico q̃ sic. cuiꝰ rõ est. qꝛ aĩa est in qualibet ꝑte ⁊ tota est ĩ qualibet ꝑte. gᵒ tota est in toto et tota in qualibet ꝑte. Pria pars antecedẽtis pȝ. qꝛ aliter aliqua ꝑs nõ esset informata aĩa ⁊ ꝑ ꝯñs non esset pars hoĩs. Scḋa ꝑs patȝ. qꝛ aĩa intellectiua est forma indiuisibilis ⁊ inextensa. gᵒ vbicũqȝ est: tota est. Sȝ sunt hic aliq̃ dubia Priᵐ est. qꝛ tũc simul aĩa quiesceret et mouetur. qꝛ quiesceret in pede et

mouereť i manu. Scđm. qꝛ tūc posset informare duas materias discontinuas quia ex quo aīa tota est in ꝑtibus distā tibus loco ⁊ situ: eadē rōne pōt eē in ꝑti bus discontinuatis. Item absciso bra/ chio infor° aīa intellectiua autem redit aīa ad corp⁹. aut corrūpitur. Preterea nō plus rᵗ expiremur nos tūc intelligere in capite q̄ȝ in pede. Ad primuȝ dᵒ ꝙ aīa pōt simul moueri ⁊ quiescere ꝑ accñs ad motuȝ alterius et quietem qꝛ alias non moueretur ni aliud moueť Ad aliud dico ꝙ ꝑ naturā nō pōt simul informa/ re duas materias discōtinuatas: sȝ ꝑ po tentiaȝ diuinam bñ pōt. Et si querať tunc aut est duo hoies aut vn⁹ hō: si duo: er/ go due aie: si vn⁹: ergo vna aia. silr intel/ lectus ille sciret in vno. et ignoraret in a lio sicut dictū est in alia qōe. Ad priᵐ dico ꝙ essent duo hoies ꝓpť diuersitateȝ mᵉ. sȝ nō sequitur vltra sit duo hoies gᵒ sit due. aie. qꝛ li hō supponit ꝓ supposito qđ diuersificať ex diuersitate mᵉ licȝ for ma sit eadem. Ad 2ᵐ dᵒ ꝙ qcquid sci ret vn⁹ sciret alius ⁊ diligeret vn⁹ ⁊ ali⁹

Ad 3ᵐ dico. ꝙ aīa intellectiua extrā in brachio nō redit ad corp⁹ nec corrū pitur corrupto brachio sȝ cessat esse vbi prius fuit. sicut corpus xp̄i in eukaristia cessat eē sub hostia corrupta spē ⁊ ange lus cessat eē in loco quādo ps sui loci a dequati corrūpitur. Ad aliud dico ꝙ nō pl⁹ expimur nos intelligere in capite q̄ȝ in pede: sȝ expimur frequēter ꝙ pl⁹ iu uamur vel īpedimur ad itelligēdū ex di spōe capitis q̄ȝ pedis sicut expimur ꝙ qñ qȝ pl⁹ iuuamur ꝑ dispōeȝ oculi q̄ȝ man⁹ vñ ꝑ illud arᵐ ꝓbaretur ꝙ intelligeret colorē ī oclo: sonū ī aure: odorem ī naso ⁊c. D° ergo ꝙ nō pl⁹ expimur itellectio nē in capite q̄ȝ ī pede imo qñȝ expimur ꝙ pl⁹ iuuamur vl' īpedimur per dispōeȝ pedis q̄ȝ capitis. sicut pȝ ꝑ grauē dolorē pedis. Ad princiᵉ dico ꝙ aliqđ distare ab alio: pt dupliciter intelligi. vno° pro prie qñ vnū ñ ē vbi aliud est. quō dicim⁹ caput distare a pede. qꝛ vbi ē pes ñ ē ca put ⁊ᶜ aīa ī capite ñ distat ab aīa ī pede Aliom° ī.ppꝛie q̄ȝ admaᵐ aliqa locus di stat ab alio loco. ⁊ sic aīa ī capite distat ab aīa in pede. i. loc⁹ capitis distat a lo/ co pedis. ⁊ᵉ ñ vz.°ⁿ aīa ī capite distat ab aīa ī pede. gᵒ aīa distat a seipsa: sȝ ē falsa

## Questio. xiii.

Trū priᵐ cognitū ab itellectu primiᵉ gñationis sit singulare ꝙ nō. qꝛ vlē est pᵐ ⁊ ꝓpriū ob iectū itellect⁹. ergo primo cognosciť pri miᵉ gñationis. Cōtra. idē oīo est pri/ muȝ obmᶜ sensiua ⁊ intellect⁹: sȝ singľare est primuȝ obiectū sensus tali primiᵉ. gᵒ ⁊c. Hic primo dādus ē intellect⁹ que stionis. scđo ad qōeȝ rñdendū. Circa pri muȝ sciēdū ē q̄ꝛ hic accipiť singľare. ñ. ꝓ oī illo qđ ē vnū nūero. qꝛ sic quelibȝ res ē singľaris: sed accipiť ꝓ re q̄ ē vna nūe/ ro ⁊ ñ ē signū naturale siue ad placitū cō mune multis ⁊ sic termi scripti ꝯceptus ⁊ vox ꝓlata significatiua ñ sūt singľaria sed tm̄ res q̄ ñ sūt signa. Respōdeo ꝙ ñ ītelligiť 1ᵃ questio de quacūqȝ cognitōe singľaris: qꝛ q̄cūȝ ꝯgᵒ vlis ē ꝯgᵒ singľa/ ria: qꝛ nihil ꝑ talē cognitiōeȝ ītelligiť nisi singľare vľ singľaria ⁊ tñ 1ᵃ ē ꝯgᵒ cōis: sȝ ītelligiť de ꝯgᵉ ꝓpria ⁊ singľari singľaria Circa scđȝ supposito ꝙ q̄stio ītelligať đ cognitione ꝓpria et simplici singularis. Dico tūc primo ꝙ singulare predcōmō acceptum cognitione propria et simplici est primo cognitum. Quod probatur

Quia res extra aiaȝ q̄ n̄ ē sig^m tali ꝯg^e pri mo intelligit: sed ois res extra aiaȝ ē sin gl'aris g° ⁊c. Preterea obiectū p̄cedit actuȝ ꝓprium et pri^m primi^e gñationis: ſȝ ni/ chil p̄cedit talē actū nisi singl'are g° ⁊c. Scdo d° ꝙ ꝯg° simplex ꝓpria singl'aris ⁊ pria tali primitate est ꝯg° intuitiua ꝙ aūt i^a cognitio sit pria pȝ. qꝛ ꝯg° singl'a/ ris abstractiua p̄supponit ītuitiuā respec tu eiusdē obiecti: ⁊ nō eꝯ°. ꝙ aūt sit ꝓpria singl'ari. pȝ. qꝛ īmediate cāt a re singl'ari vel nata ē cāri: ⁊ nō est nata cāri ab alia re singl'ari. etiā eiusdē spēi g°. Dico 3° ꝙ cognitio pria: abstractia primi^e gñatio/ nis. ⁊ simplex nō est cog° ꝓpria singl'ari: ſȝ est cōis. prima ps pȝ. qꝛ nō hētur co/ gnitio ꝓpria simplex de aliquo singulari p tēpore, p quo nō pōt hēri cognitio ni si spe^{ca} siue gñalis ꝙ aūt sit ita. patet de veniēte a remotis ꝙ cāt talē sensatōeȝ virtute cui⁹ tm̄ possum iudicare ꝙ illō visū est ens. notū ē ꝙ i illo casu cogni° abstractia quā habeo p^u primi^e genera tionis est cognitio entis: ⁊ nullius infe/ rioris ⁊ per ꝯñs nō est ꝯceptus speci^{ci}⁹ nec est ꝯceptus proprius singularis. Se cunda pars pȝ. qꝛ nulla cognitio abstra ctiua simplex est plus similitudo vni⁹ rei singularis q̄ȝ alterius sibi sili^{me} nec cau/ sat a re. nec nata est causari. g° nulla ta lis est propria singularis: sed quelȝ est vlis. Sed hic sunt aliqua dubia. P^m est quia videtur ꝙ cognitio intuitiua nō sit propria. qꝛ quecūqȝ detur equaliter assimilat̄ vni singulari sicut alteri simili mo ⁊ equaliter representat vnū sicut ali um. ergo nō plus videt̄ esse cognitio vni us q̄ȝ alterius. Scdm dubiū est quia si prima cognitio abstractiua sit aliqñ co gnitio ⁊ ꝯceptus entis. sicut dicit de ve/ niente a remotis g° eodē mō pōt intuitiua in eodē casu esse cognitio cōis entis. qꝛ/ īpossibile est ꝙ eiusdē rei sint plures cō/ ceptus simplices proprii. sed de vno ve niente a remotis possum vnā visionē hē re per quā tm̄ iudico illud esse ens. aliaȝ per quā iudico illud esse aial: 3^{am} per quā iudico illud esse hoiem: ⁊ quartaȝ per quā iudico illud esse sortē. ſȝ oēs i^e visiones sunt eiusdem rei. ergo omnes ille nō possūt esse cognitiones ꝓprie illi⁹ singl'aris visi. 3^m est qꝛ videt̄ ꝙ pria ab/ stractiua sit ꝓpria: et maxie qñ obm^e est debito° approxiatū. qꝛ p primā abstra/ ctiuaȝ possum recordari de eadē re prius visa. qō nō posset fieri nisi hērē abstra/ ctiuaȝ ꝓpriam. Quartū est quia scdm iam dicta videt̄ ꝙ cōceptus gñis potest abstrahi ab vno indiui° puta cōceptus aialis. sicut pȝ. de veniēte a remotis qñ habeo talē visionē per quā iudico illud visum esse aial. Ad p^m istoꝝ dico ꝙ intuitiua est ꝓpria ꝯgni° singl'aria. non ꝓpter maiorē assimilationē vni q̄ȝ alteri sed quia naturaliter cātur ab vno ⁊ nō ab alio. nec pōt ab alio cāsari. Si dicas pōt a deo solo causari. verū ē sed semp nata est talis visio causari ab vno ob/ iecto creato: ⁊ non ab alio. ⁊ si cause/ tur naturalr̄ cāt̄ ab vno ⁊ nō ab alio: nec potest causari. Vnde propter simili tudinem non plus dicitur intuitiua pro pria cognitio singularis q̄ȝ abstractiua prima. Sed solum propter causalita/ tem: nec alia causa potest assignari.

Ad secundum dubium dico ꝙ ille visiones sunt eiusdem speciei ⁊ solum differunt sicut magis perfectum ⁊ mi/ nus perfectum in eadem specie puta si videatur aliquid ex partibus eiusdem rationis in quo non essent plura accñia sensibi^a a visu: tūc p approxiatōeȝ i⁹ vi

bilis. puta albi intendit vi° ⁊ fit clarior ⁊ fm hoc pōt cāri diuersum. ⁊ diuersuz iudiciū ꝙ tale visum est ens vel cor9 vel color vel albedo. ⁊c. Si dicat' illa drūt spē que nō possunt cāre effectū eiusdem spēi. sed vi° clara ⁊ obscura sūt hmōi: g° Rñdeo d° ꝙ cē eque itēse nō potentes causare effectuz eiusdē speciei differum spē: ⁊ aliter nō. m° illa visio aucta ⁊ intēsa pōt in oēm effectū in quem pōt visio clara: ⁊ per ɔñs sunt eiusdē speciei. Aliquādo tamen visio clara ⁊ obscura sūt alterius speciei: puta quādo diuersa obiecta videntur. puta si videatur aliqd scutum diuersis coloribus coloratū fm maiorē vel minorē approximationē: tunc ille visiones nō sunt eiusdē speciei: sz diuersaꝝ. Ad 3m dico ꝙ videndo aliqd habeo aliquā cognitionē abstractiuā ꝓpriā: sed illa nō est simplex sed cōposita: ex simplicib9 ⁊ illa noticia ɔpōita est pricipiū recordationis. ⁊ per hoc recordor de forte. quia vidi eū sicut figuratū: colоratū tal' lōgitudis. latitudis ⁊ ī tali loco: ⁊ per illū ɔceptū recordor me vidisse fortē ⁊c: q2 si circūscribas oēs ɔcept9 simplices preter vnū. nō plus recordareris de sorte per illū q3 de alio homie sibi similimō: bene possum recordari me vidisse. sed vtrū sit sortes vel plato. nescio ⁊ ideo ɔg° abstractiua simplex nō est ꝓpria singulari. sed ɔpōita bene pōt eē ꝓpria. Ad quartū dico ꝙ ɔceptus gñis nunq3 abstrahitur ab vno ī diui°. ⁊ ad illud de veniente a remotis. dico ꝙ iudico illud esse aial: quia prius habeo ɔceptum aīalis qui est conceptus gñis. ⁊ iō per illuz ɔceptū ducor in noticiā recordatiuā. vnde si prius nō haberē conceptum correspondentem a hedini nihil iudicarem nisi illud visum esse aliquid. Et si queras que noticia abstractiua habetur mediēte intuitiua. Respōdeo ꝙ aliquando ɔceptus entis. aliquādo ɔceptus gñis: aliquādo ɔcept9 speciei spēme fm ꝙ obiectū ē magis vel min9 remotū semp tamen imprimit' entis ɔceptus. ga quando obiectū est debito mō approximatū simul cātur a re singulari extra cōceptus spē'9: ⁊ ɔceptus entis: Ad pricipale dico ꝙ vl'e est primū obiectū primi°. adequationis: nō aūt gñationis.

## Questio. xiiii.

Trū intellectus noster ꝓ statu isto cognoscat actus suos intuitiue. ꝙ nō. quia nihil cognocit' ab intellectu nisi qđ prius fuerit sub sensu. sed intentōnes nunq3 fuerunt sub sensu g° ⁊c. Cōtra noticia abstractiua ꝑsuppōit intuitiuā sed cognitōes intellectuales ɔgnoscūtur abstractiue: g° ⁊c Ad qōem dico ꝙ sic q2 de cognitōe intellectus ⁊ volitōne format' ꝓpō ɔtingens que euidenter cognoscitur ab intellectu nostro. puta int° est voli° est. aut g° mediente cognitōe intuitiua intellectionis: ⁊ habet' ꝓpositū. vel abstra°: ⁊ h° nō: q2 abstractiua abstrahit ab exñ° actuali. Itē cogni° expimētalis nō est sine noticia intuitiua: sz aliqs carēs oī noticia intui° sensiti° expit' cognitōem itellectualē g° ⁊c. Ad pm in opm dico ꝙ nō sequit' ꝙ essent infinite visiones simul in actu. Ad ꝓbatōem dico ꝙ tenendo ꝙ actus rectus ⁊ reflexus nō distinguntur potest dici ꝙ illa propositio non cōponitur ex visione lapidis ⁊ cōceptus lapidis. nec potest manere quando visio lapidis non est. Licet alia propositio composita ex cognitionibus abstractiuis posset manere sine visione lapi/

dio: Si aūt teneatur ꝙ actus rectus et reflexus distīguūtur tunc dr̄ ꝙ visio lapidis videtur alia visione: sed tandem statuitur ad aliquā visionē que non videtur distincta visione naturaliter q̄s uis possit videri si nō esset impedimentū ꝓcedo tn̄ ꝓcessum in infinitū per potentiā dei. sed naturaliter loquendo erit aliqua visio que nō poterit videri. ⁊ h° qꝛ intellectus noster est poª limitata. ⁊ ideo pōt in certū numerū visionū: ita ꝙ nō pt in maiorē. s; siue in quarta visione sit status: siue in quinta nescio: ⁊ forte status est in 2ª quia ipa forte nō pōt naturaliter videri. Ad aliud dico ꝙ nō eque experimur pmā visionē ⁊ scdām. ⁊ sic ī infinitū quia status est ad aliquā visionem que nō pōt naturaliter videri. ⁊ h° ꝓpter limitationē intellectus qui potest in tot visiones. ⁊ nō in plures ꝯcedo tamen ꝙ pōt habere plures visiones simul saltē duas vel tres respectu eiusdē obiᶜ.

Ad aliud dico ꝙ euidenter assentio isti ꝓpositioni: ego video ⁊ dico ꝙ ille assensus a visione illius visionis causat̄ sed ex hoc nō sequitur ꝙ erūt infinite visiones simul nec pōt esse ꝓcessus in infinitū naturaliter sed est status ad aliquā visionē que naturaliter nō est visibilis: nec possum euidenter assentire tali complexo formato: ego video illā visionez. ad quā est status. Ad aliud concedo ꝙ si esset in aīa 2ª visio solū posset videri: nisi esset īpedimentuz. ⁊ tn̄ si esset in aīa cū prima visione nō possem videre: quia primus actus īpedit scdām visionē videri. ⁊ dico per hoc ꝙ est in intellectu: nō tollit̄ qn̄ posset videri. quia si sit in intellectu posset videri. sed per hoc ꝙ est in intellectu simul cū alio ꝯceptu: tollitur ꝙ nō possit ⁊ dico ꝙ exꝑior visionē lapidis sed visionē illi⁹ visionis nō experior. ꝓ illa visione est exᵐ Au. 3i°. t.c. viii. in fine vbi dicit ꝙ sepe legit vel audiuit. ⁊ tn̄ nesciuit ꝙ legit vel audiuit ꝓpt distractōem per actū alterius po ᵉ ⁊ tn̄ int̄ illos act⁹ nulla est repugnātia. sic freq̄nter hō intent⁹ ad videnduz nihil ꝑcipit se audire cū tn̄ audiat ⁊ tn̄ inter act⁹ visus ⁊ auditus nulla est repugnantia ita est in ꝓposito ꝙ q̄uia nulla est repugnātia int̄ vltiam visionē ad quā ē stat⁹ naturalit̄ ⁊ visionē ipus ⁊ aliaꝝ p̄cedentiuz tn̄ vn⁹ act⁹ pōt īpedire aliū ꝓ statu isto

Ad aliud dico ꝙ sum certus ꝙ ego intelligo lapidē virtute visionis lapidis ⁊ virtute visionis prime visionis: ⁊ qū/q; forte virtute istaꝝ visionū. ⁊ etiā virtute alicui⁹ ꝓpositionis habitualiter note. Exᵐ. sum certus ꝙ intelligo ꝑ experientiā quia video visionē lapidis. sed certus sum ꝙ intelligo lapidē per discursum ab effectu ad cām: sicut cognosco ignē per fumū: qū solū video fumū: quia alias ad p̄ntiam ignis indicaui fumum eodē mō qꝛ alias ad inten°ᵉᵐ lapidis vidi simulē visionē cāri. iō arg°. tales effectus sunt eiusdē speciei. g° cāntur a cāis eiusdē speciei. ⁊ᶜ exposituꝝ est illud de locutōe angeloꝝ. ꝓpo° habitualiter nota est effectus eiusdē spēi habēt cās eiusdē speciei: ⁊ nō dico in gñali ꝙ ocs effect⁹ eiusdem spēi habent causas eiusdē spēi

Ad principale d°. ꝙ phūs dicit ꝙ nichil eoꝝ q̄ sūt extra intelligit̄ nisi p̄i⁹ fit sub sensu. et 1ª sūt sensibilia ⁊ de illis est auctoritas vera de spūalibus autē non.

## Questio. xv.

Trū intellectus noster ꝓ statu isto cognoscat intuitiue sensibilia. ꝙ non: quia visio sensitiua

sufficit cū cognitōe abstractiua ad co/
gnoscendū sensibilia eē gᵒ intuitiª supflunt
Contra. quicquid pfectiōis pōt sensus
hoc pōt intellectᵘ: sed hoc est pfectiōnis
ergo ꝛc. Ad questionē dico q sic qꝛ in
tellectus cognoscit euidēter ppōem cō/
tingētē de sensibilibᵘ ergo habet noticiā
inconplexā sufficientē ad cāndū noticiā
illā cōplexā: sed abstractiua sensibiliū nō
sufficit. gᵒ ꝛc. Ad pᵐ in opoᵐ dico q
tenendo aiam sensitiuā eē eandē formā
cū intellectiua nō est dicendū q visio sē
sitiua recipit in aia itellectiua: sed recipi
tur in corpore vel in alia poª deriuata
ab aia in corpore. Si eñ reciperetur in
aia itellectiua. aia separata p potentiam
dei saltē posset habere in se oēm sensuz
qđ nō est verū. qꝛ si sic angelus sp care/
ret aliqua perfectiōne naturali. qꝛ videt
q naturaliter talis posset tales formas
habere. qꝛ corpa nō eēnt nisi cē efficiētes
illaꝝ formaꝝ. Si aūt sint diuerse forme
sicut credo q sunt: tunc dico q visio sen
sitiua nō sufficit ad cāndū assensum p/
positionis ꝯtigētis. Quis sufficit ad cān
dū actū in appetitu sensitiuo. qꝛ nō ē si/
mile quia eadē forma tunc eēt sbmᵉ sen
satiōis ꝛ actus appetendi ? Si dicas q
intellectiua. ꝛ sensitiua nō distant situ bᵒ
nō valet. qꝛ idē numero dꝫ esse videns:
ꝛ assentiens. Ad aliud de itelligere pe
dis ꝛ capitis: dictū est priᵘ Ad aliū dᵒ
q dřia int visionē sensitiuā ꝛ intellectiuā
innotescit nobis partim per experientiā
ptim per rōem. Per experientiā: qꝛ pu/
er videt sensibiliter ꝛ nō intelligibilit. p
rōem quia aia separa habet visionē in/
tellectiuā ꝛ nō sensitiuā Ad aliud dico
q intellectus sepatus hēt talē visionez
quia aliter aia sepata nō posset habere
noticiā sensibiliū. similiter angelus pōt
habere talē noticiā: ergo ꝛ aia separata
Ad pbatiōem primā dico q aia sepa
rata pōt naturaliter videre secreta cor/
diū cōplexa ꝛ incōplexa in mente angeli
Ad scripturā dico q loquit de facto ꝛ
de potentia naturali suspensa ab actu.
Ad aliud dico q indiget locutiōe ꝛ il
lumiatione pp̄ter duo. Pᵐ est quia nō
pmittit forte naturaliter itelligere que
posset naturalit intelligere. Scdm ē qꝛ
multa reuelātur vni āgelo que nō alte/
ri: nec aie sepate sicut dictū est prius de
locutiōe angeli. Ad aliud dico q non
pōt naturaliter acquirere visionē dei ꝛ
beatitudinē. quia illa nō pōt cāri nisi a
solo deo. Et vltra nō sequit pōt videre
minus visibile: ergo magis visibile. sicut
nō sequit intellectus meus pōt videre
albedinē. ergo pōt videre angelū. qui ē
magis visibilis. ꝛ hoc quia visio angeli
nō pōt naturaliter causari in me. Ita ē
ibi. Ad aliud dico q visio sensitiua ē
causa pcialis visionis intellectiue: sꝫ nō
ē cā pcialis assensiua sine visione media
quia noticia cōplexa p̄supponit noticiaꝫ
incōplexā in eodeꝫ sbᵒᶜ sicut voluntas
nō pōt in actū suuꝫ nisi p̄cedat cognitio
in intellectu quantumcūqꝫ sit noticia intui/
tiua in sensu. Ad aliud ꝯcedo q visio
sensitiua est subiectiue in appetitu sensi/
tiuo: quia est idē sensus ꝛ appetitus. et
ideo quicquid est subiectiue in vno ꝛ in
alio. Ad principale dico q visio sensi/
tiua nō sufficit sed requiritur visio intel
lectualis.

## questio. xvi.

Utrū pt pbari euidēter q vo/
luntas libere causat actus su
os effectiue q nō: qꝛ volun/
tas licet sit libera tñ nō est actiua: ergo

nō est libere actiua. 2am z añs pbat. qr est passiua. Cōtra. passiuū nō est liberū voluntas est passiua. g° zc. In illa q̄stione primo expono quid voco liberta tem. 2° ad qōem. Circa primū sciendum q̄ libertatē voco potestatē qua possum indifferēter z contingenter diuersa ponere: ita q̄ possam eundē effectū causare: z nō cāre nulla diuersitate existe a libi extra illā potēciā. Circa 2m sūt due difficultates. Prima vtrū possit pbari sufficienter q̄ voluntas sit actiua. scda vtrū q̄ sit libera. Circa primā dico q̄ nō pōt per aliquā rōem demōstratiue pbari: quia ois rō hoc pbans accipiet cā ignotū cū pclusione vel ignotius. Pōt tū euidenter cognosci per experientiam. nā hō expit q̄ q̄tuncūq3 rō dictet aliquid volūtas pōt tū hoc velle z nolle.

Circa scdam dico q̄ sic. quod pbat. quia actiuo naturali sufficienter approximato passo disposito z nō impedito sequit acº necessario. sed oē aliud agēs a voluntate est actm naturale sufficiēs z nō ipeditū z volūtas est sufficiēter disposita: quia nullū est ibi repugnans nc aliqua dispositio requisita. igit zc. Si dicas q̄ voluntas libere pōt pati sine actione. Cōtra hoc est direcē rō facta ió transco. Sed hic est dubiū quia impossibile est q̄ agens quod existit per tpus in potentia essentiali ad actū reducat se de potentia ad actū sine oi agente extrinseco: sed voluntas pōt per tēpus esse in potentia essentiali ad voliōem ergo non pōt reducere se. Rñdeo q̄ hoc est verū de agente naturali. siue sit spūale siue corporale: sed in agente libero cuius ē voluntas est instantia manifesta. qz obmc pōt esse cognitū z volenti pñs z oia as requisita ad actū volendi pñt manere p tempus. z tamen post potest elicere actū suum sine omi actione extrinseca z hoc totum est propter libertatem suam.

Ad principale dico q̄ idem potest esse actiuum z passiuuz respectu eiusdem nec illa repugnant.

# Questio. xvii.

Trum ad saluandū casum z fortunam in rebus oportet ponere voluntatem esse liberam. q̄ non quia maiatis est casus. scdo phisicorum in quibus non est voluntas ergo zc. Contra in causis mere naturalibus non est casus nec fortuna. ergo omnia illa saluantur per libertatem voluntatis. In ista questione primo ostendam q̄ sine libertate voluntatis non potest esse casus nec fortuna. secundo quo modo ista saluantur per libertatem voluntatis. Ad primum suppono q̄ omne agens aliqd a voluntate naturaliter agit. Et tunc arguo sic. Illud quod in euitabiliter fit non fit a casu vel a fortuna. sed omne quod fit ab agente naturali z non libero ineuitabiliter fit. ergo. maior patet. Secundo phisicorum. minor est manifesta. Preterea illud quod non potest impediri: nec potuit non fit a casu nec a fortuna: sed omne quod fit ab agentibus mere naturalibus non potest impediri nisi concurrat agens liberum. ergo nihil tale a casu fit. vel a fortuna. maior est manifesta. Secundo phisicorum. minor probatur. quia si potuit. vel potuit impediri ante productionem: puta ignis productus in ligno potuit ante eius productionem: aut ergo per agens liberum ĩpediēs eius

pductõem per amo^oem^ approximatõis ꝛ habetur ppositũ ꝙ volũtas est libera: quia nihil aliud est liberũ q̃ʒ voluntas. aut per agens mere naẗale ꝛ tũc cũ actio eius nõ dependet ab aliquo agente libero si potest ĩpedire necessario. ꝛ inevitabiliter ĩpediet pductõeʒ ignis ꝛ p consequens impossibile est istũ ignem pduci g° ex op° si iste ignis producat vel potest produci ab agente mere naturali nõ põt impediri. ꝛ per consequens omnia que fiunt de necessitate fiunt: ꝛ q̃ nõ fiunt impossibile est fieri. ¶ Circa 2^m^ dico ꝙ fortuna accidit ex hoc ꝙ accidit aliquis effectus a cã naturali. ꝛ libera vł duabus causis liberis preter intentionẽ agentis liberi. Exemplum primi. si quis fodiat terram ad plantandũ ꝛ pter intentionẽ inveniat thesaurũ. Exemplũ scdi si quis vadat ad foꝝ vt videat amicũ: ꝛ pter inten^em^ inveniat debitorẽ l' credi^em^ q solvat pecuniã. Sed casus põt accidere imediate ex ꝯcursu causaꝝ naturalium semp tamen accidit me^e^ ꝛ pcialiẽ a causa libera nõ eñ dicimus si pluat tali anno sub cane ꝙ accidit a casu nõ pl⁹ q̃ʒ accidat a casu ꝙ luna tali hora eclypsatur. qꝛ vtrobiqʒ accidit effectus sine oi ac^oe^ voluntatis. Sed quando aliquis effectus est a causa libera imediata ꝛ i^e^ effectus tanq̃ʒ causa naturalis concurrit cum alia causa naturali ad producẽduʒ effectũ alium: tunc ille effectus accidit a casu. Exemplũ. aliquis volens equitare ponit pannũ supra equũ. i^e^ equ⁹ currit ad herbã iuxta ignẽ: ꝛ cadunt panni ꝛ ꝯburunẽ: illa cõbustio fit a casu: quia pvenit imediate ab igne ꝛ equo q̃ sunt cause naturales. me^e^ tamen a voluntate ponente pãnos super equũ: quia nisi posuisset nõ fuissent cõbusti. Sed contra casus accidit ex hoc ꝙ aliquis effectus fit raro sed in causis pure naturalibus non accidit aliquis effectus raro. ergo.

¶ Preterea casus accidit ex hoc ꝙ fit aliquis effectus preter intentionẽ nature: ergo ꝛc. Ad primũ istoꝝ dico ꝙ raritas effectus non facit casum: sed qꝛ aliquid fit ab aliqua cã que contingẽter ꝛ evitabiliter ꝯiungit cum alia causa. ex quibus causis sequitur talis effectus raro. Ad 2^m^ dico ꝙ effectus casualis accidit nõ preter intentõem cause imediate naturalis: sed preter inten^em^ cẽ me^e^ libere. Si dicat fm predicta casus semp presuponit fortunã. Dico ꝙ nõ sequit sed bene sequitur ꝙ casus semp presuponit actõem agentis liberi. ad qð agẽs quandoqʒ nõ sequitur effectus nisi intẽtus. ad quẽ tamen effectum intentũ qñqʒ alius effectus sequitur qui nõ seq̃retur. nisi precessisset ac^o^ agentis voluntarii: sicut patet in ex^o^ po^o^. Ad principale patet ex dictis.

## Questio. xviii.

Trum virtus ꝛ scia sint qualitates absolute. ꝙ nõ quia in predicamentis dicitur ꝙ scia est ĩ genere relationis. ergo. ¶ Cõtra scia ꝛ virtus sunt prin^a^ agendi. rela^o^ nec est principiũ nec terminus actionis quinto phisicoꝝ. Ad questionem dico ꝙ sic qꝛ oĩs res est qualitas absoluta vel subã: sed virtus ꝛ scia nõ sunt subẽ. ergo sunt qualitates. ¶ Preterea oĩe quod põt in aliquã operationẽ in quã prius non potuit: nec est aliqua diversitas in passo habet aliquã reʒ absolutã quã pri⁹ non habuit vel caret aliqua re absoluta q̃ʒ prius habuit: sed habens illos habitus põt in aliquã ac^oem^ in quã prius nõ po

fuit intellectus vel volūtas patet expe/
riencia Nec est diuersitas aliqua ipasso
pria in intellectu vel voluntate:q2 nec
motus localis nec aliquis alius mot⁹
s receptiōe illoꝝ habituū ergo ꝛc. Pre
terea est actus elicitus ergo habitus cō
quentia pꝫ quia habitus est cā act⁹ an/
tecedēs pꝫ de felicitate nr̄a quā habe/
mus ꝑ meritia que est actus. Si dicat
ꝙ est respect⁹ q2 est ꝯiūc° aie cū eēncia
diua. Cōtra aīa trāsit de ꝯtradic° in
ꝯtradic^m p° est nō btā ꝛ postea est beata
qui transitus nō pōt fieri per motū lo/
calē nec per transi°ē^m tēporis ꝛ nō dep/
ditur aliquid.ergo aliquid acquiritur ꝛ
nō respectus.q2 talis presupōit acqui
sitionē absoluti.ergo absolutū acquirit̄.

Sed hic ē vnū dubiū ꝑpter quod q̄
stio est mota.q2.vii.phisicoꝝ ꝓbat phi/
losophus q2 ad sciam ꝛ virtutē non est
motus ꝛ arguit sic adaliquid nō est mo
tus.scīa ꝛ virtus sunt adaliquid igitur
ꝛc.aut igit̄ intelligit ꝙ sunt relatōnes et
habetur ꝓpositū aut sunt fundamenta
ꝛ subiecta rl'onū.ꝛ sic rō nō valet:q2 sic
albedo ꝛ hmōi sūt adaliquid. Rn̄deo
vnomō ꝙ ꝯmētator dicit ibidē ꝙ ar.di/
cit hoc ſm opinionē pla.ꝛ nō ſm ꝓpriā
Aliter dico ꝙ illud dictū est particula/
re ꝛ nō vl'e quia nō intendit ꝙ oēa for/
me de prima spē sint a^e.adaliquid.sꝫ di/
cit talē particularē scīa est adaliquid ꝛ
tunc intendit dicere: ꝙ aliquis actus pt
esse virtuosus sine oī mutatōe qui prius
nō erat virtuosus ꝛ similiter accipiēdo
scire large pro oī actu assenciendi ali/
cui nō pōt aliquis actus sine oī aliqua
mutatione fieri actus sciendi qui prius
nō erat actus sciendi. Ex^m primi aliqs
p° vadit ad eccl'iam ꝑpt vanā gl'iam i^a
ābulatio est viciosa stāte eadē ābulatōe
mutet intentōem ꝛ vadat ꝑpter amorē
dei.tunc ista ambulatio est virtuosa:tn̄
nulla est mutatio in actu ābulandi eodē
mō est de actu qn̄ voluntas imperat sibi
studere. Primo ꝑpter vanā gloriā:ꝛ 2°
iperat ꝯtinuatōem illius actus ꝑpt ho/
norē di Iste act⁹ pri⁹ ē viciosus ꝛ 2° vtu
osus ꝛ tn̄ nulla ē mu°in ipso itellectu sꝫ
solū in volūtate. Eodē mō est de alio ac
tu volūtatis. puta qn̄ volūtas absolute
iperat quod vadat ad ecclesiā ꝛ nō pro/
pter aliquē finē bonū vel malū ꝛ postea
stante tali ambulatōe imperat ꝙ vadat
ad laudē ꝛ honorē dei in isto casu prius
actus iperatus est primo indifferens et
2⁹ est virtuosus ꝛ tn̄ nulla mutatio est
in i° actu licet voluntas eliciat nouū ac
tū. Ex^m scd'i q2 ponat̄ ꝙ ego assentiā
huic ꝓpositōni sortes sedet ꝛ opiner eā
esse verā stāte sorte: ponam⁹ tunc rema
nente assensu in intellectu:videā sortem
sedere tūc pri⁹ nō sciui illā ꝓpōeꝫ ꝛ mō
scio illā ꝛ tn̄ nulla est facta mutatio in
illo actu assenciendi ꝛ sic intelligo phm̄
in illo passu. Ad principale dico ꝙ i^a
noia scia ꝛ virtus sunt noia relatiua. ꝛ
sic intelligit philosophus.

## Decimanona questio.

Trum spūs patiatur ab igne
purgatorii ꝙ. nō q2 corp⁹ nō
agit in spm̄. secundum au/
gu.vii°.super gen̄. Ad op^m est sacra
scriptura. Ad qōem d° ꝙ sic hoc nō
pōt ꝓbari:q2 tm̄ per scripturā sacraꝫ ꝛ
dicta sanctoꝝ ꝯstat nobis. Hic sunt ali/
qua dubia. Primū quō spūs patiatur
ab igne. R^m vnde causat̄ i^a nolicio i spū
tam in igne purgatorii q̄ꝫ inferni. 3^m est
quod est obiectū imediatū vtriusqꝫ noli
tionis. Quartū.quid causat ignis vtro

biqz in ipsum spm. Ad p^m illoꝝ dico ꝙ sic patitur spūs vtrobiqz qꝛ detinetur in igne contra suā voluntatē: ita ꝙ habet nolitionē. ex qua sequitur doloꝛ vel tristicia in voluntate ⁊ ista nolitio simul ⁊ tristicia est pena purgatoꝛij ⁊ similiter infernalis. sed vna est tēpoꝛalis ⁊ alia ē eterna. Ad 2^m pōt dici. si quis audet dicere ꝙ causatur totaliter a deo ⁊ conseruatur. ⁊ hoc videtur rōnal^e. qꝛ sicut deus est causa totalis premij. ita ⁊ pene ⁊ ẜm hoc patet faciliter quō spūs nō potest. illā nolitionē perdere. qꝛ nō est ī potestate sua. Aliter dico ꝙ vtraqz nolitio cātur a voluntate spūs ⁊ conseruatur sed deus qui om̄ia futura videt: cognoscit clare etiā quando i^m ac^m vult voluntas a suspendere ⁊ preuenit īpediēdo suspentōem ⁊ totaliter tunc conseruat et ẜm hoc nisi deus preueniret posset volūtas illū actū suspendere. Si dicat saltē libere causat illā nolitōem. ⁊ per consequens pōt nō causare. Pōt dici ꝙ naturaliter causat ⁊ naturaliter conseruat: ⁊ tūc nō est difficultas. Potest etiā dici ꝙ libere causat. ⁊ tunc si nō causarz deus eius vicē in causando ⁊ conseruādo suppleret. Ad 3^m pōt dici ꝙ obiectū īmediatū nolitionis spūs existentis in purgatoꝛio est pctm̄ illud ꝓpter qō punitur. Puta nolet fecisse tale peccatum per quod deū offendit. ⁊ illā penaz sustinet: nollet etiam eē in i^o loco si deo placeret: ex qb^9 cāt i^a trist^a ī eo ⁊ i^a duo integrant penā purgatoꝛij. Obiectū autē spiritus infernalis videtur esse multiplex: puta actus nolendi deum quia punit eum. similiter dolet ⁊ nolet se perdidisse beatitudinē: nollet etiā esse in tali loco a quo quidē pꝛohibetur exire. non quidē per ignē sed per deū. Ista autem nolitio cum tristicia sequenti est pena infernalis: ⁊ foꝛte odit seipsum: quia demeruit beatitudinē sicut aliquis displicet sibi ipsi pꝛo peccato suo Ad quartum ⁊ pꝛincipale dico ꝙ spūs vl' anima non patitur recipiendo aliquā qualitatem coꝛpoꝛalē: puta caloꝛē vel aliquid tale: sed patitur. quia ignis causat in eo per modū obiecti cognitōem intuitiuam ⁊ ab^am respectu sui. quā visionē sequit nolitio: tristicia siue odium:

# Uicesima questio.

Trum actus exterioꝛ habeat pꝛopriā bonitatē vl' maliciā moꝛalē. ꝙ sic. quia actus exterioꝛ est bonus ⁊ non habet bonitatem actus interioꝛis. ergo distincta bonitate. Contra nullus actus naturalis est bonus moꝛaliter pꝛopria bonitate: sed actus exterioꝛ quicūqz ē: ē hmōi ergo ⁊c. In ista questiōe dicit sco. ꝙ sic q. xvij quod pꝛobatur. pꝛimo distincta pctā pꝛohibentur distinctis pceptis negatiuis. sed distinctis pceptis pꝛohibētur actus nterioꝛ ⁊ exterioꝛ. ergo sunt disticta peccata. ⁊ per consequēs habēt distinctā bonitatē vel maliciā. Preterea Augustin^9. i3. de trini. c. ix. ⁊. xiiij^o. sola volūtate quisqz miser efficitur. sz miserioꝛ ptāte qua desideriū male volūtatis impletur pꝛo facto: ꝙuis ⁊ sic male volendo miser esset. minus tamen esset si nihil eoꝝ que pꝛopterea voluisset habere potuisset. Pꝛopterea bonitas moꝛalis actus est integritas eoꝛum que ẜm dictamen recte rōnis debent conuenire actui: sed alia est integritas eorū que ẜm rectam rationem debent conuenire

actui interiori ⁊ exteriori. ergo alia est
bonitas. Preterea plus punitur ac
tus interior ⁊ exterior simul ꝙ̃ interior
solum: immo exterior plus punitur per se
ꝙ̃ interior. ergo est peior. Sed illam o/
pinionem nō teneo. ideo primo dandus
est intellectus questionis. ⁊ 2° ad questi
onem. Circa p^m vo dico ꝙ nō intelli
gitur questio de substātia actus interio/
ris ⁊ exterioris vtrum scilicet sit alia: et
alia substantia actus. quia manifestum
est ꝙ est alius ⁊ alius actus. nec intelligi
tur de essentia li bonitate. vtrum scilicet
actus exterior sit essentialiter bonus vt
malus circunscripto omni alio actu si/
cut actus voluntatis est bonus vel ma
lus. quia manifestum est ꝙ non. quia
omnis actus exterior potest elici a fre/
netico vel fatuo qui tamen pro tunc ac
tum virtuosuꝫ non possunt habere: nec
intelligitur de actu interiori ⁊ exteriori
in diuersis: sed in eodem tempore. Est er
go intellectus questionis quando ac/
tus interior bonus elicitur ⁊ actus exte
rior per talem conformiter elicit' vtruꝫ
actus exterior per talem conformitateꝫ
ad interiorem aliquid recipit vel acqui
rit preter actum. Et sic intelligendo que
stionem dico ꝙ non. quia si sic aut illa
bonitas moralis est ipse actus aut ali/
quid preter actum non actus: quia ille
actus exterior qui nunc est bonus. ideꝫ
potest esse malus. patet de actu ambu/
landi ad ecclesiam propter honoreꝫ dei
aut propter vanam gloriam: ergo illa
bonitas est aliquid preter actum: aut er
go est subiectiue in actu' aut non. si non
tunc illa bonitas non potest poni nisi ac
tus interior. Si sic. Contra. non po/
test esse qualitas inherens sibi: nec re/
spectus. Tum quia talis respectus
non est ponendus sicut alibi patet. Tum
quia si talis ponatur: non potest esse nisi
respectus conformitatis ⁊ dependentie
actus exterioris. Ad interiorem: puta.
quia elicitur. conformiter actui interio
ri. Sed talis respectus conuenit actui
causarum naturalium approximatarum
passiuis per actum interiorem. puta vo
luntas imperet ꝙ ignis accendat cande
lam in ecclesia ad honorem dei ⁊ appro
ximentur: statim actus ignis confor/
matur actui interiori. Similiter volun/
tas imperet asino ꝙ faciat in ecclesia fe
ditates suas: ⁊ asinus approximetur ec
clesie: ⁊ non sit impedimentum statim ac
tus conformatur actui interiori volun/
tatis. ⁊ tamen non habet propriam bo/
nitatem. vel maliciam: ergo nec in pro/
posito. Unde actus exterior eiusdem
suppositi nullam conformitatem habet
ad actuꝫ interiorē quin consimilem pos
set habere actus iumenti vel asini: vel
ignis. Preterea idem actus exteri/
or primo imperatur ab actu bono inte/
riori ⁊ postea ꝯtinuatur ab actu malo
interiori quero ergo aut aliquid deper/
ditur in actu exteriori aut nihil. si nihil
habetur propositum ꝙ bonitas mora/
lis non est aliquid distinctum ab actu si
aliquid: quero quid est illud aut est ab/
solutum aut respectiuū. Et arguo sicut
prius. Preterea nullus actus est
malꝰ nisi sit in potestate voluntatis: vel
mediate vel immediate. sed dimittat se
aliquis voluntarie in precipitium: ⁊ de
scendendo peniteat ⁊ doleat. ⁊ simplicr
nollet illum descensum. immo remoue/
ret si possꝫ ille actꝰ nolēdi ē ꝟtuosꝰ ⁊ me
ritoriꝰ. sꝫ ille actꝰ descēdēdi nō ē vicio/

sus quãdo penitet qꝛ ñ ẽ tũc in ptãte voluntatis imo si esset viciosus it hõ simil foret virtuosus ꝛ viciosus. dãnandus ꝓpter actũ exteriorẽ. et saluandus ꝓpter interiorẽ. Preterea actus nulli imputabilis est ad pctm̃: qñ habens detestatur illum: actum meritorie. ſʒ ille descẽdens odit ꝑcipiniũ: g°. ꝛc. Preа equali bono debetur equale p̃miũ. et oĩs actus bonus moraliter habet aliquod premium sint. g° duo. quoꝝ vnus nõ potest in actũ exteriorẽ. ꝛ aliud põt ꝛ facit. ꝛ ponam⁹ ꝙ habeant actus interiores equales: de quibus quero: aut bonitatẽ moralez habent equalez. aut nõ: si sic: habetur ꝓpositum. si non: g° equali caritati nõ debet̃ equale premiũ. Si dicatur ꝙ aureola debetur virgini et non alteri hñti equalez caritatem: puta cõfessori scõ: hoc nõ valet: quia aureola nõ debet̃ ꝑsone gr̃a virtutis moralis: sed debetur hñti determinatam integritatem. sicut pʒ da virgine si moriatur ante vsum rõis: qꝛ sibi aureola debetur. Preа aug⁹ de li° ar°. vt intelligas libidinẽ in adulterio malũ eẽ si tibi etiã nõ ꝯtingat oportunitas ꝯcubãdi cũ ꝯiuge aliena placitũ tñ sic idẽ eũ cupere: ꝛ si ptãs nõ detur sibi esse facturum nõ minus reus est q̃ʒ si in ipso facto dep̃henderetur Ad prim in opm potest vno° dici ꝙ sunt dista ꝑcepta ꝓpter distĩctiões actuum. Quis vnus actus nõ sit malus nisi qꝛ cãtur ab aliquo malo actu. Vñ per vnũ ꝑceptũ actus interior ꝓhibetur Per aliud ꝓhibetur tam exterior q̃ʒ interior: qꝛ quãdoqʒ actus exterior interiorem intendit: et magis tũc delecta° actu interiori. Vnde concede ꝙ sunt distincta pctã: sicut sunt distincti actus mali mo° predicto. Aliter potest dici ꝙ sunt distincta pctã ne detur similib⁹ occasio errandi qui credunt ꝙ non est pctm̃ nisi in actu exteriori. Ad aliud de au°. loquitur forte de miseria q° ad hoĩes qui vident exteriora et non interiora: et de exteriori scandalisãtur: etc implendo op⁹ facit multa pctã que non faceret nisi impleret. quia facit peccatum suum et scãdalizat ꝓximum vel potest dici ꝙ actus interior semꝑ vl' frequẽter intendit̃ qñ elicitur actus exterior. Ad aliud dico ꝙ actui exteriori 2m rectam rõnem non debet aliqua integritas circũstanciaꝝ cõpetere: ſʒ tm̃ actui bono interiori. ſʒ act⁹ exterior tm̃ dʒ elici effectiue ab actu bono interiori. et aliã integritatẽ nõ habet.

Ad vltm dico ꝙ nõ plus punit̃ a deo actus interior ꝛ exterior simul q̃ʒ iterior per se. nisi interior intẽdatur qñ exterior elicitur. ſʒ a lege humana actus exteriores plus puniũtur quia frequenter plus puniũt pctã minora. qꝛ sũt maiores occasionea distractionis reipublice. Exm õ furari ouem et diffamare hominẽ quoꝝ prim est minus peccatuʒ 2° et tamẽ pl⁹ punitur apud hoiem q̃ʒ 2m. sed nõ apud deum. Alia exẽpla multa sũt: ſʒ transeo.

Ad arm principale dico ꝙ actus exterior est bonus bonitate sua ꝓpria q̃ est ipse actus naturalis. ſʒ moraliter et causaliter est bonus bonitate actus iterioris quia solum est bonus quadam denominatione extrinceca. et sic patet. Explicit prim quotlibe Incipit scdm quotlibetum

## Prima questio

Trum posset probari ratione naturali ꝙ deus sit prima causa effectiua omnium. ꝙ sic quia prim ens est prim efficiens: sed deus est prim ens ergo est prim efficiens Ad

oppositum primum efficiens non est primus finis. Sed deus est primus finis. ergo. Ad istam questionē dico ꝙ non potest probari ratione naturali ꝙ deus est causa efficiens immediata omnium Tum quia non pōt probari sufficient quin alique cause puta corpora celestia sint sufficientes respectu multorum effectuum ⁊ per consequens frustra poneretur in eum eē causam imediatā respectu illorum. Tum quia si posset probari naturali ratione ꝙ deus est causa efficiēs ⁊ non potest probari naturali ratione ꝙ est causa parcialis necessaria et insufficiens omniū eque faciliter posset probari naturali ratione ꝙ esset causa sufficiens omniū ⁊ ita frustra ponerentur alie cause efficientes. Secūdo dico ꝙ non potest probari naturali rōne ꝙ deus sit causa efficiens alicuius effectus. quia non potest probari sufficiēter ꝙ sint aliqua effectibilia preter generalia ⁊ corruptibilia quorum cause sufficientes sunt corpora naturalia inferiora ⁊ corpora celestia. quia non potest probari sufficienter ꝙ sustantia separata quecunqȝ nec aliquod corpus celeste causatur a quocunqȝ efficiente: nec etiam de anima intellectiua que tota ē in toto ⁊ tota in qualibet parte. pōt demōstratiue probari ꝙ ab aliquo efficiēte causatur. quia non potest demonstrari ꝙ talis anima sit in nobis sicut dictuȝ est in primo quolibet. Ex istis sequitur ꝙ non potest demonstratiue probari ꝙ deus sit causa immediata alicuius effectus. quia si posset probari ꝙ sit causa immediata respectu vnius effectus posset ita probari ꝙ sit causa immediata respectu alterius in eodem genere cause efficientis sed 2m non pōt probari. ergo nec primū: ex quibus sequitur ꝙ non potest probari naturaliter ꝙ est causa totalis efficiens nec parcialis respectu cuiuscunqȝ effectus. Tertio dico ꝙ potest persuaderi rationabiliter ꝙ deus est causa efficiens vel mouens alicuius effectus. quia aliter frustra poneretur si nō posset aliquid causare effectiue in vniuerso. Sed hic sunt aliqua dubia. primū quia sequeretur ꝙ essent multe cause efficientes prime: puta multa corpora celestia vel multe substantie separate: quia ex quo non potest probari ꝙ sit tantum vnum efficiens primuȝ ergo possunt esse plura quod videtur falsum. 2m dubium est an primum efficiens agat propter finem. ⁊ videtur ꝙ non. quia finis est nobilior his que sunt ad finem sed nihil est nobilius primo efficiente ergo. Tertium est quomodo tenet ratio phi. viii°. phisicorum vbi pbat ꝙ in causis mobilibus est status ad vnum primum efficiens. Item vniuersalitas cātorum cātur ab aliquo ⁊ a nullo illius vniuersitatis. Quia tunc idem cāretur a se. ergo ab aliquo alio extra vniuersitatem causatorum ergo. ⁊c. Ad primum dico ꝙ non potest pbari sufficiēter quin sint multa effectiua quorum nullum est causabile vel effectiue vel dependens quocunqȝ° ab alio inter illa tamen potest esse aliquod efficiens similiter primū respectu aliorum non in causalitate quacunqȝ: sed in perfectione. quia oportet ꝙ differāt specie: pro eo ꝙ inefficibilibus eiusdem speciei non est processus in infinitum ⁊ nulluȝ est primum et per ꝯsequens nullum illorū ē perfectius alio quia species sunt sicut numeri. viii°. me. Si dicat ꝙ non possunt esse duo necesse esse probatur

per illam rationem de necesse esse quo/
modo differunt in suis rationibus for/
malibus. Item idem effectus nō po
test habere duas causas totales τ tota/
liter terminantes suam dependentiam:

Ad primum dico ꝙ non potest pro/
bari sufficienter seu demonstrari quin
possint eē duo necesse esse. sicut patet in
primo quolibet τ dico ꝙ seipsis τ nul/
lis aliis formalibus conueniunt genere
τ differunt specie τ seipsis. Primo sunt
necesse esse τ non per aliquam paruam
formalitatem eis additam τ ideo ratio
fundatur super falsam ymaginationē
ꝙ vnum efficiens conueniat cum alio
per essentiam τ differt per formalitatē
quod fᵐ est quia seipsis conueniunt et
differunt τ sunt necesse esse τ cause.

Ad secundum responsum est suffici
ter in pᵒ quolibet. Dico tñ aliter ꝙ
vnus effectus habet vnam causam effi
cientem τ alius aliam τ vnus non ha/
bet duas causas primas saltem opposi/
tum non potest probari. Ad secundū
dico ꝙ primum efficiens agit propter fi
nem: sed non propter finem nobiliorem
se: sed agit propter finem effectus τ ille
aliquando potest esse nobilior ꝙ̄ effectꝰ:
τ aliquando ignobilior. Tertium du
bium differo vsqȝ alias: Ad illud de
vniuersalitate causatorum dico ꝙ vni/
uersalitas causatorum causatur non ab
aliquo vno. sed a multis: quia vᵐ cau/
satur ab vno effᵉ. primo: τ aliud ab a/
lio. τ sic deinceps nec potest contrarium
sufficienter probari. Ad principale
dico ꝙ non est processus in infinitum:
sed est standum ad primum efficiens et
illud potest poni corpus celeste. quia de
illo experimur ꝙ est causa aliorum nec
potest sufficienter probari ꝙ sit tantum
vnum tale sicut patet ex dictis.

## Secunda questio.

Trum possit sufficienter ꝓ/
bari naturali ratione ꝙ de/
us sit infinite virtutis in vigo
re. ꝙ sic. quia. p. hoc probat. viiᵒ. phi/
sicorum ratione naturali per hoc ꝙ po/
test mouere tempore infinito ergo est
infinite virtutis. Contra hoc non
potest probari nisi per motum. Sed
ad motum infinitum continuandū suf/
ficit virtus finita ergo τc̄. Ad illam
questionem dico ꝙ non. quia infinitas
dei non potest probari nisi per effectum
sed per effectū nō p̄t probari sufficient
ergo τc̄. Assumptum probatur. quia
si sic aut ergo potest probari per hoc ꝙ
effectus durat in infinitum. Aut per
hoc ꝙ deus causat vnum effectum in/
finitum. aut quia causat simul effectus
īfinitos. aut quia causat successiue effe
ctus infinitos. aut quia intelligit infini
ta per primū non quia non potest demō
strari ꝙ deus est alicuius causa efficiēs
sicut patet in priori. q. Similiter posito
ꝙ posset probari deum esse causam mo
uentem adhuc per motionem infinitam
non probatur infinitas dei quia virtus
actiua incorruptibilis fm se per eandē
virtutem potest causare effectum τ con
tinuare nec maior virtus requiritur ad
continuandum per mille annos. ꝙ̄ per
vnum diem. immo si per vnum diem
potest continuare. pōt contiᵉ in infinitū
nisi sit causa agens in contrarium τ di/
minuens virtutē per illā propositionem
actiuo τ passiuo equaliter distinctis et
ceteris paribus: idem effectus semper
cōtinuabitur: deus autem non habet a/
liquod agens cōtrariū. ergo τc̄. Nec

per 2^m pôt probari infinitas dei: qꝛ nullus effectus est infinitus: nec potest aliquis talis ꝓduci. Nec per tertiũ quia non sunt nec fortecẽ pñt infiniti effectus simul. Nec per quartum quia virtus finita ꝓpter diuersitatẽ passi vel cãe concurrentis pôt infinitos effectus successiue producere. patet de sole qui pôt causare calorẽ in diuersis passis in infinitum. Similiter ignis si infinita cõbustibilia eẽnt approximata equaliter cãret in eis infinitos calores: ꝛ illa sunt exempla pro primo. Pro 2° est exemplum de intellectu qui pôt cãre infinitas notitias in infinitũ per diuersitatẽ obiectoꝝ ꝛ hoc successiue. Similiter patet pꝰ ꝙ non potest probari ꝙ deus sit causa imediata infinitoꝝ effectuũ. nec potest ꝓbari per vltimũ quia non potest probari ꝙ deus intelligat infinita nec aliqd extra se. Sed hic sunt aliqua dubia Primũ est quia videtur ꝙ sufficienter pôt probari ꝙ deus sit intelligens ꝛ nolens aliqua a se. Tum quia fines causarum naturaliũ cognoscũtur ab aliquo: vel ab aliquibus aliter effectus causaꝝ naturaliũ eẽnt casules: sed nõ cognoscuntur a celo ergo ab alio ꝛ non nisi a deo. Tum etiã quia primũ agens agit ꝓpter finẽ amatũ. Tum quia ipsum primum efficiẽs dirigit suũ effectũ in finẽ. tuꝫ: qꝛ cõtingentia non eẽt in rebus nisi prima causa ageret ꝯtingenter. quia cã 2^a mota necessario mouet alia necessᵒ. Secũdo dubiũ est ꝙ pôt ꝓbari infinitas dei. qꝛ cui nõ repugnat infinitũ intenᵉ illũ non summe perfectũ nisi sit infinitũ. quia si ẽ finitũ pôt ab alio excedi: sed enti non repugnat infinitas quod patet quia ex suis rõnibus formalibus nõ repugnat Similiter quodlibꝫ ꝯpossibile est ponẽduꝫ cuius nõ apparet incõpossibilitas: sed hic nõ apparet aliqua incõpossibilitas. quare ꝛc. Ad primũ istoꝝ dico ꝙ non pôt sufficienter ꝓbari ꝙ deus intelligat aliquid a se cum nõ possit probari sufficienter ꝙ deus sit causa efficiens alicuius cum tamen efficientia videatur esse precisa rõ vel mediũ. ad ponendũ deũ intelligere alia a se vt cognoscat illud quod agit: dico tamen ꝙ sicut rõnabiliter ponitur ꝙ mouet effectiue celũ: ita rõnabiliter ponitur ꝙ intelligit celũ ꝛ omẽ aliud corpus quod mouet quia est ens perfectum: ꝛ per ꝯñs mouet intelligibiliter ꝛ rõnabiliter. Ad arguᵐ. ego dico ꝙ nõ pôt demonstrari ꝙ oĩa propter que agunt cãe naturales cognoscũtur ꝛ diriguntur ab aliquo quia hoc solum verũ est in his que possunt diuersimode moueri ad vnũ vel ad aliud ꝛ nõ determinantur ex natura sua ad certũ effectuꝫ ꝙ fines eoꝝ cognoscũtur ꝛ diriguntur: quia aliter non plus mouerent ad vnũ ꝙ̃ ad aliud. Exemplũ est de sagitta que ex se pôt indifferenter dirigi inferius vel superius ante vel retro. ꝛ ideo requirit precognoscentẽ ꝛ dirigentẽ. Alias enim indifferenter ad omnẽ parteꝫ mediũ moueretur ꝛ ita est de consimilibus que nõ sũt cause mere naturales: sed causa mere naturalia que ex natura sua determinat sibi certũ effectũ ꝛ nõ aliũ nõ requirit precognoscentem siue directorem. saltem ratio naturalis nõ cõcludit ꝙ requirat. Exemplum: ignis approximatus ligno calefacit illud. siue hoc intendatur a cognoscente: siue nõ. Et si queratur quare tunc plus calefacit ꝙ̃ frigefacit. Respondeo ꝙ natura sua talis est. Ad aliud patet prius ꝙ non potest probari ꝙ etiam primum ens a-

gat ꝓpꝰ finē nec ꝙ dirigat effectū.qꝛ nō
pōt ꝓbari ꝙ agat. Ad aliud dico ꝙ
contingentia est in rebus propter liber/
tatē voluntatis create ⁊ ideo nō potest
probari ꝙ pᵐ ens ꝯtingenter agat quia
nō pōt ꝓbari ꝙ agat. Similiter dato ꝙ
posset ꝓbari ꝙ esset efficiens illud suffi
ceret ꝙ cāret naturaliter effectū adhuc
saluatur cōtingentia ꝓpter voluntatē
creatam que est ꝑcialis causa cum deo
multoꝝ effectuum: sicut actus intellectꝰ
naturaliter et necessaͦ causat volitionē
et tamen volitio libere causatur: qꝛ vo/
luntas est cā ꝑtialis eius: ⁊ eiꝰ ꝯtingenᵃ
sufficit ad hoc ꝙ effectus sit cōtingens.

Ad aliud dico ꝙ nō pōt sufficiēter ꝓ
bari ꝙ infinitas non repugnat enti ⁊ da
to ꝙ posset: adhuc nō sequitur ꝙ potest
sufficiēter ꝓbari ꝙ infinitas sit in rebꝫ si
cut ꝙ astra sint paria nō repugnat. ⁊ tñ
nō pōt ꝓbari sufficienter ꝙ astra sint pa
ria. Ad aliud dico ꝙ nō potest ꝓbari
sufficiēter rōne ꝙ qꝺlibet cōpossibile est
ponendꝰ cuiꝰ nō appꝫ aliqua incōpossibi
litas qꝛ nō appꝫ aliqua in ꝯpossibilitas
ꝙ astra sint paria. et tñ nō pōt ꝓbari eui
denter ꝙ astra sint paria. Ad princi/
pale patet ex dictis. dico tñ ꝙ phūs per
infinitaꝫ motionem intendit ꝓbare ꝙ pri
mum mouens non est virtus fatigabi/
lis neqꝫ defectibilis que per longā actio
nem posset ꝯsumi sicut virtꝰ corporalis
ideo solum ꝓbat virtutem infinitā scd̄m
durationem sine fatigatione et ꝑditione
et sine omni diminutione:

## Questio tertia.

Trū articuli fidei possint de
monstrari. ꝙ ͨ quia iᵘˢ articu
lus deus est trinꝰ et vnus est
ꝓpō necessaria. ergo vel est ꝑ
se nota qꝺ nō pōt dici vel est deducibilis
ex pᵉ notis gͦ pōt demōstrari. Cōtra
p. nō ponit tales veritates. gͦ. ⁊c̄. Ad
questionē dico ꝙ nō possūt demōstrari a
viatore. qꝛ nec demonstratione quia nec
ꝓpter qd. Scd̄o dico ꝙ aliqui articu
li quo nūc formamꝰ in via pñt demon/
strari a beato ꝑ cōceptū simplicē ⁊ pro
prium quē hꝫ beatus de deo tāqꝫ per me
diū. Ad rōnes in cōtrariuꝫ respōdeo

Ad primā dico ꝙ iᵃ ꝓpō deus est tri/
nus et vnꝰ nec est ꝑ se nota viatori/nec
deducibilis ex ꝑ se notis sibi: sꝫ ē sibi sim/
pliter neutra tñ beūs deū videns pōt illā
ꝓpōem quā nos formamꝰ inferre ex a/
lia quā ipse format: que est ꝑ se nota. q̄
ꝯponit ex noticiis incōplexis: cāusāubꝰ
assensuꝫ euidētem in quocūqꝫ intellectu
fuerint. Ad ꝓbationē minoris cōcedo ꝙ
termini illiꝰ ꝓpositionis ꝑ se note quam
format beatꝰ: ꝯtinentur sub ente. sed ad
illos terīnos non pōt viator naturaliter
ꝑuenire Unde q̄uis viator habeat ꝯcep
tum entis in cōi et pōt descēdere ad infe
riora. nō tamē ad quecūqꝫ. sed tñ ad illa
quoꝝ noticiaꝫ incōplexā pōt habere. qꝛ
gͦ tales cognitiones incōpleras nō habe
re potest quales sunt in ꝓpōne ꝑ se no/
ta idcirco ꝑ demōstrationeꝫ nullomͦ pōt
ad tales cognitiones naturaliter ꝑueni/
re sed solū pōt attingere ad cognitioneꝫ
quid nōis. quia non cadunt sub sensu:
nec habemus aliquā experientiā de il/
lis. Ad 2ᵐ dico ꝙ oppositū illius arti
culi includit contradictōem. Et dico ꝙ
viator pōt naturaliter peruenire ad ap
prehendendū illā ꝯtradictōem. sed nul/
lomō pōt peruenire naturaliter ad iu/
dicandū euidenter ꝙ illa contradictio
sequitur ex ꝓpositione illa. deus non est
trinus ⁊ vnus. quā format: sed beatus

ex propositione quam ipse format indi/ cat euidenter q oppositum includit con tradictionem: et ideo concedo q possũt naturaliter apprehendere terminos affir matiuos et negatiuos illius ɔtradictõis et totam contradictionem possum appre hendere: sed non possum illam contradi ctionem euidenter cognoscere sequi ex opposito articuli quem ergo formo. Ad 3m dico q talis innitens solum rationi naturali detinetur per fallãm. et apparet sibi aliqua propositio vera que est fallã. 4m patet quia in talibus similis deus est trinitas. pater est deus. ergo pater est trinitas conclusio est flã secundũ fidem et tamen naturalis diceret illum. syllogi simum esse expositorium Nec posset de illa fallacia per aliquam fallãm aristo. instrui. nisi crederet articulum fidei esse verum. Scdm patet per fidem quia credit aliquam propositionem esse verã que est falsa. et tamen illa falsa non est si bi p se nota ppȓie loquẽdo nec deducit̃ ex per se notis. sed est nota sibi per con/ suetudinem credendi dictis aliorum sicut dicimus propter vsum loquentiũ q hec sit per se nota. deus est vnus. cum tamen nõ sit ita. Similiter talis innitens rationi naturali precise detinet̃ per argumenta sophistica que ipsemet nescit soluere. et videre defectum. Et vltra dico q de ali is propositionibus habemus naturaliter certitudinem et de illa non. Ad quar/ tum dico q ille modus demonstrandi so lum est in conpositis ex partibus eiusdẽ rationis vbi passio inest toti per partes ibi continget per diffinitionem exprimen tem partes demonstrare passionem de hoc: sicut est de habere tres respectus triãguli. Sz in simplicibus non est ille modus demonstrandi. nec quãdo demõ stratur passio de toto per partem cui pri mo conuenit sicut esse intellectum demõ stratur de homine per intellectum tam quam per medium. vnde in proposito ad de monstrandum propositionem quam nos formamus requiritur pro medio cognitio simplex deitatis in se quã cognitionẽ ha bẽt videns deum sed illam non possumus habere pro statu isto. nec propter hoc sũt pdicationes frustra quia cognitionẽ aliam habemus de deo naturaliter in conceptu simplici communi et in concep tu composito. Ad quintum concedo q potens habere talem cognitionẽ de deo qualem habet beatus potest inferre eui/ denter tales veritates: sed viator concep tum talem nõ potest habere naturaliter Et vltra dico ad probationem q in fi/ ne discursus habet conceptum propriuz de deo compositum. et tamen per illum discernit deuz qui significaret a creata et p illũ non possum concludere talem veritatem euidenter. Ad sextum dico q articulus quẽ nos formamus pro sta tu isto est propositio mediata. quia põt demonstrari per illum articulum quem format beatus: Sed ad illam proposi/ tionẽ: nec ad eius terminos: non possumus naturaliter peruenire. Quis continetur sub ente et pro eis distribuitur ens. ita angelus cõtinetur sub ente: et pro ange/ lo distribuitur ens. et tamen angelum i se non possumus naturaliter distincte co gnoscere. Et ad probationem dico q nõ potest naturaliter de quolibet istorum terminorum ex quibus componunt pro positionem immediatã q ipsum non sit lapis. quia illam propositionem non pos sumus formare in qua ille conceptus p prius deo sit subiectum vel predicatum. Et vltra dico q infidelis non concipit

illum terminum. et tamen peccat ydo/latrando. quia licet non concipiat deum sic in speciali per conceptum simplicem tamen concipit eum in conceptu. incon cepto qui solum significat deum et supponit pro deo. Ad aliud dico ꝙ illa cõsequentia est bona. primus motus est. g° p⁹ motor est. Et dico subiectum supponit pro trinitate: sed illa consequẽtia nõ est euidens. Primus motus est ergo trinitas est. quia non est naturaliter eui/dens ꝙ subiectum supponat pro trinitate. vnde licet p^m mouens et trinitas supponant pro eodem. tamen hec est naturaliter euidens. p^m mouens est. et non hec trinitas est. et hoc propter diuersitatem terminorum. Ex^m pri^m mouens et cre/ans supponunt omnino pro eodem et tñ hec est naturaliter nota aliquid est pri^m mouens. et non ista aliquid est creans. ⁊ hoc quia plus requiritur ad noticiam euidentẽ vni⁹ ꝙ̃ alteri⁹ puta. cognitio intuitiua requiritur ad euidentiam istius trinitas est. vel aliquid est trinitas. et nõ istius. aliquid est primũ mouens. Ad principale dico ꝙ non omnis propositio necessaria est per se nota. vl' deducta ex per se notis. Aliqua enim est necessaria et immediata que tamen non potest co/gnosci euidenter: nisi per experientiã. et sic est in ꝓposito de ista deus ẽ trinitas.

## questio quarta

Trum attributa concreta cuiusmodi sunt. sapiens. iustus ⁊ huiusmodi predicẽtur de deo et creatura vniuoce. ꝙ sic. quia talia cõcludantur de deo per creaturam. et in tali argumento non est fallacia equiuocationis. ergo est aliquis conceptus vniuocus. Contra nichil predicatur de deo et creatura. ergo. Ad questionem dico ꝙ non. quia nullus talis conceptus pre/dicatur de eis 2^m eandẽ diffinitionẽ exprimentem quid nois. ergo nõ vniuoce.

Assumptũ ꝓbatur. Naz sapiens predicatur de creatura scd̃m istaz diffinitionem habens sapientiã accidentalẽ. et sic non predicatur de deo. sed scd̃m istam. existens sapia. sicut scd̃m ans. in monol. Justus predicatur de deo scd̃m illam descriptionem exñs iusti^a. ⁊ de creatura scd̃m istam hñs iusticiaz. g° nõ vniuoce. Sed hic sunt dubia. Primũ qꝛ de deo et creatura predicãtur attributa vniuo/ce. et nõ nisi ista. g° ⁊c. Scd̃m an. sapiens predicatur de deo in quid vel in quale. Et ꝙ predicatur in quale ꝓbatur ꝑ multa argumenta. Ad primũ dico ꝙ talia abstracta. iusticia et sapientia. et hmõi ꝑdicãtur ꝺ ꝺo. ⁊ creat̃a vniuoce. ꝫ cõcreta coꝝ equiuoce. Ad aliud dico ꝙ talia concreta hñt duplicem diffinitionẽ exprimentem quid nois. Una est ꝙ sapiens est hñs sapiam. Alia est ꝙ sapiens ẽ exñs sapiẽtia. Tũc dico ꝙ sapiens scd̃m primaz descriptionẽ ꝑdicatur de creatura in quale. puta de hoie ⁊ angelo. Sed scd̃m aliaz descriptionẽ ꝑdicatur de deo in quid: sed non ꝑdicatur sic de creatura qꝛ sapiens sic dictũ nõ iportat aliquam dispõem accñtalem. Ad primũ in con/trarium nego primam ꝓpõem qꝛ alia esset diffinitio si suis abstractis corñdeant res distincte in eodem supposito ꝙ̃ quando idem corñdet. Et ad ꝓbatõez nego assumptũ: quia sapiens ꝑdicatur de deo et angelo pure equiuoce: et nõ vniuoce et ideo si suis abstractis correspondèrent res distincte in deo: tunc ꝑdicaret̃ in quale. tam de deo ꝙ̃ de creatura. Nunc autẽ de vno ꝑdicatur in quid. de alio in qua

le. Ad aliud nego assumptum.quia si talis esset distinctio rerum.qualia est di/stinctio cōceptuum.tunc sapiens et hu/iusmodi predicarentur de deo.sicut pars de deo:vel sicut accidens de suo subiec/to.sicut dicitur:homo aīatus vel albus sed tales predicationes sunt de nomina tiue et in quale et non in quid. Ad ali ud dico ꝙ accipiēdo sapiens in cōsequē te iuxta scd̄az descriptionem:tunc est cō sequētia formalis quocunqz demonstra to hoc non est sapientia ergo hoc nō est sapiens.quia sic concretum et abstractū conuertantur.accipiendo autem sapiens scd̄m primam descriptionem sic non est consequentia formalis patet instantia ꝺ angelo.immo sic concedo ꝙ oppositum consequentis stat cum anᵗᵉ.sed vltimaz consequentiam nego.demonstrato deo: quia ad hoc ꝙ oppositum consequentis stet cum antecedente sufficit verificatio pro vno singulari.puta pro angelo vel homine.quia demonstrato angelo simul stant ꝙ non sit sapientia.et tamen sit sa/piens sicut dictum est. Ad aliud de cir cūᵒ impossibili patebit alias. Ad ar gumentum dico ꝙ maior est falsa:sicut declaratum est.quia ens nunc de facto predicatur in quid de deo.et tamen si en titas distingueretur realiter ab ente pre dicaretur tunc in quale.ideo maior vi/detur vniuersaliter falsa. Ad aliud di co ꝙ per circūsitionem impossibilem nō innotescit nobis ꝙ sit conceptus con/notatiuᵒ sed per diffinitionem exprimen tem quid nominis in oblico. Ad ali/ud nego consequentiam quia pater nō predicatur in quid nec per se primomᵒ de essentia et hoc quia non predicatur ꝺ omni illo de quo predicatur essentia et per se presuppomt de omni primo po/steriorum nec etiam proprie predicatur per se 2ᵒ mō de essentia propter eandez causam.Si dicas scd̄m philosophū pri mo posteriorꝫ que neutraliter in sunt accidentia sunt. Rn̄o verum est qn̄ est predicatio directa.puta quando supe rius predicatur de iferiori sic non est hic essentia est pater sed hec est per se primo modo pater est essentia quia predicatuꝫ est superius:et subiectum inferius. Ad primam probationem dico ꝙ q̄uis con/cipiendo paternitatez concipis essentiaꝫ quia tamen essentia predicatur de ali/quo de quo non predicatur patern/tas.ideo paternitas non predicatur de essentia in quid et per se quia non predi catur de omni. Ad aliud nego assūp/tum.quia per fidem tenemus ꝙ est aliqs conceptus essentie qui non est persone. Et econuerso parꝫ de coīcabili.ideo mi nor est repugnantia hic.q̄ꝫ ꝙ videatur es sentia non visa persona. Ad aliud di/co ꝙ plus reqritur ad predicationem in quid siue p se:q̄ꝫ ꝙ cōceptus pr̄is nō signi ficet nec consignificet nisi essentiam. Requiritur enim ꝙ p̄dicatur de oī illo de quo p̄dicatur essentia quod deficit in ꝓposito.ideo non est p̄dicatio in quid

Ad aliud potest dici ꝙ si paternitas ī creatura sit aliqua res ꝑus quocūqꝫ mᵒ distīcta ab absolutis. tūc ꝯcept⁹ p̄ris nō est vnicus patri in diuinis et patri crato hoc pꝫ scd̄m p̄dicta p diffinitōes coꝝ pa ternitas tn̄ dr̄etur vniuoce de paternita te creata ⁊ icreata.Si aūt n̄ sit tlis res di stincta tūc ꝯcept⁹ ꝯcreat⁹ nō ē vniuoc⁹ sed tunc non abstrahitur a paternitate creata sicut sapiētia in cōi a sapia crea ta nō est ergo simile. Ad p̄cipale dᵒ ꝙ ꝓ illis rōib⁹ sufficit ꝙ absoluta dicant vniᵉ de deo ⁊ creatura q̄uis nō creata.

# Questio quinta

Trū deus potuit fecisse mū/
dum ab eterno ꝙ sic. qꝛ nō in/
cludit contradictōem. ergo.
Contra. tunc infinita essent pertransita.
Ad questionē dico primo ꝙ neutra
pars pōt sufficienter probari. Negati/
ua nō quia non apparet. contradictio
manifesta: nec affirmatiua. quia rōnes
sufficienter concludunt quin possit sol/
ui. R° dico ꝙ ꝓbabiliꝰ pōt teneri ꝙ
deus potuit mundū fecisse ab eterno ꝓ/
pter hoc ꝙ nulla apparet manifesta cō
tradictio. Hic sunt tamen due diffi/
cultates. Una quia alique rōnes cōclu
dunt ꝙ mundū fieri ab eterno includit
contradictionē: quia tunc infinita essent
per transita. patet de reuolutionibus ce/
li. Tum quia infinita possent esse in ac
tu. patet. qꝛ si quolibꝫ die preterito deus
creasset vnā aīam intellectiuā. tum qꝛ i
finita eēnt plura infinitis ⁊ essent exces
sa: pꝫ de reuolutionibus solis ⁊ lune.
Tum quia pars eēt equalis toti. quia
vnū infinitū nō est maius alio. tū quia
deus necessario ꝓduxisset. qꝛ oē eternū
est necessariū. tum quia si deus ꝓduxis/
set ab eterno vnum hoiem aut iˢ du/
rasset finite ⁊ tunc totū tēpus preteritū
fuisset finitū. aut infinite: ⁊ tunc fuisset:
infinite perfectionis. quia restitisset cau
sis naturalibus corruptiꝰ per infinitūz
tēpus. Secunda difficultas est: quia
videtur posse probari ꝙ mundꝰ potuit
fuisse ab eterno. qꝛ fuit ab eterno possi/
bilis ergo ab eterno potuit fuisse añs ꝓ
baẗ nataliter. viii. phi. ꝑ rōens aristo. de
eternitate mūdi que oēs vel saltē multe
ꝓbāt sufficienter ꝙ mundus nō sit noui
ter possibilis: sed ab eterno fuit possibi/
lis. Ad primū pōt dici. ꝙ tunc infinita
fuissent pertransita sed nō ꝑtransienda:
qꝛ infinitū qḋ est pertransiendū nunꝗ̄
pōt eē pertrāsitū. Ad aliud dico p°o
ꝙ pōt concedi ſm illā viā ꝙ infinita pñt
eē in actu. Aliter pōt dici ꝙ hoc non est
possibile ⁊ quādo dicit̄ ꝙ in quolibꝫ die
potuit ꝓduxisse vnā aīam veruꝫ est: qꝛ
quelibet singularis est vera: ⁊ tū non se
quitur ꝙ infinitas produxit. quia in ali
quo dieꝝ illoꝝ infinitoꝝ incepisset ꝓdu
cere. Si dicat in quolibet die preteri
to potuit ꝓducere vnā aīam. ponat̄ gᵒ
inesse ⁊ sequitur infinitas. Respon
deo ꝙ hec ꝓpositio in quolibet die pre/
terito ⁊c̄. dīsᵃ. ſm sensum ꝯiūctum ⁊ di/
uisū sensus ꝯiūctus fl̄sꝰ est. i. ꝙ hec sit
possibilis deus in quolibet die preterito
ꝓduxit vnā aīam. quia tunc sequitur i
finitas. In sensu diuiso est vna vl̄is cu
ius quelibet singularis est vera de possi
bili ⁊ i tali sensu nō debet poni ieē Exᵐ
hec est falsa in sensu composito vtraqꝫ
pars contradictionis potest esse vera ⁊
tamē est vera in sensu diuiso quia queli
bet singularis est vera ⁊ tamen non de/
bet poni in esse. quia tunc vtraqꝫ pars
esset vera ita in proposito. Ad aliud
dico ꝙ plura est equiuocum. Uno/
modo dicuntur aliqua plura quando
tot sunt in istis quot in illis ⁊ adhuc
alia in certo numero. ⁊ sic infinita non
sunt plura infinitis. quia neutrum exce
dit aliud in certo numero. Aliomo/
do quot sunt illa tot sunt ista: ⁊ adhuc
sunt multa alia in illis: non tamen
excedunt in certo numero. Eodem/
modo dico ad illud de excessu.
Ad aliud dico ꝙ aliqḋ potest dici
equale dupliciter vnomō quando totū

est in vno quod est in alio et nō plus vel cuilibet in vno correspōdet tm̄ in alio et nō plus. 2ᵉ vnū infinitū non est semꝑ eq̄le alteri imo aliqn̄ maius. q2 frequēter quantū est vno tm̄ correspondet in alio et adhuc: aliō. ſ3 tūc hec ē falsa scd̄m 1ᵐ intellectum quicquid est maius vno eq̄lium est maius reliquo. Aliter dicitur aliquid equale alteri qn̄do est dare certam quantitatem vni⁹ et tantam alteri⁹ et nō plus et de tali equali verū est ꝙ q̄cquid est equale vni equaliū: et reliquo ē equale et 1ᵒᵒ vnū infinitū nō est equale alteri. vn̄ p̄mo° loquēdo dico ꝙ vnū infinitum potest esse maius alio. et q2 super hoc fundatur illud arᵐ ꝙ oīa infinita sunt equalia qd̄ falsum est. ideo nō cōcludit. Ad aliud pōt dici ꝙ tunc deus necessario ꝓduxisset mūdū ab eterno si ꝓduxisset ab eterno. quia hec ꝓpositio nūc esset necessaria mundus fuit ab eterno. quia nunc est vera et nunq̄ pōt esse falsa tamen pōt fuisse falsa sicut ꝓpositio vera de preterito est necessaria et tamen potuit fuisse falsa. Ad aliud dico ꝙ deus potuit ꝓduxisse vnū hoīez ab eterno et conseruasse eum ab agentibus corruptionis et tunc dico ꝙ si moreretur durasset ꝑ infinitū tēpus: sed tunc non sequitur ꝙ fuisset infinite perfectionis. quia durasset in virtute dei: sed non potuit fecisse vnū hoīem ab eterno et reliquisse eum naturalibus suis ꝓpter cōtradictionē. q2 eo ipso ꝙ fuisset ab eterno necessario durasset infinite et eo ipso ꝙ naturaliter moreretur durasset finite et ita sequitur manifesta contradictio.

Ad 2ᵐ dᵐ ꝙ mundus ab eterno fuit possibilis et hoc probant sufficienter iᵉ rationes aristotelis: sed non probant ꝙ fuit possibilis ab eterno: sed solum probant ꝙ non est nouiter possibilis fieri: ſ3 ab eterno fuit possibilis fieri nō pro eterno. ſ3 pro tēpore certo et ideo hic est fallacia consequentis: mundus ab eterno fuit possibilis ergo ab eterno potuit fuisse. Et si arguas adhuc pro prima difficultate. q2 omnes dies preteriti simul accepti si mundus fuisset ab eterno aut sūt tot ꝙ eis non potest addi aliquis dies: et hoc est falsum aut potest addi et tūc accipio secundam multitudinez vbi est vn⁹ dies addictus. si 1ᵃ multitudo simul inciperet cum alia multitudine diucius duraret q̄ alia per vnum diem. ergo alia non durauit i infinitū. Item quelibȝ para temporis preteriti aliquando fuit futura ergo totum tempus preteritum aliquando erat futurum ergo ꝯtradictio est ꝙ fuisset ab eterno. Item quemlibet hoīem precessit deus duratione ergo omnes antecedens ꝓbatur. quia si aliquis homo fuisset ab eterno cōsequē tia probatur. quia preter totam multitudinem hoīm quorum quēlibet precessit deus duratione nō est aliquis homo. q2 si sic iᵉ fuisset ab eterno. ergo deus precessit totam multitudinem duratione. Item quilibet homo fuisset posterior sola duratione ergo omnes. probatur sicut prius. Ad p̄iᵐ illorum dico ꝙ diutius duraret a parte post: sed non a parte ante. quia a parte ante vtraqȝ multitudo est infinita. Ad aliud dico. ꝙ antecedens est falsum. quia est vna vniuersal' q̄ habet multa singularia falsa. nam totuȝ tempus preteritū ab eterno vsqȝ ad principium huius diei est para toti⁹ temporis preteriti et tamen illa pars nūq̄ fuit futura: Similiter est de tempore ab eterno vsqȝ ad diem hesternum vel crastinū et sic de aliis. Ad aliud nego consequē

tiā quia est fallā cōsequētis. ꝛ q2 eod° ꝛ non sic sequitur Similiter est fal^a figure dictionis ꝯmutādo singulare in plurale sic hic deus facit omnem hominem ce/cum vel videntem ergo facit omnes homines cecos vl' videntes supposito ꝙ facit vnum hominem cecum et aliū vidē/tem. Ad principale patet ex dictis.

## Sexta questio

Trum angelus potuit mere/ri vel demereri in primo instāti ꝙ non quia meritum et de/meritum non sunt sine deliberatione:sꝫ deliberatio necessario est in tempore g° ꝛc. Contra in primo instanti habuit liberum arbitrium ergo potuit tunc ꝛc

Ad questionem dico ꝙ sic. quia posi/ta causa sufficiente et non impedita po/test poni effectus.: sed in primo instan/ti potuit angelus habere causam suf/fientem meriti et demeriti igitur minor patet. quia in primo instanti potuit esse tam volūtas sua q̄ꝫ ꝯgnitio requisita ad actum ergo. Assumptū probatur. q2 quero que est cognitio requisita ad actū meritorium aut est cognitio perfecta aut assensus respectu principii practici vl' cō clusionis practice siue sic siue sic. Si talis assensus non potest esse in primo instāti hoc est propter defectuꝫ alicuius cause necessario requisite ad talem assensum puta formatio propositionis. et si illa nō potest esse i īstanti hoc est propter defectum cause requisite ad suum esse. q2 nulla repugnātia est inter actus et de i^a causa iterum querendum est quare non potest esse in primo instanti et erit processus in infinitum vel stabitur necessario ad hoc ꝙ causa sufficiens actus meritorii potest poni in primo instanti et habetur propositum. Preterea in primo instanti possunt esse noticie incōplexe cōclusionis practice ꝛ principii ꝛ in eodem instāti potest formari propō probatur q2 posita causa sufficiente ꝛc. sed noticie incōplexe cum actu volūtatis quo vult formare complexum sunt cause sufficientes et ille possunt esse in primo instanti. patet. q2 habita prima cognitione terminorum potest volūtas velle formare cōplexum et formata propōne euidenti in eodem ꝓ intellectus assentit sibi ergo in primo instanti potest esse cognitio sufficiens actus meritorii. Prete^a angelus in primo ꝓ potuit se libere conformare recte rationi et non cōformare ergo potuit peccare antecedēs patet. quia siue recta ratio causetur a deo solo siue naturaliter potest fieri i īstanti ꝛ statim potest voluntas concordare cum ea vel discordare. Preterea in primo instanti potuit diligere se aut ergo necessario et tunc ad illam dilectionem causandā solum concurrunt cause naturales quod falsum est. q2 volūtas cōcurrit aut libere: et tunc potuit se diligere meritorie et demeritorie q2 tunc se posset ꝯformare precepto diuino vel non conformare ex quo in illo instanti fuit causa libera.

Si dicis ꝙ in primo instanti non potuit aliquid velle. Contra hoc est rō pri⁹ facta de causa sufficienti. Et ideo dico simplicit' ꝙ sic. Sꝫ contra tunc actus malus subrepticius et deliberatus non distinguntur. Preterea actus non ē imputabilis ad meritum vel demerituꝫ nisi fiat scienter et contingēter: ita ꝙ possit oppositum elicere. Preterea null⁹ obligatur ad preceptum nisi post temp⁹ in quo potest deliberare. Preterea de

liberatio requisita ad actum meritoriuz non est de propositionibus de presenti. sz de futuro. ergo requiritur tẽpus. Preterea actus meritoritorius requirit sillogismum practicum compositũ ex prepositionibus de futuro. qui illũs non potest esse ĩ istanti. Preterea si non precedat sillogismus practicus. actus non erit ita imputabilis sicut si precessisset

Ad p^m illorum dico q actus deliberatus et actus subrectitius non distinguntur in hoc q deliberatus sit in tempore et subrecticius ĩ istanti: sed in hoc q actus deliberatus est cũ perfecta cognitione obiecti: actus subrecticius est sine perfecta cognitione obiecti siue fiat in tempore siue in instanti. Unde pro argumentis dico q duplex est deliberatio. Una est cuz perfecta inuestigatione alicuius dubii. pro quo homo habet rõem ad vtramqz partem et talis non potest esse ĩ istanti nec illa requiritur ad actum meritorium. Alia est que est perfecta cognitio vel assensus respectu pricipii practici vel cognitionis. et illa potest fieri ĩ istanti et illa ē necessaria ad actum meritorium. Nunc autem supra probatum est sufficienter q scda deliberatio potest esse ĩ instanti: quia quãdocunqz causa ē effectus potest esse: sz causa potest esse ĩ istãti ergo deliberatio q̄ est effectus ei9 potest esse in istanti. Preterea h° dato: habetur propositum quia si actus dicatur subrecticius. quia fit sine deliberatione temporanea: sequitur q talis act9 potest eē peccatum mortale. puta si aliquis odiat deum in instanti in quo tenetur diligere: sine omni deliberatione peccat mortaliter. et per consequens actus demeritorius potest fieri instanti ergo actus ei oppositus potest fieri in instanti meritorius. quia quandocũqz potest demereri et mereri: Ideo videtur q actus subrecticius non fit nisi circa materiam indifferentem vbi potest homo bene et male agere. sicut studere. et huiusmodi. Circa materiam autem preceptorum non consistit sorte. quia nullus excusatur per hoc q subrecticie odit deuz quando debet diligere. Si enim requiratur tempus ad actum meritorium vl' demeritorium: posset homo per magnũ tempus stare in actu malo sine om̃i peccato. sicut potest esse magnũ tẽpus ante q̃ȝ habeat illã deliberatõem. Aliquãdo vnus annus sm q hõ est debilis ingenii

Ad aliud dico q actus non est demeritorius nisi fiat scienter. sed illa sciencia nõ est perfecta cognitio obiecti que põt fieri in instanti Siliter contingentia que requiritur ad talem actũ est q possit oppositũ actũ elicere in eodez tẽpore vel instanti. sed actus demeritorius non semp fit ex scia: sed aliquãdo ex ignorantia. Unde videtur q sola noticia incomplexa. vel apprehensio obiecti sufficit ad demeritum quãdo homo tenetur elicere oppositum actum. Ad aliud dico q assumptum est falsum. immo obligatur ⁊ homo ⁊ angelus ad preceptũ quãdocunqz apprehendit illud et cognoscit nec requiritur talis deliberatio.

Ad aliud dico pro istis duobus q non semper deliberatio est de propositionibus de futuro. Quia de illis solum est deliberatio que est perfecta inuestigatio alicuius propositionis incognite vel dubie: sed frequenter deliberatio est de propositionibus de presenti ⁊ syllogismus p̃ctic9 similit ⁊ ista delibe

ratio est perfecta cognitio ⁊ assensus. Ex^m hic est deliberatio sufficiens ad actum meritoriũ: q̃ñcũq; cognoscatur aliquid esse deus summũ bonũ siue creator oĩm ꝓ eodẽ est illud amandũ. sed in primo instanti põt angelus cognoscere oĩa illa ergo ⁊c̃. Confirmatur q̃ñcunq; cognitio i nullo est variata. si actus fuit conformatus in tẽpore põt esse meritorius: eadẽ ratione actus elicitus in ꝙ põt esse meritorius: sed cognitio perfecta angeli respectu obiecti ꝓctici: elicit ꝙ. ⁊ continuetur sine aliqua variatione per tẽpus tũc actus voluntaris sibi conformatus põt esse meritorius in tẽpore ergo ĩ istanti. Ad aliud dico ꝙ actus meritorius nõ sẽp requirit silogismum ꝓcticũ nec ꝓpositõez de futuo n^c ꝓpõez de pñti. ⁊ addato ꝙ sic Dico ꝙ q̃ñcũq; tal' silogismus ꝯponat ex ꝓpoĩbus de presenti: talis põt esse instanti sicut prius ꝓbatum est. Ad aliud dico ꝙ ita ĩputabilis põt esse sine sillogismo ex ꝓpoĩbus de futuro: sicut cũ illo. ideo nego assumptum. Ad principale patet ex dictis

## Questio septima.

Trum existentia angeli distiguatur ab essentia eius ꝙ sic. quia existẽtia ãgeli est separabilis ab essentia: ergo distĩguit̃. Assumptum patet. quia essentia aliq̃ñ existit. aliq̃ñ nõ. Contra. tũc existentia ãgeli esset accñs eẽntie quod falsum est. Ad q̃õez dico ꝙ existentia angeli nõ est alia res ab eẽntia quod ꝓbatur. quia nõ est accidens essentie. pz inductõne. Nec est alia subã. quia nec materia nec forma: nec ꝯpositũ ex his. Si dicat ꝙ est respectus dependentie creature ad deũ. Cõtra tales respectus sunt superflui. Preterea si sic: posset angelus eẽ sine tali respectu dependentie ꝯñs est falsum. ꝯña pz: quia nõ plus dependet angelus a tali respectu q̃z effectus a sua cã ⁊ accñs a suo subiecto ⁊ forma a materia: sed oĩa ista põt deus facere sine aliis. ergo ⁊c̃. Itẽ tunc existentia ãgeli esset accñs angeli: ⁊ per consequens prius natura eẽt eẽntia angeli q̃z eius exñ^a. Sil'r subã est prius natura q̃z accñs. ergo põt eẽ sine eo. Item oẽm rem priorẽ naturaliter põt deus facere sine posteriori. ergo eẽntiã sine existentia. Itẽ si sic: aut faceret vnũ per se: aut vnũ ꝑ accñs si per se: ergo vnũ esset materia ⁊ aliud forma si per accidẽs. ergo angelus esset vnũ per accidẽs. Ideo dico ꝙ nullomõ distinguit̃. sed contra quod semel distinguitur ab aliquo semꝑ distinguit̃ ab eodem. sed exñ^a angeli aliquãdo distinguebatur ab angelo. Puta quando angel^9 nõ fuit. ergo. Preterea quod est indrñs ad esse ⁊ nõ esse distinguit̃ ab vtroq; essentia est indifferens ad eẽ ⁊ nõ eẽ. ergo distinguit̃ ab vtroq;. Preterea quando angelus nõ fuit hec fuit vera: essen^a est eẽntia: siue angelus est angelus ⁊ nõ i^a eẽntia est existentia siue i^a. angel^9 existit ergo distiguit̃. Pre^a sequit̃ exñ^a ãgeli nõ ẽ eẽntia angeli g^o exñ^a angeli distinguit̃ ab essentia angeli. Añs ẽ verum ergo ꝯñs. Preterea q̃ñ angel^9 non fuit: tunc exñ^a angeli nõ fuit idẽ cũ eẽntia. ergo distinguebatur. Ad primuz istoꝝ dico ꝙ nunq̃z existentia angeli distinguebatur a sua eẽtia. ⁊ tñ aliq̃ñ exñ^a ñ fuit eẽntia ãgeli sic eẽn^a ãgeli nuq̃z distinguebatur ab essentiã. ⁊ tñ aliquando essentia angeli nõ fuit eẽntia. quia aliquãdo nichil fuit. Ad aliud dico ꝙ nõ ẽ eẽntia indifferens ad eẽ ⁊ nõ esse magis

q̄ȝ exn̄tia. quia sicut essentia pōt esse ita exn̄tia pōt eē ꝛ nō eē. Vn̄ ide oīo signifi catur ꝛ ꝯsequit̄ per vnū ꝛ reliquū. Ta men esse aliquando est nomen ꝛ tunc si/ gnificat oī modo grāmaticali ꝛ logica/ li idez cum essentia aliquando vero est verbū. ꝛ tunc significat illud verbaliter quod essentia significat noīaliter. ꝛ ido vnū nō ponitur conuenienter loco alte/ rius. quia nō habent eadē officia: sicut nec nomen ꝛ verbū. Et ideo aliquando eē ponitur inter duos terminos diꝰ ho mo est aīal vel homo pōt eē aīal: inter quos nō ponitur essentia. quia nihil es/ set dr̄e: homo essentia aīal. Ita est de cursu ꝛ currere ꝛ multis talibus. Ad aliud dico ꝙ quando angelus non fuit: hec fuit falsa. angelus est angelus: vel essentia angeli est essentia. sicut illa angelus est exn̄ᵃ. quia per oēs tales im/ plicatur ꝙ angelus sit aliquid. Ideo qñ qꝫ hec est vera: angelus est essentia: tūc illa est vera angelus est exn̄ᵃ. vel ange/ lus existit. quia existentia ꝛ essentia idē oīno significant. Ad aliud nego istaȝ consequentiā: existentia angeli non est es/ sentia angeli: ergo distinguitur. quia ꝑ aн̄s non importatur angelum eē. quod tamen importatur per ꝯn̄s. Ad aliud dico ꝙ non sint idem nec distinctū. quia idem ꝛ distinctum sunt differentie entis

Contra quādo non fuit angelus: pl9 distinguebatur angelus ab asino q̄ȝ āge lus ab angelo siue idem a se. ergo ꝛc̄. Respondeo ꝙ non plus distinguebatur asinus ab angelo q̄ȝ angelus ab angelo de facto: sed plus potuit distingui quan do vtrūqꝫ ponitur in effectu. Ad pri cipale dico sic̄ pꝫ ex dictis ꝙ nec eēntia est separabilis ab exn̄a nec econuerso lꝫ vtraqꝫ pars istius contradictionis: esse non esse potest successiue predicari tam de eēntia q̄ȝ de existentia.

## Questio octaua.

Trum quilibet effectus cre atur a deo. ꝙ sic quia oīs ef/ fectus vel est creator vel cre atura: sed nullus effectus est creator. er go est creatura. Contra. Non quilibꝫ effectus fit ex nihilo ergo non quilibet creatur. Hic sunt due difficultates reales ꝛ aliē vocales. Prima est an qli bet effectus simplex sit purū nihil ante/ q̄ȝ ꝑducatur. Et dᵒ ꝙ ꝓbo primo sic. sit ab illa forma simplex de qua arguo sic ī eodē. ꝯ. in quo producebatur a in subie cto potuit produci extra oīe subiectuȝ ꝛ per consequens potuit tunc creari. et sic prius fuit nihil. Preterea ꝙ nec est in se nec in sua parte. est purū nihil sed forma simplex anteq̄ȝ ꝑducatur est hu/ iusmodi. ergo ꝛc̄. Si dicat̄ ꝙ est in po/ tentia materie. Contra hoc non sufficit quia realius forma habet esse in poten tia materie q̄ȝ in potētia agentis. sed hᵒ nō obstante forma simplex ē purū nihil patet de angelo. Similiter aīa intellecti/ ua est in potentia corporis: ꝛ gr̄a in po/ tentia aīe ꝛ tamen vtrūqꝫ est purum ni hil. Preterea forma ante suā. produc/ tionē nec est exn̄ᵃ nec eēntia: sicut pro/ batū est in precedenti questione ergo pu rum nihil. Preterea exn̄ᵃ talis forme nihil est anteq̄ȝ producatur ergo nec es sentia qꝛ idē sunt. Questio est vtrū ea dem forma subāl̄is vel accn̄talis simul generatur ꝛ creatur. Et dico ꝙ eadem forma creat̄ a deo. ꝛ ab agente naturalī nō creat̄ sed generatur. hoc ꝓbo quia il lud simplicit̄ creat̄ qđ ꝑducitur ab agen te quod non requirit necessario materiā

concausantem.ei fit de nihilo. Et illud generatur quod fit ab agente quod ne/cessario requirit materiam concausan/tem:sed eadem forma substantialis si/mul pducit sic a deo z ab igne. Nec est hoc magis incōueniens q̄ꝫ q̄ idē effectus puta volitio pducit simul libere a volū/tate z ꝯtingenter. A cognitōe aūt natu/ralr z necessario:g° zc. Tū ꝓpͥe loqn/do:nō generat forma:sed solum cōposi/tum hoc pꝫ p diffinitōem exprimentē gd nominis generatōis. Dia suppositis di/co q̄ residue difficultates sunt vocales ꝓpter equocationem hui⁹ vocabuli cre/ari. Accipit enim in iure canonico ꝓ ꝓ/moueri ad dignitatē. Alr accipit in phi/losophia z theologia: z hoc q̄druplici/ter. vnō° large ꝓ pduci vel fieri:z sic ac/cepit cōmentator 3° de aīa. vbi dicit q̄ intellect⁹ creat intellecta. Alio° accipi/tur stricte ꝓ illo qd̄ fit de nihilo ab ali/quo agente. vel illud de quo fit est factū de nihilo:z sic dicit Anselm⁹ in symbo/lo q̄ segetes creant. Tertio° accipit magis stricte ꝓ illo q̄ fit postq̄ꝫ fuit ni/hil ab agente:qd̄ posset ipsum facere ex/tra omē subiectuꝫ. Quarto° accipit strictissime ꝓ illo qd̄ fit a solo deo post q̄ꝫ fuit nihil ad qd̄ non concurrat cū agē/te necessario requirente passum. Nūc ad qōnem q̄ primo° accipiendo creari ñ intelligit questio:sꝫ aliis. Et dico primo illoꝝ modoꝝ quatuor q̄ omnis effectus creat. 2°° etiā dico q̄ sic: qꝛ omnis effe/ctus vel fit de nihilo a deo:vel illud de quo vltio fit factum ē a deo de nihilo: 3°° dico q̄ nullus effect⁹ ꝯpositus pro/ductus a creatura creatur a deo.sed so/lum effectus simplex:z hoc maxime est verum si quelibet forma simplex: pōt eē sine subiecto p potentiam dei. 4°° dico q̄ nec omīs effectus simplex vel cōposi/tus creatur a deo. Sed hic sunt duo dubia. Primum est vtrū respectus pos/sint creari a deo. 2ᵐ vtrum figurata pos/sint creari a deo. Ad primū dico q̄ re/spectus non sunt alique pue rea distin/cte ab absolutis.sed sunt ipa absoluta: iō possunt creari a deo sicut absoluta sed qui ponunt ipsos distingui ab absolutis ponunt q̄ non pn̄t creari a deo. Ad secundū dico q̄ figurata sunt creata a deo.qꝛ sunt vera entia realia:z similiter mendacia:impossibilia z entia rationis: sunt entia realia z a deo creata. Et si di/cat chimera icludit contradictionem: er/go non est ens reale. Item sexto metha/phisice diuidit philosoph⁹ ens in ens re/ale z ens rōnis.z ens reale in.x.predica/menta. Ad primum dico q̄ hec est di/stinguenda chimera includit contradi/ctionem ex eo q̄ subiectum potest habe/re suppositōem personalem vel simplicē scdō° non includit contradictionem. sed pmo° per significatōem:quia significat contradictionem ꝓ tanto:quia ad predi/cationem chimere de aliquo:sequuntur contradictoria:puta q̄ aliqd sit homo z non sit homo. Eodem mō tales sunt ve/re:chimera est aliquid:chimera est ens: vt supponit materialiter vel simpliciter z non personaliter. Ad aliud dico q̄ commentator intelligit ibi per ens in ani/ma affirmationea z negatōnea que sunt complexa solum existentia in anima: et p ens extra animam intelligit incomple/xa. Et incomplexum bene diuiditur in decem predicamenta. Aliter potest dici q̄ non est diuisio per opposita sed vocis in sua significata sicut postea patebit. Ad principale pro vtraqꝫ parte patet ex di/ctis.

## Questio nona.

U Trum creatura potest creare q sic: qz creatura producit formam de nihilo postq̃ fuit nihil: ergo. Contra tunc creatura eet infinite virtutis. quia nihil potest creare nisi infinita virt⁹. Hic primo expono hũc terminum creare. Et dico q̃uis multipliciter accipitur sicut patet in precedenti questione: tamen hic accipio creare p pducere aliquid nullo passo p̃supposito tempore vel natura. Et dico naturalit: quia si pducatur passum aliquod in eodem instanti potest aliqua creatura habere effectum suum in illo passo. Exemplum de specieb⁹ in eucharistia. Et similiter si deus in instanti crearet totum aerem medium. sol in instanti illuminaret. Sic intellecta questione dico q creatura non potest creare: tamen difficile est hoc pbare. sed q nõ sit causa totalis alicuius effectus pbo: z hoc de causa naturali: quia causa efficiens totalis naturalis equaliter se habens ad plura eiusdem rõnis: vel pducit omnia vel nullũ. sed aliqua creatura est huiusmodi. g° nõ potest creare sicut causa totalis. Secundo dico q non creat sicut causa partialis sed hoc est difficili⁹ pbare q̃ primum. Nec forte est possibile inuenire rationem pcedentem ex p se notis: quin ppositiões non pñt rõnabilr negari ab aliquo. Dico tñ q non qz experientia qualis ẽ nobis possibil' de talibus est ad oppositum. s. q nunq̃ videmus creaturam pducere aliquid nisi ad presentiam passi. Sed hic sunt aliqua dubia. Unum quia creatura potest conseruare formam sine subiecto: ergo potest creare. Secundum qz creatura potest ãnihilare: ergo creare. Antecedens patet. qz ignis maximus potest destruere puum frig⁹ sepatuz ab oĩ subiecto. g° annihilare. Tertiuz qz rõ prima defficit: qz in augmentatõne naturali est causa efficiens naturalis eqlr se habens ad plura: z tamen primo pducit vnũ: z postea aliud z sic deicepa. Itẽ potest mõ de⁹ tot pducere quot posset si eẽt agens naturale. g° nunc saltez põt pducere infinita. Quartum est qz species in eucharistia pñt augeri. g° creari. pña pz. qz in augmentatione aliqd acquirit. z illud pducitur in pposito sine materia g° creatur. Ad primum istoz põt dici dupliciter. vno° q creatura nõ põt cõseruare formam separatam a subiecto: patet de speciebus in eucharistia: qz de⁹ omnes conseruat. Aliter potest dici q ñ est simile de conseruare z creare. qz quãdo res non est in effectu: equaliter se hẽc ad oĩa qñ vero est non equaliter se habet. z iõ non obstante q creatura posset conseruare separatum non tñ creare.

Ad secundũ potest dici dupliciter primo q creatura nõ potest ãnihilare sicut nec creare. z iõ põt dici q q̃tũcũqz ignis eẽt maximus: non posset ãnihilare puaz frigiditatem sepatam. Aliter põt dici q potest ãnihilare: sed non sequit. g° potest creare. qz causa efficiens non equaliter se hz ad rem que existit z que nõ existit. Si dicat q agens naturale corrumpendo formam nihil relinquit. g° ãnihilat. Simlr pducendo formã nihil p̃suppõit. g° creat. Rñ° q̃uis forma pri⁹ fuerit nihil: qz tñ educitur de materia: hoc est qz materia necessa° requiritur ad h° q illud agens pducat illã formam: ideo non creat eam. Si dicat illud qõ est in potentia materie habet aliquod eẽ: sed

forma est in po^a materie ergo. Dico q̄
forma nō habet aliquid esse in materia
sȝ bene pōt esse in materia. et ideo in po^a
materie. q̄ȝ pōt hr̄e esse in materia. Cō
tra tunc aīa intellectiua esset in po^a ma-
terie. quia potest eē i materia. et p̱ conse
quens nō crearetur. R̄n̄º. cōcedº q̄ ha
bet esse potentiale in materia. et tū crea
tur. quia p̱ducitur ab illo solo q̄ potest
eam p̱ducere extra omnē materiam. s.
a deo. Ad 3^m dubiū respōdeo primo
theologice q̄. illa deteriatio i illa aug^o
ad vnam partem forme ante aliā. est a
deo qui libere cogit ad producendū prio
vnum. et postea aliud. ꝛ non est simile
Aliter respōdeo phice q̄ illa determina
tio in aug^e ad vnum granū ante aliud
et similier in aliis accionibȝ naturalibȝ
p̱uenit ab omnibus causis supioribus
et inferioribus eodemº approximatis vł
varioº. q̄ primo p̱ducitur vnus gradꝰ
in. aug^e q̄ȝ alius hº ē naturaliter loquē
do ex diuersa dispositione et approxima
tione corpoꝝ celestiū. ꝛ hoc habet phūs
dicere et ideo ponit q̄ oibus corporibus
superioribus et i ferioribȝ eodēº appro
ximatis erit omnino idem effectus. et p̱
consequens hº posito in aug^e vel simul
p̱ducerētur omnes p̱tes forme. vel mille

Ad aliud dico q̄ nō tot nūero potest
p̱ducere q̄ȝ posset si ageret naturaliter
quia si esset agens naturale et potens cre
are nec etiā essent infinita. et nō eēnt infi
nita pri^m patet per rōem prius factam.
Scōm patet quia non potest creare nisi
possibilem: sed infinita sunt impossibilia
ergo. ꝛc: sed talis contradictio nō sequit
ex hoc q̄ libere agens potest creare. Il
la ergo rō ex vno ipossibili. s. q̄ agēs po
tens creare sit naturale agens infert ali
ud impossibile. scȝ q̄ infinita sint. Si di-
cat q̄ illa ꝯn̄a est bona. voluntas crea-
ta pōt libere creare ergo pōt creare in-
finita simul. ergo ꝛ voluntas diuina co
sequēctia patet ꝛ an̄s est verū R̄n̄deo q̄
consequētia nō valet. lȝ an̄s sit verū. q̄ȝ
ex hº voluntas creata est defectibilis p̱t
velle ipossibile ꝛ illud quod includit cō
tradictōem. s. infinita esse. Et tunc si p̱
velle pōt creare om̄e voluū pōt infinita
creare: sed voluntas dei nō sic est defecti
bilis nec pōt efficaciter velle aliq̄d ipos
sibile includēs. contradictōem ꝛ p̱ conse
quens nō pōt velle infinita esse. ꝛ ideo
pōt creare infinita simł. Breuiter ergo
si agens naturale posset creare p̱ducerȝ
infinita simul ꝛ si agens libere defectibi
le posset creare. posset tunc p̱ducere in
finita simul· quia pōt velle efficaciter in
finita simul esse: Deus aūt nō pōt esse a
gens naturale: nec agens liberū defecti-
bile. ꝛ ideo nullomō sequitur q̄ possit p̱
ducere infinita simul. Si dicat: deus pōt
facere nō tot quin plura: ergo infinita.
R̄n̄deo q̄ ꝯn̄a non valet. quia per tot
intelligendo certū numerū: tūc ꝯsequen-
tia nō valet deus pōt facere nō tot i cer
to numero quin plura: ergo infinita. Si
dicat adhuc: om̄e q̄ ꝯuenit vni indiuº: si
militer pōt conuenire alteri indiuiduo.
sed esse cōpossibile conuenit vni indiui-
duo respectu alterius: ergo cuilibȝ ꝛ oi
bus Respondeo. q̄ omne cōpossibi-
le pōt cōpetere cuilibet sigillati. sed non
sequitur ergo omibus. sed est fallacia fi
gure dictionis ꝯmutādo numeꝝ singula
rem in pluralē. Ad aliud dico q̄ si po
natur quantitas res distincta a subā et
qualitate potest dici tūc. q̄ oēs ille trans
mutationes fiunt in quantitate sicut in
subiecto. ꝛ tunc non est talis creatio. sȝ
si negetur talis quantitas tunc oportet

dicere q omnia illa fiunt a deo z non a
creatura. Si dicatur creaturam efficere:
non est aliud nisi ad prñtiam eius effectũ eẽ. sed ad prñtiam ignis in illis specie
bus creatᷓ calor. g° ignis efficit illũ z sic
creat. Rñdeo illud princi^m intelligo sic.
qñ effectus natus est cãri naturaliter: et
eẽ ad prñtiam agentis. tunc efficere non
est nisi effectum sic eẽ. In pposito au
tẽ non est sic: qz ille calor non ẽ natus pduci ab igne. qz est sine subiecto z agens
naturale non põt pducere aliquid sine
passo. vñ si deus nõ pduceret illum calorem nihil pducerctur ibi ad prñtiam
ignis: ex quo non est in subiectũ patiens
Ad principalia argumẽta patet ex dictis supra.

## Questio decima

v Trum aĩa sensitiua z intellectiua in hoĩe distinguunt realr
q non: qz vni⁹ cõpositi est tm̃
vnũ eẽ. sz hõ est tm̃ vnũz ɔpo
situm: g° eius est tm̃ vnum eẽ. z per ɔñs tã
tum vna forma: qz forma est q̃ dat eẽ.

Contra qz prius natura est aliquod
aĩal q̃ homo. g° per aliam formã ẽ aĩal
z homo. Ad questionem dico q sic:
sed difficile est hoc pbare. qz ex ppositõ
nibus p se notis pbari nõ põt. probo tñ
q distinguunt realiter. p° sic: qz impossibile est q in eodem subiecto sint simł ɔ^a
sed actus appetendi aliquid z actus renuendi idem in eodem subiecto sunt ɔ̃ria. g° si sint simul in rerum natura: non
sunt in eodem subiecto: sed manifestum
est q sunt simul in hoĩe. qz illud idez qd
homo appetit per appetitum sensitiuũz
renuit per appetitum intellectiuum.

Confirmatur per Aristotelem 3° de
aĩa qui dicit q in eodem sunt appetitus
contrarii. hoc est eẽnt actus ɔrii si nati
eẽnt recipi in eodem subiecto. Si dicatur
q isti appetitus dicuntur cõtrarii: qz nati sunt inclinare ad effectus contrarios
z sic sunt solum virtualiter ɔrii. qz vnus
inclinat ad prosecutionẽ z alter ad fugã
z talia ɔtraria bene possunt eẽ in eodem
subiecto. non aũt sunt ɔtraria formaliter

Contra p illam rõnem dicerem eque
faciliter q volitio z nolitio nõ sunt act⁹
ɔrii formaliter. sed tm̃ virtualiter. qz nati sunt inclinare in ɔtrarios effectus. z sic
parit via ad pbandum aliqua eẽ ɔtra^a
Preterea eadem forma substãtialis nõ
põt simul z semel hẽ duos actus appetendi respectu eiusdem obiecti. sed in homine sunt simul frequenter actus noscẽ
di aliqd obiectum z actus appetendi idẽ
appetitu sensitiuo. g° illi actus non sunt
in eodem subiecto. Preterea eadẽ forma numero non elicit simul vnũ actum
appetendi aliquid naturaliter z libere: sz
voluntas libere vult aliquid z appetit⁹
sensitiuus naturalit appetit. g° zc. Secundo sic arguo sensationes sunt subiectiue in anima sensitiua mediate vł immediate: z non sunt subiectiue in aĩma
intellectiua. g° distinguuntur. maior patet: qz nihil aliud põt assignari subiectũ
sensitiuum nisi aĩa sensitiua vel potentia.
Et si potentia sit accñs aĩe erit subiectiue in aĩa. minor pbatur. qz aliter omnis
apprehensio aĩe sensitiue eẽt intellectio.
qz eẽ subiectiue in aĩa intellectiua. Silr
tunc aĩa sepata posset sentire: qz ex quo
sensatio eẽt subiectiue in aĩa intellectiua
z deus põt conseruare om̃e accidens in
suo subiecto sine quocũqz alio. z per ɔñs
posset conseruare sensationem in aĩa separata. qd est absurdum. Si dicat q totum cõpositum est subiectũ immediatuz

sensationis vel potentie sensitiue ⁊ nulla
forma. Contra. accidens non est sim/
plicius suo subiecto primo: sicut al's pa/
tebit. g° sensatio cū sit accidens simplex
non pōt eē subiectiue immediate in com
posito ⁊ p°. Simil'r hoc dato non eēnt il
le potentie pl⁹ potētie aie ꝙ̄ corpora. ex
quo non sunt subiectiue pl⁹ in v° ꝙ̄ i a°
Tertio arguit sic eadez forma nume
ro non est extensa ⁊ nō extensa: materia
lis ⁊ immaterialis: ſ3 aia sensitiua in ho/
mine est extensa materialis aia intellecti/
ua non. q2 tota est in toto ⁊ tota in qua
libet pte. g°. Sed ꝯ illa arguit primo
q2 Au. primo de ecclesiasticis dogmati/
bus ꝯdemnat duas aies in hoie: ⁊ dicit
ꝙ est error quorundaz supiorum. Se
cūdo sic q2 aut illa sensitiua remansit in
triduo cū corpore aut cum aīa: ⁊ tunc
xp̄s non fuisset vniu̇ mortuus cum ali
is homib⁹. aut fuit corrupta: ⁊ tunc xp̄s
deposuit vnam aīam quaz assumpserat
qđ est contra sanctos. Tertio. q2 arti
culus pisiensis dicit ꝙ qn̄ recedit aia rō/
nalis de corpore ⁊ adhuc remanet aial
viuum est error. Sed si dicatur remanz
sensitiua p⁹ sepatione intellectiue: q2 eo
dem ordine natura ꝓcedit generando et
corrumpēdo: sed generādo prius intro/
ducitur sensitiua ipsa intellectiua si disti
guit. ⁊ hoc dicit phūs de aialibus. ergo
⁊c̄. Ad p^m istorum dico ꝙ Au. condē
nat duas aīas intellectiuas eē in homie
quaruz vna sit a deo ⁊ alia a diabolo: ⁊
hec ē mens Aug. sicut pz inspicienti l'raz
Ad aliud dico ꝙ illa sensitiua xp̄i remā/
sit vbi deo placuit: tn̄ sp̄ fuit vnita deita
ti. Sed vtrum remāserit cuz corpore vel
cū aīa. solus de⁹ nouit vtrūqz tn̄ potest
dici. Et qn̄ dicit ꝙ tunc non fuisset vni/
uoce mortuus cum aliis hoibus eadem
rōne posset dici ꝙ non est vniuoce mor/
tuus. q2 corpus eius nō fuit putrefactibi
le ⁊ corpora alioruz hoium sunt corrup
tibilia: ideo non sequitur. sed vniuoce fuit
mortuus ꝓpter separatōem aie intellecti
ue. Ad tertiū dico ꝙ post separationem
aie intellectiue nō remanet sensitiua. nec
prius tpe introducitur in generatiōe ho
minis sensitiua ꝙ̄ intellectiua. Ad phi
losophum dico ꝙ intellexit ꝙ sensitiua ē
in corpore priusꝙ̄ intellectiua natura: n̄
tempore. q2 simul introducunt ⁊ expelluū
tur. Ad vltimū dico ꝙ si per potentiā
diuinam remaneat sensitiua in corpore:
illud cōpositum eēt viuum. sed nec esset
aīal rōnale nec irrationale. nec contentū
sub aiali qđ est genus. ⁊ tota ratō est. q2
nō ē ens cōpletum existēs per se in gene/
re sed est natū eē ps eēntialis alicui⁹ exi
stentis p se in genere. Et nullū tale est p
se in genere sube vel aialis p se. Nec de
illo predicat aliquod gen⁹ p se: primo° tn̄
vocando aial ōme illud quod hz aiam
sensitiuam. illud bn̄ est aial: sed tunc aial
dr̄ equiuoce de illo ⁊ de aliis animalib⁹
Ad principale dico ꝙ hominis est tā/
tū vnū esse totale: ſ3 plura sunt eē ptia^a.

## Questio .xi.

Utruz aīa sensitiua ⁊ forma cor
poreitatis distinguunt realr: taz
in brutis ꝙ̄ in hominib⁹ ꝙ non
q2 aīa sensitiua adueīret enti in actu pu/
ta materie informate p formam corpo/
reitatis: ⁊ per ꝯn̄s eēt accidēs. Cotra
aīa sensitiua ⁊ corporeitas hn̄t dstinctas
operationes ⁊ alterius speciei. g° sunt di
stincta principia. Ad qōnem dico ꝙ lic
ꝙuis per rōnem sit difficile ꝓbare: tamē
ad hoc ꝓbādum arguo primo sic. Mor
tuo aiali remanent eadem accidentia nu

mero que pri⁹.g° habent idem subiectū numero.ꝯña patet.qꝛ accidens naturali ter non migrat de subiecto in subiectum Nunc aūt subiectum coꝛ non est mate/ ria pꝛima:qꝛ tunc materia pꝛima recipe ret immediate accidētia absoluta qḋ nō videtur verum:g° remanet aliqua foꝛ ma pcedēs ꝛ non sensitiua.ergo coꝛpo/ reitas. Assumptum pꝫ scilꝫ ꝙ eadem accidentia numero remanent in viuo et moꝛtuo.qꝛ saltem si sint alia accidentia sunt eiusdē speciei cū accidentibus aial' viui.ꝙ patet ex hoc ꝙ tm̄ assimilātur ꝙ homo non pōt iudicare inter illa. Si er go sint noua accidētia:quero a quo cau santur non ab aere vel ab aliquo a° ele/ mento:nec a celo:qꝛ tunc omnia accidē tia oium cadauerum eēnt eiusdem speci ei.qḋ est contra sensum: qꝛ ex quo sunt agētia naturalia semper in passiuis eius dem ratiōis causant accidētia eiusdē ra tionis.materia autē est eiusdem rōnis in omnibus cadaueribus.g° ꝛc. Nec cāntur a foꝛma substātiali nouiter in moꝛtuo īntroducta.qꝛ illa foꝛma est eiusdem ratio nis in omnibus coꝛpoꝛibus hoīum ꝛ asi noꝛ ꝛ sic de aliis.ꝛ per consequens non causaret accidentia diuersarum specieꝛ in diuersis coꝛpoꝛibus quod est manife/ ste falsum cū videamus vnū coꝛpus eē album ꝛ aliud nigrum ꝛ sic deinceps.

Si dicatur ꝙ est ꝑpter diuersam di/ spositionem ī passis. Contra.ꝑ te om nes ille dispositiones coꝛrūpunt̄ cū sint accidentia.ergo ꝑpter variationem ea/ rum non erit variatio accidentiū in spe/ cie. Preterea semper stat ratio:qꝛ eadeꝫ causa naturalis non ꝑducit cōtrarios effectus ꝑpter diuersitatem dispositionū. nam ꝗuis sol dissoluat glacieꝫ ꝛ cōstrin gat lutuꝫ.hoc est ꝑpter diuersas causas ꝑtiales concurrentes:puta terra vel aq̄ ergo illa foꝛma nouiter introducta non causat accidentia contraria in coꝛpibus

R° arguo ḋ homine specialiter:quia si coꝛpoꝛeitas hominis non differret ab anima sensitiua.tunc coꝛpus xp̄i in sepl'/ chꝛo nunq̄ꝫ fuisset para cēntialis nature humane in xp̄o.nec fuisset idem coꝛpus viuum ꝛ moꝛtuū. Nec fuissꝫ deitas vni ta illi coꝛpoꝛi in sepulchꝛo nisi per nouā assumptionē quod videt̄ absurdum. Si militer tunc nō eēnt eadem coꝛpoꝛa san ctoꝛum viua ꝛ moꝛtua:ꝛ per consequēs non eēnt adoꝛanda sicut coꝛpoꝛa sancto rum:qꝛ illa coꝛpa nunq̄ꝫ habuerunt. g° magis concoꝛdat cum fide eccl'e ponere distinctionem inter illas foꝛmas q̄ꝫ vnita tem Sed dubium est pꝛimo vtrū ve/ getatiua ꝛ sensitiua ī animali distinguū tur. Responsum est de subiecto immedi ato foꝛme sensitiue vtrum sit materia vl' foꝛma coꝛpoꝛeitatis. Ad pꝛimum di/ cendū ꝙ nulla est necessitas ponendi di/ stinctionem inter eas.qꝛ illa rō de diuer/ sitate opationū non ꝯcludit. qꝛ idem pōt eē pꝛincipium diuersarum opationū nō.

Ad 2ᵐ dico ꝙ sensitiua immediate re cipitur in foꝛma coꝛpeitatis vel in mate ria īmediate.qꝛ non videt̄ aliq̄ ratio co/ gens qn due foꝛme extense perficiant eā dem materiam immediate.

Ad pꝛincipale dico ꝙ illud qḋ aduēit enti cōpleto ꝛ specifico est accn̄s. sꝫ aia sensitiua non aduenit tali enti ꝛ ꝑ ꝯn̄s n̄ sequitur.

## Duodecima questio.

Utrum actus rectus ꝛ reflexus sint idem actus numero. ꝙ sic quia aliter esset processus in infi nitum in actibus reflexis. pꝫ manifeste

g°. Contra: In nobis non est idem intellectio et obiectum. sed act9 rect9 est obiectū. et actus reflexus est intellectio. g°.

Hic primo exponā intellectum quōnis 2° respōdebo ad qōnem. Circa prim primo dico q non accipitur actus rect9 et reflexus ppie. q2 illud dr ppie reflexum qd incipit ab eodem: et terminat in idē. iō nullus act9 ppie dicit reflexus: sed impropie. q2 vocat actus rectus q° intelligo obiectum extra aīam: et actus reflexus quo intelligit ille act9 rectus.

Ad scdm dico q act9 rect9 et reflex9 non sunt vn9 act9. Qd pbo p° sic. qcqd cognoscit a potentia aliq actu alteri9 rōnis ab obiecto pōt cognosci actu osimili a potētia aª eiusdē rōnis: sed vn9 angelus cognoscit actū alteri9 angeli actu distincto ab actu cognito. g° pōt angelus cui9 act9 cognoscit ab a°: cognoscere actum ppriū cognitione osimili illi cognitioni. q2 ali9 angls cognoscit: sed illa cognitio distinguit spē ab obiecto. g°. Et illa rō videt fortior oibus que fiunt p illa pte. Item notitia intuitiua et abstractiua differunt. certum est. s3 notitia abstractiua pōt cognosci intuitiue: sicut p3 in p° quolibet. g° etc. Item non est idē actus voluntatis rectus et reflex9. g° nec intellect9. Añs p3. q2 non est id act9 amoris et odii. sed qñq3 aliquis amat ipsum odium suum. Sed contra. tunc possent infiniti actus siml' eē. q2 in illis ē pcessus in infinitum et posterior semper requirit priorem existere. q2 notitia intuitiua naturaliter requirit existentiam obiecti. Preterea tunc eēt aliquis act9 qui non posset intuitiue naturaliter apprehendi ab intellectu. Ad primū concedo processum in infinitum in abstractiuis. sed non in intuitiuis. Primum patet quia quecūq3 cognitio intuiª et abstractiua potest cognosci abstractiue ipsa non existēte. potest enim cessare illa visio et tunc cognosci abstractiue. et illa iterum potest cessare: et tunc cognosci alia cognitione abstractiua. et sic in infinitum sed ex hoc non sequitur aliqua multitudo infinita actualis. Nec aliqua magna multitudo: immo nulla multitudo. sequitur necessa° ex hoc. Secūdum patet. quia in intuitiuis semper posterior requirit priorem existere. Et ideo si eēt pcessus in infinitum. vna visa maxima multitudo. puta mille visiones simul existerent quod non experimur. ideo in illo pcessu est dare vltimam visionem que nō potest videri. Nec de illa habemus experientiam pro statu illo. Sed que sit illa nescio. et per hoc pat3 ad 2m et ad principale.

## Questio .xiii.

Utrū pfectioris obiecti sit pfectior actus. q non. q2 tunc infiniti obiecti eēt infinitus act9. et p oñs quicūq3 actus. respectu dei eēt infinitus

Cōtra. si nō tunc non eēt via ad pbādum vnū actū eē pfectiorem a°. Hic pmitto vnam distinctōem. 2° ad qōnem

Circa primum dico q aliquid eē perfectius alio dupliciter intelligitur. Uno modo i distinctis specie. alio° in illis que sunt eiusdem speciei. primo modo angelus est perfectior homine et homo asino secūdo mō vna albedo est perfectior aª et quelibet forma in qua sunt plures ptes quantitatis molis vel virtutis q3 in alia forma eiusdem spēi sicut vna albedo dicitur perfectior alia: quia ha/

bet plures partes albedinis eiuſdē quā
titatis ⁊ ſimiliter vna charitas eſt per/
fectioꝛ alia. ¶ Circa ſecundū pono du/
as ꝯcluſiones. ¶ Prima eſt ꝙ non eſt ne/
ceſſariū ꝙ ſemꝑ ꝑfectioꝛis obiecti ſit ꝑ/
fectioꝛ actus: ⁊ hoc ſiue obiectū ſit com/
plexū ſiue incōplexum. Et hoc ꝓbo. pri
mo ſic: principiū eſt obiectū perfectiꝰ cō/
cluſione ⁊ reſpectu eiuſdē principii pōt
eſſe actus errandi ⁊ dubitandi. quoꝝ
vtriqꝫ eſt imperfectioꝛ ſm ſpēm actu
ſciendi. ergo aliquis actus reſpectu per
fectioꝛis obiecti eſt īꝑfectioꝛ aliquo ac
tu reſpectu imꝑfectioꝛis obiecti. ¶ Pre/
terea accipio duo obiecta incōplexa. pu
ta angelum ⁊ hoīem. tunc ſic. ꝑfectioꝛ ē
actus diligendi reſpectu cuiuſcunqꝫ q̃
actus odiendi: ſed poſſum odire angelū
⁊ diligere hoīem. ergo ⁊c̄. ¶ Preterea
actus remiſſus eſt imperfectioꝛ q̃ actꝰ
intenſus: ſaltē loquendo de perfectioꝛi.
2ᵒ mō licet nō ſemꝑ ſit ita. primoᵒ loquē
do ſed quādoqꝫ minus intenſe aliquis
diligit meliꝰ ⁊ perfectius obiectū ⁊ hoc
de obiectis tam eiuſdē ſpeciei q̃ alteriꝰ
ſicut minus intenſe aliquādo hō diligit
maioꝛē charitatē ꝙ minoꝛē ⁊ angelū q̃
hoīem. ¶ Quod patet quia qñqꝫ minꝰ
intenſe cogitat de perfectioꝛi obiecto q̃
de imperfectioꝛi. ergo ⁊c̄. ¶ Secūda cō
cluſio eſt. ꝙ ſemper perfectioꝛis obiecti
poteſt eſſe perfectioꝛ actus q̃ imperfec
tioꝛis. ita ꝙ aliquis actus reſpectu per/
fectioꝛis obiecti erit perfectioꝛ oī actu:
reſpectu īperfectioꝛis obiecti. ¶ Pro qᵒ
ſciendū ꝙ reſpectu eiuſdē obiecti taꝫ cō
plexi q̃ incōplexi poſſunt eſſe diuerſi ac
tus. ſicut reſpectu eiuſdē ꝯcluſionis po/
teſt eſſe actus ſciendi. dubitandi ⁊ er/
randi ¶ Et ſimiliter reſpectu eiuſdem po/
teſt eſſe actus diligendi ⁊ odiendi q̃ꝫ ua
actus errādi ſit imperfectioꝛ aliquo ac
tu reſpectu imperfectioꝛis obiecti: tamē
actus perfectiſſimus inter illos tres ac
tus reſpectu vnius concluſionis eſt per/
fectioꝛ omni alio actu reſpectu imperfe
ctioꝛis concluſionis. ¶ Et eodē mō dico de
obiectis incōplexis diſtictis ſpeciei qꝛ
actus perfectiſſimꝰ reſpectu perfectioꝛis
obiecti eſt melioꝛ oī actu reſpectu imꝑ/
fectioꝛis obiecti: ſicut perfectiſſimus ac/
tus qui elicitur circa angelū eſt perfec/
tioꝛ oīm actu qui elicitur circa hominē
hoc probo. quia illi ſunt alteriꝰ ſpeciei
⁊ perfectiſſimus actus reſpectu imper/
fectioꝛis obiecti non eſt perfectioꝛ per/
fectiſſimo actu reſpectu perfectioꝛis: ſi
cut manifeſte patet: ergo cum neceſſa/
rio vnus actus ſit perfectioꝛ alio: ex qᵒ
differunt ſpecie. ſequitur ꝙ actus perfe
ctiſſimus reſpectu obiecti perfectioꝛis ē
perfectioꝛ actu ꝑfectiſſimo reſpectu ob
iecti imperfectioꝛis. ¶ Quod aūt iſti ectꝰ
differant ſpecie probatur quia actus cō
trarii reſpectu eiuſdē obiecti differūt ſpe
cie: ſicut actus errandi ⁊ ſciendi: gᵒ mul
tomagis actus perfectiſſimi obiectoꝝ
diſtinctoꝝ diſtinguūtur ſpecie. ¶ Si dicat
quod actus reſpectu cōpleroꝝ ſunt al/
terius ſpeci nō aūt incōpleroꝝ. ¶ Contra
non eſt maioꝛ rō de iſtis q̃ de illis ¶ Pre
terea tunc actus beatificus eſſet eiuſdē
ſpeciei cum actu naturali dilectionis:
qui ambo ſunt reſpectu incōpleroꝝ. ¶ Si
militer viſio creature ſm illud poſſet eē
beatifica. quia ſi ſit eiuſdē ſpeciei cum vi
ſione dei poſſet intendi quouſqꝫ veniret
ad equalē gradū cum viſione beata. ¶ Ad
arᵐ principale dico ꝙ talis modus ar/
guendi nō videt niſi quando contingit
complere ordinate proceſſum in infini/
tum hoc ē ꝙ actū reſpectu preſuppōit

necessario actus infinitos respectu infi/
nitoꝝ obiectorum habentium ordinem
scdm perfectionē in maiorē ⁊ minorē sic
aūt nō est ī ꝑposito sicut patet manifeste
ꝙ potest deus intelligi vel diligi post vel
ante quodcūqꝫ obiectū creatum: ⁊ ideo
quando diligitur necessario actus est
finitus. Contra si actus respectus in
finiti sit finitus ⁊ alius actus respectu a
quod est obiectum creatum. similiter
est infinitus cum actus respectu in/
finiti excedit actum respectu a in du/
pla proportione potest tunc deus face/
re aliquod obiectū in duplo perfectius
q̄ꝫ a ⁊ sit b. tunc actus perfectissim⁹ re/
spectu b. ꝭm predicta excellit perfectissi
mū respectu a in duplo ⁊ iterum faciat
aliud obiectū excellens b. in duplo ⁊ sit
c. tunc act⁹ perfectissimus respectu c ex
cellit actū perfectissimū respectu b. ī du
plo. ⁊ per consequēs cum per casum po
situm actus perfectissimus respectu b.
est equalis actui qui est respectu infini
ti: sequitur necessario ꝙ actus perfectis
simus respectu c. sit perfectior. actu re/
spectu infiniti in duplo. ⁊ ita actus re/
spectu finiti excederet in perfectione ac
tum respectu infiniti. Ad illud mul/
tipliciter pōt responderi. vnomō ponen
do statū in speciebus distinctis scdm ꝑ/
fectionē tunc casus positus non est pos
sibilis: ⁊ iō si act⁹ respectu īfiniti excedit
actū respectu a quod est indiui^m supre/
me speciei in dupla perfectione non po
test de⁹ facere aliam ī duplo perfecti^{em}
⁊ ita ꝭm illam viā euacuatur ar^m Sꝫ
contra illud est illa difficultas de pro/
cessu in infinitū intentionū per actus re
flexos quarum quelibet prior est imp/
fectior omni posteriori ⁊ hoc dico pro/
pter obiectum perfectius. quia act⁹ re/
ctus habet albedinē pro obiecto. ille ac
tus est perfectior q̄ꝫ albedo ergo primus
actus reflexus est perfectior q̄ꝫ rectus
propter ꝑfecti⁹ obiectū eadē ratione 2⁹
actus reflexus est perfectior q̄ꝫ primus
⁊ sic de oibus: ergo pōt esse ꝑcessus ī in
finitū in obiectis distictis specie. ꝭm ma
iorem ⁊ minorē perfectōem. Ad illud
pōt dici ꝙ in talibus est processus ī ifi/
nitum: ⁊ tamen nunq̄ꝫ peruenitur ad ali
quem actū eque perfectū sicut est actus
respectu infiniti. ⁊ hoc est qꝛ sunt alteri⁹
rōnis. Nec vnū natū est equari alteri in
perfectione. Si dicatur actus respec
tu infiniti excedit actū rectū in certa ꝑ/
portiōne q̄titatis ponamus in vicesima
tunc sic. primus actus reflexus excedit
actū rectū in tanta ꝑportione. ⁊ 2⁹ exce
dit pri^m in tanta. ⁊ 3⁹ ꝭm in tāta. sed om
ne finitū per additiōem infinitoꝝ eiusdeꝫ
q̄titatis transcenditur. ergo deuenietur
ad aliquē actū reflexū qui erit perfecti/
or illo actu respectu infiniti. Respō
deo ⁊ dico ꝙ ꝑprie loquēdo de propor/
tione. nō est concedendū ꝙ ille actus re
spectu infiniti excedit actū rectū in ali/
qua proportione. quia hoc solū veruꝫ
est vbi cōuenit ponere partē equalem ⁊
inequalē. per quā cōpositōem fit aliqd
perfectius sicut est de duabus partibus
aque ⁊ ignis ⁊ albedinis ⁊ consimilium
In ꝑposito aūt est excessus vnius ac/
tus ad aliū ꝭm se totū ⁊ totaliter: ita ꝙ
q̄libet pars vni⁹ excedit totū aliū. nō so/
lum specie sed perfectione: sicut quelibꝫ
pars albedinis est perfectior tota nigre/
dine. Similiter dico ꝙ alia ꝑpositio
accepta oīe finitū ⁊c. habet veritatem
in illis que sunt eiusdē rōnis: in quibus

vnū vere additur precedenti:sicut pars aque ꝛ pars albedinis:albedini precedē ti vbi conuenit ponere partē equalem: ꝛ aliā partē excedentē. Non aūt h3 lo/cum in illis in quibus pōt procedi in in finitū 2^m perfectōem per additōem nō aliquoꝝ eiusdē quantitatis:sed aliquo/rum que fm se tota sunt inequalia. ꝛ ta men nunq̄ peruenitur ad aliquam ma/gnā perfectōem:quia nō ad perfectio/nem minime subē: ꝛ sic e ſt in proposito de actibus reflexis. Sed adhuc ar/guitur ꝓpo^m vbi aliquid additur secū/dum glosam tuā: quia si aliquis doler d aliquo tristabili tanto plus dolet de ma iori:puta plus dolet homo ꝙ punietur per duos dies q̄ per vnū ꝛ sic deinceps. ꝛ per consequēs in infinitū per infinituz tēpus dolebit: ꝛ tamen hic additur pars doloris alteri parti. Preterea habi tus remissus reddit difficultatē volunta ti ꝛ intensior maiorē. ergo aliquis reddit impotentē vel impos^{em} ad vincendum appetitū sensitiuū. Ad primū illorum dico ꝙ possibile est ꝙ aliquis tantū tri stetur ꝛ non plus de pena finita extensi/ue q̄ alius homo vel idem alio tempo/re de pena infinita. Et si arguas ꝙ si dolet hō tantū de hoc fm rectā rōez idē homo plus dolebit de maiori. Respō deo ꝙ possibile est ꝙ aliquis doleat fm rectā rōem tantū timore pene finite q̄/tum alius homo vel idem homo. alio tempore timore pene infinite. Cuius rō est quia quelibet creatura est limitata ꝛ iō pōt in tm̄ effectū ꝛ nō in maiorem. et ideo quando peruenit ad vlt^m in quod pōt:tunc nihil plus. Cōtra rcā rō dictat ꝙ plus debet dolere de pena infinita q̄ finita. Dico ꝙ nō:sed dictat ꝙ plus de/bet dolere si posset. Consimiliter pōt dici ꝙ talis homo qui est in vltimo ac/tu:ita intenso potest appetere visionem dei per paruum tempus: sicut ꝓ infi tum tempus propter defectum virtutis sue. Si dicat pono ꝙ deus causet do lorem de pena infinita: ꝛ desideriū de vi sione duratura in infinitū quia cuz ipse non sit limitatus potest causare doloreʒ infinitum de illa infinita pena. Hic potest dici dupliciter. Primo ꝙ quacū q3 tali qualitate causata adeo potest de us facere intensiorem in infinitum. sed nunq̄ erit status ad infinitum. Aliē potest dici ꝙ sit status in augmentatione forme ꝙ oportet dare aliquem actū: ita intensum respectu obiecti finiti sicut re/spectu obiecti infiniti. Ad secundum potest dici ꝙ habitus non potest facere difficultatem voluntati. quia si sic hoc esset per actionem aliquam ꝓductiuam vel destructiuam quorum neutrum po test poni in proposito. sed voluntas com muniter sponte sine omni coactione se/quitur passiones. ꝛ hoc vocant sancti generare difficultatem voluntati. Si dicat ꝙ tunc non plus esset culpabilis: voluntas sequens paruam passionem q̄ magnam. Respondeo. potest dici ꝙ non magis culpabilis est prop/ter difficultatem quam ingerit volun/tati. sed est magis laudabilis. quia plu/ra mala siue passiones tristabiles vult pati pro deo. ꝛ magis culpabilis quia pauciora vult patienter tollerare aduer sa: vel quia plures ꝛ maiores delecta/tiones fugit est magis laudabilis. Et magis vituperabilis. quia pauciores ꝛ paruas non fugit sed acquiescit. Aliter pōt dici ꝙ habit⁹ īgerit volūtati diffi/

cultatem. Et concedo ꝙ habitus potest esse ita intensus ꝙ inclinaret voluntatē sufficienter ad actū conformē appetitui sensitiuo. ita ꝙ nullomodo potest ī cōtrarium. Nisi forte sit status in augmento passionis. ꝛ tunc forte voluntas pōt vincere sūmā passionē. ꝛ per ꝯsequēs quā libet remissiorē. Et forte appetitus sensitiuus nō est capax talis habit⁹: vel passionis vltra certū gradū quē voluntas pōt vincere. Et scōm p̄mā viā si habitus pōt augeri tantū. ꝙ necessitaret voluntatē oportꝫ dicere ꝙ in tali casu non peccaret: nō tñ careret libertate. qꝛ respectu alioꝝ obiectoꝝ posset peccare: ꝛ ita esset respectu istius obiecti si habitus vel passio illa remittatur. Ad aliud arᵐ p̄cedens pōt dici aliter ꝙ aliqs actus respectu finiti pōt esse perfectior illo actu qui est respectu infiniti.

Decimaquarta questio.

## Utrum de moralibus pōt esse scia demonstratiua.

ꝙ non qꝛ de illis q̄ subiacent voluntati nō pōt esse scia demonstratiua moralia sunt hmōi igit̄. Cōtra. moralia sunt scia. In ista questiōe p̄mū exponā vnū terminū questionis. 2° ponā vnā distinctōem. 3° ad questionem. Circa p̄mū dico ꝙ morale aliquādo accipit̄ large: ꝓ actibus hūanis qui subiacent voluntati absolute: ꝛ sic accipitur in decretis di. p. c. mo. ꝛ patet in glo. Aliter accipitur magis stricte pro actibus subiectis p̄tāti voluntatis. 2ᵐ naturale dictamen rōnis ꝛ 2ᵐ alias circunstātias. Circa scōm sciendū ꝙ moralis doctrina habet plures partes: quarū vna est positiua: alia est n̄ positiua. Scientia moralis positiua est illa q̄ ꝯtinet leges humanas ꝛ diuinas que obligant ad ꝓsequendū vel fugiendū illa: q̄ nec sunt bona nec sunt mala: nec quia sunt ꝓhibita ꝛ imperata a maiori cui⁹ est leges dare. Sed scia moralis non positiua ē illa que sine om̄i precepto superioris dirigit act⁹ humanos: sicut p̄icipia per se nota: vel nota per experientiam sic dirigunt sicut ꝙ om̄e honestum est faciendū. ꝛ om̄e inhonestū est fugiendum: ꝛ hmōi de quibus loquitur aristoteles in morali phīa. Circa tertiū dico ꝙ moralis scientia positiua cuiusmodi est scientia iuristaꝝ nō est demonstratiua q̄uis sit a scientia demonstratiua vt in pluribus regulata. quia rationes iuristarum fundantur super leges hūanas positiuas que non accipiunt propositiones euidēter notas. Sed scientia moralis non positiua est demonstratiua. ꝓbo: quia oīs noᵃ deducens ꝯclusiones syllogistice: ex principiis ꝑ se notis vel ꝑ experientiā scientis est demōstratiua doctrina moralis ꝛ huiusmōi ergo maior est nota minor ꝓbatur quia multa sūt principia per se nota in morali phīa puta ꝙ voluntas dꝫ se conformare recte rationi ꝙ om̄e malū est fugiendū: ꝛ huiusmodi. Similiter per experientiam sciuntur multa principia sicut patet sequēti experientiam. Et vltra dico ꝙ illa est certior multis aliis pro quanto quilibꝫ potest habere maiorem experientiam de actibus suis q̄ꝫ de aliis. ex quo patet ꝙ ista est scientia multū subtilis vtilis ꝛ euidens. Ad principale dico ꝙ de illis que subiacent voluntati possunt formare propositiones vere ꝛ per se note que multas conclusiones possunt demōstrare.

Questio decimaquinta.

Trum actus appetit⁹ sensitivi drãnt a passionibus q᷑ sic.qz actus appetitus sensitiui ipan tur a voluntate:sꝫ passiones nō imparãt ergo.Contra.pluralitas nō est ponẽda si ne necessitate:sꝫ oia possunt saluari sine tali pluralitate: ⁊ distinctione actuuꝫ ⁊ pas sionũ.ergo ⁊c̄. Ad questionē dico q᷑ i appetitu sensitiuo passio ⁊ act⁹ nō drũt q᷑ pbatur quia scdm phm 2° ethicoꝝ in aia nō sunt nisi po^a habitus ⁊ passio sed passiones non sunt.nec potentia nec habitus.g° sunt actus.Item ista ponũ tur passiones:gaudiũ timor.dolor.spes et amor:sed tales sũt actus.g° ⁊c̄. Itẽ phũs vbi prius dicit sic.Dico aũt passio nes q̃ admodũ ꝯcupiscentiam.timorem iram.audatiam.inuidiã.gaudiũ.amiciciã odium.desideriũ.zelum.et iustiã. et oia ista sunt actus appetitus.g° ⁊c̄. Item passiones sunt refrenãde per habit⁹ vir tuales.sed sufficit refrenare act⁹.g° ⁊c̄

Sed contra hoc arguitur multipliciter Primo° quia tūc q̃to aliquis esset ma gis passionatus.tanto eliceret plures ac tus virtutis:si passio sit actus virtutis. Item habitus virtuosi sunt eliciti⁹ actu um.et nō sunt eliciti⁹ passionũ:sed ma/ gis moderatiui. Item virtutes sunt circa passiones:sicut circa oba^c.⁊ nō sũt circa actus.g° ⁊c̄. Item ꝓpter pas/ siones nec laudamur nec vitupamur:sꝫ ꝓpter actus laudamur.g° ⁊c̄.Item ea dē virtus est circa passiones ꝯrias:sicut fortitudo ē circa tio res et audacias sed eadem virtus nō habet simul actus contrarios.g° ⁊c̄.Item virtus habet se dare passiones ⁊ nō extinguere et habet excitare actus.quia causat ergo. Idem patet de fame et siti.Item tunc passiões possent poni in voluntate sicut actus boni et mali ponũtur in volũtate quod est contra omnes.quia ab oibus ponũtur solum in appetitu sensitiuo. Item phi losophus dicit.x° ethicorum q᷑ delecta tio est perfectio opationis g° nō est opa tio:sed certum est q᷑ est passio igitur.

Ad pri^m istorum dico q᷑ dupliciter ac cipitur passionatus.vno° large pro ha bente passiones qualescũqz.Alio° stricte ꝓ habente passiones inclinantes contra rectam rationē Neut^oo magis passio/ natus est magis virtuosus.quia quãdo qz virtuosus habet pauciores actus.qz mitigat quãdoqz actus appetitua sensiti ui. Aliter potest dici q᷑ magis passio/ natus quando opꝫ.vbi opꝫ:et scdm ali as circõstancias est magis virtuosus.qz talis passionatus plures actus virtuo/ sos elicit.ex quibus generatur virtus:sꝫ magis passionatus quãdo nō opꝫ ⁊c̄.nō est magis virtuosus.ꝓpter hoc quia ta lis plures actus viciosos elicit Ad ali ud dico q᷑ habitus virtuosi sunt causati actuum.et similiter moderatiui actuum inordinatorum. Ad aliud dico q᷑ vir tutes ptis sensitiue non sunt circa passio nes sicut circa oba^a sed sunt elicitiue et causatiue actuum qui sunt passiones. Oba^c autem habituum sunt illa q̃ sunt oba^c actuum elicitoꝝ ab habitu.et gñã tiuorum habit⁹.vt si actu appeto come dere:tunc obm^c istius actus et habitus generati ex illo actu est ipsa comestio.

Ad aliud d° q᷑ ꝓpter passiões mode ratas vel inmoderatas laudamur vel vituperamur quando sunt in potestate nostra vnde tales actus siue passiões nō deficiant sibi laudem vel vituperiuꝫ.ita q᷑ conueniat eis intrincece sꝫ solum quadã denominatione ex trinceca per cõformi tatem ad vocationem visiosaꝫ vl' virtuo

sam: sed talis passio est laudabilis qñ elicitur fm debitas circũstantias. Et vituperabilis: quãdo elicit fm circunstantias indebitas. Ad aliud dico ꝙ non est virtus sensitiua vna numero que inclinat ad actus circa timores ⁊ audatias. sed vna ĩclinat ad timores ⁊ alia ad audatias. Ad aliud dico ꝙ virtutis ẽ excitare ⁊ cãre passiones virtuosas ⁊ refrenare viciosas reducẽdo ad me^m debitarꝫ circunstantiarꝫ: Ad aliud patebit post. Ad aliud dico ꝙ fames ⁊ sitis sunt actus appetitus sensitiui: qꝛ sũt desideria victualiũ. Ad vltimũ dico ꝙ phi. nõ vocat oꝑatõem. actũ appetitus sensitiui: sed cognitõeꝫ sensitiuã. vel operatõem vegetatiue. vel aliã oꝑatõem que põt eẽ sine sensu. Ad principale dico ꝙ tam passiones laudabiles q̃ꝫ vituperabiles iꝑant a volũtate virtuosa vl' viciosa

# Decimasexta questio.

Trum in alio a voluntate sit habitus virtuosus. ꝙ nõ: qꝛ sola volũtas est subiectum virtutis. ergo nõ est in aliquo alio. Añs pꝫ. qꝛ soli volũtati aliqḋ demeritũ ĩputatur. Cõtra in appetitu sensitiuo sũt actus virtuosi ergo ⁊ habitus virtuosi. Ad istã qõem dico ꝙ hitus virtuosus dupliciť accipiť. Vnomõ ꝓ aliquo habitu qui mediãte ꝯgnictõe. ⁊ po^a cui^9 est habit^9 sufficit ad eliciendũ actũ laudabilem. qui nullomõ est elicitiu^9 actus vituperabilis. Alio mõ dicitur habitus virtuosus magis large. ꝓ oĩ habitu siue q^o cũqꝫ nato cãri ex actibus laudabilibus Prĩo^o nõ est in aliquo alio a volũtate sed secũdo^o est in aliquo alio a volũtate subiectiue. P^m ꝓbo qꝛ ad eliciendũ actũ laudabilẽ semꝑ volũtas requiritur ⁊ eius actus. ergo nihil aliud a volũtate est sufficiẽs subiectũ ⁊ pri^m talis habit^9 Preterea quilibet actus ad quẽ incliat quicũqꝫ hitus in appetitu sensitiuo põt eẽ mal^9 ꝑpter malã intentõem voluntatis. sicut patet de se ⁊ ꝑ ꝯñs ad eliciendũ actũ laudabilẽ ꝯcurrit volũtas: g^o nihil aliud a volũtate ẽ sufficiẽs pri^m tal' actus. 2^m ꝓbo quia quilibet ꝑ frequẽtiaꝫ actuũ i appetitu sensitiuo excitur se magis inclinatũ ad ꝯsilica actus q̃ꝫ ante: g^o oportet ꝙ aliquid sit in illo appetitu qḋ prius nõ erat vel saltẽ extra voluntatẽ oportet aliqd ponere. Itẽ qñ p^o aliqs est exercitatus in actibus virtuosis si postea careat vsu rõis ⁊ fiat furiosus vel stultus: manifeste pꝫ ꝙ talis inclinatur ad ꝯsimiles actus quos prius exercebat sꝫ hoc nõ põt eẽ sic hitu derelicto extra volũtatẽ vel sine oĩ alia re derelicta p^9 actus laudabiles. Sed tũc est dubiũ qd est illud quod remanet post act^9. Rñ^o ꝙ nõ sufficiẽter põt ꝓbari ꝙ sit aliquid exñs in appetitu sensitiuo: saltẽ quantũ ad multos actus virtuosos. qꝛ põt poni sufficienter ꝙ sit aliqua qualitas vel q̃litates corporales inclinãtes ad actus tales Qḋ ꝓbo qꝛ illud ꝙ põt induci sine oĩ actu appetit^9 sensitiui: nõ est necessario ponendũ subiectiue in appetitu sensitiuo sed oẽ quod possum^9 experiri in nobis põt eẽ in nobꝫ sine oĩ actu appetit^9 sensitiui. ergo ⁊c. maior est manifesta mĩor ꝓbatur. qꝛ oĩs talis inclinatio põt induci per artẽ medicine ⁊ ꝑ alias vias. Nam medici per artẽ medicĩe diminuũt ꝯcupiscentiã ⁊ sic disponũt ad actus castos. Patet etiã ꝙ tales inclinatões aufferũtur ⁊ generantur ꝑ trãsmutatõem corporalẽ: puta per generatõem vel corruptõem caloris vel frigoris sine omĩ actu appetit^9 sensitiui ergo ⁊c. Preterea p^9

magnū exercitiū actuū appetit⁹ sensiti/
ui si corpus transmutatur per infirmi/
tatem. vel comestionē vel potationem:
ita fortes passiones insurgūt ꝛ actus in
appetitu sensitiuo: sicut si nunq̄ꝫ habuis/
set aliquos act⁹ laudabiles. Et h°ē fre
quēter quia per comestionē caloꝛ aug/
mentatur. ꝛ frigus diminuitur: ex quo
cātur talis actus appetit⁹ sensitiui. Qḋ
nō esset verū si tales habitus inclinātes
ad actus virtuosos ponerētur in appeti
tu sensitiuo. qꝛ tūc illi habitus mitiga/
rent tales passiones. ꝛ ideo dico ꝙ ex ac
tibus appetitus sensitiui nullus habit⁹
imediate gñatur subiectiue exñs in ap/
petitu sensitiuo. q̄uis m^lti habitus ime
diate gñentur ex actibus apprehensiuis
Nec post multos actus appetitiuos ex/
peritur quis se magis inclinatū ad con/
similes actus imediate ꝑ habitus. ſꝫ so
lum mediate. Puta qñ appetit comede
re vel bibere: tūc post comestionē alicu/
ius calidi experit̄ se magis inclinatū ad
actus concupiscentie q̄ꝫ ante actū appe
tendi. Sed dubiū est quid est illud quod
manet tē p⁹ tales act⁹ appetitiuos. Re
spōdeo ſm phm̄ qñqꝫ passiones sunt su
pabūdātes ꝛ tūc ad eliciendos act⁹ vir
tuosos oportet aliquā qualitatē in hoīe
destruere que ad opoītos actus incliat:
ꝛ illa qualitas frequēter est caloꝛ. Exē
plum intēperatus ꝛ incontinēs in qui/
bus passiones ꝯcupiscentie abūdant ꝑ
macerat̄oem carnis. ꝛ subtract̄oem vic/
tualiū remittit illā qualitatē inclinatiuā
ad passiones ꝯcupiscīe. Et forte eo ipso
ꝙ tale principiū incliatiuū remittitur et
destruit̄. generatur simul cū hoc alia q̄li
tas corpozalis inclinās ad actus tēpe/
ratos: vtrū aūt ita sit. vel non. ꝛ qualis
debeat esse illa qualitas pertinet princi
paliter ad medicos. qui plures experiē
tias de mutatiōe corpoꝝ humanoꝝ de/
bent habere. Si aūt sint passiones defi/
cientes tūc prius gñatur aliquid inclina
tiuū ad tales passiones. siue aliqua qua/
litas precedens corrūpitur: siue nō quia
forte semꝑ aliqua qualitas corporalis
corrūpitur: sed actus appetitus sensitiui
non sunt imediate generati talis quali/
tis inclinantis ad actus consimiles: sed
solum mediate. Sed aliis act⁹ posterio
res actibus appetitiuis generāt immedi
ate tales qualitates inclinantes ad
passiones. Exemplum aliquis fri/
gidus nō habens actum caliditatis nisi
remissum ꝑpter frigiditatē appetit co/
medere cibaria calida que causant ali/
quas qualitates corporales: que incli/
nant ad consimiles actus appetitus sen
sitiui quos prius habuit: tunc ille quali
tates corporales nō causant immediate
ab actibus appetēdi cibum. sed ab illis
cibariis. Illud totū habet maxime ve/
ritatē in virtute tēperantie. ꝛ in actibus
eius. quia eius actus suscitātur ꝛ impe
diuntur per trāsmutat̄oem corporalem.
puta per comestionē vel abstinentiam.
Vtrū aūt ꝯsil^r sit ꝺ aliis: ꝛ quō ita ē nō
mō est dicēdū ꝑpter ꝓlixitatē. Credo tñ
ꝙ eodēmō est in aliis virtutibus. Nec
video aliquā necessitatē ponēdi quēcū
qꝫ habitū imediate generatū ex actibus
appetit⁹ ꝛ inclinantē ad ꝯsimiles actus.
Ad ar^m pꝛicipale pꝫ ex dictis ꝙ act⁹
est in appetitu sensitiuo. nō tñ habit⁹ qꝛ
nō oīs actus est generatiuus habitus.

## Questio. xlii.

Truꝫ passiones sint in volūta
te. ꝙ sic qꝛ act⁹ sī ī volūtate. ꝛ
passiōes sūt act⁹ sic obiectuꝫ est pri⁹: ergo

Contra. passiones solum sunt in appetitu sensitiuo: ergo non in voluntate.

Hic primo expono vnū terminū q̄stionis. 2° ad questionē. Circa primū dico ꝙ per passionē intelligo oēm formā exn̄tem in potētia appetitiua natā regulari rōne recta ad hoc ꝙ sit recta que requirit actualē cognitōem ad suū esse existentie: vel aliter. Passio est aliq̄ forma distincta a cognitōe exn̄s subiectiue in potentia appetitiua requirens cognitionē actualē ad suū esse existentie p̱ pᵐ excluditur cognitio actualis. quia 1ª nō est passio per 2ᵐ oēs habitus intellectuales ꝛ opationes vegetatiue per tertiū habitus in voluntate: quia p̄ssunt eē sine actuali cognitione sicut patet in dormiēte. Ex isto sequitur ꝙ tam actꝰ appetitus sensitiui q̄ȝ actus voluntatis: q̄ȝ etiā delectatio ꝛ tristicia que sunt in voluntate sunt passiones quia oīa talia sunt forme distincte a cognitione: ꝛ sunt subiectiue in potentiis appetitiuis. ꝛ sūt regulabiles recta ratōe mediate vel immediate. Et requirunt actualē cognitionem: ad eoꝝ existentiā. Circa 2ᵐ dico primo ꝙ passiones sunt in volūtate. q2 amor ꝛ spes timor ꝛ gaudium q̄ cōiter ponuntur passiones. sunt in voluntate Similiter delectatio ꝛ tristicia que etiā ponuntur passiones sunt in voluntate. Secūdo dico ꝙ quedā passiones voluntatis distingūtur ab actibus ꝛ quedam nō. Amor aūt ꝛ spes nō distingūtur ab actibus. quod pȝ p̱ iseparabilitatē illorum ab actibus: sed sunt actus īmediate eliciti a voluntate ꝛ ab habitibus voluntatis. Sed delectatio ꝛ tristicia distingūtur ab actibus. ꝙ patet ex hoc ꝙ actꝰ volūtatis p̄nt remanere sine delectatōe ꝛ tristicia sicut pȝ de demone qui intensissime diligit se. ꝛ tn̄ in hoc nullomō delectatur. Similiter angelus bonꝰ hȝ nolle respc̄tu alicuius quod euenit: sicut nollet hoīem peccare ad cuius custodiā deputatur. Et cum peccat mortalit̄ ex hoc nullomō tristatur: quia sicut in dānato nulla est delectatio: ita in beato: nulla est tristicia. Sed delectatio ꝛ tristicia non possunt esse sine actibus naturaliter. quia ab illis causant̄ ꝛ conseruātur. ergo ille forme sunt passiones ꝛ nō actus. Sed contra predicta: quia secundum phm̄ p̱pter passiones nec laudamur nec vituperamur. sed per oēm formam exn̄tem in voluntate laudamur vel vituperamur. ergo. Rn̄deo ꝙ phi. intelligit de passionibus sensitiuis. que nō sunt in ptāte nostra: cuiusmōi sunt actꝰ appetitus sensitiui subrecticii. puta timere: irasci: quibus statim homo capitur facta apprehensione obiectoꝝ. Nec sunt in potestate sua sicut est etiā dolere. gaudere. que conueniūt pueris ꝛ fatuis: q̄ nō habent vsuȝ rōnis. ideo p̱pter talia nec laudātur nec vituperant̄. Tales autem actus subrecticii simpliciter nō sunt in voluntate. quia oēs actus qui sunt in voluntate sunt in ptāte voluntatis. Ad arᵐ principale nego assumptū. q2 passiones alique sunt in voluntate.

## Questio xviii

Trum vtr̄ sit tanta dr̄ actuū q̄ta habituū ꝛ econuerso ꝙ nō. q2 actus intēpanᵉ sunt distincti. intēpanª que est habitus. ē vna ergo ꝛc̄. Contra. habitus generatur ex actibus. ergo ex distinctis actibus generātur distincti habitus. Hic premitto vnā distinctōem. secundo ad questionē. Circa primū dico ꝙ habitus

duplicit accipit large z stricte. large acci pitur pro oi qualitate generata post ac tus. que tamen pot generari sine actu. z talis habitus est subiective in corpore: z no i aia. quia post quoscuq3 actus ap petitus sensitivi generatur queda quali tates corporales no imediate ab illis ac tibus. sed mediatibus aliis actibus po sterioribus. que tn qualitates generari possunt sine actibus appetitus sensitivi sicut aliquis carens inclinatione suffici enti ad comedendu p loco z tepore. p9 actus comedendi cibu catur p alterati one z actoem alimenti. aliqua qualitas in corpore inclinans ad actu appetendi cibu z comedendi cibu. z illa qualitas no causatur ab actu comedendi: sed ab actione alimeti imediate. Et illa quali tas nata est causare esurie. que quando expedit pot causari mediatib9 aliis cau sis. puta a aceto. herba z huiusmoi. Alit accipit stricte p habitu imediate gene rato ex actu. qui habitus aliter genera ri no pot. Habitus primo° accepti sunt in corpore. etia in parte apprehen siva. Scdo modo sunt in voluntate.

Circa 2m dico q qo no est de habitu primo° accipiedo sed scdo°. Quantum ad istu intellectu dico q tanta est distin ctio actuu qta habituu. z ecoverso q pbo Tu q2 distincti habitus specie ar guunt distinctos actus specie. quod non esset nisi esset equalis distinctio int illos Tum quia econverso distincti act9 spe cie causant distictos habitus specie. q3 patet ex hoc q habitus generatus ex istis actibus no inclinat imediate nisi ad 9similes actus z no ad alios act9 Et ali us habitus generatus ex aliis actib9 in clinat ad alios actus. ergo zc. Preterea cae eiusde ronis pnt in effect9 eiusd rois

s3 habit9 generati ex actibus frequetati no possunt esse eiusde speciei. p3 de ha bitu respectu copleri z incopleri: respe ctu principii z conclusionis. ergo nec ac tus pnt ee eiusde speciei. Preterea a liquis pot scire princim z errare: circa 9clusione: s3 n pot scire z ignorare prin cipium. Ergo habitus principii z conclusionis no solum distingutur nu mero sed specie: z actus similiter. Si di cat q cae diverse spe pnt i effectu eiusde speciei. z per 9ns actus distingutur spe: no tn habitus. Cotra. sicut act9 sunt cause habituu: ita habit9 sunt cause ac tuu. z p 9ns nunq3 erit via ad pbandu3 distinctoem specifica inter habitus z ac tus. Preterea nisi obiectoru distinctoru specie essent habit9 z actus distincti spe cie: no posset pbari distinctio specifica: inter quoscuq3 habitus vel actus. q2 habitus z actus obiectoz eiusde speciei sunt eiusde speciei. Et si habitus obiec toz diverse speciei sunt eiusdem speciei: oes habitus eent eiusde speciei. Pre terea si sic tunc habitus respectu unius obiecti posset inclinare ad actu respec tu alterius obiecti alterius ronis: quia si cause sint eiusde ronis pnt in effectu3 eiusde ronis: z per 9ns no plus esset co gnitio similitudo uni9 obiecti q3 alterius

Preterea cognitio musce z albedinis differut specie: ergo oes. qm eade est ro de istis z de oibus. Preterea respec tu eiusde obiecti numero. pnt ee cogni tiones alterius speciei. p3 de cognitione intuitiva z abstractiva. ergo multo ma gis respectu obiectoz distinctoz specie. Ideo dico q semp tanta est distinctio actuum: qta habituu z ecoverso. Et io si diversorum obiectorum specie sint di stincti actus specie: erunt diversi habit9

e

specie. Et si habitus aliquorum obiec/ toꝝ sint eiusdē speciei ⁊ actus erūt eius/ dem speciei: ⁊ ideo respectu eiusdē prin/ cipii tam actus ꝙ̄ habitus i diuersis itel lectib⁹ sunt eiusdem speciei. Sed con tra illam rationem de scientia ⁊ errore: quia dilectio vnius hoīs stat cum odio alterius: ⁊ non respectu eiusdē. ⁊ tamen ille dilectiones nō sunt alterius rōnis.

Rn̄deo licet dilectio mei nō stet cum odio mei. tamen dilectio consimilis dile ctioni mei: puta dilectio alterius homīs stat cum illo odio. In ꝓposito aūt cuꝫ errore vnius conclusionis non stat sci entia eiusdē nec aliqua noticia eiusdem rōnis. Si dicat qn̄ aliqua sunt eius dem speciei quicquid stat vel repugnat vni ⁊ alteri. Sed dilectiones duoꝝ ho/ minū sunt eiusdē speciei ꝑ te. ergo. Rn̄ deo. verū est quicquid vni repugnat: cō simile repugnat alteri. lꝫ non idē mō sic est in ꝓposito. Ad principale dico. ꝙ sic act⁹ tēpera^e sunt specifice distincti. ita ⁊ habitus: sicut postea patebit.

## Questio decimanona

Trum hec ꝓpositio ꝓlata a sacerdote in missa. hoc est cor pus meuꝫ. sit vera de virtute sermonis. ꝙ non qꝛ quero qd demōstra tur ꝑ hoc ꝓnomen hoc: aut corpus xp̄i ⁊ nūc est falsa: qꝛ qn̄ ꝓfertur hoc ꝓno/ men: non est corpus xp̄i in eukaristia. g^o si tunc demonstratur corpus xp̄i illa ꝓ/ positio est falsa. Aut demonstrat̄ aliud a corpore xp̄i: ⁊ tunc adhuc est falsa. qꝛ nihil aliud a corpore xp̄i est corpus xp̄i.

Cōtra nulla falsitas est in quocun/ qꝫ sacramento ergo ⁊c̄. Ad illā que stionē dico primo ꝙ hoc ꝓnomē demō stratiuū nō est significatiuū nisi ex inten tōe ꝓferẽtis ⁊ iō ex hoc ꝙ ꝓferens vo caliter ꝓnomen demonstratiuū intendit diuersimode demonstrare vnū vel aliud aliter ⁊ aliter. est iudicandū de verita/ te ꝓpōis in qua ponitur tale ꝓnomē n^o significat aliqd ꝑ se ex primaria institu/ tione: sicut cathegoreuma. puta homo: vel asin⁹ nec significat cū alio sic sinca^{ma} ꝑ puta ꝯiūctiōes ⁊ aduerbia. Scd̄o d^o ꝙ oī ꝓpōi vocali corrīdet aliqua ꝓpo sitio mētalis. His suppositis dico tūc ad q̄ōem ꝙ ista ꝓpō ꝓlata a sacerdote vera est. qꝛ sacerdos debito^o ꝓferēs de bꝫ intēdere demōstrare corp⁹ xp̄i ꝑ pro nomē ꝓlatū hoc. Sed i^e sacerdos vnā pōem mentalē format in illo. ō. vl'tem pore ꝑus in quo ꝓfertur hoc ꝓnomen ⁊ a. sit in fine ꝓlationis istius ꝓpōnis: hoc est corpus meū: qꝛ si ante finē pro/ lationis huius ꝓpositōnis. puta in me^e ꝓlationis vel in principio velit debito^o formare ꝓpōem mentalē: in qua predi/ catur si n̄ suppones ꝓ corpe xp̄i de ꝓno mine demōstrāte idē corpus debet for/ mare talē ꝓpōem mentalē hoc corpus quod erit statim sub istis specieb⁹ si ista ꝓpositio debite ꝓferatur: est corpus et ita ꝓpō mētalis. de futuro formata ꝓ illo vel ꝑuo tēpore quo ꝓfert̄ ꝓnomen est simpliciter vera: sed in fine istius ꝓ/ lationis dꝫ formare istā ꝓpositōem: si de bito mō ꝓcedat hoc corp⁹ existēs sub istis specieb⁹. est corpus meū. ita ꝙ prima ꝓ positio sit de futuro: ⁊ 2^a de p̄nti. Sꝫ hic sunt aliqua dubia. Primū qꝛ videt̄ ꝙ ꝓnomen sit vox significatiua ad placitū ex sui primaria institutōne. qꝛ quelibet vox aut est cathegorc^a ⁊ tunc significat aliquid per se. Aut sincathegorematica ⁊ tunc significat cū alio ex sui primaria institutōe Secundū dubiū est qꝛ vide

tur q li hoc in propositione prolata sp demonstrat idē.s. in prin° me°. ⁊ fine ergo semp correspōdet eadē ppositio mentalis. ⁊ per ꝯñs si vna sit de presenti. ⁊ alia erit de presenti. Tertiū est q2 si illa propositio est vera: aut in principio: aut i fine. Et neutro° videt q2 nec i pri° n° in fine est ppositio: ergo nō est vera. Ad primū illoꝝ respondeo q pnomen demonstratiuū primo instituitur ad aliquid significandū determiate ex institutione instituētis. s3 ex primaria institutione instituitur: vt quilibet hō possit vti eo loco nois pprii cuiuscūq3 rei. Et idō dico q ex primaria institutōe est vox cathegorematica nō quia ex primaria institutōe aliquid determinatū significet sed quia ex primaria institutōe habet q quilibet pōt illud proferre ad significandum aliquid determinate quod etiā significat a° noīe pprio sicut hoc nomen corpus xpi est pprii illi nature xpi. sed hoc pronomen significat eandē naturā ex inten° pferentis. Ad 2m dubiū dico q semp idē demonstratur in prin° ppōis ⁊ in fine. sed in prin° formatur ppō de futuro ⁊ in fine de presenti. ⁊ hoc quia res aliter se habent in principio ⁊ in fine. quia in principio prolationis non ē corpus xpi sub illis speciebus. sed erit in fine. Et ideo in principio correspondet sibi propositio de futuro. ⁊ in fine de presenti. Ad 3m dico q propositio mentalis est vera in principio ⁊ in fine. Nō eadem: sed diuersa. Et causa est quia ppositio mentalis est tota simul ⁊ potest tota formari in ø. vel in paruo tempore. Et quia permanet in principio ⁊ i fine: ideo est vera in principio ⁊ in fine: s3 ppositio vocalis ñ est tota simul sed successiue: ideo est vera in fine: ⁊ non in principio. quia homines sic vtuntur propositione vocali. Et hoc denotatur per talem ppōem eē verā ex quo nō pōt tota esse simul. ideo dicitur vera in fine. quia audiens eā sic cōcepit esse in re sicut per illam ppōem denotatur. Si queris qre nō est vera in principio sicut in fine.

Rñdeo q in principio nō est certū alicui audienti q talis ppō dicit hoc aut hoc cum audiens nō ꝯcipit aliquā ppositōem. Similiter qñ dicit q hoc est corpus. adhuc nescit vtrū pferens velit dicere asini vel hoīs. quia audiens nunq̄ ꝯcipit sic esse in re sicut per ppōe3 denotatur nisi in fine. Idō ppō vocalis nō ē vera in prin°: sed solū in fine: idō non sequitur in fine nō est ppō: ergo in fine nō est vera. quia sufficit ad eius veritatē q fuit ppositio. Sed talis ꝯña est bona de ppositōne mētali. quia illa est to° simul.

Ad ar[m] principale dico q pferens sacerdos talem ppōem semp ta3 in principio q̄3 in fine demonstrat corpus xpi: sed in prin° ppō vocalis non est vera n° falsa pter causam dictā: tñ ppō mētalis vera est tam in prin° q̄3 in fine. sed alia ⁊ alia. q2 in prin° ppō de futuro i fine de pñti ⁊ sic finitur 2m quodlibetum

Explicit 2m quodlibetum.

Prima questio tertii quodlibeti.

# trum supposito

q deus intelligat ⁊ sit cā efficiēs omniū mediata possit ex hoc demōstrari q sit ifinite ꝟtutis inten°. q nō q2 oīa sūt finita. g° ex efficiētis oī3 ⁊ intentōe oīm nō pōt pbari ifinitas dei. Cōtra ifinitorum nec est efficientia nec cognitio. nisi finita. q2 aliter esset maior pfectio i effectib9 q̄3 i cā s3 tā effectibi[a] q̄3 cognoscibi

lia sunt infinita.g°. Ad qõem dico p° ꝙ supposito ꝙ ds sit efficiens oium: non põt ex hoc sufficienter ꝓbari: ꝙ ds sit infinit⁹ in vigore: q2 ex finito effectu vel ex finitis effectib⁹ sil' ꝓducibilibus: non põt ꝓbari infinitas cãe. sed qlibet effect⁹ ꝓducibilis a deo est finit⁹. Simil'r omnes effect⁹ simul ꝓducibiles a deo sunt finiti.g° ꝑ efficientiã illoꝝ non põt ꝓbari infinitas dei. Scdo dico ꝙ ex intellectione oium ꝯfusa non põt demõstrari ꝙ ds sit virtutis infinite: q2 nos hẽmus nunc de facto cognitõem infinitoꝝ generalem ꝛ ꝯfusam q̃ tñ necessario ẽ finita.

Tertio dico ꝙ ex distincta cognitõne oium qua cognitõe sufficiẽter discernuntur oia possi^a non põt demonstrari ꝙ deus sit infinite virtutis. q2 nõ põt demr̃ari ꝙ ꝑ cognitionem finitã põt deus distincte oia cognoscere. Quarto dico ꝙ ex hoc ꝙ ds est finis omnium non põt demr̃ari eius infinitas. Tum q2 non potest demr̃ari ꝙ sit finis oium. tuz q2 hoc supposito non põt ex hoc demr̃ari ei⁹ infinitas. Quinto dico ꝙ ex eius eminentia non põt demr̃ari eius infinitas. tũ q2 non põt demr̃ari ꝙ est eminentissimũ inter oia. Tũ q2 hoc supposito non põt ex hoc demr̃ari ei⁹ infinitas. q2 põt esse eminẽtissimum: ita ꝙ nihil sit meli⁹ eo ꝛ cũ hoc sit finitum. Sed ꝯ illa p° ꝯ primũ. q2. viii. phisi. arguit Aristo. sic pri^m mouens mouet infinito tpe. g° est infinite ṽtutis. Añs est vez. ꝯña ꝓbatur: q2 si mouet tpe infinito. g° põt ꝓducere successiue infinita. q2 quolibet motu põt aliqd ꝓducere: sed posse ꝓducere infinita ẽ hr̃e potentiã infinitam. Confirmatur q2 si põt successiue ꝓducere infinita: tũc infiniti effect⁹ ꝓducibiles ꝯtinentur ĩ ei⁹ virtute. q2 tale agens non põt recipe ab a° virtutẽ agendi. Preterea illud qd primũ ẽ ex se ꝛ põt ꝓducere infinita sil' est infinitũ. ds est hmõi. ergo ꝛc. Itẽ vbi pluralitas arguit maiorẽ perfectõez q̃ vnitas: ibi infinitas arguit infinitam ꝑfectõem. sz posse ꝓducere duo vel tria arguit ꝑfectõem maiorẽ q̃ posse efficer vnũ tñ: g° posse efficere infinita: arguit infinitam ꝑfectõem sed ds est hmõi. g°.

Preterea. viii phisico. ꝓbat phũs ꝙ primũ mouens est sine magnitudine: q2 si eẽt virt⁹ in magnitudine moueret in instãti i^a rõ non valeret nisi eẽt infinitus ĩ vigore. Preterea. ix. phisi. ꝛ. viii. metha. ponit cõmentator duplicem motorẽ celi sepatum ꝛ ꝯiunctuz. Al'r. n. si motor prim⁹ moueret celũ ime^e moueret in instãti qd dictũ nihil vz nisi primus motor sit infinit⁹ in vigore. Contra ꝫ^m vbi pluralitas numeral' requirit maiorez ꝑfectionẽ q̃ vnitas: ibi infinitas requirit infinitã ꝑfectõem. sz intellectio distincta duoꝝ est maioris perfectõis q̃ vnius tñ. ergo intellectio distincta infinitoꝝ est infinite perfectõis. Contra q̃rtum. q2 volũtas põt velle maius bonũ quocunqz bono finito. q2 intellect⁹ põt intelligere maius bonuz. Simil'r voluntas inclinatur ad appetendũ infinitũ bonum. sz si finis vltimus non eẽt infinitũ bonũ: voluntas non posset appetere bonũ infinitũ. Preterea impossibile ẽ ꝙ sit maius bonũ fine vltimo. g° si finis vltimus sit bonum finitũ incompossibile est bonũ finitum esse. Contra quintũ. q2 enti non repugñt infinitas. g° primum non est perfectum nisi sit infinitũ. q2 si est finitum põt ab a° excelli. Simil'r qdlibet possibile est ponendum cui⁹ non appet incõpossibilitas sed hoc non apparet. g°. Ad primum nego ꝯñam: q2 ɓm intẽtionẽ philosophi

antecedēs est verum ꝛ ꝯñs falsuȝ. quia ipse non ponit primū motorem infinituȝ in vigore. sed solum ꝓbat infinitatem ꝑ durationem sine fatigatione ꝛ diminuti one virtutis mouentis. Ad ꝓbatio/ nem concedo ꝙ potest ꝓducere succes/ siue infinita: ꝛ vult. sed vltra dico ꝙ ha bere potentiam ad ꝓducenduȝ infinita successiue non est habere potentiam in/ finitam: quia sic sol. Et simlr angelus es set infinitus. qꝛ vterqȝ habet potentiaȝ ꝓducendi infinita: sed hr̄e potentiam ꝓ/ ducendi infinita simul est habere poten/ tiam infinitam: sed talem non habet de/ us. qꝛ hoc includit contradictionem.

Ad aliud ꝯcedo ꝙ deus ꝯtinet virtu aliter ꝛ simul. infinitos effectus successi/ ue ꝓducibiles. qꝛ hoc non est aliud q̄ȝ posse ꝓducere infinita successiue. sed sic continere non est infinite virtutis. Sic enim vnus paruus ignis continet virtu aliter infinitos effectus. Ad aliud di/ co ꝙ illa affirmatiua ē falsa. illud ꝙ q̄ȝ tum est ex se ꝛc̄. ꝑpter falsam implicati/ onem. s. ꝙ aliquis posset ꝓducere infini/ ta simul: qḋ implicat contradictionem: quia bene sequitur: deus posset ꝓducere infinita q̄tuȝ est ex se. ergo deus potest producere infinita. quia li ex se: non est diminuens nec distrahens. Et sequitur deus potest ꝓducere infinita. ergo infi/ nita possunt ꝓduci a deo ꝙ īcludit con/ tradictiōem Et ideo dico ꝙ deus nec ex se nec aliunde potest ꝓducere infinita. Si dicat ꝙ hoc repugnat deo ex se. Di co ꝙ sic. tamen cum hoc stat ꝙ si essent infinita simul ꝓducibilia; deus posset il/ la simul producere. sed antecedens inclu dit contradictionem. ideo nihil potest ex illo antecedente demonstratiue probari sed solum inferri sicut ex impossibili qḋ/ libet. Ad aliḋ dico ꝙ illa ꝓpositio ge neralis vbi pluralitas ꝛc̄ est vera in illꝭ que sunt eiusdem rationis: sed non est ve ra quo ad primam partem: nec quo ad secundam: in illis que sunt alterius rati onis. Exemplum si vnus potest tantum portare vnum lapidem: ꝛ alius potest si mul portare quattuor eiusdeȝ ponderis vl' maioris: ille secūdus eēt perfectior q̄ȝ primus. Et si aliquis homo posset simul portare infinitos lapides. ille eēt infinite virtutis hic portantes lapides sunt eius dem rationis ꝛ speciei. sed non sequitur vnus homo potest vna vice tātum por tare vnum lapidem: ꝛ equus potest simꝉ portare sex eiusdem vel maioris ponde ris. ergo equus est perfectior homine. Nec sequitur: homo stans sine casu suo potest tantum portare duos lapides ar/ bor stans sine casu suo: potest simul por tare decem. ergo arbor est perfectior ho mine. ꝛ causa est: quia hic portantia sūt alterius rationis. Si dicat: si asinus vl' equus posset simul portare infinitos la pides: eēt infinite perfectionis. ergo illa ꝓpositio tenet in illis que sunt alterius speciei sicut in illis que sunt eiusdem.

Respondeo. verum est ꝙ eēt infinite perfectionis: quia posset reperiri alius equus qui non posset portare infinitos ꝛ tertius q non posset portare nisi. x. simꝉ Et in istis semper vnꝰ est ꝑfectior alio. ꝛ isti eq sunt eiusdē rōnis. Sed si nullus posset eē equus q paucioꝛes posset por/ tare: tunc non posset ꝓbari infinitas eq ꝑ illam ꝓpōnem vbi pluralitas ꝛc̄. Si/ militer videtur minor falsa: ꝑpter fal/ sam implicationem. s. ꝙ aliqḋ efficiens pōt tantum facere vnum. Tū qꝛ impos sibile est esse aliquod efficiens quando posset successiue facere plura indiuidua

eiusdem spēi. Tum qꝛ posse facere tria vel quattuoꝛ non arguit maiorem perfectionem. quia ignis paruus per eandem virtutem potest facere tria quattuoꝛ. immo infinita simul: si tot combustibilia eēnt sibi equaliter approximata. Et ideo sic posse plura non arguit maioreꝫ perfectionē. Sed si essent duo ignes quorum vnus posset simul ꝓducere vnum ignem eque perfectum cum eo: ꝛ alius posset ꝓducere duos ignes quoruꝫ vnꝰ esset eque perfectus cum primo igne. et alius eēt perfectioꝛ. tunc secundus ignis est perfectioꝛ primo. Breuiter. ergo illa ꝓpositio tenet in illis vniuersaliter que sunt eiusdem rōnis modo predicto sed non tenet vniuersalr̄ in illis que sunt alterius rationis. Et ideo concedo ꝙ si deus eēt eiusdē rōis cū aliis agentibus creatis: ꝛ posset simul ꝓducere infinita excedentia se fm̄ perfectionem siue illa infinita sint eiusdem ratōnis siue alterius: tunc posset probari ꝙ eēt infinitus in vigoꝛe. Et concedo etiam ꝙ sicut ex impossibili sequitur quodlibet: ꝙ si posset siml' ꝓducere infinita eēt infinite virtutis. sꝫ antecedens includit contradictionem.

¶ Ad aliud de. 8°. phisico. dico sicut alias dixi. Ad aliud contra tertiam conclusionem dico ꝙ illa ꝓpositio vbi pluralitas ꝛc̄. est necessaria in illis que sunt eiusdem rationis. ꝛ similiter ꝙ infinitas infert infinitatem. verum est in illis que sunt eiusdem rationis. non autem in illis que sunt alterius rationis. Exemplum lignum quod potest resistere maioꝛi igni ꝛ pluribus ignibus ne comburatur: habet maioꝛem virtutem resistendi q̄ꝫ ligᵐ quod solum potest resistere pautioꝛibus vel minoꝛi igni. ꝛ ideo si esset aliquod lignum quod posset resistere infinitis ignibus. eēt infinite virtutis in resistendo. qꝛ arguitur in illis que sunt eiusdem speciei: ꝛ tamen vna pars celi que posset resistere infinitis ignibus si eēnt ne comburatur non est infinite virtutis. quia non arguitur in illis que sunt eiusdem rationis sed alterius. Et sic illa ꝓpositio siue accipiat pluralitatem siue maioꝛitatem: vera est in illis que sunt eiusdem rationis ꝛ non in aliis. Ad ꝓpositum dico. ꝙ si intellectio diuina esseꝫ eiusdem rationis ꝛ speciei cum intellectōnibus nostris. tunc verum est ꝙ intellectio illa ē perfectioꝛ: qua possunt distincte discerni plura q̄ꝫ illa qua solum possunt pautioꝛa. Et tunc deus si solum per vnicam intellectionem eiusdem rationis. cum nostris posset distincte cognoscere infinita: illa intellectio eēt necessario infinita. qꝛ ceteris paribus perfectius est cognoscere plura distincte q̄ꝫ vnum solum. lꝫ non cognitione confusa. quia ita nos tali cognitione cognoscimꝰ infinita: ꝛ tamen nostra intellectio est finita. Sed qꝛ intellectio dei est alterius rōnis a nostris ī intellectionibus. ꝛ per consequēs discernere quod conuenit eis non est eiusdem rationis sicut nec ipse intellectiones quāuis hoc commune intellectio predicetur vniuoce de eis. ideo argumentum non valet. Si dicis intellectio dei est tāte pfectionis. nunc quante eēt si eēt eiusdē rōnis cum nostra intellectōe. sed tunc esset infinita. ergo ꝛ nunc. Dico ꝙ illa ꝓpositio equiualet ꝯditionali huic: si intellectio īfinita dei eēt eiusdem rōnis cū nostra: tante perfectionis eēt nunc: quāte eēt tunc. que vera est ꝓpter habitudinem. Et simlr̄ illa conditōalis est vera: si eēt eiusdem rōnis non eēt tante perfectionis. q̄te est tunc. vbi infertur opposituꝫ

einsdem consequētis ex eodē añcedente. Et ratio est.q2 antecedens includit contradictionem.ꝛ ideo vtraq3 pars cōtradictionis infertur ex eo. Ad aliud cōtra quartam ꝯclusionem dico ꝙ non potest demōstrari ꝙ volūtas pōt velle maius bonum quolibet bono finito.q2 non pōt ꝓbari aliquod infinitū eē.Silr non potest ꝓbari ꝙ voluntas inclinatur ad volendum bonum infinitū esse: nō plus q̄3 inclinatur ad volendum impossibile ꝛ hoc diceret vnus infidelis. Ad aliud ꝯcederet vnus infidelis ꝙ impossibile est bonū infinitum eē.nec pōt oppositū demonstrari. Ad aliud contra qntam dicer3 infidel' ꝙ enti repugnāt īfinitas:nec oppoᵐ pōt demrari. Ad pciṗ dīᵒ ꝙ ñ pōt ꝓbari ꝙ distincta cogniᵒ infinitoꝝ sit infinita sicut patet ex dictis.

## Questio secunda.

Vtrum attributa diuina distinguātur rōne.ꝙ sic.quia sunt diuersa: ꝛ non realr.ergo ratione Contra.nulla est distinctio in deo:nisi ꝑsonalis:sed distinctio attributorum ñ est personalis.ergo. Sciendum ē hic pamo ꝙ antiqui non vtebant illo vocabulo attributa:sed vtebantur hᵒ vocabulo noīa.vnde sicut qdam moderni dicunt ꝙ attributa dīna sunt distincta: ita dicebant antiqui ꝙ noīa diuina sunt distincta ꝛ diuersa. Ita ꝙ dicebant distinctionem solum in nominibus. ꝛ vnitatē in re significata ꝛ diuersitatem in signis. vnde dicit Aug.6ᵒ de trinitate.deꝰ inqt cū mltiplr dicat vere ꝛ summe simplex ē qd exponēs magr sniaꝝ liᵒ pᵒ.di.8ª dicit sic.ꝙ diligenter notandum est cū dicit Aug solū vnū deum simplicem.cū dicat cū multiplr dici:s3 hoc nō pp diuersitatem actuum vel ptiū dic.s3 pp diuersitatem ꝛ multiplicitatē noīum.q̄ de deo dicunt q̄ l3 multiplicia sint.vnum tñ significant.s.diuinā naturā. Item Anselmus in suo mo.si illa res summa bona ē: erit ne cōposita q̄3 plurimis bonis: an potius non vt plura bona. s3 vnum bonum tā multis noībus significatū ꝛc. Secūdo sciendum ꝙ distingui rōne nō est alid q̄3 hr̄e diuersas diffinitōes vel descriptiōes

Tertio sciendum ꝙ distingui dupliciṫ accipitur. Unoᵒ ꝓprie sm qd conuenit diuersis q̄ hñt diuersas descriptiones.illo modo noīa diuersa distinguunt ratōe qñ habent diuersas diffinitiones. Ex qᵒ p3 ꝙ sic distingui rōne possunt etia3 illa que distinguunt realiter.q2 noīa diuersa distinguuntur realr ꝛ rōne. S3 diceres quō tunc est intelligendum cōe dictū ꝙ aliqua non distinguunt realr sed tm̄ ratione. Dicendū ꝙ antiqui intellexerunt sic illd dcm:ꝙ de aliquibꝰ termis sumptis significatie ꝯe dicat eē idē realr ꝛ non distigui realr: ꝛ tñ de eisdē termis materialr sūptis.ꝯe dr̄ distigui rōe. Alr accipit distingui rōne iꝓprie sm qd cōuenit vni:ꝛ hᵒ ē iꝓprie.q2 ꝓprie loqndo si aliqd distinguit ab aliqᵒ distinguit Et sic distingui rōne ē hr̄e diuersas rōes siue corrn̄dere diuersis rōibꝰ.Sic.n. vᵐ ꝛ idē realr non variatū sine oī variatōe ꝛ diuersitate ꝛ p'alitate ex pte rei:corrn̄det distictis rōnibꝰ siue ꝯceptibꝰ sic res significª corrn̄det diuersis signis:ꝛ sic dns dr̄ distingui rōne.q2 corrn̄det diuersis cōceptibꝰ sin oī distictōe a pte rei sic idē dns realr est multiplex rōne sic dic Aug. S3 ꝙ aliqd vᵐ ꝛ idē realr.sit vere ꝛ realr iª q̄ distinguunt rōe:ita ꝙ non corrn̄det illis sic significatu3 signis s3 sit iª distincta rōe:ē iposiᵉ. Ex ꝑdictis dico ad qōnē

ꝙ attributa diuina distinguunt̄ rõne. q͛a attributa non sunt nisi quedam ꝑdicabilia mentalia vel vocaᵃ vel scripta nata significare ⁊ supponere ꝓ deo' q̄ possunt naturali ratione concludi ⁊ inuestigari de deo. Sed cõtra cõiter ꝯceditur ꝙ deꝰ intelligit mala: ⁊ non vult mala. ergo intelligere diuinum ⁊ velle distinguũtur. Põt dici ꝙ de virtute sermonis dꝫ concedi ꝙ vult illa que sunt mala. puta vult peccatores q̄ sunt mali. ergo vult mala non tñ vult male. Et sic intelligũt sancti tales ꝓpositõẽs: deus nõ vult mala. i. non vult male. Si dicis: deus intelligit mala. ⁊ non vult male. ergo intelligere ⁊ velle distinguunt̄. Dicendum ẽ ꝙ ẽ falatia figᵉ dictionis. qꝛ mutatur nomẽ in aduerbium. Ad argumentũ principale dico ꝙ attributa diuina siue noĩa attributalia sunt nomina diuersa realiter ⁊ ratione.

## Questio tertia

❦ Trum eẽntia diuina sub ratõe alicuius attributi sit principiuꝫ elicitiuum generationis diuine ꝙ sic. qꝛ generatio dĩna ẽ per moduꝫ intellectus: ⁊ non per modũ voluntatis. ergo eẽntia diuina sub ratione intellectus est principiũ. Contra. generatio est ꝑ motum nature. ergo non sub ratione alicuius attributi. Hic dicenduꝫ est primo ad q̃õnem ꝺ virtute sermonis. Scdõ vidẽdum est quomodo cõia dicta possunt saluari. Circa primũ dico ꝙ essentia. nec sub rõne absoluta nec sub rõne alicuius attributi: nec sub alia ratiõe est principium elicitiuum generationis diuine actiue. ꝙ ꝓbo. quia generatio actiua nõ est principium elicitiuum generationis actiue. sed eẽntia est generatio actiua. ergo. Preterea nihil est principium elicitiuum sui ipsius. sed generatio actiua ẽ eẽntia diuina. ergo ⁊c. Preterea omẽ prinᵐ distiguit̄ a principiato. eẽntia ñ distiguit̄ a generatõe actiua. g͛o ⁊c. Preterea elicitiuum ⁊ elicitum distinguũtur eẽntia ⁊ generatio actiua non distinguũtur. ergo. Preterea eẽntia. nec est pricipium elicitiuum generatõnis: que ẽ pater: nec generatõnis que est filius. ergo nullius generatõis est elicitiua. Prima pars patet. quia generatio que est pater non est elicita. Nihil enim in patre ẽ elicitum. quia quicquid habet pater: habꝫ a se. ergo illa generatio non est elicita. Secunda pars patet qꝛ eẽntia nõ ẽ principium filii. cum eẽnᵃ sit filius. ergo essentia non est principium generatõis passiue que est filius. Preterea. qꝛ primum suppositum diuinũ est omnino improductuꝫ. ergo non constituitur per aliquid ꝓductum vel elicitum. Preterea non elicitur a patre. qꝛ nihil elicit se ⁊ dictum est in primo quolibet ꝙ generatio actiua ⁊ pater nullo modo distinguunt̄. nec elicit̄ a generatõe actiua. ꝓpter idem nec ab eẽntia: qꝛ nullo modo distinguitur ab eẽnᵃ ⁊ nihil elicit se. Jõ dico ꝙ de virtute sermonis loquendo ꝺ generatõe actĩa. nullo modo elicitur nõ plus q̃ȝ eẽnᵃ. Et dico vltra ꝙ omnes ꝓpositõẽs que notant aliquam distinctionem inter essentiam dĩnam ⁊ generationem actiuam: sunt false de virtute ſmonis. qꝛ nulla distinctõ est ibi. neqꝫ magna neqꝫ parua. Circa scđm articulũ dico ꝙ elicitiuum potest accipi proprie. ⁊ sic eẽnᵃ dĩna nõ est elicitiua generatõnis actiue ꝓpter dictas causas. Alr̄ accipitur improprie pro illo quod est tam generans q̃ȝ genitum. ⁊ sic potest dici ꝙ

eēntia est elicitiua gñatōis. Et hoc nō ē aliud dñe q̄ȝ patrē generare filiū. sicut generatōem passiuā elici: nō est aliud q̄ȝ filiū pduci a patre. Secundo dico q illud sub rōne est quedā reduplicatio: ꝛ sic pōt dici essentia prin^m elicitiuū gña/tionis sub rōe alicuꝰ attributi pua īrel lectus. sic intelligendo q ponatur loco talis ppōnis. pater igitum intelligens p ducit verbū que vera est: hec aūt ē fal/sa: pater inqȝtum ens: vel essentia produ cit verbū. Ad ar^m principale conce/do q generatio est per modū intellectus predicto modo.

## Questio. quarta.

Trum deus sit causa efficiēs oīm alioꝝ a se. q nō: qꝛ nō est causa efficiens entiū rōnis. qꝛ tunc talia entia essent actualiter ꝛ re/aliter quod est falsum. Contra oīe quod nō est a deo effectiue est increatuȝ ꝛ tale est deus. ergo oīe aliud a deo est effectiue ab eo. Circa illā questianeȝ primo distinguo de cā. 2° ad questionē.

Circa primā dico q quedā est causa īmediata siue totalis: siue pcialis. Et q̄/dam est mediata que dicitur causa cau/se sicut abrahaȝ dicit cā iacob: quia pa ter patris eius. Sed nō intelligo que/stionē precipue de causa īmediata: sed tam de mediata q̄ȝ immediata. Circa 2^m dico primo q deus est causa omniū mediata. vel īmediata. licet hoc nō pos/sit demonstrari: tamē hoc persuadeo au toritate ꝛ rōne. Quia iobāis. i°. Oīa per ipsum facta sunt: ꝛc. quod non pōt intelligi de deo. quia ibi nō fit mentio de deo. ergo ītelligit de omibus aliis a deo Itē ī symbo. Credo in deū patrem ꝛc. Item extra de sum. tri. ꝛ fide catholica. Firmiter. Ipē est creator oīm visibiliū ꝛ īuisibiliū ꝛ corpalium spūaliū

Preterea probo hoc idem per rōem. P sic. oīa dependent essentialiter a deo q nō esset verū nisi deus esset causa oīm

Preterea si sic. tunc aliquid aliud a deo esset increatū vel esset pcessus in īfi nitū in causis. qꝛ accipio aliquid quod nō ponis causari a deo. Et quero vtrū sit creatū vel increatū. Si detur pri^m: q̄/ro de causa illiꝰ codēmodo. ꝛ sic ī infini tum vel statur ad aliquod increatum ꝛ oīe tale est deus. Si detur 2^m habet ppositum. Secundo dico. q deus ē cau sa īmediata oīm: quod pbo. quia omne illud a deo plus dependet a deo q̄ȝ aliq̄ creatura ab alia creatura: sed vna crea tura sic dependet ab alia q illa est cau/sa eius īmediata. ergo deus. Prete/rea si nō: hoc maxime esset de culpa ac/tuali. sed hoc nō obstat: quia idē actꝰ nu mero pōt cāri ab vna causa culpabilr. ꝛ ab alia inculpabiliter. sicut eadē voli/tio ē a causa naturali. s. a cognitione ꝛ a causa libera. s. a voluntate. ergo potest idē actus causari a deo īmediate pciali ter ꝛ inculpabiliter. ꝛ culpabiliter a vo luntate creata. Sed contra ista sunt aliq̄ dubia. P^m qꝛ nō īpossi^a sūt a deo. ꝛ tamen nō sunt deus: Secunda quia figmenta ꝛ entia rōnis que nō sunt ētia realia nec sunt a deo. nec sunt deus. Si militer esse obiecti^m ꝛ similiter pctā. nō sunt a deo. Quarto quia veritas ppositionū ꝛ priuatōnes nec sunt deus nec a deo effectiue igitur: Ad primum dico q oīa īpossibilia sunt a deo quia oīa im possibilia vel sunt cōpleta vel incomple ta. ꝛ omnia talia sunt a deo. Si dicis q chimera est vnum impossibile. ꝛ tamen non est a deo: quia tunc esset aliquid.

Rn̄º hec ē distiguēda. chymera est ipos sibilis vel possibilis q: possibile accipit vnomō ꝓ oī illo quod p̄t esse siue sit cō plexū. siue icōplexū. ⁊ sic iª ꝓpositio hō ē asin⁹ ē possibilis: quia hec ꝓpositio p̄ōt esse. ⁊ sic chymera simplicit supponens p̄ōt esse ⁊ est possibilis. quia talis ꝯcep tus vel vox p̄ōt esse. Aliomō dicitur de ꝓpōne que nō est impossibilis. ⁊ sic non p̄dicatur de chimera. Similiter impossi bile dicitur vnomō put dicitur de ter mino equalenti orōi in significādo in q̄ nihil vere affirmaᵗ p̄dicat. ⁊ᶜ chymera supponēs ꝑsonalit̄ ē ipossibil. ⁊ᶜ nō est icōueniēs ꝙ idē sit possibile ⁊ ipossibile fm̄ diuersā suppōez. Similiter illa ē fal sa de vir. ser. chymera est aliquid. chy mera nō est ens. quia in illis supponit ꝑ sonaliter. si tñ̄ supponat simpliciter oms sunt vere. Ad scd̄m dico ꝙ figmen ta sunt a deo. quia taliū quedā sunt mē talia. quedā sunt vocalia: ⁊ quedā scrip ta. Et oīa illa sunt entia realia: ⁊ sunt a deo. Similiter entia rōnis sunt entia re alia. quia ens rōnis est verbū mentale cōplexum vel incomplexū. Si dicas ꝙ ens rōnis distinguit̄ cōtra ens reale: er go nunq̄ʒ sunt idē. Respondeo primo per ꝯmenᵗᵐ: viº meᵗ in fine ꝙ ph̄i. log tur ibi de entibus cōplexis que distingū tur contra entia incōplexa: que sunt ꝑ se sub p̄dicam̄tis. ⁊ hoc sufficit ph̄ō. et postea diuidit incōplexa in decem predi camenta. Aliter p̄ōt dici ꝙ illa est di uiº vocis in sua significata. ⁊ non ꝑ op posita. ⁊ non est inconueniens ꝙ mem bra coincidant Sic enim primo priorū diuidit i cōi cōtingēs icōtigēs ad vtrūʒ necessaᵐ. ⁊ possibile. ⁊ tamen tam con tingens ad vtrūlibet q̄ʒ necessariū ē pos sibile sic in ꝓposito. Ad 3ᵐ dico ꝙ nō

sunt talia esse obiectiua que non sunt nec possunt esse entia realia. Nec ē vn⁹ ꝓuus mundus alius taliᵐ entium obie ctiuorum. sed illud quod nulla res ē: oī no nihil est sicut dicit Aug⁹. primo de doctrina xp̄iana. Si dicat fm̄ Augᵐ de tri: possum fingere talem hominē qua lem vidi. Rn̄deo. ꝙ illa fictio est intel lectio que est cōis omnibus hominibus. ⁊ si nihil in re sibi correspōdeat: est mendo sa intellectio: Similiter ad illud de peccatis p̄ōt dici ꝙ omis res que est pec catū ē a deo: tñ̄ deus nō ꝑeccat. quia nō tenetur ad opᵐ cum nulli⁹ debitor sit.

Ad quartum dico ꝙ priuationes q̄ sunt intelligibiles vere sunt aliquid. q: sunt conceptus mentis. vel voces. vel res extra animā. quia videtur ꝙ cec⁹ ⁊ cecitas significent oīno idem. ⁊ pro eo dem possunt supponere Et ideo sicat cō cedit ꝙ cecus est res extra animā ita ce citas: vt supponit personaliter: ⁊ nō sim pliciter. Ad aliud de veritate: dico ꝙ veritas illius ꝓpōnis. deus nihil creat potest creari a deo. quia veritas istius ꝓpōnis non est nisi illa propositio que a deo creari. p̄ōt. Si dicatur: ponatur in esse. Dico primo ꝙ non p̄ōt poni in esse quia po⁹ eius in esse includit ꝯtradicto ria. s. ꝙ d̄s nihil creat ⁊ ꝙ d̄s aliqd creat Q: si pōatur in esse tunc hᶜ est vera: d̄s creat hanc veritatem. deus nihil creat Et per consequens deus creat aliquid Et si creat hanc veritatē. deus nihil cre at hec est vera. deus nihil creat. Exem plum illa est vera. album potest esse ni grum. ⁊ tamen non potest poni in esse. quia tunc illa esset vera. albū est nigruʒ

Aliter p̄ōt dici ꝙ si ponatur in esse: non debet sic poni in esse. de⁹ creat hāc veritatem. deus nihil creat. sed sic: de⁹

creat hanc propositionem. deus nihil creat. pro qua propositione supponit veritas: sed tunc non erit veritas. sed falsitas: sicut hec propositio: albuꝫ potest esse nigrum. debet sic poni in esse: hoc est nigrum. demonstrando illud pro quo supponit album. Ad principale patet ex dictis.

## Questio. v.

Utrum elementa maneant in mixto. ꝙ sic: quia aliter non esset mixtum. Contra. illud quod est indiuiduum alicuius speciei nõ est pars essentialis indiuidui alteriꝰ spẽi sed elementa sunt huiusmodi. ergo non sunt pars essencienlis alicuius mixti. qđ est per se in genere. Ad questionem. dico primo ꝙ elementa non manent actualiter in mixto. nec forme elementoꝝ quia si sic. Aliter eadeꝫ pars materie forme mixti. informatur qualibet forma elementari. Aut vna pars materie ĩformatur vna elementari: ⁊ alia pars alia forma. Primũ non potest dari. quia tunc diuersa composita distincta spẽ simul haberent eandem materiam numero. Nec 2^m potest dari: quia tunc mixtio non esset nisi iuxta põ elementorum. Preterea si maneant in mixto. Aut ex eis fit vnum compositum sine omni alia forma distincta ab eis. Et sic compositum esset aliter vnũ ꝙ̃ aceruus lapidum. Aut in mixto est aliqua forma distincta a formis elementorum: ⁊ tunc q̃ritur sicut prius. Aut eadem pars materie mixti informatur omnibus formis elementaribus cũ illa a^s forma: que est forma mixti. Et tunc redit primũ argumentum. Aut non: ⁊ tunc vna pars illius mixti esset composita ex formis ignis tñ cũ illa forma mixti. Et alia pꝰ tẽt cõposita ex for^a terre ⁊ i^a for^a mixti ⁊ tũc non esset mixtio. nec cõpositio: sed iuxta põ.. Secundo dico ꝙ forma mixti ẽ ita simplex sicut forma elementi. ita ꝙ nec habet maiorem compositionem ex partibus eiusdem rationis nec ex partĩbus alterius rationis. Primũ est manifestum. quia sicut vna forma extenditur ita ⁊ alia. Secundũ patet: quia forma mixti non cõponitur ex materia ⁊ forma. Tertio dico ꝙ sicut forma elementaris subãlis non manet in mixto: ita nec qualitates eoꝝ manent in qualibet parte mixti quia forme cõtrarie nõ sunt in eodem: etiã in gradibus remissis sicut post patebit. Quarto dico ꝙ elementa dicuntur manere in mixto: quia qualitates equiualentes qualitatibus elementoꝝ manent. s. qualitates mixti: q̃ tantum faciunt sicut si essent qualitates elementoꝝ ⁊ continent virtualiter qualitates elementorum. In corporibus etiam inanimatis manẽt qualitates elementorum non quidem omnes in qualibet parte. sed alique sicut in omni parte lapidis manet frigiditas. ⁊ siccitas. In corporibus autem animatis. in diuersis partibus sunt diuerse qualitates elementorũ. sicut in osse siccitas: in san^e caliditas. ⁊ sic de aliis Sed hic sunt dubia. Primum quare ⁊ quomodo mixtum dicitur componi ex quatuor elementis. ex quo nullomodo manent in mixto. Videtur ergo ꝙ non sit mixtio

Secundum dubium quia lignum quando comburitur resoluitur in cineres et terram. Et tunc aut terra prefuit ⁊ habetur propositum. Aut non. ⁊ tunc nõ dꝫ resolui ĩ terrã Or nõ ꝑpẽ naturam agentis: quia ignis citius gñaret ignẽ ꝙ̃

tineres Tertiū dubiū quomō distingui
tur forma mixti a forma corporeitatis.

Preterea ex rosis et herbis exprimi
tur aqua. ergo illa prefuit in rosa. Ad
primū istorum dico quod dicitur cōponi ex qua-
tuor elementis: quia in mixto manent
qualitates similes qualitatibus elemēto
rum. Similiter elementa cōcurrunt
cōiter in generatione mixti. quia in oī gñā
tione mixti videtur aer concurrere et aqua
Similiter terra. sicut patet in plantis que
crescunt de terra: et in aīalibus que nu-
triūtur herbis. Et hoc aliquādo per plu-
res alteratōes: aliquādo per pautiores.
sed semper forma elementi corrūpitur
et qualitas Similiter in prima productōe
hōis corpus fiebat ex quatuor elemen-
tis vel saltē tribus Similiter salamādra
que generatur et nutritur in igne. et ma-
teria ignis convertitur in eius naturā cor
rupta forma. Ad aliud dico quomō quod
propter hoc dicitur mixtio. quis cōmunit
plura elementa concurrūt ad gñatōem
et nutritionē aīaliū. nō quia maneant ali
quomō ibi. Ad aliud dico quod cineres nō
sunt terra. sed possunt converti in terrā. ita
possunt converti in aquā: et in aerem. Et
tamen aqua nō manet essentialiter in li-
gno. citius tamen cōuertūtur in terram:
quia forte plus participant de natura
terre quam de natura aque. et eius qualita-
tibus. Ad aliud dico quod forma mixti:
et forma corporeitatis in oībus idē sunt

Ad aliud dico quod aqua illa expressa
de rosa post remanet. sed nō est eiusdem
speciei cum aqua clāri. quod pōt probari
per diuersitatem effectuū vnius et alte-
rius. Ad arm principale patet quare di
citur mixtū quamuis elemēta nō remaneāt
in mixto.

## Questio sexta.

Trum forme partium or-
ganicarum aīalia. puta carnis
et ossis et huiusmōi distinguātur spē
quod sic. quia habent accña distincta specie
ergo. Cōtra. vna forma subālis sufficit
pro oībus. ergo nō sunt plures ponende.
quia plūralitas nō est ponēda sine neces
sitate. Ad questionem dico quod neutra
pars pōt sufficienter probari ex propositio
nibus per se notis: patet de se: nec per ex
perientiā quia nō pōt probari per diuersi-
tatem accñm et opatiom. Nec per pdēp-
titatē et aliā experientiā nō habemus: nisi
per accidentia. Assumptū probatur. quia
videmus frequēter quod subē diuerse specie
sunt subiecta accñm diuersarum specie-
rum: et eiusdē speciei. Exm primi de igne
et aqua que differūt specie. et tamen ha
bent accña diuersarum specierum Exm se
cundi. ignis et aer differunt spē: et habent
accña eiusdē spēi: puta caliditatē. Si-
militer homo et angelus differunt spe-
cie. et tamen intellectōes et volitōes eorum
sunt eiusdē spēi. Secundo videmus quod
subē differunt spē: et sunt prina effectiua
accñm diuerse spēi. et similiter accñm eius
dem spēi patet in eiusdē exēplis. patet enim
ad sensum quod aqua calefacta si relinquatur
sue nature redit ad frigiditatē. et illa fri
giditas non pōt causari ab aliquo nisi a
forma sbāli. Similiter volitio angeli et
hominis respectu eiusdē obiecti que sūt
eiusdē spēi cāsantur a voluntate vtriusque
que differūt. Tertio videmus quod subē
sunt eiusdē spēi: et sunt subiecta accñm
diuerse spēi. et similiter accñm eiusdē spēi.
Exm primi. quia duo poma sunt eiusdem
spēi. et tamen vnū est naturaliter dulce. et aliud
amarum. Similiter duo homines:

vn⁹ albus. alius niger. vn⁹ audax: alius timidus. Exemplū scđi duo poma sunt eiusdē speciei: ⁊ aliqñ vtrunqꝫ est dulce aliqñ vtrūqꝫ amarum. Quarto videmus ꝙ substantie sunt eiusdem speciei: ⁊ sunt princi^a effectiua aliqñ accidētium alteri⁹ speciei. aliqñ accidentiū eiusdem speciei. Exemplū primi due voluntates hoīum sunt eiusdeꝫ rōnis. ⁊ tñ aliqñ illud idem obiectum qđ est volitum ab vno. est nolitū ab alio. ⁊ tam voli° ꝙ̄ nolitio cāntur ab istis voluntatibus. Exemplū scđi: si voluntates duoꝝ hoīꝫ diligant idem obiectū. tunc accidens eiusdē spēi cātur ab vtroqꝫ. Simil'r patꝫ manifeste ex predictis ꝙ subiecta eiusdem spēi pñt eē principia diuersaꝝ operationū specie ⁊ hoc aliqñ immediate. aliqñ mediantibus diuersis accidētibus. Simil'r subiecta diuerse spēi pñt eē princi^a operationū diuerse spēi ⁊ eiusdem spēi ⁊ h° non mediantibus aliis accidentib⁹. sꝫ immediate sicut in exēplis ṗdictis patet. cū ergo de substātiis non hēamus experientiam nisi p̱ acidentia. ⁊ illa non ꝓbant sufficienter ꝙ sit distinctio specifica vel vnitas. manifestū est ꝙ p̱ nullā viam possum⁹ sufficienter ꝓbare distinctōem specificā vel vnitatē inter illas formas. Vnde illi q tenent ꝙ forme carnis ⁊ ossis differunt specie. dicerent h° ꝓpter diuersitatem accidentiū. Alii tenentes ꝙ sunt eiusdē spēi. dicerent ꝙ oīs diuersitas q̄ est ibi. accidit ꝓpter diuersitatem accidētium que non arguit diuersitatem in substātia specificā. Que pars ē vera ⁊ que falsa simil'r ignoro. Contra . fm phm̄ iiii. thopico. illa princi^a que non possūt habere effectus eiusdem rōnis sunt alterius spēi. Preterea p omnem viam per quam arguimus differentiam specificā in aliis substantiis possumus hic arguere. igitur. Ad primum dico ꝙ illud ē verū de principiis immediatis effectuū non de mediatis. Illic sūt qui teneret ꝙ sunt eiusdē spēi. diceret ꝙ accidētia carnis ⁊ ossis cānt diuersos effectus immediate forma sūt mediate. vnde diceret ꝙ in omnē effectum in quē potest immediate vna forma substātialis pōt alia lꝫ non mediate. Ad aliud dico ꝙ nullaꝫ rōnem euidentem demonstratiue ꝓbantem distinctōem specificam inter quascūqꝫ substātias habem⁹. qꝛ nec ex p̱ se notis nec p̱ experientiam sicut ostensum est. sed ꝓbamus hoc partim p̱ experientiam ꝑtim per rōnem ꝓbabilem.

Ad principalia pꝫ ex dictis.

## Questio .vii.

Vtrū in intellectu vnius fidelis sit tm̄ vna fides numero. ꝙ non qꝛ articuli sunt diuersi. Ad oppositū est apl's ad corin. vna fides vnuꝫ baptisma. Primo pono hic vnā distinctionem. 2° ad questionem. Circa primū dico ꝙ duplex est fides. vna infusa: alia acquisita. ⁊ d° vtraqꝫ intelligitur questio. Circa 2^m dico primo ꝙ alia est fides acquisita respectu vnius articuli ⁊ respectu alterius. ergo non est vna fides acquisita. Assumptum hoc ꝓbo. hereticus incipiens errare circa aliqueꝫ articulum circa quē non errauit prius habet adhuc fidem acquisitam circa aliuꝫ articulum. quia non oportet ꝙ errans circa vnum articuluꝫ erret circa omnes sed non habet nouam fidem circa illum articuluꝫ. ergo illa fides prefuit. Et certum est ꝙ fides circa alium articulū ꝓcessit. ergo prius fuerunt due fides acquisite. Si dicat ꝙ respectu duorum articu-

lorū est vna fides numero vel specie.
Contra error vnius articuli stat cuȝ
fide acquisita alterius. ꝛ non stat cuȝ fi-
de acquisita respectu eiusdem articuli.
nec cū aliqua eiusdē rationis. ergo nō so
lum ille fides distinguuntur numero sȝ
etiā specie. Preterea omnes habit⁹
qui primo ꝯtrariantur cōtrariis distinctis
specie distinguunt̄ specie: sed due fides
acquisite duoꝝ articulorum fidei ꝯtrari
antur primo duobus erroribus distinctis
specie. g° ꝛc. maior ē manifesta. qꝛ q̄uis
medium contrarietur duobus extremis
non tā primo. qꝛ extremum contrariat̄
prius extremo q̄ȝ mediū. ideo dixi in ma-
iori primo. minor ꝓbatur. qꝛ actus cre-
dēdi huic ꝓpositioni. omis ꝑsona diuina
est incarnata. ꝛ actus credendi huic ꝓpo
sitioni. nulla ꝑsona diuina est incarnata.
sunt errores ꝯtrarii. ꝛ actus credēdi hu
ic ꝓpositōi. aliqua persona diuina est in/
carnata. ꝛ aliqua ꝑsona diuina nō est in
carnata. sunt fides duoꝝ articuloruȝ. qꝛ
vtrāqȝ particularem credim⁹ esse veraȝ
ꝑ fidē. ꝛ isti actus primo opponūtur ali
is duobus erroribus. ꝛ ꝙ vna fides pri°
oppōitur vni errori ꝛ alia alteri: sicut er
go illi errores distinguunt̄ specie. ita fi/
des opposite illis erroribus. ꝛ per ꝯseq̄ns
oīs alie fides. Preterea distincti a/
ctus sunt generatiui distinctoꝝ habituū
sed respectu diuersoꝝ articulorum sunt
disticti act⁹. g°. Preterea ī aliis mati
is circa disti° ꝯple° sūt disticti hit⁹. g° ꝛ
hic: qꝛ eadem est rō. R° de fide infu
sa dico ꝙ nec cōstat nobis per ratiōem
nec per experientiam ꝙ sit ponenda. nec
per consequens per illam viam consta/
bit ꝙ sit vna vel multe. sed solum ꝑ au/
ctoritatem. quia precipue ꝓpter aucto/
ritates que videntur dicere ꝙ est ponen
da ꝛ ꝙ est vna fides numero. que fides
non stat cum errore circa aliquem arti
culum. Utrum autem fides infusa
corrumpitur per errorem circa quēcū/
qȝ articulum propter repugnantiaȝ for
malem ad quēlibet errorem vel solū cor
rumpitur demeritorie. est dubium apud
multos. ꝛ neutra ps pōt ꝯstare nobis nisi
per auctoritates. Si dicat ꝙ. s. opponi/
tur cuilibet errori formaliter. cum fides
infusa ꝛ acquisita differant specie. ille er
ror contrariatur vtriqȝ fidei immo me/
tia. conclusio eēt concedenda licet nō pri
mo. Exemplū act⁹ assentiēdi ꝙ oīs ho
mo est aīal: opponitur cōtrarie actui as/
sentiēdi. s. ꝙ nullus homo est aīal. lȝ non
primo. quia primo opponitur errori cir
ca suum contradictorium. Sed hic
sunt dubia. quia videtur ꝙ fides infusa
sit inutilis ꝛ superflua. ex quo sufficit fi/
des acquisita. Secundū quia sicut fides
acquisita stat cum errore respectu alteri
us ita infusa. Tertium. quia sic vnus
homo est fidelis. quia habet fidem circa
vnum articulū: ꝛ infidelis: qꝛ errat circa
alium. Ad primuȝ potest dici ꝙ sicut
sol tanq̄ȝ causa ꝑticularis concurrit im/
mediate cū oibus istis causis scdis ꝑti/
cularibus ad ꝓducendum suos effectus
patet de igne hoīe ꝛ asino. ita fides infu/
sa est vnus habit⁹ vlis vl'itate cālitatis
inclinans immediate ad oīs actus respe
ctu cuiuscūqȝ articuli ad quos inclinat
fides acquisita que est necessaria xpiāo.
Et ponitur illa fides infusa qꝛ placȝ do
simul infundere principium quo inclina
tur ad omnes tales actus. Ad secū/
dum potest dici ꝙ non stat cum aliquo
errore. quia quilibet repugnat formali/
ter vel demeritorie. Ad tertium dico
ꝙ ille homo esset infidelis. quia caret fi

de infusa. Ad principale dico ꝙ quãuis articuli sint distincti. tamen fides infusa est idem habitus vniuersalis respectu omnium.

## Questio. viii.

Utrum quilibet actus assentiendi habeat pro obiecto complexum. ꝙ sic. quia habitus assentiendi. ⁊ actus vterqʒ est veridicus. ergo obiectum illorum est verum: sed tale est solum complexum. ergo ⁊c̃. Contra. idem est obiectum fidei ⁊ visionis. sed d̃us est obiectum visionis. igitur ⁊ fidei.

Hic primo dicam de obiecto assensus visionis in communi. secundo de obiecto fidei. Circa primum dico ꝙ actus assentiendi duplex est. sicut act⁹ sciendi est duplex vnus quo aliquid scitur esse vel non esse. sicut scio ꝙ lapis non ẽ asinus. ⁊ tamen nescio: nec lapidem: nec asinum. sed scio ꝙ lapis non est asinus. Similiter assentio ꝙ homo est animal. Alius est actus quo aliquid scitur. ita ꝙ actus sciendi referatur ad aliquid. Isti actus distinguuntur. patet per separabilitatem eorum. Loquendo de primo assensu. dico ꝙ ille actus non habet cõplexum pro obiecto. Tum quia ille act⁹ potest esse per solam formationem complexi sine omni apprehensione complexi. ⁊ ita sic non erit actus assentiendi complexo. Tum quia laicus sciens ꝙ lapis non est asinus: nihil cogitat de propositõne. ⁊ per consequens non assentit ꝓpositioni: licet assentiat ⁊ sciat ꝙ ita est in re vel non est mediante propositione formata in intellectu. tamen hoc non percipit. sed ille actus habet res extra pro obiectis. puta lapidem ⁊ asinum: ⁊ tam̃ nec lapis est scitus nec asinus. sed scitur ꝙ lapis non est asinus. Et si queras vtruʒ aliquid sciat̃ illo actu. Dico proprie loquendo ꝙ non debet dici ꝙ aliquid scitur illo actu. sed ꝙ illo actu scitur ꝙ lapis non est asinus. iste actus equiualet q̃tum ad multa alicui complexo quo aliquid scitur. Si dicas impossibile est ꝙ intentio sit nihil in mente ⁊ tamen ꝙ illa intelligatur. Respondeo. ꝙ per taleʒ assensuʒ apprehendo res ad extra. quia omnis assensus est apprehensio. ⁊ non econuerso. Sed loquendo de secundo actu sciendi seu assentiẽdi. di° ꝙ talis actus assentiendi proprie est actus complexus habens pro obiecto complexum quia ille actus est quo aliquid veruʒ scitur res autem extra non scitur. non eniʒ scio lapidem vel asinum. Et de illo actu loquuntur communiter philosophi.

Dicunt enim ꝙ effectus demonstrationis est habitus conclusionis. ⁊ per cõsequens actus correspõdens habitui est cõclusionis tanq̃ʒ obiecti. Dicunt etiam philosophi ꝙ nihil scitur nisi veruʒ ⁊ loquuntur de notitia complexa. Itẽ ꝙ scientia demonstratiua ex primis est ⁊ veris. ergo solum verum est obiectum scientie. Si queras quis illorum actuum est prior. Potest dici ꝙ ille act⁹ q° aliquid scitur esse vel non esse est prior vt communiter. quamuis alius non necessario presupponat eum. Si dicat: ꝙ frustra ponitur secundus actus ex quo primus sufficit. Dico ꝙ non ponitur frustra: sed ponitur ex perfectione potentie intellectiue: in plures perfectiones siue operationes que pñt vnũ actũ formare p⁹ aliũ. sic ut non tñ po/

test in no^m incôplexã. Circa 2^m ar/
ticulũ dico iuxta predicta: ꝙ duplex est
actus fidei. vnus quo creditur ꝙ ali/
quid est vel aliqd est tale: puta ꝙ deus ē
tres pˢ. vel deus est incarnatus. Alius
quo creditur aliquid: ita ꝙ actus credē
di referatur ad aliqd. Primo° loquen/
do de actu credēdi ꝛ habitu. dico ꝙ de
vi. ser. debet dici ꝙ nihil creditur illo
actu sicut nihil scitur actu sciendi. sic ac
cepto: sed tali actu creditur ꝙ deus est
tres persone. tñ obiectũ eius illo mõ q°
habet obiectũ est deus. Sed loquendo
de actu ꝛ habitu scdo° illi habent ꝓ ob
iecto côplexũ: puta articulũ. q2 sic nihil
creditur nisi verũ ꝛ per ꝯñs côplexũ. Et
si queras quē articulũ habet fides ꝓ ob
iecto. Dicitur ꝙ vna fides acquisita bꝫ
vnũ arti^m ꝓ obiecto. ꝛ alia habet aliuꝫ:
sed fides infusa que est vna numero bꝫ
alios articulos fidei ꝓ obiectis imedia
tis. quia est habitus vl'is mõ predicto.
sed hic sunt aliqua dubia. quia videt̃ ꝙ
assensus in cõi nõ habeat côplexũ ꝓ ob
iecto. Tum quia intellectus nõ assentit
nisi cognito. põt aũt assentire formata
ꝓpõne sine oi alia cognitõe ꝓpõsitio
nis. Tũ q2 tunc fides q̃ nũc est: ꝛ in vete
ri lege ñ eẽnt: eiusdē rõis: q2 obic^a sũt al
terius rõnis. quia tunc de futuro: nunc
de preterito. Tum quia assensus respec
tu côplexi presupponit assensum respec
tu rei. quia côplexũ côponitur ex cogni/
tionibus rerum. Scdm dubiũ est de
fide ꝙ nõ habeat côplexum pro obiec/
to. tum quia credo in deũ patrē: ꝛ nõ in
hoc côplexum. deus est pater. tum quia
fides ꝛ visio habent idẽ obiectũ deꝰ aũt
est obiectum visionis. tum quia hoc cõ
plexum f mẽte deus est trinus: ꝛ res signi
ficata distinguntur. ergo habent distin/
ctum assensum. Multa alia sunt ꝓ pri
ma conclusione. Ad primũ dico. ꝙ cõ
cludit de assensu. primo° accepto. nõ 2°
mõ. Ad aliud concedo conclusionem
de fide acquisita que variatur ꝑ ꝓposi/
tiones de preterito ꝛ futuro. non aũt de
infusa. Ad aliud dico ꝙ assensus. 2ꝰ
presupponit primũ. nõ tñ necessario Ad
2^m dubiũ dico. ꝙ oĩa illa argumenta ꝛ
consimilia procedunt de fide primo° ac
cepta ꝛ nõ 2°°. Ad principalia pꝫ ex
dictis.

## Questio nona

Utrum spes sit virtus distinc/
ta a fide ꝛ Charitate. ꝙ non.
quia spes aut est habitus in/
tellectus aut voluntatis. Si intellectus
tunc est fides. quia sufficit ꝓ intellectu
Si voluntatis: tunc est charitas. Ad
oppositũ. quia ap. ad co. 13. ponit ꝙ di/
stinguntur. Ad questionem dico ꝙ di/
stingũtur. ꝓbatur ꝑ auctoritatē aposto
li prealegatã. Sed hic sunt aliqua
dubia. Primo quõ spes distinguitur
a fide ꝛ charitate. R^m est de eius obie/
to. Ad primũ dico ꝙ actus spei ē ac/
tus voluntatis presupponẽs tam actuꝫ
credendi q̃ꝫ actũ desiderandi. Et distin/
guitur ab vtroqꝫ. ꝙ eñi distinguitur ab
actu desiderandi patet. q2 stet in aliquo
hoie actus desiderãdi ꝛ non credat asse
qui desideratũ: tunc non sperat. sed stan
te desiderio. si credat assequi desideratũ
statim sperat Similiter distinguitur ab
actu credendi. quia si quis credat aliqđ
bonũ ꝛ non desideret illud non erit spes
sed si stante actu credendi sequatur desi
deriũ: stati seqt̃ spes. sed ꝙ actus spei di
stinguatur ab vtroqꝫ ꝯiuncti nõ põt eui
denter sciri nisi per experientiam. Si

queras qual' est ille act⁹. dico q nec est act⁹ volēdi: nec credēdi: s3 est vn⁹ act⁹ natural'r cātus ab actu credendi ⁊ ab actu desiderandi cōiunctim: ⁊ pōt ab illis separi p potentiā diuinā non naturaliter.
Ad 2ᵐ dico q sicut timor est respectu mali futuri ita q credit' vl' dubitatur eē malum futur. qd malum est nolitu3 ⁊ tunc cātur in voluntate actus timoris natural'r qui h3 malum futurū p obiecto. ita qn creditur aliqd bonum eē futur qd bonum desideret cātur natural'r actus spei. qui h3 p obiecto bonum futurū. Spes aūt que est virt⁹ theologica h3 p obiecto futuram beatitudinem homini 9ferendam. Ad argumentū principale dico q est habit⁹ voluntatis distinctus a charitate. sed hoc non pōt probari nisi per expientiam.

# Questio decima

Trum beata virgo potuit stetisse in peccato originali tm̄ p instans. q sic. q non includit contradictōem q stetisset. g° potuit stetisse.
Contra. tunc instāa eēt immediatu3 instāti: q pctm̄ illō ⁊ grā nō fuissent i eodē instāti. g° in a° nō mediato. tūc in tpe mediato nec fuisset in pctō nec i grā qd ē falsum. Hic p° videndū ē quid est pctm̄ originale. 2° quō delet'. 3° ad qōe3.
Circa pᵐ dico. al'r ē loquēdū de pctō originali de facto: ⁊ al'r de possibili. De facto di° q sm Aug. de 9ceptu virginali pctm̄ originale nō est aliqd positiuum in aīa sed tm̄ est carenᵃ iustiᵉ debite. Et sm hoc dico q iustiᵃ original' dicit aliqd absolutū supadditū hoī in puris naturalibus existenti. S3 loquendo de peccato originali de possibili. dico q potuit fieri p potentiā absolutā: q peccatū originale nullius diceret carentiā. nec doni natural': nec supnatural'. Nec debitū hndi aliqd: sed solū q aliqs ppter demeritu3 pcedens in alio sit indignus vita eterna. P° pbo. q aliqs exñs in puris naturalib⁹ pōt acceptari a deo. ⁊ pōt ds ordinare q ipso faciente 9 pceptum diuinum ipse sit indign⁹ acceptatōe diuina cum oibus posteris suis. Tunc descendens a tali peccante ē in peccato originali. q ē indign⁹ acceptatiōe diuina: ⁊ tm̄ non caret aliq iustiᵃ create. q non tenet' ad aliquam iusticiā: nisi ad illā quā3 hūit pr suus qn fuit deo acceptus. sed tunc pr non hūit nec tenebat' hre. g° nec filius. Preterea aliqs pōt eē in pctō actuali sine oi carenᵃ. g° peccatū originale posset dici nō acceptaᵒ diuina ppter aliqd demeritu3 pcedens in a°. Circa 2ᵐ di° q peccatū originale de facto non delet' nisi p gratiam creatā. qd dico ppter auctoritates sanctor. Posset tm̄ al'r deleri p diuinam potentiā absolutā. q ds posset ordinare si placeret sibi q homo nō obligaret' ad hndum illā iustitiam. ⁊ q ei⁹ carentia nō sibi iputaret'. ⁊ hoc posset sine oi infusiōe grē. nec illud includit aliquam 9dictōe3.
Circa 3ᵐ di° primo q si placeret dō delere culpam originalē p non imputatiōnē ⁊ non obligatōem ad illā iusticiam posset tunc beata virgo stetisse in peccato originali tm̄ p instans. q nullam contradictōem includit: q in primo instanti sit debitrix iustiᵉ originalis. ⁊ tm̄ in nullo instāti p⁹. velit ds exigere ab ea illam iustitiā. siue imputare sibi carentiā iustiᵉ ad culpā. Et accipio hic imputare large put imputat' peccatū originale. q pprie loquendo nullū peccatū alicui imputat' nisi qd est in eius ptāte. hoc patet q nullam 9tradictōem includit q deus nolit i

aliquo instāti p⁹ pᵐ instans si pseueret ī
vitaᵃ punire eam p delicto pentum.gᵒ nō
est ɔtradictio q peccatū originale sic re/
maneat tm̄ p instās. Rn̄deo dico q si de
leat peccatū originale p grām creataȝ ⁊
grā sit indiuisibilis . ita q non pōt acqri p
motum:nō potuit stare in peccato origi/
nali tm̄ p instās.qꝛ hoc includit ɔtradi/
ctōem. Cuius rō est. qꝛ om̄e indiuisibile
hȝ primū instans sui eē.gᵒ cum peccatū
⁊ grā non possint eē in eodem instāti pp
ter ɔtradictōem:oȝ q sint in diuersis. nō
instantibus mediatis.qꝛ tunc in tpe meᵒ
nec eēt in peccato nec in grā.gᵒ in imme
diatis qᵈ est contradictio. Tertio di/
co q si grā sit diuisibilis in infinitum: ita q
possit induci p motum.tunc nō includit
ɔtradictionem q stet in peccato origina
li tm̄ p instans ⁊ nullo instāti p⁹. careat
om̄i pte grē:sicut non includit contradi/
ctionē q aliquid careat albedine in vno
instati vel aliq̄ pte loci careat:⁊ q in nl/
lo instāti p⁹ careat oī pte albedinis vel
omni pte illius loci. Et fm hoc oportet
dicere q acquisitio charitatis ē vere mo
tus. ⁊ non creatio. ppriē dicta.q̄uis pos/
sit dici creatio p tanto q a solo deo pōt
creari. Ad principale pȝ ex dictis q si
originale peccatū deleat per grām indi/
uisibilem:non potuit stetisse in originali
peccato p instans tm̄.

## Questio.xi.

V Trū in beata virgine fuerit fo
mes peccati. q sic.qꝛ om̄is con/
ceptus in pccō originali hȝ fomi
tem peccati.sed beata virgo est hmōi.gᵒ
Contra.nulla fuit in ea inclinatio ad
peccatū.igr̄. Hic primo videnduȝ est
qd est fomes.2ᵒ ad qōnem. Circa pri
mum dico.q fomes est quedā qualitas
carnis morbida inclinans appetitū sensi
tiuum ad actū deformē viciosum in ha
bente vsum rōnis.q sit q̄litas : patet qꝛ
non ē substātia:⁊ hoc est manifestū cum
non sit in xpo:nec in beatis. Nec est ap/
petitus sensitiu⁹ ppter eandem cām.qa
talis appetitus est in xpo.Nec act⁹ ap/
petitus sensitiui. qꝛ fomes manet freqn̄/
ter sine tali actu.pȝ tā in dormiēte q̄ȝ invi
gilante.Similr q sit q̄litas patet:qꝛ reci
pit magis ⁊ minus.qꝛ vnus hō plus in/
clinatur ad actū viciosum q̄ȝ alius q sit
q̄litas carnis patet qꝛ nec est habitus
nec accidēs intellect⁹:nec volūtatis.nec
appetit⁹ sensitiui:sicut pȝ inductiue.q sit
morbida pȝ.qꝛ non inclinat ad actuȝ nisi
post peccatū Nā n̄ erat in primis pentī/
bus ante peccatū sed p⁹.qꝛ post peccatū
deus dimisit Adam cāis naturalib⁹. Et
ille forte induxerunt talem qualitatē:q̄
inclinat ad actum viciosum ɔtra iudici/
um rōnis in hn̄te vsum rōnis. Circa
2ᵐ dico q beata virgo non habuit talē
fomitem peccati. qꝛ nec vigilando nec
dormiendo habuit aliquem turpē actuȝ
vel deformem:nec aliquam qualitatem
inclinantem ad talem actum viciosum:
sed hoc per rōnem pbari non potest.sed
tm̄ per auctoritateȝ scripture. Sȝ hic
sunt dubia. Primū est:que qualitas est
talis fomes peccati:⁊ vbi est subiectiue:
vel in carne vel in appetitu sensitiuo.2ᵐ
est qn̄ fomes peccati fuit extinctus in be
ata virgine. Ad primum pōt dici sicut
de infirmitate.qꝛ infirmitas aliqn̄ causa
tur ex īproportione humoꝝ:immo est ip
sa improportio:aliqn̄ ex putrefatōe hu/
moruȝ cātur aliqua qualitas. ⁊ humor
corrupt⁹ qui est infirmitas.Eodem mō
potest dici q illa qualitas est aliquis hu
mor.vel humores qui generantur p cās

naturales. puta qñ deus ꝓpter peccatuȝ reliquit hominem causis naturalibꝰ. vł forte est improportio humorum sinealiqua qualitate ab humoribꝰ distincta sȝ nullum istoꝝ potest ꝓbari vel improbari per rationem. Ad aliud dico ꝙ est subiectiue in carne ⁊ nõ in appetitu sensitiuo. ideo dixi prius ꝙ est qualitas carnis. qꝛ nec est actus nec habitꝰ appetitꝰ sensitiui. Ad aliud potest dici ꝙ si fomes fuerit vnq̃ȝ in beata ꝟgine. ꝙ in sua prima sanctificatiõe in vtero. deus illam qualitatẽ mitigauit: ⁊ debilitauit. vt nūq̃ȝ inclinaret appetitum ad peccatū mortale. Sed ante scđam sanctificationẽ qñ concepit filium dei: forte potuit inclinare ad peccatum veniale. sȝ in scđa sanctificatione fuit illa qualitas ablata: ⁊ fomes totalr̃ extinctus: ita ꝙ nec potuit inclinare ad peccatum mortale nec veniale. vel si remansit illa qualitas in aliquo gradu: ita fuit diminuta ꝙ ad nullum actum turpem vel viciosum potuit inclinare. Ad principale dico ꝙ nescio vtrum habuit fomitem vel non. tamen si aliq̃ñ habuit pȝ ex dictis quõ fuit extinctꝰ

## Questio duodecima

Utrum ꝓpositio mentalis componatur ex rebus: vel conceptibus ꝙ ex rebus ꝓbo. qꝛ omne qđ intellectus intelligit: põt intentionaliter cõponere cum alio. sed intelligit res: ergo põt componere res: ⁊ per consequẽs res potest eẽ subiectum ꝓpositionis mentalis ⁊ ꝑdicatum. Contra. tunc ꝓpositio esset extra aĩam Hic primo videndum est an sit aliqua ꝓpositio mentalis. scđo ad q̃onẽȝ. Circa pᵐ dico ꝙ sic. ꝙ ꝓbo: qꝛ vbicūq̃ȝ ẽ ꝯpleꝰ ꝟa vel falsa. ibi ẽ ꝓpõ. sȝ in mẽte est hmõi ꝯpleꝰ. gͦ ⁊c̃. Preterea sunt aliq̃ incõplexa mentalia sicut ⁊ vocalia. ergo sunt ꝯplexa. qꝛ cuilȝ ꝯplexorū in voce corrñdet aliq̃ ꝯplexio in mente.

Circa 2ᵐ dico. ꝙ ꝓpõ mentalis nõ cõponit̃ ex rebus extra aĩam sed ex ꝯceptibus qđ ꝓbo multipliciter. Pͦ ꝑ Boe. sup librūȝ ꝑyarmenias. qui dicit ꝙ ꝓpõ non hȝ nisi triplex eẽ. s. in mente in voce ⁊ in scripto. Et sicut ꝓpositio scripta cõponitur ex dictõibus scriptis ⁊ vocalis ex vocibus: ita mentalis cõponitur ex intellectõibꝰ q̃s Boe. sm̃ modū suū loq̃ndi vocat passiones siue ꝯceptꝰ. 2ͦ si aliq̃ ꝓpõ ꝯponeret̃ ex rebꝰ extra aĩam: tunc aliq̃ ꝓpõ posset ꝯponi ex aĩa ⁊ corpe. ⁊ sic aliq̃ ꝓpõ eẽt hõ. qꝛ oẽ cõpositū ex corpore ⁊ aĩa intellectiua est hõ. 3ͦ si subiectum ⁊ ꝑdicatum eẽnt res extra aĩam. tũc in illa ꝓpositione canis comedit panem: subiectū vere comederet ꝑdicatū. Silr̃ ĩ illa ꝓpõne sortes ꝑsequit̃ platonẽ: subiectum vere ꝑsequeret̃ ꝑdicatum interficeret ꝑdicatū ⁊ cõbureret ꝑdicatum: ⁊ multa talia: que oĩa sunt absurda. 4ͦ sic. oĩs ꝓpositio ꝯponit̃ ex noĩe ⁊ verbo sȝ phõs ⁊ grãmaticos. sed nomen ⁊ verbū nõ sūt res extra aĩam: qꝛ sunt signa. ergo. 5ͦ sic oĩs ꝓpõ ꝯponit̃ ex termĩs. qꝛ Aristotel. pͦ prioꝝ dicit. terminꝰ ẽ in queȝ resoluit̃ ꝓpõ. sed termĩ non sunt res extra aĩam nã subiectū in ꝓpõne vlĩ est terminꝰ cõmunis signo vlĩ determinatꝰ. ⁊ illud nõ ẽ res extra. qꝛ res extra nõ determĩat̃ signo vlĩ. 6ͦ oĩs ꝓpõ est oꝛ̃o: sed oꝛ̃o non componit̃ ex rebꝰ. qꝛ absurdū est dicere ꝙ alique oꝛ̃ones cõponant̃ ex bobꝰ ⁊ aĩnis: hominibꝰ ⁊ angelis deo ⁊ diabolo: qđ tñ sequeret̃ si ꝓpõ componeret̃ ex rebꝰ extra. Septimo in illa propositione intellectus diuinus est essentia diuina: subiectum eẽt diuina essentia: ⁊ similiter

p̄dicatū.et per ɔ̄ns idē predicatur de se

Preterea om̄e subiectū ꝑpōis ē ps ꝑpōis: ɀ alteri cōponibile. qꝛ omīs ꝑpō ɔponitur ex subiecto predicato ɀ copl'a sed essentia diuina nullius est ps nec est alteri cōponibilis. ergo. Cōtra. oīs ꝑpositio affirma^a vera requirit ad sui veritatē: ydētitatē p̄dicati cū subiecto aliaſ quelibꝫ talis ꝑpō eēt falsa: qꝛ voces ɀ ɔcept^9 nō sunt idē. Rn̄^o q̄ hec ꝑpō oīs ꝑpō vera requirit ɀc. pōt habere duplicē intellectū vn^9 est q̄ subiectū ɀ p̄dicatū vere sunt vnū ɀ idē. ɀ hoc est simpliciter falsum. tūc em̄ nunq̄ꝫ predicaret̄ passio de subiecto nec supius de iferiori. n^e termin^9 accidētalis de t̄mio subāli nec ecōuerso. Tū qꝛ in demōstratōe potissi^a esset tm̄ vn^9 termin^9: qꝛ subiectū ɀ predicatū sunt idē termin^9 in ꝑpōe p^a p'te. ɀ nō sunt diuersi termini: ɀ eadē rōe subiectū ɀ predicatū in 2^a ꝑpōne: ɀ in ɔ^oe sunt idē ɀ nō diuersi termini: ɀ p ɔ̄ns in demō^oe esset tm̄ vn^9 t̄min^9. Tū qua rōe subiectū ɀ p̄dicatū sunt idē ī ꝑpōe affir^a eadē rōe nō sunt idē ī ꝑpōe negatiua vera. sed istaꝝ ꝑpōnū aliqd̄ aīal ē hō: aliqd̄ aīal non est hō. t̄mini sunt idē a pte subiecti ɀ p̄dicati. g^o subiectū ɀ p̄dicatuꝫ sunt idē ɀ nō sunt idē. ergo ille ītellect^9 est falsus. Alius ē intellect^9 illi^9 ꝑpōis .s. q̄ oīs ꝑpō affirmatiua requirit ad sui veritatē q̄ subiectū ɀ p̄dicatū significent idē ɀ supponāt ꝑ eodē. ɀ i^e ītellect^9 est ver^9. qꝛ oīs ꝑpō affirmatiua vera ē ꝑpter ydēptitatē rei significate p subiectū ɀ p̄dicatū: qꝛ p talē ꝑpōeꝫ n̄ denotatur q̄ subiectū sit p̄dicatū: sed q̄ res īportata p subiectū sit res īportata per p̄dicatū. qꝛ vtimur t̄mīs: nō ꝑ se: sed ꝑ rebus quas significāt. Ad a r^m pricipale dico q̄ maioꝛ ē falsa. qꝛ ītellect^9 intelligit res extra ɀ nō ɔpōit res ex̄. Aliū subiectū ꝑpōis aliqn̄ eēt in celo ɀ p̄dicatū in iferno: ɀ copl'a in ītellectu meo: sꝫ intellect^9 ɔpōit ītellectōes reꝝ adiuicē nō ꝑ se. sed ꝑ reb^9 significatis.

## Questio. xiii

Trū aliq̄ ꝑpō vocal' sit vera: q̄ non. quia nec est vera in prin^o ꝑlatōis nec ī medio nec ī fine. qꝛ ꝑpō n^e ē ī pri^o n^e in me^o nec ī fiē ɀ qn̄ nō ē n̄ ē v̄a. Cōtra 2^m aristote. ꝑpō est oɀō veꝝ vel falsum significās. g^o ē vera. Ad qōem dico q̄ ꝑpōes vocales sunt vere. Ad cui^9 ītellectū sciēdū q̄ qꝛ ꝑpō est oɀō verū vel falsum significans iō nō est ꝑpō vera nisi qn̄ ex ei^9 ꝑlatōe nat^9 est auditoꝛ foɀāre ɀ ɔcipe ꝑpōem mentalē verā. hoc aūt solū est in fine ꝑlatōis. ɀ nō in medio: nec in prin^o igitur in fine ꝑlatōis est ꝑpō vocalis vera ɀ nō in prin^o nec in me^o si dicat: ꝑpō mentalis quā format ꝑferēs illā ꝑpōem: hō est aīal est vera in prin^o. g^o ɀ vocalis.

Rn̄^o ɀ nego ɔ̄ñam. qꝛ ꝑpō mentalis est res ꝑmanēs ɀ pōt tota eē simul ī pri^o ꝑlatōis: iō tūc pōt eē vera sic igitur in medio ɀ in fine. Sꝫ ꝑpō vocalis est successiua. ɀ qn̄ vna ps ē: alia non est. ɀ qꝛ ad veritatē cuiuscūqꝫ ꝑpōis requirit̄ q̄ actualit̄ sit vel fuit: ɀ in prin^o ꝑlatōnis: ꝑpō vocalis nec est nec fuit: iō tūc nō ē vera nec in medio ꝑpt̄ eandē cām: sꝫ in fine lꝫ tūc nō sit actu. tm̄ pri^9 fuit nō tota simul: sed successiue ps post ptē. Vn̄ sciendū q̄ ꝑpōibus ɀ oɀōib^9 vtendū est vt plēs: ɀ vt marie vt sapiētes. qn̄ non discordāt a plib^9. Nūc aūt per illā ꝑpōnē: ꝑpō ꝑlata est vera. nō intelligūt sapientes aliud. nisi q̄ auditoꝛ sciens virtutē significatōis natus est ita ɔcipꝫ quō ē

a ꝑte significati sicut ꝑ ꝓpōnē denotat. hᵒ aūt solū est in fine ꝓlationis ⁊ nō in prīcipio. iō illa ꝓpō solum est vera in fine: ⁊ non in prinᵒ. q² auditor audiens subiectū platum: nescit que erit copula vel p̄dicatū. q² si ꝓferens dicat hō nescit auditor vtrū post dicet: currit vel est aial. iō i̇ prinᵒ non pōt talˀ ꝓpō sibi significare verum in fine aūt ꝓlatōis q̄uis ꝓpō vocalis non sit: q² tū fuit lȝ successiue. iō manet illa ꝓpō in memoˢ audientis virtute cuꝰ intellectꝰ ꝯcipit illud qδ significat ꝓpō. ⁊ ꝙ ita est in re sicut ꝓpō signat. Et iō tunc primo ē sibi illa ꝓpō vera. iō non sequit̄ ꝓpō vocalis non est. gᵒ nō ē vera: sicut non sequit̄ ꝓpō vocalˀ non est gᵒ ex platione eiꝰ: ⁊ virtute memoᵉ remanentis: nō est auditor natꝰ ꝯcipere rē significatā ꝑ ꝓpōnem vocalē. q² non plꝰ denotat ꝑ illam ꝓpōnem. ꝓpō vocalis ē vera: nisi ꝙ ex eius ꝓlatōe ⁊ virtute habitus derelicti in memoria: sit auditor natus ꝯcipere ꝙ ita est in re sicut ꝑ ꝓpōem significatur. Ad principalia patet ex dictis.

## Questio. xiiii.

Utrum solꝰ actus voluntatis sit virtuosus necessario ꝙ non. q² oīs actus volūtatis pōt elici intentōe mala. gᵒ oīs actus volūtatis potest eē malus. Contra diligere deum est actꝰ virtuosus: ⁊ nō est alius q̄ virtuosꝰ gᵒ ille actus ē solus virtuosus. Ad qōnem dico: ꝙ ꝓpō exclusiua posita in qōne. h₃ duas exponentes. vnā negatiuam que ē: ꝙ nllꝰ actus aliꝰ ab actu voluntatis ē necessario virtuosus. Et aliā affirmatiuā. s. ꝙ aliquis actꝰ voluntatis ē necessario virtuosus. Quantum ad expositōem negatiuā. Dico ꝙ est simpˡr vera. q² oīs actus aliꝰ ab actu voluntatis q eit in ptāte voluntatis: sic est bonꝰ ꝙ pōt eē malꝰ. q² pōt fieri malo fine ⁊ mala intentōe. Simlˀr oīs alius actꝰ pōt elici naturalˀr ⁊ non libere: ⁊ nullus talis necessaᵒ est virtuosus. Preterea oīs actus alius a voluntate pōt fieri a solo deo: ⁊ ꝑ ꝯñs non est necessario virtuosus creature rōnali. Preterea q̄libet aliꝰ actus idē manens: pōt eē indifferent laudabilis ⁊ vituꝑabilis. ⁊ primo laudabilˀ ⁊ post vituꝑabilis s̄m ꝙ pōt successiue conformari voluntati recte ⁊ viciose. sicut patet de ire ad ecclesiam primo bōa intentōe ⁊ pꝰ mala intentione. Preterea nullus actꝰ est virtuosus vel viciosus nisi sit in ptāte voluntatis: q² nō est peccatum nisi voluntariū. sed alius actꝰ ab actu voluntatis primo pōt eē in ptāte volūtatis: ⁊ post nō. puta si aliquis dimittat se voluntarie in ꝑcipitium: ⁊ post peniteat ⁊ hēat actum nolēdi illū descensum meritorie ꝓpter deū: tunc in descendēdo non est in ptāte voluntatis. gᵒ ille actus nō est necessaᵒ viciosus. Circa expositōem affirmatiuā dico primo ꝙ de virtute sermonis nllˀs actꝰ ē necessario virtuosus. hoc ꝓbatur. Tum q² nullus actꝰ necessaᵒ ē. tum q² quilibet actꝰ pōt fieri a solo deo. ⁊ ꝑ ꝯñs non est necessaᵒ virtuosus. q² nō ē in ptāte volūtatis. tū alˀr pōt intelligi actum eē necessaᵒ virtuosum. ita ꝙ non pōt eē viciosus. stante ꝑcepto diuino. Simlˀr ꝙ talis actus nō potest cāri a voluntate creata nisi sit virtuosus. ⁊ sic intelligendo. Dico ꝙ aliqs actꝰ voluntatis ē necessario virtuosus. qδ ꝓbatur. q² iposssiᵉ ē ꝙ actꝰ ꝯtingent virtuosus ita ꝙ indifferenter pōt virtuosus eē vel viciosus. fiat determinate virtuosus nisi ꝓpter alium actum necessaᵒ virtuosum

hoc probatur: quia actus contingenter virtuosus. puta actus ambulandi: fit determinate virtuosus ꝓpter conformitatem ad alium actum. quero de illo actu Aut est necessario virtuosus modo predicto: ꝛ habetur ꝓpositum ꝙ est aliquis actus in voluntate necessario virtuosus Aut fit determinate virtuosus per conformitatem ad alium actum virtuosum ꝯtingenter ꝛ de illo est querendum sicut prius. ꝛ erit processus in infinitum. vel stabitur ad aliquem actum necessario virtuosum. Tertio dico ꝙ ille actus necessario virtuosus modo ꝑdicto est act⁹ voluntatis. quia actus quo diligitur de⁹ super oīa ꝛ ꝓpter se est huiusmodi. nam ille actus sic est virtuosus ꝙ non potest esse viciosus: nec pōt a voluntate creata creari nisi virtuose. Tum. quia quilibet ꝓ tempore ꝛ loco obligatur ad diligendum deum super omnia. ꝛ per ꝯñs ille actus non potest eē viciosus. Tum. qꝛ ille actus est principium oīum actuum bonorum. Preterea solus actus voluntatis est intrinsece laudabilis ꝛ vituperabilis. Preterea ſm sanctos nullus actus est vituperabilis vel laudabilis nisi ꝓpter intētionem bonam vel malam. Intentio autem est actus voluntatis. ergo ꝛc. Preterea ſꝫ Anselmū Sola volūtas punitur. quia sola peccat g°. Si dicat ꝙ deus pōt ꝑcipere ꝙ ꝓ aliquo tpe non diligatur ipse: qꝛ pōt precipere ꝙ intellectus sit sic intētus circa studium: vel alium actū: ꝛ volūtas similiter ꝙ nihil possit ꝓ illo tempore de deo cogitare. volo ꝙ volūtas tunc eliciat actū diligendi deum: tunc ille actus nō est virtuosus. quia elicitur contra preceptum diuinum. ꝛ sic actus diligendi deum super omnia: nō erit virtuosus. Respōdeo. si deus posset precipere sicut videtur sine contradictione. Dico tunc ꝙ voluntas non potest pro tunc talē actum elicere. quia ex hoc ipso ꝙ talem actum eliceret: deum diligeret super omnia: ꝛ per consequens impleret preceptum diuinū quia hoc est diligere deū super omnia diligere quicquid deus vult diligi. ꝛ ex hoc ipso ꝙ sic diligerꝫ: faceret contra ꝑceptum diuinum per casum: ꝛ per consequens sic diligendo deum: diligeret ꝛ nō diligeret. faceret preceptum dei ꝛ nō faceret. Posset tamē diligere simplici amore ꝛ naturali: que non est dilectio dei super omnia: sicut posito ꝙ aliquis credat deum ñ esse. non potest eū diligere. quia nihil potest diligi nisi illud qđ est: vel potest esse. Quarto dico ꝙ solus actus habitus voluntatis est intrinsece necessario virtuosus. quia quilibet alius inclinat indiffinite ad actus laudabiles vituperabiles Ad principale nego assumptū. qꝛ aliquis actus volūtatis nullo modo potest elici intentione mala: sicut patet ex predictis.

## Questio. xv.

Utrum rectitudo ꝛ deformitas actus differant a substantia act⁹ ꝙ sic. quia actus potest manere sine rectitudine ꝛ deformitate. ergo differt ab vtroqꝫ. Contra. rectitudo actus nō est qualitas act⁹. nec aliqđ accidens eius. g° est substantia act⁹. Ad qōnē dico vlt̄ ꝙ nunꝙ̄ actus ꝛ sua rectitudo differunt. qꝛ omnis actus rectus. Aut ē rectus eēntialr. aut per denoīatōnem extrinsecam. Si primo°: tunc substātia a-

ctus est sua rectitudo: quod p3 ex hoc ꝙ impossibile est ꝙ talis actus sit a volun-tate creata nisi sit rectus. Si 2°°. tunc iᵉ actus dr̃ virtuosus: qꝛ causatur ab actu essentialiter virtuoso. ad cuius confor-mitatem dicit̃ rectus. sed ꝓpter tale3 cã litatem vel conformitatem: nihil positiᵐ recipit actus exterior: sicut patet in vlti-ma questione primi quolibeti diffuse. iõ nunc transeo. Preterea difformitas ꝛ rectitudo non sunt accñs cuiuscũq3: qꝛ nesciunt qualitates eius: nec respect⁹ qꝛ tales respectus non sunt ponendi.

Scd̃o dico ꝙ aliquis est act⁹ qui nõ põt eẽ primo rectus. modo exposito in aᵃ questione. ꝛ aliquis actus est primo re-ctus. ꝛ postea difformis sicut est act⁹ con tingẽter rectus. Exemplũ primi: vt ama re deum ꝓpter se super oĩa. Exemplu3 secundi. vt ire ad ecclesiam primo ꝓpter honorem dei. scd̃o ire ꝓpter varã glori-am. Sed hic sunt dubia. Primũ est: quõ deformitas ꝛ rectitudo se habent re spectu actus. Secundum dubium est quia videtur ꝙ rectitudo sit aliquid di-stinctum ab actu. qꝛ cõmuniter dicitur ꝙ deformitas est carentia rectitudinis que debet inesse actui. ꝛ per consequens rectitudo cum insit actui: distinguitur ab actu. Preterea in peccato materia-le est actus: formale est carentia iusticie debite inesse actui. ergo distinguitur sicut materiale a formali. Ad primum isto rum dico ꝙ se habent ad actum in com muni: sicut inferiora ad suum superius. puta vt due singulares altitudines ad al titudinem in communi quia actus rect⁹ ꝛ actus deformis sunt duo singulares a ctus de quibus predicatur actus ĩ com muni. sicut superius de inferioribus: sed

etiam ad actus singulares ꝛ particulares se habent ꝙ possunt successiue conueni-re eidem per predicationem. ꝛ hoc prop ter assistentiam vel non assistentiam ali-cuius alterius actus. Exemplum ama-re patrem absolute sine omni circunstan tia: aliquando est actus rectus: aliquan-do deformis. quia ꝓpter assistentiam no ui actus. potest dici rectus. puta si hoc faciat propter preceptum diuinum. ꝓpt quem secundum actum: ille primus dicĩ tur rectus. ꝛ idem actus potest postea di ci deformis ꝓpter carentiam vnius act⁹ necessario virtuosi vel ꝓpter positionem alterius actus essentialiter viciosi: puta si velit illum actũ contrahere ꝓpter va nam gloriam. Et si queras vtrum talis actus potest sic successiue dici rectus vł deformis propter positionem alicui⁹ pru dentie vel intellectus. Dico ꝙ non. ꝛ hᵒ maxime verum est de actu meritorio. qꝛ nullus actus non meritorius potest di-ci de nouo meritorius. nisi quia contra-hitur vel cãtur ex amore dei. Similiter nullus actus est moraliter bon⁹ vel vir-tuosus. nisi sibi assistat actus volendi se-qui rectam rationem. vel quia causatur a tali velle. puta volo honorare patre3 vel contempnere honore3. quia volo fa cere ꝙ recta ratio dictat. Et propterea volo bene facere tibi. quia volo ꝙ ratõ dictat. ꝛ ideo nullus actus potest facere talem actum rectum vel deforme3. Re spectu autem alicuius actus nõ sic se ha bent rectitudo ꝛ deformitas successiue: quia amare deum super omnia propter se. est actus sic rectus ꝙ non potest fieri deformis. Ad secundum dico ꝙ illud dictum falsu3 est de virtute smonis. qꝛ rectitudo act⁹ nõ ẽ aliqđ absoᵐ iberẽs a

ctui.quia nec species:nec habitus. quia
ista stant cum actu deformi. Nec actus
intellectus. Tum quia actus intelle/
ctus non inest actui voluntatis. Tum.
qꝛ actus voluntatis nõ est rectus ꝓpter
actũ intellectus. Nec ꝓpter ipm põt fie/
ri rectus. g° rectitudo actꝰ necessa° erit
actus voluntatis. Sꝫ ille nõ est natꝰ in/
eẽ actui vicioso. qꝛ ꝯriant respectu eius/
dem obiecti. Nec rectitudo est respectu
cõformitatis ad prudentiã inherens a/
ctui. qꝛ talis respectꝰ non ẽ ponendꝰ. tũ
qꝛ si sit respectus erit intrinsecꝰ aduenien̄s
ꝛ hoc non põt eẽ nisi ꝑ nouũ fundamen
tum absolutũ. Dico g° ꝙ deformitas ñ
est carentia iusticie. vel rectitudinis de/
bite ineẽ actui. sed ẽ carentia rectitudinis
debite ineẽ voluntati: qđ non ẽ aliud dice
re: nisi ꝙ voluntas obligat aliquem actũ
elicere sm̃ ꝓceptũ diuinũ quẽ non elicit:
ꝛ iõ rectitudo actus non est aliud q̃ȝ ipe
actus q debuit elici sm̃ rectã rõneȝ. Ad
aliud dico. ꝙ illud dictuȝ de materiali et
formali ẽ falsum. qꝛ aut est peccatũ cõ/
missionis aut omissionis. Si primo mõ
est materiale sine formali. qꝛ ibi nõ est ca
rentia rectitudinis debite ineẽ actui. Si
2° modo tunc est ibi carentia que ẽ for
male sine materiali. Ad argumentum
principale nego ꝯñam. qꝛ ex illa de possi
bili non sequit̃ illa de ineẽ: sed tm̃ illa de
possibili. vt bñ sequit̃ actus põt manere
sine rectitudine ꝛc̃ ideo põt differre ab v
troqꝫ: sꝫ non sequitur. ergo differt ab v/
troqꝫ.

## Questio .xvi.

v Trum circũstãtie finis recta ra
tio ꝛ hmõi sint obiecta actꝰ vir
tuosi. ꝙ non. qꝛ obiectũ actus di
stinguitur a circũstãtiis actus: ꝓ eo ꝙ ob
iectum põt manere ideȝ ꝛ circumstantia
variari. Contra idem eẽt actꝰ virtuo
sus cũ tali circunstantia. ꝛ viciosus sine
ea patet de actu exteriori. Ad qõnem
dico ꝙ actus virtuosus ẽ duplex. vnꝰ q
ꝯtingenter ꝛ indifferenter põt eẽ virtuo/
sus ꝛ viciosus. Alius q sic est virtuosus
ꝙ nullo° põt eẽ viciosus. Primus a
ctus non hꝫ circũstantias ꝑ obiecto. qꝛ
talis non est virtuosus nec viciosus: nisi
ex assistentia vel carẽtia alterius actus
boni vel mali. a quo dependet in aliq° ge
nere cãe. ꝛ ille actus põt eẽ idem circũstã
tiis talibus ꝛ fine. Scõs actus hꝫ ꝑ
obiecto circũstantias: qđ ꝓbo. qꝛ alr̃ se/
querent̃ duo incõueniẽtia. $p^{m}$ ꝙ nullꝰ
actus eẽt intrinsece ꝛ necessario virtuo/
sus. sed solũ ꝯtingenter cuius oppo$^{m}$ pri/
us ꝓbatum est. Scõm est ꝙ de actu nõ
meritorio fieret actus meritoriꝰ ꝑ positi
onem alicuius actꝰ mere natural̃ primũ
ꝓbatur sic. quẽcunqꝫ actũ respectu quo
runcũqꝫ obiectoꝝ alioꝝ a recta ratione
põt voluntas elicere: põt elicere sine ea
cũ sola apphensione illoꝝ obiectoruꝫ h°
patet. qꝛ sicut voluntas põt velle absti/
nere ꝓpter deum loco ꝛ tpe mediante a/
ctu dictatiuo intellectus: ita potest velle
abstinere propter deum loco ꝛ tempore
cum sola apprehensione illius propositi/
onis bonum est abstinere propter deum
loco ꝛ tempore sine omni assensu respe/
ctu eiusdem. hoc supposito. Tunc que/
ro. Aut ista volitio est virtuosa intrinse
ce aut non. Si sic. Contra. Non elici
tur conformiter recte rationi: que neces
sario requiritur ad actum intrinsece. vir
tuosum ergo non est virtuosa itrĩsece.

Et si dicat: ꝙ illa volitio elicitur con
formiter recte rõni habitual̃r lꝫ nõ actu
alr̃: ꝛ h° suffic̃ ad h° ꝙ actꝰ sit ꝟtuosus

Contra recta ratio debet dictare ꝙ volendū est abstinere ꝓpter deū. q꞉ sic ē dictatū a recta rōne. Aliter non esset recta rō: sed erronea. Sed nolitio habēa deū ꝛ alias circūstantias sine recta rōne ꝓ obiecto nō est eadē numero cū volitione que haberet rōem rectā ꝓ obiecto. ꝓpter variatōem obiecti. ergo ille actus voluntatis qui nō habet rectā rōem ꝓ obiecto nō est natus elici cōformiter recte rōni. sed vnus alius actus alterius speciei haberet rectā rōem ꝓ obiecto. ꝛ ꝛ nō ille. Si aūt dicat ꝙ talis act⁹ nō est virtuosus ꝓpter defectū prudentie. Cōtra pono ꝙ tunc coexistat act⁹ prudentie. ꝛ tunc quero. vtrū ille actus voluntatis sit virtuosus vel non. Si non. Nulla causa istius pōt dari: nisi quia recta rō non est eius obiectū. quia nullum aliud obiectū requisitū deficit per casuȝ ꝛ recta rō coexistit. Si sit virtuosus sequitur ꝙ actus nō prius virtuosus mō fit v̾tuosus ꝑ solā coexistentiā prudētie Et tunc cum voluntas possit conseruare primū actū stante prima apprehensione cōplexi: destructo illo actu prudentie ꝓpter aliquod mediū sibi apparens sequitur ꝙ idem actus numero fieret iteruȝ non virtuosus. quia non coexistit prudentie. ꝛ per cōsequēs erit virtuosus cōtingenter. Et ita si sit virtuosus intrinsece ꝛ necessario oportet ꝙ habeat rōneȝ rectā ꝓ obiecto. ꝛ ille solus erit necessario virtuosus. Scdm̄ ꝓbatur ex primo quia sic per solam positōem actus prudentie fieret virtuosus actus ipi⁹ voluntatis qui primo non erat virtuosus ꝓpter carentiā talis actus cum actus ille prudentie sit mere naturalis: ꝛ nullo mō in potestate nostra: sequit̄ ꝙ de actu nō virtuoso fieret virtuosus. ꝛ econuerso per positōem ꝛ destructōem alicuius mere naturalis. ꝙ nullomō est in potestate nostra. Et de nō digno vita eterna fieret dignus vita eterna per aliqđ mere naturale quod nullomō est in ptāte nostra. Preterea ꝓbatur ꝙ finis est obiectū act⁹ virtuosi. Tū q꞉ quādo voluntas diligit aliqđ ꝓpter finē magis diligit finem. quia ꝓpt̄ vnum quodqȝ ꝛc. Tū q꞉ si eēnt duo actus respectu diuersoꝝ obiectoꝝ quoꝝ vn⁹ esset causa alterius. si illa duo obiecta diligerent̄ vnico actu: illud obiectū esset primū cui⁹ act⁹ esset causa alterius. qn̄ diligūtur distinctis actibus: sed si quis diligit finem: vno actu: ꝛ illud ꝙ est ad finē alio actu actus respectu finis esset causa actus illius quod est ad finē. ergo qn̄ diligo aliquid ꝓpt̄ finē vnico actu: finis est obiectum principale respectu illius actus. Idē patet de loco ꝛ tēpore ꝙ sunt obiecta. Aliter esset actus volūtatis ita ꝑfecte virtuosus sine illis sicut cū illis qđ est falsum q꞉ velle comedere est actus virtuosus si velit loco ꝛ tēpore. ꝛ aliter est magis viciosus q̄ȝ virtuosus. Dico g° breuiter ꝙ oēs circūstantie sūt obiecta ꝑcialia actus necessario virtuosi ꝛ finis est obiectū principale. Sed hic sunt dubia. primū videt̄ ꝙ circūstantie nō sunt obiecta. Primo. q꞉ idē nō pōt esse circūstantia ꝛ actus. q꞉ actus nō variatur ad variatōem circūstantie: ſȝ variatur ad variatōem obiecti. Ista antē a pbis ponūtur circūstātie: g° ꝛc. Preterea tūc idē esset act⁹ volēdi ꝛ nolēdi. diligendi ꝛ odiēdi. q꞉ aliquis odit pctm̄ ꝓpter deū tanq̄ȝ finē: ꝛ ille act⁹ si termiaret̄ ad deū: eēt act⁹ diligēdi. q꞉ est act⁹ meritorius ꝛ vt termiaret̄ ad pctm̄ est act⁹ odiendi. ergo ꝛc. Scdm̄ dubiū est ꝙ vi/

detur ꝙ finis nō ē obiectū pͥcipale ac
tus virtuosi. qꝛ actus principaliter intē
tus a volūtate est obiectū pͥmariū: ⁊
principale illiꝰ actus: sed ille est actꝰ ex
terioꝛ: puta qn̄ aliquis vult ire ad eccle/
siā ꝑpt honorē dei. hic enim ambulare
ad ecclesiā principaliter intendit. gͦ.
Ad primū illoꝝ dico. ꝙ nō sunt circun/
stantie respectu actus necessario ⁊ intrī
sece virtuosi: sed respectu eiꝰ sunt obiec
ta. Sunt aūt circūstantie respectu cuiꝰ
cunq₃ actus qui solū dicitur virtuosus
per denoīatōem extrinsecā: per confoꝛ/
mitatē ad actū necessario virtuosum. qꝛ
quilibet talis actus pōt semꝑ idē rema
nere circūstantiis variatis. sicut pōt esse
actus ābulandi ad ecclesiā ꝑpt bonū fi
nē ⁊ malū cū recta rōne ⁊ contra recta₃
rōem. Ideo respectu talis actus ista di·
cunt̄ circūstantie. Actus aūt intrinsece
virtuosus variatur ꝑ variatōem cuius/
cūq₃ circūstātie. qꝛ variato obiecto nō
pōt esse idē actus ꝑpter transitū a con/
tradictorio in ꝯtradictᵐ. Ad aliud dͦ
ꝙ idē actꝰ pōt hēre diuersas denoiatōes
vt termiat̄ ad diuersa obiecta sicut est i
ꝓposito. Iō nō est incōueniēs ꝙ idē ac/
tus denoīet̄ dilectio ⁊ odiū respectu di/
uersoꝝ obiectoꝝ. Ad 2ᵐ dubiū dͦ ꝙ
finis est obiectū pͥcipale actꝰ virtuosi
intrinsece. ⁊ hoc. qꝛ dilectio finis pͥnci
paliter intēditur. sed actus exterioꝛ est
obiectū cōe isti actui volūtatis ⁊ mul/
tis aliis sicut aliqͣ pōt ire ad ecclesiā ꝓ/
pter amorē dei vel vanā gl'iam. ⁊ sic de
aliis circūstātiis. ⁊ semꝑ mutat̄ actꝰ vo/
luntatis: sicut variat̄ circūstātia. sed ac/
tus exterioꝛ est semꝑ idē obiectū respec/
tu oim̄ illoꝝ actuū. ⁊ iō est obiectū cōe.
Et finis est obiectū pͥcipale. Ad ar
gumēta pͥcipalia patet ex dictis respe
ctu cuius actus sunt circunstātie. ⁊ re/
spectu cuius sunt obiecta.

## Decimaseptima qō.

Trum doloꝛ ⁊ delectatio ap/
petitus sensitiui causant̄ im/
mediate a rebus extra. ꝙ sic.
quia tales passiones nō possunt esse si
ne re extra. ergo dependent a rebus ex̄
in aliquo gn̄e cāe. Nō nisi in genere cāe
efficientis. gͦ. Cōtra. iste passiones ma/
nent corrupta re extra gͦ. Hic pͦ vidē
dum est an doloꝛ ⁊ delectatio appetitus
sensitiui distinguātur ab actu. 2ͦ ad qōnem.
Circa pͥmū dico ꝙ q̄uis volū
tas simul dū h₃ tristiciā vel delectatōe₃
habeat actū volendi vel nolendi distinc
tum ab istis passionibꝰ: tn̄ appetitꝰ sensi
tiuus nō h₃ simul actus distinctos a do
loꝛe sensus ⁊ delectatione: sed illi actus
imediate sequūtur apprehentionē sensi/
tiuā. quia nec per experientiā. nec per rō
nē pōt ꝓbari ꝙ ibi sit tal' multitudo. qꝛ
si aliqͣ actꝰ siml' eēnt cū istis illi eēnt actꝰ
fugiēdi desiderandi. qꝛ aliū nō apperēt i
appetitu sensitiuo ꝓuii dilectiōi ⁊ dolo
ri: sed isti nō manēt cū eis. qꝛ illud est ge
neralit̄ verū ꝙ doloꝛ sensus ⁊ delecta°
nunq̄₃ sunt respectu rei absentis. sed re/
spectu rei pn̄tialiter habite. Actus autē
desiderandi ⁊ fugiendi in appetitu sensi/
tiuo sunt semꝑ respectu absentiū. ergo
isti actus nō manēt simul cū doloꝛe ⁊ de
lectatōe sensus respectu eiusdē obiecti.
l₃ forte possit respectu diuersoꝝ. Circa
2ᵐ dͦ ꝙ doloꝛ est duplex. quidā manet
in absentia rei sensibilis. quidā nō manꝫ
Exēplū primi post ꝯbustionē. ꝑcussionē
⁊ vulneratōem manet doloꝛ qui frequē
ter sine apprehensione cātur sicut patet

a dormiente qui aliqñ ꝑcutitur: ⁊ nõ ꝑcipit. Exẽplum secundi est de dolore: q causatur a visione tẽporis visibilis. q̃uis forte qñq; remaneat horror ex memoria rei ingerentis dolorẽ. De primo dolore dico. ꝙ nõ causatur a sensibili exteriori. quia dolor nunq̃ causat̃ sine sensatione: sed qñq; ante sensatõem sensibile extra corrũpitur. sicut patet si aliquis ꝑcutitur dormiendo: ⁊ statim ante sentatõem post ꝑcussionẽ sensibilẽ extra corrũpit̃. R° dico ꝙ talis dolor causatur imediate ex apprehensione. q2 sensatõe existẽte: põt esse dolor. ⁊ ip̃a nõ existẽte: nõ põt esse dolor: ergo sensatio est ei⁹ cã. De 2° dolore dico ꝙ q̃uis non maneat naturaliter nisi p̃nte sensibili. nõ tñ cãtur a sensibili extra. sed a sensatõne quia sufficit ꝙ sensibile sit cã apprehensionis. que apprehensio sit cã doloris. q2 si deus ꝯseruaret talẽ visionẽ siue sensationẽ: ⁊ destrueret sensibile: adhuc illa sẽsatio cãret dolorẽ. Sed hic sunt du^a. primũ est: quõ cãtur dolor qui manet in absẽtia sensibilis. cũ ille dolor qñq; cãetur post corruptõem sensibilis. Secũdum dubiũ. vtrũ dolor ⁊ delectatio causetur ab actu desiderandi ⁊ fugiendi.

Tertiũ est quia videt̃ ꝙ dolor ⁊ delectatio ⁊ similit̃ tristicia ⁊ delectatio in voluntate. possunt esse aliqñ respectu obiecti absẽtis nõ habiti. q2 quilibet experit̃ ꝙ si videat obiectũ delectabile: ⁊ desideret. ⁊ nõ assequatur desideratũ. adhuc delectatur tam in appetitu sensitiuo q̃ intellectiuo. Similiter aliquis apprehẽdit bellũ futurũ qđ sensus refugit. ⁊ voluntas nolit. statim cãtur tristicia in volũtate. ⁊ tñ illud bellũ nõ est habitũ. g° ⁊c. Ad p^m illoꝝ dico ꝙ a sensibili: qđ natũ est sentiri. puta mediantẽ percussione vel vulneratõne cãtur aliqua qualitas corporalis que post corruptõem sensibilis sentitur: ⁊ ex illa sensatione cãtur dolor imediate. Ad 2^m dico. ꝙ non. Tum. q2 desideriũ ⁊ fuga sunt respectu obiecti nõ habiti. quia vn⁹ desiderat ꝙ iam h;. tum quia illud ꝙ nõ est qñ non est: nõ põt esse causa alicui⁹. sed quando dolor est delectatio de aliquo obiecto cessat actus desiderandi. sicut qñ aliquis appetit aliquod obiectũ: ⁊ habet illud: tũc delectat̃ ꝑ experientiã: ⁊ tũc corrũpit̃ actus desiderandi. Ad tertiũ dico. ꝙ nec tristicia nec delectatio ẽ respectu absentium nõ habitoꝝ. respectu quoꝝ sũt actus desiderandi ⁊ fugiendi. Nec ĩ appetitu sensitiuo nec in voluntate: s; sũt respectu actus apprehensiui. quo obiectum desiderandi apprehendit̃. vel respectu actus desiderandi vel fugiendi vł respectu vtriusq;. Et oẽs isti actus actualiter habentur in illo qui delectatur. Similiter in voluntate sunt respectu intẽtionis ⁊ volitõis. vel nolitõis. quia de illis delectatur voluntas. vel tristatur. et nõ de actu desiderato põt em̃ sensus interior apprehẽdere actus sensus exterioris secundũ phm̃. ⁊ actũ desideranddi. ⁊ fugiendi. Et talis actus apprehensiuus causat immediate dolorem vel delectationem in appetitu sensitiuo.

Eodemmodo est de intellectu. ⁊ voluntate ꝙ actu voluntas non delectatur in actu quem desiderat patet. quia aliquis potest velle ⁊ desiderare comedere: ⁊ potest nolle absolute carentiã illius actus comedendi. quo tamen caret actualiter. ⁊ scit se carere illo actu. Et per consequens volendo ⁊ desiderando

comedere tristaret̃.ergo talis nõ põt de-
lectari in actu comestionis q̃zdiu nõ ha-
betur. Ad arm principale dico.ꝙ cõ-
sequētia nõ valet q: sufficit ꝙ res extra
sit causa cause.

## Questio.xviii

Utrum virtutes morales sint circa passiones.sic̃ circa materiā.ꝙ nõ. q: sunt actus virtutū.ergo nõ sunt materia virtutū. Ad opm est aristo.scḋo ethicoꝝ. Ad q̃õnem dico primo.ꝙ materia accipit̃ dupliciter.s.ꝓprie put est altera pars cõpositi.ꝛ sic nõ accipitur hic.Aliter accipitur ĩpropꝛie ꝓ obiecto.sicut dicim⁹ ꝙ illud de quo est aliq̃ scientia est ms scientie.ꝛ sic accipitur materia hic.scꝫ ꝓ obiecto. Secundo dico ꝙ virtus moralis dupliciter accipit̃. Primo° ĩpropꝛie ꝓ aliqua qualitate derelicta post act⁹ appetitus sensitiui que est qualitas corporalis inclinans ad actus appetitiuos de q̃ qualitate dictū est in 2° quolibet aliter accipitur ꝓ habitu virtuoso volūtatis

Per hoc ad q̃õem dico. ꝙ virtutes q̃ sunt quedā qualitates corporales non habent passiones ꝓ materia siue ꝓ obiecto:sed passiones sunt actus illaꝝ virtutū ꝛ causant̃ ab illis habitibus mediante apprehentõe.ꝛ illud idē ꝙ est obiectū siue materia actus:est obiectū virtutis causantis talē actū ꝛ correspõdentis tali actui.ꝛ hoc est generaliter verū Secundo° virtus est circa passiones sicut circa materiā.quia passiones sunt obiecta cõia actus ꝛ habitus virtuosi essentialiter.q̃uis nõ oĩs talis virtus habeat passiones ꝓ obiecto.Nam quedā virtus est circa passiones sicut circa obiecta ꝯmunia.quedam circa operationes si ue executiones exteriores.sicut circa materiam vel obiectum. Exemplū primi temperentia ꝛ eius actus hꝫ passiones pro obiecto sed iusticia non habet passiones sed operationes exteriores ꝓ obiecto ꝛ materia.sicut bona equaliter distribuere.equaliter diuidere ꝛc̃. Naꝫ actus iusticie est velle tales operationes debitomodo exercere.ꝛ per consequens ille operationes sunt obiecta illorum actuum.ergo ꝛ habituum ad tales actus inclinantium quia hoc est generaliter verum.quia idem est obiectum habitus ꝛ actus correspondentis. Si dicatur: ꝙ idem est obiectum actus voluntatis ꝛ passionis. Dico ꝙ non.sed nunq̃ꝫ aliqua virtus voluntatis habet pro obiecto omnes passiones. Dico ꝙ quelibet passio potest esse obiectum voluntatis: ꝛ alicuius virtutis: quia quelibet põt imperari a voluntate:sed non potest esse vna virtus omniū passionū. Sic dico ergo ꝙ habitus virtuosus voluntatis habet duplicē actum.vnum elicitum ab habitu.ꝛ aliū actum in appetitu sensitiuo qui est obiectum habitus.sicut est obiectum actus eliciti ab habitu. Ad principale patet ex dictis ꝙ passiones sunt actus eliciti ab habitibus corporalibus: sed sunt obiectū siue materia virtute in voluntate.

## Decimanona questio.

Utrum aliquis põt mereri vel demereri ꝙ non.quia act⁹ meritori⁹ ñ ē totalit̃ ĩ ptãte hoïs g° ꝑ illū nõ meret̃ hõ. aña pꝫ.q: ad illū actū requiritur charitas que nõ ē ĩ potestate hoïs.ꝯña patet de se. Ad oppositum est fides. Ad questionem d° ꝙ sic.ꝙ ꝓbat̃. Tum quia hõ põt lauda

biliter ꝛ vituperabilit̃ op̱ari. ꝛ ꝑ ꝯñs me
reri ꝛ demereri. tñ. quia hõ est agens li-
beri. ꝛ oẽ tale põt mereri ꝛ demereri. tñ
quia multi actus sunt ĩputabiles hoĩ. g°
per illos põt mereri ꝛ demereri. Sꝫ hic
sunt dubia. pᵐ quia videt̃ ꝙ illa arᵃ nõ
ꝯcludunt. quia oĩa illa arᵃ eque ꝓcedũt
de dãnatis. sicut de viatore. Nã dãnat⁹
agit vituperabiliter. Similiter est agẽs
liberũ. similiter actus sunt ibi ĩputabiles
Sc̃dm dubiũ qꝛ videt̃ si hõ põt mere
ri vel demereri in ꝑuo tp̃e merebit̃ ꝑmi
um infinitũ vel infinitã penã pᵐ pꝫ. qꝛ
sicut patet in alio quolibꝫ: quilibet põt
mereri aliquod certũ premiuꝫ ĩ istanti.
g° continuo hui⁹ actus ꝑ plura instanᵃ
est maioris ꝑfectõis. qꝛ suppono ꝙ act⁹
sit eque intensus. ꝛ per ꝯñs ꝯtinuatio ꝑ
infinita instantia est infinite ꝑfectõis. et
ita actus continuat⁹ ĩ paruo tẽpore ha
beret infinitũ premiũ. Secundũ ꝓbat̃
eodẽ mõ: qꝛ malus in vno instanti me-
retur aliquã penã: ꝛ in plurib⁹ maiorẽ
ergo infinitis maretur infinitã penã per
illã ꝓpõem famosam vbi pluralitas ar-
guit maiorẽ perfectõem ibi infinitas ar-
guit infinitã. Ad primũ illoꝝ põt dici
ꝙ dãnati possunt demereri. quia possũt
elicere actus ĩputabiles eis. sed nõ pos-
sunt mereri ꝙ deus nõ vult coagere ad
faciendũ actũ meritoriũ Contra: tunc
demon nõ esset in termino ex quo possit
demereri. Preterea tunc sua pena
esset augmẽtabilis in infinitũ. qꝛ sicut
augetur demeritũ augetur ꝛ pena. Ad
primũ põt dici ꝙ demon est in termino
q̃stum ad statũ merendi quia nõ põt me
reri. ꝛ in termĩo q̃stum ad penã que ẽ ca
rentia visionis diuine. qꝛ illa nõ põt au
geri in eo. sed nõ est in termĩo quantũ ad
alias penas accidentales. Ad aliud

potest dici ꝙ ex mia dei fieret status in
pena sua post iudiciũ. ita ꝙ tunc nõ de-
mereatur amplius. Contra. tunc po-
terit elicere actus malos sponte. Po
test dici ꝙ tunc eliciet actus malos qui
tñ ex mia dei nõ erunt demeritorii. quia
tunc nõ demerebitur q̃uis esset natus
demereri ꝛ puniri. ꝛ ita erit status post
iudiciũ quia tunc nõ augebitur pẽa ei⁹
Ad 2ᵐ dubiũ dico ꝙ ꝯña nõ valet.
quia nullus põt mereri in pluribus in-
stantibus nisi mereatur in infinitis ĩstã-
tibus. Contra semꝑ stat arᵐ. quia me
rito instantaneo correspõdet premiũ. g°
infinis meritis instãtaneis correspondet
infinitũ premiũ. Dicendũ ꝙ infinita
premia correspõdent: sed oia illa faciũt
vnũ premiũ finitũ sicut infinite sunt par
tes albedinis acquisite per motũ. ꝛ tamẽ
oẽs ille faciũt vnã albedinẽ finitã. Un-
de dico ꝙ si premium esset indiuisibile: ꝛ
nullomõ diuisibile. tunc dificile esset sol
uere argumentũ. qꝛ tunc oportet dicere
ꝙ ibi premiũ correspõdet ꝑti tẽporis. et
toti. imo vni instanti ꝛ magno tpi. Cõ
tra. quia videtur ꝙ oꝫ dicere ꝙ infinitis
instãtibus correspõdent infinita premia
distincta: qꝛ si premiũ esset oino indiuisibile
necessario acqrit̃ ĩ. φ. Si istati daret̃ pro
merito tũc ergo vel ĩ illo instãti ꝛ ꝑ il-
lo instanti in quo elicitur actus merito
rius: dabit̃ illud idẽ premiũ: ꝛ ꝓ toto tẽ
pore seq̃ñte quo ꝯtinuatur actus qd vi-
detur absurdum. ꝙ tantũ premiũ detur
ꝓ merito in instanti. quantũ pro quoli-
bet toto tẽpore ꝛ pro quolibet instanti
illius tẽporis. vel dabitur aliud: ꝛ aliud
premiũ ꝛ pro quolibet instanti illius tẽ
poris distinctũ premiũ ꝛ indiuisibile. et
sic in paruo tẽpore meriti haberet quis
infinita premia quod est falsum. ideo oꝫ

ponere premiũ diuisibile in infinitum. ꝛ tunc merito in principio instanti correspondet certũ premiũ. Sed pro nullo instanti post correspondet certũ premium secundum se totũ. ita ꝙ ipm ꝛ quelibet pars eius correspondeat merito alicuiꝰ instanti post. Et causa est quia non põt post primũ instans mereri vel continuare actũ per vnũ instans. nisi continuet ꝑ infinita. eo ꝙ instans non est imediatuꝫ instanti. ꝛ si certũ premiũ scđm se totum correspondet cuilibet instanti. statim in paruo tẽpore corresponderent infinita. sicut concludit ratio. Ideo dico ꝙ cuilibet instanti post primũ instans correspondet premiũ: sed nõ aliquod certum per se totũ quin aliqua pars illius premiũ correspondeat alteri instanti ꝛ sic in infinitũ. Et sic non seqtur ꝙ actui meritorio continuato per pũũ tẽpus corrñdeat pmiũ infinitũ: sꝫ bene verũ ẽ ꝙ certũ premiũ 2m se totũ correspondet tempori: ita ꝙ totum toti correspodet tempori. ꝛ pars parti. ꝛ ita minori tempori corresponder minus premium: ꝛ maiori maius. Si dicat: ꝙ cuilibet instanti post primũ instans correspondeat aliqđ premiũ. Aut ergo maius. Aut equale. aut minus. Si primo mõ: vel secundo. habetur ꝓpositũ. Si 3° mõ: tunc illud minus licet nõ sit equale premio corrñdi primo instanti est tamen equale p̃mio correspondenti oĩbus aliis instantibus illius tẽporis cum actus sit eque intensus in oĩbus instantibus: ꝛ tunc ita habetur propositũ. Respõdeo ꝙ nc maius nec minus. nec equale proprie secundũ se totũ correspondet. imo sic nullum sibi corrñdet premiũ. Sꝫ sic actui in quolibet instanti post primum correspondet premiũ. quia in quolibet instanti. verũ est dicere ꝙ plus meruit ꝙ̃ prius sed nõ aliquid plus scđm se totum sicut per motũ localẽ in quolibet instanti plꝰ acquiritur de spacio: ꝛ tamen nõ acquiritur aliqđ secundũ se totũ. Ita ꝙ nulla eius pars priua fuerit acquisita. vñ breuiter dicendũ est sicut dictũ est in primo quolibet soluẽdo arm zenonis de motu.

Si dicat in primo instanti ꝑ te. meretur aliquod certũ premiũ ſm se totum: quare nõ eodẽmõ in aliis. Respõdeo ꝓpter contradictõem que sequitur ꝙ ĩ paruo tẽpore meretur quis premiũ infinitũ intensiue. Sed quõ tunc intelligitur illa ꝓpositio famosa. vbi pluralitas arguit ꝛc. Potest dici ꝙ est vera vbi pluralitas est sine infinitate. ꝛ aliter non In ꝓposito aũt non potest aliquis mereri per plura instantia nisi per infinita. mereatur. Nec põt mereri duas partes premii: nisi mereatur infinitas partes. quia post primã partem premii. nõ est dare aliquã partẽ aliã primo seqũtẽ sicut nec in motu locali. Nisi eñi ista propositio fomosa sic intelligatur: sequeret ꝙ si quis mereatur per duo instantia mereatur infinituũ premiũ: quia non põt mereri per duo nisi mereatur per infinita. Eodẽmõ per oĩa soluendũ est argumẽtum de infinitate pene. Aliter dicunt aliqui ꝙ homo nõ põt mereri in instanti sed tantũ in tẽpore. Ad arm principale nego ꝯñam. quia añs est verum. f. ꝙ nullus actus meritorius est totaliter in ptãte nostra. sic ꝙ quodlibet principium requisitũ ad talẽ actũ sit in potestate nostra. tamen actus voluntatis sic est in ptãte nostra ꝙ quocũqꝫ alio principio posito potest adhuc voluntas libere actum suũ elicere: ꝛ non elicere. ꝛ hoc ad actum meritoriũ sufficit. ꝛ sic meretur

voluntas.

## Questio vicesima

Trum necesse sit ponere aliquē habitū. ꝙ nō. quia omīa possunt saluari sine habitu. Nō actus pōt elici presente obiecto sine oī habitu: ergo nulla est necessitas ponēdi habitū. Contra. actus generat habitū. ⁊ nō generat nihil. ergo habitꝰ ē aliquid. Ad qōem dico primo. ꝙ necesse est ponere habitum in corpore. ꝙ patet. quia poᵃ executiua corpalis ꝑ multos actus elicitos pōt incōsimiles actus in quos nō potuit ante vel saltē non ita faciliter ante tales actus sicut: patet in scriptoribus textoribus: ⁊ in aliis artificibus. ergo in illis potentiis est aliquid additū vel ablatū. sed non apparet ꝙ aliquid sit ablatū. ergo dicendū est ꝙ aliquid sit additū illud autē voco habituz

Secundo dico ꝙ non pōt sufficiēter probari. ꝙ aliquis habitus sit ponendꝰ in appetitu sensitiuo. quia oīa que experimur in nobis post frequētiā actuum appetitus sensitiui. possumꝰ quandoqz experiri in nobis post transmutationem corporalē sine frequentia actuū appetitus sensitiui. sicut patet in alio quolibet diffuse. ideo nunc transeo Tertio dico ꝙ in potentia apprehensiua sunt ponendi habitus. quia post frequentiaz actuū ymaginandi redditur quis prōptus ad ꝯsimiles actus. ⁊ nullomō redditͬ prōptus ante oēm actū ymaginandi. gͦ ex illis actibus generatͬ habitus. Si dicat fantaᵃ aliquando erit in actū ymaginandi ⁊ loquendi sine actu consimili ꝑuio. sicut patet in freneticis furiosis qui habent multos actus ymaginandi. ⁊ mͬta loquūtur que nunq̄ꝫ prius in sanitatē ymaginabantur. sicut dormientes somniant multa que prius nō ymaginabantͬ

Respondeo ꝙ in talibus est multitudo actuū diuersimode ordinatoꝝ. qꝛ. isti actus aliter ordinantur ī sanitate ⁊ ī infirmitate. ⁊ aliter in vigilante ⁊ dormiēte. sed quilibet illoꝝ actuum presupponit actum sibi consimilē in sanitate: ⁊ in vigil-ǝte. Et istomō videtur dormiens formare ꝓpōes. ⁊ syllogisare. quia vigilans audiuit ꝓpōes ⁊ syllogismos vel partes illoruz. ⁊ tunc ymaginatur illa q̄ audiuit. ⁊ ꝓpter diuersam dispositōem corporalem alio ordine ymaginatur tales actus vel voces. Quarto dico. ꝙ in intellectu necesse est ponere habitū quia post frequētiam actum intelligēdi redditur promptus ⁊ inclinatus ad consimiles actus. ⁊ nullomodo ante oēm actum. Tum quia intellectus esset eodem modo in potentia ante oēm actū. ⁊ post quod falsum est. quia post primū actuz intelligendi destructo obiecto vel absente: pōt intellectus in aliquos actꝰ in quos non potuit ante primum actum. ⁊ ista est ratio phi. 3ͦ de aīa ponendi habitus intellectuales. qꝛ habitu intelligimus cum volumus destructo obiecto.

Quinto dico. ꝙ maior est difficultas de voluntate. quia voluntas non potest aliquod velle nisi cognitum. Et ita faciliter potest elicere actum. ita perfectum in prima cognitione: sicut post multos actus elicitos. ideo difficile est probare necessitatem ponendi habitum in voluntate. Potest tamen rationabiliter sustineri ⁊ persuaderi. tum quia facilius erit in actū post multos actꝰ q̄ꝫ ante ceteris paribꝰ Etiā magis inclinatͬ

ad actum ⁊ intensiorē actū elicit vel pōt
elicere voluntas post multos actus ꝙ̄
ante ceteris pibus in pte sensitiua. Exem
plū ꝯtinens hȝ prauas ꝯcupiscentias ⁊ ñ
sequit̄ eas: prius tñ ante act⁹ voluntatis
sequebat̄ eas. ⁊ non est hic aliq̄ variatio
in pte sensitiua. sed p⁹ multos act⁹ volū
tas est inclinata ad non ꝯsñduȝ eas ⁊ pri
us non. Alr̄ non eēt continens. Tum q̄
post multos act⁹ dilectōis magis inclia/
tur voluntas ad diligendū ꝙ̄ ante. tum
q̄ post multos actus elicitos circa aliqḋ
obiectū cum maiori difficultate ⁊ tristi/
tia: pōt elicere actum ꝯrium ꝙ̄ ante oēm
actum: sicut quilibet expit̄ in se. g° neces
se est ponere habitū generatum ex illis a
ctibus. Ad argumentū principale pȝ
ꝙ non possunt saluari sine habitu.

## Questio xxi

Trum habit⁹ sit cā effectiua a
ctus. ꝙ non. q̄ tunc hītus esset
poten⁸. q̄ nihil efficit aliqd nisi
potentia. Contra. habit⁹ est cā actus
q̄ act⁹ dependet ab habitu. ⁊ non nisi a
cā effectiua. g°. Ad q̄ōnem dico ꝙ ha
bitus est cā effectiua act⁹. ꝙ pȝ. q̄ illud
a quo dependet aliquid: qḋ sine illo nul/
lo mō pōt eē: est cā eius. sed act⁹ sic depē
det ab habitu. ergo est cā. ſȝ non nisi effe
ctiua. pȝ inductiue. igr̄. Preterea qñ
aliquid pōt effectiue in aliqd in qḋ pri⁹
non potuit. hȝ aliqd qḋ est cā effectiua
eiusdem. vel caret de nouo aliquo impe
dimento. pȝ qñ candela illuminat medi/
um ꝑpter amotiōem obstaculi. sic est de
habitu. Nam añ habitum non pōt quis
in actū in abñtia rei. sed qñ hȝ habituȝ
pōt in absentia rei. ⁊ ibi nō ē aliqḋ im/
pedimentū amotū. g° habitus est causa.
Preterea illud q° posito: ponit̄ actus
⁊ quo non posito non pōt poni naturalr̄
est cā illius. sic est de habitu. g°. Alr̄ enī
totalr̄ frustra poneretur: nec esset necessi
tas aliq̄ ponendi habitū. Contra. q̄
prim⁹ actus non cāt̄ur ab habitu. g° nō
omnis act⁹ cāt̄ur ab habitu. Prete/
rea in cāis efficientibus eēntialibus: nō
est circul⁹. sed act⁹ est cā efficiens habi/
tus. g° habitus non est cā actus. Pre
terea illud sine quo pōt aliqd esse non ē
cā eius. sed actus pōt eē sine habitu. pȝ
de primo actu. Preterea. habit⁹ est
ponendus ꝑpter delectatōnem. vt aliqs
delectabilr̄ operetur: ⁊ non ꝑpter actiuita
tem. Preterea si bīti habitū inclinā
tem ad actum peccati mortalis: puta ad
faciendū aliquo tpe ꝯtra p̄ceptum diui/
num infundat̄ grā. talis habet habitum
pfectum. ⁊ tñ non pōt elicere actum pec
cati. ⁊ loquor de actu intrinsece vicioso
q̄ ille non stat cum grā. Ad primum
istoꝝ dico ꝙ prim⁹ actus non cāt̄ur ab
habitu: sed ab aliis cāis. ꝙ patet. q̄ pri/
mus actus est cā efficiens hītus. g° non
cāt̄ur ab eo. q̄ idem numero nō pōt esse
cā ⁊ effectus respectu euisdem. sed prim⁹
actus qui cāt̄ur in potentiis apprehensi/
uis in absentia rei cāt̄ur ab habitu. ideo
non dixi ꝙ omis actus cāt̄ur ab habitu.
Ad aliud dico ꝙ in cāis eēntialib⁹ po
test eē circulus ꝙ̄tum ad speciē: sed non
ꝙ̄tum ad idem numero. Nunc aūt vn⁹
act⁹ est cā hītus. s. primus. q̄ sine eo nō
pōt eē habitus naturalr̄. ⁊ postea habi/
t⁹ est cā non illi⁹ actus sed alterius. ⁊ il
le actus bñ augmentabit illum habituȝ
Contra. ꝑbo ꝙ habit⁹ ille sit cā eius
dem act⁹ numero. q̄ actus prim⁹ gene/
rans habitū pōt continuari cum habitu
⁊ tunc habitus ille generat⁹ ꝯseruabit il
lum actū. Rñdeo ꝙ non est incōueni/

ens q effectus sit ꝯseruatiuꝰ sue cause efficientia in eodē subiecto. ꝛ ita est in proposito q habitꝰ generatꝰ ex actu primo melius conseruat illum actum quē possēt ꝯseruari sine illo habitu. Ad aliō dico q effectus diuersi eiusdem speciei: possunt eē a causis diuersarum specierū licet non idem effectus. patet de calore qui pōt esse ab igne ꝛ a sole: ita est in ꝓposito. Primus actus pōt causari ab obiecto sine habitu. ꝛ alius actus eiusdē speciei non potest causari nisi ab habitu.

Ad aliud dico q habitꝰ non est tm̄ ponendus ꝓpter delectatōem. sed aliquando requiritur habitus vt actus sit. patz de actu causato in potentiis apprehensiuis in absentia obiecti. Aliqn̄ requiritur habitus vt actus sit intensior. Aliqn̄ vt actus facilius eliciatur: sicut patet in precedenti questione. Dico vltra q aliqs habitus inclinat delectabiliter ad actuz puta habitus diligendi. Et aliquis inclinat tristabil'r. puta hītꝰ odiendi ꝛ hᵒ fz q actꝰ eliciti sunt delectabiles vel tristabiles. Ad vltimū dico q habens talez habitum intrinsece viciosum cum gratia: potest elicere actus sm̄ inclinationez habitus. sed tunc gratia corrumpetur. Et ideo stante gratia: non potest talem elicere. Si autem dicat q experientia est ad oppositum. dico q nō. qꝛ actus quos experimur cum gratia sunt in parte sensitiua: non in voluntate. Ad principale dico q non est potētia: sicut auctores loquuntur de potentia. quia vocant potentiā illā que potest elicere ꝛ recipe diuersos actus ꝛ contrarios. ꝛ sic non ē in potentia.

## Questio. xxii.

Vtrum inclinaᵒ habitꝰ differat realr ab habitu q nō. qꝛ habitus inclinat voluntatē qn̄ ē sub actu ꝯrio. ꝛ ꝑ ꝯn̄s inclinaᵒ habitus non dr̄t ab habitu. qꝛ si eēt actus: habitꝰ nō staret cum actu ꝯrio. Sed ꝯ inclinaᵒ forme est actꝰ forme. gᵒ differt a forma.

Ad qōnem dico q inclinatio forme ī portat quandā actiuitatē vel quendā nisum siue conatū sine quo potest eē forma. Hoc aūt non pōt eē nisi actus. ideo dico q inclinatio distinguitur a forma. Assumptū pz. nam habitus aliqn̄ inclinat aliqn̄ non inclinat intellectum. Nam dormiēdo non expitur aliqs se inclinatū ad intelligendum. sed statim cū euigilat: expitur se inclinatum. gᵒ ibi fit transitus de ꝯtradictorio in ꝯdictoᵐ. ꝛ per ꝯn̄s aliquid est i intellectu qn̄ vigilat. qō non ē ibi quando dormit. hoc aūt non pōt esse nisi actus. qꝛ habitus est idem in dormiente ꝛ vigilante. Similiter graue i loco ꝓprio non inclinat̄ ad actum. qꝛ inclinᵒ ē respectu rei absentis nō habite. sed qn̄ est extra locum ꝓprium: tūc inclinat̄ ad actū sed grauitas manet vtrobiqz. gᵒ inclinare est actū cāre qō reputo verum.

Contra qn̄ materia est sub vna forma inclinat̄ ad aliam ꝛ appetit eā ꝛ tamen materia non causat nec agit. Preterea graue qn̄ quiescit super trabē: iclinatur deorsum ꝛ tn̄ tunc nullum actuz elicit. Preterea habitus ꝛ passiōes sensitiue inclinant voluntatem: q̄uis nihil causent in ea. Ad primū illoꝝ dico q inclinaᵒ siue appetitus multiplr accipit. s. large ꝛ stricte. large accipiendo inclinatōem nō est aliud q̄z eē in potentia in aliqd sine oī inclinatōe ꝛ actiuitate in ꝯᵐ ꝛ sic materia ē in potenᵃ naturali ad formam. ꝛ inclinat̄ ad eā. ꝛ sic nō intelli

git illa qō. Alr accipit stricte ſm q̄ addit aliqd vltra eē in potēa receptiua : puta actiuitatē. ⁊ sic materia non inclinatur ad formā. q2 sic accipiēdo inclinationem nihil inclinatur ad ꝯria. Nec aliqd agens naturale q̄ sic inclinat ē indifferēs ad ꝯria: siue idē receptiuum naturale nō inclinat ad ꝯtraria. Nec ē indifferens. q2 breuiter sic inclinare est idē q̄ cāre vel agere. Ad aliud de graui dico q̄ qñ graue quiescit sup trabem. sp inclinatur deorsum et actiue. q̄ p3 ex hoc q̄ continue agit in substentās ipsum: intm q̄ nisi sit magna resistētia frāgit vel diuidit vel expellit ipm sustentans. ⁊ tandē descendit. vñ ita bñ inclinatur actiue qñ qescit : sicut qñ frangit ⁊ descendit. s3 vna sua actio est debilitatio virtutis resistentis. Alia actio est diuiso vel expulsio ligni. Ad aliud dico q̄ habit⁹ ⁊ passiones sensitiue ꝓprie loquendo nō inclinant volūtatem nisi qñ ꝯsentit eis mediante volitiōe. Et ita si voluntas nolit illas passiones ⁊ nolit elicere actum ſm habitū: non inclinabūt voluntatem. ⁊ ista ē inclinaº quam homo difficulter vincit. q2 cum difficultate pōt non cōsentire talib⁹ passionib⁹:
Ad principale dico q̄ habitus nō inclinat potentiam qñ est sub actu ꝯrio.

Explicit tertium quolibetum. Incipit quartum.

## Questio prima.

Utrum quilibet effect⁹ habeat cām finalem distinctā ab efficiente. q̄ non: q2 de⁹ est causa finalis ⁊ efficiens eiusdem effectus. gº non sp cā finalis distinguit ab efficiente. Cōtra. si non. tūc nō eēnt quattuor cause distincte. Hic pº videndum est quō finis est cā. 2º ad qōnem.

Circa pm dico q̄ cālitas finis non est aliud nisi eē amatū ⁊ desideratū ab agente efficaciter: ꝓpter qd amatū fit effect⁹. Unde sicut cālitas materie nō est aliud q̄3 informari forma: ⁊ cālitas forme nō est aliud q̄3 informare materiam: ita cālitas finis est amari ⁊ desiderari efficaciter: sine quo amore vel desiderio nō fiet effectus. Ex isto p3 q̄ cā finalis ⁊ efficiēs distinguunt. hº est diffinitōes exprimentes qd nois eaꝝ sunt diuerse. q2 diffiº cāe finalis ē eē amatum ⁊ desideratū efficaciter ab efficiente ꝓpter qd amatū fit effect⁹. Diffiº cāe efficiētis est ad cui⁹ pñtiā sequit aliud. Et aliqñ vna istaꝝ diffinitionū ꝯuenit vni ⁊ alia alteri. ⁊ aliqñ pñt competere vni. Ex quo p3 vltra q̄ finis aliqñ est cā qñ non est: q2 finis aliqñ desiderat qñ non est. q2 nō est aliud finē esse cām q̄3 desiderari vel amari mō ṗdicto: Unde hº ē speciale in cā finali q̄ pōt cāre qñ nō est: sicut si forma posset informare qñ non eēt. posset esse cā qñ nō ess3 gº cum finis pōt desiderari qñ non ē: potest eē cā qñ non ē. Si dicat illud qd nō est: nō est cā alicui⁹. diº q̄ falsum ē. s3 o3 addere q̄ nec ē nec amat: nec desideratur ⁊ tūc bene sequit q̄ nō est cā. Nunc aūt finis pōt amari ⁊ desiderari: q̄3uis nō sit ⁊ iō pōt eē cā finalis q̄3uis non sit. Circa 2m dico q̄ aliter dicendū est ad qōnē ſm veritatē fidei. ⁊ alr diceret q̄ nullaȝ auctoritatē recipet. Nam ſm veritate3 fidei quilibet effect⁹ h3 cām finalem ꝓprie loquēdo dc cā finali: s3 nō sp h3 cā3 finalem distinctā ab efficiēte. q2 qñq3 idē est cā finalis ⁊ efficiens. sicut de⁹ q̄ est efficiens ⁊ finis multoꝝ effectuum saltem

semp deberet eē finis sm rectā rōnem.
Sȝ nullā auctoritateȝ recipiens diceret
ꝙ non pōt ꝓbari ex ꝑ se notis:nec ꝑ ex/
ꝑientiam ꝙ qlibet effect⁹ hȝ cām finalē
nec distinctā nec indistinctā ab efficiente
qꝛ nō pōt sufficiēter ꝓbari ꝙ quilibet ef
fectus hȝ aliquam cām finalē.Et si que
ras vtrū cālitas cāe finalis sit distincta
a causalitate cāe efficientis. Rñº ꝙ a
liqua sic:aliqua nō.nā qñ eadē est cā fina
lis ⁊ efficiens:tūc nō distinguunt̃. Quā
do aūt sunt diuerse tunc distinguunt̃. qꝛ
ex hº ꝙ est cā efficiens:nō sequit̃ ꝙ sit fi/
nis nec eꝯ. Sed hic sunt aliq̄ dubia
priᵐ qꝛ videtur ꝙ descriptio cāe finalis
nō sit bene data. Nā aliq̄s pōt odire ali/
quē ꝓpter qd̄ odium facit aliquid:puta
ꝑcutit ⁊ illi⁹ effectus est aliq̄ cā finalis.
⁊ non nisi ille odit⁹.ergo aliqñ cālitas fi
nis est eē oditum ꝓpter qd̄ ⁊c. Secū
do.qꝛ aliquis pōt amare aliqueȝ ꝓpter
quem tñ amatum non oȝ ꝙ faciat effcm̄
Tertio aut finis cāt ꝑ realitateȝ ꝓpri
am ⁊ hoc nō.qꝛ qñ effectus cātur. finis
non ē. Aut cāt ꝑ aliquid supplens viceȝ
eius puta ꝑ amoreȝ ⁊ illud est cālitas ef
ficientie. Quarto.qꝛ agentia natura
lia:⁊ simlr̄ agētia a ꝓposito in prima co
gnitione ⁊ volitōe agunt ꝓpter finem et
tñ non agūt ꝓpter aliquem finē amatū.
Quinto.qꝛ cā finalis est nobilior ali
is cāis.sed illud qd̄ amatur ⁊ desiderat̃
ꝓpter qd̄ agens agit:non semp ē nobili
us.gº. Scd̄m dubium.qꝛ videt̃ ꝙ ꝓp
ter rōnem naturalem oȝ ponere ꝙ quili
bet effect⁹ hȝ cām finalem. Tuȝ qꝛ per
cām finalem rñdetur ad q̄ōnem : ꝓpter
quā cām effectus fit.⁊ oīs questio talis
querit cām. vt si queratur q̄re isti pugn̄t
Rñdetur vt diuitur. Tum qꝛ alr̄ non
pōt saluari quare aliq̄s nouiter exit de
ꝑtio in actum.qꝛ alr̄ oīa agentia age
rent a casu. Tum qꝛ agentia naturalia
agunt ꝑ determinata media:sicut effect⁹
natus ē agi. Tum qꝛ alr̄ in nulla actiōe
eēt error.qꝛ non plus intenderet vnū q̄
aliud. Ad primū istoꝝ dico ꝙ descrip
tio ista est bene data. Ad ꝓbationem di/
co ꝙ cā finalis odii est ipse odiens. qꝛ ip
se amat seip̄m ꝓpter quem amatuȝ odit
aduersarium. Cā aūt finalis ꝑcussionis
est afflictio aduersarii.quā ꝑcutiens desi
derat. Aliter enī non ꝑcuteret nisi deside
raret eius afflictionem. Et ita semp cāli
tas finis est eē amatum ⁊ nō eē oditum
qꝛ ille oditus non ē cā finalis. Ad ali
ud dico ꝙ cālitas finis est amare efficaci
ter ꝓpter qd̄ ⁊c.⁊ nunq̄ aliq̄s amat sic
quin sequatur effectus:nisi impediatur.
Si autem sit amor sub conditione tunc
nō est amor efficax. Ad tertium dico
ꝙ finis sic causat ꝑ realitatem ꝓpriam:
quia sua ꝓpria realitas desideratur. nec
oportet ꝙ illa realitas existat quādo ef/
fectus causatur:sicut prius dictum est.
Ad aliud dico ꝙ agentia naturalia
⁊ similiter agētia a ꝓposito in sua prima
cognitione ⁊ volitione. nō habent cām
finalem preamatam a voluntate creata
sed solum a deo qui est superius agens.
Ad quintuȝ dico ꝙ omne illud quod
est causa finalis sm rectam rationem est
nobilius aliis causis vel saltem eque no
bile. Aliter potest dici ꝙ semp finis ē no
bilior aliis causis vel in re vel in reputa
tione:vel appreciatione voluntatis.
Si dicat hec propositio effectus pro
ducitur sufficienter verificatur per po/
tentiam agentis ⁊ patientis.ergo super
fluunt alie cause. Rñdeo ꝙ non re/
quiritur existentia finis ad hoc ꝙ effe/
ctus ꝓducit̃:tñ in agentib⁹ a ꝓposito re

quiritꝙ finis ametur ⁊ desideret effica/
citer. Ad 2^m dubiū dico ꝙ oēs rōnes
phī ꝯcludunt de agente ꝙ pōt sine varia
tione agentis ꝯcurrentis ⁊ passi: ⁊ aliarꝫ
dispositionū peccare ⁊ deficere. hmōi su
lū ē agens liberꝫ: qd pōt in sua actōe pec
care ⁊ deficere. qūticūqꝫ oīa alia vnifor
miter se hēant. De aliis aūt agentibꝰ nō
ꝯcludunt ꝙ hēant cām finalem. Vñ ad
p^m arg^m diceret sequēs ꝓcipue ad rōnē
naturalem ꝙ qō ꝓpter qd non hꝫ locuꝫ
in actionibꝰ naturalibꝰ. qꝛ diceret ꝙ nl'
la est qō querere ꝓpter qd ignis genera
tur sed solū hꝫ locum in actōibꝰ volun/
tariis. ⁊ iō bene querit ꝓpter qd isti pu/
gnant. qꝛ voluntarie pugnant vt dñent
Et euidenter pōt ꝓbari ꝑ exꝑientiam. ⁊
non alr ꝙ agens liberum agat ꝓpter fi
nē. In talibꝰ actionibꝰ aliqñ effectꝰ hꝫ
cām finalem distinctā ab efficiēte: aliqñ
non distinctā. Ad aliud dico ꝙ agen^a
naturalia a^a a voluntate exeunt de ocio
in actū. qꝛ nunc ē amotū impedimentuꝫ:
puta qꝛ nunc ignis approximat ligno: ⁊
prius non. ſꝫ agens liberꝫ exit in actum.
qꝛ voluntas intēdit finē. Ad aliud di
cu ꝙ ꝯcludit de agente libero qd nō plꝰ
inclinatur ex natura sua ad vnum effe/
ctum q̄ꝫ ad alium. sed de agente natu/
rali non ꝯcludit. qꝛ tale agens ex natura
sua inclinat ad dterminatum effectū. sic
ꝙ oppo^m effectū non pōt cāre. pꝫ de ig^e
respc̄u caloris. Ad aliud dico ꝙ sic agūt
ꝑ dteriata me^a ex nat^a sua. qꝛ na^a sua h^o
nece^o reqrit. Ad vltimū dico ꝙ ꝯclu/
dit de agente libero. qꝛ in a^o agente non
ē ꝓprie error. qꝛ nihil intenditur a tali a
gente. ⁊ iō quicqd euenit naturalr euēit.
⁊ nō errore. Ad principale dico ꝙ iō
dicunt quattuor cāe distincte. qꝛ frequē
ter sunt distincte lꝫ non sp. qꝛ ex hoc ipo
ꝙ aliquid est cā finalis. non sequit ipm
eē efficiens. nec eꝯ^o.

## Questio .II.

Utrum pōt sufficienter ꝓbari ꝙ
deꝰ est cā finalis alicuꝰ effectꝰ
ꝙ sic. qꝛ phī hoc tenuerunt. g^o
ꝑ rōnem. Ad oppo^m. qꝛ si hoc possit
ꝓbari. tunc posset ꝓbari ꝙ deꝰ sit cā ef
ficiens alicuiꝰ qd falsum est. ꝯña pꝫ. qꝛ
quilibet effectus hñs cām finalem. het
cām efficientē: sed talis effectus non pōt
eē cā efficiens nisi deus. qꝛ tunc illa esset
prior deo. g^o. In illa qōne p^o premit
tam aliq̄ necessaria ad ꝓpo^m. 2^o ad qō/
nem. Primū est ꝙ finis est duplex. s.
finis ꝓamatus ⁊ ꝓstitutus a volūtate. pu
ta qñ aliquis oꝑatur ꝑꝑ se amatum vel
ꝓpter amicū amatū. Alius est finis intē
tus ab agente: q q̄uis est primū in inten
tōe est tñ vlti^m in execntione. ⁊ talis fi/
nis sp est terminꝰ ꝓductus vel oꝑatio
ꝓducta. De illo 2^o fine non est qō. quia
nullum ē dubiū: ꝙ deꝰ non est cā finalis
cuiuscūqꝫ illo mō. qꝛ tunc deꝰ eēt poste/
rior aliquo: qd est falsum sicut effectꝰ ꝓ
ductus ē posterior ꝓducente. Intelligi
tur g^o qō de fine primo^o. Scdo pre
mittendū est circa istam materiā ꝙ non
pōt sufficiēter demrari nec sciri nec ꝑ pri
cipia ꝑ se nota: nec ꝑ exꝑientiam ꝙ agēs
de necessitate nature agat ꝓpter talē cāꝫ
finalem ꝓdesideratā ⁊ ꝓstitutam a volun
tate ⁊ hoc: qꝛ actio talis agentis sine va
riatione talis agētis aut passi aut alicu/
ius ꝯcurrentis ad actōem nunq̄ꝫ variat
sed sp vniformiter sequit actio. Et iō nō
pōt ꝓbari ꝙ tale agens agit ꝓpter finē.

His premissis di^o p^o ꝙ lꝫ questio ge/
neraliter ꝓponat ⁊ indifferenter tñ itel/
ligitur principalr de cāusalitate finali dei

respectu intelligentiarum. Et dico φ nõ
põt ꝓbari sufficienter φ de⁹ sit causa fi
nalis scđe intelligentie in se. Nec ẽt sui
effectus. q2 scđa intelligentia est agẽs ꝑ
cognitõem libere aut naturalr̃. Si pri⁰
tūc nõ põt ꝓbari φ de⁹ sit cã finalis sue
actionis. q2 ipsam põt eẽ finis prestitut⁹
a volũtate sua ex quo agit libere. Si 2⁰
mõ non põt ꝓbari φ alr̃ habeat finẽ φ̃
agens naturale sine cognitõe. φ si agit ꝺ
necessitate nature. nõ oportet φ plus ꝺ
terminetur ad aliquem effectum φ̃ agẽs
sine cognitione. q2 eius effectus nõ varia
tur nisi per variatiõem agẽtis vel passi.
vel alterius ꝯcurrentis. Nec põt ꝓbari
φ deus sit cã finalis scđe intelligẽtie in
eẽndo. q2 non põt demonstrari ex per se
notis: nec expꝛiẽtia φ est aliqa effectus a
quocũqȝ ꝓducibilis: nisi effect⁹ quos ex
ꝑimur inter ista inferiora: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ po
test ꝓbari φ scđa intelligentia hȝ cãȝ ef
ficientẽ: nec per ꝯñs finalẽȝ. Scđo di⁰
φ ñ põt ꝓbari φ ds sit cã final' agẽtis na/
turalis sine cognitõe q2 tale agẽs vnifor
mit̃ agit effectũ suum siue de⁹ intendat
siue non. Preterea nõ põt ꝓbari suf
ficienter φ sunt alia ꝓducibilia p̃ter ista
generabilia ꝛ corruptibilia: sȝ non põt ꝺ
monstrari φ deus sit cã efficiens oĩum
naturalr̃ ꝓductoꝝ sicut in prima qõne
dictũ est. g⁰ nec finalis. Tertio di⁰ φ
põt euidenter sciri ꝑ expꝛientiam φ deus
põt eẽ cã finalis effectuum ꝓductoꝝ ab
agentibus liberis hic inferius. q2 quili/
bet experitur φ põt facere opa sua ꝓpt̃
honorem dei. siue ꝓpter deũ tanq̃ ꝓpter
cãm finalem. Quarto dico ꝓpter ar
gumentũ principale φ supposito φ pos/
sit ꝓbari sufficienter φ deus sit cã fina/
lis scđe intelligentie ꝛ alioꝝ hic inferius
tñ non põt demonstrari φ sit cã efficiens
illi⁹ effectus. q2 qñqȝ effectus ꝛ finis ꝺi
stinguunt. g⁰ ex hoc φ aliqs est finis: nõ
sequitur φ sit efficiẽs alicui⁹. ꝯña patet.
Aña ꝓbatur. q2 qñqȝ aliquis agit opa
sua ꝓpter amicũ tanq̃ ꝓpter cãm fina
lẽ ꝗ amic⁹ nihil facit ad illa opa. g⁰ eodẽ
mõ aliquis põt facere opa ꝓpter deum.
lȝ deus nihil faciat de illis operibus.
Contra. quelibet res ꝑticularis plus
appetit salutẽ vniuersi q̃ sui. g⁰ plus ap
petit bonũ rectoris vniuersi q̃ sui. Ante
cedẽs pȝ. q2 graue naturalr̃ ascẽdit ne sit
vacuũ: qđ non faceret nisi intẽderet bo^m
rectoris vniuersi. Preterea phi po/
nunt φ prima intelligentia mouet scđaȝ
sicut amatum ꝛ desideratũ. Tunc quero
aut sic mouere est scđam cape eẽ a pri/
ma: ꝛ hoc negas aut sic mouere est φ ad
hoc φ scđa intelligentia moueat ꝛ cau/
set aliquid: amat primũ. ꝛ tunc prima ẽ
finis effectus scđe intelligentie. Con/
firmatur q2 si mouet sicut desideratũ. g⁰
cãt desiderium in scđa intelligentia: sed
actus scđe intelligentie est ei⁹ substantia
Preterea aliter eẽnt plura nece⁰ eẽ
quoꝝ vnum non dependeret ab alio.
Preterea ꝑ se notum ẽ φ primo enti
ꝯuenit oĩs perfectio simpl'r. sed φ om/
nia dependeant ab eo sicut a fine est ꝑfe
ctio simpl'r. Preterea alr̃ eẽnt duo fi
nes vltimi quoꝝ vnus non dependet ab
alio: Preterea ratio dictat φ vniũ v/
niuersum ordinat̃ ad vnum principem:
sicut exercit⁹ ad ducem. Preterea in
nullo genere cãe sunt duo prima. Pre
terea Cõmentator. 12. metha. cõmẽ. 36
dicit. φ finis efficit desiderium eoꝝ q̃ sũt
ad finem. ꝛ desiderium eoꝝ est eoꝝ sub̃a
ꝛ loquit̃ de intelligẽtiis. Prec^a cãtio fi
nis respectu alicuius ẽ cãtio: vel requi/
rit cãtõem effectiuã alicuius cãe respcũ

eiusdem. Si g° deꝰ sit cā finalis scōe in telligentie maxīe in cēndo. vel deus erit cā efficiēs illiꝰ intelligenͤ vel aliq̄a erit cā efficiens: et hoc nō. q2 illa cā efficiens eēt prior deo. Preterea dubiū ē de in tentōe phī in illa materia. Ad pm isto rū nego añs. q2 nulla res pticularis plꝰ appetit bom vniuersi q̄3 sui: nec rectoris vniuersi q̄3 sui. Ad pbatōem dico ꝙ gra ue ascendit ne sit vacuū non pter aliqd bonū rectoris vniuersi. S3 q̄re nūc mo uetur ne sit vacuū et priꝰ non: s3 alio° mo uet alias dicet. vñ per hoc nihil remo uet vel accrescit rectori vniuersi. Ad aliud dico. ꝙ phī posuerunt illud tanq̄3 pbabile. s3 non tanq̄3 sufficienter demō stratū. q2 non pōt demōstrari ꝙ sit ama tus vel desideratꝰ ab aliquo. Ad ꝯfirma tōem dico ꝙ non sequit̄ mouet sicut de sideratū. g° cāt desiderium sicut nō sequi tur sanitas nō habita mouet ad bibēdū potionē amaram: sicut desideratū. g° sa nitas efficit desideriū illud. Similr non sequit̄ deꝰ facit aliqd pter seipm ama tum. g° ipse efficit desideriū in se. Ad aliud dico ꝙ non pōt demōstrari qn sint multa necesse eē: quoꝝ nullū depēdet ab alio. et hoc forte posuerunt phī de intel ligentiis. Alr pōt dici ꝙ non sequit̄ ꝙ sunt multa necesse eē: si deꝰ non est cā fi nalis oīum. q2 non pōt demōstrari ꝙ q libet finis vltimꝰ sit necesse eē. Si dicat finis vltimꝰ aut ē ingenerabil̄ et incor ruptibil̄ aut non. Si sic. g° est necesse eē. si nō. g° si cātur h3 cām finalem. et de illa quero. et sic in īfinitū. Rñd° ꝙ non pōt demōstrari ꝙ sit ingenerabil̄ et non seq̄t̄ euidēter. cātur g° h3 finē3. q2 diceret ad uersarius ꝙ cātur naturalr et non libere Nunc aūt dictū est ꝙ non pōt euidenter sciri ꝙ effectꝰ naturalr pductus h3 cā3 finalem. Jō dico ꝙ ista ꝯñā est necessa de facto est finis vltimꝰ. g° est necesse eē tñ illa ꝯñā nō est naturalr euidens. Ad aliud pōt negari maior. q2 forte creduñ est ꝙ p° enti ꝯuenit oīs pfectio simplr citer. Alr pōt concedi maior et tūc mi nor nō est naturalr euidens. Unde phī ponerent ꝙ nō est perfec° simplr ꝙ deus intelligat a° a se. s3 impfec°. q2 tunc vile sceret intellectꝰ eꝰ: ita diceret in pposi to. Et si dicat a quocūq3 negat̄ oīa depē dere ab eo sicut a fine vltimo. ipm ē imp fectū. di° ꝙ h° non pōt naturalr pbari.

Ad aliud dico ꝙ non pōt demrari qn eiusdē effectꝰ sint duo fines vltimi: sicut aliq̄s pōt ire ad tabernā ad comedendu3 et bibēdū tanq̄3 pter duos fines. et vtrū q3 pōt eē cā sufficiens istiꝰ ambulatōis. q2 si nō iret ad comedendū adhuc suffici enter iret ad bibendū et ad comedendū si nō iret ad bibendū. Alr pōt dici ꝙ l3 eiusdē effectꝰ nō possint eē duo fines vl timi: tñ diuersoꝝ effectuū possūt eē duo vltimi fines. Et ita diceret̄ in pposito ꝙ vnꝰ est finis vltimꝰ vnius effectꝰ et ali us alteriꝰ. Ad aliud dico ꝙ nō pōt dē monstrari ꝙ vniuersum ordinat̄ ad vm principē in desiderādo. Ad aliud di°: ꝙ nō pōt demrari qn sint duo pri° in eo dē genere cāe. Ad aliō di° ꝙ si ꝯmen. posuit vltim finē agere desideriū in scōa intelli° respc̄u sui effectꝰ: dic̄ hoc tanq̄3 pbabile. q2 hoc nō pōt demrari. Si aūt posuit ꝙ est cā final̄ ipsiꝰ scōe intelli°: tē o3 ꝯcedere ꝙ ē efficiēs ipsiꝰ. Ad aliō di° ꝙ primā intelligentiā vel deū eē cām finalē respc̄u scōe intelli°. pōt intelli du pliciter. v°° ꝙ sit cā final̄ effectꝰ scōe in telli°. 2°° ꝙ sit cā final̄ efficiētis im effc3 s. ipsiꝰ scōe intelli° in se. P°° intelligen do nō sequit̄ ꝙ sit cā efficiēs aliciuis ex

b° ꝙ est cā finalis: q: pōt sufficienter di ci ꝙ scda intelli^a mouet ꝛ cāt effectum suū ꝓpter primam intelligentiā amatā ꝛ et desideratā: cū hoc ꝙ prima intellige^a nihil causet: sicut nec finis efficiēs dici/ tur nō efficit i^m effectū eo ipso ꝙ est cā finalis. Sz 2°° intelligēdo primam i/ telligentiā eē finē scdē: ꝛ supposito cum b° ꝙ sit tm̄ v^a prima intelligētia. tunc ex hoc ꝙ ē cā final' pōt demrari ꝙ est cau sa efficiēs. q: si prima sit cā final' scdē in eēndo. g° scda hz cām efficientē: non po/ sterlorē se: q: posterius nō cāt prius. g° priorem. sz ꝑsuppo^m ē nihil eē prius ea nisi vna prima q ē ds. g° necessa° cābi/ tur a prima itelli^a. Si aūt ponerent plu res intelli^e prime. tūc nō posset demrari q: posset dici ꝙ vna intelligētia p^a est fi nis scdē intelli^e ꝛ vna a^a efficiēs ꝛ sic es/ sent duo p^a. tūc ista intelligētia nō eēt se cūda s: 3^a. Ad vlti^m di° ꝙ intentio phi fuit ꝙ p^m ens sit cā final' aliorꝝ sz nō effi ciens. q: posuit ꝙ corpa celestia cū aliis cāis inferiorib⁹ ꝓducūt aia ista inferio ra. Ad principalia pz.

## Questio .iii.

Trū ds repñtet creaturas. ꝙ sic q: sic intellecto deo. intelligeren tur oēs creature: sicut intellecto repñtatiuo: intelligunt oia repñtata.

Contra ds ē cogn° oium creaturaꝝ g° oēs repñtat. Ad qōnem di° ꝙ rep/ sentare capit multiplr. v°° p illo quo a liquid cognoscit: ꝛ sic repñtans ē cogni° ꝛ repñtare est eē illud quo aliqd cogno/ scit. sicut cognitōe aliqd cognoscit. a°° ac cipit repñtare p illo q° cognito aliqd ali ud cognoscit. sic imago repñtat illū cui° ē imago p actū recordādi. 3°° accipitur repñtare p aliq° cāute cognitōem sic ob

lectū cāt cognitōem. p°° accipiēdo repñ/ tare. d° ꝙ ds repñtat oia. q: sua eēntia ē cogn° oium: sz sic ñ repñtat nisi sibi q: cognitōe sua nullus ali⁹ cognoscit nisi ipse sol⁹. 2°° loqndo de repñtatiuo d° ꝙ possibi^e ē ꝙ repñtat aliq̄ alicui alteri. Et b° sine ds cognoscat intuitiue sui abstra/ ctiue. q: repñtare non ē aliō nisi ducere intellectū in cognitōem recordatiuā. vel memoratiuā alicui⁹ creature. ꝛ b° nō in primā cognitōem simplicē: ꝛ ꝓpriā crea ture. sz in scdam cōez notitiā si sit simplex vel incōpositā ꝓpriā creature. sicut p b° ꝙ video p imaginē pauli: nō ducor in pri mā notitiā pauli. q: illa ꝑsupponit ꝛ na turalr cātur a paulo solū. sz in notitiam aliquā ꝯpositā ꝓpriā paulo. vel forte in notitiā cōem. Ita aliqs cognoscēs deū ducit p notitiā memoratiuā ad cognoscē dū de creatura pri⁹ visa: sic hō cogitādo de deo. recordat de vno scō hoīe quem pri⁹ vidit. Si dicat: cogni° recordati ua cātur solū p silē: ds aūt nulli ē silis. re spondeo ꝙ nō solū cātur p sile. sed ēt per dissile. sicut aliqs p v^m ꝯ^m recordatur ō alio ꝯ°. 2°° loquendo de repñtatiuo: sic ds voluntarie repñtat oia. q: cāt quācū qz cognitōem creature: sicut placet sibi.

Ex istis patet ꝙ vidēs diuam essenti am nō necessario videt oia. sed solū illa quorum cognitōem deus in eo vult cau sare. q: essentia sua non est cā naturali/ ter representans sic loquendo: sed volun tarie causans cognitionem cuiuscunqz.

Sed contra. deitas est cognitio per te. ergo eodem modo representat quo representat cognitio. sed si vnus ange/ lus videret in mente alterius. hanc pro positionem: homo est animal. posset esse certus ꝙ ipse format talem ꝓpositio/ nem. ergo cum cognitio dei sit per/

fectissima videndo illã cognitõem. possꝫ aliquis certificari ꝙ de⁹ intelligit talem ꝓpõnem. Preterea notũ est cuilibet fideli ꝙ res ẽ talis qualẽ de⁹ vult eaꝫ eẽ gͦ si beatus videat volitionem dei: qua vult antichristum fore in a. videtur qꝺ põt certificari ꝑ hoc ꝙ antixp̃s erit i a. ⁊ ita arguo in oĩbus alũs. Ad pᵐ istorum ꝯcedo ꝙ eẽntia diuina est cognitio creature. ⁊ ꝙ vn⁹ angel⁹ videt in mente alterius hanc ꝓpõnem hõ est aĩal. Et tñ videndo diuinã eẽntiam non põt videre qꝺ intelligit istã ꝓpõnem. sortes sedet Et cã est. qꝛ ꝓpõ que cõponitur ex cognitionib⁹ ẽ real̃r in mente. angeli iõ potest videri. Non aũt est real̃r in deo sed tm̃ obiectiue. iõ non põt tm̃ intelligendo cognitõem dĩnam ꝑ modũ recordatiõis intelligere illã ꝓpõnem. si ꝑiua illã ꝓpõnem intellexisset sicut quelꝫ res tã creata q̃ꝫ icreata põt ducere in recordatõꝫ alteri⁹. Ad aliud diͦ ꝙ hec vl̃is est vera: ⁊ nota q̃libet res ẽ talis q̃lem ds̃ vult eã eẽ. tñ hec est falsa: de q̃libet re scitur a me ꝙ ipsa ẽ talis q̃lẽ de⁹ vult eã eẽ. qa multe sunt res de quib⁹ nescio vtrũ sint volite a deo. Sicut hec est scita a me q̃libet mula est sterilis. ⁊ tñ hec est falsa de qualꝫ mula scitur a me. ꝙ est sterilis qꝛ nescio vtrũ illa mula que est rome sit ⁊ per ꝯñs nescio vtrũ sit sterilis. Et ideo dico ꝙ videns volitõem dei: nescit ꝑ hͦ deum velle antixp̃m fore in a. ⁊ ꝑ ꝯñs ñ põt certificari ꝙ antixp̃s erit in a. Ad principale ꝑꝫ ex dictis.

## Questio .iiii.

Utrum de⁹ possit reuelare notitiam euidẽtẽ de futuris ꝯtingentib⁹. ꝙ non. qꝛ futuꝝ ꝯtingẽs vt futurum non põt sciri. gͦ non põt euidẽter reuelari. Contra de⁹ põt oẽ ꝙ non includit ꝯdictõem: sed hoc est tale. ergo.

Ad q̃õnem dico ꝙ sic. qꝛ nõ video ꝙ includat ꝯdictõem ꝙ futurum euidẽter cognoscatur. qꝛ ipsemet de⁹ euidenter talia cognoscit. gͦ talis notiª euidẽs põt esse in reꝝ naª. ⁊ ꝑ ꝯñs põt cãri l' reuelari a deo. Sed hic sunt aliqua dubia. pᵐ qꝛ accipio aliqꝺ contingens euidẽter reuelatũ alicui. Puta ꝙ resurrectio mortuoꝝ erit. Et quero vtrum tale reuelatũ euidenter necessarͦ eueniet. vt reuelatuꝫ ẽ aut non. si sic: tunc nõ est ꝯtingẽs si non

Contra hec fuit aliq̃ñ vera hoc ẽ reuelatum a deo. gͦ semꝑ post instãs reuelatõis hec fuit necessaª: hoc fuit reuelatum a deo ꝑ istã regulã oĩs ꝓpõ de presenti vera hꝫ aliquã de preterito necessariam. ⁊ nõ fuit reuelatũ vt falsum. qa talia fuisset falsus ꝓpheta. gͦ tanq̃ꝫ veꝝ ⁊ per ꝯñs tale reuelatum necesse ẽ euenire. Scd̃m dubiũ est. vtrũ talis notiª euidens possit cãri sine notitia intuitiua extremorum. Tertium dubium est q̃lẽ notitiã hũerũt de facto ꝓphẽ taliũ futuroꝝ. Ad pᵐ diͦ ꝙ tale reuelatũ contingẽter eueniet ⁊ ꝙ põt non euenire. Et dico ꝙ hec fuit aliq̃ñ vera hoc ẽ reuelatũ ⁊ tñ illa de p̃terito sꝑ fuit ꝯtingens ẽt p⁹ instãs reuelatõis. s. hͦ fuit reuelatuꝫ. sic hec est xª a mõ de fcõ peccãs est p̃destinat⁹. ⁊ tñ p⁹ istud instãs hec sꝑ fuit ꝯtingẽs peccans fuit p̃destinat⁹. Et iõ dico: ꝙ hͦ reuelatum a deo põt nõ reuelari a deo ⁊ potuit nunq̃ꝫ fuisse reuelatũ a deo sic p̃destinat⁹ põt nõ p̃destinari: ⁊ potuit nunq̃ꝫ predestinari: ⁊ ad illam regulam dico ꝙ habet intelligi de illis propositionibus quarum veritas non dependet ex veritate alicuius propositionis de futuro. Nunc autem ista propositio

hoc est reueletū a deo lȝ sit de pn̄ti 2m vocē: equiualet isti de futuro. hoc. s. futurū ꝯtingens qd̄ reuelatur erit ideo 1a de pn̄ti ꝛ de preterito. similiter sunt contingentes. Et si ponat̄ ꝙ nō eueniat illd̄ reuelatū. Tūc dicendū est ꝙ nunq̄ȝ fuit vera hoc est reuelatū adeo. nec hec hoc fuit reuelatū. Et si dicat ꝙ hec mō ē vera hoc fuit reuelatū a deo. posito tūc ꝙ nō eueniat. hec erit falsa hoc fuit reuelatū. tunc mutat̄ de veritate in falsitatem sn̄ oī mutatōe rei qꝛ cognitio q̄ pri⁹ erat manet mō eadē. ꝛ oīa alia. Rn̄deo ꝙ ꝙ nullo° talis ꝓpō que ē equiualenter de futuro mutatur de veritate in falsitatem. sed si sit v̄a oī tēpoꝛe preterito fuit vera: ꝛ si semel sit falsa: oī tēpoꝛe preterito fuit falsa. Et ideo tales ꝯdictoria n̄ possunt successiue verificari. et si dicat ꝙ hec fuit aliqn̄ vera deus causat hoc dmōstrata ꝓpōe de futuro. ꝛ ista nō dependet ex futuro. ergo post hec erit necessaria deus creauit hoc. Respōsio ꝙ hec ꝓpositio deus creauit hoc. si per ꝑ hoc demōstratur ꝓpō de futuro vel illa qualitas que est ꝓpō est necessaria ipost instans creationis. qꝛ sua de presenti nō dependet ex veritate ꝓpōis de futuro. Sed si ꝑ ly hoc demr̄etur reuelatum vel notitia euidens: tūc est illa de ꝓterito contingens. quia illa de pn̄ti dependet ex futuro. Nam ista deus causat hoc reuelatū siue noticiā euidētem iportat ꝙ hoc reuelatū erit quia falsuȝ pōt causari nō reuelari. Sed ista deus causat istā ꝓpōem vel qualitatē: nō importat ꝙ ista ꝓpō erit vera vel falsa. vn̄ in ista materia fere dicendū est per oīa sicut de predestinato ꝛ ꝓscito. ꝛ de successione contrarioꝝ vel ꝯtradictōioꝝ in ilr̄

Ad 2m dubiū dico ꝙ talia nō⁹ cuidens nō pōt naturaliter causari sine cognitione intuitiua terminoꝝ. Sed deus pōt talem assensum causare euidentem sine noticia intuitiua. sicut cū noticia intuitiua. quia lȝ ꝓpō ꝯponat̄ ex cognitionibus abstractiuis posset eē euidentioꝛ mediante cognitione intuitiua q̄ȝ sine qꝛ eadē ꝓpō euidētius cognoscitur quādo cognoscitur ꝑ plura media. q̄ȝ per vnuȝ solū quia oē totū est maius sua parte tn̄ deus pōt supplere causalitatē illi⁹ visionis. ꝛ ita per potentiā diuinā supplentem causalitatē illā: pōt ꝓpō ita euidenter cognosci sine visione sicut cū visione lȝ hoc nō possit fieri naturaliter. Ad 3m dubiū dico ꝙ ꝓphē habuerūt illam noticiā euidentē de futuris cōtingentib⁹ vel pōt dici ꝙ deus reuelauit eis tales ver .ates causando in eis solū fidē. Sȝ quid de facto sit nescio. quia nō est mihi reuelatū. Si dicat si aliquis vidisset virginē parere post posset euidenter recordari virginē peperisse per habituȝ derelictū ex illa visione ergo si deus creasset in aliquo ꝯsimilē habitū ante partum. potuit euidenter scire ꝙ virgo pariet: Respōdeo ꝙ ante partū pōt aliquis euidenter scire hanc ꝓpōem de futuro virgo pariet: sȝ n̄ mediante illo habitu nec consimili quia ille habitus solum inclinat ad actū respectu pꝛeteriti: ꝛ nō respectu futuri. Ad principale dico ꝙ futuꝝ contingens pōt sciri euidēter accipiendo scire large ꝓ euident̄ cognoscere.

## Questio. v.

Trum videns deum videat oīa que deus videt. ꝙ nō. qꝛ deus videt infinita ergo. Cōtra. nō est maioꝛ rō quare videat vnum

q̄ aliud. ergo vel videt oīa vel nihil.
Ad q̄ōem dico q̄ videns deū nō videt distincte oīa que deus videt. abstractiue tamen pōt oīa cognoscere quia cognitō entia est cognitio gn̄alis infinitoꝝ ꝛ oīm que deus videt. Sed distincte videre ū pt. hoc ꝓbo quia scīa creature nō pt eq̄ri scie dei nec intēsiue nec extēsiue. Tum quia tūc periret reuelatio quo ad talē scīētem oīa. tu q: talis ꝛ quilibet btūs esset certus qn̄ foret iudiciū. Tum q: talis posset distincte videre oēs ptes cōtinui: quod videtur falsum. Pretea intellectus creatus nō pt distincte videre infinita simul. sed deꝰ videt infinita g° ꝛc. Assumptū ꝓbatur q: si pt distincte videre infinita. Aut pt hoc vnica visione. ꝛ hoc nō. q: nulla visio vnica est infinitoꝝ obiectoꝝ vel distinctis. ꝛ tunc eēnt infinite visiones in vno simul quod ē impossibile. etiā si aliqua eēt infinitoꝝ obiectoꝝ illa eet diua. g° ꝛc. Sed contra intellectus btūs pōt intelligere nō tot qn plā. ergo pt intelligere infinita. Preterea vbi pluralitas nō arguit maiorē ꝑfectōem: ibi infinitas nō arguit infinitā: sed intelligere plā nō semꝑ maioris est perfectionis q̄ vnū quia intelligere deū ꝛ creaturā vno actu simul nō est maioris perfectionis q̄ intelligere deū soluꝫ Aliter aliquis actus eēt melioꝛ actu beatifico. Preterea aīa xp̄i videt oīa. patet per scripturā que dicit q̄ in eo sūt oēs thesauri sapientie ꝛ scientie. ꝛ ī euāgelio dicitur. scimus quia scis oīa. Ad primū istoꝝ dico. q̄ ꝯsequentia non valet nisi intelligendo vnū post aliud. sed nō potest simul infinita intelligere: sicut ista consequentia non valet contiᵐ pōt diuidi in nō tot quī in plura. ergo in infinita simul in actu. Si dicatur: sequit intellectus intelligit nō tot quin plura. ergo intelligit infinita. ergo eodē mō sequitur intellectus pōt intelligere nō tot quin plura. ergo pt intelligere infinita.
Dico q̄ ꝯn̄a nō valet. nisi intelligatur q̄ hec sit possibilis intellectꝰ intelligit ū tot quin plura. Nūc aūt hec est īpossibilis. iō nō sequit. nā ista ꝓpō de inēē. intellectus intelligit nō tot quin plura. Nūc aūt hec est īpossibilis ideo nō sequitur nā ista ꝓpō de inēē. intellectus intelligit nō tot quin plura equiualet huic intellectꝰ intelligit infinita. iō est falsa sicut alia. Ad aliud dico. q̄ intelligere plura distincte est maioris ꝑfectionis q̄ intelligere tm̄ vᵐ ꝛ iō dico q̄ intelligere deuꝫ ꝛ creaturā distincte vnico actu. est ꝑfciꝰ q̄ intelligere tm̄ deū. ꝛ vltra dico q̄ vtraq3 visio. s. que termiatur ad deū tm̄: ꝛ q̄ terminatur ad deū ꝛ creaturā: est beatifica. Ad aliud dico q̄ xp̄us 2ᵐ naturā diuinā videt oīa. nō ſm naturā humanam. ꝛ ita intelligit illa auctoritas in eo sunt omnes thesauri. et cetera.
Sed quantū ad aliā naturā. dico q̄ sicut oīa noticia gn̄ali: sicut prius dictuꝫ est. Ad argumentū principale dico q̄ est maioꝛ rō q̄ videat vnū q̄ aliud. q: deus vult in eo causare visionē vniꝰ: ꝛ nō alterius. Sed quare tūc dicitur illa visio in verbo. R̄ndeo. q: semꝑ deꝰ cuꝫ illa visione videt siue videatur ꝑ illā visionē qua videt creatura: siue non ꝑ aliā

## Questio. vi.

Utrum audiens predicatōem articuloꝝ fidei ꝛ videns miracula fieri pro illis acquirat aliquē habitū adhesiuū distinctū a fide. q̄ sic. quia videns talia miracula fieri. ꝛ audiēs predicatōem simul. aliquā cer

titudinalē ꝛ euidentiā hꝫ:q̄꜡ nō habꝫ au
diens predicatōem solā:sed audiēs pre/
dicatōem solā habet fidē.ergo aliud hꝫ
aliquē aliū habitū. Cōtra tūc de articu
lis fidei posset eē aliqua scīa ꝙ falsum
est. Ad qōem dico. ꝙ audiens predi/
catōem ꝛ videns miracula fieri nō ac/
quirit per hoc noticiā euidentē de illis
ar.sed solū acquirit fidē.quod probo.qꝛ
nullus actus euidens est respectu falsi.
quia ꝑ actū euidentē īportatur.ꝙ ita sit
in re:sicut denotatur per ꝓpōem cui as/
sentitur. Nunc aūt sarracenus predicat
legē machometi ꝓ quo fiunt miracula
apparentia.cū ergo articuli illius legis
sint falsi per predicatōem ꝛ miracula ñ
habet audiēs actū quocūqꝫ° euidentez
sed solū fidē:ergo eodē mō in ꝓposito.
talis solū acquirit habitū fidei. Sed cō
tra.voluntas virtuose īperat intellectui
ꝙ assentiat articulo fidei.ergo virtuose
imperādo presupponit rectā rōem.ꝙ
sic est īperandū. Aliter nō eēt virtuo
sa.quia nō imperaret sicut dictaret recta
rō.quero tunc aut est euidens aut non.
Si sic habetur ꝓpositū.Si nō ergo ad/
heret illi.Et vltra illa volitio potest eē
virtuosa.quia virtuose pōt īperare.ꝛ
per ꝯsequens illa volitio presupponit
rectā rōem. Et de illa quero si est eui/
dens ꝛ erit ꝓcessus in infinitū vel erit a
liqua rō euidens:ꝛ habetur ꝓpositum.

Preterea actus assenciendi articu/
lo est veridicus.ergo nō causat nisi ꝓ/
pter aliquā certitudinē habitā de arti/
culo.quia si īperiū voluntatis sufficerꝫ
ad causandū illū actū:tūc posset causa
re actū opinādi. Nec oportet tūc aliquā
rōem hēre. Pre.ª tūc infideles eēnt
alliciendi ꝑ dona nō ꝑ predicatōes ꝛ mi
racula. Preterea si vn⁹ predicaret le

gem xpianā ꝛ alius legē machometi ali
cui pagano totaliter indifferenti ꝛ equa
liter ad apparentiā facerēt miracula.il/
le nō tenetur assentire plus legi xpiane:
q̄꜡ legi sarracenoꝝ.ex quo predica° ꝛ ve
ra miracula nō faciunt maiorē euiden/
tiā q̄꜡ falsa miracula. Ad primā ꝛ ꝓ
aliis soluendis distinguo de tali audien
te.qꝛ aut scit soluere argumēta facta ꝓ
fide.ꝛ consequētias inferentes articl'os
ꝛ etiā miracula aut nescit. Si secūdo°
tunc talis necessario adheret articulis
nō tñ euidenter sed magis assentit ꝓpt
ignorantiā:quia nescit soluere rōes.ꝛ ta
lis assensus nō est virtuosus.qꝛ non est
in ptāte voluntatis.Si aūt sciat solue/
re tunc assentit cōtingenter ꝛ nō necessa
rio.Et illū assensum pōt voluntas vir/
tuose īperare:vt intellect⁹ ꝯseruet ad/
hesionē iam causatā respectu articuloꝝ
sed nō pōt meritorie īperare.vt illi ar/
ticulo de nouo adheret.qꝛ nunq̄꜡ īperat
meritorie nisi īperet ex charitate que ca
ritas nō p̄supponitur in tali vel pōt cō
cedi ꝙ virtuose potest imperare.sal/
tem vt loquitur philosophus de virtu
te que non requirit charitatem. Et
concedo ꝙ ista volitio virtuosa presup/
ponit rectam rationem ꝙ sic est.impe/
randum.licet non presupponat rectam
rationem quocunqꝫ modo euidentem.
tamen scienter imperat.quia ꝑcipit se sic
dictare.Et quando queritur vtrum il/
la ratio presupponitur ad actum volū
tatis propter quem dictat. Potest vno
modo dici ꝙ non.quia q̄uis sciat rōes
soluere.quia tamen rōnes sunt multuꝫ
apparentes.nec aliquam rationem ha/
bet in contrariū.ꝛ pūtat predictos arti/
culos volūtati ex eo ꝙ nullam falsita/
tem reperit in eis: ꝛ videt predicationē

per miracl'a conformari: oia ista simul si ne oi actu voluntatis causat illud dictamen q assensus respectu articulorum est iperandus. Aliter pot dici q illa ratio presupponit actu voluntatis no respectu huius oplexi q sic est dicendu: sed actum quo iperat assensu respectu talium copleorum ista sunt vera miracula: iste predicans est verax ho etc. Ex quibus statim causatur assensus respectu huius oplexi assensus respectu articulorum est iperandus. sed actus voluntatis quo imperat primu actu credendi in toto processu no est nec pot esse intrinsece virtuosus. quia no presupponit recta ratoem et si dicat si nesciens soluere ronea adhereret necessario hoc eet ppter euidetia illorum articulorum vel ppter euidentia illorum ceplerorum. ex quibus infert illos articulos. et siue sic siue sic. semper hz noticia euidente de articulis. Respondeo q adheret necessario no ppter euidentia illorum articulorum: nec aliquorum ex quibus sequitur sed ppter ignorantia. quia nescit argumenta soluere. sicut aliquis necessario adheret falsis oclusionibus. quia nescit soluere argumenta in cotrariu. non tamen euidenter adheret. Ad 2m dubiu dico q ie actus assenciendi est veridicus et est ipa certitudo q no psuppoit alia certitudine euidente ex q euidet sequit. Sz aliqn presupponit ignorantia ppter qua nescit argumenta soluere. aliquando presupponit dictamen voluntarie iperatu. sicut dictu est. Nec est simile de actu opinadi quia ille no est natus cari per iperiu voluntatis. Ad aliud dico q homo predicat reuelatoem et miracula: no quia causant assensum euidetem. sed quia aliquando causant actuz fidei. puta in fideli. Aliquando augent fidem prius acquisitam. Dona autem no sunt nata. causare actum credendi. sed potius actum amandi. Ad vltimum dico q in tali casu deus qui nunq deserit creaturam rationalem sine auxiliis oportunis: inspiraret sibi cuius predicatio esset vera. Aliter neutri tenetur credere. Ad principale dico q audiens predicationem et videns miracula intensiorem actum credendi acquirit q ille qui solum audit predicationes sine visione miraculorum.

## Questio .vii.

Trum suppositum humanum possit assumi a verbo. q non quia hec est impossibilis suppositum humanum est assumptum ergo. Contra. natura singularis est suppositum eadem natura singularis potest assumi ergo. Hic primo videndum est quid sit suppositum. Secundo ad questionem. Circa primum dico q suppositum est ens completum incoicabile per identitatem nulli natum inherere et a nullo sustentatu. Per primu scz ens copletu. excludit ois para tam eentialis. q integralis. qz neutra e ens opletu. Per 2m excludit eentia diua. qz lz sit ens copletu. qz tn est omunicabilis psonis diuinis per ydeptitate. io no est supm qz suppositu est icoicabile p ideptitatem. Per 3m excludit oe accns siue inhereat siue no inhereat. Per quartu excludit natura a verbo assumpta q ab ipo sustentat. Ex istis pz q eade natura numero pot ee supm puta qn no est sustentata: et post no est supm. puta qn est sustentata. Exemplum est si natura humana assumat q paliqd tps ante assumptione fuisset per se exns. Similiter eadem

para hois vel aeris. pri⁹ nõ est supposi
tum. quando est pars: ⁊ postea est sup/
positũ qñ nõ est pars. ⁊ similiter eadem
natura numeru est p^m sup^m quãdo nõ
est pars integralis. ⁊ postea quãdu ẽ ps
integralis nõ est suppositũ. Exemplũ
si aliqua pars hois vel aeris separetur
a tutu pri⁹ erat pars ⁊ p ꝯsequẽs ñ sup^m
⁊ p⁹ ẽ sup^m q² nõ est pars cũ sit separata
a toto ⁊ existat per se: similiter aliqua
nõ sit pars: ⁊ postea sit pars puta quan/
do aial augetur tũc alimentuꝫ quod p^o
nõ erat pars: post fit pars aialis: ⁊ per
ꝯsequens prius erat suppositũ: ⁊ p⁹ non
est sup^m. Ad 2^m dico ꝙ sup^m põt assu/
mi a verbo. quia hec natura humana
põt assumi a verbo ⁊ hec natura ẽ sup
positũ ergo ⁊ cetã ꝯsequentia pꝫ per
syllogismũ expositoriũ. R^o dico ꝙ
hec est ĩpossibilis suppositũ humanũ ẽ
assumptũ a verbo. q² quãdo ꝓpõ in q̃
subicit̃ diffi^o est ĩpossibilis illa ĩ q̃ subi
citur diffinitũ est ĩpossibilis. sed hec est
ĩpossibilis ens cõpletũ ⁊c̃ est assumptũ.
ergo hec est ĩpossibilis sup^m est assump
tum. Si dicatur suppositũ põt assumi p
te: ponatur ergo inesse: tũc ista erit possi
bilis: suppositũ est assumptũ. Dico ꝙ il/
la de possibili in sensu diuiso vel equi/
ualens illi nõ debet poni inesse. ꝓprie
loquendo. sed ĩ sensu cõposito ꝓprie bꝫ
poni inesse: sicut ista possibile est hoiem
esse nigrũ. põt poni inesse dicendo hec ẽ
possibilis hõ est niger. vbi est idẽ predi/
catũ ⁊ idẽ subiectũ quod fuit in ꝓpositi
tione de possibili. Improprie tamen põt
poni inesse ponendo ꝓnumen demon/
strans illud ꝓ quo subiectũ supponit lo
co subiecti ꝓpositionis de possibili: sic
dicendo: hec natura est assumpta ⁊ hec
est bene possibilis. Nũc aũt hec ꝓposi/
tio suppõitũ humanũ põt assumi a ver/
bo exprimit sensum diuisionis hui⁹ sup
positũ humanũ esse assumptũ a verbo ẽ
possibile: ⁊ ideo ista de possibili suppositũ
tum humanũ põt assumi a verbo vl' nõ
debet sic poni inesse. hec natura hũana
est assumpta a verbo. ⁊ hec est possibil'.
Exemplũ hui⁹ est. quia hec ꝓpositio. al
bum põt esse nigrũ nõ debet poni sic in/
esse albũ est nigrũ. quia hec est ĩpossibil'
sed sic: h^o est nigrũ demonstrato illo pro
quo supponit albũ. Cõtra ista. ꝓbo
ꝙ suppositũ humanũ sit assumptũ pri⁹.
quia qñ aliqua supponũt oĩno ꝓ eodeꝫ
ĩpossibile est ꝙ de vno verificetur eẽ as
sũptũ. ⁊ de alio nõ. sed ita se habent na
tura ⁊ sup^m quia sunt oĩno idẽ. ergo im
possibile ꝙ hec sit vera. hec natura ẽ as
sumpta nisi hec sit vera. sup^m humanuꝫ
est assumptũ. Similiter hec natura hu
mana. ⁊ iste hõ sunt oĩno idẽ. ergo si hec
natura sit assumpta. iste hõ erit assump
tus ⁊ dependet: quod falsum est: q² nec
homo qui est deus dependet nec alius
homo. Preterea aut ista natura hũana
est in potentia neutra ad depẽdendũ ⁊ ñ
dependendũ ad suppositũ extrinsecum:
⁊ tũc nõ plus p naturã cõueniret sibi nõ
dependere q̃ꝫ dependere. aut nõ est in po
tentia neutra: sed magis determinatur
ad nõ dependendũ: ⁊ sic tũc dependendo
a verbo violẽtaretur. Itẽ per te qñ
quodlibet aliquoꝝ ꝯuenit alicui contin
genter: illud per potentiã diuinã põt si/
mul esse sine ĩbus illis: sed dependere
ad suppositũ extrinsecũ ⁊ esse suppositũ
conueniũt nature humane contingẽter
ergo põt deus facere hanc naturã. ita
ꝙ nec sit suppositũ in se: nec dependeat
ad suppositũ extrinsecũ. Preterea eo
dẽmodo ꝯuenit nature humane ꝙ sit

ſingularis. ⁊ ꝙ ſit ſuppoſitū. quia poſita ſola natura verū eſt dicere ꝙ eſt ſingularis. ergo ſicut contradictio eſt ꝙ natura ſit. ⁊ nō ſit ſingularis: ita cōtradictio eſt ꝙ natura ſit: ⁊ ꝙ nō ſit ſupm. ⁊ ꝑ conſequens repugnat ſibi dependere ad ſuppoſitū extrinſecū. Preterea poſſe eē in alio ſicut pars integralis nō īpedit aliquid eſſe ſupm ꝑ ſe. ergo nec poſſe eē in alio ſicut pars eēntialis. quia dū eſt pars integralis nō plus eſt ſuppoſitū ꝙ̄ dum eſt pars eſſentialis. Ad primū dꝰ. ꝙ illud arm ſi debeat apparentiam habere dꝫ ſic formari qñ duo termini ſupponūt oīno ꝓ eodē vel ſignificant oīno idem. ſi ꝓpō in qua ponit̄ vnus terminꝰ ſit vera vel poſſibilis: ꝓpō in qua ponit̄ aliꝰ terminus erit vera vel poſſibilis. ſed hec natura hūana. ⁊ hoc ſupm ſupponunt oīno ꝓ eodē vl̄ ſignificant oīo idē. ſi hec ergo ſit vera hꝰ nā eſt aſſūpta. hec erit vera hoc ſupm eſt aſſumptū. Nā ſic arguēdo qñ aliqua ſupponūt oīno ꝓ eodem ⁊c.. hec eſt falſa. quia termini ſignificantes ſunt realiter diſtincti. Et ſi terminꝰ eſſet aſſumptibilis: poſſet vnus aſſumi ⁊ aliꝰ nō. Et ideo accipiēdo illud arm in forma predicta. Dico primo ꝙ maior ē falſa. niſi illi termini habeant eandē diffinitionē exprimentē quid noīs. ſicut eſt de noībꝰ ſynonimis. Qñ aūt habēt diuerſas diffinitōes tunc eſt falſa. ſcilicꝫ riſibile ⁊ hō ſupponūt oīno ꝓ eodē. ⁊ tñ hec eſt vera. hō eſt aīal ꝑ ſe. primo. ⁊ ñ hec riſibile eſt aīal ꝑ ſe primo. Similit̄ vnū ⁊ ens ſupponūt oīno ꝓ eodē. ⁊ tamen hec eſt vera vnū eſt paſſio entis. ⁊ hec falſa. ens eſt paſſio entis Et hoc qꝛ illi termini habent diuerſas diffinitiones quid noīs. Ita eſt in ꝓpoſito. quia natura ⁊ ſupm habent diuerſas diffinitiones: ꝓpter quā diuerſitatē hec eſt poſſibilis natura eſt aſſumpta. ⁊ hec īpoſſibilis ſupm eſt aſſumptū. Similiter ad minorē dico ꝙ ſi loqueris de natura aſſumpta ⁊ ſuppoſito diuo: certū eſt ꝙ ſignificant diuerſa ⁊ ſupponūt ꝓ diuerſis. Si aūt loqueris de natura non aſſumpta: tunc eſt vera de facto ꝙ illi termini ſignificant idē: ſed poſſunt nō ſignificare idē ſine noua inſtitutōe ꝑ mutatōeꝫ rei. Puta ſi natura aſſumeretur tūc ſine oī noua inſtitutione ſupm ſignificaret filium dei. ꝓpter hoc ergo ꝙ iſti termini hñt diuerſas diffinitiones conſurgit veritas vel falſitas ꝓpōis. Ad aliud qñ dicitur ꝙ hec natura ⁊ hic hō ſunt idē Aut loqueris de natura aſſumpta in illo homine. qui eſt xpūs ⁊ certū eſt ꝙ ñ ſunt idē. Aut de natura nō aſſumpta. ⁊ tunc concedo ꝙ ſunt idē. ⁊ vltra dico ꝙ eſt bona ꝯña. ſed ſicut ꝯñs eſt falſuꝫ. ita ⁊ añs. Similiter dico ꝙ eſt ꝯña vt nunc quia añs pōt eſſe verꝫ ſine ꝯñte. Similit̄ añs eſt poſſibile ⁊ ꝯñs impoſſibile. ſcꝫ ꝙ aliquis homo ſit aſſumptus. quia li homo nunꝙ̄ pōt ſupponere niſi ꝓ ſuppoſito. Exēplum ē hec ē ꝯña vt nunc omis hō eſt ſortes. ergo pla. eſt ſortes. qꝛ añs pt eſſe verū ſine ꝯñte. tamen añs eſt poſſibile poſito caſu ꝙ nullus alius ſit. ⁊ ꝯñs eſt impoſſibile. ſcꝫ ꝙ plato ſit ſortes. Ad aliud dico ꝙ aliquid pōt eē in potentia neutra ad aliqua. vnoꝰ ꝙ nō plus inclinatur natura ſua actiue ad vnū ꝙ̄ ad aliud ⁊ ſic natura aſſumpta ⁊ quecunqꝫ alia eſt in potentia neutra ad dependendū ad ſupm extrinſecuꝫ. vel non dependendū. quia neutrū conuenit ſibi ꝑ naturā ſuā actiue. Aliomō pt eſſe in potentia neutra. quia ſi derelinquitur nature ſue nō plus ꝑdicatur de eo

vnū q̄ aliud. ꝛ sic natura assumpta nō
est in po^a neutra. q2 si derelinquat na/
ture sue tunc nō dependebit ad suppoli
tū extrinsecū: sed tūc nō sequit̄ q̄ violen
tatur nisi p naturā suā effectiue faceret se
nō depēdere sicut grauitas efficit motū
deorsum. Ad aliud dico q̄ illud prin
cipiū intelligit̄ de puenientia reali. quan
do q̄libet illoꝝ iportat aliquod reale.
quō diuerse forme pueniūt materie: ꝛ di
uersa accidētia pueniūt subiecto p iforma
tiōem. Nō aūt intelligit̄ qn̄ aliq̄ pue/
niunt alicui p predicatōem. sicut est ī p
posito. q2 in talibus illud pncipiū non
habet veritatē. Ad aliud dico q̄ ista
predicata sīn^e ꝛ suppositū eodē puenire
nature humane pōt intelligi dupliciter.
vel eodē subiecto. vel eadē diffinitione
Primo^o eodē pueniūt sibi. q2 eadē na/
tura qn̄ nō est assumpta est singularis ꝛ
sup^m. Sed nō puenit eadē diffinitione
quia alia est diffinitio singularis ꝛ sup/
positi ppter quā diuersitatē est ptradic^o
q̄ aliqua natura sit ꝛ nō sit singularis: ꝛ
nō est contradictio q̄ hec natura sit ꝛ n̄
sit sup^m. quia sup^m iportat aliquid actu
vel po^a. q̄ nō iportat natura nec singu/
lare. Ad aliud dico. q̄ posse esse in alio
sicut ps eēntialis ipedit aliq̄d posse dici
sup^m. q2 sup^m est ens pletū existens p
se in genere. Sed ps eēntialis nō est nec
pōt esse tale ens ppletū. pars aūt integ/
ralis lȝ nō sit ens pletū qn̄ ē ps. sic nec tē
est sup^m tn̄ pōt esse ens pletū. q2 pōt eē
p se exīs in gn̄e qn̄ est sepata a toto.
Ad ar^a principalia. patet ex dictis.

## Questio. viii.

Trū tres psone possūt assu/
mere eandē naturā nūero ar/
guit̄ q̄ nō. q2 nō pōt psonari duplici p/
sonalitate creata. g^o nec increata. Añs ē
veꝝ. quia op^m includit pdictōem. pña
pȝ q2 tm̄ repugnat vnū sicut aliud. Con
tra. hoc nō includit pdictōem. g^o pōt fie
ri a deo. Ad q̄dem dico q̄ sic. q2 nul/
la cōtradictio apparet q̄ eadē nat̄a nūe/
ro vniatur tribus psonis. q̄ pbo q2 idē
effect^9 pōt depēdere a duob^9 efficiētib^9
ꝛ a duob^9 finibus. pȝ de calore qui de/
pendet a sole ꝛ ab igne. Tū q2 idē effec
tus pōt pseruari a duab^9 causis pseruā/
tibus. ꝛ hoc sufficiēter pȝ de luce q̄ pt
conseruari a sole ꝛ a cādela. Tū q2 ea/
dem aīa intellectiua depende a diuersis
partibus corporis. Tū q2 idē corp^9 pu/
ta lapis pōt sustētari ꝛ portari a diuer/
sis hoib^9. g^o tres psone pūt eādē naturā
sustentare. Sed ptra arguit̄. q2 idē non
pōt depēdere a duob^9 totaliter terminā
tibus illā depentiā. Pret^a illud nō sup
positat aliud totaliter quo circūscripto
nihilomin^9 suppositatur illa natura. lȝ
supposito q̄ due psone nō supposirēt ni/
homin^9 vna suppoitabit. Pret^a illud
quod psonat̄ sit pso^a ergo q̄ psonatur
a pluribus psomis sit plures persone. lȝ
nulla natura creata pōt eē plures psone
ergo ꝛc. Scōm dubiū vtrū h^o sup/
posito q̄ tres assumerent eandem natu/
ram numero: ille tres persone sint vnus
homo vel tres homines Tertium du
bium vtrum talis natura vnitur per v/
nam vnionem vel per tres. Quar/
tum dubium: vtrum possit natura sup/
positari a duobus suppositis creatis.

Ad primum argumentum dico. q̄ as
sumptum est falsum quia idem potest
habere duo totaliter terminantia depen
tiam suam. Ad secundū dico. q̄ sup/
positare totaliter dupliciter accipitur.
vno^o q2 precise suppositat. ꝛ sic assūptas

est verū.q2 illud nō suppoītat ꝑsōı°.q°
circūscripto.illa nihilomin⁹ suppoītat
Aliter pōt intelligi totaliter suppositare.
hoc est sufficienter.⁊ sic nō est veruꝫ
quia filius sufficienter suppositat: ⁊ tñ
circūscripto filio: nihilominus pōt pat
suppositare. Ad 3m dico ꝙ ꝑsonari
dupliciter accipitur. vel quia fit ꝑsona.
vel quia sustentatur a ꝑsona. Primo°
natura humana nō personatur a ꝟbo:
quia nō fit ꝑsona.sed scdo° quia susten
tatur a ꝑsona. Ad 2m dum dico ꝙ de vir
tute sermonis debet concedi ꝙ sunt tres
hoīes.tria aīalia.tria corpora.tres sbē.
quia oīa ista concreta supponūt ꝓ sup/
posita.nō pro natura. Ideo sicut sunt
tria supposita.ita sunt tres hoies. Si
tñ ex vsu loquentiū concretū supponeret
pro abstracto quod tñ nō est logice lo/
cutū tunc deberet dici ꝙ nec sunt tres
hoīes.nec vnus homo.sicut nec sūt tres
humanitates.nec vna humanitas. Ad
3m dico ꝙ si vnio sit re distincta. tunc
illa natura vnitur tribus vnionibus.tū
quia vnio multiplicatur ad multiplica
tioné termioꝝ. Tum quia si vna perso/
na deponeret illā naturā alia existente
vnita tunc manet vnio ad illā. ⁊ alia nō
est vnita quia deposuit ꝑ casum. Ad
quartū dubiū ⁊ ad argumentū principa
le dico ꝙ nō quia includit contradictio
nem ꝙ suppositatur in alio supposito et
tñ suppositat in supposito ꝓprio. patet
ꝑ descriptōem suppositi. Non sic est de
supposito dīno.quia tūc illa natura nō
sustentatur in supposito ꝓprio.

## Questio.ix.

Trum angelus pōt videre
cogitationes ⁊ volitiones no
stras.ꝙ sic.quia obiectū itel/
lectus angeli est ens in cōi ⁊ per conse/
quens ille itellectus pōt in oīne ens.er/
go in actus nostros. Contra.solus deus
scrutatur corda. Ad qōem dico.ꝙ an
gelus naturaliter pōt videre cogitaōes
⁊ volitiones nostras.quod ꝓbo. quia q̄
cunqꝫ natura pōt habere noticiā intuiti
uam alicuius subiecti pōt habere noti/
ciā intuitiuā cuiuslibet accñtis eius qō
natū est esse obiectū illius potentie. sed
angelus pōt videre intellectū nostrū. er
go cogitationes eius. Preterea obie
cto sufficienter approximato potentie si
īpedimentū nō sit: pōt sequi noticia: sed
predicti actus nostri possunt sufficient
approximari intellectui angelico. ⁊ non
est īpedimentū supposita generali diui
influentia: ergo ⁊c. Preterea si hoc
nō pōt aut h°ē.quia nō est obiectū talis
potentie.aut quia est obiectū voluntari
um.aut quia est īpeditum obiectum aut
potentia.pm nō pōt dari. quia oīne ens
citra deū est obiectū naturale illius po/
tentie. Nec 2m quia cogitatio est quidā
effectus naturalis ⁊ nō liber. Nec 3m:
quia nullū īpedimentum pōt assignari.
Preterea angelus pōt naturaliter vi
dere accidentia substātie corꝑalis. ergo
mlto magis accidétia subē spūalis. Se
cundo dico ꝙ de facto nō videt. ⁊ hoc
dicit scriptura.nisi quando deus vult.⁊
hoc pōt esse.quia deus non vult coage
re actiue cum intellectu suo ad causan/
dum illā visioné. Sed hic sunt dubia pri
mū.quia videtur ꝙ corpus medians in
ter cogitationem ⁊ angelū.sit obstaculū
sicut est in nobis. Secundū dubiū est
vtrum angelus videns intuitiue cogita
tionē nostrā ex hoc videat intuitiue ob/
iectū terminās illā cogitatōem Ad pm
dico.ꝙ obstaculū corporale non īpedit

sicut nec interpō muri īpedit vnū angeᵐ videre aliū. Prīmū ꝯ'ᵐ adhuc ꝓbo quia oē acᵐ respectu vnius passi eū ac tiuū respectu cuiusꝫ passi eiusdē rōnis. sed vna intellectio angeli pōt esse causa ꝛ obiectū alterius intelleciōis eiusdē an geli.patet de actu recto ꝛ reflexo . ergo eadē rōne pōt cogitatio nostra causare visionē in angelo per modū obiecti. Ad 2ᵐ dico ꝙ nō videt intuitiue obiectum terminans quia intellectus tam angeli cus ꝙ̄ humanus pōt intuitiue cognosce re intellecᵗᵐ abstractiuā rei.non exñtis imo rei ānihilate.ergo si ex hᵒ ꝙ angel⁹ videt cogitatōes nostras videt obiecta eoꝝ sequitur ꝙ naturaliter videret res nō existētes . Cognoscit tamen cogita tionū obiecta abstractiue per discursum ab effectu ad causam ꝗ̄admodū per fu mū cognoscimus ignē vel cognoscit ob iectū per modū recordationis sicut co gnoscit res per suā ymaginē.ꝛ isti duo modi cognoscendi presupponunt cogni tionē obiecti in sua essentia ꝛ natura ꝓ pria. Aliter pōt obiectū cognosci in ali quo ꝯceptu cōi.sicut dictū est in primo quolibet de locutione angeloꝝ. Ad principale patet ex dictis.

## Questio.x.

Trum deus pōt facere motū ī instanti.ꝙ sic.quia oīs res pōt eē in instanti.sed motus ē res ergo ꝛc. Contra.quia includit cōtradictionē ergo deus nō pōt facere. Respōdeo ꝙ ista qō pōt habere duplicē intellectū vn⁹ est ꝙ motus sit aliqua res totaliter distincta ab oibus rebus pmanētib⁹ita ꝙ hoc nomen motus significet illā rem: vno mō significādi sicut hoc nomen ho mo vel aial ꝛ tunc pōt questio querere vtrū motus sic acceptus pōt eē in instāti per potentiam diuinā Alius intellectus est ꝙ hoc nomē motus ponat loco hui⁹ verbi moueri vt sit idē querere. Utrum deus pōt facere aliquid moueri in instā ti. Si primoᵒ intelligatur qō.dicendū ē. ꝙ deus pōt facere motū in instāti. quia oēm rem siue sit simplex siue cōposita pt deus facere in instanti:sed ſm istū modū intelligendi motus est quedam res ꝛc. Itē ꝗuia deus nō posset ꝯseruare vnā rem cum alia re sibi contraria in eodem subiecto pōt tñ ꝯseruare oēm rem cum alia re in reꝝ natura. vel in eodē subiec to:vel alibi:ergo si motus eēt talis : res distincta ab oibus rebus pmanentibus posset deus cōseruare vnā partē motus cum alia parte in reꝝ natura.Et per cō sequens posset deus cōseruare totā istā rem que est motus in instanti. ꝛ ita mo tus posset eē in instanti. Si aūt qō in telligatur. 2ᵒᵒ dico ꝙ deus nō pōt face re motū in instanti. Cuius rō est . quia deus nō pōt facere ꝙ aliquid moueatur in instanti. ꝓbatur. quia īpossibile est ꝙ aliquid moueatur.quin ꝯtradicᵃ si for men ur per intellectū verificētur: sꝫ de⁹ nō pōt facere queciiqꝫ cōtradictoᵃ veri ficari in instanti:ergo assumptū pꝫ.q2 si aliquid moueatur īpm est vbi prius nō fuit.vel habet aliquid quod prius non habuit:vel nō habet aliquid quod pri⁹ habuit ꝛ per ꝯsequens in quacūqꝫ mēsu ra motus sit:in eadē verificabūtur iᵃ cō tradictoria.mobile habet aliquid: mo bile nō habet illud que prius fuit vera. ꝛ hec copulatiua erit vera in eadē men sura Minor patet.quia in instanti non est prius neqꝫ posterius.ergo illa ꝯtra dictoria nō possunt esse vera in instanti. Si dicat hec est vera in instanti.motus

est siue ista aliquid mouet̃.ergo iste motus est in instanti. Rñdeo ꝯsequētia nõ valet.sicut nec ista ꝯsequentia valet.hec est vera in hoc instanti cesar fuit: ergo cesar est in hoc instanti sicut nõ ſquitur hec copulatiua est vera in hoc instanti cesar fuit: ⁊ nõ est.ergo cesar est ⁊ non ē in hoc instanti: ita nec ibi cuius rõ est: q2 ista ꝓpõ aliquid mouet̃ in hoc instāti.equiualet vni copulatiue tali: h° mobile fuit in hoc loco:in hoc instanti.⁊ ñ est in hoc loco in hoc instāti.Similiter hec ꝓpõ aliquid mouet̃ equiualet vni copulatiue tali aliquod mobile cõtinue ē ĩ diuersis locis.⁊ nõ cõtinue in eodem loco vel equiualet huic co° aliquid h3 ꝯtinue aliud ⁊ aliud: ⁊ nõ semꝑ idē q̃ copulatiua l3 sit vera in hoc instāti nõ tñ ꝑ hoc instāti.⁊ si dicat hec est vera ĩ h° instanti motus est.ergo hec est vera motus est in hoc istāti.Antecedēs est verū ergo ⁊ ꝯsequens. Rñdeo ꝙ ꝯsequentia ñ valet.q2 pl⁹ denotat̃ per ꝯñs q̃3 ꝑ añs Nam ꝑ añs denotatur solū ꝙ hec ꝓpõ est vera in instanti.motus est.Et hec similiter aliquid mouet̃.⁊ hoc est verum quia in hoc instanti mobile est vbi pri⁹ nõ fuit vel habet aliquid quod pri⁹ nõ habuit.Sed per ꝯsequens denotatur ꝙ aliquid mouetur in instanti ⁊ importat successionē in instanti.ita ꝙ in hoc instāti est in multis locis successiue in quib⁹ prius nõ fuit. Ad argumēta principalia patet ex dictis.

## Questio.xi.

Trum filia° xp̄i ad btām virginē sit.alia res ab oĩ re absoluta.ꝙ sic.quia oĩs relatio est alia res ab oĩ re ab^s.g° ⁊ filia°. Cõtra si sic.illa filia° habuit aliquod subiectū sed neq3 corpus neq3 animā. quia neq3 corp⁹ xp̄i fuit filiatio.nec anima fuit filiatio. Ad q̃oem dico ꝙ idē est iudiciū quantū ad hoc de filiatione xp̄i ad beatā virginē.⁊ de aliis filiationib⁹.Et ideo dico primo vl'r ꝙ nulla filiatio est alia res a rebus absolutis.Quod ꝓbo Primo sic.oēm rem distictā loco ⁊ subiecto.põt deus conseruare sine alia re distīcta loco ⁊ subiecto.sed filiatio si sit talis res parua alia a permanentibus distinguitur loco ⁊ subiecto a paternitate ergo potest deus filiationem conseruare sine paternitate. Preterea minus dependet ista res que nec est causa: nec effectus ab alia:q3 effectus dependet a sua causa.sed deus potest facere effectū sine sua causa.ergo P^a deus potest facere rem sine sua causa. 2^a ergo mlto fortius põt facere sine illo ꝙ non est ei⁹ causa Si dicat ꝙ iste rõnes procedūt de re absoluta. Contra. eadē facilitate dicam sic de albedine.imo ita de quocunq3 accidente respectu sui subiecti. Preterea si filiatio sit illa res aut est accidens diuisibile aut indiuisibile. Non diuisibile.quia diuiso subiecti pars filiationis destrueretur.⁊ ita vna pars filiationis esset in pede ⁊ alia in manu. Et ꝑ ꝯsequens pes vere esset filius. quia essent partes eiusdem rõnis cum tota filiatione ⁊ per consequens consimilit̃ denominarent suum subiectum sicut tota filiatio.Sicut etiam pars albedinis denominat eodemmodo:sicut tota albedo Si sit accidens indiuisibile. Contra:tūc esset tota in toto.⁊ tota in qualibet parte.⁊ redit idem argumentum quod pes erit filius. Preterea sicut filiatio est in homine:ita est in brutis puta in asino.

sed in asino nullū est, accidens indiuisibile quod denominat subiectum. puta asinum. ergo nec in homie est tale accidēs

Preterea quedam aīalia sunt diuisibilia in plures partes: quarꝫ quelibet ē animal. patet de anguilla ꝛ aīalibus anullosis. ergo in talib⁹ vtraqꝫ pars ē filius ꝛ per consequens generatur ibi noua filiatio per solam diuisionē vel precedens filiatio in duobus subiectis primis esset. Preterea oēm rem quā deus ꝯseruat sine alia re potuit ꝓducere ꝺ nouo ita si illa alia res nunq̄ꝫ fuerit. sed si filiatio sit alia res a filio illam conseruat deus sine generatione passiua. quia illa est preterita. ergo potuit deus illam filiationem ꝓducere si nunq̄ꝫ fuisset generatio illa. ꝛ sic potest aliqs esse filius alicuius. qui nunq̄ꝫ genuit illum. nec ipe fuit genitus. Preterea pono ꝙ deus de nihilo creet vnū hoiem post quē volo creet aliquos homines. ꝛ post volo ꝙ alii hoies generentur. tunc arguo sic. qualis res est in aliquo istorum hominū talem potest deus de potentia sua absoluta creare in isto homine creato ab eo ꝛ per consequens si filiatio sit alia res: potest deus filiationē creare in isto homine creato ante omnes alios: ꝛ per cōsequens ille erit filius ꝛ non nisi alicui⁹ ꝛ tamen cum quilibet aliorum sit iuni, or eo per casuꝫ iste homo non erit fili⁹ ꝙ includit contradictionem. R° dico ꝙ filiatio xpi non est distincta ab alia: quia si sic posset deus consimilem ponere in alio homine eiusdē rationis cuꝫ filiatione christi. Et ita posset ponere in matre vel in patre btē virginis ꝛ esset filius beate virginis. Si dicat si filiatio non sit alia res ab absolutis necessario ponitur filiatio positis absolutis: ꝛ ita si christus ꝛ beata virgo fuissent creati a deo. adhuc xp̄s fuisset eius filius. Dicendum ꝙ prima consequentia non valet sicut non sequitur curuitas linee non dicit aliam rem a linea ergo posita linea illa erit curua. quia potest successiue dici recta ꝛ curua propē solum motum localem partium. Similiter creatio non dicit aliam rem a deo ꝛ cretura: ꝛ tamen posita creatura non semper ponitur creatio quia denominatio variatur per solem transitionē temporis. Ita est in proposito ꝙ filia° non dicit aliam rem. tn̄ est talis denominatio quando filius ponitur post patrē mediantibus motibus localibus ꝛ alterationibus naturalibus sine miraculo. Quando autem ponitur filius miraculose tunc non est talis denominatio.

Ad principalia argumenta patet ex dictis.

## Questio. xii.

Trum predicatio analoga distinguatur a predicatione vniuoca ꝛ equiuoca. ꝙ sit. qꝛ secunduꝫ philosophum quarto methaphisice sanum predicatur de animali ꝛ vrina. ꝛ non vniuoce neqꝫ equiuoce nᶜ denominatiue. ergo ꝛc̄. Contra. in p̄dicamentis non ponit nisi predicationeꝫ vniuocam equiuocam ꝛ denominatiuam ergo ꝛc̄. Ad questionem dico. ꝙ equiuocum est duplex scilicet a casu ꝛ a consilio. Equiuocum a casu est: quod significat plura eque. primo pluribus impositionibus: ꝛ mediantibus plib⁹ ꝯceptōib⁹. Et ita iponit vni: ac si n̄ iponeret alti:: sic h° nomē sortes

ā sit pluribus īpositū. Equiuocū a cō silio est q̄ īponitur pluribus īpositiōib⁹ ad significandū plura mediātibus plu/ ribus cōceptionibus. Et nō īponit̄ vni nisi quia prius īponitur alteri. Et h° ꝓ/ pter aliquā similitudinē inter illa duo vł̄ plura. Exemplum de animali ad ani mal viuum ꝛ pictum imponitur enim animali picto q2 prius īponebat̄ aīali vi uo. ꝛ hoc ꝓpter similitudinē inter illa: Et fm hoc est duplex predicatio equi/ uoca. s. a casu ꝛ a consilio. Hoc sup° dico ad qōem. Accipiendo equiuocū ge neraliter fm q̄ includit equiuocum a casu ꝛ a consilio sic nō est predicatio analoga me^a inter predicatōem vniuocā quiuocā ꝛ denoīa^am hoc ꝓbo. q2 oīs predicatio vel est in conceptu. vel ī vo ce vel in scripto. sed in ꝯceptu nō est a/ liqua predicatio analoga. Quia aut ꝑ/ dicatur vnus cōceptus de alio concep/ tu. Aut plures conceptus de vno vł̄ plu res de pluribus. Si vnus de vno. ꝛ vt/ q3 sit simplex ꝛ ꝓprius alicui singulari. tūc ē ꝑdic° discre^a. Nec vni^ca n° equoca Nec denoīatiua ꝓprie loquēdo q2 phi. ꝛ auctores tranctādo de hmōi predica/ tionibus loquebātur solū de predicatio ne termini cōis. Si aūt vterq3 cōcept⁹ vel saltē prius sit conceptus cōis tunc ē ꝑdicatio vniuoca. q2 oēs talez predica/ tionē vocāt vniuocā. Si aūt plures cō ceptus de vno: tunc aut vn⁹ ꝯcept⁹ na/ tus est determiare reliquū aut sunt cō/ ceptus repugnātes aūt īptinētes. Si pri mo modo: sicut hic sortes est homo al/ bus sic est composita ex vniuoco ꝛ de/ nominatiuo: quia homo predicatur vni uoce. ꝛ albū denominatiue. Si secundo modo vel 3° tunc vel propō non erit in telligibilis. vt hic sortes est homo asi⁹. vł̄ erunt plurēs ꝓpōes. vt sortes est grā maticus albus. vel sortes est homo ani mel. Et oēs isti conceptus vel predicant̄ vniuoce vel denominatiue. R° dico. q̄ predicatio analoga non est distincta ab vniuoca. equiuoca ꝛ denoīatiua in vo/ ce. nec in scripto. quia eadē rō est de ill'; quia quero aut in voce: aut in scripto predicatur vnus terminus de vno solo: aut de pluribus. Si de vno sicut nomen ꝓpriū vel terminus discretus: est predi/ catio discreta que nec est vniuoca nec equiuoca nec denoīatiua nec analoga. quia de tali nō est dubiū. Si aūt predi/ catū in voce predicatur de pluribus si/ cut terminus cōis tūc āt illud predica/ tum accipitur significatiue. aut nō. Si n̄ nihil ad ꝓpositum. quia sic nō intelligit̄ questio. Si sic. aut significat illa ꝑ qui/ bus supponit vna īpōne ꝛ mediante v/ no conceptu: ꝛ tunc est predicatio vni/ uoca: sicut hic homo est aīal. aut pluri/ bus īpositionibus ꝛ mediantibus pluri bus cōceptibus: tunc est equiuoca: sicut hic animal latrabile est canis ꝛ eodē mō per oīa arguo de predicatione in scripto.

Tertio dico q̄ accipiendo predica/ tionē equiuocā: pro equiuoco a casu: ꝛ predicationem analogam quando predi catur equiuocum a consilio: sic predica° analoga est media inter vniuocam equi uocam. ꝛ denominatiuam. Sic enim sa num predicatur analogice de animali. vrina ꝛ dieta. quia nec predicatur equi/ uoce a casu. nec vniuoce nec denomina/ tiue. sed equiuoce a consilio. Similiter animal predicatur analogice de animali viuo ꝛ picto. Sed contra fm phm̄ p° posteriorꝝ si passio sit analoga: medium erit analogum. sed subie^m passio ꝛ me^m vniformiter se habent ad analogum et

subiectum alicuius scientie est analogū ergo ꝛc. Preterea quarto me^{te} ens non dicitur equiuoce: nec vniuoce: sed medio mō analogice. Et ponit exemplū de sano quod dicitur de animali vrina ꝛ dieta. Preterea ens dicitur de deo et creatura de substātia ꝛ accñte. ꝛ non vniuoce nec equiuoce: ergo ꝛc. Pro istis ꝛ aliis distinguo de vniuoco. quia aliquando accipitur stricte. quando scꝫ subiectū ꝛ predicatū significant illa pro quibus supponunt vnica impositione ꝛ mediante vno conceptu ꝛ vnomō signi-ficandi logicali ꝛ grāmaticali: ꝛ sic oīs predicatio vniuoca est predicatio in qd Sic enī aīal predicat vniuoce de hoīe: ꝛ asino. ꝛ in quid. qꝛ sic animal significat oīa sua significata vna ipositione ꝛ mediante vno conceptu ꝛ oīa significat eq̄ primo ꝛ nō vnū in rcō ꝛ aliud in obliq° Non vnū principaliter: ꝛ aliud cogno-tando. Et ita per oīa eque principaliter sigific at hō oīa sua significata ꝛ asinus silr ꝛ ideo est pdicatio vniuoca in quid Aliqñ aūt vniuocū accipit large. qñ scꝫ subiectū ꝛ predicatū significant illa pro quibus supponunt vnica impositione mediante vno conceptu. siue vnomodo significandi siue diuerso: ꝛ sic predicatio vniuoca non solum est predicatio in qd sed etiam denominatiua. Sic enim pre-dicatur album vniuoce de homīe et asino quia album significat oīa sua significata vnica impōne. ꝛ mediante vno cō-ceptu: sed non significat eodemmō signi-ficandi logicali. qꝛ vnuꝫ significat in rcō puta asinū ꝛ aliud i obliquo puta albedīnē homo autē ꝛ asinus. significant sua significata omīa in rcō. ideo illa predicatio est vniuoca large capiendo. nō in quid Ita etiaꝫ ens predicatur de homīne ꝛ asino vniuoce. large loquendo: quia licet ens ꝛ homo omīa sua signifi-cata significent eodēmō significandi grāmaticali ꝛ logicali nō tū albū. Hoc supposito dico ꝙ phs. primo p^{9} ꝛ quarto meta^{e} vocat predi^{em} analogam predicatōem aquiuocam a consilio. Sic eniꝫ sm eum ens predicatur analogice de. x. predicamentis. quia nec pure vniuoce: nec pure equiuoce a casu: sed mediomō quia equiuoce a consilio ꝛ hoc quia talis fuit vsus loquendi tempore suo in lingua: greca. ꝙ ens significabat subām et alia predicamenta pluribus ipoībus et mediantibus pluribus conceptionibus Et primo significabat subām. Ita ꝙ si prius non significasset subām. post non fuisset impositum ad significandum ac^{a} sicut patet in exemplo. Nam sanum in nostro vsu vna impositione ꝛ vno con-ceptu significat primo sanitatem aīalis ꝛ aliis impositionibus ꝛ alius conceptionibus secūdario significat dietam ꝛ vrinam. vnum quia efficit sanitatē aīalis. ꝛ aliud quia est signū sanitatis aīalis. et nō significat dietā ꝛ vrinā nisi quia prius significat sanitatem aīalis. ꝛ 2^{m} istū modum loquendi debet dici ꝙ subā est ens ꝑprie loquendo: ꝛ accñ^{a} nō sunt entia: sed dispositiones siue effectus entis. qꝺ proprie est subā sicut aīal ꝑprie dicitur sanum: sed vrina non ꝑprie est sana sed est signū sanitatis. Nec dieta est ꝑprie sana. sed causat sanitatē. ꝛ hoc mō etiaꝫ nos vtimur hoc noīe subā. Nam dici ꝙ subiectū accñ^{m} est subā. ita dicimus ꝙ oīs q̄titas est subā. ꝛ hoc nō vniuoce nec equiuoce a casu. sed a consilio modo predicto. Ad aliud dico ꝙ licet secundū intentōem phi. ens dicat equiuoce a consilio de deo ꝛ creatura: de subā:

z acciñ. non tamen ẽm vsum nostrũ lo quendi. quia vt nos vtimur hoc nomie ens significat omia sua significata vna impositione z mediante vno ↄceptu et vno mõ significandi. quia oia entia signi ficat in rcõ. Ideo dico q ens predicat vniuoce de deo z creatura de subã z qli tate. Et in quid. z hoc stricte loquendo de predicatione quia oia ista noia ens deus subã. creata ⁊ qualitas significant sua significata vna impositione median te vno conceptu z eodemmõ significan di. Eodemmõ predicatur vniuoce stric te loquendo de subã z quantitate rela/ tione z de oibus aliis predicamentis ab solutis z respectiuis. si importent tales paruas res distinctas a rebus absolutis sicut hoies ymaginantur cõiter. Si aũt nõ importent tales paruas res vnomõ significandi. sed significent aliud in rcõ z aliquid in obliquo: tunc ẽm veritatem ens predicatur de eis vniuoce large su/ mendo sed non in qđ: quia nõ signifi/ cant oia sua significata vnomõ signifi/ candi. De substãtia autẽ z aliqui/ bus quãtitatibus predicatur solũ equi/ uoce a consilio. puta de numero: z hoc quia numerus importat plura. z plura li numero nũero sic duo z tria. Nũc au tem nihil predicatur vniuoce de singu/ lari z plurali pluraliter sumpto. Iaꝫ quia hic sic predicatio vniuoca: homo est aial. non tamen hic hoies sunt ail'. sꝫ est falsa. hec aũt est vera. homies sunt aialia. sed tunc predicatur alius termi/ nus tam in voce q̃ꝫ in conceptu q̃ꝫ etiam in scripto. Et ille terminus nõ predica/ tur de singulari. nã vnus terminus nõ p dicatur vniuoce de singulari z plurali. Ad principalia patet ex dictis.

## Questio. xiii.

Trũ xp̄s exña in eucharistia põt videre alia. z videri ab a/ liis. q nõ. quia oĩe q videt sub pyramide videtur cuius conus est in oculo z basis in re visa scđm auctorẽ pspectiue. hoc aũt nõ põt cõpetere. nec rei habenti modũ quantitatiuũ. qualeꝫ modũ nõ habet xp̄s in eucharistia ergo.

Cõtra: ois effectus sufficienter depẽ det ex suis causis essentialibus sed mo/ dus q̃titatiuus nõ est causa essentialis visionis alicuius albedinis. gº destruc/ to mõ quantitatiuo. adhuc albedo põt videri. gº Ad qõem dº pº q suppoº illa que sunt fidei: nõ põt pbari sufficiẽ ter quin xp̄s in eucharistia possit vide/ re alia z videri ab aliis. z hoc dico ocu/ lo corporali. q pbo. Non minus potest aliquod principiũ actiuũ habere actõeꝫ quando se toto est pñs alicui toti pas/ so. z cuilibet parti q̃ꝫ quando per vnaꝫ partem est pña vni parti patientis: z p aliam ptem est pñs alteri parti. sed cor/ pus xp̄i est hostia. z oia accidentia suaꝫ corporalia se toto est pñs tali hostie. et cuilibet parti hostie ergo eodemõ potest esse pñm actiuũ z passiuũ respectu visio nis sicut si vna pars cuius coexisteret vni parti hostie: z alia pars coexisteret alteri parti. maior patet: Nam si albedo in pariete coexisteret tota toti parieti: z ita cuilibet parti parietis: nõ minus vi/ deretur tũc q̃ꝫ tunc hoc etiã patet: quia in aia intellectª est toª in toº z toª in qli/ bet parte corporis. Et 2m Augm ↄ de tri. ipa agit i corp9 transmutando z al/ terando z causando sanitatem z infir/ mitatẽ z multas qualitates corporales

ergo eodē mō pōt color agere in corpus
q̄uis nō sit circumscriptiue in loco.
Preterea agente sufficienter appro/
ximato passo disposito ꝛ non impedito:
necͤ sequitur acͦ vel sequi potest: sȝ ac
tūˢ corporis ꝛ potentie viͤ hoim circū
stantium sunt huiusmōi. ergo si nō im/
pediantur pōt sequi visio. Preterea si
non possunt. hoc nō est nisi quia agens
ꝛ patiens corporale ad hoc ꝙ agant ac
tione corporali neccͦ sunt in loco circum
scriptiue ꝛ quantitatiue: sed hoc non re
quiritur. Quod ꝓbo. quia fm auic. si ca
lor esset separatus ab oī subiecto. adhᶜ
posset habere oēm actōem quā pōt ha
bere in subiecto. sed tunc non esset ne/
cessario in loco circumscriptiue sed diffi
nitiue tantū. Preterea idē potest a/
gere in se nō solum actione spūali. sicut
est de intellectu ꝛ voluntate sed etiam
actione corporali. sicut patet de aqua ca
lida sue nature derelicta que naturalit̄
causat in se frigus. Ex hoc arͦ agens
corporale ꝛ patiens possunt agere ꝛ pa
ti q̄uis non distent localiter sicut patet
quando idē agit in se. ergo agens corpo
rale pōt agere: q̄uis non sit in loco cir/
cumscriptiue. Aña est vᵐ gͦ ꝛ ꝯñs ꝯᵃ pȝ
quia eadem ratio videtur esse vtrobiqȝ
Preterea actm̄ naturale respiciens
diuersa passa sibi approximata sufficiē
ter ꝛ eque distincta si pōt agere in vnuȝ
ꝛ in reliquum. sed color corporis christi
pōt intuitiue videri ab angelo bono: er
go idem color pōt videri a visu corpali
si nō impediatur: sed modus quantitati
uus nō pōt plus impedire visionem cor
poralem q̄ȝ visionē angeli. Preterea
modus accidentalis alicuius principii
actiui nō impedit actōem ꝛ passionem
illius sed esse circumscriptiue in loco est
modus accidētalis corpis. gͦ. ꝛc. Ideo
dico ꝙ xp̄s exñs in eucharistia posset vi
dere oculo corporali illa que fiūt in al/
tari. Et videri ab aliis visione corporalī
nisi eēt ipedimentū spāle. Rͦ dico ꝙ
xp̄s in eucharistia pōt naturaliter vide
re visione intellectuali illa que fiūt in al
tari ꝛ ꝯsimili visione posset videri ab ho
minibꝰ circūstātibꝰ nisi eēt spāle ipedi/
mentū. ꝙ pȝ. tū quia posito acͦ sufficien
ti ꝛ passiuo pōt sequi acͦ sicut supra di
ctū est. Nec est ista ꝓpō negāda: qꝛ ra/
tio non apparȝ ꝯtra nec auctoritas scri
pture nec experiētia ꝯcludit. qꝛ deus ibi
suspendit actōem quaᵐ ne agant. Tum
qꝛ nō repugnat intelleᵐ pati ab obiecto
hñte modū quāuᵐ sicut patet de intelle
ctu meo vidente albedinē extra: nec etiā
ab obiecto nō hñte modū sicut patȝ qñ
intelligit se ꝛ suā cognitōem. ergo ad hͦ
ꝙ naturaliter intelligat: nō refert viᵐ
hēat modū quātitatiuū vel nō. Tertio
dico ꝙ de facto corpus xp̄i ꝛ accñᵃ eius
corpalia nō vident̄ naturaliter ab ho/
mine: licet forte videantur ab angelo.
Sed hoc solum scimus per experienti/
am. Et causa quare non videntur de
facto est. quia deus non coagit natura/
li influentia illis qualitatibus vt videā
tur ab homine. Nam si deus coage/
ret illis qualitatibus per generalem in/
fluentiam sicut coagit aliis: tunc de fac
to naturaliter viderentur sicut alia.
Et ideo videtur ꝙ deus suspendit mi/
raculose illas actōes sic actōeȝ ignis in
camio. Sed vtrū christus videat illa vi
sione intellectuali vel oculo corporali:
vel non nescio. quia ad hoc non habeo
rationem conuincentem nec auctorita/
tem nec experienciam: sed ipsemet nouit
quomō est rationabilius tñ est dicere ꝙ

sic loquendo de facto. quia satis videtur
mirabile et extraneū q᷑ xp̄s sit in eukari
stia: et tn̄ nō videat vbi sit. Sed hic sunt
dubia quia videtur q᷑ corpus xp̄i nō pt
videri in eukaristia. quia omne visibile
habens ptes distinctas pōt vna pars di
scerni ab alia. sed in eukaristia non pōt
caput xp̄i et pedes discerni. qꝛ ibi est con
fusio ptiū. ergo etc. Preterea si sic: tc̄
posset eadē rōe calefacere et calefieri ab
igne approximato hostie. qꝛ oīa argu/
menta equaliter ꝯcludūt vnū sicut aliud.
Rm dubiū vtrū xp̄s pōt videre seipm̄ ī
hostia sicut posset si esset in distinctis lo
cis circūscriptiue ꝓbatur q᷑ nō qꝛ inter
videntē et rem visam debet ꝓportio di/
stantie: sed corpus xp̄i in vna parte ho/
stie non distat a se in alia parte. ergo etc.

Ad primū illoꝝ dico q᷑ maior ē diffi
cultas de colore. q̄ȝ de alijs qualitatibꝰ
quia color ad hoc q᷑ videatur requirit
certā situationē partiū: qualem non req
rit calor nec alie qualitates. quia taliter
possunt duo colores situari: q᷑ alter non
videbitur. et taliter: q᷑ vterqȝ videbitur.
Exēplum si ponatur pānꝰ albus tenuis
sup corpus rubeū intansum tunc tantū
videbitur rubeū distincte. Si aūt ponat
in eodē situ cum corpore rubeo: tunc v/
trūqȝ videbitur distincte maxime. si vnū
distet ab alio. ideo difficile est iudicare
quō colores videntur in corpore christi
et quis videtur et quis non. quia hoc cō
stat nobis p experientiam. Sed q̄uis
illa situatio colorum in corpore xp̄i pos
sit se inuicem impedire. ne omēs videan
tur tamen illa diuersa situatio non pōt
impedire quin aliquis color videatur si
deus non suspenderet acciōem suā. Ad
ad argumentū dico q᷑ partes alterꝰ rō
nis possunt distingui si viderentur. non
autem partes eiusdem rōnis. exemplū
est in albedine intensa et remissa vbi p/
tes non possunt ab inuicem distingui.
Similiter non possūt distinguere duo
lumina eiusdem rationis in eadem par
te medii: et tamen possunt videri. Nam
plura requiruntur ad noticiam discreti
uam q̄ȝ apprehensiuam. Ad secundū
dico q᷑ conclusio esset concedenda si deꝰ
non suspenderet acōem istarum qualita
tum. miraculose de facto autem non est
ita propter istam suspensionem. Ad
secundum dubium dico q᷑ oculus xp̄i ī
vna parte hostie potest ita bene videre
se in alia parte. sicut posset si esset in di/
uersis locis circumscriptiue sed si eēt cir
cumscriptiue in diuersis locis tunc exiñs
in vno loco possꝫ se videre in alio loco.
ergo et nunc. Ad probationem dico.
q᷑ sicut idem distat a se quando est in
diuersis locis circumscriptiue distantia
requisita ad visionem. ita idem distat a
se sicut vidit et qn̄ est in diuersis locis
diffinitiue distantia suffe. ad visionē co
poralem sic est in ꝓposito. Ad prin/
cipale dico q᷑ actor perspectiue dicit si/
cut vidit. et quia nunq̄ȝ vidit colorē nisi
extensum. ideo posuit colorem videri se
cundum cursum naturalem sm̄ figurā
vnius piāmidis cuius conus esset in ocu
lo et bas. in re visa. Tamen deus potest
facere colorem non extensum: et tunc il/
le posset videri non per talem figuram
et hoc dico nisi deus suspendit miracu/
lose eius actionem sicut fecit in camino
ignis.

## Questio xiiii

Trum anima christi potest
mouere corpus christi in eu
charistia. q᷑ non. quia omē mobile est

corporale extensum. ⁊ circũscriptiue in loco sꝫ corpus xp̄i in eucharistia nõ est extensum nec circũscriptiue in loco. g° ibi non potest moueri localr̄. Contra corpus xp̄i in eucharistia mouet̃ ad motum hostie ꝯsecrate. sed aīa xp̄i pōt mouere hostiam motu pulsionis tractionis vel alicuius talis. g° ⁊ corpus xp̄i. Ad q̄ōnem p° videndum ē de q̄sito. vtrũ corpus xp̄i in eucharistia pōt realr̄ ⁊ vere moueri. 2° ad q̄ōnem. Circa primuꝫ dico ꝙ corp⁹ xp̄i in eucharistia pōt realiter ⁊ ꝑ se moueri non ꝑ accidens. ⁊ hoc ꝓbo sic. q² qđ est in loco ꝑ se ⁊ non ꝑ accidens: potest moueri per se ⁊ non per accidens. sed corp⁹ xp̄i sub hostia ē huiusmōi. q² immediate ē p̄n̄s loco hostie. ⁊ per ꝯñs est ꝑ se in loco hostie. Preterea d̄s possꝫ si sibi placeret ꝯseruare corpus xp̄i p̄n̄s eidem loco. destruendo hostiam q̄ est p̄n̄s loco. q² illa hostia nō inheret corpori xp̄i. immo est totalr̄ extrinseca. sed destructa illa hostia ⁊ remanente corꝑe xp̄i p̄n̄te loco: est corp⁹ xp̄i immediate ⁊ ꝑ se p̄n̄s illi loco. ⁊ non ꝑ aliqđ aliud. g° ⁊ nunc existente hostia ē corpus xp̄i ꝑ se ⁊ immediate in loco. q² eodē mō est nūc p̄n̄s sicut tunc. Et vltra nūc ē ꝑ se ⁊ immediate in loco. g° pōt ꝑ se moueri localr̄ ꝙ concedo. Circa 2m di° ꝙ corpus xp̄i sub hostia pōt moueri localiter ab aīa xp̄i. ⁊ hoc tam ꝑ potentiaꝫ organicā q̄ȝ per potentiā vel virtutē nō organicam: nisi impediatur a deo. h° ꝓbo. q² quando aliqua duo sic se habent ꝙ vnum habet modū eēndi conuenientem mobili. ⁊ aliud hꝫ modum eēndi cōuenientem mouenti: pōt vnum mouere ⁊ aliud moueri. sed corpus xp̄i sub hostia habet modū eēndi conuenientē mobili. ⁊ aīa xp̄i habet modū eēndi conuenienteꝫ mouenti. ⁊ hoc tā per potētiam organicam q̄ȝ non organicā. q² modus eēndi q̄ȝtitatiuus vel nō q̄ȝtatiuus non impedit hoc. g° aīa xp̄i potest mouere corp⁹ xp̄i sub hostia per vtrāqꝫ potentiam. Ideo cōcedo ꝙ anima xp̄i potest velle efficaciter corpus xp̄i moueri ad motum hostie ⁊ sic potest saltim partialr̄ mouere. Similiter pōt potentia executiua organica exequi imperium voluntatis ⁊ sic actuatur mouere. Sed hic sunt dubia. Primū est que est potentia organica ⁊ non organica per quas aīa mouet corpus xp̄i. Secđm dubiū est. q² videtur ꝙ corpus xp̄i sub hostia mouetur a solo deo. q² q̄n aliqua duo precise coniunguntur per actū voluntatis contingenter se habentis ad illam cōiunctionem: si vnum illorū sit mobile oīno improportionatum ipsi mouēti. ⁊ aliud ꝓportionatum non eadē motione potest mouere vtrūqꝫ ꝯiunctorum. Exemplū si angelus ꝯiungat se voluntarie lapidi. nā tūc manifestū est ꝙ non poterit homo eadē motione mouere vtrūqꝫ. q² lꝫ lapis sit mobile ꝓportionatum hoī: tñ non angelus. Sed hostia ⁊ corpus xp̄i precise coniunguntur ꝑ actū voluntatis dīne: que ꝯtingenter se hꝫ ad istā coniunctionē. Et hostia est mobile ꝓportionatuꝫ potētie motiue creature. corpus aūt xp̄i non. g° ista duo non possunt moueri eadē motione ab eadē virtute motiua. ergo cū hostia mouetur a potentia creata corpus xp̄i mouet̃ sub hostia a solo deo. Ad primum istoꝝ dico ꝙ potentia organica et non organica distinguunt̃ realr̄. q² sicut in alio quolibet dictuꝫ est: aīa intellectiua sensitiua: ⁊ forma corporeitatis distiguuntur realr̄. ⁊ ideo potentie illaꝝ formaꝝ distinguunt̃ realr̄. Unde di° ꝙ

potentia organica est illa que vtitur or
gano corporali in sua actione cuiusmõi
sunt oēs potentie extēse in materia: si/
cut sensitiue ⁊ executiue: ⁊ per tales po/
tētias pōt aīa sensitiua xpī sub hostia mo
uere corpus. nisi ds suspendat actionem
earum. posset enim velle hostiam moue
ri ⁊ appetere appetitu sensitiuo ꝓpter a/
liquod pulchrū ⁊ delectabile moueri cū
hostia vel quiescere hostia mota. Pōt
etiam potētia executiua exequi impium
voluntatis imperantis corp⁹ illud mo
ueri. ⁊ sic pōt mouere corpus suū per po
tentias organicas. ⁊ hoc dico nisi de⁹ su
spendat miraculose actionem causarum
naturalium. Potentia aūt non orga
nica est illa que non indiget organo cor
porali in sua actione. sicut est de intellctū
⁊ volūtate ⁊ per illas mouet anima xpī
corpus suū sub hostia intelligendo ⁊ di
ctando: corpus eē mouendum ad motū
hostie. ⁊ volendo efficaciter corpus suū
moueri ad motū hostie sicut dictat itel/
lectus. Et conformādo se voluntati di/
uine. que est cā principalis in omni tali
motu. ⁊ sic patet quō mouet corpus su
um per potentiaꝫ nō organicā. Ad se
cundum dubium dico ꝙ pōt moueri ab
anima xpī modo predicto. Ad ratio/
nem dico ꝙ bene ꝓbat ꝙ corpus xpī nō
potest moueri ab oī virtute creata que
mouet hostiam. qꝛ non potest immedia
te moueri a sacerdote mediante hostia.
quia respectu sacerdotis saltem de facto
est mobile improportionatum. ⁊ ideo re
spectu talis virtutis nec mouetur eadeꝫ
motione. nec eadem virtute creata: sꝫ nō
ꝓbatur quin corpus christi sub hostia
potest moueri ab anima christi. Et simi/
liter hostia consecrata. qꝛ vtrūqꝫ est mo
bile ꝓportionatum anime xpī. quia ani/
ma christi eadem volitōe efficaci potest
velle corpus suum. Et hostiam transfer
ri simul de loco ad locum. semper tamē
concurrente deo sicut causa partiali. Et
sic patet ꝙ ambo tam corpus christi q̄
hostia mouentur eadem motione ab ani
ma creata ⁊ duplici motōe quarum vnª
est creata ⁊ alia increata. Mouetur eti/
aꝫ duplici motōe passiua sicut sunt duo
mobilia. Ad argumentum principale
dico ꝙ assumptum est falsum sed nulli/
bi inuenitur de facto instantia nisi in ꝓ/
posito de corpore christi quod licet non
circunscribatur loco. tamē coexistit cor
pori circunscriptiue existenti in loco et
hoc sufficit ad motum localem.

## Questio. xv.

Vtrum anima christi potest mo
uere corpus xpī sub hostia or/
ganice: ⁊ non organice. ꝙ nō. qꝛ
in celo non potest corpus mouere istis
motibus. ergo nec in sacramento. Cō
tra approximatis causa sufficienti ⁊ pas
so non impeditis: potest poni effectus. sꝫ
christus sub hostia habet potentias or/
ganicas sufficiētes: ⁊ corpus christi eis
est approximatum. ergo ⁊c̄. In ista q̄/
stione primo exponendi sunt duo termi
ni scꝫ mouere organice ⁊ non organice.
secūdo ad questionem. Circa primuꝫ
dico ꝙ mouere organice est primo mo/
uere vnam partem medii ⁊ post illa par
te mota mouere aliam distantem loco ⁊
situ: a prima parte mota: ita ꝙ mouere
organice necessario requirit ista duo scꝫ
ꝙ primo moueatur vna pars localiter:
⁊ post alia mediante prima parte: sm ꝙ
inter partes corporis moti sit distātia lo
calis. Exemplū. Anima intellectiua pri/
mo motu ꝓgressiuo: mouet cor motu lo

cali ⁊ reali. ⁊ pº medi motu cordis alia pars magis propinqua mouetur. ⁊ post tertia ⁊ sic deinceps. ⁊ hoc est vniuersaliter verum in oī motu composito ex pulsu ⁊ tractu. ꝙ primo pellitur vna pars ⁊ post trahitur alia. Ex isto sequitur ꝙ solum illud mouetur organice quod est circumscriptiue in loco. quia solum partes illius corporis distant loco ⁊ situ.

Mouere corpus non organice ē mouere totum ⁊ partem eque primo ⁊ non primo vnam partem ⁊ post aliam. ⁊ hº indifferenter est verum siue partes corporis distent inter se loco ⁊ situ: siue non Exemplum angelus in corpore assumpto est totus in toto. ⁊ totus in qualibꝫ pte illius. ⁊ hoc sicut motor in mobili. Non autem sicut forma in materia. nec sicut perfectio imperfectibili. ideo eque primo mouet totum corpus assumptuꝫ ⁊ quālibet eius partem. Circa secundum dico primo ꝙ anima christi in celo potest mouere corpus suuꝫ ibi solum organice sicut potest anima mea mouere corpus suum. Cuius ratio est: quia corpus christi in celo est circumscriptiue in loco. ideo potest anima christi mouere corpus. primo mouēdo vnā partē ⁊ postea alias partes sm̄ ꝙ potest existens in vna pte celi. velle aliquid efficaciter in alia parte. ⁊ ita vult corpus suum moueri ad illud. Sed non organice non potest corpus suum mouere in celo. licet anima intellectiua sit tota in toto corpore ⁊ tota in qualibet parte corporis: sicut angelus in corpore assumpto. Non tamen est in qualibet parte: sicut motor in mobili: sed sicut forma in materia. ppter quod non potest corpus suum non organice mouere sicut potest angelus.

Et si queras causaꝫ istius. dico ꝙ natura rei talis est ꝙ forma informās corpus existens circumscriptiue in loco primo mouet vnam partem ⁊ post aliam.

Secūdo dico ꝙ anima christi sub hostia potest mouere corpus suum non organice tantum. Nam organice non potest mouere: cum inter partes corporis christi sub hostia: nulla sit distantia localis. quia totum coexistit toti ⁊ totum cuilibet parti. ideo non potest primo mouere vnam partem ⁊ post aliam. quia quelibet pars est in eodem loco cum alia: sꝫ bene potest velle ⁊ forte vult de facto ꝙ corpus suum moueatur ad motum hostie. Et hoc ɔformādo se voluntati diuine que vult illud corpus moueri ad motum hostie: ⁊ ita volendo quando mouetur hostia mouet corpus non organice. Sed hic sunt dubia. Primum. quia si corpus moueatur in celo organice. ꝙ mouetur sub hostia etiam organice. quia idem corpus numero non simul mouetur ⁊ quiescit. Secundum est ꝙ si anima christi sub hostia suspendat actum voluntatis sue nolendo corpus suum moueri ad motum hostie a quo tunc moueatur corpus christi ad motum hostie. Tertium est. vtrum anima christi sub hostia potest mouere hostiam nō organice. Quartum est. vtrum anima christi sub hostia potest mouere corpus suum non mota hostia. Puta separare se: ⁊ recedere nō mota hostia vel quiescere mota hostia. Ad primum istoruꝫ dico: ꝙ corpus christi potest moueri organice in celo ⁊ quiescere sub hostia. Et si dicat ꝙ contradictio est ꝙ ideꝫ simul moueatur ⁊ quiescat. Respondeo ꝙ si intelligas per quiescere vel

quietem precipue priuationem motus: sic est contradictio quod idem corpus simul moueatur et quiescat. quia quod sic quiescit nullum mutat locum. Si autem per quiescere solum intelligas quod corpus existens in aliquo loco et non mutans illum locum quiescit et per moueri intelligas quod corpus existens in aliquo loco et mutans illum locum moueatur sic potest idem corpus simul quiescere et moueri. quia potest mutare locum in celo. et continue esse in loco hostie. ita quod non mutat locum hostie. et sic quiescit. Ad secundum dico quod isto casu adhuc ad motum hostie mouebitur corpus christi a solo deo sicut hostia mouetur. Ad 3m dico quod satis patet solutio ex dictis. Ad 4m dico quod nisi esset ordinatio diuina in contrarium que ordinauit illud corpus semper moueri ad motum hostie: et quiescere ad eius quietem posset se separare ab hostia et mouere non mota hostia. et hoc volens efficaciter recedere ad alium locum ita bene sicut si esset circumscriptiue in loco. unde esse circumscriptiue in loco vel diffinitiue est impertinens ad eius motum vel quietem.

Ad argumentum principale in oppositum dico. quod licet christus sub hostia habeat potentias organicas et non organicas: non potest tamen corpus suum ibi organice mouere. quia ibi non est corpus suum passum dispositum ad talem motionem eo quod ibi inter partes corporis christi non est distantia localis que necessario requiritur ad talem motionem. Dico etiam quod potentia non organica potest mouere corpus organice et non organice. sicut patet de anima intellectiua christi que mouet corpus suum in celo organice et sub hostia non organice.

# Questio. xvi.

V Trum omnis actus assentiendi presupponat actum apprehendendi respectu eiusdem obiecti. quod sic. quia intellectus nulli assentit nisi quod verum reputat nec dissentit nisi quod falsum reputat: sed intellectus nihil reputat verum vel falsum nisi cognitum et apprehensum ergo omnis assensus necessario presupponit cognitionem et apprehensionem.

Contra existente ista propositione in mente: omne totum est maius sua parte: sine omni alia apprehensione propositionis: statim necessario intellectus assentit sibi. igitur iste assensus non presupponit apprehensionem. Hic premitto aliquam distinctionem. 2o ad questionem. Circa primum dico sicut dictum est in alio quolibet quod duplex est actus assentiendi. unus quo assentio aliquid esse vel non esse sicut assentio quod deus est: et quod deus est trinus et unus. et quod deus non est diabolus. et tamen nec assentio deo nec diabolo. sed assentio quod deus non est diabolus. Unde de virtute sermonis per istum actum nulli assentio. tamen per istum actum apprehendo deum et diabolum: quia omnis actus assentiendi est actus apprehendendi: sed non econuerso. Alius est actus assentiendi quo assentio alicui: ita quod actus assentiendi referatur ad aliquid sicut assentio et dissentio alicui complexo: sicut huic propositioni homo est animal. quia reputo eam esse veram et non solum assentio huic propositioni. hec propositio homo est animal est vera ubi hec propositio homo est animal est subiectum sed etiam assentio huic propositioni homo est animal in se et absolute. et hoc quia scio quod sic importatur per istam propositionem sicut est in re

Circa secundum dico quod primus assensus non necessario presupponit apprehensionem complexi. quia iste assensus non est respectu complexi tanquam alicuius obiecti. sed presupponit ap-

prehensionem singularium rerum lz non
assentit a reb9 singularibus. Sz scđa
assensus naturalr loquendo nece° pre/
supponit apphensionem cōpleri. z hoc i
differenter:siue tale cōplexuz cōponatur
ex cognitionib9 singularium rez siue nō
Et rō est.q2 talia assensus hz complexū
p obiecto.nunc aūt nulli naturalr assen
tim9 vel dissentimus:nisi cognito z app/
henso.g° impossibile est q naturalr as/
sentiatur alicui cōplexo nisi apprehendat
Sed contra.si intellect9 formet istaz
ppōnem omne totum est maius sua pte
circūscripta oi alia apprehensione cōple
xi pter istam cōpōnem.statim cātur hic
assensus euidens.alr non eēt ppō per se
nota.Simlr si intellect9 formet istam p
pōsitōem ds est trinus z vn9.sine oi alia
apphensiōe illi9 articuli cū impio volun
tatis.pōt cāri actus credendi. g° talia as
sensus non psuppōit apphensionē. Pre-
terea apphen° cōpleri nō est ppō.q2 in/
tellect9 pōt formare ppōnem lz non co/
gnoscat vel apphendat eam:sicut possū
cognoscere lapidem:lz nō cognoscam il
lā cognitōem: Nec apphen° ē ps ppōis
q2 quelz ps ppōnis pōt eē cognit° rei ex
z nulla alia cog° est necessaria ad actuz
assentiendi.g° zc. Preterea alius est
assensus respcū rei z ali9 respcū cōpleri
sicut alia est apphen° rei z alia cōpleri.
g° saltem assensus respcū rei nō psuppo
nit assensum respcū cōpleri. Ad pm isto
rū d° q tā ad actū assentiendi ī cōi q ad
actū credendi.arm pcedit de p° assensu
z dissensu z non de 2°. Ad 2m di° q
apphen° cōpleri nec est ps ppōnis cōposi/
te ex cogitationib9 rez extra.nec est ipsa
ppō.Quia possit eē pars vnius alteri9
ppōis.lz est vna alia distincta cog° tam
a ppōne q ab assensu.Et istam cognitō
nē psupponit assensus hūs cōplexū p ob
iecto.Et hoc nō solū est vez qñ assentit
cōplexo cōposito ex cogitatōibus rez:sicut
in istis:hō est aial:hō ñ ē asin9.sed ēt qñ
assentit alicui ppōni c9 subiectuz vl pre
dicatuz est vna alia ppō cuiusmōi sunt
oēs ppōnes in sensu cōposito vt tales.
hō est aial:est ppō vera vel neccia. z sic
de aliis modis.q2 anteq assentiā talibus
cōplexis necesse ē ipsa prius apphendere
z cognoscere. Ad arga principalia pz
ex dictis.

## Questio.xvii.

Utrum viator hēat aliquē ceptum simplicē ppriū deo añ cōpōnem z disionem vel postea.q sic.q2 ille cept9 ē simplex de quo qrunt
tales cept9 cōpositi.vtrū ds sit ens ifinitū.vtrū sit act9 pur9:sed tales qrunt de
ceptu dei zc.maior pz.q2 tales non querunt de ceptu dei cōposito pprio . q2 tūc
idē qreretur de se qd est falsum. Cō/
tra nulla creatura ptinet ceptuz dei sim
plicē z pprium cēntalr:nec virtualr. g°
nulla creatura pōt illum cāre. Ad qō
nem di° p° q viator ex puris naturalib9
non pōt hēre de deo cognitōem aliquaz q
sit cogni° absoluta nō cognotatiua:affir
matiua nō negatiua:simplex nō cōposita:
ppria non cōis añ cōpōem z disionem.
Cui9 rō est.q2 alr nō posset negare deuz
eē.q2 suppono q p sensatōem rei nō cā
tur aliq cog° ppria alic9 impossibil ante
cōpōnem z disionē.Tum q2 sensa° nullā
hz actōem ad ipossibile vt cāet eius co/
gnitōem ppriā.Tū q2 eadē rōne sensatō
cāret cognitōes pprias infinitoz impos
sibiliū.q2 eqlem hitudinē hz ad oīa ipos
sibilia.Tunc ar° sic.Tu cedis cognitō
nē dei ppriam:cāri añ oēm disionē z cō/

põnem ꝛ non ex fide.qꝛ in fide cõcorda/
mus.ꝛ tñ non ponimꝰ hoc. gͦ euidẽter
cognoscis hoc.qꝛ cogͦ dei ꝓpria cãtur
ꝑ sensatõem.ꝛ ꝑ ꝯñs euidens est infideli
deum eẽ.qꝛ posset euidenter arguere ꝙ
ꝯceptꝰ cãtus mediante sensatõe nõ est al
cuiꝰ impossibilis ꝫ possibilĩ.ꝛ ex quo me
diante sensatõe cogniͦ simplex ꝓpria dei
añ ꝯpõnem cãta est:ista cogniͦ non est a
licuius ipossibilis ꝫ possibilis. gͦ qlibet
infidelis possit euidẽter scire ꝙ ds ẽ pos/
sibilis.Et qꝛ in ꝑpetuis non dñt eẽ ꝛ pos
se.quilꝫ infidelis euidenter sciret deũ esse
qḋ est falsum.Et iõ dico ꝙ añ cõpõnem
ꝛ diuisionem non hꝫ viator talem ꝯceptuꝫ
nec hr̃e põt. Preterea notiª incõpleª
vniꝰ rei nõ cãt notitiã incõplexã alterius
rei simplicẽ ꝛ ꝓpriam.qꝛ nõ intuitiuã.qꝛ
illa cãtur imediate a re ex naturalr̃ lo/
quendo.Nec abstractiuã.qꝛ si illa esset
cognitio simplex ꝓpria:neceͦ ꝑsupponit
notitiã intuitiuã.cum gͦ viator nõ pos/
sit deũ ꝓ statu isto intuitiue videre nullã
cognitõem talem de deo põt hr̃e. Se
cũdo dico ꝙ viator non põt hr̃e taleꝫ cõ
ceptum simplicẽ ꝛ ꝓprium pꝰ ꝯpõneꝫ ꝛ
diuisionem.Cuiꝰ rõ est.qꝛ mediãte ꝯpõne
ꝛ diuisione acquirit solũ notitia discursiua
ꝛ oĩs notitia acqsita ꝑ discursuꝫ est com
plexa. Sed ꝯ.pͦ qꝛ hoc dato tũc intel
ligeremꝰ deũ nihil aliud intelligendo.qḋ
ꝓbat.qꝛ isti ꝯceptus cões: ens pᵐ.vnuꝫ
eodem ordine succedũt sibi in mẽte sicut
in voce.Sꝫ qñ primꝰ ꝯceptus ẽ in mẽte
nõ plus intelligit ds q̃ꝫ creatura. nec qñ
scḋa est in mente.nec qñ tertiꝰ. gͦ nunq̃ꝫ
intelligit.ds ꝯceptu ꝓprio:nisi isti ꝯceptꝰ
successiue formati cãent ꝯceptum simpli
cem ꝛ ꝓprium. Preterea alr̃ intelli/
gẽdo deũ. erit magnũ tps anteq̃ꝫ intelle/
ctus intelligeret deum.qꝛ oportet incipe
re ab ente descẽdẽdo per cõpositionem
ꝛ diuisionem. Preterea diffinitiõ sub
stantie create põt cãre conceptum sim/
plicem ꝛ ꝓprium diffiniti. gͦ descriptio
dei potest cãre conceptum dei. Antece/
dens pꝫ.qꝛ alr̃ in linea predicamentali:
diffinitio ꝛ conceptus simplex. nõ differ
rent nec in demr̃atõne eẽnt tres termĩ.qꝛ
non esset ibi ꝯceptus simplex diffiniti.

Preterea alr̃ non eẽt conceptus re/
spectiuꝰ in nobis.qꝛ neutrũ extremũ po
test cãre conceptum alterius. Nec cãtur
a duobus extremis añ cõpositõem ꝛ di
uisionem.qꝛ expientia docet ꝙ intellectus
prius non hꝫ conceptum respectiuũ.añ
q̃ꝫ vnum alteri per cõpositõem ꝛ diuisio/
nẽ comparat.puta ꝑ hoc ꝙ intellectus
format hoc cõplexum.hec albedo ẽ ta/
lis qualis est illa cãtur ꝯceptꝰ similitudi
nis. Preterea alr̃ non possemꝰ hẽre i
tellectõem chymere in vno instãti. qꝛ ꝑ/
tes conceptus ꝯpositi sibi succedunt i mẽ
te sicut in voce vt prius dictum est.

Preterea qñ intellectus format hͦ
cõplexum.deꝰ distiguitur a quolibet qḋ
non est ipm.Aut subiectũ illius ꝓpõnis
in mente est ꝯceptus simplex dei: ꝛ habe
tur ꝓpositum.Aut non:ꝛ tunc faciã ali
am ꝓpositõem demonstrãdo rem que ds
us est.sic hec res significata ꝑ hoc com
plexum distinguit a quolibet ꝙ nõ est ip
sum:ꝛ tunc.Aut demonstro deum ꝑ vᵐ
actum simplicem ꝛ hẽtur ꝓposituꝫ.Aut
per conceptum ꝯpositum ex multis acti/
bus:ꝛ erit ꝓcessus in infinitum. Ad
primũ illorum concedo ꝙ viator nõ po
test naturaliter deuꝫ intelligere nihil ali
ud intelligendo.quia licet per conceptuꝫ
compositum totalem intelligatur solus
deus.tamẽ per quelibet conceptum par
tialem illius compositi intelligitur aliud

a deo. quia quilibet ꝯceptus tal' est cōis deo ⁊ aliis. Sed vltra dico ꝙ ꝓbatio deficit. quia licꝫ possibile sit in aliquo casu. ꝙ conceptus cōmunes eodem ordine sibi succedāt in mente sicut in voce. hoc tamē non est necessariū. qꝛ intellectus potest formare aliquam ꝓpōem in qua mlti conceptus cōes simul ꝑdicātur l' subiiciuntur, ⁊ per ꝯñs in tali conceptu composito pōt deus intelligi. Ad 2m di° ꝙ nō oportet incipere ab ente. qꝛ potest incipere ab istis ꝯceptibus: primū vel sbstantia ⁊ sic de aliis. Nec requirit' ad intelligendum deum talis descēsus vel discursus per compōnem vel diuisionem. Nec magnū temp⁹ requirit'. qꝛ qñ deus intelligitur primo per aliquem conceptū cōpositum: pōt al's intelligi per habituꝫ inclinantem ad cognitōem simlem in instanti. sicut in instāti pōt formari tota ꝓpositio. Ad 3m nego assumptum. qa ꝯceptus diffinitiꝰ de cōi lege ꝑsupponitur diffinitōi. qꝛ cognitio diffiniti diffinitiōe ꝓprie dicta. cātur mediante cognitōe intuitiua vnius indiuidui. qꝛ concept⁹ speciei pōt abstrahi ab vno indiuiduo. Diffinitio aūt non pōt abstrahi ab vno indiuiduo Diffini° aūt non pōt totaliter cāri q̄tum ad omneꝫ eius ꝑtem nisi per cognitionem multorum indiuiduorum.

Ad ꝓbationem dico ꝙ neutrum illorum impossibilium sequit'. qꝛ non ꝓpter hoc distinguitur ꝯceptus diffiniti a diffinitōe. qꝛ cātur ab ea. qꝛ nullo modo cātur ab ea. sed seipsis distinguunt': ⁊ cāntur a suis cāis que sunt diuerse. Ad q̄rtum dico qꝛ argumentū est ad opp^m. nā ꝯceptus respectiu⁹ ab vtroqꝫ extremo simul posito ante cōpositionem ⁊ diuisionē non pōt causari ꝙ ꝓbo. qꝛ subiectum ⁊ predicatum ꝓpositōis ꝑcedunt saltem ordine nature ꝯpositionē. Nūc aūt intellectus in ipsa formatōe hui⁹ cōplexi hec albedo est alteri simil' vel equalis: ponit conceptū receptiuum a ꝑte predicati. g° isti ꝯceptus ꝑcedunt illam ꝯpositōem. vñ iste est ordo ꝙ visis duabus albedinibus primo cātur in intellectu ꝯceptus specific⁹ albedis. 2° naturalr mediāte illo cōceptu specifico cātur ꝯcept⁹ silitudinis. Et dico immediate ab ipsis albedibus: vel cognitionib⁹ earum. ⁊ p⁹ saltem ordine nature formatur ꝓpositio. Ad ꝓbationē dico ꝙ expientia docet ꝙ nō prius indicat per actū assentiēdi illas albedinea eē similes: q̄ꝫ intellectus comparet vnam albedinē alteri per ꝯpōnem ⁊ diuisionem: sicut prius dictū est sed expientia non docet qn prius hēat ꝯceptum respectiuum añ cōpositiōem ⁊ diuisionem.

Ad quintum dico ꝙ possum⁹ intelligere chymeram in vno instāti ꝑ vno cōceptum cōpositum includentem ꝯdictionem sed nullo mō per cognitoem simplicem ꝓpriam. Et vltra dico ꝙ ꝓbatio assumit falsum. s. ꝙ ꝑtes ꝯceptus cōpositi succedunt sibi in mēte sicut in voce. qꝛ in mēte ꝯcept⁹ isti sil' existunt in subiecto indiuisibili. in voce nō. Ad vltimū dico ꝙ subiectū hui⁹ ꝓpōnis de⁹ distinguit' ⁊c. non eēt ꝯceptus simplex sed ꝯposit⁹. Eodem mō di° ꝙ formādo talē ꝓpōnē hec res significata ꝑ hunc ꝯceptū ꝯpositū distinguit' ⁊c. subiectū istius scđe ꝓpōnis est ꝯcept⁹ cōposit⁹ ex ꝯceptu dei ⁊ ꝓnomine demōstratiuo. Et vltra formando aliā ꝓpōnem sicut dicēdo res signata ꝑ hunc scđm ꝯceptū ꝯposituꝫ distīguit' ⁊c. subiectū adhuc erit cōcept⁹ ꝯposit⁹. ⁊ iō ꝓcessum in infinitū concedo: formando tales ꝓpositiones distīctas. saltē minor. Et ip subiectum in qualibet ꝓpositione

erit ꝯcept⁹ ꝯposit⁹ ⁊ non simplex. Ad argu^m principale dico ꝙ talea concept⁹ cōpositi ens infinitū: act⁹ purus queruntur ⁊ demonstrant̄ de ꝯceptu entis ꝑticulariter sumpti. puta querit̄ vtrū in vniuerso sit aliqḋ ens infinitū vel act⁹ pur⁹ Et ꝓbatur ꝙ aliqḋ ens est infinitū. ⁊ actus purus. subiectū aūt istius ꝓpōnis est ꝯceptus ꝯpositus ex cōceptu entis in cōi ⁊ huius sincategorematis aliqd ⁊ ita non est inconueniens ꝙ vnus ꝯcept⁹ cōpositus qu eratur ⁊ ꝓbetur de alio conceptu composito.

## Questio xviii

Utrum q̄titas corporis xp̄i sub hostia possit hr̄e pōnem de genere q̄titatis sine pōne que ē p̄dicamentū supposito ꝙ q̄titas sit res disticta a substātia ⁊ qualitate: ꝙ sic. q2 de⁹ pōt sepáre ⁊ ꝯseruare prius absolutū sine posteriori. sed q̄titas ꝑ positū est res absoluta. ⁊ simil'r positio que ē ei⁹ dr̄ia. positō aūt est quidā respcūs fundat⁹ in quantitate. g° potest de conseruare q̄titatē corporis xp̄i cum prima pōne destruendo secundā. Contra. impossibile ē ꝙ ponatur fundamentū respect⁹: ⁊ termin⁹: nisi ponat̄ respect⁹ vel nisi tale denoīetur ꝑ ꝯceptum respectiuum. s3 q̄titas corꝑis xp̄i est fundamentū ipsius positōis: ⁊ locus hostie cui est p̄ns corp⁹ xp̄i est īminus illi⁹ respect⁹. g° impossibile est ꝙ illa q̄titas sit p̄ns loco nisi hēat pōnem respectu illius loci. Ad q̄onem dico ꝙ īpossibile est ꝙ q̄titas corꝑis xp̄i sit p̄ns loco ⁊ hēat pōnem que est dr̄ia q̄titatis nisi hēat positōem q̄ est predicamentū. qḋ ꝓbo multipl'r. primo sic. q2 posito que ē dr̄ia q̄titatis est ordo ꝑtium in toto tūc quero. Aut ille ordo situal' est ita ꝙ vna ꝑs sit suꝑior ⁊ alia inferior. vna an̄ ⁊ a^a retro ⁊c. Aut est ordo ꝑfectionis ita ꝙ vna est perfectior ⁊ alia impfectior. aut est ordo toti⁹ ⁊ ꝑtis: sicut ocul⁹ est para capitis. Aut q̄rto est ordo cāītatis ita ꝙ vna ꝑa est cā alterius. Aut quinto est ordo originis aut nature: ita ꝙ vna ꝑs prius natura est in rerum natura q̄3 alia. Alio° non video ꝙ possit eē ordo ꝑtiu3 in toto. Si p'mo° intelligitur ordo ꝑtiū in toto hētur ꝓpositum. q2 notum ē ꝙ n̄ pōt esse ordo situalis absq3 distantia locali ꝑtium. q2 in tali ordine ꝯtingit assignare primā ꝑtem scđam ⁊ tertia3 respectu loci. qn̄ corp⁹ est immediate p̄ns loco. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ille ordo non pōt eē sine positione q̄ est p̄dicamentū. Aliis q̄ttuor modis loqu̇do de ordine non pōt dici ꝙ ille ordo sit dr̄ia q̄titatis q2 quilibet alius ordo ita bn̄ pōt cōpetere ꝑtibus corꝑis xp̄i. si eēnt sepāte ab omni q̄titate sicut q̄3 do sunt coniuncte cum q̄titate. Na3 ita eēt vna ꝑs ꝑfectior: tunc sicut nunc. q̄tū ad 2^m ordinem ita ēt vnum: tunc eēt ꝑs alterius puta ocl'a capitis sicut nūc. Nec plus vna pars eēt cā alterius tunc q̄3 nc̄. Nec pl⁹ tunc est vna ꝑs prior alia q̄3 nc̄ q2 prius natura est aliqd ſm phm̄. 5. metha. qn̄ vnu3 pōt separi ab alio ⁊ nō ꝯ°. Et ita p3 manifeste ꝙ solum ordo situal' qui reqrit distantiam localem inter ꝑtea facit aliquid eē ⁊ hr̄e positōe3 que ē differentia q̄titatis. Scđo sic omne q̄tu3 situatum est longū. sed nihil est longum sine distātia locali ꝑtium. g° si q̄titas corporis xp̄i sub hostia sit longa. oportet ꝙ vna para sit extra aliam ⁊ distet ab alia. Tertio sic. omne q̄tum est extensum sed nihil est extēsum: nisi vna pars distet ab alia. ⁊ sit extra aliam q2 ad extensionem nō sufficit p̄ntiam rei alicui quanto.

quias aīa intellectiua esset quanta cū
sit presens toti corpi ⁊ cuilibet eius par
ti. ergo si illa quātitas habeat positōem
de genere quantitatis: illa est extēsa. ha-
bens partē extra ptem . ⁊ per ꝯsequens
habet positōem que est ordo ptium in
loco. Quarto sic omē quantū ꝯtiᵐ. ⁊
nō infinitū permanens est figuratū aliq̄
figura. sed ad figuram requiritur ordo
partiū in loco si corpus figuratum sit p̄/
sens loco: g° ad quātitatem ⁊ eius pōnē
requiritur talis ordo. Assumptū patet:
quia nullus alius ordo partium sufficit
ad fiᵃᵐ: q₂ facta sola mutatōne situali p̄
tium sine omī alia mutatione fiᵃ muta/
tur. Patet de forte sedente ⁊ stante vbi
est diuersitas fiᵉ per solum motū localē
h° etiam patet. quia si deus crearet vnū
hoiem cum oībus suis accidentibus ab-
solutis sub specie panis: ita q̄ esset ibi
diffiᵉ nullibi ⁊ circūscriptiue. Ille hō
nullius esset figure. quia nec circularis
nec triangularis. ⁊ sic de aliis. Nec esset
eius corpus rarum. nec depsum. quia
eius partes nō iacent ꝓpinque nec re/
mote eo q̄ omēs sunt simul. sed istius
causa sola est quia partes nō ordinan/
tur in loco. g° ⁊c. Quinto sic corpus
hōgeneum puta ignis vel aer. vere ha-
bet pōnem que est differentia quātita/
tis. quia vere est quāᵐ. sed inter partes
illius corpis nō pōt esse nisi ordo situa/
lis. h° ē ordo partiū in loco ⁊ pōitio que
est predicamentum. g° vna pō nō pōt es/
se sine alia. Assumptum patet quia cir/
cunscripto illo ordine nulla pars pōt es/
se alia prior: nec posterior cum oēs sint
eiusdē rōnis. Sexto patet h° per phm̄:
in predicamentis qui diuidit quantitatē
in habentē positōem. vt linea. supficies
corpus singulum cū illo ꝯ situm est ali-
cubi: sed talis situatio non potest esse si-
ne ordine partium in loco ergo ⁊c. Sȝ
ꝯtra quelibet natura respitiens contin/
genter qualibet spēm. ⁊ indiuiᵐ ꝯtentuȝ
sub aliquo genere respicit ꝯtingenter to
tum illud genus. quia quādo aliqd deter
minat sibi certum genus determinat sibi
certā speciē illius generis. sed corpꝰ xp̄i
respicit ꝯtingenter quālibȝ spēm positio
nis que est predicᵐ ⁊ quodlibet indiuiᵐ
quis sine qualibet pōt esse. ergo sine toto
illo genere. ⁊ per ꝯsequens pōt habere
vnā positōem sine aliis. Preterea qn̄
sunt duo respcūs extrīsecus aduenientes
quoȝ vnus presupponit aliuȝ pōt prior
separari a posteriori. sed ita est de respe
ctu q̄titatis ⁊ positiōnis. g° pōt quātitas
esse presens loco sine positione. Pre/
pterea pō que est prediᵐ presupponit
vbi ꝓprie dcm̄. scȝ circunscriptum: sed
deus pōt ꝯseruare quantū sine tali vbi
ꝓprie dicto. g° ⁊c. Ad primū illorum
dico primo q̄ illa propositio habet mul
tas instantias. Tum q₂ quantitas ꝯtin/
genter respicit quancunqȝ positionem
que est differentia quantitatis. ⁊ tamen
nō respicit ꝯtingenter totum genus fiᵉ.
Tum q₂ quantū nunq̄ȝ est sine longitu/
dine ⁊ latitudine. nec per ꝯsequens sine
fiᵃ. Tum q₂ liᵃ ꝯtingēter respicit recti/
tudinē ⁊ curuitatē. ⁊ tamen nō respicit
ꝯtingenter fiᵃᵐ oīno quia linea non pōt
esse sine fiᵃ: R° dico q̄ ꝯclusio potest
ꝯcedi vnomō quia si deus faciat quanti
tatē sine oī loco. tunc esset pō que est di
ferētia quātitatis sine pōne que est predi
camtū. ⁊ h° quia tunc quantum nō est
p̄resens loco ⁊ posito q̄ quantum sit p̄/
sens loco: nō vȝ ꝯsequentia sicut nō va
let. d eus potest facere quantū sine illa
pōne. ⁊ sine illa ⁊ sic de aliis. ergo sine

omi. Exemplum. posito ꝙ sol nō sit de⁹
pōt facere corp⁹ sine oībus distātiis ad
solem. quia sol nō est: sed posito sole im-
possibile est ꝙ sit corpus in mūdo sine oī
bus distantiis ad solem. ⁊ tamē tale cor
pus ↄtingenter respicit quālibet distan-
tiam. Tertio dico ꝙ aliqui sunt termini
absoluti qui significant oīa sua significa
ta vnomō. Et quando tales termini im
portant res totaliter distinctas. tunc in
illis est maior vera. Exēplum. homo pt
esse sine albedine ⁊ nigredine ⁊c. ergo si-
ne omi colore per potentiā dei. Simili-
ter dilectio potest esse sine noticia intui
tiua ⁊ abstractiua ⁊ sic de aliis g° pōt es-
se sine omi cognitione saltem per poten-
tiam dei. Sed sunt alii termini ↄnotati-
ui qui nō significant omia sua significa-
ta vnomō significandi: sed aliquid in re
cto ⁊ aliquid in obliquo. ⁊ quando ta-
les termini sunt subordinati: in illis est
ꝓpositio falsa. Exemplū de linea ⁊ fi^a.
Et ratio est quia quicquid significat li
nea in ↄmuni significat figura in ↄmuni
principaliter licet ↄnotant diuersimode.
puta affirmatiue vel negatiue ⁊ omnia
que ↄnotat linea negatiue. ↄnotat etiā
figura negatiue. ⁊ ideo impossibile ē. ꝙ
sit illa linea sine omi figura. Ad ꝓpositū
dico ꝙ lʒ corpus quantū respiciat conti
genter oēm positōem que est predic^m.
nō tamen potest esse presens loco ⁊ sepa
ri a toto illo genere. quia tam posi-
tio que est predica^m. ꝙ̄ʒ positio que ē dif
ferentia quantitatis significant illud idē
qd̄ cor⁹ ꝙ̄tūtiō cor⁹ ꝙ̄tū nō pōt ab oīb⁹
separari. Ad aliud ⁊ 3^m dico ꝙ nec
positio nec quantitas nec vbi sunt tales
parui respectus: sicut hoīes ymaginātur
quod patet ex hoc quia si essent tūc pos
set quantitas esse presens loco ⁊ separa
ri ab illis. ⁊ tunc illud quā^m nō haberet
partes ordinatas in loco quod includit
contradictōem. sicut ꝓbatū est. ideo di-
co ꝙ isti termini important solum res
absolutas diuerso mō significandi. Ad
argumenta pricipalia patet ex dictis ꝙ
non sunt tales respectus sicut homines
ymaginantur.

## Questio. xix.

Trum subā materialis extīsa
ↄponatur ex partibus substā
tialibus eiusdem rationis si-
tualiter distinctis. ꝙ nō. quia hoc soluʒ
conuenit ꝙ̄ʒtitati. ergo nō subē. Con
tra. alia pars materie est in capite. alia
in pede. ⁊ sic de singulis ergo ⁊c. Ad
qōem dico ꝙ sic: ⁊ hoc pōt euidens pro
bari primo sic. quia lignū non tantū com
ponitur ex materia ⁊ forma que sunt ꝑ
tes essentiales eius ⁊ diuerse rōnis: sed
etiā ↄponitur ex partibus integralibus
eiusdē rōnis: quaꝝ quelibet est lignū. et
ille partes nō sunt in eodē situ vt mani-
festum est: ergo distant situaliter. Se
cundo sic diuiso ligno in duas medie-
tates nulla substātia fm se totā de no-
uo generatur. sed nunc facta diuisione
sunt due subē distantes realiter. Aliter
accidentia in vna medietate remanerēt
sine subiecto. sed ille due subē ligni qua
rum vtraqʒ ē quoddā totū post diuisio
nem prefuerunt facientes vnū lignū to
tum ⁊ nō fuerunt prius in eodē loco er
go prius situaliter distabant. Cōfirmat
quia vna medietas ligni pōt corrūpi a-
lia non corrupta ⁊ illa corruptio est
subālis. ergo aliqua subā que prius fuit
nunc est corrupta. ⁊ manifestū est ꝙ ali
qua subā manet. ergo prius erant due
partes subāles ligni cōponentes vnum

ligni in situ distantes. Tertio sic. albe/do exñs in ligno est tota in toto: τ pars in parte. Aut ergo in toto τ partibus ligni. τ habetur ppositum quia sicut par/tes albedinis localiter distant: ita τ par/tes subẽ in quibus erunt. Aut sunt ĩ toto quodã accidente τ pars in parte accidentis: τ tunc illud accidens sicut ẽ subiectũ albedinis habet aliquod subiectuꝫ primũ: ita ꝙ totum sit in tuto. τ pars in parte. Et tunc quero. Aut subã est eius subiectum primum. τ habetur ppositũ sicut prius. Aut accidens. τ tunc querã iterum de illo accidente. τ sic erit pces/sus in infinitum. vel oportet stare ad a/liquod accidens extensum: cuius subie/ctum primũ est aliqua substãtia materialis. habens tales partes. Quartu sic Non plus esset illa subã materialis extensa. q̃ȝ anima intellectiua. quia sicut aĩma intellectiua est tuta in toto corpore τ tota in qualibet parte corporis. ita q̃libet subã materialis esset tota in tota q̃titate τ tuta in qualibet parte quantitatis. Oportet ergo dicere ꝙ quelibȝ substãia materialis: habȝ partes substãtiales distantes localiter. quaꝝ vna põt destrui alia. non destructa. τ ip̃is manen/tibus possunt ab inuicem separari τ q̃libet talis subã est quoddam totuȝ quod concedo. Ad argumentũ principale. dico ꝙ si quantitas sit res absoluta distincta a subã τ qualitate sicut est cõis opi/nio: non solum conuenit quantitati habere tales partes integrales. sed etiã substantie materiali.

## Questio. xx.

Trum subã materialis extensa per suas partes itrinsecas sit immediate presens locu. ꝙ non. qa solũ est pñs per quãtitatẽ que primo est in loco ergo τc. Contra. si subã τ quãtitas distingũtur realiter alia est pñtia/litas vnius ad locũ q̃ȝ alterius. quia re/spectus mutantur ad mutatõem fundamenti imediati. ergo vtrũqȝ est immediate pñs loco. Ad q̃õem dico breuiter ꝙ sic. Qð pbo primo sic. Om̃e illud qð est pñs loco est. pñs per seip̃m vel per aliquid cui ip̃m est pña illi loco sed substantia materialis extensa est pñs loco ergo per seip̃am vel aliud cui subã est p̃sens puta per quantitatẽ cui substãtia ẽ pña que quantitas est pña loco. Et loquor de illo per quod aliquid non di/stans a loco est pñs locu. τ nõ aliter. sȝ si subã materialis sit pñs loco per par/tes suas intrinsecas habetur ppositum. Si per aliud puta per quantitatẽ tunc arguu sic. Quandu aliqua duo sibi sũt presentia τ indistantia localiter: quicq̃d imediate est pñs vni illoꝝ: per idem immediate est pñs alteri. sed quãtitas τ locus eius sũt pñtia indistãtia localiter τ subã materialis exñs sub q̃titate p ptes suas intrinsecas ẽ imediate pñs q̃titati. ergo p easdẽ ptes ẽ imediate pñs locu illius q̃titatis. R° sic subã materialis ẽ presens q̃titati que imediate est pñs loco suo: ita ꝙ tuta illa subã est pña toti quãtati τ ps pti sicut illa tota subã informatur illa tota quãtitate τ ps pte. τ aliter nõ eet exñsa. aut g° illa subã est imediate pñs q̃titati aut p aliqð me^m. 2^m nõ ĩ dari. q2 de illo me° q̃ru aut imediate est pñs tã subẽ mẽiali q̃ȝ q̃titati. τ hẽtur ppositũ: aut erit pcessus ĩ ĩfinitũ ĩ medijs g° ip̃a subã imediate ẽ pñs q̃titati. q2 non plus põt stare in 2° q̃ȝ in primo. Et tũc arguo oĩs subã p seip̃am. τ p partes suas: est imediate presens quantitati. τ

tota est pñs toti. z pars parti. per seip/
sam. sed quantitas per seipsam z ꝑ par
tes suas intrinsecas. est imediate pñs lo
co. ita ꝙ tota est pñs toti. z pars parti.
quia alia presentialitas ē eius ad locū
z alia quantitatis quod patet ex separa
bilitate eoꝝ. ergo zc. Ad argumentū
pricipale dico ꝙ subā materialis ex hᵒ
ipo ꝙ imediate est pñs quātitati: sic ꝙ
tota est pñs toti. z pars parti est imedia
te pñs loco illius quātitatis per partes
suas intrinsecas.

## Questio. xxi.

Utrum subā materialis exten
sa per partes suas intrinse/
cas sit in loco circumscriptiue
vel diffinitiue. ꝙ nō circumscriptiue. qz
omē quod est in loco circūscriptiue etiā
imediate est quantitas. sed subā materi
alis nō est quantitas. gᵒ. Contra: est
imediate ꝑ partes suas pñs loco: ita ꝙ
tota est pñs toti: z pars parti: ergo cir/
cunscriptiue est in loco. Hic primo
videndū est quid est eē circumscriptiue ī
loco: z quid diffinitiue. 2ᵒ ad questōem
Circa primū dico ꝙ esse circumscrip
tiue in loco: est eē in locoᵉ ꝙ totū sit in
toto loco. z pars in parte loci. Sed esse
ī loco diffinitiue est totū esse ī toto loco
z totū in qualibet parte illius loci: sicut
corpus xpi est in eucharistia z sicut an/
gelus est in loco. z aīa intellectiua ē isto
mō in corpe: licet non sicut in loco. Cir/
ca 2ᵐ dico ꝙ subā materialis extensa ꝑ
suas partes est imediate in loco circun/
scriptiue. ꝙ patet ex predictis quia ipsa
est tota in toto: z tota in qualibet parte
loci. quod ꝓbatur. quia si deus destrue
ret vnā medietatē quantitatis huius li/
gni. z aliā medietatē ꝯseruaret: ille due
partes subāles ligni distarent localiter
z vna est circumscriptiue in loco. ergo z
alia medietas. quod patet ex hoc ꝙ to/
ta subā ligni est in toto loco. z pars in ꝑ
te. Secundo sic fm ponentes respec/
tᵘ pñalitas ligni ad locū nō dependet ex
respectu inherentie quantitatis ad lig/
nū. qz destructa illa inherentia pōt ad/
huc lignū esse pñs loco. Tunc sic. omē
quod nō depēdet ab alio pōt per poᵃᵐ
diuinā ꝯseruari sine eo. ergo respectᵘ pñs
litatis totius ligni ad totū locū z partis
ad partē pōt ꝯseruari sine inherentia q̄z/
titatis ad lignū. quo facto maiᵐ est. ꝙ
totū lignū erit imediate in toto loco. et
pars in parte. ergo circumscriptiue. Ter
tio sic. sicut tota subā est prior tota quā
titate. ita ptes subē sunt priores partibᵘ
q̄ztitatis. Tunc quero fm modū loquen
di alioꝝ aut in illo priori partes sunt in
eodē loco vel in distinctis. Non in eoð
qz nō plus in vno q̄z in alio. ergo in di/
stictis. ergo in illo priori subā habens
distinctas ptes est circumscriptiue in 1ᵒ
loco. Quarto sic. circumscriptio pas
siua locati fm cōiter loquentes est quið
respectus. sed respectus variatur tāz ad
variatōem fundamenti q̄z termini. cum
ergo subā ligni z q̄ztitas distiguātur re
aliter circumscriᵒ passiua subē ligni Et
circūscriᵒ passiua quantitatis eius disti
guntur realiter: z per ꝯsequens alia cir
cunscriptione passiua est subā ligni ī lo
co z alia quantitas z ipsa posset esse per
potentiam diuinam destructa alia.
Quinto. ex eodem meᵒ arguo sic.
Alia est distantia localis vnius partis
subē ligni. ab alia parte. qz respectᵘ di/
stinguntur 2ᵐ distinctōem fundamenti
z termini. ergo tota subā ligni per ptes
suas intrinsecas distātes localiter est cir

cunscriptiue in loco. Sexto sic: ad existātiā respectus sufficiunt fundamentū et terminus cum causis extrinsecis. sed distantia localis partium subē ligni est quedam respectus habens p fundamento et termino ipas partes subē distātes. g° positis partibus subē ligni et causis extrinsecis que faciunt eas distare. ponetur illa distantia. qₒtitas aūt cum nō sit fundamentū nec terminus istius respectus si requiritur erit causa extrinseca illi⁹ respectus. et vltra tunc quicquid de⁹ pōt mediante causa 2ª extrinseca pōt sine ea ergo ille respectus pōt esse sine quātitate tali: et per ɔsequens subā ligni per se et per partes suas erit circunscriptiue in loco. Ad argumentū principale. patet ex dictis.

## Questio. xxii.

Trum deus possit conseruare subām materialē extensaꝫ sine motu locali destruendo oīne accidens absolutū in ea. qꝫ nō. quia deus nō pōt facere subām extensam sine extensione: sed si deus destrueret oīne accidens absolutū in ligno: et conseruaret subām ligni longuā: latā: pfundā. sine qₒtitate: illa subā eēt extensa sine quantitate et extensione. Contra: hoc nō icludit contradictōem: ergo non pōt fieri a deo. Ad qōem dico breuiter qꝫ sic. Et ad hoc pbandū fundo me in illo articulo credo in deū prēm oipotentem. Ex quo accipio istam ppōem quicquid deus pducit mediantibus causis secundis pōt imediate sine illis pducere et ɔseruare. sed mediantibus causis naturalib⁹ expellit et introducit multa accidentia absoluta in idē passum localiter nō mutatum: sicut patet in alteratione et generatione vbi generatū et corruptū sunt eq̄lia sm̄ oēs dimēsiones vbi nō solū qualitas corrupti cōrrūpitur: sed etiā qualitas noua et noua quātitas introducitur secundū cōiter loquētes sine oi motu locali materie ergo pōt deus imediate p se oīne accidēs absolutū ligni destruere et ɔseruare eius subām sine oi motu locali. Secundo ex eodē principio arguo sic. Deus pōt rem posteriorē naturalis destruere. et priorē sue nature relinquere vt ipa p ppriū modū agat. destruat. ergo deus oē accidens absolutū huius ligni. et relinquat subām ligni sue nature quo facto. Aut subā ligni est nō mota localiter: et habetur ppositū. Aut erit mota localiter: et hoc nō pōt esse. qꝛ ad nullā drām loci pōt se transferre nō deorsum cum principium penetrandi terram nō habeat sicut nec quando habebat accidentia sua Nec sursum pōt moueri. sicut nec prius. quia nō habet principiū mouendi sursum plusqꝫ prius Nec ante nec retro. quia nulla cā est qre pl⁹ mouetur ad vnū qꝫ ad reliquū Nec mouebitur ab agente extrinseco: qꝛ si sic. Aut tota subā mutabit totū locū. quod nō pōt fieri p cām extrinsecā naturaleꝫ Aut partes subē ligni que prius erant distantes cōcurrent quasi in vnū punctū et hoc nō. Tum quia punctū nō est aliquid tale: sicut hoies ymaginant. Tuꝫ quia nō habet aliquod principium. sic mouendi sicut pꝫ. Tum quia si esset tale principiū nō esset maior rō. quare plus ɔcurrerent ad vnū punctū qꝫ ad aliud. Nec esset aliqua rō quare pars media plus moueret ad vnū punctū qꝫ ad aliud punctū ppe finē. 3° sic ex eodē principio arguo deus pōt totā subām huius ligni ɔseruare et oia accidentia vni⁹ ptis

destruere. ꝛ accidētia absoluta alterius partis conseruare in parte ligni hoc est deo possibile sicut possibile est sibi vnaꝫ medietatē albedinis destruere: ꝛ aliā cōseruare in pariete. Quo facto: si deus dimitteret totā subām ligni sue nature: quero tunc q° moueretur medietas substantie ligni que ꝯseruatur sine omī accidente absoluto. Non posset virtute ꝓpria aliā partē subintrare: nec se totaliter ꝛ naturaliter ab illa parte separare ergo sue nature derelicta manebit imota localiter. Quarto sic. subā ligni existens sub accidentibus materialibus est in loco circumscriptiue. ꝛ pňs loco ꝑ partes suas intrinsecas. sicut prius ꝓbatum est. tunc sic. Deus potest conseruare subām ligni presentē suo loco. si/ne sui mutatione locali. ꝛ sine presentia accidentiū absolutoꝝ ad illū locū. quia sicut substantia ligni est prior natura accidentibus: ita prius est presens suo loco ꝙ̃ accidentia. ꝛ per ꝯsequens pōt de⁹ separare vnā presentiā ab alia. Quinto sic. oīa respectiua pōt per diuinā potētiam conseruari sine eo quod nec ē terminus nec fundamentū illius respectus sed distantia qua vna pars ligni distat ab alia: est quidā respectiua ſm eos: cui⁹ fundamentū est pars subē distans: ꝛ terminus eius est alia pars subē a qua distat. ꝛ per consequens nullum accidens absolutum est fundamentū vel termin⁹ illius distantie. ergo pōt ille respect⁹ idē numero conseruari sine oībus accidentibus absolutis: ꝛ ita pōt subā ligni ꝯseruari sine omī motu locali ꝛ oīa accidentia sua absoluta destrui vel separari.

Ad principale argumentū concedo ꝙ deus pōt conseruare subām ligni lōgam; latā. ꝓfundā: ꝛ sic extensam sine oī extensione que sit res absoluta distincta a substantia.

## Questio. xxiii.

Trum subā materialis per suas partes itrinsecas possit esse quātitas siue quāta ꝙ nō quia passio adequata alicui subiecto ꝓprio nunꝗ̃ potest alicui ꝯpetere. nisi mediante illo subiecto. patꝫ de risibili ꝛ homine. sed esse quantū est passio adequata quātitati que est accidens. ergo nō pōt cōpetere subē sine illa quātitate. Cōtra. ꝑ partes intrinsecas pōt esse longa: lata: ꝛ ꝓfunda: ergo per illas pōt eē q̄ta. Circa istam questionē primo vidēdum est quid est esse quantū. 2° ad questionē. Circa primū dico. ꝙ esse quātum est habere partē extra partem ꝛ partem distantem situaliter a parte. Ex q° sequūtur duo vnū est ꝙ oīe illud quod est ꝑ se vnū vere extensum est vere ꝛ realiter quantū. Secundū est quod oē illud quod est circumscriptiue in loco: est quantū. quia oē tale est totū in toto. ꝛ pars in parte ꝛ econuerso. Omē quātum est circumscriptiue in loco si sit loc⁹ ambiens ipm. Circa secundū dico ꝙ substantia materialis per suas ptes intrinsecas pōt esse quāta. Quod ꝓbo multipliciter. primo sic. sicut prius patet deus pōt ꝯseruare subām materialē extensam nō motam localiter. ꝛ destruere omē accidens absolutū in ea: quo posito manifestū est ꝙ tota subā ligni cōseruatur. ita ꝙ nulla eius pars destruitur sed remanent eedē partes que prius de quibus quero vtrū distent loco ꝛ situ sicut prius quando fuerunt sub accidentibus: vel nō. Si primo° habetur ꝓpositum. quia sicut patet in primo articulo

omne per se unū habens partes distantes loco ⁊ situ est quantum. Si 2$^{oo}$. ⁊ iste partes non sunt corrupte. nec una pars ꝯuersa in aliā: quia manent sicut prius. ergo necessario erunt mote localiter. quod est contra positū. quia prius distabant situ. mō nō. Secundo sic accipio totā sbām huius ligni denudatā ab oībus accidentibus absolutis ⁊ sit: a ⁊ quero. Aut a coexistit toti loco suo ⁊ pars a coexistit parti loci. aut nō. Si sic ergo a habet partes distantes loco ⁊ situ. ⁊ per ꝯsequens a per partes suas intrinsecas est quantitas. Si non ⁊ prius quando a fuit sub accidentibus: totuz a coexistat toti loco: ⁊ pars parti loci. g$^{o}$ aliqua pars a est mota localiter: quia omne quod prius est pñs alicui loco: et postea manens nō est pñs nisi cum non sit extra oēz locū necessario transfertur de loco ad locū. ⁊ per ꝯsequens aliqua pars a est mota localiter. Si dicat ꝙ a nō est in loco nisi per quātitatē que est accñs subē: ⁊ ideo quando deus destruit illā quantitatē nec est in loco nec mutatur localiter. Contra hoc nō videtur theologice dictū. Nam sm oēs sanctos angelus est in loco. ⁊ mutatur de loco ad locū. tamen nō est quantus aliq̄ quātitate distincta. ergo eodēmō quantūcūqȝ substātia ligni separaretur ab oī accidente. nisi ponatur extra mōdū: erit ī loco totum a ⁊ quelibet pars eius. ⁊ tunc stat ar$^{m}$. Et si dicatur adhuc destructo omī accidente absoluto: a erit ī loco diffinitiue sicut angelus ⁊ non circunscriptiue. Contra si sit in loco diffinitiue. ꝓbo ꝙ est circunscriptiue in loco: quia si a sit diffinitiue ī loco. tunc eadē rōe ꝑtes sue qoe sunt b. c. sunt diffinitiue ī loco tunc quero. aut b est in eadem parte loci diffinitiue in qua prius fuit aut nō Si sic eadē rōne. c. erit in eadē parte loci diffinitiue in qua prius fuit ⁊ per cōsequens b. ⁊. c. distent localiter ⁊ situaliter sicut prius ante destructōem accidētium. quia in eisdē locis manent. sed oē totum habens partes localiter distātes est circunscriptiue in loco. ergo a est circunscriptiue in loco. Si aūt b nō sit in eadē parte loci diffinitiue in qua prius fuit nec. c. hoc est vel qz b. est alibi diffinitiue. ⁊ per ꝯsequens est mutatū localiter. vel quia non est alibi diffinitiue. qđ nō pōt dici cū manet in mundo sicut nec hoc pōt dici de angelo. Et similiter hoc dato tunc mutaretur localiter. quia ex quo manet in rez natura ⁊ non est ī eodem loco in quo prius necessario mutatur localiter. Tertio arguo sic. Acceptis duabus aquis a ⁊ b. non maioris virtutis est conseruare a. ⁊ b. sine omnibus accidentibus absolutis. quando sunt partes unius aque totalis: q̄z si non sint partes alicuius totius. Sed deus potest conseruare a. rome. ⁊ b. hic sine omnibus talibus accidentibus. quia nō oportet si deus separet a rome ab accidentibus suis ⁊ b hic ꝙ deus transferat a. ad locum istum vel medium: nec econuerso: ⁊ ita conseruātur in distinctis locis. a. ⁊ b. quando non faciunt unum. ergo si a. ⁊ b. essent partes unius aque posset deus conseruare a. ⁊ b. in distinctis locis ⁊ destruere omnia accidētia absoluta in eis. quo posito aqua totalis esset quanta per b. ⁊ a. que sunt eius partes distincte situ. quod est propositum. Confirmatur quia si deus ꝑ potentiā suā absolutam conseruarz totā subām aque maris occeani sine omnibus accidentibus absolutis. nō necessi/

taretur deus ad trasferendū aquā que i oriente est ad aquā maris que est in occidente vel ad locū mediū vel econuerso. sed hoc posito manifestū est ꝙ 1ª substantia eēt quanta per aliquas partes. quarꝫ alique sunt in oriente. ꝛ alique in occidente. Quarto quia quando subiectū ꝛ accidens habent partes sibi correspōdētes. sic ꝙ distinctis partibus accidentis correspondent distincte partes subē. tunc nō minoris potentie est ꝯseruare partes accidētis destruendo subāꝫ sine oī motu locali accidentis vel ptis eius q̄ꝫ ꝯseruare partes subē sine oī motu locali destruendo oē accidens absolutū in subā. Sed primū facit deus ī eucharistia destruendo substantiam panis ꝛ conseruando accidentia eius ergo pōt facere. 2ᵐ quo facto manifestū est. ꝙ illa subā est quanta per suas partes. Confirmatur. quia magis rōnabile est ꝙ subā habens partes distantes localiť sit in loco diuisibili. sine omī accidēte: ita ꝙ tota subā sit in toto loco. ꝛ pars in pte: q̄ꝫ ꝙ subā carens oī parte sit ī loco diuisibili: ita ꝙ tota sit in toto loco: ꝛ tota in qualibet parte. sed sm̄ est verum de facto sicut patet de angelo ꝛ anima separata. ergo primū pōt esse verꝫ: saltem per potentiā diuinā. Quinto qz oīs res absoluta existens sub aliquo absoluto accidente per informatōem: ita ꝙ totū subiectū est sub toto accidente. et pars sub parte potest per potentiā diuinam coexistere eidē accidenti: sine inherentia ꝛ informatōne. hoc statim ꝓbať ꝑ hoc ꝙ respectus extrinsecus adueniens potest corrumpi manentibus extremis. inherentia autem accidētis ad substantiam est respectus extrinsecus adueniens ergo ꝛc. Sed si deus conseruaret substantiam ligni presentem quantitati sine informatione ꝛ inherentia. ita ꝙ tota sit presens toti quantitati ꝛ pars parti sicut illa quantitas habet partem distantem localiter a parte: ita substantia ligni habebit. ꝛ per consequens erit quāta per partes intrinsecas. Si dicis ꝙ ablato respectu inherentie quātitatis ad substantiam non erit substantia presens quantitati predicto modo. Contra: quia respectus presentialitatis substantie ad quantitatem est prior respectu inherentie quantitatis ad substantiā: q̄d patet quia respectus inherentie non potest separari a respectu presentialitatis. sed bene econuerso. quia substantia potest esse presens multis. q̄bus non inhereat. sed prius natura potest separari a posteriori: saltem per potentiam diuinā ergo respectus presentialitatis totiꝰ substantie ad quantitatem. potest separari ab inherentia quantitatis ad substantiā quo posito tota substantia ligni erit p̄sens toti quantitati. ꝛ pars parti sine inherentia ꝛ per consequens ista substantia habet partem distantem a parte. ergo sic est quanta per proprias partes.

Ad argumentum principale nego assumptum quia esse quantum non conuenit substantie per aliquod accidens. nec accidenti per substantiam ideo neutri conuenit primo sicut passio.

## Questio. xxiiii.

Trum substantia materialis per suas partes intrinsecas potest esse quanta. sine quantitate addita sibi. ꝙ non. quia substantia non est alba sine albedine. ergo non est quanta sine quantitate. cōsequētia patet. quia eadē ratio est vtrobiqꝫ.

Contra. substātia pōt eē quanta per partes suas intrinsecas. ⁊ nullum impossibile sequitur si ponatur inee̅. gͦ sequit̄ ꝙ sit q̄ta sine omi quātitate. Ad q̄oēz dico ꝙ de facto substātia per partes suas intrinsecas est q̄ta sine omni re absoluta addita sibi. ꝙ ꝓbo multipliciter.

Primo sic quando ꝓpositio verificatur ꝑ rebus si due res sufficiunt ad eius veritatē superfluum est ponere tertiam sꝫ iste ꝓpōnes subā materialis est quanta: sba materialis ē circunscriptiue in loco: suba materialis hꝫ partem ext̄ partem. ⁊ sic de similibꝰ. verificant̄ pro rebus. ⁊ ad verificandum tales ꝓpōnes suffic̄ suba eum suis partibꝰ intrinsecis ⁊ locus. q̄ꝛ impossibile est ꝙ suba materialis sit in aliquo loco toto. ⁊ ptes sue sint in ptibus loci: nisi oēs iͤ ꝓpositiōes sint ṽe: si formētur. ergo superfluum est ponere tertiā rem que sit quātitas ad verificandū illas propositōes. sed non ponit̄ ꝓpter aliam cām gͦ ⁊c̄. Minor patet. q̄ꝛ posita hypotesi: ꝙ tota suba sit in toto loco: ⁊ pars in parte. saluat̄ ꝙ partes sube sue distant situaliter. ⁊ ꝙ suba materialis pōt recipere q̄litates: quarum ptes nate sunt distare localr̄ ꝙ suba sit q̄ta. ꝙ hꝫ partem ext̄ ptēz quod est circumscriptiue in loco. sicut ponendo aliā quantitatem mediā: pꝫ ex dictis. gͦ ⁊c̄. Si dicat ꝙ hoc est verum q̄n partes sube materialis sunt in distinctis locis. sed hoc non pōt fieri sine q̄titate media inter subam ⁊ qualitatēz.

Contra ad eisdē cāis ⁊ eadē virtute substātia materialis ꝓducit̄ inesse ⁊ eadem virtute partes eius ꝓducunt̄ in distinctis locis sed per talem quātitatem non producit̄ ta'is substātia inesse. quia illa quantitas si poneret̄ est posterior sūstantia: quia accidens ⁊ ꝑ consequēs nō ꝓduc̄ partes inesse talis quātitas. sed solum efficiens. Confirmat̄ per idem hēt res esse ⁊ eē distictū. sed ptes non habent esse ꝑ q̄titatem gͦ non distinguunt̄ situaliter ꝑ quantitēz. Scd̄o sic omnis effectus dependet sufficiēter ex suis cāis essentialibus. Si ergo distantia localis partium dependet ex quātitate media. ergo quātitas est cā distātie illaꝝ ptium. sꝫ hͦ est falsuꝫ. q̄ꝛ nec finalis nec efficiens. Tum q̄ꝛ posteriꝰ nihil efficit circa priꝰ cēntialr̄. Tum q̄ꝛ hoc posito adhuc illa substātia eēt q̄ta per partes suas intrinsecas sine illa quātitate que solum eēt cā extrinseca illius distātie. Alr̄ cum deus sit cā efficiens illiꝰ distantie supplens cālitatem cuiuscūqꝫ cāe 2ͤ q̄n sibi placerꝫ non posset facere illam distantiam ptiū sine tali quātitate media: qd̄ falsum est. Nec illa quātitas est cā materialis certum ē. nec formalis illiꝰ distanͤ ptium sicut aliqd̄ est albū ꝑ albedinem. q̄ꝛ tunc sicut incōpossibile est ꝙ aliqua sint alba sine albedine. ⁊ hͦ siue sint sepata abinuicem siue sint ptes alicuiꝰ totius: ita esset impossibile ꝙ illa q̄ mō distant localr̄ ꝑ quantitatem: distarent localr̄ sine quantitate tali. ⁊ hoc siue sint ptes alicuiꝰ totius siue sint sepata cꝰoppm̄ priꝰ ꝓbatū ē. Et pꝫ q̄ꝛ deus posset diuidere ligņuꝫ in duas medietates ⁊ ponere vnam rome ⁊ aliam hic. ⁊ separe ab oībus accidentibus quo facto illa distarent localr̄ sine q̄titate tli. Et codemͦ esset si eēnt partes vnius ligni sicut patet prius. Tertio sic supposito ꝙ deus posset ꝯseruare corpus xp̄i sub hostiis. absqꝫ hoc ꝙ haberꝫ eē circūscriptiue in celo. vel alibi: qͦ posito. Quero. aut illa quantitas distincta a suba ⁊ qualitate que prefuit in corpore xp̄i manet. vel non scd̄m non pōt dari

q2 absolutum variatur ꝑpter variatiōēz
respectuum nec destruitur. cum autez in
celo eē circunscriptiue nō sit nisi respect⁹ q
dam: ergo ꝑpter hoc q̄d corpus xp̄i so/
lum perdit illud vbi in celo non corrū/
pitur illa quantitas absoluta: sicut nec
corpus christi quod solum cessat habe/
re illud. vbi ergo oportet dare primū q
illa quantitas maneat in corpore christi
sub hostia. ꝛ per ꝯn̄s corpus xp̄i ibi ve/
re erit quantum. q2 hꝫ talem quantitatē
in se. sed hoc est falsum. q2 non hꝫ ibi ꝑ/
tem distantem a pte. nec partē extra par
tem. Alr̄ enim sequeret q distincte ptes
corporis xp̄i coexisterent distinctis ptib⁹
hostie ꝛ totum toti quod est falsum. er/
go corpus xp̄i ibi non est quantuꝫ ꝛ per
ꝯn̄s quantitas non est talis res media.

Ad principale dico q non ē sile. quia
albedo informat corpus albū. sic non est
de quantitate sicut patet ex dictis.

## Questio. xxv.

Utrum possit euidenter ꝓbari:
q q̄ntitas sit res absoluta: distin
cta a suba ꝛ qualitate. q sic. qa
qn̄ aliqua duo sic se habent q vnū ma/
net ꝛ aliud non manet necessario distin/
guunt realr̄ sed in rarefactōne manet tā
substātia q̄ꝫ qualitas: ꝛ non manꝫ quan/
titas. q2 ex quo in raro plus est de quan
titate q̄ꝫ in dēpso oꝫ in rarefactione. vel
totam quantitatē precedentē corrūpi vl̄
q sint due quātitates in eodem subiecto.
2ᵐ non est ponendum. g° primum ꝛ per
ꝯn̄s necessario distinguunt. Contra.
hoc non potest ꝓbari per ꝓpositiones ꝑ
se notas. nec per experientiam. ergo non
euidenter. Ad questionem dicit a mr̄
tis: q sic ꝛ ꝓbat multipliciter. pri° sic. q2
nullum accidens est idem cum substātia
sed omnis q̄ntitas est accidens. q2 in pre
dicamento accidentis. g° ꝛc. Scd̄o sic
experientia docet q in condēpsatione a/
liquid perditur sed non substātia: nec q̄/
litas sm̄ phm̄ 4° phisicoꝝ. ergo quanti
tas aliqua corrumpit ꝛ per ꝯsequens di
stinguit. Tertio sic longitudo ꝛ lati/
tudo aeris ꝛ ignis: sunt eiusdem speciei:
sicut oīs quantitas cum alia quantitate
sed ignis ꝛ aer non sunt eiusdem speciei
ergo distinguit substātia a quantitate.

Quarto sic. quia impossibile est natu
raliter duo corpora eē in eodem loco sꝫ
substātia ꝛ qualitas sunt simul. ergo si
vtrūqꝫ est quātitas ꝛ corpus: tot corpo
ra simul eēnt naturalr̄ quot sunt quali/
tates materiales: cum suba. puta sapor
ꝛ color ꝛ sic de aliis. Quinto sic. im
possibile est q idem sit per se indiuiduꝫ
substantie ꝛ qualitatis. ergo impossibile
est q idem sit per se indiuiduum sube et
q̄ntitatis. Antecedens est verum. ꝯn̄s pꝫ
quia ita essentialr̄ predicat quantitas d
suo indiuiduo. sicut qualitas ꝛ substātia
de suo indiuiduo. Et confirmatur: quia
indiuiduum substātie ꝛ qualitatis sic se
habent ad substātiam ꝛ qualitatē: q im
possibile est q illud indiuiduū sit. nisi sit
substātia vel q̄litas. ergo eodē mō est im
possibile q sit indiuidᵘᵐ q̄ntitatis nisi sit q̄
titas. Ad primū istorum dico cū An
sel. c. 2-5. q accidens tripl̄r dicit. s. stricte
large ꝛ largissime. Stricte accipit ꝓ ali
qua forma accidentali: informante sub/
stantiā que non facit per se vnū cuꝫ sub
iecto suo. Exē^m est de albedine ꝛ nigredi
ne ꝛ hmōi. Large accipitur ꝓ omni pre
dicabili contingenter de aliq° q̄d pōt suc
cessiue affirmari ꝛ negari. Ex^m de simi/
litudine equalitate ꝛ huiusmodi. potest
enim sortes dici successiue similis platōi

vel ꝓpter transmutationem sortis ad al bedinem: si plato sit alb⁹ vel ꝓpter trāsmutationem platonis: si sortes sit albus. Largissime accipit̄ accidens ꝓ omni ꝑdicabili contingenter de aliquo ꝛ suc/cessiue. siue hoc sit ꝓpter mutatōem ꝓ/priam vel alienā solum. ꝛ sic accidens di cit̄ de deo. q2 ꝯtingenter ꝛ successiue est nō creans Et postea creans ꝛ huiusmo di ꝛ hoc solū ꝓpter mutationem creatu re. Primo⁰ accipiendo accidēs dico ꝙ nō omnia q̄titas est accidens sicut nec omīa relatio est accidēs. quis relatōnes dicte de deo ex tempore non sunt acci/dentia talia. Scd̄o modo accipiendo accidens. sic est accidens quantitas: sicut ꝛ relatio. quia quātum ꝛ quantitas cō/tingenter predicant̄ de substātia aliqua: ꝓpter solam mutatōem localem ipsius substātie. nam hec est vera modo de scō substantis materialis corporis xp̄i est quantitas: sicut hec est vera de facto sb stantis corporis xp̄i habz ꝑtem extra ꝑ/tem. puta in celo. sed si illa substantia ꝑ potentiam dei desineret eē in celo perdē do illum locū ꝛ solū haberet eē sub ho stia. tunc hec eēt vera. ista suba non ē q̄titas. quia tunc illa substantia non h̄ret partem extra partem: ꝛ tamen corp⁹ xp̄i non corrumpitur. sed solum cessat eē ꝑ/sens vni loco in celo. ꝛ incipit esse presēs alteri loco sub hostia. Et per consequēs hec contradictoria eē quantitas ꝛ non eē quantitas. successiue verificantur d' il la substantia ꝓpter solum motum loca/lem sui. Ad formam argumenti di/co ꝙ hec propositio quantitas est acci/dens. est distinguenda s̄m tertium mo/dum equiuocationis eo ꝙ ly quantitas potest supponere personaliter. simplici/ter vel materialiter. primo modo hec est vera quantitas est accidēs. quia aliqua quantitas. puta albedo est accidens. et hec etiam est vera. q̄titas nō est accidēs quia aliqua quantitas est substantia. vt supponit personal'r. quia indeffinita ve/rificatur pro vno singulari. Unde hec quantitas demonstrata quantitate cor/poris christi in celo est substantia. Si au tem quantitas supponit simpliciter vel materialiter. sic hec est vera. omnis quā titas est accidens. quia tunc accipitur ꝓ voce. vel conceptu. ꝛ sic hec est falsa. sub stantia est quantitas. sed personaliter ac cipiendo est vera. Ad secundum di/co ꝙ illa experientia est ad oppositum. Nam in condempsatione non corrum/pitur tota quantitas precedens. quia tūc sapor color ꝛ omnia accidētia talis cor poris condempsati. continue corrumpe/rentur propter corruptionez subiecti im mediati. ergo remanet. Aut ergo tota si/ne nouitate partis. ꝛ tunc illa substantia fit minoris quantitatis sine corruptōne rei absolute. Aut pars quantitatis cor/rumpitur. ꝛ tunc quero de subiecto pri/mo illius quantitatis. Aut remanet sine quantitate: quod non potest dari. Aut est subiectum alicuius quantitatis noue Et hoc non. quia non est maior ratio: quare vna pars condēpsati: recipiat no uam quantitatem q̄ alia. ꝛ per ꝯsequēs tota quantitas erit noua. vel nulla pars ē subiectum quantitatis preexistētis. ꝛ h⁹ non. quia quantitas non potest naturali ter migrare a subiecto in subiectum. er/go nulla res absoluta ibi corrumpitur. Jdō dico ꝙ sicut tenentes q̄titatem esse rem mediam inter subam ꝛ qualitatem dicūt ꝙ res condēpsant̄. q2 ꝑtes q̄titatis ꝓpinque iacent nūc q̄ prius virtute cāe agentis. que facit partes illius moueri

localiter ꝛ minus distare nunc q̄ꝫ prius sine omni corruptione quantitatis ita ꝙ oia dico ꝙ suba ꝯdempsat. qꝛ pter eius virtute agētia sine oi q̄ꝫtitate media magis nūc approximant̄ localr̄ q̄ꝫ prius. ꝛ minꝰ distant situalr̄ nunc q̄ꝫ prius sin̄ oi ꝑditione subē. vel quantitatis ꝛ sī ista experientia est ad oppoᵐ. Ad 3ᵐ dico ꝙ sicut fm̄ Joan. dama. in logica sua. eadem res ē in genere subē ꝛ q̄ꝫtitatis fm̄ aliam ꝛ aliā inuentōem. vn̄ dicit dicimꝰ ꝙ possibile est eandē rem fm̄ aliā ꝛ aliaꝫ intentōem. sub alio ꝛ alio p̄dicaᵒ reduci. ꝛ silr̄ corpus q̄dem fm̄ ꝙ naturale est sb subā reducit̄ fm̄ aūt ꝙ mensuratur sub quātitate. Ex quo sequit̄ ꝙ res de genere subē potest eē in diuersis p̄dicamentis puta substantie ꝛ q̄ꝫtitatis ita possibile ē ꝙ due res sub eadē specie quātitatis cōtineātur. ꝛ sub diuersis speciebꝰ subē. et ita concedo ꝙ longitudo ignis ꝛ aeris q̄ non distinguunt̄ ab igne ꝛ aere sunt eiꝰdē spēi in predicamento q̄ꝫtitatis. qꝛ lōgitudo que est species q̄ꝫtitatis p̄dicatur vniuoce de hac lōgitudine ꝛ illa. Et tamen sunt diuerse spēi in genere subē. sed licꝫ longitudo predicat̄ vniuoce de hac longitudine ꝛ illa non tn̄ de ꝓnoīe demonstrante rem extra. Ex̄ēᵐ hec p̄dicaᵒ ē vniuoca ꝛ in quid hec lōᵒ ē lonᵒ sꝫ hᶜ nō. hec subā est lōgitudo l̄ hᵒ ē longiᵒ demr̄ando subam ꝑ terium absolutum.

Ad 4ᵐ dr̄ ꝙ corpus duplr̄ accipit̄. vnoᵒ ꝓ indiuiᵒ per se exn̄te in genere sbstantie. qd̄ nō est natū eē pars alicuiꝰ existentia ꝑ se in genere subē. Alr̄ accipit̄ ꝓ illo qd̄ per ptes intrinsecas est longū latū ꝛ ꝓfundū. Primoᵒ impossibile ē per naturā duo corpa eē sil̄. ꝛ de talibus loquitur phūs. 2ᵒᵒ non ē impossibile. quādo vnū natū est eē formā alterius. ꝛ ita ē in ꝓposito de q̄litatibꝰ. Si dicat duo corpora primo mō non pn̄t naturalr̄ eē simul ꝓpt̄ repugnantiam dimensionuꝫ. ꝛ per ꝯn̄s nulle dimensiones pn̄t eē simul. Rn̄deo de dimensionibꝰ corpoꝝ ꝓimoᵒ accipiendo. repugnat naturalr̄ eē simul licꝫ non repugnet eis eē simul ꝑ potētiam diuinā. Et dimensionibꝰ corporū. 2ᵒᵒ nō repugnat ꝛ huius nō est alia cā querenda: nisi qꝛ natura rei talis est. Et hoc cōstat ꝑtim per ratiōnē partim per experientiam. Per rōnem eīm constat ꝙ quātitas non est talis res media inter subāꝫ ꝛ qualitatē. Per experientiā cōstat nobis ꝙ materia ꝛ forma materialis ꝛ q̄litas extensa sunt sil̄. qn̄ informant materiam. Silr̄ constat nobis per expientiā. ꝙ quando vnum corpus naturalr̄ existens ꝑ se intrat locum. aliud corpus exit.

Et si dicat videmus ꝙ spēbus in eucharistia: cedit corpꝰ per se naturalr̄ existens. ꝛ tn̄ ille species sunt nate informare subām. Rn̄deo ꝙ hoc est vel qꝛ q̄litas preexistens non est nata informare subiectū in quo nunq̄ꝫ fuit ꝓducta vel quia corpus cedēs habet qualitates cōsimiles. vel quia deꝰ vult hoc facere.

Ad 5ᵐ dico ꝙ ꝯn̄a non valet. qꝛ substāria ꝛ qualitas sunt termī absoluti. qꝛ significant sua significata. vno modo significandi sic non est de quantitate.

Ad probationem dico ꝙ quantitas predicatur essentialiter ꝛ in quid de suo indiuiduo siue d̄ termino ꝯnotatiuo. puta de talibus hec linea est quātitas. hec superficies est quantitas sed non predicatur in quid de termino absoluto sui indiuidui. Puta de talibus: sortes est quantitas. hoc lignum est quantitas et huiusmodi. Ad confirmationem dico quod non est simile. quia quantitas

significat subam cõnotando ipsam hẽre ptem extra ptem. ꝛ q2 suba põt esse: licet nõ hẽat partẽ extra ptem: iõ põt eẽ: licet nõ sit quantitas. Substãtia ꝛ qualitas nõ sunt cõnotatiua: ꝛ iõ dico ꝙ nõ põt esse nisi sit substãtia vel qualitas. Ad argumentũ principale dico ꝙ est ad oppositũ q2 in rarefactiõe nõ corrumpitur tota q̃titas p̃cedens. q2 tunc omnes qualitates puta color ꝛ sapor ꝛc̃. corrumperentur ptinue ,ppter corruptiõem subiecti. g° remanet. Aut g° tota sue nouitate alicu9 ptis: ꝛ tunc fit corpus rarũ sine acqsitiõe alicuius absoluti. Aut ps q̃titatis acq/ritur de nouo. Et tũc quero de subiecto p° huius. aut pri9 fuit naturalr̃ sine quã titate qd̃ nõ põt dici. aut fuit subiectum q̃titatis ꝛ tũc cu3 illa nõ corrumpit̃ ꝛ recipit nouam q̃titatem. tunc h3 duas q̃titates. vel illa q̃titas p̃cedens migrabit naturalr̃ de subiecto in subiectũ. Et cu3 eadem sit rõ de vna parte rari. ꝛ de toto: sequitur ꝙ tota q̃titas erit noua vel nulla para: s3 nõ tota. q2 tunc naturalr̃ due dimentiões sunt simul: quaꝝ vna nata ẽ expellere aliam. Jõ dico sicut pri9 de cõdẽsatione ꝙ suba fit rara sine acquisi/tione q̃titatis per hoc ꝙ partes substantie virtute cãe agentis: magis distant nũc q̃ prius.

## Questio. xxvi.

Utrum per principia fidei possit sufficienter ,pbari ꝙ quãtitas sit res absoluta distincta a substantia ꝛ qualitate. Qd̃ sic. q2 fide tenem9 ꝙ q̃titas manet in eucharistia: s3 si q̃titas esset substãtia: tunc sicut substãtia panis nõ manet: ita nõ maneret eius q̃titas qd̃ est cõtra fidem. Cõtra. oĩa pertinẽtia ad fidem possunt saluari ponendo substantiam ꝛ qualitatẽ p ptes suas intrinsecas esse quantitates. ergo superfluum est ponere aliquam quantitatẽ. Ad q̃stionem dr̃ cõiter ꝙ sic. Qd̃ ,pbat̃ multipliciter. primo q2 si aliqua substãtia ess3 q̃titas: tunc sequunt̃ duo incõuenientia contra fidem. Primũ ꝙ sicut substantia panis conuertitur in corpus xp̃i. ita q̃titas panis conuerteretur in corpus xp̃i. Et sicut substantia panis conuertitur ex vi sacramenti in substãtiã corporis xp̃i ita conuerteretur in q̃titatem corporis xp̃i. ꝛ sic corpus xp̃i ex vi ꝯuersionis ess3 q̃tum ꝛ circũscriptiue ĩ loco sub hostia qd̃ est falsum. Scd̃o sic post ꝯsecrationem ptes specierũ sunt naturalr̃ incompossibiles in eodem situ. q2 expellunt se inuicem ꝛ alia corpora. ꝛ ista naturalis incõpossibilitas nõ ꝯuenit eis per qualitates. q2 albedo ꝛ alie qualitates in eodẽ subiecto ꝛ in eodem situ: pñt intẽdi: ꝛ substantia panis non est ibi per fidẽ. ergo illa naturalis incõpossibilitas erit p q̃titatem mediã. Tertio sic ille spẽs post cõsecratiõem. aut sunt cõpossibiles in eodẽ situ cum alia suba. aut non. Si sic g° substantia que prius fuit subiectũ illarũ fuit illis incompossibilis in eodem situ qd̃ falsum est. Assumptum p3. quia incompossibilitas est passio specifica: ꝛ talis passio si conueniat vni indiuiduo: potest conuenire cuilibet indiuiduo eiusdẽ speciei. ergo si nõ sit naturaliter compossibilis alteri substantie in eodem situ. requiritur alia res ad reddendum illas species incõpossibiles substãtie ꝛ non nisi q̃titas media. quia qualitates sunt compossibiles in eodem situ cũ substantia. et substantia panis non est ibi post consecrationem. ergo ꝛc̃. Quarto sic. causa naturalis potest qualitates in hostia con/

ſecrata de nouo ꝓducere:⁊ priores au/
gere. quia hoc negare eſt tollere omnem
certitudinē quam habem⁹ ex via ſenſua
⁊ dare infideli occaſionem errandi ⁊ nō
credendi:eo ꝙ ad preſentiam ignis vide/
ret illam ſpeciem calefieri poſt conſecra
tionem ſicut ante:ſed cauſa creata nō po
teſt aliquid agere ſine paſſo:⁊ ſubſtantia
non eſt ibi.ergo eſt ibi quātitas. Qui
to ſic:ſi ſubſtantia corporis chriſti homi
nis haberet naturalem incompoſſibilita
tem ad eēndum in eodem ſitu cum alio
corpore:tunc corpora beatorum:vel nō
mouebunt vel violēter erūt cū aliis cor
poribus:quando tranſibunt celum.quia
contra inclinationem naturalem. Sȝ
iſta opinio non videtur vera.quia quan
do ꝓpoſitio verificatur ꝓ rebus ⁊c̄. ſed
ptes ſubſtantie eſſentiales ⁊ qualitates
ſaluant omnia apparentia que per fideȝ
ſaluari poſſunt.nec iſte rationes conclu
dunt. Ad primum illorū dico dupli/
citer. vno modo ꝙ quantitas illa que eſt
ſubſtantia panis:conuertitur in corpus
chriſti:ſicut conceditur ꝙ conuertitur in
corpus chriſti ſubſtantia panis. Nec op
poſitum illius inuenitur in aliquo ſcrip
to auctentico. vnde in omnibus talibus
argumentis ponēda eſt diffinitio quan/
titatis loco nois ⁊ videndum eſt qd ſeq/
tur.hec enim eſt diffinitio quātitatis res
habens ptem diſtanteȝ ſitualiter a pte.iō
ſicut hec eſt concedenda de virtute ſmo
nis;res ſiue ſubſtantia panis habens par
tem diſtantē a parte conuertitur in cor/
pus xp̄i.ita hec eſt ꝯcedenda de virtute
ſermonis:quātitas panis conuertitur in
corpus xp̄i. Alr̄ dico ꝙ quāuis quan
titas panis ⁊ ſubſtātia eius ſignificet idē
tn̄ iſta poteſt eē vera:ſubſtātia panis cō
uertitur in corp⁹ ⁊ hec falſa: quantitas
panis conuertitur in corpus:quia ſi de/

us faceret ſubſtantiam panis diffinitiue
in loco:⁊ nullibi circumſcriptiue. ⁊ pona
mus diffinitiōem quātitatis loco nomia
ſi de⁹ conuerteret illā ſubſtantiaȝ in cor
pus ſuum:tunc eſt vera ſubſtātia panis
conuertitur in corpus xp̄i:⁊ hec falſa q̄ti
tas ꝯuertit̄ in corpus xp̄i.ſicut hec ē fal
ſa illo caſu poſito res hn̄s partem extra
partem ꝯuertitur in corpus xp̄i:propter
falſam implicationem qua implicatur
ſubſtātiam habere partē diſtantem a p/
te.⁊ totū hoc eſt ꝓpter diuerſum modū
ſignificandi.Exemplū homo ⁊ humani/
tas ſignificant eandē rem.⁊ tn̄ hec ꝯcedi
tur:hō eſt albus.⁊ hec negatur.humani
tas eſt alba.Simlr̄ ſm multos albedo:
⁊ ſilitudo non ſunt res diſtincte.⁊ tamē
hec eſt vera albedo eſt.qn̄ hec eſt falſa:
ſimilitudo eſt.Et hoc eſt ꝓpter diuerſaȝ
connotationē.Ita eſt in ꝓpoſito ꝙ q̄n/
titas connotat illud de quo predicatur:
habere partem extra ptem. ⁊ hoc nō cō
notat ſubſtantia.ideo poteſt vna eē ve/
ra alia exiſtente falſa. Ad aliud dico.
ꝙ de virtute ſermonis hec debet conce/
di:ſubſtantia conuertitur in quātitatem
corporis chriſti:ſicut hec panis conuer
titur in ſubſtantiā corporis xp̄i. ꝙ patet
ponendo dictōem loco nois.Nam hec ē
vera panis ꝯuertitur in ſubſtantia cor/
poris xp̄i habentem partem diſtantem a
pte.puta in celo.ergo alia eſt equalr̄ ve/
ra.Aliter dico ꝙ hec poteſt eſſe vera pa
nis conuertitur in ſubſtantiam corporis
chriſti:hac exiſtente falſa: panis conuer
titur in quātitateȝ corporis xp̄i:quod pa
tet ſicut prius ſi corpus xp̄i ſolum habe/
at eſſe diffinitiue ſub hoſtia ⁊ nullibi cir
cūſcriptiue.⁊ h° ē pp diuerſum modū ſi
gnificādi.Exm̄ relatio depēe panis ⁊ cor
poris xp̄i ad deū non ē alia res ab illꝫ: ⁊
tn̄ nō ꝯcedit ꝙ relatio dependētie panis

conuertitur in corpus christi. nec ꝙ sub
stantia conuertitur in relationem depen
dentie corporis christi. Et hoc totum ē
ꝓpter diuersam connotationem hinc in
de. sic est in proposito sicut prius patet. et
quando tunc vltra dicitur ꝙ corpus xp̄i
virtute conuersionis esset quantuꝫ ⁊ cir
cumscriptiue sub hostia. nego illud. quia
ponendo diffinitionem quantitatis loco
nominis de virtute sermonis hec est con
cedenda. quantitas corporis christi vir/
tute conuersionis incipit esse sub hostia
sicut hec est concedenda: res habens ꝑ/
tem distantem a parte. puta in celo. inci
pit esse sub hostia. sed hec est simpliciter
falsa corpus christi virtute conuersionis
est quantum: ⁊ circumscriptiue sub ho/
stia. ſꝫ ē hec falsa. corpus christi virtute
conuersionis habet partem distantem a
parte sub hostia. Ad secundam prin/
cipale dico ꝙ partes quantitatis iam ꝓ
ducte in diuersis partibus subiecti: disti
ctis situ: sunt ita naturaliter incompossi
biles in eodem situ: sicut partes quanti/
tatis mee. Et ideo si ille partes sepa/
rentur a subiecto ⁊ conseruentur sicut in
eucharistia. non plus possunt per na/
turam fieri in eodem situ: ꝙ̄ꝫ quando
fiunt in diuersis partibus subiecti. quia
hoc est impossibile naturaliter. licet pos
set fieri a deo. Ad probationem dico.
ꝙ qualitates possunt intendi in eodē sub
iecto ⁊ situ per partes fiēdas in eodē sub
iecto naturaliter. sed non per partes iaꝫ
productas in diuersis partibus subiecti
qꝛ hoc est īpossibile naturaliter: licet pos
set hoc fieri a deo. Ad tertium dico.
ꝙ ille species post consecrationem: sunt
naturaliter īcompossibiles cum alia sub
stantia in eodem situ: sicut patet ad sen/
sum. quia alia substantia cedit eis. Et

forte hoc est. quia non sunt naturaliter
compossibiles cum aliqua substantia in
eodem situ: nisi cum illa in qua producū/
tur. primo sicut in subiecto: sed tunc non
sequitur alia substantia est incompossi/
bilis eis in eodem situ. ergo ⁊ illa in qua
primo prefuerat. Ad probationeꝫ di
co ꝙ illud principium non intelligitur d
eadem passione numero sed specie. puta
ꝙ quando aliqua passio conuenit alicui
indiuiduo. potest consimilis passio com
petere cuilibet indiuiduo eiusdem speci
ei sicut dilectio respectu plato. est incom
possibilis ad odium respectu plato. ⁊ nō
dilectio respectu sortis. Et tamen iste di
lectiones sunt eiusdem speciei ſꝫ bene cō
similis incompossibilitas competit dilec/
tioni respectu sortis ad odium respectu
sortis. Ad propositū dico ꝙ iste due spe
cies non sunt incompossibiles substātie
in qua prius fuerunt in eodem situ. sicut
sunt incompossibiles alteri substantie. tñ
cōsimilis incōpossibilitas eēndi in codeꝫ
situ. cōpetit substātie cuilibꝫ nō respectu
istaꝝ specierum: ſꝫ respectu accidentium
eiusdē spēi alterius subē. ⁊ ita illud prin
cipium intelligitur. Ad quartum dico
ꝙ idem argumentum est contra aduer/
sarios. s. de rarefactione ⁊ condempsatō
ne si ponatur quantitas alia res. Naꝫ q̄ꝫ
titas non poterit pati solum: ⁊ ideo pro
omnibus talibus potest dici ꝙ omnia ap
parentia sensui que fiunt circa hostiam
non consecratam. per ordinationem di/
uinam fiunt circa hostiam consecrataꝫ
immediate a deo: ⁊ ꝙ non possunt fieri
a potentia creata Dico ergo ꝙ tam au/
gmēta° q̄ꝫ ꝓduc° q̄litatis fuit totalr̄ īme
diate a deo. sic tu ponis de rarefactōe. n°
plus tollitur hic certitudo que habetur
ex via sensus nec datur infideli occasio

non credendi q̃ꝫ p̱ rarefactiõem ⁊ cõdẽp
satõem q̃ꝫtitatis. Unde illud cẽ stat ꝑtim
ex fide ꝑtim ex rõne per fidem tenemus
ꝙ substãtia panis nõ remanet post conse
cratõem. Per rõnem tenem⁹ ꝙ q̃ꝫtitas
non distinguit̃ a substãtia ⁊ qualitate: p̱
expientiam tenem⁹ ꝙ cã creata p̃suppo/
nit passum ĩ sua actiõe. Ex q̃bus sequit̃
ꝙ oĩa talia fiunt ĩmediate a deo. Ad
2^m dico ꝙ vnum corp⁹ substãtiale h̃re
naturalem incõpossibilitatẽ essendi cuꝫ
alia substantia: potest dupl'r intelligi. v°
modo q2 si existeret in eodem situ cũ alio
corpore h̃ret virtutẽ naturalem mouẽ/
di se ne existat cuꝫ illo corpore: sicut gra
ue mouendi deorsum. ⁊ si sic h̃ret substã
tiã naturalem cõpossibilitatẽ vnũ eẽndi
cum alio corpore. tunc violenter eẽt cũ
a° corp̱e. sed sic nulla substantia hꝫ na/
turalem incõpossibilitatem eẽndi cuꝫ a^a
substantia. Al'r dicitur h̃re incõpossibili/
tatem naturalem. q2 existens per se non
põt naturaliter se facere in eodem situ cũ
alio corpore. Nec etiã existens in vno si/
tu cum alio corpore: põt naturaliter fa/
cere in alio loco p̱ se. Et ꝙ sic hꝫ incom/
possibilitatem naturalem eẽndi in eodẽ
situ cum alio corpore non est ibi violent
⁊ sic vna substãtia hꝫ incõpossibilitatem
naturalem eẽndi in eodem situ cum alia
⁊ sic est de corporib⁹ gloriosis. Ad pri
cipale dico ꝙ q̃ꝫtitas que est substantia
panis non manet post consecrationem:
⁊ q̃ꝫtitas que est qualitas manet ⁊ nulla
alia quantitas. neqꝫ oppositũ istius habe
tur ex sacra scriptura.

## Questio. xxvii.

Utrum de intentõe phi sit po/
nere q̃ꝫtitatẽ distinctaꝫ a substã
tia ⁊ qualitate. ꝙ sic. q2 ſm eum
in p̱dicamentis albũ non est q̃ꝫtum nisi
per accñs sed si q̃ꝫtitas eẽt substantia v'l
qualitas: albũ eẽt q̃ꝫtum per se. ergo ⁊c.

Contra ſm sua principia pluralitas
non ẽ ponenda sine necessitate sed nõ est
necesse ponere talem rem mediã. igr̃. hic
dicitur consequenter ꝙ intentio phi est
ponere q̃ꝫtitatem rem absolutã mediam
inter substãtiam ⁊ qualitatẽ. Qđ ꝓbat̃
multipliciter primo sic. Aristoteles põit
p̃dicamenta accidentiũ inter que enume
rat q̃ꝫtitatem. ergo est p̃dicamentum di/
stinctũ. ⁊ per ꝯñs hꝫ ꝓpria indiuidua.

Preterea q̃nto methap. dicit ꝙ musi
cũ ⁊ album tm̃ habent eẽ q̃ꝫtum per illđ
cui insunt. ergo albũ tm̃ est q̃ꝫtum per il/
lud cui inest. Preterea idẽ. Alia dicũ
tur ſm se q̃ꝫta. alia per accidẽs vt linea ẽ
q̃ꝫtum aliquid ſm se: musicũ vero ſm ac
cidens. Item in p̃dicamẽtis ponit ali
quas q̃ꝫtitates h̃ntes positõem: quarum
p̱tes terminantur ad aliquem terminuꝫ
cõem: sicut p̱tes linee ad punctũ. qđ non
potest intelligi de substãtia. Preterea
p° phisicoꝝ cõtra permenidẽ ꝓbat plu/
ra eẽ: si substantia ⁊ q̃ꝫtum sunt sed hoc
non valeret si substãtia eẽt q̃ꝫtitas. ergo
⁊c. Contra ĩ predicamẽtis. capitulo đ
substãtia dicit ꝙ nullum accidẽs distin/
ctũ real'r a substãtia: est susceptiuum ꝯtri
orum p̱ sui mutatõem. sed si q̃ꝫtitas con
tinua eẽt accidens absolutum distinctuꝫ
a substãtia ⁊ qualitate: ⁊ subiectũ ĩme/
diatũ qualitatũ tunc mutaretur recipiẽ
do qualitatẽ: ⁊ ita per sui mutatiõem re
ciperet ꝯtraria qđ est contra eũ. Pre
terea quarto phisicoꝝ dicit ꝙ aer põt cõ
dẽpsari sine mutatiõe alicuius qualita/
tis saltẽ non oꝫ ꝙ amittat oẽm quantita
tem quam prius h̃uit. Et tunc arguo de
raro ⁊ dẽpso. sic q̃one. 25. argutum est

Et apparet euidenter ꝙ nõ est intentio
phĩ ponere talẽ quãtitatez me^{a}^{m} ideo
dico. sicut mihi videtur ꝙ intentio phĩ
est ponere ꝙ quãtitas cõtinua nõ est res
absoluta; me^{a} inter subãm ꝛ qualitatẽ.
Ad primũ illoꝝ dico. ꝙ sicut ſm multos
relatio est distinctũ pre^{m} a ceteris: ꝛ tñ
nõ ẽ res distincta ab oibꝰ rebꝰ absolutis
ita quãtitas ſm phm̃ est predica^{m} distic
tum ab aliis. lʒ nõ oportet esse rem di/
stinctã a subã ꝛ qualitate. Et hoc. quia
ſm Ja. dam̃ in logica sua. c. 3i. Pre
dicamẽta sunt quedã predicabilia ꝛ si/
gna reꝝ cuiusmõi sunt ꝯceptus ꝛ voces
ex quibus fiunt ꝓpões vere ꝛ false. Et
huiusmõi termĩ possunt distingui intm̃
ꝙ predicatio vnius de altero sit impos/
sibilis q̃uis significent oĩno eãdem rem
sicut angelus ꝛ angeli eandẽ rem signifi
cant. ꝛ tamen hec est ĩpossibilis angelꝰ
est angeli. Ad ꝓpositũ dico ꝙ subã
ꝛ quantitas sunt distincta pre^{a}. q̃uis nõ
significent rem absolutã distinctã a sub
stãtia ꝛ qualitate. quia sunt distincti cõ
ceptus ꝛ voces easdẽ res diuersimode
significantes ꝓpter quod nõ sunt noĩa
synonyma quia subã significat oĩa sua si
gnificata vnomõ significandi. Puta in
recto quãtitas aũt significat eadẽ diuer
somodo significãdi puta subãm in recto
ꝛ partes eius in obliquo. Significat ei
totã subãm ꝛ ꝯnotat eã hẽre partẽ di/
stantẽ a parte. Exẽplũ est de qualitate.
ꝛ de similitudine. Si dicat quãtitas est
pre^{m} ꝛ habet ꝓprietates. Prima est ñ
habere contrariũ. 2^{a} est nõ suscipe ma
gis ꝛ minus que nõ ꝯueniunt qualita/
ti. Preterea illa negatiua est ĩmedia
ta in qua generatur vnũ generalissimuz
ab alio Ad primũ dicendum ꝙ ista
est distinguẽda quãtitati nihil est con/
trarium penes. 3^{m} modũ equiuocatõis
quia si quantitas supponat simpliciter:
vel materialiter sibi nihil est contrariuz
quia termini positi in genere quantita/
tis nõ ꝯtrariãt. puta bicubitũ ꝛ tricub^{m}
Si supponat personaliter: tunc hec est
vera quantitati nihil est contrariũ. qꝛ
ista indefinita verificatur ꝓ subã ꝛ hec
similiter est vera quantitati est aliquid
contrariũ quia ista indeffinita verifica/
tur pro qualitate sed phũs intelligit ꝙ
istis terminis simpliciter vel materialr̃
acceptis nihil est contrariũ bicubitum:
ꝛ tricubitum. ꝛc. Ad secundum di/
co ꝙ non intelligit hoc de virtute ser/
monis. de oĩ quantitate qꝛ quãtitas su
scipit magis ꝛ minus. lʒ nõ substantia.
sed intendit ꝙ nullum contentũ sub ge/
nere quãtitatis siue sit vox siue conceptꝰ
predicatur vere de aliquo. Aliquando
cum hoc aduerbio magis. ꝛ aliquando
cum hoc aduerbio minus. sicut dicitur
album aliquando magis album. ali/
quando minus. Ad tertium dico ꝙ
illa negatiua est immediata quãdo vnũ
vere negatur ab alio vniuersaliter: sed
hoc solum est de substãtia ꝛ qualitate:
que sunt pre^{a} absoluta. sed hoc non est
in proposito. quia hec ẽ falsa nulla sub
stantia est quantitas. Nec oppositum
inuenitur a philosopho alicubi. Ter
tia proprietas quantitatis conuenit taz
substantie q̃ʒ q̃titati. s. eẽ eq̃le vl' ineq̃le.

Ad primuz principale. ꝛ tertium di/
co ꝙ Aristoteles non loquitur ibi de ꝑ
se ꝛ per accidẽs. sicut primo posterio/
rum. Nam hic vocat propositionem ꝑ
se que est vera ꝛ simul cum hoc predi/
catum nihil connotat quin aliquid tale
consimili modo significandi connotetur
per subiectum. ꝛ sic ista est per se linea

est quantitas: quia impossibile est quod hec non sit vera linea est nisi hec sit vera linea est quantitas. et predicatum et subiectum eodemodo connotant partem distare a parte. Alias propositiones vocat per accidens. Et istomodo album est quantum musicum est quantum. quia album et musicum non connotant partem distare a parte sicut connotat quantitas. ideo quantitas non ponitur in diffinitione eorum. Et quando dicitur quod sunt quanta per illa quibus insunt. Accipit ibi inesse per predicationem. quia hec non est vera. album est quantum. nisi quia hec est vera superficies est quanta. de qua predicatur album. Ad aliud dico quod philosophus ibi dat differentiam inter quantitatem continuam et discretam. Prima differentia est quod partes quantitatis continue faciunt vnum numero. Aliter non est quantitas continua: sed non oportet quod partes quantitatis discrete faciant vnum numero. patz de diuersis partibus continui existentibus in diuersis locis. Secunda differentia est quod inter partes quantitatis continue nihil est medium. Aliter non esset continuum. sed inter partes quantitatis discrete potest esse medium locale. Et 3a differentia est quod vna pars continui debet protendi ad aliam: ita quod si per impossibile esset aliquod indiuisibile me^m illud inter illas partes terminaret vtrumqz. Non sic autem requiritur quod partes quantitatis discrete ad se mutuo protendant.

Quarta differentia est quod partes continui habent positionem: ita quod hic sit vna pars ibi alia. et 3a in 3o loco. sed partes quantitatis discrete non requirunt talem positionem vt patet de se. Omnia autem predicta ita bene conueniunt substantie materiali et quantitati. sicut isti quantitati medie si ponatur. Ad vltimum dico quod philosophus intendit ibi probare contra permenidem et mellissum quod impossibile sit quod aliquid sit quantum nisi multa sint. quia illud continet multitudinem partium. Et ita necessario si substantia et quantum sunt: multa sunt. quia partes illius quanti. Et ita dico. quod si aliquid inuenitur a philosopho. quod substantia materialis non est quanta: vel ista quantitas non est quantitas intendit quod tales propositiones non sunt per se: et hoc quia hoc nomen quantitas connotat partes distare loco et situ quod non connotat hoc nomen substantia nec qualitas.

Ad argumentum principale patz ex dictis.

## Questio. xxviii.

Trum intentio sanctorum sit ponere quantitatem mediam inter substantiam et qualitatem. quod sic. quia Augustinus. 5. de tri. c. 5. dicit In rebus que sunt sine mole. magne sunt idem esse et esse magnum. ergo per oppositum: in rebus que sunt mole magne. aliud est esse et esse magnum. ergo magnitudo distinguitur ab esse substantie. Contra. magister sententiarum li. quarto loquens de colore sapore et huiusmodi que sunt in eucharistia dicit quod illa accidentia sunt ibi per se substentia: sed si quantitas est res media tunc post consecrationem illa accidentia existerent in quantitate: sicut in subiecto: et ita non per se existerent. Hic dicitur communiter quod intentio non philosophorum: sed sanctorum est ponere quantitatem mediam etc. Quod probatur per augustinum. 5o. de trinitate. c. 5. qui dicit in rebus creatis atqz mutabilibus quod non secundum substantiam dicitur restat vt 2m ac

cidẽtis dicatur: vt magnitudines: ꝛ qua/
litates: ꝛ quod dicitur ad aliqd sicut a/
micitie ꝓpinquitas. seruitutes: similitu/
dines: equalitates: ꝛ si qua huiusmodi:
vt situs habitus: locus. tẽporis: atqꝫ pas
siones. Pre[s]. 5°. de tri. c. 13. dicit sic
in rebus que ꝑ ꝑticipatõem magnitudi
nis magne sunt. Aliud est esse: aliud
mag[m] esse: sicut magna domus. magnus
mons. magnus annus. In his ergo re/
bus aliud est magnitudo. aliud ꝙ ipsa
mag[e] magnũ est ꝛ prorsus nõ est h[c] ma
gnitudo ꝙ est magna domus. Sed ꝯ
hoc ꝙ nõ sit intentio augi. ꝓbo. quia ip
se insequitur naturalẽ rõem in talibus
dictis: sed rõ ꝓbat ꝯtrariũ: quia rarefi/
at aer. quo facto aut tota quantitas ꝑ/
existens corrũpitur. aut nõ. Si sic. tũc in
qualibet rarefactõne infinite res abso/
lute 2[m] se totas distincte nõ facientes
vnũ numero essent destructe: cum eniꝫ
sint infinita instantia in aliquo tẽpore ꝛ
illa rarefactio est ꝯtinua in quolibet es
set destructa q̃titas 2[m] se totã a quan
titate priori ꝛ posteriori que nõ facit v/
num numero cũ illis. quia nõ manet cũ
eis. Et cũ illa quantitas sit subiectũ im
mediatũ q̃litatũ ſm eos in quolibet istã
ti esset noua qualitas ꝛ precedens esset
corrupta. quia ad corruptõem subiecti
corrumpitur sui accñs. Ex quo sequit̃
ꝙ si hostia consecrata vel spẽs vini ra/
refiat: nõ manet vltra corp[9] xpi sub istis
speciebꝰ: quia ex vi cõsecratõis nõ vi/
detur manere. nisi q̃diu manent ille spe
cies eedẽ nũero. nec põt dari aliqd agẽs
qd destrueret vnã q̃titatẽ ꝛ generaret a
liã. Nec videt̃ rõnabile dicere ꝙ deꝰ nõ
põt ꝯseruare vnã illaꝝ q̃titatũ adueniẽ
te alia. Et si dicat ꝙ ille q̃titates sunt i
potẽ. ia tm̃ nõ in actu sicut nec instãtia.

Cõtra de accidẽs realr̃ denoiãns aliqd
subiectũ qd accidẽs nõ est pars alteriꝰ
est in actu: sed sic est de istis q̃titatibus
Si nõ tota q̃titas ꝑcedẽs corrũpit̃: sed
aliqua ꝑs manet tũc aut aduẽit aliqua
pars q̃titatis de nouo. aut nõ. Si sic: q̃/
ro de subiecto eiꝰ ĩmediato qꝛ nõ reci/
pit̃ in nõ aere. certũ est vel igit̃ recipitur
in eodẽ subiecto. primo cũ quãtitate q̃ ꝑ
fuit: quia quelibet ꝑs rari est rara ꝛ ꝑ
ꝯñs quelibet pars aeris recipit nouam
q̃titatẽ. Et ita eadẽ ꝑs numero esset in
formata duabus q̃titatibus eiusdẽ spe
cici vel illa q̃titas precedẽs recedit: ꝛ ñ
plus informat illud subiectũ. Et cũ ipsa
nõ corrũpit̃ ꝑ te: vel ipa erit sine subiec
to vel naturaliter migrat a subiecto in
subiectũ. Si nulla ꝑs q̃titatis sit noua:
sed remanet precise illa que prefuit Et
tñ hoc nõ obstante illa q̃titas est primo
minor ꝛ postea maior. qꝛ ꝑtes aeris mi
nus distant q̃ñ aer est dẽpsus ꝛ magis
q̃ñ est rarus eadẽ rõe põt totũ illud dici
de subã aeris sine oi q̃titate me[a] ꝛ ita su
pfluũ est ponere eã. Rñdeo ergo ad
Aug[m] tenendo ꝙ nõ sit intentio alicuiꝰ
sancti ꝙ q̃titas sit res sic me[a]. Respon
deo ergo ad primã auctoritatẽ suppo/
nendo illã distinctõem de accidente. q̃
dicta est in quadã questione. ꝙ ipe acci/
cipit ibi accidens pro aliquo predicabi
li de aliquo ꝯtingenter ꝓpter suam mu
tationem: ita ꝙ põt affirmari ꝛ negari
de aliq°: ꝛ etiã variis modis affirmari
de re. ꝛ sic q̃titas est accidẽs. qꝛ aliquã
do predicatur de substantia hic: ꝛ non
predicatur ibi. patet de corpore christi
in celo ꝛ eucharistia variis etiam mo/
dis predicatur de substantis. Quia
nunc est minor nunc est maior. patet
de corpore dempso et raro. Et to/

tum hoc fit sine omi re media per soluz motũ localẽ subẽ ⁊ qualitatis virtute agentis. Et ꝙ hec sit intentio. patet qꝛ ita dicit quantitatẽ accidens sicut relationes de quibus exẽplificat. sed certum est ꝙ nõ repugnat dictis suis: nec alioꝝ dicere ꝙ relatio nõ sit alia res a fundamento cum ẜm Aug^m^ relationes dicantur ex tẽpore de deo. ⁊ tunc relatio erit quoddã pdicabile ↄtingenter. ⁊ accidẽtaliter de re. ergo eodẽmõ nõ repugnat dictis suis ꝙ mag^e^ nõ sit vera entitas me^a^: sed sit quoddã predicabile accidentã e. Ad 2^am^ auctoritatẽ dici potest multipliciter. vnomõ ꝙ ꝑ tanto dicit: ꝙ magnitudo aliud est ab eo ꝙ magnũ est quia subã põt esse lz nõ sit magna: et hoc põt dupliciter fieri. vnomõ per cõdẽpsatione vbi de magno fit paruum. Aliomõ si deus faceret subãm diffinitiue ĩ loco ⁊ nullibi circumscriptiue. sicut corpus xpĩ est sub hostia. tunc essz subã ⁊ non esset magna quia nõ haberet partes distantes situ. Secundo põt dici ꝙ Aug^9^ loquitur de mag^e^ que est relatio. quia sicut mag^m^ est relatiuũ ita magnitudo est relatio: sed nõ est contradicta sua dicere ꝙ relatio nõ est aliqua res parua distincta a fundamento. sed solũ quoddã predicablẽ accidẽtale ergo nec est contra eũ dicere ꝙ magnitudo est solum tale predicabile accidẽtale. Tertio potest dici ꝙ per magnitudinez qua res create magne sunt: intelligit causam facientẽ eas esse magnas. Et certuz est ꝙ illa magnitudo est distincta ab illis rebus magnis que sunt magne per participatõem illius magnitudinis. non quidem per informatõem: sed per dependẽtiam ad illã. Et ꝙ hec sit intentio sua. patet per verba sequẽtia v^o^. de tri. c. 25 vbi dicit sic. illa est vera magnitudo: q̃ non solũ magna est. magna domus que magna est: ⁊ magnus mons: qui magn^9^ est. sed etiam q̃ magnũ est. quicquid aliud magnũ dicitur. Nec aliud sit 1^a^ magnitudo. aliud ea que ab illa magna dicuntur. que magnitudo vtiqz pꝛemitus magna multoqz excellentioꝛ q̃ꝫ ea que participatione eius magna sunt de^9^ igitur. quia non est ea magnitudine magnus: que non est aliud q̃ꝫ ipse: vt quasi ꝑticeps eius sit. deus tamen magnus est. Alioquin illa erit maioꝛ magnitudo q̃ꝫ deus. Deo etiã non est aliquid mai^9^: ergo ea magnitudine magnus est. qua ipse est eadem magnitudo. Ex istis verbis potest concludi. propo^m^: pꝛimo ꝙ loquit̃ de magnitudine qua magnũ est: quicquid aliud est magnũ. siue sit corporale siue sit spũale sicut exemplificat de anima. que est res spũalis. ⁊ de domo q̃ est res corpoꝛalis. Et manifestum est ꝙ magnitudo non est res inherens rebus spũalibus nec corpoꝛalibus qua omne magnũ dicitur magnũ ergo loquitur de magnitudine que est causa omniũ magnoꝝ sine qua nulla res est magna. R^o^ ꝙ loquitur de magnitudine que pꝛemitus est magna ⁊ excellentius q̃ꝫ alia. qd non potest intelligi de aliquo accidente quia sicut substantia est pꝛioꝛ accidente ita est pꝛius magna q̃ꝫ accñs. Tertio quia loquitur de magnitudĩe que ẽ maioꝛ illo quod est magnũ: quod non põt intelligi de accidente. Nec põt intelligi de angelis. ergo de deo. Ad argumẽtum principale patet ex dictis.

## Questio. xxix.

Trum substātia panis ex vi
ↄuersionis transubstātiet tan
tum in corpus xpī: ⁊ nō in dei
tatē: nec in animā: nec in accidentia. ꝙ
nō quia quando aliqua constituūt idē
nō potest vnū acquiri sine alio per ali/
quam mutatōem. sed corpus xpī. aīa in
tellectiua eius: ⁊ deitas constituūt vnū
xpm ergo ⁊c̄. Contra: si in triduo fuisset
ↄsecratio tunc substantia panis fuisset
conuersa solū in corpus xpī. ⁊ nō i aīaʒ
quia tunc aīa nō fuit vnita. Ista q̄/
stio sicut quelibet exlu^a habet exponen
tes super quas cadit questio. Prima
vtrū subā panis ex vi ↄuersionis ↄuer/
tatur in corpus xpī. R^a est vtrū sub
stantia panis ex vi cōuersionis: ↄuerta
tur in aliqd aliud. Circa primū dico
breuiter ꝙ sic. sed hoc nō potest ꝓbari
ratione nec auctoritate biblie. sed tantū
per dicta sanctorꝝ: ⁊ determinatōem ec
clesie. Nam extra de summa trinitate:
⁊ fide catholica: firmiter dicit innocen
tius 3^us in consilio generali. vna est fide
lium vniuersalis ecclesia: extra quam
nullus oino saluatur. in q̄ ipe idē sacer
dos est ⁊ sacrificiū ihūs xps cui^us corpus
⁊ sanguis in sacramēto altaris sub spē
panis ⁊ vini veraciter continetur tran
subātis pane in corpus ⁊ vino in san/
guinē potestate diuina. Circa scm di
co ꝙ ↄuersio siue transubā^o dupliciter
accipitur scʒ ꝓprie siue stricte: ⁊ large.
Primo^o accipitur sicut aliquid cōuer
titur in aliud nō. quia est ↄiunctum al/
teri in quod fit conuersio. sed ꝙ sic con/
uertitur in aliud ꝙ si illud esset ab aliis
separatum ad prolatōeʒ verborꝝ sacra
mentalium a sacerdote super materia
conueniente. cum intētione debita a po/
testate diuina incipit esse sub specie pa

nis. Et sic intelligendo dico ꝙ substan/
tia panis ex vi conuersionis transsubāt
in corpus xpī: ⁊ in nihil aliud. puta nec
in deitatem nec in animā nec in san^em.
Nam si anima sanguis. ⁊ accn̄^a essent se
parata a corpore. sicut fuit in triduo q̄/
tum ad aliqua: ⁊ verba sacramentalia
fuissent prolata a sacerdote: cum debi/
ta intentione: non fuisset conuersio pa/
nis in animā nec in sanguinē. quia ani/
ma tūc non fuit vnita corpori xpī ⁊ san
guis fuit effusus. Nec in deitatem. quia
deitas non incepit esse. Nec incipit vir
tute ↄuersionis. vbi prius non fuit: qđ
requiritur ad talem conuersionem: sed
tantum in corpus fuisset facta conuer
sio. Secundomō accipiendo conuer/
sionem sic: panis conuertitur in oīe il/
lud quod est coniunctum illi i quod pro
prie fit conuersio. Et ꝙ ad ꝓlationē ver
borum sacramentaliū. nunc de facto in
cipit esse sub specie panis. ⁊ sic concedo
ꝙ panis conuertitur ex vi conuersionis
in animā ⁊ accn̄^a. sed non in deitatem.
quia anima ⁊ accidentia incipiunt esse
sub specie panis ad prolationem ver/
borum: sed deitas non sic incipit esse ibi.
Eodemmō per oīa dicendum est de
conuersione vini in sanguinem. Ad
principale dico ꝙ de facto constituunt
vnum. ideo de facto vnum non acquiri
tur sine alio. Tamen deus posset facere
separationem ⁊ tūc fieret conuersio in
corpus tantum. ⁊ ideo ex vi conuersio/
nis proprie dicte solum fit transubstan
tiatio panis in corpus ⁊ vini in sangui/
nem.

## Questio. xxx.

Trum substantia panis ma/
nēt post consecrationem. ꝙ

sic. quia pluralitas miraculorum non ē ponenda sine necessitate sed non est necesse illam subām nō manere: cum eque bene posset corpus xpi esse presens sacramēto subā panis manente ergo &c. Ad oppositū est determinatio ecclesie. In ista questione sicut recitat magister sententiarum li°. 4. distin. 2ª & hos. in summa extra de consecratōe & glo. extra de celebr. missa. cum marthe. fuerunt antiquitus tres oppiniones. Prima q subā panis que prefuit postea est corpus xpi. 2ª est q subā panis & vini desinit esse. & manent accidentia tm̄. & sub illis incipit eē corpus xpi. Tertia est q remanet ibi subā panis & vini: & in eodē loco cum illa subā manet corpus xpi. Prima ē irrationabilis quia ois ppō in qua predicatur corpus xpi de pane est impossibilis. Rª est cōis opinio oim theologorum quā teneo pp̄ter determinationem ecclie & ñ pp̄ter aliā rōez vnde dicit innocentius 3° extra de summa tri. & fide catho. firmiter sicut allegatū est in precedēti questione q corp⁹ xpi continetur sub illis spēbus transubstātiatis pane in corpus & vino in sanguinē potestate diuina. Tertia opinio esset multū rōnabilis nisi esset determinatio ecclesie in contrarium. quia illa opinio saluat & vitat oēs difficultates que consequūtur ex separatione accn̄tium a subiecto. Nec⁹ trarium illius habetur ex canone biblie. nec includit aliquā contradictionē: corpus xpi pl⁹ coexistere subē panis q̄ ei⁹ accidentibus Nec repugnationi. Tum quia nō repugnat quātitas quantitati. sicut subā subē. sed due quantitates possunt coexistere simul in eodē loco: sicut patet de duobus corporibus existentib⁹ in eodē loco. Tum quia subātia corporis xpi pōt esse in eodē loco cum quantitate hostie: ergo eadē rōne cuz subā hostie. Ad argumentū principale dico: q aliquādo circa aliqua sunt ponenda plura miracula. lz posset fieri per pau⁹: & hoc qui placet deo. Et hoc constat eccle° p aliquā reuelatōem q ita sit: et ideo sic determinauit ecclesia°

## Questio. xxxii.

Utrum corpus xpi sit circumscriptiue i loco sub hostia cō secrata q sic. quia corpus xpi est ibi q̄tum. quia ibi est quantitas sua ergo &c. Contra corpus xpi est totuz sub tota hostia & totū sub qualibet parte hostie. ergo tantū diffinitiue. Hic primo videndū est quō est de fcō. 2° videndū est de possibili. Circa primum dico q corpus xpi est in loco hostie tm̄ diffinitiue. quod patet per beatū hiero. de ↄsecra. di. 2ª singuli accipiūt xpm diuinum qui in singulis portionibus totus est. nec per singulos minuitur: sed integrum se prebet singulis. hoc etiā concordat rōni: quia nō repugnat alicui indiuisibili coexistere distinctis localiter. patet de angelo & aīa intellectiua que tota sūt in toto corpore: & tota in qualibet parte ergo nō repugnat alicui diuisibili q totū coexistat alicui toti & totū cuilibet parti. Preterea due partes corpis possunt esse naturaliter in vno loco q̄ pri⁹ fuerunt in duobus. patet de corpore primo raro & post dēpso. ergo nō repugnat corpori habere omēs partes simul in eodem loco. saltem per potentiam diuinā Preterea duo corpora possunt eē in eodem loco p potentiā dei. ergo due ptes eiusdem corporis. & si due ergo oēs. Preterea non repugnat corpi natu

raliter esse in maiori vel minori loco.pa
tet si rarefiat vel condẽpsetur.ergo non
repugnat sibi eẽ sine oĩ extensione : ⁊ põt
sine oĩ repugnantia esse diffinitiue in lo/
co: Circa 2ᵐ sunt due difficultates:
prima quõ eadẽ pars corporis xpi põt
simul esse in diuersis locis. 2ᵃ quõ plu/
res partes possunt esse in eodem lo/
co : quibus visis patebit intentum.pri/
mũ possum⁹ intelligere non includere
contradictõem per hoc ꝙ tenemus ꝙ
aia intellectiua est tota in toto:⁊ tota in
qualibet parte. Similiter hoc idẽ tene/
m⁹ de ãgelo. Nec põt oppositũ per rõez
demõstratiuã ꝓbari.ergo eodẽmõ non
est contradictio ꝙ eadẽ pars vel totum
corpus coexistat toti hostie ⁊ cuilibꝫ p/
ti.⁊ per consequens eadem pars esset in
pluribus locis. Rᵐ possumus intel/
ligere non includere contradictõem . ꝑ
hoc ꝙ tenemus ex fide ꝙ corpora simul
existunt in eodem loco tam eiusdem spe
ciei ꝙ̃ diuerse. patet quando xp̃s intra/
uit ad discipulos ianuis clausis:⁊ quan
do clauso vtero virginis exiuit in mun/
dum ⁊ quando sine oĩ dione corporis
celestis ascendit in celum. ergo eodẽmõ
non est contradictio ꝙ due partes eiusd̃
corporis sint in eodem loco Ex istis duo
bus arguo intẽtum.quia ita possibile ẽ
oẽs partes corporis xpi eẽ in eodem lo/
co:sicut possibile est duo corpora simul
eẽ in eodem loco. sed possibile est duo
corpora eẽ in eodem loco:ergo possibi/
le est quanlibet partem corporis christi
esse in diuersis locis fm se totum . sicut
anima ⁊ angelus sunt simul ⁊ totaliter ĩ
diuersis locis. Sequitur gᵒ ꝙ possibile
est totum corpus christi coexistere toti
loco hostie.⁊ totum cuilibet parti quod
est principale intentum scꝫ ꝙ est diffini/
tiue in loco sub hostia consecrata.Sed
hic est vnum dubium quia cor⁹ xpi ha/
bet partes organicas distinctas realiter
quarum vna non est alia sicut pes non
est oculus. Similiter quamuis ali/
qua pars sit in aliqua alia sicut in toto:
non tamen est in qualibet alia sicut ocu
lus quamuis est in capite sicut in toto nõ
tamen est in pede:nec cõuerso. Nunc
autem si iste partes non distent localiter
videtur ꝙ pes sit oculus vel saltem in
oculo. Respondeo ꝙ ad distinctio/
nem partium organicarum non requi/
ritur localis distantia: sed realis distinc
tio dispositionum naturalium . qualis
aũt sit illa diuersitas organorum : sub/
stantialis vel accidentalis alias dictum
est. Et ideo quamuis pes ⁊ oculus re
tentis suis dispositionibus naturalibus
sint in eodem loco:adhuc tamen oculus
est oculus.⁊ non pes. Et pes est pes ⁊
non oculus:⁊ homo per oculum videt:
⁊ non per pedem. Et per pedes ambu/
lat ⁊ non per oculum. Et ista pars
organica remanens distincta realiter di
stinctas operationes nata est habere.
quamuis non distent localiter. Simili
ter quamuis pes ⁊ oculus non distent
localiter:non sequitur tamen ꝙ pes sit
in oculo vel econuerso . sed tantum se/
quitur ꝙ pes ⁊ oculus sunt in eodem lo
co. Similiter cum tali distantia lo/
cali stat ꝙ nulla pars sit in aliqua alia
sicut in toto:modo quo oculus est in ca
pite : sicut anima intellectiua est ora°
in eodem loco in quo est homo: li/
cet diffinitiue:⁊ tamẽ anima est pars ho
minis. Ad argumentum principale di
co ꝙ corpus christi sub hostia : non est

quantū ꝛ hoc si quantitas sit vna ꝗua res meᵃ inter subāz ꝛ qualitatem: sicut homiēs dicunt ꝯmuniter. dico tunc. vel illa ꝗtitas non est sub hostia: sed est in celo. vl' si sit ibi. tātū est ibi diffinitiue sic substantia. ꝛ illa quantitas ibi non est quanta.

## Questio. xxxii.

Trum deus potest facere oē absolutū prius sine posteriori realiter distincto. ꝙ non. quia non potest facere lineā sine puncto quia aliter talis linea esset infinita. Cōtra. prius absolutū nō dependet a posteriori. ergo nō repugnat sibi separar ab eo. ꝛ per ꝯsequēs deus pōt facere hoc.

Ad questionē dico. breuiter ꝙ sic. qḋ multipliciter ostendo. primo sic. res absoluta prior natura minus dependet a posteriori ꝗ̄ effectus a sua causa essentiali: sed deus pōt facere effectū sine sua causa naturali ꝛ essentiali. ergo pōt facere ꝛ conseruare prius sine posteriori.

Preterea res posterior nō est causa prioris. ergo si prius absolutū nō potest esse sine posteriori per potentiam dei hᵒ nō est nisi quia posterius est effectus naturalis ꝯñs prius. sed deus pōt actōem oīs creature suspēdere. ꝛ cām sine effectu ꝯseruare: sicut patet de igne fornacis qui seruos dei in medio proiectos non cōbussit sed caldeos interfecit. ergo ꝛc̄.

Preterea plus depēdet accñs a subiecto. ꝗ̄ res prior naturaliter a posteriori. sed deus pōt ꝯseruare accñs sine subiecto: sicut patet in eucharistia ergo ꝛc̄. Preterea nulla est ꝯtradictio ꝙ res absoluta existat sine oī illo quod nec est pars eius: nec causa eius essentialis. sed posterius nec est pars prioris: nec cā eius essentialis ergo ꝛc̄. Preterea omē quod fit ꝓducit a deo. ꝛ per ꝯñs ꝓducto priori. posteriꝰ nō erit nisi ꝓducatur a deo sed potētia diuina nulli creature obedit. ergo nō est ꝯtradictio qḋ ꝓducatur priꝰ sine posteriori si deo placuerit

Preterea si nō hoc videtur ꝓpter aliquid triū. vel qꝛ posteriꝰ est ps prioris naturaliter: ꝛ totū nō pōt esse sine suis ptibꝰ. vel quia priꝰ absolutū est effectus posterioris et effectus presupponit suaꝫ cām. vel qꝛ prius est cā naturalis posterioris ꝛ poᵃ causa naturali necessario ponitur effectus. Pᵐ nō pōt dari qꝛ nihil est pars illꝰ quod totalit distingitur ab eo nec 2ᵐ quia tunc absolutū nō esset prius. sed posterius eēt priꝰ sicut cā prior est suo effectu. Et similiter hoc dato habetur ꝓpositū. qꝛ deus pōt actōem cause naturalis suspēdere ꝛ effectū suū sine causa sua ꝯseruare. ꝛ ꝑ ꝯñs hoc dato: posset ꝯseruare prius sine posteriori. Nec 3ᵐ impedit quia deus pōt causaꝫ naturalem conseruare ꝛ eius actōem suspendere ergo ꝛc̄. Preterea virtꝰ cᵉata potest ꝯseruare prius absolutum sine certo indiniduo alicuius spēi sicut hanc subām sine hoc accñte determiato ergo virtus infinita pōt ꝯseruare idē prius sine tota illa specie. Silr̄ virtꝰ finita pt ꝯsuare priꝰ sine oī indiuiᵒ alicuius spēi sicut sol pōt ꝯseruare lignū sine oī albedine. ergo virtus infinita pōt conseruare idem prius sine omni indiuiᵒ illiꝰ generis posterioris. puta. deus posset conseruare lignum sine omni colore. Similiter potest ignis conseruare aquam sine omni indiuiᵒ frigiditatis. ergo deus potest conseruare aquam sine omni qualitate. Sꝫ hic sunt dubia. quia si illud sit gene/

raliter verum. tunc deus posset separa-
re passionem a subiecto. et per consequens
potest esse homo qui non sit risibilis. et si
sic conclusio demonstrationis esset con-
tingens in qua predicatur passio de sub-
iecto. Preterea tunc deus posset se-
parare hominem a quantitate. et sic iste
homo nec esset longus: nec latus nec pro-
fundus. nec haberet partes organica a se di-
stinctas. Infinite alie instantie sunt con-
tra ista de quibus alias patebit. 2m quia
tunc posset facere nasum sine simita-
te et rectitudine. Ad primum istorum
dico quod passio aliquando accipitur pro ali-
quo predicabili de alio in secundo modo
dicendi per se: sicut risibile predicatur de ho-
mine. Alio modo accipitur pro illo quod im-
portatur in obliquo per tale predicabile:
sicut risibile importat actum ridendi et cre-
atiuum importat creaturam. Tertio modo
accipitur pro illo pro quo tale predicabile
supponit. Primo et secundo potest subie-
ctum separari a passione. et potest aliquan-
do passio esse in rerum natura sine subie-
cta sicut angelus potest concipere hunc ter-
minum risibile: et si nullus homo sit. 3o non
potest. quia illud pro quo supponit tale predi-
cabile et subiectum idem sunt. sicut risibile
supponit pro homine: et creatiuum pro deo in istis
propositionibus. homo est risibilis: deus est cre-
atiuus. Sed quamuis sic possit separari: tamen
propositio de possibili formatur vel equaliter
negatiua in qua remouetur passio primo modo
dicta a subiecto est impossibilis. si esse existere
verificetur de subiecto: sicut hec est impos-
sibilis. homine existente: homo non est risibilis. Et
dico de possibili equalenter. quia licet sit de in-
esse formaliter: est tamen equalenter de
possibili quia equiualet huic. homo po-
test ridere. Ad secundum dico quod con-
clusio demonstrationis est de possibili for-
maliter vel equiualenter et non simpliciter
de inesse. Et illa de possibili est necessa-
ria: siue passio sit: siue non sit. Non dico
quod est sic necessaria quod oportet quod semper sit
vera. quia si non sit: non est vera si sit: ipsa est
vera. quia impossibile est quod sit falsa. et tota
causa est. quia talis propositio est de possibili et
non de inesse simpliciter. Ad aliud con-
cedo quod potest separare hominem ab illa
quantitate media que communiter ponitur. sed
adhuc ille homo sic separatus esset lon-
gus latus et profundus. sicut prius probatum
est. Sed de distinctione organorum: di-
co quod si organa distinguuntur per formas
substantiales. tunc deus non potest facere
hominem perfectum sine organis. Si distinguun-
tur per accidentia. tunc potest. quia potest
facere hominem sine pedibibus et mani-
bus. Et similiter sine capite sicut patet de
aliquibus sanctis et etiam potest conser-
uare formam substantialem in vna parte et
non in alia et forte frequenter est de facto.

Ad aliud dico de simitate et curuitate
rectitudine et figura et huiusmodi. Dico quod si im-
portent aliquas paruas res distinctas a sub-
stantia et qualitate possent per potentiam
dei separari ab illis. sed quia solum impor-
tant substantiam et qualitatem: et connotant
partes diuersimode distare localiter. puta
aliquas partes esse eleuatas et aliquas
depressas: et aliquas equaliter se habentes:
ideo ista non possunt separari ab illis cir-
cumscriptiue existentibus in loco. Quod enim
non sunt res distincte ab illis. patet. quia
acquiruntur per solum motum localem
patet. quia si linea sit recta facias eam cur-
uam: solum erit motus localis: et sic muta-
bitur figura. Sicut quod sunt qualitates de
quarta specie. 2o quod philosophus describit qua-
litatem secundum quam quales denominamur: et
tales sunt conceptus denominatiui. g de re

denoīatiue dicuntur ꝛ sunt accītia q̄ cō tingēter ꝑdicantur de re. Ad principa le dico. ꝙ si linea ꝛ pūctus distinguātur realr̄ sicut cōiter dicit̄. pōt de⁹ separe lineam ab oībus pūctis. ꝛ tunc linea esset finita ꝑ ꝓprias ptes. sed nō sunt aliqua talia indiuisibilia: sicut post patebit.

## Questio. xxxiii.

v Trum q̄titas remanens in eucharistia post ꝯsecratōem sit sb iectiue in qualitate hostie. ꝙ sic. quia quādo aliquid denoīatur ab aliqua forma denoīatōe intrinseca. vel est ipsa forma vel subiectū illi⁹ forme. Exēplū primi vt quātitas dr̄ quanta. Exemplū scdi sicut homo dr̄ albus: sed albedo hostie ꝯsecrate est qualitas ꝛ nō est realiter q̄titas. ergo est subiectum quātitatis.

Contra. non ē maior rō ꝙ vna qualitas sit subiectum q̄ntatis q̄ alia qualitas. ꝛ ita vel quelibet erit subiectū vl̄ nl̄la. sed nō quelibet. g° nulla. In ista q̄stione pono tres ꝯclusiones. Prima ē ꝙ quātitas remanens post ꝯsecratiōem nō est subiectiue ī vna qualitate precise: q2 illud qđ nec est realr̄ quātitas: nec subiectiue in quātitate. nec subiectū quantitatis nō est quātum. sed posita hypothesi: tūc relique qualitates ab illa q̄ ē sbiectū quātitatis ꝑ casum: nec sunt realr̄ quātitates. si quātitas sit res disticta a subā et qualitate sicut ponit casus. Nec sunt sbiectiue in illa quātitate sicut p⁹ patebit. nec sunt subiecta illi⁹ quātitatis ꝑ casū g° nō sunt quāte: ꝙ est falsum. quia fracta hostia oēs qualitates ꝯsimiles q̄ reperiunt̄ in vna parte repiūtur in alia.

Si dicis ꝙ tm̄ vna qualitas est subiectū imediatū illius quātitatis. sed alie q̄litates sunt subiecta mediata. iō dicūtur quāte? Cōtra hec nō pōt eē nisi qualitas que est subiectū immediatum quātitatis sit subiectiue in illis q̄litatib⁹. que sunt subiecta mediata quātitatis. sʒ hoc est impossibile. q2 si vna qulitas corporalis eēt subiectū alterius qualitatis corporalis cū subiectū vere dnoīetur a suo accidente informāte. sequit̄ ꝙ calor eēt vere alb⁹ vel niger ꝛ sic de aliis. Similr̄ cū ad destructionem subiecti imediati. seqtur destructio cuiuslibet accidētis in eo si vna qualitas eēt subiectū alterius ordinate ꝓcedendo ꝑ omnes qualitates in substātia. oportet ꝙ destructa qualitate que ē immediate in suba sicut ī subiecto puta calor ꝙ cetere qualitates destruentur. q2 subiectū immediatū cuiuslibet accidētis destruit̄. Secūda ꝯclo est ꝙ q̄titas remanēs nō est subiectiue in qualibet qualitate sigillatim. ita ꝙ disticta q̄titas sit subiectū immediatū distincte q̄titatis. ꝙ ꝓbo. q2 tunc eadē rōne substātia panis eēt subiectū immediatum distincte q̄titatis ab aliis. et eēt quanta distinctis quātitatibus. q2 eēt quāta vna quātitate cuius eēt subiectum immediatum ꝛ eēt quāta aliis quātitatibus quarum eēt subiectū mediatū. puta mediantibus aliis qualitatib⁹ que sunt in suba panis. Scđo sic ponentes quātitatē rem mediā inter subam ꝛ qualitatē. hn̄t ꝓ inconueniente ꝙ due dimēsiones sint sil̄: sed si substātia sit subiectum immediatū vni⁹ quātitatis. ꝛ qualitates aliarum quātitatum sequit̄ ꝙ due dimensiones ꝛ forte plures sint sil̄. q2 dimensio substātie ꝛ dimensiones oīum aliarum qualitatū sunt sil̄ i eodem loco. ergo ꝛc. Tertio sic. q2 lʒ sm̄ negātes q̄titatem rē mediam: nō sit iconueniens ponere distinctas quātitates alterius rōnis simul facientes vnā tamē

incõueniens ẽ sm oĩs ꝙ diuerse qualitates eiusdẽ spẽi specialissime nõ facientes vnã quãtitatem numero sint simlr naturalr. si quelibet quãtitas eẽt subiectuꝫ imediatum distincte quãtitatis. ille q̃litates non facerẽt vnã numero quãtitateꝫ nec distiguerent speciẽ. ergo ꝛc̃. Tertia conclusio est ꝙ vna quatitas numero nõ est subiectiue in oibus qualitatibꝰ cõiunctim. ꝙ ꝓbo. q2 vnũ accidens numero nõ põt eẽ in aliquo subiecto vno: tm̃ per aggregatõem: nisi vna pars sit ĩ vna ꝛ alia in alia. ꝛ oĩs iste qualitates remanẽtes post ↄsecrationem sunt vnum tm̃ ꝑ aggregationem. Et certum est ꝙ vna pars illiꝰ quãtitatis nõ est subiectiue in vna qualitate ꝛ alia in alia: cũ oẽs ille q̃litates sint simul: ꝛ ꝑ ↄñs ptes illius quãtitatis nõ plus informãt vnam qualitatẽ quã aliam. ergo ꝛc̃. Sed contra. si vna pars alicuius ligni põatur in aqua ꝛ alia in aere. pars existẽs in aqua conuertĩt in lapidem. ꝛ pars alia remanꝫ lignum. ꝛ tunc aliqua quãtitas eadẽ numero est in toto isto cõposito. qð tñ est vnum ꝑ aggregationem. ergo maioꝛ nõ est vera. Contra. ista cauillatio est exclusa per hoc qð dicit nisi vna pars q̃titatis sit in vno illoꝛum ꝛ alia in alio: sicut est de ista quantitate. quia vna pars est in lapide ꝛ alia in ligno. sed sic nõ potest esse in ꝓposito. ergo ꝛc̃. Secũdo sic nllm accidens numero potest successiue eẽ in diuersis subiectis pꝛimis per actionem naturalem. siue eãe naturalis. ꝛ voco subiectũ pꝛimũ: non illud qð est subiectũ accidẽtis ꝑ partem. sicut hõ est subiectum albedinis. q2 manus eius est subiectũ albedis. sed illud est subiectum pꝛimum cuius nulla pars est pꝛimum subiectum naturaliter ꝛ adequatum. Auferatur tunc vna illarum qualitatum remanentium post consecrationem quod potest fieri sicut ad sensum patet. Tunc quero aut manet eadem quantitas numero que pꝛius fuit. aut non. Si sic. ergo eadem quantitas numero est pꝛimo subiectiue in toto aggregato ex omnibus qualitatibus pꝛioꝛibus: ꝛ postea nõ est in illo toto. quia vna qualitas ↄ̃struitur per casum. Et illa quantitas est in aliq° subiectiue: ꝛ per consequens est in pluribus subiectis. pꝛimis subiectiue. Si autem non manet eadem quantitas numero. tunc destructa albedie: quelibet illarũ qualitatũ perdet q̃titatem suam qð ẽ absurdũ. 3° sic aut ẽ tota iª q̃titas nũero in toto illo aggregato: ꝛ tota in qualibet parte illarum qualitatuꝫ: aut ẽ tota in toto. ꝛ vna ps in vna qualitate ꝛ aª ĩ alia. Pꝛimũ non põt dari. q2 tunc vnũ accidens numero eẽt siml in pluribꝰ subiectis: qð est falsuꝫ. nec 2ᵐ põt dari. q2 nulla pars illiꝰ quãtitatis plus respicit vnã qualitatem quã aliã. cuꝫ ille q̃litates nullo° distent localr. Jð dico ꝙ q̃titas nullo° põt eẽ subiectiue in q̃litatibꝰ. Ad argumentũ pꝛincipale dico ꝙ quelibꝫ q̃litas extensa vere est quantitas. non illa que ponit media inter substãtiam ꝛ qualitatem. sed est quanta ꝓpꝛia quantitate ꝛ intrinseca. Et hoc ꝓbant oia argumẽta pꝛius facta de substãtia materiali.

## Questio. xxxiiii.

Utrũ qualitates hostie post ↄsecratõem sint subiectiue in quantitate. ꝙ sic. q2 ille qualitates sũt extẽse ꝛ q̃te ꝛ nõ sũt subiecta q̃titatis sicut pꝛius ꝓbatũ est. ergo sunt subiectiue in q̃titate. Cõtra. quãtitas nõ est aliqua res mediª inter substãtiam ꝛ q̃litatẽ: ꝛ

quantitas panis non remanet post con/
secratõem.ergo solū remanet quantitas
que est q̄litas. ꝛ illa nō est subiectiue in
q̄ttitate:sicut idē non est subiectiue in se.
g° ꝛc. Ad istam q̄ōnē pōt dici sine as
sertõe.qꝛ non ꝯcordat cõi opinioi ꝙ q̄li/
tates remanentes pꝰ ꝯsecratõez nō sunt
subiectiue in q̄ttitate.ꝛ qꝛ sufficienter vt
estimo supra ꝓbatum est ꝙ q̄ttitas non
est aliq̄ res distincta a subā ꝛ qualitate
in qua sunt qualitates subiectiue.iō hoc
solū ꝓbo ꝑ dicta doctoꝝ approbatoꝝ
ab ecclesia. Primo ꝑ magr̄m sniarū
li.4°.di.12.Si queritur inqt de accidē/
tibus que remanēt:sicut de spēbꝰ sapo/
ris ꝛ pōderis.in quo subiecto fundētur
potiꝰ mihi fatendum videt̄ existere sine
subiecto q̄ eē in subiecto.g° non sunt in
q̄ttitate sicut in subiecto s̄m eū.Si dicas
ꝙ solū intēdit ꝙ sunt sine subā.ꝙ patz ꝑ
hoc ꝙ dicit in assignando rōnem huius
dicti.qꝛ non ē ibi inqt nisi subā corporis
ꝛ sanguis dn̄i que nō afficitur illis ac/
cidentibꝰ. Contra hoc videt̄ eē falsū
tum qꝛ nunq̄ accidēs dr̄ eē sine subie/
cto q̄diu ē in subiecto suo p° ꝛ immedi
ato.Tum qꝛ nunq̄ dr̄ accn̄a ꝑ se subsi/
stere q̄diu existit in suo subiecto imedia
to.sꝫ s̄m eū non solū accn̄tia illa sunt sine
subiecto sicut dc̄m ē.sꝫ ꝑ se subsistunt.qꝛ
magr̄ loquēs ꝺ illis accidētibus subdit
remanent illa accn̄tia ꝑ se subsistētia.g°
nō sunt subiectiue in q̄ttitate.Et iō doc.
dicit ibi ne mireris:vel insultes si ibi ac/
cidentia videant̄ frangi:cū ibi sint sine sb
iecto.qꝛ magis mirabile est ꝙ accidētia
ibi existant sine subiecto q̄ ꝙ frangātur
Preterea pōderositas panis est que/
dam qualitas exn̄a sine subiecto.g° que
libet alia est sine subiecto.ꝯn̄a pꝫ.qꝛ eadē
rō est de vna ꝛ de oibus. An̄s pꝫ per
quandā glo.de conse.di.2.sup illud ca/
pitulū.si per negligentiā.que dicit ꝙ ac
cidentia non h̄nt pondꝰ.qꝛ solum corpꝰ
hꝫ pondus qualiter.igr̄ accidentia dicū
tur cadere cū non h̄eant pōdus. Dic
inquit ꝙ ponderositas adest cū illis acci
dentibꝰ:ꝛ tn̄ nihil est pōderosū.Ex q°
sequitur ꝙ ponderositas non est in aliq°
subiecto.qꝛ tunc illud subiectū q̄ꝺcūqꝫ
detur eēt ponderosum.Et etiam ē ibi al
bedo:ꝛ nihil est album ibi ꝛ sic de aliis.
Si autem quantitas esset ibi subiectum
ipsa esset ponderosa calida ꝛ dulcis.qꝺ
est manifeste contra illam glosā que di
cit ꝙ non est ibi aliquod corpus habēs
pōdus.g° non est ibi quantitas pondero
sa.qꝛ nec linea nec superficies habꝫ pon
dus.qꝛ dicitur ꝙ solum corpus habet
pondus. Preterea in legenda corꝑis
xp̄i que approbatur ab ecclesia dicitur
sic.Accidentia in eodē.s.sacramēto sine
subiecto existunt vt fides locū h̄eat.dū
visibiliter inuisibile sumitur aliena specie
occultatum:ꝛ sensus a deceptõe immu/
nes reddātur: qui ꝺ accidētibus iudicāt
sibi notis.Ex quibus omnibus sequitur
ꝙ non solum vnum accidens manet si/
ne subiecto puta q̄ttitas. sed ꝛ alia acci
dentia.hoc autem non posset saluari si
omnes ille qualitates essent subiectiue
in quantitate. Sed contra de conse/
crati.distin.2.c.quia corpus loquens re
cipienti corpus christi dicit in mensura
visibili permanens maioꝛ factus es teip
so inuisibiliter sine quantitatis augmen
to.cum idem atqꝫ ipse esses. Ecce hic
ponit quantitatem.ꝛ negat eius augmē/
tationem. Preterea de consecrati. di
stinc.2ª ca.dupliciter.dicit glosa. Po/
test intelligi s̄m illam formam et quan/
titatem quā habuit in cruce.vel secūdū

q̄titatem corpis xp̄i glorificati.q̄ꝺ ſpūa
le videt̄ ꝙ nulli ſenſui ſubiacet. Pre
terea eade di.c.vbi xp̄s.dicit glo. non eſt
q̄titas ſic extimanda.vt ſub minori q̄ti/
tate min⁹ ſit corp⁹ xp̄i ꝛ ſub maiori.ma
ius.q2 vbicūq3 eſt pars ſpēi corpis xp̄i
ibi eſt pes vel man⁹ ꝛ totum corp⁹ eſt.

Ad iſta di°.ꝙ ꝑ auctoritates illas po
teſt tm̄ ꝯcludi ꝙ eſt ibi q̄titas.ꝛ non ꝙ q̄
litates ſint ſubiectiue in quantitate. Nec
hoc dicit̄ directe nec indirecte. ſed ꝙ q̄/
litates poſt ꝯſecratōem remanent ꝛ fran
gant̄ ꝛ terunt̄:expreſſe dicit glo.ſup illō
ca.de ꝯſe.di.2.c.berengari⁹. Non tm̄ in
quit pond⁹ ꝛ reliquas ſacramēti quali/
tates ſenſib⁹ corporis ꝑcipi fateor: ſed ēt
ſub illis ſpeciēb⁹ fractis ꝛ attritis totu3
ꝛ integrum corp⁹ xp̄i eē confiteor totu3
manducari:totu3 ſumi.ergo fruſtra po
nitur aliqua quātitas ꝑpter talia.

Ad principale nego ꝯſequentiam. q2
ille qualitates ſunt vere quātitates. nec
ſunt ſubiecta quantitatis:nec ſubiectiue
in q̄titate.

## Queſtio.xxxv.

v Trum intentōes prime ꝛ 2ᵉ di/
ſtinguunt̄ real̄r.ꝙ non.q2 entia
rōnis non diſtinguunt̄ real̄r.ſed
intentōes ta3 prime q3 ſcōe ſunt entia rō
nis.g° ꝛc. Contra intentōes tam priᵉ
q3 2ᵉ ſunt res.ꝛ non ſunt eedē res.g° di
ſtinguunt̄.ꝛ per ꝯn̄a diſtinguunt̄ realiter
Primo hic videndū ē que ē inte° prima
ꝛ 2ᵃ.ſcōo ad qōnem. Circa pᵐ dico ꝙ
tam inten° prima q3 2ᵃ pōt dupl̄r acci/
pi large ꝛ ſtricte. Large dr̄ intentio pri/
ma.omne ſignū intentionale exiſtens in
anima.q̄ꝺ non ſignificat intentiones vel
conceptus in aīa:ſiue alia ſigna preciſa.
Et hoc dico ſiue ſignum accipiatur ꝑ il
lo q̄ꝺ poteſt ſupponere in ꝓpoſitōe ꝛ eē
pars ꝓpōnis cuiuſmōi ſunt cathegoreu
mata.ſiue accipiatur ſignū ēt pro illo q̄ꝺ
nec poteſt ſupponere.nec eē extremu3 ꝓ
poſitionis.quando accipitur ſignificatie
cuiuſmodi ſunt ſincathegoreumata mē
talia.Et iſto mō non ſolū cathegoreu/
mata mentalia.ꝛ hmōi que ſignificant
res que nō ſunt ſigna.ſed etiam ſincathe
goreumata mentalia.vt aduerbia ꝯiun/
ctiones:ꝛ huiuſmodi dicuntur intentio/
nes prime.Exemplū nam iſto modo nō
ſolum conceptus hoīs ſignificans homi
nes omnes ſingulares qui poteſt ꝑ illis
ſupponere.ꝛ eē pars ꝓpoſitionis:ꝛ con/
ceptus albedinis: ꝛ conceptus coloris
ꝛc.dicunt̄ eſſe prime intentōes: ſed ēt ta/
les cōceptus ſincathegoreumatici ſicut tū
dum eſt currit legit ꝛ hmōi dicuntur eē
prime intentiōes.Et hoc.q2 licet nō ſup
ponant ꝑ reb⁹ per ſe acceptis. cōiuncti
cum aliis faciūt eos ſupponere ꝑ rebus
diuerſimode:ſicut oīs facit hominē ſup
ponere ꝛ diſtribui ꝑ omnibus ſingulari
bus.vt in iſta ꝓpōne omnis homo cur/
rit.ꝛ tm̄ hoc ſignum oīs per ſe nihil ſigni
ficat.quia non rem extra nec intentōem
aīe. Stricte autem dr̄ intentio prima:
nomē mentale preciſe natum eē extremū
ꝓpoſitionis ꝛ ſupponere ꝑ re que nō eſt
ſignum.ſicut conceptus hoīs: animalis:
corporis:ꝛ ſubſtātie. Et breuiter omnia
nomina mentalia que naturaliter ſignifi
cāt res ſingulares que nō ſunt ſigna. Si
militer intentio ſecūda large accipiendo
dicit̄ conceptus aīe.qui ſignificat non ſo
lum intētiones anime que ſunt ſigna na
turalia rerum cuiuſmodi ſunt intentio/
nes prime ſtricte ſumpte:ſed etiam poſ/
ſunt ſigna mentalia ad placitum ſignifi/
cantia ſignificare. puta ſincathegoreu/

mata mentalia. ꝛ isto⁹ nō habem⁹ voca bulū correspōdēs intentioni scđe. Stric te aūt accipiēdo dicitur intentio scđa cō ceptus. qui precise significat intentōnes primas naturaliter significantes cuius/ mōi sunt genus spēs: dr̃ia ꝛ similia qꝛ si cut de omibus hoibus predicatur cōce/ ptus hois: sic dicendo: ille hō est hō: ille hō est hō. ꝛ sic de aliis. sic de intentōibus primis que supponūt ꝓ rebus predicat̃ vnus ꝯceptus cōis que est intentio 2ª. sicut dicendo hō est spēs. asinus est spēs albedo est spēs. aīal est genus. quantitas est genus ad modū quo vnū nomen pre dicatur de diuersis noībus sicut dicendo hō est nomen. albedo est nomen: ꝛ ita se cunda intentio significat naturaliter in/ tentiones primas: ꝛ pōt supponere ꝓ eis in ꝓpōne sicut intentio prima significat naturalit̃ res ad extra: ꝛ pōt supponere ꝓ eis. Circa fm dicunt aliqui ꝙ intē tiones prime ꝛ secūde sunt quedā entia ficta: que tantū obiectiue sunt in mente ꝛ nullibi subiectiue: sed contra quando ꝓposito verificatur ꝓ rebus si due res sufficiunt ad eius veritatē. supfluum ē ponere tertiā: sed oēs tales ꝓpositiones homo intelligitur: homo est subiectum: homo est predicatū. homo est species. ꝛ cōsimiles ꝓpter quas ponitur tale es/ se fictū: verificantur pro reb⁹ ꝛ due res sufficiunt saltē res realiter exn̄tes ad ve rificandū oēs ergo ꝛc̃. assumptū ꝓbat̃. nam posita cognitione hoīs in intellec/ tu: impossibile est ꝙ hec sit falsa: homo intelligitur. Similiter posita cognitione hoīs in ꝯmuni ꝛ intentione subiecti in communi: ꝛ formata hac propositione mentali: homo est subiectū: in qua vna intentio predicatur de alia: necesse est hanc propositionem esse veram homo est subiectū sine omni facto. ergo ꝛ cete/ ra. Preterea tale fictū impediet co gnitionem rei. ergo non est ponendum propter cognitionem rei. Assumptum patet. quia illud nec est cognitio nec res extra cognita. nec ambo simul: sed quod dam tertium medium inter cognitionē ꝛ rē ꝙ° si illud fictum intelligitur tūc res extra non intelligitur. ꝛ tunc quādo for mo hanc ꝓpōem mentalē. deus est tri/ nus non intelligo deum in se: sed illud fi ctum quod videtur absurdum. Prete/ rea deus eadem ratione intelligendo aª intelligeret ficta. ꝛ ita ab eterno erat co ordinatio. tot entium fictoꝝ quod pꝫ f/ sunt esse diuerse res intelligibiles ꝛ fue/ rūt: ita necesse est ꝙ deus non potuit ea destruere. quod videtur falsum. Prete rea tale fictū non est ponendū vt habea tur subiectū vel predicatum in ꝓpositio ne vl̃i. quia actus intelligēdi sufficit ad hoc. quia illud esse fictum tam in essen/ do ꝙ̃ in representando ita est singulare: sicut actus. quod patet ex hoc. quia vnū fictū pōt destrui alio manente: sicut ac/ tus quia aut illud fictum dependet eēn tialiter ab aliquo actu rōnis. aut non. Si sic tunc cessante illo actu: destruitur illud fictū. tamen manet fictum in alio actu: ꝛ per consequens sunt duo ficta singularia. sicut duo actus Si non depē det ab actu isto singulari: nec per conse/ quens dependet essentialiter ab aliquo actu eiusdem rōnis. ꝛ ita manebit illud fictū inesse obiectiuo sine oi actu quod ē īpossibile. Preterea non est contradi ctio ꝙ deus faciat cognitōem realē sine tali ficto. quia cognitio non dependet a tali ficto essentialiter. sed contradictio est ꝙ ponatur intellectio in intellectu et nihil intelligatur. ergo non est ponēduꝫ

propter intentõem cõem. Ideo dico q tam intentio prima q̃ secunda sunt ve/ re actus intelligendi. quia per actũ intel ligendi põt saluari quicquid saluatur p fictũ: eo q act⁹ est similitudo obiecti: et põt significare z supponere pro reb⁹ ex. põt esse subiectũ z predicatũ in ꝓpositio ne põt esse genus z spẽs z cetera sicut fi ctum. Ex quo patet q intentio prima z secũda realiter distinguntur: quia in/ tentio prima est actus intelligendi signi/ ficans res que nõ sunt signa. 2ª intẽtio est actus intelligendi significans inten/ tiones primas. ergo distinguntur. Ad prin. ipsie patet ex dictis q tã intentio nes prime q̃ secunde sunt vere entia re/ alia. quia sunt vere qualitates exñtes subiectiue in intellectu. Quo^m habitũ.

## Questio prima.

Trum eadẽ veritas theolo/ gica specie vel numero potest ꝓbari in theoª. z in sciẽª na/ turali. q nõ. quia eadẽ ꝯclusio specie non põt sciri duplici scientia alterius rõnis: sed meª alterius rõis in theologica sciẽ tia z scientia naturali cãnt sciennã alte rius rõis: ergo necessario conclusiones erunt alterius rationis. Contra: nisi eadẽ veritas posset zc. tunc pbia nõ in uaret theo^am. Hic p° distiguitur de sciẽtia. 2° ad qõez. Circa p^m dico q scia naturalis z theologica dupliciter acci/ piuntur. vnomõ ꝑ habitu vnius cõclu/ sionis tantũ. Aliomõ ꝑ aggregato ex oĩbus habitibus deiãtum ordinẽ habẽ tibus respectu vnius conclusionis. siue ibi habitus sit incõplexoꝝ siue ꝯplexoꝝ. Circa 2^m supponendo q quelibz ve ritas est theologica que ẽ necessaria ad salutẽ. dico q eadem ꝯclusio theoª spẽ

non põt probari in theologª z in scien/ tis naturali primo° acceptis. z hoc qz quot sunt scientie sic dicte tot sunt con/ clusiones scite. Et ideo sicut vnius con/ clusionis non possunt esse diuerse scien/ tie. quia pluralitas non est ponenda sine necessitate: ita eadẽ conclusio non potest ꝓbari in diuersis scientiis. Sed accipiẽ do theologi^am z scientiã naturalẽ. 2° mõ: sic põt non solũ eadẽ conclusio ꝯpẽ: sed etiã numero ꝓbari in theoª z scien/ tia naturali si essent in eodẽ intellectu: puta tales. deus est sapiens: deus est bo nus. hoc ꝓbo. quia non est hoc magis inconueniens q̃ q eadem conclusio spe/ cie z numero ꝓbetur ꝓpter quid: z qz est: sed hoc est possibile. Tum quia idẽ effectus specie z numero potest causa/ ri a causis diuerse speciei: z per conse/ quens licet meª sint alterius hinc inde ta men ꝯclusio põt esse eiusdẽ rõnis. Tum quia ista propositio in mente nullũ ens infinitum est: ꝯdicit primo huic ꝓpõni in mente aliquod ens infinitum est que probatur tam in theoª q̃ in phia natu/ rali. z per consequens est eiusdem ratio nis in vtraqz scia. Sed contra theolog⁹ intelligit per nomen dei ens infinitum nobilius quibuscũqz infinitis alterius rationis si essent simul quod non solum diuisim: sed coniunctim est nobilius oĩ/ bus. tunc sic accipiendo deum istomõ eẽ nõ est naturaliter z euidẽter notum. er/ go sic accepto deo nihil probatur na/ turaliter z euidenter de eo. consequen/ tia patet añs probatur. quia nõ est natu raliter euidẽs q aliqd sit infinitum nisi ex motu vel ex causalitate que solũ ꝓ/ bant infinitum esse quod est melius quo rũcũqz infinitoꝝ diuisim z non con/ iuntim ergo z cetera. Preterea aut ꝑ

bant istam conclusionem per mediū eiuſ
dem rōnis vel alterius. Si p^{o} tunc me
dia conclusio ⁊ termini eēnt eiusdē rōnis
⁊ sic non ꝓbaret in diuersis scientiis. Si
scd̄o^{o} cum me^{m} ꝓpriũ ꝯclōnis spālis
sit quedam diffinitio vel descriptio data
ꝑ pdicabilia in quid illa descriptio est al
terius rōnis in vna scia ⁊ alia. ⁊ ꝑ ꝯñs
cognitio simplex cāta per illam descrip/
tionem erit alterius rōnis. ⁊ ita ꝯclō cu/
ius illa cogn^{o} simplex est subiectum erit
alterius rōnis. Ad p^{m} illoruꝫ dico ꝙ
nisi conclusio eiusdem rōnis posset ꝓba/
ri in diuersis scientiis. theolog⁹ fidelis
⁊ phūs paganus non possent sibi contra
dicere de ista ꝓpōne: deus est trinus ⁊ v
nus. qꝛ ꝓpōnes in voce non contradicūt
nisi qꝛ ꝓpōnes in mente ꝯtradicant. eo ꝙ
sunt signa subordinata: ⁊ ꝓpositio affir/
matiua ⁊ negatiua in mente. non cōtra/
dicunt primo nisi componant ex cōcepti/
bus eiusdem rationis. licet possint refer
ri cōtradictoria ex ꝓpositōibus cōpositis
ex conceptibus alterius rōnis. Alr eniꝫ
nisi illud eēt verum in termis equiuocis
posset fieri contradic^{o} sicut hec omnis
canis currit. aliqs canis nō currit nisi sūt
conceptus alterius rōis puta latrabil ⁊
syderia. quod patet esse falsum. qꝛ con/
tradictio est oppō rei ⁊ nois non solum
vocalis sed mentalis. Dico ergo ꝙ a/
liqua cōclusio eiusdem rōnis ꝓbatur in
diuersis sciētiis ⁊ aliqua non. Et istam
ꝓpōnem particularem teneo veram. lꝫ
non vlem. Ad argumentū ergo dico
ꝙ sicut illa ꝯclusio in qua pdicat trinum
⁊ vnum. de quolibet conceptu dei: pōt
ꝓbari in diuersis sciētiis. sed solum ꝓba
tur in theologia presupposita fide. ita ꝙ
illa conclusio in qua conceptus dei sub
iicitur vel deus ſm istam descriptōem. a

liquid melius omnibus aliis a se. quod
cūqꝫ predicatum de eo predicat non ꝓ/
bat in diuersis scientiis sed soluꝫ in theo
logia. Unde tales conclusiones deus est
bonus. deus est sapiēs ⁊c̄ sic accepto d̄o
non pnt ꝓbari in diuersis scientiis. rō est
qꝛ sic accipiendo deum: non est natura/
liter euidens deuꝫ eē sicut deducit ratio
⁊ patet in p^{o} quodlibet. ⁊ per ꝯñs non ē
naturaliter euidens deum sic acceptū eē
bonum. Sed ex hoc non sequitur: quin
conclusio in qua bonum vel sapiens pdi
cat de ꝯceptu dei. vt deum intelligam⁹
ꝙ est aliquid quo nihil est ꝑfectius nec
prius possit demrari. qꝛ sic potest demō/
strari deum eē. qꝛ alr eēt ꝓcessus in infi
nitum. nisi eēt aliqd in entib⁹ quo nihil
ē perfectius nec prius. ⁊ ita pōt demon
strari ꝯclō in qua predicat bonuꝫ d̄ pri
ma cā vel de quocūqꝫ alio cōceptu ad
quē phūs potuit naturaliter deuenire.
Uō ad formam argumēti cōcedo añs
⁊ ꝯñs. qꝛ nō est contra me. Ad aliud
dico ꝙ theolog⁹ ⁊ phūs naturalis pro/
bant eandem ꝯclōnem specie ꝑ medium
alterius rōnis. Et qñ dr ꝙ medium pro/
prium est quedam diffinitio vel descrip
tio. Dico ꝙ non semper medium est
diffinitio vel descriptio subiecti. sed ali/
qñ medium est diffinitio exprimens par/
tes integrales diffiniti. puta qñ demon/
stratur hr̄e tres de triangulo. Aliqñ sub
iectū primū passionis est mediū: sicut qñ
demonstrat eē susceptibile disciplinē de
hoie ꝑ aīam intellectiuam. Aliqñ medi/
um est cōceptus cōis. ⁊ variis mōis po
test aliqd eē me^{m}. Et vltra dato ꝙ me^{m}
sp sit descriptō sbiecti dico ꝙ illa descrip
tio erit alterius rōnis in diuersis scientiis
Et qñ dr ꝙ descriptio alterius rōnis cāt
cognitōem simplicem alterius rōnis: illō

multipliciter peccat. Tum quia diffinitio subiecti nunꝙ̄ causat noticiā incōplexam subiecti. quia illa presupponit om̄i diffinitioni: sed acquiritur mediāte notitia intuitiua subiecti. ⁊ diffinitio pōt partialiter causare cognitōem aliquam cōplexā per discursum. qui descursus noticiā incōplexā subiecti presupponit. Tum quia dato ꝙ descriptio subiecti causaret effectiue talem cognitōem simplicem subiecti nō sequitur ꝓpter hᵒ ꝙ descriptiones alterius rōis causent cogniciones incōplexas alterius rōnis. qꝛ possunt habere aliquē effectū eiusdē rōnis patet de sole ⁊ igne respectu caloris Similiter de cognitione ⁊ volūtate respectu amoris. Tum quia talis cognitio simplex si esset non eēt subiectū in cōclusione ꝓbanda per descriptōem sed esset meᵐ sicut ipa descriptio ē mediū Nā sm phi. pᵒ posterioꝝ ō sbdᵉ dꝫ ꝑcognosci quid est ⁊ quia est ⁊ per consequēs subiectum debet prehaberi ante demonstrationē. Et ideo licet illa cognitio simplex si eēt possibilis posset esse subiectū in aliqua ꝯclusione. tamen illa conclusio nunꝙ̄ ꝓbaretur per illā descriptōem. Ad argumentū principale concedo ꝙ eadeꝫ conclusio nō pōt sciri duplici scīa alterᵍ rōnis: sed neᵒ minorē. scꝫ ꝙ meᵃ alterᵍ rōnis in theoᵃ ⁊ scīa naturali causant scias alterius rōnis. ⁊ hoc capiendo scientiam ꝓ habitu conclusionis.

## Questio. ii.

Trum eadē cōclusio pōt euidenter ꝯgnosci per demōstrationē ⁊ per experientiam ꝙ nō quia videns rem primo ⁊ post nō videns format cōceptus simplices absolutos alterius rōnis ergo conclusiones composite ex illis erunt alterius rōnis: quaꝝ vna erit nota per demōstrationē: ⁊ alia per experientiā ꝯña patet de se. Añs ꝓbatur. quia aliter beatᵍ ⁊ viator formarent de deo. ꝓpōes eque euidentes. quia ꝯponerentur ex conceptibus eiusdē rōnis. quod falsum ē. Preterea necessariū nō scitur per ꝯtingens. Cōtra: ꝑ experiētiā pōt sciri ista cōclusio om̄e ignis est calefactiuus. ⁊ ꝑ demonstrationē pōt sciri eadē cōclusio per calorē tanꝙ̄ per mediū: ergo ⁊c̄. Ad questionē dico breuiter ꝙ eadē ꝯclusio non solū specie sed etiā numero pōt euidenter sciri ꝑ demonstratōem ⁊ ꝑ experientiam hoc ꝓbo. quia per experientiam acquiritur habitus verificus cōclusionis. et nullus alius a scientia. Patet inductiue. ⁊ ꝑ demōstratōem acquiritur scīa respectu illius ꝯclusionis igitur. Preᵃ demōstratio quia ⁊ ꝓpter quid possunt noticiā scīeᶜᵃᵐ eiusdē spēi respectu eiusdem ꝯclusionis causare gᵒ demōstratio ⁊ experiētia possunt. Preᵃ in hoc differunt priᵐ ⁊ ꝯclusio. quia priᵐ tamuꝫ cognoscitur ex termis vel ꝑ experientiā sine demōstratōe. ꝯclusio eadē pōt euidēter cognosci experientia ⁊ demōstratione. Preterea cause distincte spē possunt habere effectū eiusdē spēi. patet pᵒ ergo sic est in ꝓposito. Sed cōtra. eadem ꝓpositio nō est magis euidēs ⁊ minus euidens. sed ꝓpō que formatur mediante visione ꝯponitur ex cognitionibᵍ euidentioribus: ꝙ̄ ꝓpō que formatur mediante demōstratione solū. quia videns rem euidentius assentit. ꝙ̄ habēs demonstratōem tantū sine experientia. ergo ⁊c̄. Preterea si habitus conclusionis qui causat ꝑ demōstratōeꝫ ⁊ experientiā sit eiusdē spēi tūc nō apparet via

l

ad ꝓbandū distinctiōem spē causa inter actus credendi opinandi ⁊ sciendi quia ꝯclusio est eadē ꝑ te ⁊ premisse hinc inde possunt causare aliquē actū eiusdez spēi ergo ⁊c̄. Preterea sciens aliquā ꝯclusionē per demōstratōem siue per experientiā q̄tūcunqz ille assensus intēdat nō assentiet ita euidenter sicut habēs demonstratōem cū experientia. Aliter enī ꝑ freq̄ntatōem illius demonstratōnis posset augeri assensus ad equalē euidētiam cum illa quā causaret experiētia. quod est falsum. ergo ille scie differunt spē. ꝑ illud principiū. illa q̄ nō pñt i effectꝰ eiusdē rōis n̄ sūt eiusdē rōis. Preterea si sic: tunc eadē ꝯclusio esset in syllo: ex premissis veris ⁊ falsis. ⁊ tunc premisse false cārent assensuz eiusdē spēi cū ꝓmissis veris. ⁊ ꝑ ꝯñs syllogismus topicus. falsigraphus ⁊ demonstratiuus cābunt sciam eiusdē spēi Preterea eadē conclusio ꝑ te pōt ꝓbari phiᶜᵉ ꝑ premissas speculatiuas ⁊ naturaliter ꝑ premissas practicas puta ista actus est generatiuꝰ habituū: ergo si iste assensus est idē tunc eadē noticia erit speculatiua ⁊ practica quod videtur absurdū. Ad primum istoꝝ dico q̄ eadē ꝓpō nō pōt esse magis euidens ⁊ minus simul ⁊ semel vni ⁊ eidē. tamen eadē ꝓpō pōt simul ⁊ semel esse magis euidens vni ⁊ minus euidēs alteri Similiter eadē ꝓpositio potest eē minus euidens vni vno tēpore q̄z alio Ad ꝓbatōem dico: q̄ si aliquis sciat aliquā ꝯclusionē vno tēpore per demōstratōem solum ⁊ alio tēpore sciat eandem conclusionē per demonstrationem: ⁊ experientiā: tunc tali est illa conclusio primo minus euidens: ⁊ postea magis euidens vel ēconuerso Ad aliud nego consequentiā. quia actus opinandi ⁊ actus sciendi eandē ꝯclusionē formaliter repugnant: quia vnus est euidens ⁊ alius ineuidens: ⁊ cum formidie. Nec possunt esse simul in intellectu: ⁊ per consequens distinguunt̄ specie: sicut ꝓbatur q̄ actus diligendi ⁊ odiendi eundē hominē distinguūtur specie: quia formaliter repugnant. Ad ꝓbatōem dico. q̄ nō oēs premisse possunt causare noticiā ꝯclusionis eiusdē spēi. sed alique ⁊ aliq̄ nō: quia certū est q̄ premisse sylli sophistici ⁊ demonstratiui eiusdē conclusionis nō causant noticiā eiusdē spēi illius ꝯclusionis sed potiꝰ assensus oppoitos sicut fides opio. ⁊ scieᵃ oponūtur. Et iō dico q̄ alique cause diuerse rōnis possunt causare effectū eiusdē rōis: s̄z n̄ omnes cause alterius rōnis possunt hᵒ facere. Et non est alia causa querenda nisi quia natura rei talis est. Sed adhuc stat dubiū quō ꝓbatur distinctio specifica inter illos actus. Secūdo q̄ ꝓbatur ꝑ rōem repugnārie inter actū sciēdi opinandi ⁊ credendi respectu eiusdē ꝯclusionis. Ad aliud dico q̄ illud aᵐ si ꝯcluderet ꝓbaret q̄ calor causatus a sole ⁊ igne ⁊ calor causatus a duobus ignibus non sunt eiusdē spēi. quia q̄tūcunqz augmentetur virtus solis non pōt per se causare ita perfectū calorē sicut pōt cum igne. Etiā quātūcunqz augmentetur virtus vnius ignis non pōt ꝑ se ita perfectuz ignē causare sicut potest simul cū alio igne. Et per consequens illi calores essent alterius spēi per illud argumentū quod falsum est Ideo dico q̄ sicut virtus solis pōt tantū augeri q̄ pōt causare ita perfectū calorē sicut pōt ignis per se sine sole: tamen cum sole pōt adhuc perfectiorē calorē causare. Ita per demonstrationē pōt tantuz

augeri assensus marie si pōt augeri in in/
finitū. ꝙ sit eque euidens ꝛ perfectus. si/
cut assensus quē causaret experientia ꝑ
se sine demonstratōe. Nunq̄ȝ tamen pōt
augeri per demonstratōem tantū ꝙ cau
set assensum eque euidentem per se sine
experientia: sicut pōt simul cum experiē
tia. Et fm istū itellectū illud principium
intellegitur sic: illa que non possunt in a
liquē effectū eiusdē spēi sunt alterius rō
nis ꝛ aliter non. Ad vltimū dico. ꝙ
eadē pōt esse ꝯclusio in syllīo ex premis
sis veris ꝛ falsis. Sed vltra ꝯña non va
let. ergo ille premisse possunt causare no
ticiā eiusdē spēi. quia non dixi vniuersa
lem. scȝ ꝙ oēs premisse causarent assen
sum eiusdē spēi sed dixi ꝑticularē scȝ ꝙ
alique premisse ꝛc. Et ideo dico ꝙ fal
se premisse nō sunt nate causare assen/
sum eiusdē spēi cum premissis veris.
Nam premisse false cāt opinionē si au
tem sint premisse vere ꝛ euidētes causāt
euidentiā si sint credite causant fidem.
Ad principale dico ꝙ videns rem p°
ꝛ post non videns pōt formare duas ꝓ
positōes ꝯpositas ex cognitionibus ab/
stractiuis: sicut paulus post raptū vnaȝ
ex cognitionibus cāntibus assensuȝ eui
dentē et aᵐ nō. sed erit ineuidens sicut
illa ꝓpō quā habuit de deo ante raptuȝ
que soᵐ fuit credita. ꝛ habuit aliquam
aliā post euidentē sibi per demonstratio
nem ante raptū. Et illa eadē spē vꝉ nu/
mero fuit euidentior post raptū median
te visione dei. Ad aliud dico ꝙ neces
sarium non scitur per contingēs syllogi
stice tanq̄ȝ per premissam sed noticia eui
dens contingentia bene potest eē cā effi
ciens parcialis ad causandū noticiam
euidentē respectu necessarii. ꝛ ita est in
proposito.

## Questio. iii.

Trum aliqua veritas theoꝫ
eadem specie vel numero sit
credita a viatore ꝛ euidenter
scita a comprehensore. ꝙ sic. quia hec
veritas deus est trinus ꝛ vnus est credi
ta a viatore ꝛ scita a comprehensore er
go ꝛc. Contra eadem veritas non ē
euidens ꝛ non euidens. Sed propositio
quam format viator non est euidens. ꝓ
positio quam format beatus est euidēs
ergo non est eadem propositio. Ad q̄/
stionem dico breuiter ꝙ sic. Quod pro/
bo primo quia Aliter beatus non cog/
nosceret euidentius articulos fidei q̄ȝ vi
ator. ꝛ ita beatus non posset certificare
viatorem de articulis fidei. Secundo
quia paulus post raptum sciuit multa
euidenter que nesciuit ante. Tertio.
quia eadem conclusio potest esse credi/
ta ꝛ scita ab eodem vel diuersis.
Quarto quia paulus post raptum.
Et paganus contradixerunt sibi de ista
veritate: deus est trinus ꝛ vnus. igitur
qualem propositionem formauit: ta/
lem potuit alius formare. Aliter
non contradicerent sibi. Quinto. qꝛ
eadem conclusio potest sciri per ratio/
nem ꝛ auctoritatem. Sexto quia
aut aliqua propositio viatoris ꝛ beati
est eadem in essendo. ꝛ tunc habetur ꝓ/
positum aut in significando. ꝛ tunc pro/
positio vera et falsa essent eadem quia
significant idem similiter propositio ne/
cessaria ꝛ contingens. Ideo dico. ꝙ
eadem propositio non solum specie sed
numero potest credi a viatore et eui/
denter sciri a beato. Sed contra.

mediū ꝓpriū syllogismi creditiui est cō/
ceptus composit⁹. ⁊ meᵐ sylli demōstra
tiui tali demōstratione. quā faceret bea/
tus: est simplex ꝯceptus dei. ergo sunt al
terius rōis. ⁊ ista cognitio simplex ē ꝓs
ꝯclusionis ꝓbande ergo ⁊c̄. Preteᵃ
nō est dare mediū ꝑ quod pōt terminus
vnus de alio demōstrari: quia nō ꝑ deū
cum nō sit subiectū ꝓpōis nec pdicatū;
Nec illa passio vt videtur prius inest
alicui ꝯceptui q̄ ꝯceptui viatoris. Ad
primū illoꝝ dico ꝙ meᵐ sylli creditiui ⁊
demōstratiui est alterius rōnis. sed vl/
tra nō valet ꝯña. ergo ꝯclusiones sunt
alterius rōnis. quia ꝯclusio eiusdē rōnis
pōt eē respectu vtriusq; mediū. primo ī
eodē intellectu pōt eē eadē ꝯclusio nu/
mero. respectu vtriusq; mediū. vñ ꝯce/
do ꝙ mediū ꝓpriū sylli creditiui quod
est ꝯceptus cōpositus ⁊ mediū syllogis/
mi demōstratiui. quod in ꝓposito ē cog
nitio simplex dei in se sunt alterius rōis.
sed ꝯclusiones sunt eiusdē rōnis. Et rō
est quia ꝯclusio nō causat̄ a mediis q; tā
subiectū q̄ predicatū. q̄ etiā tota ꝯclu/
sio apprehenduntur ante oēm demōstra
tionē. primo posterioꝝ. Nam primo ap/
prehendo ꝯclusionē ⁊ eius terminos. et
dubito de ei⁹ veritate. postea quero me
dium ad ꝓbandū illā ꝯclusionem. Se/
cundo dico ꝙ illa media quamuis sint
alterius rationis. tamen non causant
noticias incōplexas subiecti alterius rō
nis. quia si cause sint alterius rōnis non
oportet ꝓpter hoc ꝙ effectus sint alteri
us rōnis. Tertio dico ꝙ dato ꝙ meᵃ
cārent tales noticias simplices alterius
rōnis ille notitie erunt meᵃ ad ꝓbandū
ꝓpōem dubitabilē aliquā sicut sunt illa
media ex quibus causantur. ⁊ nō erunt
subiecta conclusionū ꝓbandaꝝ: licz pos/
sint esse subiecta aliaꝝ ꝯclusionū. Ad
2ᵐ dico ꝙ cognitio dei simplex ꝓpria si
bi erit mediū in tali demonstratōe. q; il
la ꝓpō in qua illa cognitio simplex est
meᵐ est per se nota. ⁊ ideo illa passio pri
us inest sibi per preᵒᵉᵐ q̄ ꝯceptui viato
ris. Ad principale dico ꝙ btūs for/
mat duplices ꝓpōes. vnā cōpositā ex co
gnitōibus cōpositis. que nō causant no/
ticiā euidentē: ⁊ illa est eiusdē rōnis cū
ꝓpōe viatoris. Aliā cōpositā ex cogni/
tionibus simplicibus cāntibus assensum
euidentē. ⁊ illa est alterius rōnis a ꝓpo/
sitione viatoris. Ad formā ergo dico.
ꝙ eadē veritas nō est simul ⁊ semel vni
⁊ eidē euidens ⁊ ineuidens sed bene pōt
esse eadē veritas euidens vni ⁊ ineuidēs
alteri: ⁊ sic est in ꝓposito. quia ꝓpō tradi
ta est ineuidens viatori ⁊ euidens beato
Similiter pōt eadē veritas primo esse
ineuidens alicui. ⁊ postea euidēs eidem
⁊ sic est de aliquo primo viatore ⁊ po/
stea scō beato.

## Questio .iiii.

Trum deus pōt causare ī vi
atore noticiā euidentē de cre
dibilibus sine visione dei. ꝙ ñ
quia noticia euidens articuloꝝ ꝯtingen
tium. nō pōt causari sine noticia intuitiua
ergo. Contra. si visio requiritur ad
causandū noticiam euidentē; de articu
lis. hoc erit in genere cause efficientis s;
oēm talē efficientiā pōt deus supplere.
ergo ⁊c̄. Respōdeo ꝙ ista questio h;
duplicē intellectū. vnus est vtrum deus
potest causare noticiā incōplexā abstrac
tiuā articuloꝝ ad modū quo noticie ab
stractiue terminoꝝ ꝓpositionis ꝑ se no/
te si causarentur a solo deo. causarent
naturaliter assensum euidentem illi⁹ ꝓ/

positionis & oculus mira faciens cau/sat naturaliter actum videndi. Alius in/tellectus est utrum deus pōt se solo cau/sare noticiā euidentē articulorum imedia/te sine visione sui. & hoc indifferenter: si/ue presupponatur noticia abstractiua eorum si/ue nō. Si questio intelligatur primo mō sic pono tres conclusiones. Prima est q veritas contingens de deo puta ista deus est incarnatus nō cognoscitur eui denter per quancunqz cognitionem abstractiuam dei sine eius visione. ita q cognitio abstractiua incōplexa causetur a solo deo & assē sus euidens causetur naturaliter a cog nitione abstractiua incōplexa. quod patet. quia talis veritas nō cognoscitur euidenter mō predicto. nisi sic. ergo ad assensum na turaliter causandū requiritur visio dei

Scda conclusio est q veritas necessa/ria de deo composita ex termis connotatiuis que nō cognoscitur euidenter naturalit loquendo: nisi per conclusionē euidentē ali/cuius contingentis: sicut ista. deus est in/carnabilis que naturaliter mō predicto non cognoscitur euidenter sine cognitio ne euidenti huius contingentis. deus ē in/carnatus non pōt naturaliter cognosci euidenter sine visione dei. quia visio crea ture non sufficit. ergo nec illa necessaria pōt cognosci. Tertia conclusio est q articulus fidei necessarius habens deū pro obiecto pciali si nō componitur ex tmis connotatis pōt euidēt cognosci a viatore na turalit per noticiā abstractiuam dei cātā a solo deo sine visione dei. & hoc dico si illa noticia abstractiua incōplexa: sit distincta & p/pria deo. puta deus est bonus intelligēs vnus & trinus que non connotant aliquam creaturā. quia in tali propōne necessaria: in qua subiicitur conceptus dei distinctus simplex & proprius & ut predicatur concept9 proprius deo. aut cōis. Si proprius illa p/positio erit per se nota omī intellectui habenti illū conceptū. Si ille conceptus sit cōis ille erit vniuocus deo & creature & per cōns sicut videns distincte albedinem scit euidenter q albedo est color ita via tor habens illā cognitōem abstractiuam dei in/complexā: scit euidenter naturaliter p/dictomō q deus est bonus. cria &c. Si dicat q quantūcūqz illa propositio com/posita ex cognitionib9 abstractiuis pos set esse naturaliter euidens predicto mō sine visione dei: tamen per ipam visionē dei simul cum cognitione abstractiua eui dentius cognoscitur illa propositio q p abstractiuā solū: ergo non pōt ita euidē/ter cognosci sine visione dei: sicut cum vi sione. Respondeo q licet naturaliter & ex cōi lege sicut cognoscitur aliqua p positio euidenter ex cognitione termino rum. lz cognitio terminorum nō habeatur naturaliter possit talis veritas composita ex cognitionibus incōplexis causata a solo deo euidenter cognosci naturaliter nō tamen ita euidenter pōt cognosci na turaliter sine visione dei. sicut cum visio/ne. Et hoc quia eadē veritas euidenti9 cognoscitur quando cognoscitur p plu ra media. q̄ quando per vnū solum: qr omē totum est maius sua parte: & tamē cum hoc stat q sine visione pōt euidēter cognosci: licet non ita euidenter. sicut cum visione. Si autem intelligatur questio. scdo mō sic dico q deus pōt ime/diate se solo causare noticiā euidentem omniū articulorum: siue sint contingentes siue non. & tunc talis assensus causatus a deo posset dici quedam noticia: sz non incomplexa. Hoc patet. tum quia ta lis assensus euidens est quedam quali/tas absoluta. & per cōns potest causari a

deo sine oī alia q̄titate in mente. Tū qꝛ
deus pōt supplere efficientiā cuiuscūqꝫ
cause scōe. ꝛ pōt cāre aliquē assensum
mediente visione sui. sicut per cām scōaꝫ
ergo pōt imediate. Et si querat̄ vtrū
deus pōt causare assensum ita euiden/
tē sine visione dei: sicut cum visione. Re
spondeo ꝙ sic. quia ipse pōt supplere cā
litatē eius visioīa: lꝫ h$^{o}$ n̄ possit fieri na/
turaliter. Ad argumentū principale
dico ꝙ assensus euidens articuloꝝ ꝯtin
gentiū ꝛ etiā necessarioꝝ ꝯpositoꝝ ex ter
minis ꝯnotatiuis creaturaꝝ naturaliter
ꝛ de cōi lege sicut ꝓpō cognoscitur eui/
denter ex cognitione termioꝝ. vn̄ quocū
qꝫ cognitio terminoꝝ habeatur: nō pōt
causari sine visione dei. quia cognitio
ab$^{a}$ in se nō sufficit ad causandū istum
assensum. ꝛ per ꝯn̄s requiritur visio dei
ad eius causatōem. sed assensus euidēs
oīm articuloꝝ tam necessarioꝝ q̄ꝫ cōtin
gentiū pōt imediate causari a solo deo.
sine oīm visione dei. ꝛ etiā sine oīm cogni
tione ab$^{a}$ dei incomplexa.

## Questio. v.

Trum cognitio intuitiua: et
ab$^{a}$ differūt. ꝙ nō quia plura
litas nō est ponēda sine neces
sitate. sed eadē noticia ſm subām pōt di
ci intuitiua qn̄ rēa est pn̄s: eo ꝙ intui/
tiua ꝯnotat presentiā. ꝛ abstractiua qn̄
nō est vel est absens ergo ꝛc. Contra
contingens pōt cognosci euidenter ab in
tellectu. Puta hec albedo est ꝛ non p
cognitionem ab$^{am}$. quia illa abstrahit
ab exn̄$^{a}$. ergo per intuitiuam. ergo diffe
runt realiter. Cōclusio huius q̄ōis ē
certa: ꝛ potest ꝓbari per separatōeꝫ ea
rum abinuicē. Sed quomō differunt
est dubiū. Et dico ad pn̄s ꝙ dupliciter
differunt. vno mō p hoc ꝙ p noticiā in/
tuitiuā assentitur ꝓpositioni cōtigenti ꝛ
per ab$^{am}$ nō. Alio mō per hoc ꝙ p no/
ticiā intuitiuā nō tantū iudico rem esse
quando est: sed etiā nō eē. quando nō est
Per ab$^{am}$ neutro$^{o}$ iudico ꝛ hoc ē ma
nifestū. ꝓbo primo: qꝛ licet sit inconueni
ens ꝙ eadē noticia sit causa totalis vni$^{9}$
iudicii ꝛ iudicii ꝯtrarii. respectu eiusdeꝫ
passi. tamen nō est inconueniēs ꝙ sit cā
parcialis vnius iudicii quando res exi/
stit. Et similiter causa parcialis iudicii
ꝯtrarii. quando res nō existit: ꝛ sic est in
ꝓposito. Preterea deus per eandeꝫ
noticiā vꝫ rē eē qn̄ ē ꝛ n̄ eē qn̄ nō ē. g$^{o}$ idē
pōt eē in ꝓposito sine repugnantia. Sed
contra. hoc dato sequitur ꝙ deus n̄ pos
set causare in nobis vnū actū cognoscē/
di per quē apparet nobis res eē pn̄s qn̄
est absens quod falsum est cum hoc nō
includat ꝯtradictōem. Assumptū ꝓbat̄
quia illa cognitio nō est intuitiua per te
quia per intuitiuā apparet res eē quan
do est: ꝛ non esse: quando nō est. Nec ab
stractiua quia per illā non apparet res
esse pn̄s. Preterea ꝙ conuenit actui
ſm subām actus: si subā eius maneat ea
dem quocūqꝫ alio posito adhuc tale
pōt sibi conuenire: sed subā visionis ma
net eadē re nō exn̄te. p potentiā diu inaꝫ
ergo nō repugnat. Saltem parcialit̄
causare talem assensum. qualem prius
causauit re existente. ꝛ per consequens
hoc potest sibi competere. Preterea
hoc dato sequitur ꝙ visio posset esse ꝛ
tamen per illam nec apparet res esse n$^{e}$
non esse consequens est contra te.
Assumptum probatur per illud princi/
pium ꝯmune vbi quodlibet aliquorum

conuenit alicui cōtingenter si non sit cō/tradictio deus pōt facere ipsum sine omnibus simul. Sic autem probatur ma/teriam posse esse sine omni forma. sz virtute visionis aliquando aliquis scit rez eē ⁊ aliquando scit rem non eē.. ergo ñ est contradictio ꝙ neutrum sibi conueniat. Preterea hoc dato non possz deus causare assensum euidentem respectu huius contingentia. hec albedo est albedīe non existēte. quia visio albedinis causat assensum euidentem respectu huius. hec albedo non est. ⁊ intellectus nō potest simul assentire oppositis. ergo ⁊c̄

Ad primū istorum dico ꝙ deus non potest causare in nobis noticiam talem per quam euidenter apparet nobis rez esse presentem quando est absens: quia includit contradictionem. Nam cognitio euidens importat ꝙ ita sit in re sicut denotatur per ꝓpōem cui fit assensus ꝑ cognitionem: vt cognitio euidens huiꝰ ꝓpositionis res est presens importat rez eē pñtem. Et oportet ꝙ res sit presens.

Aliter non erit cognitio euidens. ⁊ tu ponis ꝙ sit absens. ⁊ ita ex illa positione cum cognitione euidente sequitur manifesta contradictio. scz ꝙ res sit presens. ⁊ non sit pñs. Et ideo deus non potest causare talem cognitionem euidentem. tamen potest deus causare actum creditiuum per quem credit rem esse presentem quando est absens. Et dico ꝙ illa cognitio creditiua erit abs ⁊ non intuitiua ⁊ per talem actum creditiuum potest apperere res eē pñs qñ ē ablēs non tñ per actum euidentem. Ad aliud concedo ꝙ si per potentiam diuinam visio dei maneat ñ re existente: non repugnat sibi causare parcialiter talem assensum. si omnes alie cause requisite concurrant tamen causare talem assensum totaliter sine aliis causis repugnat sibi. ⁊ ita cum existentia rei sit causa parcialis talis assensus euidentis: impossibile est ꝙ causetur naturaliter sine existentia rei.

Ad aliud concedo illud principium ⁊ conclusionem ⁊ totam deductionem quia non est contradictio ꝙ visio rei sit Et tamen per illam visionem nec iudicem rem esse necnon esse. quia deus potest facere visionem sine omni assensu tali: sed per naturam non potest hoc fieri

Ad vltimum dico ꝙ deus non potest facere assensum euidentem huius contingētis hec albedo est: quando albedo non est propter contradictionem que sequitur. quia assensus euidens denotat sic esse in re: sicut per propositionem importatū mō hᶜ albedo ē iportat ꝙ alº sit ⁊ per ꝯñs si sit assenssus euidens huius hec albedo est. ⁊ positum est ꝙ hec albedo non est: ⁊ ita ypotesis cum noticia euidente includit manifeste contradictionem scilicet ꝙ albedo sit ⁊ albedo non sit. concedo tamen ꝙ deus potest facere assensum eiusdem speciei: cum illo assensu euidente respectu illius conclusionis hec albedo est quando illa albedo non est. Sed ille assensus non est euidens. quia non est ita in re sicut importatur per propositionem cui fit assensus.

Et si dicat deus potest facere assensum euidentem huius contingentia mediente existentia rei: sicut mediante causa secunda. ergo hoc potest facere se solo. Respondeo ꝙ hic est fallacia figure dictionis: sicut hic deus potest facere actum meritorium mediante voluntate creata. Ergo potest fa/

cere actū meritoriū se solo ⁊ hoc pro/
pter diuersam ɔnoem hinc inde. Ad
argumentū principale dico ꝙ necessitas
est ponere differētias iter illas noticias.

## Questio. vi.

Trum actus apprehendendi
⁊ videndi differant realiter.
ꝙ non. quia contradictio est
ꝙ demōstratio sit in aīa nisi aīa sciat cō
clusionē. sed pōt esse demonstratio ī aīa
cum sola ɔpōe ꝓpōnum demōstrationis
ergo scīa est aliquid demōstrationis: et
nō prinm nec aliquis terminus eiꝰ. er/
go est conclusio. Cōtra possunt sepa
rari. ergo differunt. Aīs patet. quia ali
qus est ꝓpositio neutra. cui intellectus
nec assentit nec dissentit primo: ⁊ postea
per aliquē actū assentit. Hic primo
ponā duplicē dōem. 2o ad questionem.

Circa primū dico. ꝙ duplex est assen
sus. vnus est quo intellectus assentit ali
quid esse vel aliquid esse bonū vel albū
Alius quo intellectus assentit alicui cō
plexo. Scda distinctio est ꝙ duplex
est apprehensio. quedā est que est cōposi
tio vel diuisio ꝓpositionis siue formatio
Alia est que est cognitio ipsius ɔplexi iā
formati sicut cognitio albedinis dicitur
esse apprehensio. Circa 2m pono du
as conclusiones Prima est ꝙ actus as
sentiendi vtroqȝ mō acceptus differt a
prima apprehensione que est formatio
ꝓpositionis. Quod ꝓbo primo sic ea/
dem ɔclusio ꝓbatur primo a priori. Et
posterius per auctoritatē sicut prius o/
stensum est si tunc ɔclusio: vel eius for/
matio erat scīa que est actus assentien/
di sequitur tunc quod eadē scīa sit scien
tia a priori ⁊ posteriori. Similiter fides
⁊ opinio ⁊ sic eadē ɔclusio eēt simul ei/
dē euidens ⁊ ineuidēs. qꝛ est scīa ⁊ fides
ꝑ ypotesim. Nam eadē ɔclusio numero
pōt primo credi ⁊ postea sciri. Preta
actus dubitandi nō repugnat ɔclusioni
demōstratōis. quia nō repugnat subiec/
to: nec ꝑdio nc cople: sȝ actꝰ dubitādi ē icō
possibilis scie ergo scīa nō est ɔclusio nc
eiꝰ formatio. Preta actus sciendi et
credendi est simplex ⁊ elicitus necessa/
rio in instanti. ipsa aūt ɔclusio est cōposi
ta. quia ɔpositio ɔclusionis est ipsa ɔclu/
sio: ⁊ nulla eius pars. Scda ɔclusio
ē. ꝙ assensus vtroqȝo acceptus differt a
2a apprehensione que est cognitio com
plexi iam formati. hoc ꝓbo primo sic.
quia fidelis ⁊ infidelis ɔtradicunt sibi d
isto articulo. deus est trinus ⁊ vnꝰ: aut
ergo iste articulus formatus in mente
apprehenditur ⁊ cognoscitur ab vtro/
qȝ aut nō. si sic. ⁊ actus credendi non est
in vtroqȝ: ergo actus credendi differt. nō
solū ab isto articulo formato in mente
sed etiā ab eius apprehensione Si nō ap
prehenditur ab vtroqȝ. Contra: pono
oīa paria in eis preter actū credendi: et
tūc manifestū est ꝙ pt illū articulū appꝛ/
hēdere. Silr nullꝰ assentit nec dissentit
nisi cognito. sȝ infidelis dissentit isti arti/
culo in mēte ⁊ negat eū. go cognoscit im
articulū. Preterea actus apprehensi
uus cāt actū iudicatiuū. go differūt ɔña
est nota. Aīs ꝓbat ꝑ experientiā. nā q
frequēter apphendit ɔplexū: ⁊ nō assen/
tit. po si postea assentiat semel tm̄ ꝑ ali/
qđ mediū inclinat postea ad prōpte assē
tiendū illi. ⁊ nō ex hītu assentiēdi. qꝛ ad
huc nō habet ita pfecte ꝙ possit ad illū
actū inclinare. go illa prōptitudo est ef/
fectiue ab habitu apphēdēdi: sȝ nullꝰ hi
tus inclinat ad aliū actū nisi mediāte

actu ꝓprio. Ergo actus apphensiuus cāt imediate actū iudicatiuū. Preterea aliqs apphendit aliquam ꝓpōnem neutrā cui nō assentit nec dissentit. g° apprehensio ⁊ assensus ⁊ dissensus differunt.

Preterea aliqs primo negat aliquā ꝓpōnē ⁊ post ↄcedit eam. ⁊ sp apphēdit eā. g° illa apphensio differt ab assensu. qꝛ stat cum vtroqꝫ successiue qñ negat: qñ concedit eam. Ad principale dico ꝙ non est cōtradictio demr̄ationem esse in aīa sine actu sciendi. qꝛ actus dubitādi non repugnat formalr̄ ↄclusioni nec dēmōstratōi licet forte sibi repugnet virtualiter. ⁊ per ↄñs ꝑ potentiam diuinā posset cāri actus dubitandi in aīa simul cuꝫ demonstratiōe.

# Questio. vii.

Vtrum de deo possint hrī plures conceptus ꝓprii. ꝙ non. qꝛ aut illis ↄceptibus corrñderet eadem res oīno: aut non. Si sic. g° sunt ↄceptus synonymi. Si non. ergo in deo esset aliqua distinctio realis pter distinctionem ꝑsonarū. Contra de deo ꝑdicatur summū bonū ens infinitū act⁹ pur⁹ que sunt plures ↄceptus. g° ⁊c̄. Ad q̄stionem dico ꝙ de deo non pñt hrī plures ↄcept⁹ ꝓprii deo. ⁊ ↄuertibiles cuꝫ eo quorum vterqꝫ sit absolut⁹ non cōnotatiu⁹: affirmatiu⁹ nō negatiu⁹: simplex non cōposit⁹. Per primū excludūtur tales ↄceptus. prima cā creatiuū: gubernatiuū: glorificatiuū. Per 2ᵐ excludūt talia: immortale icorruptibile. infinituꝫ. Per 3ᵐ excludunt tales ens infinituꝫ summū bonū: act⁹ pur⁹. Sed cū oībus istis ↄditōib⁹ non pōt aliqs hr̄e duos cōceptus ꝓprios deo qdditatiuos. nec vᵐ qdditatiuū ⁊ aliū dnoīatiuū. Et loquor de cōceptu q ē cog° abstractiua: Pᵐ ꝓbatur. qꝛ si sic eadem rōne pñt hrī infiniti ↄceptus qdditatiui de deo. qꝛ nulla cā pōt dari quare reducant ad certū numerū si duo pñt haberi. qꝛ ex simplicitate non pōt argui. qꝛ nō obstante simplicitate tu ponis duos ↄcept⁹ ꝓprios qdditatiuos: ⁊ ita ali⁹ eadem rōne ponet infinitos. Preterea res nō ē alr̄ ꝑceptibil' talib⁹ conceptib⁹ abstractiue q̄ꝫ intuitiue: sꝫ intuitiue solū est res visibil' vnica visione ab vnico intellectu distincta ⁊ clara q̄ sit cogni° ꝓpria. g° solū vnus ↄcept⁹ talis ꝓpri⁹ est possibil' de deo. Preterea si intellect⁹ sit idem ⁊ obiectū idem: ⁊ nulla ē diuersitas. g° ↄceptus q est effect⁹ erit idem ⁊ solū vn⁹. Alr̄ ꝑiret oīa via ad ꝓbandū vnitatē effectus. 2ᵐ ꝓbatur. qꝛ de eadē re non pñt hrī distincti cōceptus tales alterius rationis: quorum vn⁹ sit qdditatiu⁹ ⁊ alius denoīatiu⁹. sine oī distinctōe in re ⁊ sine oī cōnotatōe extrīseca: ⁊ sine oī mō grāmaticali vl' logicali. qꝛ oībus istis circūscriptis qcqd ꝑ vnum significat: ⁊ ꝑ reliquū. ⁊ eodē mō significādi. ⁊ ita vterqꝫ erit quidditatiu⁹ vel neuter. Preterea eiusdē simplicis rei nō sunt due silitudines abstractie ꝓprie quarꝫ nulla est sil'is alteri. sed conceptu⁹ est sil'is illi cuius ē. g° non pñt esse tales duo ↄceptus: vn⁹ qdditatiu⁹: ali⁹ denoīatiu⁹. Preterea ꝑ vtrūqꝫ ↄceptum exprimit tota qdditas ⁊ nihil aliud g° vterqꝫ est qdditatiuus. qꝛ hoc ē ↄceptum eē qdditatiuū. 2° dico ꝙ non pōt naturalr̄ hrī de deo vnus talis ↄcept⁹ ꝓprius. nec añ cōpōnem: nec p⁹ cū oībus conditōibus predictis sicut in a° quolibꝫ est oñsum. 3° dico ꝙ beat⁹ videns deum p° post visionē. hꝫ tm̄ vnum ↄceptū talem ꝓprium de deo. qꝛ hꝫ vnā cognitiõ

onē abstractiuā: quē est ꝓprius ꝯceptus dei: affirmatiuꝰ ꝛ simplex que nō pōt cōpetere alteri. Quarto dico ꝙ intellectus noster de nulla creatura pōt hr̄e aliquem talē conceptū simplicem ꝛ ꝓpriuz sine visione creature: nec cū visione. et hoc qꝛ quilibet talis cōceptus siue cognitio: equalr̄ est similitudo: ꝛ repn̄tat duo indiuidua silr̄a. Et ita non plꝰ est cōceptus ꝓpriius vnius q̄z alteriꝰ. Sed ꝯtra. conceptꝰ negatiuꝰ non p̄dicatur affirmatiue de re cuiꝰ est cōceptus. qꝛ ꝯceptus affirmatiuꝰ ꝛ negatiuus eiusdē rei sunt ꝯdictorii: sicut albedo ꝛ non albedo. ꝛ penitus idē significant. Alr̄ non ꝯdicerent et p ꝯñs illi duo ꝯceptꝰ non p̄dicant affirmatiue de eodem. s3 infinitū p̄dicatur affirmatiue ꝺ sapiētia diuina. qꝛ hec affirmatiua est vera. sapiētia diuina est infinita. g° ꝛc̄. Preterea licz infinitū qđ ꝯst ps conceptꝰ ꝯplexi sit negatiuū. tn̄ totus ꝯceptus ꝯplexus est affirmatiuus: qꝛ equalet ꝓpōni affirmatiue puta isti. sapiētia diuina ē infinita. Ad pm̄ istoꝝ dico ꝙ ꝯceptꝰ negatiuus aliq̄ significat affirmatiue ꝛ aliq̄ negatiue. Exēplum nō albedo significat negatiue albedinē de quibꝰ nō predicatur: nec p illis supponit. Affirmatiue aūt significat oīa alia ab albedine. ꝛ de illis vere p̄dicat. ꝛ p illꝭ supponit. qꝛ quocūqz alio ab albedine demōstrato: hec est vera hoc ē nō albedo.

Per hoc ad argumētū dico ꝙ conceptꝰ negatiuꝰ non p̄dicat affirmatiue ꝺ re quaz significat negatiue. bn̄ tn̄ p̄dicat affirmatiue de re quam significat affirmatiue. Et qꝛ infinitū significat oīa finita negatiue. ꝛ oīa infinita significat affirmatiue: iō de illis vere p̄dicat. ꝛ p illꝭ vere supponit. Ad ꝓbatōem dico ꝙ q̄zuis ꝯceptus affirmatiuꝰ ꝛ negatiuꝰ: aliq̄ñ penitꝰ idem significent. vt illa ꝯdcꝰa ens nō ens. penitus idē significant. qꝛ quicquid significat ens affirmatiue: significat nō ens negatiue. ꝛ nihil aliud significat affirmatiue. In aliis ꝯdictoriis ꝯceptus negatiuꝰ multa significat affirᵉ. q̄ ꝯceptus affirmatiuꝰ nō significat: s3 tales cōceptus dicunt̄ ꝯdicere. qꝛ illud qđ vnus ꝯceptꝰ significat negaᵉ. alius significat affirᵉ. Ad ꝓpositū dico ꝙ non. qꝛ finitū ꝛ infinitū opponūt̄: iō ꝺ nullo p̄dicatur infinitū affirᵉ de quo p̄dicat̄ finitum affirᵉ. ꝛ hoc p3. qꝛ infinitum significat oīa finita negatiue. s3 de illis que nō sunt finita predicat̄ affirmatiue. vt p3. Ad principale dico ꝙ de deo pñt hri plures ꝯceptus ꝓprium cōpositi: formalr̄ vl' equalenter s3 non simplices predicto modo.

## Questio .viii.

Utrum oīa accn̄tia grāmaticalia terminoꝝ vocaliū cōpetant termīs mētalibus. ꝙ sic. qꝛ termini in mēte ꝛ in voce sunt signa eiusdē rei subordinata. g° oē qđ accidit vni ꝛ alteri. Contra. genꝰ ꝛ figura sunt accidētia noīum vocalium ꝛ nō mentalium g° ꝛc̄. Hic p° vnā distinctōem p̄ambulā supponā. 2° dicā ad q̄ōnem. Circa pm̄ dico ꝙ sicut terminoꝝ vocaliū ꝛ scriptoꝝ quidā sunt noīa q̄dā verba q̄dam ꝓnoīa: q̄dam pticiꝑ: q̄dā aduerbia: quidā p̄pōnes: q̄dā ꝯiunctōes ita ꝛ mētaliuz qđ p3 ex hoc qđ oī orōni vocali vere ꝟ false. corrn̄det aliq̄ ꝓpō mentalis cōposita ex cōceptibꝰ. g° sicut ptes ꝓpōis vocalis q̄ imponunt̄ ad significandū res ꝓpter necessitatem s̄monis vel exp̄ssionis qꝛ ipossibile est oīa exprimere p verba ꝛ noīa solum que pñt p alias ptes orōnis

exprimi sunt distincte ptes orōnis.sic p/
tes ppōnis mentalis corrñdentes voci/
bus.sunt distincte ad faciendū distictas
ppōnes veras vl' falsas. Circa scōm
dico q accidētia tam noīum q̄ʒ verboꝝ
vocalium sunt in duplici oīa quedā sūt
cōia:quedā ppria. Secūdū hoc pono
aliq̄s ꝯclusiones. Prima est q accidē
tia cōia noīum vocalū ꝯueniunt noīb9
mentalib9:qd ꝓbat inductiue. Nā prim
accñs cōe est casus. 2m numer9. 3m cō
paratio.ꝛ manim est q sicut iste ppōnes
in voce.hō est hō:hō est hois:hñt disti/
cta predi° variata solū per casus.ppter
quam variatōem est vna ppō vera ꝛ a/
lia falsa.ita ppōnes corrñdentes in mē/
te hñt distincta p̄dicata per casus varia
ta solū.Exēplū scōi.nā iste ppōnes vo/
cales.hō est aial.hō est aialia hñt disti/
cta predi° variata solū p numerū.q̄ va/
riatio facit vnā ppōnem veraʒ ꝛ aliam
falsam.ita ppōnes corrñdentes in mēte
hñt distincta p̄di° variata solum p nume
rū que variatio facit vnā ppōnem esse
verā ꝛ aliam falsam. Exm tertii. nam
sicut iste ppōnes in voce hō est alb9.hō
est albior:hō est albissimus hñt distincta
p̄dicata solum variata per ꝯpatōem pp
ter quam variatōem pōt vna eē vera.et
alia falsa.ita est pportionabl'r de ppo/
sitionib9 in mēte corrñdentibus Sed
dubiū est de qualitate nois vocalis vtꝝ
ꝯueniat noi mentali. 2a conclusio q
accidentia ppria nominum solum con/
ueniunt nominibus vocalibus ꝛ non mē
talibus:que sunt genus ꝛ figura.Cuius
ratio est.quia illa accidentia non conue/
niunt nomini ppter necessitatem expres/
sionis sicut alia.sed propter ornatum ser
monis ꝛ congruitatē. q patet ex hoc.q꞉
ista duo accidentia conueniunt nomini
bus synonymis.Exemplū de lapis ꝛ pe
tra que sunt diuersꝝ generū ꝛ declina/
tionum.ideo multitudinē talium accñ/
tium que ꝯueniunt nominibus synonymis
non oportet attribuere naturalib9 signis
cuiusmodi sunt ꝯceptus mentales sicut
nec noībus synonymis correspōdet plu
ralitas conceptuum. Et ideo ad viden/
dū que ppō sit vera que falsa in mente:
nō oportet videre cuius generis sit.nec c9
figure sit subiectum vel p̄dicatū. sed be/
ne oportet respicere cui9 gradus cōpa/
tionis.cuius casus sit:ꝛ cuius numeri sb
iectū ꝛ predicatū.sicut supra dictum est.
Nec ēt ppter veritatem vel falsitatem
ppositionis in voce.oportet aspicere ad
alia accidentia subiecti vel predicati sed
tm̄ ppter congruitatem.q꞉ hec est con/
grua homo est albus.ꝛ hec est incōgrua
hō est alba.Et hoc oritur ex diuersitate
generis.ꝛ ideo q̄uis iste ppositiones vo
cales.homo est alb9.homo est alba ha/
bent distincta predicata.tamen idem est
predicatum in mente correspondēs vtri
qʒ. vnde supposita congruitate vocis.
nihil refert cuius generis vel figure sit
subiectum vel predicatum.quia sicut hec
est vera.adamas est lapis.hec est vera:
adamas est petra.vbi est diuersitas pre/
dicati fm genus ꝛ declinationem.tamen
in mente non correspondēt distincta pre/
dicata sicut in voce.nec vna potest esse
vera in voce nisi alia sit vera. Tertia
conclusio est q accidentia communia ver
borum conueniunt verbis mentalibus:
ꝛ sunt quinqʒ scilicet modus: tempus:
genus:numerus:ꝛ persona. Nam si/
cut distincte propositiones in voce ha/
bentes distincta predicata variata: solū

p talia accñtia: ꝓpter quam varietatem aliqñ vna est vera ⁊ alia nõ. Exẽplum sortes legit: sortes lege: vbi est solũ variatio modi. Silr̃ hic sortes amat: sortes amatur. vbi solũ est variatio generis a/ctiui ⁊ passiui. Simil'r hic tu legis: vos legitis. vbi solũ est variatio numeri. Si/mil'r hic tu legis: tu legisti: vbi solum est variatio tp̃is. Similiter tu legis: ego le/go. vbi solũ est variatio persone: ita istis corrñdent distincte ꝓpõnes mẽtales ha/bẽtes distincta predicata eodẽ variata p accidentia. que variatio causat verita/tẽ ⁊ falsitatẽ in ꝓpositione. qꝛ nunq̃ est ꝓpositio vera vel falsa in voce: nisi cor/rñdeat sibi consil'is in mente. Quarta conclusio est ꝙ accidentia ꝓp̃ria verbo/rum solũ ꝯueniunt verbis vocalibus et scriptis. qꝛ de illis termĩs in voce vel in scripto: idem est iudicium per oĩa. Et talia sunt coniugatio ⁊ figura. Et ratio est: qꝛ aliqñ verba diuersaruꝫ coniugati/onũ ⁊ diuerse figure possunt eẽ synony/ma. ⁊ per ꝯñs non oportet ꝙ eis corrñ/deat talis diuersitas verborũ mentaliũ sicut nec synonymis. ⁊ sicut dictũ est d̃ ac/cidentibꝰ noĩum ⁊ verboꝝ: ita ꝓportio/nabil'r dicendum est de aliis ptibus ora/tõis. Sed hic est vnũ dubium vtrũ p/ticipiis vocalibus corrñdeant in mente ꝯceptus distincti a verbis. Rñdeo ꝙ nulla est necessitas ponendi talem plura/litatẽ in mente. qꝛ verbuꝫ ⁊ participium verbi sumptũ cum hoc verbo est: semp in significãdo equipollent: ⁊ sunt synony/ma. Et iõ sicut noĩa synonyma non sunt inuenta ꝓpter necessitatẽ significationis sed ꝓpter ornatũ sermonis. qꝛ quicquid significatur ⁊ exprimit̃ per omnia noĩa synonyma: potest sufficienter per vnum illorũ exprimi. vnde ⁊ pluribus noĩbus synonymis non corrñdet pluralitas con/ceptuũ. ita cuꝫ verba vocalia ⁊ pticipia sua nõ fuerunt ꝓpter necessitatẽ sermo/nis nec expssionis inuẽta: iõ in mente nõ correspõdet illis talis multitudo ꝯceptu/um. Ad argumentuꝫ principale dico ꝙ oĩe qd̃ accidit termĩo mentali: acci/dit ⁊ termino vocali: sed nõ ecõuerso. qꝛ aliqua accidunt termĩs vocalibus ꝓp/ter necessitatem sermonis vel expssionis ⁊ talia etiã conueniũt mẽtalibꝰ. Alia ac/cidunt ꝓpter ornatuꝫ sermonis ⁊ ꝯgruĩ/tatem: ⁊ illa nõ ꝯueniunt termĩs menta/libus.

## Questio. ix.

Utrum noĩa mentalia distinguã/tur p concretum ⁊ abstractum: sicut vocalia. ꝙ sic. qꝛ impossi/bile est ꝙ eadẽ ꝓpositio sil' ⁊ semel sit ve/ra ⁊ falsa. sed hec ꝓpõ mentalis. hõ est albus est vera. ⁊ hec ẽ falsa. hõ est albe/do. ergo nõ est eadem ꝓpõ. subiectũ aũt est idẽ ⁊ copula. gͦ predicatũ est diuer/sum. ⁊ non nisi per cõcretũ ⁊ abstractum gͦ ⁊c̃. Contra. aliqua ꝯcreta ⁊ abstra/cta sunt synonyma sicut frigꝰ frigiditas sꝫ multitudini noĩum synonymoꝝ ĩ vo/ce: nõ correspõdet pluralitas in mẽte. gͦ ⁊c̃. Hic pͦ pmittã vnã distinctioneꝫ de ꝯcreto ⁊ abstracto. 2ͦ ad q̃onem.

Circa primũ dico ꝙ aliqua sunt ꝯcre/ta ⁊ abstracta: que sic se hñt ꝙ ꝯcretum significat aliquã reꝫ ⁊ supponit ꝓ iͣ quã nullo modo abstractũ significat. nec pro illa supponit. Exẽplum est de iusto ⁊ iu/sticia. Nam iustus significat hominem ⁊ supponit pro illo: sed iusticia nõ. quia predi° talis concreti de abstracto est ĩpossibil' iusticia ẽ iusta. et hͦ qꝛ t̃mĩ sup/ponũt p distictis rebꝰ. istiꝰ mõi sunt tres

spēs concretoꝝ ⁊ abstractoꝝ. Pri/
ma est qn̄ cōcretū supponit ꝓ subiecto
⁊ abstractū ꝓ accn̄te inherēte subiectu
Exemplū albū ⁊ albedo. albū suppōit
ꝓ subiecto ⁊ albedo ꝓ accidente īherēte
ꝓ subiecto. 2ª est qn̄ ꝯcretū supponit ꝓ
toto cōposito ⁊ abstractū ꝓ pte vt aīatū
⁊ aīa. Tertia species ē qn̄ ꝯcretū ⁊ ab
stractū supponunt ꝓ distinctis rebus q̄/
ram neutra est subiectū nec pars alteri⁹
Exēplum vt hō ⁊ humanum. nā huma
nū supponit ꝓ opere qd̄ est effect⁹ hoīs
Secūdus modus principalis est qn̄
ꝯcretū ⁊ abstractū sunt synonyma. Exē
plum calor: caliditas: frigus frigiditas:
equus eqnitas: aīal aīalitas. ⁊ breuiter
scḋm intentōem phī sub isto⁰ continentur
oīa ꝯcreta ⁊ abstracta sua: que abstra/
cta non supponūt ꝓ accidente inherēte
subiecto: nec ꝓ pte illi⁹ qd̄ importat per
concretū. nec ꝓ aliqua re dispata ab eo.
⁊ scḋm opiōnem illoꝝ qui negāt q̄ntatem
eē rem mediā inter subām ⁊ qualitatem
⁊ q negant oēs respectus in creaturis:
sub isto⁰ collocant oīa cōcreta ⁊ abstra
cta de genere quātitatis ⁊ relationis. ⁊
oīa ꝯcreta priuatiua ⁊ abstracta sua. vt
cecū cecitas: curuū curuitas. Et ꝓ oī/
bus istis ē vna rł̄a general' q ꝯpiter dicē/
do de quibuscūqꝫ predicat ꝯcretum: p̄di/
cat abstractū: ⁊ eꝯ⁰ ⁊ q ꝯcretum vere p̄
dicatur de abstracto ⁊ eꝯ⁰ nisi abstracta
includant aliqd̄ sincathegoreuma ex vsu
loquendi. vn̄ tales sunt ꝯcedende scḋm istā
opionem. materia est priuatio: cec⁹ ē ce/
citas: hō est humanitas: aīal est aīalitas
subā est quātitas. paternitas currit: fili⁹
interficit paternitatē. Terti⁹ mod⁹ est
qn̄ concretū ⁊ abstractum sic se hn̄t q
abstractū ad placitum institutum. vel ex
vsu loquētium includit aliqd̄ sincathe/
goreuma vel determiatōes aduerbiales
ita q illud abstractū in significando equi
ualeat vni cōplexo. puta humanitas tm̄
valeat: sicut hō inq̄ntum homo: vel neces
sario: vel ꝯtingenter vel ꝑ se: qn̄ ponitur
in ꝓpōnibus. concretū autem nullū tale
sincathegoreuma includit. Et scḋm istam
viam tm̄ vꝫ ista humanitas est alba: sic
hō inquātum hō est albus: vł' hō per se
est alb⁹. hoc mō dicūt logici q hoc sig^m
tutum includit suū distribubile vt acci/
pitur sincategoreumatice. qꝛ tunc tm̄ va/
let sicut hoc: quelꝫ pars. Et iō ista tutus
surtes est minor sorte. equiualet isti. que
libet ps sortis est minor sorte. Silr̄ hoc
signum qd̄libet includit suū distribubi/
le. qꝛ vꝫ tm̄ q̄ntum omne ens. Aliter hec
non eēt intelligibilis quodlibꝫ est hō vł'
non hō. Simil'r hoc verbum curro īclu
dit hoc ꝓnomen ego. ⁊ iō tm̄ valet curro
sicut ego curro. ⁊ ita est de multis aliis. ⁊
ita pōt dici de oībus abstractis priuatis
⁊ negatiuis. ⁊ breuiter ḋ omibus abstra
ctis que sunt noīa synonyma cū suis cō/
cretis. q p̄dicatio concreti de abstracto:
ē impossibilis ꝓpter aliqd̄ sincathego^a i
clusum. ⁊ sic est ista falsa. subā est quan
titas. materia ē priuat⁰: qꝛ valent istas
subā per se est q̄ntitas. materia ꝑ se pri⁰
est priuatio. qꝛ omnia talia abstracta in
cludunt aliqd̄ sincathegoreuma tale vel
ꝯsile. Quart⁹ modus ē qn̄ abstracta
supponūt ꝓ multis simł' sumptis. ꝯcreta
aūt supponūt ꝓ vno solo: sicut ppł's sup
ponit ꝓ plurib⁹ sił' sumptis ppł'aris pro
vno solo. Silr̄ plebs: turba. ⁊ numerus
supponūt ꝓ plurib⁹. sed plebei⁹ numera
t⁹ ꝓ vno solo. Circa 2^m dico q ꝯcre
tum ⁊ abstractum primu⁰ 3⁰ ⁊ 4⁰ cū/
uenīūt nuib⁹ mentalibus: sicut ⁊ vocali/
bus. ⁊ per ꝯn̄s talia noīa mentalia variā

tur ꝑ talia concreta ⁊ abstracta. Cuius rõ est. qꝛ eadem ꝓpõ mental' non põt sil' eẽ vera ⁊ falsa: quicqd sit de ꝓpõne vocali. sed hec ꝓpõ in mẽte est vera: hõ est albus. ⁊ hec ẽ falsa. hõ est albedo. ⁊ nulla est hic variatio nisi de ꝑdicatis penes concretum ⁊ abstractũ primi modi. Similr hec est vera hõ currit. ⁊ hec falsa humanitas siue hõ inqꝫtum hõ currit ⁊ hoc solũ ꝑꝑ variatõem ꝯcreti ⁊ abstracti tertii mõi. Similr hec est vera ppl'a ẽ multi hoĩes. ⁊ hec falsa ppl'are est multi hoĩes. qꝫtum ad quartũ modum ⁊c.

Preterea ꝯceptus concreti primo° significat vnũ in recto ⁊ aliud in obliquo ꝯcept⁹ abstracti solum significat in recto g° ⁊c. Sed ꝯcreta ⁊ abstracta scđo° solũ variant noĩa vocalia ⁊ non mẽtalia. cuius rõ est. qꝛ impossibile est ꝙ ꝓpõ vera sit in qua ponitur illud ꝯcretũ: nisi illa sit vera in qua ponit' abstractũ suum similr oĩ eodem mõ grãmaticali ⁊ logicali quo significat vnũ significat aliud. ⁊ per ꝯñs licet talis pluralitas sit in voce: non tamẽ in ꝯceptu. qꝛ multitudini synonymorum non corñdet multitudo conceptuum.

Ad argumẽta principalia pꝫ ex dc̄is

## Questio .x.

Utrum hõ ⁊ humanitas sint synonyma. ꝙ non qꝛ qñ duo termini sunt synonymi. quicqd predicatur de vno ⁊ de alio. sed ꝓpositio in qua ponitur vnus termin⁹ est vera ⁊ ꝓpositio in qua ponit' alius termin⁹ non ẽ vera. sicut hec est vera humanitas põt esse assumpta. similr hec humanitas est assumpta ⁊ non hec: hõ põt esse assumpt⁹ nec ista homo est assumpt⁹. g° ⁊c. Cõtra. illa sunt synonyma que oĩo idem significant. ⁊ ꝑ eodem supponunt eodem mõ significãdi grãmaticali ⁊ logicali. sed hõ ⁊ humanitas sunt hmõi. ergo ⁊c.

Hic primo distinguendũ est de noĩbus synonymis. 2° ad q̄stionem: Circa primũ dico ꝙ nomen synonymũ dupliciter accipit'. s. stricte ⁊ large. Stricte dicuntur illa nomina synonyma quibus omnes vtentes intendunt simplr vti pro eodẽ ⁊ eođ° significãdi: sicut marc⁹ ⁊ tullius sunt noĩa synonyma. Large dicunt' illa nomina synonyma que significant simpliciter idẽ omnib⁹ modis. ⁊ eodem mõ significandi. ita ꝙ nihil aliquo° significat' per vnum. quin eodẽ mõ significandi significetur per reliquũ: quãuis non oĩa vtentes credant ipsa idem significare. sed decepti existimant aliqd significari per vnum qđ non significat' per reliquũ: sicut si aliquis crederet ꝙ hoc nomen de⁹ importaret vnuꝫ totũ: ⁊ deitas partem eius. Circa scđm dico: ꝙ sm veritatem theologie: homo ⁊ humanitas nõ sunt synonyma: nec stricte sumpta: nec large. Cui⁹ ratio est. quia ista nomina distinctas res significãt ⁊ pro distinctis supponunt. ⁊ aliquam rem significat vnum nomen qđ non significat reliquũ. nec potest significare. Nam hoc nomen homo vere supponit pro filio dei. ⁊ filiũ dei significat. humanitas autem nec supponit ꝓ filio dei: nec filiũ dei aliquo modo significat: non plus q̄ꝫ hoc nomen albedo propter quod hec est concedenda: filius dei est homo. ⁊ hec est neganda. filius dei est humanitas. ⁊ per consequẽs cum non quicquid importetur per vnũ importatur per reliquum eodem modo ideo non sunt synonyma. Assumptuꝫ patet scilicet ꝙ ista nomina non significent idem: per diffinitiones explicantes quid nominis eorum. Nam diffinitio huma/

nitatis est illa. humanitas est natura cō/
posita ex corpore ⁊ anima intellectiua.
Nec connotat illud nomē ꝙ illa natura
intellectiua sustentetur a persona diuina
vel non sustentur. Et ideo semper sup/
ponit ꝑ illa natura. ita ꝙ non potest sup
ponere pro filio dei: cum filius dei non
possit eē illa natura. Diffinitio autem
hominis est ista: homo est natura cōpo
sita ex corpore ⁊ aīa intellectiua a nullo
supposito sustentata: vel hō est suppo/
tum talē naturam sustentans de quoli/
bet enī homine hec descriptio pro alte/
ra sui parte verificatur. Nam hec ē ve/
ra: sortes est natura cōposita ex corpore
⁊ anima itellectiua. a nullo supposito su
stentata. ⁊ hec est vera. filius dei est sup/
positum talem naturam sustentans ⁊ ter
minans eius dependētiaꝫ. Ex quibus
patet ꝙ ista non significant omnino ideꝫ

Ex predictis sequuntur alique con/
clusiones. Prima est ꝙ quamuis hec
sit concedenda homo est humanitas. ta/
men hec est falsa omnis homo ē huma
nitas. ⁊ hec est vera. aliquis homo non
est humanitas. Qđ ꝓbatur. quia si neu
trū illorum nominum homo ⁊ humani
tas includat equiualenter aliquod sinca/
thegoreuma. hec est concedenda. homo
est humanitas. quia est vna indefinita q̄
habet vnā singularem verā. s. istam sor/
tes est humanitas. Nā in ista ꝓpositione
subiectū ⁊ ꝑdicatum non possunt suppo
nere ꝑ distinctis rebus sed solū pro ea/
dē re. hec tñ est falsa. oīs hō est humani
tas. qꝛ hꝫ istam singularē falsam. hic hō
est humanitas demonstrando filiū dei.
⁊ ita iste due subcontrarie stāt simul ali
quis hō est humanitas: aliquis hō non
est humanitas. 2ª conclusio est ꝙ in/
telligendo isto mō debent iste ꝓpōnes cō
cedi abstractū ꝑdicatur de cōcreto: ⁊ e
cōuerso. sicut homo ē humanitas. ⁊ hu
manitas est hō. Simlr ꝙ abstractū ve/
re affirmatur ⁊ negatur de cōcreto par/
ticulariter sumpto. ⁊ eꝯ° licet nō vniuer
salr sumpto. sicut iste sunt ꝯcedende. ali/
quis hō est humanitas. aliquis hō non
est humanitas. Simlr ista est vera ꝙ ta
le concretum de eodē numero affirmat
⁊ negatur successiue: sicut nūc hec est ve
ra. hec humanitas que ē sortes est hō. et
si illa humanitas assumeretur ab aliq̄ ꝑ
sona diua hec falsa eēt. hec humanitas
est hō: demonstrando eandē humanitatē
numero. Et hoc. qꝛ hoc nomen hō nun
q̄ꝫ supponit ꝑ illa humanitate: nisi qñ nō
est vnita alteri nature. Et quia aliquan
do potest eē vnita. ⁊ aliqñ non. ideo ali/
qñ supponit pro ea. aliqū non. ⁊ ꝓpter
hoc concretū aliquādo ꝑdicatur de tali
abstracto. aliqñ non. Ad argumētuꝫ
principale dico ꝙ fm veritateꝫ fidei non
sunt synonyma sicut patet ex dictis. Di/
co tamen ad argumentū ꝙ sicut hec ē cō
cedenda đ virtute sermonis. humanitas
potest assumi a persona diuina. ita hec
est cōcedenda. hō potest assumi a ꝑsona
diuina. Et hoc indifferēter siue subiectū
accipiatur ꝑ eo quod est: vel ꝑ eo quod
pōt esse. hec tamen est concedenda. hūa/
nitas ē assumpta a ꝑsona diuina. ⁊ hec
negāda. hō est assumptus a ꝑsona dina.
quia ista includit manifeste ꝯtradictiōem
qđ patꝫ per diffinitionem exprimentem
quid noīs huius termini hō: que est ista
quod est natura composita ex corpore ⁊
aīa intellectiua a nullo supposito sustē/
tata ⁊c. ergo si hec esset vera. homo est
assumptus. hec esset vera. natura que a
nullo supposito sustentatur: est assump/
ta a persona diuina. vbi est mani/

festa ꝯtradictio. Et si dicatur hec est vera p te. hō potest assumi a psona diuina: ponatur inee. tunc erit ista vera. hō ē assumptꝰ a psona diuina: siue suppositum ē assumptū. Rn̄deo ꝙ ꝯn̄a non valz qꝛ vel illa ꝓpō in sensu diuiso. non po/ test poni inee. vel alr̄ dꝫ poni inesse. Exē plū hec est vera: albū pōt esse nigrū: ꝛ tn̄ si ponatur sic inee: album est nigrū: ē impossibilis: ꝛ iō vel non pōt poni inee vel debet sic poni inee: hoc est nigrū: demonstrādo illud ꝓ quo supponit albū. Ita est in ꝓposito: qꝛ ista ꝓpō homo siue suppositū hūaᵐ pōt assūi: dꝫ sic poni inee. soz. ē assūptꝰ lꝫ hᵉ naᵃ ē assūpta. demonstrādo illā naturā ꝓ qua supponit hō vel suppositū. ꝛ alr̄ non pōt poni inee.

## Questio xi.

Utrum homo ꝛ humanitas sint synonyma sm̄ intentōnem phi. ꝙ non. qꝛ hec est vera. hō ha/ bet humanitatē. ꝛ hec est falsa humanitas hꝫ humanitatem. qꝛ idē non hꝫ se. gᵒ non significant oino idem. ꝛ per ꝯn̄s non sunt synonyma. Contra. humanitas significat cōpositum ex corpore ꝛ aīa. et nihil aliud hō aūt significat penitus idē ꝛ eodem mō significādi. gᵒ ꝛc̄. Hic primo rn̄deo ad qōnem. 2ᵒ ponam aliquas ꝯclusiones. Circa primū dico ꝙ opio phi fuit ꝙ sunt noia synonyma. qꝛ ipse imaginabatur ꝙ nulla res imaginabilis importat̄ p hoc nomen hō: quin eodeꝫ mō importetur p hoc nomē humanitas ꝛ ecōuerso. Cuius rō est. qꝛ sm̄ eū nulla res est in cōposito: nisi materia ꝛ forma ꝛ accidens. sꝫ supposito ꝙ hec sit falsa aīa intellectiua est humanitas. nllm̄ illorum importatur plus p vnum istoꝝ noium: ꝙ per reliquū. Et si dicatur ꝙ humanitas tm̄ significat naturam specificaꝫ. hō addit vltra hoc dr̄iam indiuidualem.

Contra. sicut se habent adinuicez hō ꝛ humanitas: sic se habent sortes ꝛ sor/ teitas. sꝫ sortes ꝛ sorteitas significant penitꝰ eandem rē. gᵒ homo ꝛ humanitas eodē mō significant. Assumptum ꝓ/ bat̄. qꝛ si alteꝝ illorum noium aliquid significat qd non significat reliquū. quero qd est illud non natura specifica. qꝛ illa equalr̄ significatur per vtrūqꝫ vl̄ p neutrum. Nec materia: nec forma nec cōpositum: nec accn̄s sm̄ eos. nec dr̄ia indiui/ dualis quā fingunt. qꝛ sicut sortes addit vltra naturam specificā dr̄iam indiuidualem: ita sorteitas. Alr̄ sorteitas nullo mō differret ab humanitate Et tunc sicut sꝫ eos humanitas est in plōne: ita sorteitas eēt in plōne. qd̄ falsuꝫ ē. gᵒ sortes ꝛ sorteitas. nulloᵒ dr̄unt ex pte rei. ꝛ per ꝯn̄s hᶜ est vera sm̄ eos: sortes est sorteitas. Ex quo sequit̄ ꝙ sortes est hec humanitas demōstrādo sortē. ꝛ sequit̄ sortes est hec humanitas. ergo sortes est humanitas. Ab inferiori ad supius a pte ꝓdicati. Et sequitur sortes est humanitas. gᵒ hō est humanitas. ꝛ ita sequitur ꝙ nihil signi/ ficat̄ p hoc nomen hō: quin significetur p hoc nomen humanitas. Iō dico ꝙ in/ tentio Aristotelis ꝛ cōmentatoris sicut patet. 7. metha. ē ꝙ quicqd significatur p vnum: significat̄ per reliquū. ꝛ eodem mō significandi. ꝛ per ꝯn̄s sunt synony/ ma saltem large accipiendo. Et ideo nisi ꝯclusio alicuius sincathegorematis i/ pediat: ista de virtute sermonis simplr̄ ē ꝯcedenda. hō est humanitas. Prete/ rea si sm̄ intentōem phi illa noia supponerent ꝓ distinctis: oporteret tūc ꝙ vnū supponeret ꝓ toto ꝛ aliud ꝓ pte vel duabus ptibus. vel ꝓ duabus substantiis

totaliter distinctis vel vnū ꝑ subā ꝛ ali/
ud ꝑ accidente. que oīa falsa sunt. ergo
ꝛc. vnde ꝯmentator. 7°. methaphisice
ꝯcedit istā. hō est humanitas. Circa
sm prima ꝯclusio ē ꝙ d vir. sermo. hec
est simpliciter falsa. sortes est supm su/
stentans naturā humanā vel humani/
tatē. hec ꝯclusio ꝓbatur. quia quero ꝑ
quo supponit li sortes. nō ꝑ natura hu
mana. quia idē nō substentat se. Nec ꝑ
parte illius nature. quia pars nō susten,
tat totū. Nec ꝑ subā disparata ab illa
natura manifestū est. Nec ꝑ ꝯposito ex
nata ꝛ dfia idiuiduali Tū qꝛ tale n̄ ē. tū
qꝛ si sortes substētat naturā. sortes sustē
tat naturā induiduā. ꝛ quelibet tal' na/
tura includit differentiā indiuidualē sm
eos Et per ꝯn̄s sortes sostentaret vnū
cōpositū ex natura ꝛ differentia indiui/
duali: ꝛ nō aliud q̄ seipm ergo ꝛc. Non
em̄ sortes in ista ꝓpōne supponit ꝑ vno
cōposito ex natura singulari: ꝛ negatōne
dependentie ad aliud suppositū. Tū qꝛ
sortes cum sit aliquid reale subāle non
cōponitur ex affirmatione ꝛ neg°e. Tū
qꝛ nullū includens tale ꝯpositū pōt su/
stentare talē naturā. cum nō possit depē
dere ad tale ꝯpositū. ergo hec est simpli
citer falsa de virtute sermonis. sortes ē
suppositū naturā humanā sustentans:
sed hec est ꝯcedenda sortes ē natura cō
posita ex corpore ꝛ aīa intellectiua a
nollo sopposito sustentata Et ꝓpter h°
sortes est homo. Similiter hec est ꝯce/
denda: filius dei est suppositū humani/
tatem siue naturā humanā sustentāns vl'
terminans dependentiā eius. Secon
da ꝯclusio ꝙ omīs ꝓpositio composita
ex tali ꝯcreto ꝛ abstracto: sicut est hō ꝛ
humanitas: per quam denotatur illa
ꝑ quibus subiectū ꝛ predicatū suponūt

eē distincta si sit vniuersalis: est falsa cu
ius rō est: quia talia concreta ꝛ abstrac
ta non supponunt ꝑ distinctis rebus. m
si quando vnum illoꝝ supponit ꝑ ꝑso/
na diuina sustentāte naturam humanā
ergo ꝓpositio vniuersalis denotans il/
la ꝑ quibus supponunt esse vniuersalit
distincta: falsa est quia semper suppo/
nunt ꝑ eodem nisi in vno casu. Ex quo
sequitur ꝙ omēs tales sunt false de vir
tute sermonis. omnis homo habet hu/
manitatem. omnis humanitas est i ho
mine. omne animal habet animalitatē
ꝛ hoc cum nihil habeat se nec aliquid
sit in se. Et per tales denotatur ꝙ illud
ꝑ quo supponit subiectum: habet illud
ꝑ quo supponit predicatum: ꝛ hoc est
falsum. cum sobiectum ꝛ predicatū sup
ponant ꝑ eodem tales ergo ꝓpositōnes
sont false.. Confirmatur. Nam sm
ans. mon. c. 28. non ꝓprie dicitur ꝙ na
tura summa habet iusticiam: sed quod
est iusticia: ita non ꝓprie dicitur ꝙ sor/
tes habet humanitatem. sed est homa/
nitas. Et ideo sicut tales ꝓpositiones re
cipiuntur ꝛ vsitantur a sanctis de° ha/
bet iusticiam: deus habet sapientiam:
bonitatem: intellectum: in deo est miseri
cordia: ꝛ huiusmodi que tamen secun/
dum ans. de vir. s. non sunt vere: ita ta/
les conceduntur ex vsu loquentiū. ho
mo habet humanitatem. humanitas ē
in homine. ꝛ huiusmodi que tamen nō
sunt vere de virtute sermonis. Ex
hoc etiam sequitur vlterius ꝙ de virtu
te sermōis tales propositiones sunt fal
se. humanitas subsistit in supposito pro
prio humanitas dependet a supposito
proprio soppositum proprium terminat
dependentiam nature humane. sed hec
debet concedi humanitas est supposi/

tum nisi aliquod sincategreumaticum includatur in illo abstracto quod impediat illam predicationem veruntamen hec ē solum vera. humanitas est suppositum quando humanitas non est vnita. sed quando est vnita tunc statim desinit eē suppositum: quia hoc nomen suppositū connotat q humanitas non sit vnita. quod patet per diffinitionem exprimentem quid nominis eius que est q suppositum est res completa vna ꝛ non plures a nullo supposito sustentata vnde in talibus si ponetur illa diffinitio loco nominis statim apparebit que ꝓpositio sit concedenda ꝛ que neganda. Ad argumenta principalia patet sufficienter ex dictis.

## Questio. xii.

Trum vniuersale sit singulare. q non. quia omne vniuersale predicatur de pluribus. singulare predicatur de vno solo ergo ꝛ cetera Contra omne quod est vniuersale est singulare. ergo vniuersale est singulare. hic primo distinguā de singulari secundo dicā ad questionem. Circa primum dico q sm philosophum singulare. indiuiduum suppositum: sunt nomina conuertibilia ꝛ hoc dico apud logicos. licet secundum theologos suppositum solum est in substantiis diuinum ꝛ singulare ēt in accidentibus. Nunc aūt logice loquendo tripliciter accipitur singulare ꝛ indiuiduum. vno° pro i° q ē vna res numero. ꝛ non plures res. Alio modo dicitur singulare res extra animā que est vna res numero ꝛ non plures. Nec est signum alicuius rei. Tertio modo dicitur sigm proprium vni quod vocatur terminus discretiue. Nec diuisio quantum ad duo pria membra ē manifestum. Tertium membrum ꝓbatur Nam por9. dicit q indiuiduum predicatur de vno solo. hoc non potest intelligi de re extra. puta de sor. quia res extra animā nec predicatur: nec subiicitur sicut in alio quolibet est obstensum: ꝛ p consequens intelligitur de aliquo signo proprio: quod predicatur de vno solo. non pro se: sed pro re. Preterea logici dicunt q supposita termini cōmunis sunt duplicia. quedam per se: quedam per accidens: vt istius termini album: supposita per se sunt hoc album illud album. Supposita per accidens. sunt sor. ꝛ plato hoc non potest intelligi de sor. qui est extra animam ꝛ nullius est signum quia res extra animam non potest esse suppositum termini communis in voce: nec per se nec per accidens ergo oportet q suppositum accipiatur pro termino proprio vni quod dicitur: ideo suppositum: quia de illo predicatur terminus communis. non pro se: sed ꝓ suo significato. ꝛ tunc termini communis sunt talia supposita duplicia quedaꝫ per se puta ꝓnomina demonstratiua cū tali termino communi. puta hoc albuꝫ illud album supposita per accidens. scꝫ nomina propria: puta sortes ꝛ plato. ꝛ est magna differentia inter ista supposita: quia impossibile est vnum contrariū vere predicari de supposito per se alterius contrarii: sicut hec est impossibilis: hoc album est nigrum. sed de supposito per accidens bene potest predicari quāuis non dum est suppositum illius: sicut si sortes est albus: hec est possibilis sortes est niger. ꝛ hoc quia sortes potest eē suppositum per accidens duorum contrariorum successiue. lꝫ non suppositūꝫ

per se. Circa 3m articulū dico ꝙ vle est singulare ⁊ indiuiduum primoͦ q̄r ē vna qualitas mentis singulorꝫ ⁊ nō plures. Sed scdͦoͦ non est singulare. q̄r vle nullomō est quecunqꝫ res extra animaꝫ Similiter vle nō est singulare. 3ͦ modo quia vniuersale ē signū naturale vel voluntariū cōmune pluribus non tantum vni. Ad principale patet ex dictis.

## Questio. xiii.

Trum vle sit qualitas mentis. ꝙ nō. quia subā que ē genus generalissimū non est q̄litas mentis. ergo ⁊c. Assumptū patet. q̄r predicatur vniuoce ⁊ inquid de substantia. Contra. vle est solum in anima ⁊ nō obiectiue: sicut prius ostensum est. ergo subiectiue. ⁊ per consequens est q̄litas mentis. Ad questionem dico ꝙ sic. Cuius ratio est: quia sicut post patebit. vniuersale non est aliqd extra aiam Et certum est ꝙ non est nihil. ergo est aliqd in anima non obiectiue tantum: sicut prius probatum est. ergo subiectiue ⁊ per consequens est vera qualitas mētis. Sed contra quia hoc dato. omia predi[a] essent accidentia ⁊ per consequēs aliquod accidens esset superius ad substantiā. Preterea idem non predicatur de diuersis predicamentis ⁊ per consequens qualitas non est communis ad omnia predicamenta. Preterea sequitur ꝙ idem sit superius ad se. et omnia vniuersalia sunt in genere qualitatis secundum illam opinionem: sicut species: ⁊ indiuidua: ⁊ per consequens p̄dicamētum qualitatis est commune ad seipsuꝫ ⁊ ita aliquid est superius ad se. Preterea hoc dato oportet concedere ꝙ idē significet se. ⁊ supponat pro se. quia in ista propositione omne vniuersale est ens. ly ens supponit personaliter ꝓ omnibus vniuersalibus. ⁊ per cōsequēs ꝓ hoc vniuersali supponit quod ē ens ⁊ ita ens suppoit pro se. quia aliter ista propositio vniuersalis esset falsa omne vniuersale est ens. quia haberet vnaꝫ singularem falsam. ergo idem significat se.

Preterea sequitur ꝙ idem sit superius ⁊ inferius respectu eiusdem. quia hoc vniuersale ens est superius ad p̄dicamēta ⁊ inferius. quia est indiuiduum d̄ genere qualitatis ergo ⁊c. Ad primū illorum concedo ꝙ omnia vniuersalia sunt accidentia. tamen non omnia sunt signa accidentium: sed aliqua vniuersalia sunt signa substantiarum tantum. et illa constituunt predicamentum substātie. Alia accidentia constituunt alia p̄dicamenta ⁊ concedo vltra ꝙ aliquod accidens quod est tantum signum substantiarum est per se superius ad quanlibet substantiam. Nec hoc est magis inconueniens q̄ꝫ dicere ꝙ aliqua vox est nomen significans multas substantias.

Ad aliud dico ꝙ idem non predicatur de diuersis predicamentis quādo p̄dicamenta stant ꝑsonaliter ⁊ significatiue. sed quando supponūt materialiť vel simpliciť nō ē idē incōueniēs p̄dicari de diuersis p̄dicamētis. Vñ si in ista ꝑpōe subā est q̄litas subiectū supponat mat[illegible]liť vel simpliciť: ipa est vera. ⁊ similiť ista q̄titas est q̄litas. Sꝫ si supponāt ꝑsonaliter tūc nō sunt vere. vñ sicut iste due propositiones substantia est vox qualitas est vox. vere sunt si subiecta supponūt materialiter ⁊ nō significatiue ita ē in ꝓposito. Ad aliud dͦ ꝙ idē nō ē superi⁹ ad seipsum: q̄r ad hoc ꝙ aliquid sit superius ad aliud requiritur di-

stinctio inter illa. quia superius significat plura q̃ inferius. Ideo dico ꝙ non omia vniuersalia sunt per se inferiora ad hoc cōmune qualitas q̃uis oia vl'ia sunt qualitates. quia hoc vniuersale q̃litas est qualitas. non tamen inferius est ad qualitatem: sed est ipsamet. Si dicat sequitur saltem ꝙ qualitas spūalis mentia est in plus q̃ quodcunq3 predicamētum. quia predicatur de omnibus predicamentis ꝛ nullum predicamentū predicatur de omnibus predicamentis. ergo ꝛ cetera. Respondeo qualitas spiritualis mentis non predicatur de omnibus predicamentis significatiue ꝛ psonaliter sumptis. sed tantum pro signis sumptis materialiter: ꝛ ideo non sequitur ꝙ qualitas spiritualis sit superius: vel in plus q̃ quodcunq3 predicamentum. quia superioritas ꝛ inferioritas inter aliqua sumitur ex hoc ꝙ vnum significatiue sumptum predicatur de pluribus q̃ aliud sumptum significatiue. ꝛ ita non est de omni qualitate spūali .q̃ est vniuersalia. Aliqua tamen sicut conceptus entia de pluribus predicatur: q̃ quodcunq3 predicamentum. Ad aliud dico ꝙ hec conclusio est concedenda ꝙ idem supponat pro se quod idem significat se: ꝛ ꝙ idem predicatur vniuoce de se: sicut in ista propositione omnia vox est ens subiectū supponit pro omni voce ꝛ ita supponit pro ista voce vox. ꝛ significat eam ꝛ predicatur vniuoce de ea. Ad aliud dico: ꝙ eadem difficultas est hic. sicut de isto nomine dictio. et de isto nomine nomen. quia hoc nomen dictio est vnum contētum sub nomine: quia hoc nomen dictio est nomen. ꝛ tamen hoc nomen dictio est quodammodo superius ad omnia nomina. ꝛ per cōsequens ad hoc nomen: nomen. quia h' nomen: nomen est dictio. Nam omne nomen est dictio. sed non omnia dictio ē nomen. ꝛ ita idem respectu eiusdē ē superius ꝛ inferius. ideo dico pro vtroq3 ꝙ argumentum concluderet si in omnibus ppositionibus termini supponerēt vniformiter. sic autem non est in pposito. quia ens quando predicatur de predicamentis: supponit psonaliter non simpliciter: nec materialiter: vt autem est i diuiduū qualitatis supponit materialit' vel simpliciter. sed si accipiamus tā ens q̃ qualitatem significatiue: tunc ens est simpliciter superius. quia plura significat. ꝛ sic non est inferius ad qualitatem nec indiuiduū eius. Si tamen illud vocetur inferius: de quo aliquomō supponente predicatur aliquid: quod etiam p̄dicatur de pluribus q̃uis non predicatur de eo significatiue. maxime si sumat' vniuersaliter: sic potēst concedi ꝙ idem respectu eiusdem est superius ꝛ inferi⁹ ꝛ tunc superius ꝛ inferius non sunt opposita nec disparata. Ad principalia argumenta patet ex dictis.

## Questio. xiiii.

Trum ens predicatur vniuoce de omnibus. ꝙ non quia aliqua sunt primo diuersa que in nullo conueniunt. puta deus ꝛ creatura ergo de illis non predicatur vniuoce. Contra nisi predicaret' vniuoce in primo principio eēt equiuocatio. Ad qōem teneo duas conclusiones. Prima est ꝙ huic noī ens correspondet vn⁹ cōceptus cōis predicabilis de oībus reb⁹ ꝙ pbo. sit a homo sit b aīal. sit. c. sortes: tūc arguo sic: possunt formari tres tales ppositiones vocales c. est a. c. est b. c. est

ens: ita possunt in mente consimiles tres ꝓpositiones formari quaꝝ due sunt du/bie. ⁊ tertia sit scita: qꝛ possibile est ꝙ aliquis dubitet vtrãq₃ istaꝝ c. ē a. c. est b. ⁊ tamen sciat istã. c. est ens: vel c. est aliquid. patet manifeste de vidente a remotis. qꝛ frequenter dubitat vtrũ sit homo vel asinus vel aliud animal. ⁊ tamen euidenter scit ꝙ ē ens ⁊ aliqd. hoc supposito tũc arguo sic. due istaꝝ ꝓpositionum in mente sunt dubie: ⁊ tertia est scita. ⁊ ille tres ꝓpositiones habent idem subiectũ. oĩno ergo habent alia predicata. Aliter eñ eadem ꝓpositio simul ⁊ semel esset dubia ⁊ certa vni ⁊ eidem quod est impossibile. Similiter manifestũ est ꝙ predicatũ tertie ꝓpositionis non est minus cõe: nec cõuertibile cum aliquo aliorꝝ predicatoꝝ ergo est cõiꝰ q̃₃ aliquod aliorꝝ ⁊ hoc ē ꝓpositũ qꝛ ille ꝯceptꝰ ē aliꝰ ab iferioribꝰ ⁊ cõia eis. qꝛ de ꝓnomine demonstrante quodcũq₃ ens põt ille cõceptus vere predicari sicut eadem vox potest vere de quolibet predicari. Secũda ꝯclusio est ꝙ hoc nomen ens est equocũ qꝛ l₃ predicetur vniuoce de omnibus subicibilibꝰ absolutis: ⁊ hoc siue supponant simpliciter siue ꝑsonaliter tamẽ non predicatur de omnibꝰ subicibilibꝰ significatiue sumptis fm vnũ conceptũ cũ huic nomini distincti ꝯceptus ꝯueniant sicut alias patebit. Sed dico ꝙ ꝯceptus entis est vniuocus deo ⁊ omibꝰ aliis rebus quod patet. quia omẽs concedunt ꝙ aliquã noticiam incomplexam habemus de deo. tunc quero aut cognoscimus deum in se ⁊ sub ꝓpria rõne deitatis cognitione ꝓpria simplici absoluta. ⁊ affirmatiua. ⁊ hoc nõ: quia nõ cognoscimus sic. nec cognitione intuitiua. nec abstractiua. de intuitiua patet ꝺ abstractiua ꝓbatur. quia quelibet talis cognitio abꝰ presupponit intuitiuã. Aut cognoscimus deum in se. nõ sicut est sed in aliquo ꝯceptu. ⁊ tunc ille ꝯceptꝰ erit simplex. ⁊ tunc erit cõis quia nõ est proprius ⁊ habetur propositũ. Aut erit cõpositus ⁊ tunc aliqua pars illius ꝯceptus ꝯpositi erit cõis ⁊ simplex: quia ille ꝯceptus ꝯpositus nõ cõponitur ex ꝓpriis ꝯceptibus. ergo ex cõibus ⁊ ita habetur ꝓpositum ꝙ aliquis ꝯceptus est cõmunis deo ⁊ omnibus aliis rebus. Ad principale dico ꝙ q̃uis multa sint pꝛiꝰ diuersa 1°. quo loquuntur auctores tamen bene potest de eis predicari vnꝰ cõceptus vniuoce.

## Questio xv.

Utrum diffinitio naturalis ⁊ methaphisicalis eiusdẽ distinguũtur realiter ꝙ sic: quia diffinita sunt diuersa ergo ⁊ diffinitiones. Añs patet qꝛ homo naturalis ⁊ methaphisicalis sunt distincta. Contra eiusdem rei nõ sunt diuerse diffinitiones exprimentes causas intrinsecas sed diffinitio naturalis ⁊ methaphisicalis exprimunt causas intrinsecas ergo ⁊c. Hic priꝰ dicã ad qõem. 2° inferã aliqua corꝛa. Supposito eñ ꝙ questio querat de diffinitione exprimente. quid rei: siue totã causam rei. ⁊ nihil extrinsecu₃ rei diffinite. dico tunc ad qõnem ꝙ diffinitiõ naturalis ⁊ methaphisicalis eiusdem rei realiter distinguuntur. qꝛ in diffinitione naturali ponũtur casus obliqui exprimẽtes partes rei essentiales. Exẽplum si diffiniã hominẽ sic: homo est aial compositũ ex corpore ⁊ aĩa intellectiua. ista est diffinitio naturalis. ⁊ isti termini corpore ⁊ aĩa intellectiua exprimũt partes rei

In diffinitione autem methaphysicali
non ponit aliquis terminus in obliquo
sed genus ponitur in recto ⁊ similiter dif
ferentie exprimentes partes essentiales
rei diffinite. Exemplū ista diffinitio ho/
minis animal rationale mortale est dif/
finitiō methaphysicalis. similiter ista sub
stātia aīata sensibilis est diffinitio aīalis
vbi omnes termini ponūtur in recto. Et
q̄uis tales differētie predicent in recto
de diffinito. tamen exprimunt partes es/
sentiales rei diffinite. non tamen suppo/
nunt pro illis partibus sed precise pro to
to composito ex illis partibus. sicut al/
bum exprimit albedinem. non tamē sup
ponit pro albedine sed tantū pro subie/
cto eius. Differētie autem posite in dif/
finitione naturali exprimunt partes eēn
tiales diffiniti: ⁊ pro illis supponunt. Et
hec est differentia inter illas diffinitiōes
Exemplū. rationale licet significet aīam
intellectiuam non tamen supponit pro
anima intellectiua sed pro toto homine
Sed iste terminus aīa intellectiua signi/
ficat partem eēntialem hominis: ⁊ sup/
ponit ꝑ ea: ⁊ inter istas duas diffinitiōes
nulla: potest esse alia: nisi illa cuius que/
libet pars est in plus ⁊ totum equale

Circa 2m est primum correlarium ꝙ
nulla est diffinitio hominis logicalis. q2
logicus cū non tractet de hoīe eo ꝙ non
tractat de rebus que non sunt signa: nō
habet hoīem nec aliquam rem diffinire
sed tātū habet docere quomō alie sciētie
tractātes de hoīe habent ipsum diffini/
re. Et si aliqū ponat diffinitōem hoīs
gratia exēpli: illa diffinitio erit naturalis
vel methaphysicalis: que lʒ sint realr̄ di
stincte ꝓpter distinctōem terminoꝝ: tamē
quicquid significatur per vnā diffinitōeʒ
vel per partem suam: significatur per ali
am vel ꝑ ꝑtē suam. quāuis differant in
modo significādi: quia pars vnius est al
terius casus a parte alterius. Scōm
corre$^{m}$ est ꝙ nulla ꝓpositio affirmatiua
mere de ineē ⁊ ď presenti que cōponitur
ex diffinitōe ⁊ diffinito est necessaria: sʒ
simpliciter cōtingens. ⁊ ideo tam ista ho
mo est aīal rōale: q̄ȝ ista homo est substā
tia composita ex corpore ⁊ aīa intellecti
ua est contingēs. quia si nullus homo es
set quelibet talis esset falsa ꝓpter falsaʒ
implicationem. Tamē tales ꝓpositiones
cōditionales. vel equiualentes eis. vel ď
possibili sunt simpliciter necessarie: sicut
iste si homo est: homo est animal ratio/
nale. omnis homo potest esse animal ra
tionale ⁊ huiusmodi. Tertium cor/
relarium ꝙ diffinitio non est eadem cuʒ
diffinito. quia diffinitio est sermo longꝰ
mentalis vel vocalis vel scriptus. ⁊ per
consequens non est idem realiter cuʒ re
extra. Nec cum termino diffinito. verū/
tamen diffinitio ⁊ diffinitum significant
idem realiter. Ad principale dico ꝙ ri
diculum est dicere ꝙ quidam est homo
naturalis. ⁊ quidaʒ methaphysicalis. q2
si distinguantur. Aut distinguuntur in
re extra animam: aut in anima. Primū
non potest dari. quia si illi homines ex/
tra animam distinguantur. aut vnus est
pars alterius. aut sunt quedam tota to/
talr̄ distincta. aut aliquod tertiuʒ est ꝑs
vtriusqȝ. Primum ⁊ secundum non po
test dari: sicut manifeste patet. Nec terti
um. quia nihil idem numero est in duo/
bus hominibus. Nec est alius homo in
conceptu: quia ille conceptus vel erit dif
finitio hominis vel pars diffinitionis:
vel aliquis alius conceptus predicabilis

de homine. sed quicquid detur. nihil est ad propositum. Et si dicatur: aliter cõsiderat methaphysicus hominem: et naturalis. ideo homo consideratus a methaphysico distinguitur ab homine considerato a naturali. Dico q consequẽtia non valet. sed tantum sequitur q est diversa consideratio eiusdẽ hominis naturalis et methaphysicalis: sicut si sortes videat platonem clare. et cicero eundem obscure: bene sequitur q sit alia visio unius et alterius tamen plato visus non est diversus sed omnino idem.

## Questio .xvi.

Utrum cadente re cadat vox a suo significato. Qđ non. quia vox et conceptus sunt signa subordinata sed destructa re: conceptus nõ cadit a suo significato: ergo nec vox.

Contra signum vere et affirmative p̃dicatur de suo significato. sed destructa re: non predicatur signum de ea. hec enĩ est falsa: sortes est albus si ipse est destructus. ergo destructo sorte. album non significat sortem. et prius significavit ipsum: ergo etc. Hic primo termini sũt exponendi. secundo ad questionem.

Circa primum dico q significare accipitur multipliciter: uno modo dicitur aliquid significare aliquid quando vere pro illo supponit in propositiõe de inesse et de presenti: et vere et affirmative predicatur de eo. et sic album significat sortem si sortes sit albus. quia album vere supponit pro sorte in propositione de p̃senti. quia hec est vera sortes est albus. et similiter hec album est sortes. et similiter rationale significat hominem: quia hec est vera homo est rationalis. Et ita est de aliis concretis que supponunt p alia re q̃ sua abstracta. Alio modo dicitur significare aliquid quando nomen potest pro illo significato supponere in aliqua propositione de preterito vel de futuro. et sic album non tantum significat illud quod nunc est album: sed etiam illud quod fuit albuʒ et quod erit et quod potest eẽ albuʒ. quia in ista propositione album potest currere: ly album non solum supponit pro his que sunt alba. sed pro o[m]ibus illis que pñt eẽ alba. Similiter in illa album fuit animal: li albũ supponit pro his que sunt alba: et pro his que fuerunt. Similiter in ista: album erit homo: album supponit pro his que sunt et que erunt alba.

Tertio modo dicitur aliquid significare. quando nomen concretum significat illam formam quam significat nomen abstractuʒ. licet pro illa forma non possit supponere in aliqua propositione. et sic album significat albedinem pro qua tamen albedine nõ potest supponere: et rationale significat animaʒ intellectivam pro qua tamen non potest supponere in aliqua propositione.

Quarto modo dicitur aliquod nomen significare aliquid quod significat illud principaliter vel secundario in recto vel in obliquo connotando vel consignificando affirmative vel negative: sicut quantitas vel relatio significat res absolutas: sic etiam hoc nomen cecus significat negative visum. Et hoc nomen immateriale significat negative materiã: et hoc nomen nihil significat nega[tive]

aliquid ñ constituẽdo sed remouendo s3 Anselmũ de casu diaboli. Unde aliquis terminus dicit̃ cadere a suo significato quando vox cessat significare rem quaz priꝰ significauit. Circa 2ᵐ dᵒ ꝙ accipiendo significare priᵒᵒ ꝛ significatum sibi corrñdẽs: sic cadẽte re cadit vox ꝛ cõceptꝰ a suo significato: ꝛ cessat significare qḋ prius significabat: qḋ manifestũ ẽ q2 si sortes sit primo albꝰ ꝛ post niger: tẽ albũ non supponit actualr̃ ꝓ sorte in ꝓpositione de incẽ ꝛ de pñti ꝛ affirmatia qñ sortes est niger. q2 tunc hec ẽ simplr̃ falsa sortes est albus. S3 accipiẽdo secũdoᵒ significare ꝛ significatum sibi corrñdẽs: sic nec vox nec ꝯceptꝰ ꝓpter mutationẽ rei vel corruptõem cadit a suo significato quãuis. n. hec sit falsa nullo hoĩe exñte: homo est aĩal hõ est albꝰ. album est hõ. tñ hec ẽ vera hõ potest eẽ aĩal. aĩal põt eẽ hõ. q2 qḋ põt eẽ homo põt esse animal. similr̃ qḋ põt esse albũ. põt esse homo. Sed tertio ꝛ q̃rtoᵒ accipiendo significare: sic põt vox ꝛ conceptꝰ cadere a suo significato cadente re pᵒᵒ predicto sed non 2ᵒᵒ ꝓpter eandem ratõnem.

Ad argumentũ principale dico ꝙ q̃3uis conceptus sit signũ naturale rei. tamẽ cadente re vel mutata: põt cadere a suo significato primoᵒ: sed non 2ᵉ q2 non o3 ꝙ semꝑ supponat actualr̃ ꝓ re in ꝓpõne de pñti: l3 possit supponere ꝓ illa re in ꝓpositione de possibili.

## Questio. xvii.

Utrum oĩs oppositio realis sit inter res. ꝙ sic. q2 oĩa oppositio rõnis est inter rõnes. ergo oñis oppositio realis est inter res. Añs est veru3 ꝛ ꝯña est manifesta. Contra. aliqua ẽ oppositio inter cõplexa ꝛ illa nõ est inter res extra aĩam. Hic primo distinguitur de oppositione. 2ᵒ ad qõem. Circa primũ dico ꝙ oĩa oppositio vel est inter res extra aĩam vel inter signa rerum Si sit oppositio inter res: sic est oppositõ ꝯria vel relatiua s̃m ponentes relatiõea in creaturis inter res extra aĩam. nulla ẽ oppositio alia. qḋ ꝓbatur. q2 omnes res extra aĩam opposite. vel sunt absolute ꝟ relatiue. vel vna absoluta: ꝛ alia relatia plura non ꝯtingit dare. Si primoᵒ ꝛ sint tales res que possunt sibi succedere in eodem subiecto: ꝛ non pñt simul eẽ in eo: il le sunt ꝯrie sicut manifeste patet. si scdoᵒ tunc opponunt̃ relatiue. Si t̃tioᵒ tũc ñ opponunt̃ sed sunt disꝑate. Si aũt oppõ sit inter signa. Aut ergo inter signa incõplexa vel cõplexa. Si primoᵒ: sic sunt q̃tuor modi oppositionũ. Quedã eñi incõplexa opponunt̃ ꝯrarie: quedã priuatiue: quedã relatiue: quedam ꝯdictorie. in cõplexa contraria que sunt signa sunt illa que signant oĩa sua significata positiue ꝛ affirmatiue ꝛ nõ negatiue. q2 in diffinitione exprimente quid noĩa illorum nõ ponitur aliqua negatio. Et aliqua talia non possunt verificari de code3 ꝓ eodem simul s3 successiue. aliqua vero nec pñt verificari de eodem simul nec successiue. Exemplũ primi est de albo ꝛ nigro que de eodem ꝓ eodem nõ verificantur simul sed successiue. Exemplũ scdi est ð albedine ꝛ nigredine que non possunt ð eodem verificari simul nec successiue. Incomplexa opposita priuatiue sunt illa quorum vnum significat negatiue gequid a'iud significat positiue. puta habitus ꝛ priuatio. habitus enim significat aliquid positiue ꝛ illud idem quod significat affirmᵉ. significat ipsa priuaᵒ oppᵃ negatiue. Qḋ p3 ex hoc ꝙ in diffinitiõe

exprimēte quid nomis priuationis. negatio precedit habitum sibi oppositum. ꝛ ita priuatio significat illum habitū negatiue. Exemplum: cecū sic diffinitur non habens visum quem natus est habere. in qua diffinitiōe aliquid preponitur negationi. puta homo. vl' animal: vel oculus ꝛ illud significat cec⁹ affirmatiue. Et aliquid sequitur negatiōem puta visum ꝛ illū significat cec⁹ negatiue. ꝛ ita est de oībus priuatiue oppositis. ꝛ hec intentio Anselmi de casu diaboli. c. 7i°. vbi vult ꝙ aliqd incōplexum significat ꝯstituendo ꝛ affirmando. ꝛ aliqd remouendo et negando. Incōplexa opposita relatiue. sunt noia relatiua que nun pñt de eodē scdm idem respectu eiusdē verificari Exēplum de equali ꝛ inequali sili ꝛ dissili. ꝙ aūt sunt aliqua noia relatiua patz ꝑ grammaticos. qui nomē relatiuū ponunt vnā spēm noium. Incomplexa opposita ꝯdictorie sunt illa q̄ non pñt sil' verificari de eodem ꝛ vnū significat aliqd affirmatiue: ꝛ aliud significat illud idem negatiue ꝑcise vel determinate significādo affirmatiue. Ex^m hō significat oēs hoies affirmatiue. non hō aūt significat eosdem hoies negatiue ꝛ nihil determinatū significat affirmatiue. Et si dicat nō hō supponit ꝑ asino in ista ꝓpositiōe affirmatiua vera. asinus ē non hō. g° nō hō significat asinum. Rñdeo verum est sed nō determinate. qꝛ ēt significat et supponit ꝑ lapide in ista ꝓpositiōe lapis est n̄ hō. iō indeterminate significat vnū ꝛ aliud. Et si queras vtrū illa q̄ sunt extra aīam opponant̄ priuatiē. Rñdeo ꝙ nō. qđ patet per Anselm. vbi pri⁹ nā dicit ꝙ cecitas est aliqd ſm formā loquēdi. tñ non est aliqd ſm rem: sicut enīz dicim⁹ de aliquo ꝙ habet visuz. ꝛ ꝙ visus est in eo: ita dicim⁹ ꝙ hz cecitatez: ꝛ ꝙ cecitas est i eo: cū hoc non sit aliqd sz potius nō aliquid. Et hanc hr̄e nō est aliquid hr̄e: immo eo carere qđ est aliquid Nā cecitas nō est aliud q̄z nō visus. aut abñtia visus vbi visus dz esse: mō nō visus vel abñtia visus nō est magis aliqd vbi dz eē visus. q̄z vbi non dz esse visus quare cecitas nō est magis aliqd in oculo. qꝛ ibi dz eē visus q̄z non visus. vel absentia visus in lapide: vbi nō dz eē visus

Ex ista auctoritate pz ꝙ cecitas non est aliqd a ꝑte rei in oculo: ꝛ per ꝯñs nihil est a parte rei. Si aūt sit oppositio inter signa complexa. sic est tertius modus oppositōis. vnus inter cōplexa ꝯdicto^a ꝛ sunt illa que hñt idem subiectū ꝛ ꝑdicatū. sz vna est affirmatiua ꝛ alia negatiua. ꝛ cū hoc oportet ꝙ vna sit vl'is ꝛ a^a particularis. vel indeffinita vel ꝙ vtraqz sit singularis. Secūdus modus est inter cōplexa contraria que hñt idē subiectum ꝛ predicatū. ꝛ vna est vniuersal' affirmatiua. alia vniuersalis negatiua. ꝛ hoc est verū qñ termini accipiunt̄ significatiue. Aľr nō opponūtur: sicut ista cōplexa non opponūtur oīs homo est terminus cōis sumptus cū signo vniuersali nullus hō est termin⁹ cōis sumptus cū signo vniuersali. qꝛ iste sunt sil' vere terminis supponentibus materialiter.

Tertius modus ē inter cōplexa contradictoria non formaliter sed virtualr ꝛ sunt talia ꝯplexa que inferunt ꝯtradictoria vel vnum infert contradictoriuz alterius. ꝛ iō non pñt simul eē vera Exēplum ista cōplexa opponūtur. nullū animal currit oīs homo currit. Non contradic^e nec cōtrarie: qꝛ non habent idez subiectum. sed ideo opponuntur. qꝛ ista omnis homo currit infert oppositū isti⁹

nullum animal currit: quia bene sequitur: omnis homo currit: ergo aliquod animal currit. Ex istis patet q̄ complexa subalterna vel sub contraria non opponuntur: quia possunt simul esse vera. Circa secundum articulum dico q̄ omnis oppositio realis est inter res: quia si sit oppositio realis extra animam est inter res extra animam. si sit oppositio realis in anima: sive inter complexa sive incomplexa est inter res: quia inter veras qualitates mentis. Ad principalia patet ex dictis.

## Questio .xviii.

Utrum deus potest separare subiectum a propria passione q̄ non: quia conclusio demonstrationis in qua predicatur passio propria de subiecto est necessaria et non contingens sed si subiectum posset separari a passione conclusio esset contingens ergo. etc. Contra subiectum distinguitur realiter a passione et est prius ea: ergo sine contradictione potest separari ab ea. Hic primo distinguitur de passione. secundo ad questionem. Circa primum dico q̄ passio aliquando accipitur pro aliqua forma informante subiectum: et sic calor est passio ignis: et forma est passio materie et actus ridendi est passio hominis. Aliomodo capitur passio improprie pro predicabili vocali vel scripto. et istomodo dicimus q̄ in ista propositione prolata homo est risibilis predicatur passio de suo subiecto. et similiter in ista propositione scripta ignis est calefactivus. 3° mō capitur passio stricte et proprie pro aliquo predicabili mentali sive pro conceptu qui predicatur de subiecto. 2° modo dicendi per se q̄ autem isto. 3° mō accipitur passio proprie probatur. tū quia propositio mentalis aliqua componitur ex subiecto et passione. sed talis propositio nō componitur ex rebus extra animam sed solū ex conceptibus sicut alibi est probatum. ergo passio accipitur pro conceptu. Tum quia entia in cōi sunt passiones sm significatum. puta unum verum. sed iste passiones non sunt res inherentes illi cōmuni. ergo sunt conceptus in aīa vel voces. Tum quia sm philosophos oīs passio est primo alicuius vlis. sed nulla res extra aīam est pri° inherens alicui vli: ergo. etc. Tum quia de deo predicātur passiones proprie sibi sed deo nō inheret aliq̄ res extra: ergo passio non est talis res extra: sed conceptus mentis. Unde proprie loquendo res extra nullomō est passio Unde qui dicunt q̄ ppō mentalis falsū cōponitur ex conceptibus et nō ex rebus: et q̄ oīs passio predicatur de suo subiecto 2° modo dicendi p se: nullomō habēt dicere q̄ res extra sit passio: sed tantū conceptus vel vox. vel dictio scripta. Circa sm dico primo q̄ subiectū et passio distinguūtur realiter et nō sunt idē realiter q̄uis supponant p eodem realiter. Et hoc sive accipiat passio primo°: sive 2° sive 3°. Et hec conclusio manifeste patet ex precedentibus. quia nulla forma est eadē cum subiecto quocūq3° accipiat subiectū. Secundo dico q̄ deus pōt separare subiectū ab oī passione et non solum hoc. sed naturaliter potest eē subiectum in rerum natura sine passione propria. et econverso passio sine subiecto. q2 omnis passio potest esse subiectum vel predicatum propositionis: sed subiectum vel predicatum potest naturaliter eē sine predicato et econverso. ergo etc. Cōtra auctores dicunt q̄ subiectum nō po

test eē sine passione. Preterea vnū ē passio entis: ꝛ tamē sunt idē realiter.

Respondeo ad p^m. ꝙ auctores nihil aliud intendūt: nisi ꝙ passio non pōt vere per ꝓpōnem ꝑeraz remoueri a subiecto: si eē existere predicatur de illo subiecto. qꝛ ista ꝓpositio est impossibilis. deus non est creatiuꝰ. ꝛ similiter ista homo nō est risibilis si homo sit ꝛ deꝰ: tamē deus ꝛ homo fuerunt quando ista ꝑdicata creatiuus ꝛ risibile nō fuerunt ī rerum natura. Ad aliud dico ꝙ vnum qđ est passio entis realr̄ distinguit ab illo ente cuius ē passio. Lab hoc cōi ens: qꝛ illud est generalr̄ verum ꝙ subiectuz ꝛ passio nō sunt idē realr̄ sed significant idē. lȝ diuersimode sicut patet per diff. nitionē quid noia illorū. Similiter ens et vnum supponunt ꝓ codē: sicut generali ter passio supponit ꝓ illo eodem ꝓ quo supponit suum subiectū. ꝛ ideo predicatio vnius de alio est necessaria. Ad argumentū principale dico ꝙ conclusio demonstrationis in qua demonstratur ꝓpria passio de suo subiecto est necessaria. quia omnis talis ꝓpositio est ꝓpositio mere de possibili vel equalens ꝓpositioni de possibili. sicut ista deus ē creatiuus: homo est risibilis: que tantū valent sicut iste: deꝰ potest creare: homo potest ridere. Si aūt accipiantur ꝓpositiones mere de inē ꝛ de presenti: sicut deꝰ est creans: hō ē ridens: tales sunt simplr̄ ꝯtingētes ꝛ non pñt demrari.

## Questio. xix.

Utrum diffi° exprimens qđ rei: ꝛ qđ noīs distinguant. ꝙ non. qꝛ eiusdē nō sunt due diffinitiones distincte: sȝ qōlibet diffinibile diffinitiōe qđ rei est diffinibile diffinitōe qđ nomīs.

Contra. diffinitio qđ noīs est impossibilium. diffini° aūt quid rei. nō. ergo ꝛc.

Hic primo videndū est qđ est diffi° ꝓprie dicta. ꝛ qđ diffini° exprimēs qđ nominis. 2° quoꝝ sunt. 3° ad qōnē. Circa p^m dico ꝙ diffi° ꝓprie dicta est oratiō longa cōposita ex genere ꝓprio ꝛ differētiis ēēntialibꝰ significātibus ptes ēēntiales diffiniti: talis est ista diffi° hoīs: aial rationale. Diffini° aūt exprimens quid nomīs est oro explicite declarans qđ per vnā dictiōem importatur sicut aliqs volens docere aliū: quid significat per hoc nomē albū. dicit ꝙ hoc nomē album idē significat. ꝙ hec oro aliquis hñs albedinem. Circa 2^m dico ꝙ diffi° exprimēs quid rei ꝓprie dicta solum est noium absolutoꝝ significātiū cōposita ex materia ꝛ forma: sicut est hō leo capra ꝛ hmōi. Diffi° aūt exprimens quid noīs ꝓprie ē noium connotatiuoꝝ ꝛ relatiuoꝝ que significāt vnū in recto ꝛ aliud in obliquo sicut albū ꝛ calidum ꝛ hmōi. Noīa aūt absoluta siue sint noia cōpositoꝝ siue simplicium: non hñt quid noīs. Cuius rō ē qꝛ ꝓprie loquēdo vnius nominis habēns diffinitiōem exprimentē quid noīs: ē tm̄ vna diffi° exprimens quid noīs: ita ꝙ talr̄ noīs n̄ sunt diuerse orōnes exprimētes quid noīs hñtes ptes determiatas q̄rū vna ps significat aliqđ qđ non codē° importat ꝑ aliquā ptem alteriꝰ rōnis: sȝ noīa absoluta possunt aliquo° ꝑ plures orōnes explicari non easdē res significātes. iō nulla talr̄ oro est diffi° ꝓprie exprimēs quid noīs. Ex^m hoc nomē angelꝰ est nomen absolutū: ꝛ vnꝰ explicat quid hoc nomē angelꝰ significat sic anglˀs est subā aliqua absoluta a materia. Aliꝰ sic angelus est subā intellectualis ꝛ icorpalr̄ Alius sic angelus est substātia simplex

non composita ex aliquibus. ⁊ ita be/
ne explicat vnus quid hoc nomen ange
lus significat: sicut alius ⁊ tn̄ aliquis ter
minus posit⁹ in vna oŕone aliquid signi
ficat qđ non significat eodē° per aliquē
terminum alterius oŕonis. sicut manife
ste patet: ⁊ ideo non sunt ꝓprie diffinitio
nes exprimentes quid nominis. Cir/
ca tertium dico ꝙ iste diffinitiones pri/
mo differunt in hoc quod diffinitio qd
nois non est ꝓprie absolutorum ſꝫ con
notatiuorum ⁊ relatiuoꝝ. 2° differunt i
hoc ꝙ diffinitio qd rei solum est possibi/
lium. diffinitio aūt qd nois est etiā ipos/
sibilium. Nā vacuū non ens infinitū ex/
tensiue chymera ⁊ hmōi habent tales
diffinitōes: qꝛ illis noībus corrn̄dent ali/
que oŕones significātes idem ꝙ ille dicti
ones. 3° differūt in hoc ꝙ p̄di° diffinitō
nis qd rei de diffinito semꝑ est possibilis
q̄n vterqꝫ terminus accipitur significa/
tiue. sed p̄dicatio diffinitōnis qd nominis
de diffinito frequēter erit impossibilis.
ēt quando termini accipiunt̄ significatiue
sicut hec ē impossibilis: chymera est ani
mal cōpositum ex hoīe ⁊ boue. ⁊ hoc ꝓ
pter implicatōem impossibilem qua im
plicat̄ aliquid cōponi ex homīe ⁊ boue.

Quarto differūt in hoc ꝙ diffin° ex
primens qd rei est solū noīum significa/
tiue sumptoꝝ. sed diffinitio qd nois ē v/
boꝝ: aduerbioꝝ: ⁊ ꝯiunctionum. qꝛ qui
vult diffinire. vbi dicet ꝙ est interroga/
tiuū loci. Simil'r dicet ꝙ quando est ad/
uerbiū interrogatiuū tpis. ⁊ sic de aliis.
Vbi predicatur diffini° de diffinito sup
ponēte material'r. Sed q̄uia ꝓpōes sūt
frequenter īpossibiles in quib⁹ predicat̄
diffinitio qd nois de diffinito. vt illi ter/
mini supponunt personaliter. tamē recte
loquentes ꝯcedunt tales ꝓpōnes. intelli
gendo alias ꝓpōnes veras. puta talem:
chymera ⁊ hec diffinitio aīal cōposituꝫ
ex hoīe ⁊ boue. idem significant ⁊ sic de
aliis. ⁊ talis ꝓpō est vera. Simil'r q̄uis
ꝓpositio cat^a est impossibilis in qua pre
dicatur diffinitio de diffinito. vt termini
accipiant̄ significatiue tn̄ ꝯditionalis est
necessaria. vt si aliqd est chymera. ipsum
est ꝯpositum ex hoīe ⁊ boue. ⁊ econuer
so. Ad principale dico ꝙ nll'm diffini
bile diffinitōe qd rei ꝓprie hꝫ diffinitio/
nem quid nominis.

## Questio. xx.

Vtrum res extra aīam diffiniat̄ ꝙ non. qꝛ sola spēs diffinit̄ ſm por^m. sed spēs non est extra aīaꝫ g° ⁊c. Contra. eēntia rei extra expri/
mitur per partes diffinitionis. ergo ⁊c.

Rn̄deo. diffinitū dupl'r accipit̄. vno°
ꝓ illo cuius ꝑtes essentiales ꝑ ꝑtes diffi
nitionis exprimuntur. ⁊ sic dico ꝙ diffi/
nitū est ipsa res singulaꝝ extra animam
Ex^m ista diffinitio subā aīata sensibilis
est diffinitio oīum aīalium singularum
qꝛ partes eēntiales puta materia ⁊ for/
ma per partes istius diffinitionis impor
tantur. ita ꝙ nullius rei essentia īportat̄
ꝑ istā diffinitōem. nisi aīalis singulaꝝ. qꝛ
nulla res est que sit aīal rōale nisi iste hō
vel iste ⁊ sic de aliis. ⁊ ideo isto mō con
cedo ꝙ subā singulaꝝ est diffinitū. Aliter
accipit̄ diffinitū ꝓ aliq° terio ꝯuertibili
cū diffinitōe de q° diffi° adeq̄te p̄dicatur
⁊ sic diffi^m ē vn⁹ cōcept⁹ l' vox significās
idē p̄cise qđ diffi°. ⁊ ille termin⁹ sic diffini
t⁹ est tm̄ spēs. qꝛ sola spēs est ꝯuertibilis
cū diffinitōe ⁊ nll'm singulare. Et ꝑ istaꝫ
distinctōem de diffinito pn̄t glosari oēs
auctes Aristotel' ⁊ cōme. quarū aliq̄ di/
cūt ꝙ diffinitōes sunt singu^m ⁊ aliq̄ ꝙ dif

finitões sunt solum specierum. Et sicut dictum est de diffinito ita dicēdū est d d scripto. q potest dupl'r accipi. vno° pro termino de quo descriptio p° predicatur non p se sed p re. Alio° pro re importata p illum terminū z p illam descriptionem. Ad argumenta principalia patz ex dictis.

## Questio.xxi.

Trum q°libet p̄dicamentū sit prima intentio vel 2ª. q sit prima pbatur. q quodlibet predicamētum significat res extra aīam sicut indu ctiue p3. sed terminus talis est prima intentio. g° zc. Contra. qualitas significat res que tm̄ sunt in aīa: puta primas intētões: z scd̄as que vere sunt qualitates. ergo est scd̄a intentio. R̄ndeo q p̄dicamentū dupl'r accipitur. vno° p primo z cōissimo in linea predicamentali. z isto mō quodlibet p̄dicamentū est prima intētio vel nomē prime intētōis cui⁹ rō est. q oīe tale p̄dicamentū significat res multas que nō sunt signa. z tale est prima intētio: sicut pri⁹ dictū est. licet tm̄ cū hoc significz aliquas res que signa sunt sicut patet de qualitate. q significat non solū qualitates corpales: sed et sp̄ūales que sunt prime intentōnes z scd̄e. Alio° accipit p̄dicamentum p toto ordine aliquoz ordinatoz s̄m supius z inferius. z sic p̄dicamentū cōponit ex incōplexis ex quib⁹ ppōnes affirmatiue z negatiue nate sunt cōstitui dicente Aristote. in p̄dicamētis singula coz que dicta sunt. ipsa que dā s̄m se in nulla affirmatōe dicunt: horum aūt adinuicē cōplexione affirmatio fit. Et sic loquēdo de p̄dicamento in eo sunt alique intētões prime z scd̄e. Nam in p̄dicamēto qualitatis z relatōis est h° cōe genus. Nā oīe genus est q̄litas mētis. s̄m rei veritatē. Siml'r hoc cōe genus est concept⁹ relatiuus. z ideo est in genere relatōis: z tm̄ hoc cōe gen⁹ est scd̄a intētio: Siml'r hoc cōe spēs: sed hoc cōe: color est prima intētio que et est in genere qualitatis. z ita patet manifeste q aliqua que sunt in genere q̄litatis z relationis sunt prime intētiones z aliqua sunt scd̄e intētões. Sed contra. intētio prima nō est supior ad intentōez scd̄am. s3 qualitas est intētio prima p te. g° zc.

Preterea ens rōnis non pōt eē in p̄dicamento reali. intētio scd̄a est ens rōnis. ergo nō est in genere qualitatis.

Preterea phūs z cōmentator. 6°. methaphisice diuidūt ens in ens reale z ens rōnis. z per cōñs ens rōis nō ē ens reale. cum sit diuisio p opposita: sed scd̄a intē° est ens rōis. g° zc. Ad p^m istorū dico q intentio prima bñ est supior ad intentōem scd̄am. q oīs intentio prima ē ens: z nō ecōuerso. Si dicat prima significat res q̄ nō sunt signa. intētio aūt secūda significat res que sunt signa. g° intētio prima nō significat intētões scd̄as. Nego cōñam. q ad intētōem primā sufficit q significet aliquas res que nō sūt signa. l3 cum hoc significet multas res q̄ sunt signa. Intētio aūt 2ª non significat aliquā rem que nō sit signū. Ad 2^m dico. q q̄uis intētio prima nō predicet de intētione scd̄a: si v traq3 intētio suppōat p seipsa. q tunc o3 concedere q intētio prima eēt intētio scd̄a: qd̄ falsum ē. tm̄ intētio prima pōt predicari de intētione secūda non p se s3 p intentione scd̄a. ita q intentio prima supponat personaliter ñ simpl'r. z intētio secūda supponat p seipsa siue simpl'r. z sic ista est vera. genus ē qualitas non tm̄ verificatur hoc predi/

catū ꝓ ſe: ſed ꝓ intētōe ſcđa que eſt genus: ſicut in iſta ꝓpoſitiōe ꝓlata nomen eſt qualitas p̄dicatur nomē prime intentōis d̄ noīe ſecūde impoſitōis non ꝓ ſe: ſed ꝓ noīe ſcđe impoſitionis. Ad tertiū dico q̄ iſte termin⁹ eē in p̄dicamento dupl'r accipit̄. vno° ſicut illud q̄ ſignificat dicitur eē in ſigno: ita q̄ de ꝓnoīe demonſtrāte illud ſignificatū predicat̄ primū in illo p̄dicamento: ſumptū ſignificatiue. ⁊ ſic accipiendo eē in p̄dicamēto nihil eſt in genere ſubē: niſi ſubā particularis: que ſignificat̄ per illud predicamentū. ⁊ ſic oīa vniuerſalia importātia ſubſtātias ſunt in p̄dicamēto qualitatis. quia quodlibet vniuerſale ſignificat̄ per p̄dicamentū qualitatis. quia quolibet vniuerſali demōſtrato. hec eſt vera: hoc eſt qualitas. Al'r accipitur in predicamēto ꝓ illo de quo ſignificatiue ſumpto p̄dicatur primū illius predicamēti ſignificatiue ſumptū. ⁊ ſic quedā vniuerſalia ſunt in genere ſubſtātie. q2 de quibuſdā vl'ibus ſignificatiue ſumptis p̄dicatur p̄dicamentū ſubē. q̄ñ ſumitur ſignificatiue ſic dicēdo. oīs hō eſt ſubſtātia. oē aīal eſt ſubſtātia. oīs lapis eſt ſubſtātia ⁊ ſic de aliis. Quedā aūt vl'ia ſic ſunt in p̄dicamēto qualitatis ⁊c̄. Per hoc ad argumētū dico q̄ illa ꝓpoſitio accepta ens rōnis non pōt eē in p̄dicamēto reali: falſa eſt. ſiue accipiat̄ eē in predicamēto. vno modo ſiue alio. q2 nō ideo dicitur aliq̄d ens rōnis. quia non ſit vera res exiſtens in rerum natura: ſed ideo. q2 non eſt niſi in rōne quo mens vtitur pro alio: ſiue propter aliud. Et ſic oēs ꝓpoſitōes ⁊ termi mentales ſunt entia rōnis. ⁊ tñ ſunt vere real'r exiſtētia in rerū natura. ⁊ ſunt perfectiora entia q̄ quecūq; qualitates corporales. Ad quartū dico q̄ illa diuiſio phi nō eſt per oppoſita: quō aīal diuiditur in animal rationale ⁊ irrationale. ſed eſt diuiſio vocis in ſignificationes. quomodo Ariſtoteles i primo priorum diuidit contingens in neceſſarium ad vtrūlibet ⁊ poſſibile. ⁊ ideo aliquod vnū iſtorum trium membrorum predicatur de alio quare iſta ē vera cōtingēs neceſſarium eſt poſſibile. Similiter iſta ē vera cōtingens ad vtrūlibet ē poſſibile. ita non obſtāte iſta diuiſione entis. hec ē vera ens rōnis eſt ens reale. q2 eſt vera q̄litas mentis. ⁊ hoc modo beat⁹ Auguſ. 15°. de trini. legem diuidit in totā ſcripturam ſacrā. ⁊ in penthateucon ⁊ libros ꝓpheriales ⁊ in pſalmos. Ita q̄ lex aliq̄ñ accipitur vno°: aliq̄ñ alio modo. Ens reale aliquādo accipitur ꝓ omni re exiſtēte in rerum natura. ⁊ ſic ens ratōis ē ens reale. Aliquādo accipitur ſolum ꝓ ente exiſtēte extra aīam. ⁊ ſic ens rationis nō eſt ens reale. ⁊ ſm̄ iſtam viā diuiſio entis realis in decē predicamenta non ē diuiſio per ſe cōis in ſua inferiora. ſ3 equiualet iſti diuiſioni ens reale extra animā importatur per ſubſtantiā aliud per qualitatem ⁊ ſic de aliis. Ita q̄ tantū val3 ſicut dicere omne ens reale vel eſt in tali predicamēto vel in tali. tñ cū hoc ſtat q̄ in illis predicamētis ſunt multa alia. que nō ſunt entia extra animam. Ad principalia patet ex dictis.

## Queſtio .xxii.

Utrum ſint decem p̄dicamenta: q̄ non. q2 nō ſunt decē res importate per p̄dicamenta. Ad oppoſitū eſt Ariſtoteles. Hic primo videndum eſt quomodo p̄dicamentū p̄dicatur de ſuis contentis. ſecundo d̄ ſufficientia decem predicamentorū.

Circa primum dico q licet moderni ponant q in omni predicamēto sunt mł ta ordinabilia fm superius z inferi⁹: ita q supius per se primo mō. z in recto fm eos pdicatur de quolibet inferiori tali p dicatōe qualis est hec. oīs homo est animal. Et vt talem pdicationem habeant de aduerbiis. fingunt nomīa abstracta sicut de quādo fingunt quanteitatez z de vbi vbicitatem. z dicūt q istis abstractis semper correspōdēt decē parue res disticte. Primo tamē mihi videtur q nec antiqui philosophi posuerūt tales paruas res. nec semp posuerunt talem potentiā pdicamentoꝝ de suis contentis. sed aliquando loquebantur de pdicatōe supiorum stricte. Aliquādo large ita q extendebant pdicatōem ad verba z aduerbia sz q dicimus q ambulat. pdicatur d homine sic dicendo hō ambulat: homo calciatur: homo armatur. Similr dicimus iste est hodie. iste heri fuit. iste est in domo vbi extenditur pdicatio ad ppositionē cum suo casuali z talem pdicationē posuerunt in multis pdicamentis superiorum de inferiori. Et ideo dico cum antiquis phis q in aliquibus pdicamentis p dicatur superius de inferiori pdicatōne primo mō dicendi per se. z rectū d recto Et hoc est verū adminus de genere substātie z qualitatis. sicut homo ē animal homo est substātia. albedo est color: color est qualitas. vbi distinctis predicamentis correspōdent distincte res. in aliis autem predicamentis non est predicatio per se primo modo nec recti simpliciter de recto. quia ista lignū est quantitas vel quantum equiualet isti: lignū habet partem extra partē. Similiter ista sortes est pater: equalet isti. sortes genuit filiuz vbi est predicatio in obliquo equiualenter: Predicatur aliquādo verbum sicut hic. homo generat vbi pdicatur verbum actiuum. Aliquando verbum passiuum. sicut homo percutitur. Aliquando aduerbium. sicut iste fuit heri z sic de aliis pdicamētis. Et q ista sit intētio Aristotel'. patet per Aristotelē in pdicamētis. vbi dicit sic. Eorum que fm nullam complexionem dicuntur singulum: aut significat substantiā aut qlitatē aut adaliquid aut vbi quando: aut situm esse. aut facere aut pati. Et exemplificans dicit vbi vt in loco: qn: vt in tpe situm esse vt sedet aut iacet habere vt calciatus: armatus facere: vt secare vrere: pati. vt secari: vri. Itē Dam. in logica sua c. 22°. oportet cognoscere q .x. sunt oia pdicamenta z generalissima sub quibus refertur oīs vox simplicirer dicta. Sunt aūt hec substātia: vt lapis: qtū: vt duo tria ad aliquid. vt pater filius: quale: vt album nigrum. vbi vt in loco: in damasco. hoc aūt est loci ostensiuū. qn. vt heri cras. hoc autem tēporis est ostensiuum habere. vt nescitū eē. scitum eē. vt stare: sedere: facere: vt vrere pati vł vri. Ex istis patet q auctores per pdicamenta n intelligunt nisi quedam incomplexa que continent sub se diuersas intentiones de quibus non predicātur predicatione propria: z in recto sed alio modo. Circa secundum dico fm commentatorem. 7° methaphisice distinctio pdicamentorum sumitur. ex distinctōe interrogatiuorum de indiuiduo substantie: quo ad diuersas questiones factas de indiuiduo substantie per diuersa incomplexa per que respondetur z fm hoc diuersa incomplexa in diuersis predicamentis collocātur. Naz incomplexa per que respondetur ad interrogationem factam per

quid de indiuiduo subē sunt in predica/ mēto subē: cuiusmōi sunt hō. lapis: aial Et breuiter oēs termini absoluti signi/ ficātes aliqua cōpletū in genere subē. In cōplexa aūt ꝑ que rñdet̄ ad qōnē factā per quale de subā sunt in genere q̄litatis cuiusmōi sūt album: nigrū: calidū: frigidū: albedo nigredo. Tñ ista incomplexa albū: nigrū. magis directe sunt in genere qualitatis q̄3 sua abstracta. Et ideo phi losophꝰ exēplificans de illis q̄ sunt in ꝑ dicamento qualitatis. dicit q̄litas vt al/ bū. ⁊ hoc q2 albū ꝑdicatur in q̄le non al/ bedo. Iō ꝑ albū rñdetur ad qōnem fa/ ctā ꝑ quale: ñ āt ꝑ albedinē. Verūtñ accipiendo ꝑdicamentū q̄litatis ꝑ aliquo qđ vl'r remouetur a subā. sic talia ꝯcre/ ta nō sunt in genere qualitatis s3 sua ab stracta. Incōplexa ꝑ que rñdetur ad qōnem factā per q̄tum de subā singula/ ri continent̄ in genere q̄titatis. cuiusmo di sunt bicubitū: tricubitū: ⁊ huiusmodi

Incōplexa ꝑ que rñdetur ad qōnem factā ꝑ cuiꝰ de subā. vel per ꝯsile inter rogaᵐ: q2 ibi deficit nobis interrogatiuᵐ generale sunt in genere relatōis. vt si que ratur cuius est fortis pater. respōdetur filii. vel cui est similis rñdetur alteri simili.

Incōplexa aūt per que rñdetur ad in terrogatōem factā ꝑ hoc aduerbiū vbi sunt in genere vbi. ⁊ q2 ad istam qōnem nunq̄3 rñdetur ꝯuenienter nisi ꝑ aduerbi um vel ꝑ ꝑpōnem cū suo casuali. vt si q̄ ratur vbi est fortes. ꝯuenienter rñdetur hic vel hic vel in domo. iō oīa ista incō/ plexa sunt in genere vbi. Itē incōplexa ꝑ que rñdetur ad qōnem factā de subā per hoc aduerbium qñ sunt in generē qñ ⁊ ad illā qōnem nō rñdetur ꝯuenienter nisi per aduerbia vel ꝑpōnes cū suo ca/ suali. vt si queratur qñ fuit fortes ꝯueni enter. rñdetur heri vel in tali hora. iō pre cise talia incōplexa sunt in genere quā/ do. Itē incōplexa ꝑ que rñdetur ad qō/ nem factā ꝑ hoc totū qđ facit. vel qđ pa titur: sunt in genere actōis vel passionis cuiusmodi sunt talia infrigidat: cōburit infrigidat̄: cōburitur. Et ita ē de aliis ꝑ dicamētis. ꝙ omne incōplexū ꝑ qđ pōt cōuenienter rñderi ad aliquā qōnem de indiuiduo subē est in aliquo ꝑdicamēto. ⁊ hoc siue illud incōplexū sit nomen. vel ꝟ bum siue aduerbiū: siue ꝑpositio: cū suo casuali. Alia aūt īcōplexa nō sunt in ali quo ꝑdicamēto. puta ꝯiunctōes. Nec aᵃ sincathegoreumata. nā ꝑ talia incōplexa oīs nll's ⁊ hmōi ad nullā qōnem de indi uiduo subē rñdetur. Ad pncipale di co ꝙ decē sunt ꝑdicamenta. pᵒ q2 decem sunt incōplexa prima de aliis inferiori/ bus ꝑdicabilia mō suo. quibꝰ tñ nō cor/ rñdent decē que res distincte fm imagi/ natōnem modernoꝝ: q2 imaginatio illa falsa est sicut alias dicetur.

## Questio. xxiii.

V Trum predicamentū ꝯponitur ex rebus extra aiam vel ex con ceptibꝰ rerum. Q̄ ex rebꝰ pro batur. q2 ꝑdicamentū nō solum cōponi tur ex vl'ibus: sed ēt ex indiuiduis. s3 in/ diuidua sunt res extra aiam ꝑ phm̄ in ꝑ dicamentis qui dicit ꝙ est subā que ꝓ/ prie ⁊ principal'r est que nec ē in subie/ cto nec dr̄ de subiecto. hoc aūt non pōt intelligi. nisi de re extra aiam. q2 oīs cō/ ceptus siue ꝓprius siue cōis est in subie/ cto. q2 est qualitas ⁊ dr̄ de subiecto.

Contra. ꝑdicaᵐ ꝑdicatur vere de quo libet contento sub eo. sed de nulla re ex̄ aiam predicatur. q2 res extra nō est sub iectum ꝓpōnis. nec predicatur. ergo ꝛc.

Hic primo dand⁹ ē intellectus qōis. 2° videndū est qd ē eē in ꝑdicamento. 3° ad qōnem. Circa primū dico ꝙ sicut prius dictū est ꝙ predicamentum du/pliciter dr̄. vno mō ꝓ pri° ⁊ cōissimo ꝑ/dicabili i linea ꝑdicamtali. Alio° ꝓ vno aggregato: siue ꝓ toto ordine ꝑdicabili/um ordinato ꝑ sm̄ superius ⁊ inferi⁹ in linea ꝑdicamtali· qō aūt itelligit̄ de pre/dicamento. 2°° ⁊ non primo. Circa 2m dico sicut prius dictū est: ꝙ eē in pre/dicamēto dupl'r accipitur. vno° ꝓ illo de cuius ꝓ noie demonstrante ipm̄ pre/dicamentū vere ꝑdicatur. ⁊ sic tm̄ substā/tie singulares extra aiam sunt in ꝑdica/mēto subē: ⁊ oīa vl'ia tam genera q̄ʒ spe/cies q̄ʒ differentie sunt verissime in pre/dicamēto qualitatis. q2 quocūqʒ vl'i de/monstrato. hec est vera. hoc ē qualitas.

Alio modo accipitur eē in ꝑdicamen/to ꝓ illo qō sic est in ꝑdicamento ꝙ ꝺ ip/so significatiue sumpto predicat̄ predica/mentum significatiue sumptū. ⁊ sic aliq̄ vl'ia sunt i ꝑdicamento subē: ⁊ aliqua i predicamento q̄litatis. nā in ista ꝓpasi/tione hō est subā. ly homo nō supponit ꝓ se ʒ ꝓ suo significato. q2 si supponer3 ꝓ se ꝓpō eēt falsa: ⁊ hec esset vera ho/mo est vox vel q̄litas. Circa tertium dico ꝙ ꝑdicamentū scd̄o° acceptū ꝯpo/nitur ꝓprie ex ꝯceptib⁹ ⁊ nullo° ex reb⁹ extra aiam q̄ non sunt signa ꝙ dico ꝓp/ter nomia ꝓlata ⁊ scripta. Hoc ꝓbo multipl'r p° sic subā sm̄ Aristotelē diui/dit̄ in subām primā ⁊ scd̄am tanq̄ʒ in il/la ex quib⁹ cōponitur ꝑdicamētū. ʒ hec diuisio nō est in aliq̄s res extra aiam. nec i quascūqʒ res de quib⁹ ꝑdicatur subā. vt iste res supponunt ꝓ se. q2 h° est fal/sa· subā scd̄a est subā. qō p3 q2 quicqd negatur vl'r ab oibus ꝯtentis immedia/te sub aliquo cōi negatur etiam ab illo cōi. Sed subā scd̄a negatur ab oībus ꝯtentis sub genere subē: ergo negat̄ etiam a subā. ⁊ per ꝯn̄a hec est vera nulla subā est subā scd̄a. Assumptū p3. quia hec est vera nulla subā corpea est scd̄a subā ⁊ similiter hec nulla subā incorpo/rea est scd̄a subā. ꝙ aūt iste sint vere pa/tet ꝑ eandē rōem: quia hec est vera nul/lum corp⁹ sensibile est scd̄a subā. ⁊ simi/liter hec. nullū corp⁹ insensibile est scd̄a subā. Et ꝙ iste sint vere ꝓbatur ꝑ eandē rōem. nā hec est vera: nullū aīal rōnale est scd̄a subā. ⁊ hec simili' nullū aīal ir/rationale est scd̄a subā. Et ꝙ pri⁹ sit ve/ra ꝓbatur. quia hec est vera: null⁹ ho/mo ē scd̄a subā. quia quelibʒ singularis est vera ⁊ ꝑ ꝯsequens ista est simpliciter vera. nulla subā est subā scd̄a. ergo .ꝯ ꝙ illa dio sit diuisio alicuius nois ꝯmu/nis in m⁹ cōia. Ita ꝙ illa diuisio equi/ualeat isti diuisioni. Nominū importa^m subām extra animā quedā sunt nomia ꝓia vni subē singulari extra aiam. sicut sortes. ⁊ ista noia noīantur a ꝑhō subē prime. quedā aūt noia sunt cōia multis substātiis ⁊ illa noia vel illos ꝯceptus vocat phi. scd̄as substantias. quas post diuidit. p. i genera ⁊ spēs que nō sunt res extra aiam: sed sunt vere qualitates. si/ue conceptus in anima. ergo cū predi^m cōponatur ex primis substantiis ⁊ secū/dis: que sunt conceptus ⁊ nomina sequi/tur ꝙ predica^m erit compositum ex con/ceptibus. Pre^s phi. in predicamētis ostendit ꝙ omia substātia videtur. hoc aliquid significare de pmia substantiis indubitabile ⁊ verū est. ergo primam substantiā vocat phi. nomen substantie singularis. ⁊ multo magis substātias se/cundas vocat ipsa nomina vel concep/

tus. ergo ꝛc. Preterea phi in predicamentis ponit predicamentū ɔstitui ex incōplexis: sicut prius allegatū est: ex quibus incōplexis ɔponitur ꝓpōnes: sed ꝓpōnes non cōponuntur ex rebus extra aiam: sed ex ɔceptibus. ergo ꝛ cetera

Preterea Aristoteles dicit in predicamentis ꝙ oīa alia vel de substātiis principalibus dicuntur. Aut in substantiis eis sunt: sed ibi non vocat substantiam: substantiā singularē existentē extra animā que substat accñtibus quia dicit subās scd'as dici ꝛ predicari de primis. tanꝗ de subiectis. sed nulla ꝓpositio cō ponitur ex substātiis extra aiam. Ergo pri⁹ que est subiectū respectu scd'e ē nomen vel ɔceptus in aima. Preterea Dam in logica sua ponit voces collocari in predicamento subē. Ideo dico ꝙ sicut predicamentū scriptū in libro cōponitur ex dictionibus scriptis: ꝛ predicamentū ꝓlatū cōponitur ex vocibus. ita predicamentū immediate cōponitur ex ɔceptibus. ꝛ nullomō ex rebus extra ɔponitur predicamentū. sicut nec ꝓpositio habet nisi triplex eē. scꝫ in voce scripto. ꝛ ɔceptu. Ad principale dico ꝙ Aristoteles aliquando vocat indiuiduū remꝗ singularē extra aiam. Aliquando nomen ꝓpriū illius rei. Indiuiduū aūt ex q° ɔponit̄ ꝑdica^m nō ē res extra aiaꝫ

## Questio. xxiiii.

Trum veritas cōplexa ꝛ falsitas distinguātur ab ipo complexo. ꝙ sic. quia que vni et eidē sunt eadē inter se: sunt eadē. ergo si veritas ꝛ falsitas sunt idē cum ꝓpōne vera ꝛ falsa. sequitur ꝙ verum esset falsum. ꝛ ecōuerso et veritas esset falsitas et econuerso. Contra si veritas propositionis mentalis distinguit̄ a ꝓpōne tunc subiectū nō eēt ita simplex. sicut suum accñs. quia veritas illa eēt subiectiue ī tota ꝓpōne ɔposita ex pluribus terminis. Ad istā qōem dico ꝙ hec ē distinguēda devir. ser. veritas ɔplexa distiguitur a ɔplexo. ꝛ simlr̄ de falsitate penes 3^m modū equiuocatōis: eo ꝙ isti termini veritas ꝛ falsitas possunt stare simpliciter vel ꝑsonaliter in istis ꝓpōibus Si primo° tunc dico ꝙ distinguit̄ realiter sicut vnus ṫmin⁹ distinguit̄ realiter a ꝓpōne cui⁹ nō est pa: īꝫ ille termin⁹ predicatur de tota illa ꝓpōne. Nā iste conceptus verū ꝛ falsum predicātur de tota ꝓpōne. Si aūt sumatur significatiue tūc dico ꝙ nullomō distinguit̄ quod probo sic phūs in predicamentis dicit ꝙ maxie ꝓprie ꝓpriū est subē cum sit vna numero recipere in se ɔtraria subiectiue. ꝛ ꝓbat quia hoc nulli ɔuenit nisi subē. sed si veritas ꝓpōnis sit aliqua ꝑua res distincta a ꝓpōne siue sit absoluta: siue relatia iste res eēnt successiue inherentes ꝓpōi subiectiue. ꝛ per ɔsequens illa ꝓpō que aliqñ est vera ꝛ aliquando falsa realit̄ recipiet in se ɔtraria. quod manifeste est ɔtra determinatōem phi. Preterea si sic: sequūtur duo absurda. primū est ꝙ quandocunqꝫ aliquid mouetur ꝛ post quiescit ꝙ vna res noua esset in anima cuiuslibet formātis talē ꝓpōem h° mouetur: ꝛ alia res corrūperetur. quia hec ꝓpō formata in mente hoc mouet̄ primo esset vera ꝛ postea falsa: quando quiescit. ꝛ ita illa parua res que est veritas corrūpitur: ꝛ illa res que est falsitas ꝓducitur. R^m absurdū est ꝙ ꝓpositio scripta in libro vere alteraretur ꝑ h° ꝙ musca volat. quia qñ musca volat: est vera ꝛ prius erat falsa. ꝛ per consequēs

illa ppō scripta vere alteratur. quia vere recipit veritatē ⁊ perdit falsitatē. Et ita illa ppō simul ⁊ semel mouetur motu alteratōnis acq° ⁊ deperdi°. Preterea subiectū cuiuscunqȝ accidentis est ita simplex sicut suū accn̄s subiectū dico primū: sicut alias patebit. sed ppō est cōposita ex multis. ergo nō pōt recipere illud accidens quod est veritas cū sit simplex. Preterea si veritas sit subiectiue in ppōne mentali Aut est tota in tota ppōne: ⁊ tota in qualibet parte. Aut tota in toto ⁊ pars in pte. Non primo°. quia si tota esset in tota. tunc si predicatū nō eēt adhuc eēt illa veritas cōplexa ⁊ ita subiectū est verū veritate cōplexa sicut homo est albus albedine informante quod falsum est. Si scdō° tunc nō esset accn̄s simplex sed ɔpositū sicut ppositio: ⁊ tunc aut ex ptibus eiusdē rōnis et tunc subiectū erit verum illa veritate ⁊ similiter predicatū ⁊ tota ppō. sicut quelibet ps ignis est calida p calorē existentē in ea. Aut ɔponitur ex partibus alterius rōnis. ⁊ tunc vna ps esset materia: ⁊ alia forma quod est absurdū. Itēȝ aug°. 2° soli͞m pbat ꝙ veritas nō potest interire. quia accipio istā ppōem. veritas interit. ⁊ quero vtrū potest interire: vel nō. Si nō habetur ppositūȝ. Si sic: tunc verū est veritatē interire ⁊ si sic tūc veritas nō interit. quia adhuc est veritas. Si dicat si ita nō eēt bona: tunc aliō adeo esset necessariū: ⁊ incorruptibile.

Respondeo ꝙ hec veritas potest interire: veritas interit sed hec est negāda ergo hec veritas interit. quia hec non ē ⁊ per consequens nec est vera nec falsa quia iste passiones nō p̄dicātur de propositione. nisi quando existit. Exēplum si nulla ppō sit adhuc vera est. hō est animal. Preterea acci° falsitatē illius ppōnis. deus aliquid causat de nouo: ponamus ꝙ sit falsa. hec falsitas est aliqua res a deo ⁊ a ppōe per positū. Tunc quero: Aut illa res pōt creari a deo: vel nō Si nō ergo est aliqd aliud a deo quod a deo creari nō pōt: quod est [illegible]ifeste falsum. Oia inquit p ipm fac[illegible]unt. ⁊ sine ipo factū est nihil. Si pōt de nouo creari a deo. ponatur ineē: ⁊ tunc hec erit vera aliqd de nouo creatur. ⁊ per consequens hec non est falsa. Et vltra ergo falsitas illius ppōnis non est: ⁊ per cōsequens nō creatur aliqd de nouo. Preterea accipio veritatē illius ppōnis de⁹ nihil causat de nouo: ⁊ quero vtrum deus pōt causare istā veritatē vel nō. Si nō hoc est ɔtra articulū fidei: quia est creator oim. Si sic ponatur inesse. ⁊ tūc hec erit vera. deus nihil cāt de nouo. ⁊ ita ɔdic͞a erunt simul vera. scȝ aliquid cātur a deo ⁊ nihil causatur a deo de nouo.

Ideo concordando cum Aristotele dico ꝙ veritas ⁊ falsitas propositionis non sunt distincte res a propositione vera vel falsa. Unde nisi ista absoluta veritas ⁊ falsitas includant aliqua sincathegreumata. hec est simpliciter concedenda. veritas est propositio vera. ⁊ falsitas est propositio falsa. Sed contra. eadem propositio est aliquando vera: aliquando falsa: ⁊ per consequens propositio recipit contraria. sed nihil est idē duobus contrariis. nec aliquid recipit se ergo propositio non est veritas: vel falsitas. Preterea ista argumenta vltima equaliter concludunt contra te sicut contra alios: quia accipio veritatem ⁊ falsitatem istarum propositionum ⁊ arguo sicut tu ⁊ stabit semper difficultas. Ad primum istorum

dico ꝙ illud nomen ꝯtraria dupliciter accipitur. vno° vt verificatur de aliquibus rebus. sicut dicim⁹ ꝙ albedo ⁊ nigredo sunt cōtraria. Aliomō accipit̄ vt verificatur de terminis. sicut dicim⁹. ꝙ isti termini album ⁊ nigrum sunt ꝯtraria. ⁊ istomō dicim⁹ ꝙ de eodē ꝑsonaliter sumpto: nō possunt simul verificari ꝯtraria: vt hoc est albū: hoc est nigrum. Et hoc nō pōt verificari nisi de terminis solum. quia ꝓpositio nō cōponitur ex rebus. ⁊ istomō accipiūtur contraria dupliciter. scʒ large ⁊ stricte. stricte dicuntur termini ꝯtrarii qui significant rea ꝯtrarias sicut albū ⁊ nigrum. Large: qui nō possunt de eodē ꝓ eodē simul verificari: sed successiue. Similiť suscipere aliqd accipit̄ dupliciter. vnomō ꝑ informatōem. aliomō ꝑ predicationem. Per hoc ad argumentū dico. ꝙ accipiendo ꝯtraria. primo°: sic ꝓpō non recipit ꝯtraria. quia nō recipit in se tanq̄ i subiecto. accn̄ᵃ ꝯtraria se mutuo expellentia. Sed accipiendo scdō° ꝓ terminis ⁊ large nō stricte accipiēdo ꝯtraria. scʒ. 2°° sic verū ⁊ falsum sunt ꝯtraria. ⁊ sic ꝓpō recipit successiue ꝯtraria ꝑ predicatōem lʒ nō simul. quia de eadē ꝓpōne numero pri° predicat̄ iste terminus verū post iste termin⁹ falsuʒ. Per hoc eñ nihil reale recipitur in ꝓpositione. nūc quod prius nō fuit: sed presci°. iō recipit successiue predicatōem istorū ꝯtrarioꝝ. quia nūc aliter significat eē a ꝑte rei. q̄ sit. sicut ista ꝓpō: tu sedes ponamus ꝙ mō sit falsa: ⁊ prius fuit vera mō significat te sedere: ⁊ tñ tu nō sedes ideo est falsa. sed prius fuit vera. quia prius sedisti. Ad argumentū dico ꝙ lʒ veritas sit ꝓpō vera: ⁊ falsitas sit ꝓpositio falsa nō sequit̄ ꝯtra me: q2 ꝯcedo ꝙ falsitas isti⁹ ꝓpōis deus aliqd cāt ð nouo: a deo pōt causari nō tñ hec est possibilis. hec falsitas causat̄ a deo: sicut album pōt esse nigrum. ⁊ tñ hec est ipossibilis albū est nigrū. Et causa quare ista opinio sic pōt dicere. ⁊ non ꝯtraria opinio est. quia pono ꝙ ista noia veritas ⁊ falsitas sunt noia ꝯnotatiua ⁊ non abᵃ. Ideo dico ꝙ illud est falsum qñcunqȝ hec falsitas est demonstrata ꝓpōne falsa. quā deus creabit de nouo: hec erit vera. hec falsitas est: quia aliter īportat̄ ꝙ sit in re. Importat eñ ꝙ hec ꝓpō aliqd causatur de nouo a deo est falsitas: ⁊ hec est falsa: quia tunc est veritas et nō falsitas Sed ꝯtraria opinio habʒ dicere ꝙ qñcunqȝ hec veritas vel falsitas erit. hec erit vera: hec veritas est ⁊ similiter hec falsitas est. sicut qñcunqȝ aliq̄ albedo erit. hec erit vera. hec albedo ē quia ſm istā opinionē veritas ⁊ falsitas sunt noia absoluta significantia rea distinctas a ꝓpōnibus: vnde tales ꝓpōes de possibi nō possunt poni inesse in eisdem terminis: sicut nec ista albū pōt esse nigrū. Ad principale dico ꝙ illa ꝓpō si habeat veritatē tenet i terminis absolutis ⁊ nō incōnotatiuis. ⁊ nō tenet generaliter. Aliter pōt dici ꝙ eodēmō veritas ⁊ falsitas sunt eadē inter se. sicut sunt eadē cū ꝓpōe. scʒ successiue ⁊ nō simul. q2 successiue significāt eandē ꝓpōem: ⁊ nō simul. Et ideo dico ꝙ veritas pōt eē falsitas: sicut ꝓpō vera pōt eē falsa. sed hec ē ipossibilis. veritas est falsitas: sicut hᵉ ꝓpō vera est falsa. Et si dicat ponat̄ inesse. dico ꝙ non potest poni ineē in eisdem terminis. Aliter potest dici ꝙ illa ꝓpō que vni ⁊ eidem ⁊c̄. est falsa vniuersaliter in creaturis propter falsam implicationem. Implicat enim ꝙ i cre

aturis aliqua plura sint vnū quod solū est verū de diuīa persona. sed si bene intelligatur: debet sic accipi quicunqz termini significant idē cum alio termino: significant etiā idē inter se: ꝛ si sic accipiatur patet rn̄sio ad argumentū ꝙ veritas et falsitas significant idē inter se successiue sed nō simul. ꝛ hoc quia sunt termini cōnotatiui qui contrario modo significant eandem rem. Sed ex hoc nō sequitur si sic significant idē ꝙ si alia ꝓpō ī q̄ pōitur vnus terminus sit vera ꝙ oīs ꝓpō in q̄ pōitur alius terminus sit vera. sicut indiuiduuz ꝛ suppositum significant oīno eandē rem: ꝛ in hec est vera idiuiduū est assumptū a filio dei: ꝛ hec est falsa suppositum est assumptū a filio dei. Ita est in ꝓpōito pōito casu priori hec est vera: hec veritas causatur a deo. ꝛ similiter hec veritas est ꝛ hec ē falsa. hec falsitas causatur a deo. similiter hec falsitas est.

## Questio. xxv.

Trum ꝯceptus absolutus et ꝯnotatiuus ꝛ relatiuus distinguūtur realiter. ꝙ non. quia pluralitas nō est ponenda sine necessitate: sed hic nō est necessitas ergo ꝛc̄. Contra. voces sunt distincte: ergo ꝯceptus ꝯña patet. quia sunt signa subordinata.

Rn̄deo ꝙ ꝯclusio est certa s̄m phōs quā ꝯceptus hoīs est absolutus. ꝯceptus albi. est ꝯnotatiuus: ꝛ ꝯceptus pr̄is ē relatiuus: ꝛ nō coincidunt nisi sicut superius ꝛ inferius: quia oīs ꝯceptus relatiuus est ꝯnotatiuus ꝛ non econuerso. sz dubium est quomō differunt. Et dico ꝙ differunt in hoc ꝙ ꝯceptus absolutus oīa sua significata significat eque. primo ꝛ vno modo significandi: puta in recto sicut patet de hoc nomie homo. ꝛ consimilibus quod significat omēs homīes eque primo ꝛ non primo vnum. ꝛ secundo aliū. nec significat vnū in recto: ꝛ alium in obliquo. Et tale nomen vere predicatur de aliquo sine additione cuiuscunqz termini in casu obliquo. sicut sortes est homo q̄uis nō sit alicuius homo. ꝛ tale nomen proprie loquendo non habet diffinitionē exprimentē quid nominis. Nomen autē connotatiuum ꝓprie significat primo vnuz ꝛ aliud secundario. ꝛ vnum in recto et aliud ī obliquo. Et tale nomen proprie habet diffinitionē exprimentez quid nominis. Nec potest predicari de aliquo: nisi vere possit sibi addi casus obliquus. Exēplum de hoc nomine album. nam primo significat sortem. secūdario albedinem sibi in rectō ꝛ albedinem ī obliquo. Nec potest sortes esse albus nisi ista sit vera. sortes est albus albedine: Conceptus autem relatiuus maxime concretus habet omnes p̄dictas conditiones quas habet conceptus connotatiuus. sed differunt in hoc ꝙ quandocunqz conceptus connotatiuus vere predicatur de aliquo conuenienter potest sibi addi suum absolutum: in aliquo solum. quia nihil est album nisi sit album albedine. Sed quando conceptus relatiuus vere predicatur de aliquo: conuenienter pōt sibi addi casus obliquus qui non est eius absolutū. Exēplum de domino. patre: ꝛ consimilibus quia nullus est dominus: nisi sit alicuius serui dominus. nec pater nisi alicuius filii pater. nec similis nisi alicui habenti similitudinem. nec equalis nisi habenti quantitatem: ꝛ sic est de omnibus nominibus relatiuis. Ad pricipale patet ex dictis.

Explicit quodlibetum quintum.
Hic incipit sextum.

# Questio .i.

Utrum homo põt saluari sine charitate creata. q̄ nõ. qr non põt eẽ carus sine charitate. ergo nõ põt saluari sine charitate. Contra. deus põt om̃e abm distinctũ ab alio separare: et inesse sine alio ꝯseruare. sed gr̃a et gloria sunt duo distincta realiter absoluta. iõ pt gloriã ꝯseruare in anima et gr̃am ãnihilare. Hic primo ponã vnã distinctõem de potentia dei: 2° dicã ad q̃õem. Circa primũ dico q̄ quedã põt deus facere de po. ordiata et q̃dã de po. absa. hec disti° nõ ẽ sic intelligẽa q̄ in deo sunt realiter due potentie quarum vna sit ordinata et altera absoluta. quia vnica potentia est in deo ad extra que omi° ẽ ipse deus. Nec etiã sic erit intelligenda q̄ aliqua põt deus ordinate facere. et aliqua põt absolute et nõ ordinate facere quia deus nihil põt facere inordinate. Sed est sic intelligenda q̄ posse deũ aliqd quandoqz accipit̃ fm leges ordinatas et institutas a deo. et illa dicitur deus posse facere de potentia ordinata. Aliquando accipitur posse ꝓ posse om̃e illud quod nõ includit contradictõem fieri. siue deus ordinauit se hoc facturũ siue nõ. quia multa põt deus facere q̃ nõ vult facere fm magi. sniãꝝ li. i. di. xliii. Et illa dicitur deus posse facere de potentia sua absoluta: sicut aliqua nõ põt fm iura statuta ab eo: que tñ absolute põt. Ista distinctio ꝓbatur per dictum saluatoris. iohãis 3°. nisi quis inquit renatus fuerit ex aqua et spũscõ nõ potest introire in regnũ dei. Cum em̃ deus sit equalis potentie nunc sicut prius et aliq intrauerunt regnũ dei sine oĩ baptismo. sic patet de pueris circuncisis tp̃e legis defunctis ante vsum rõnis. ergo nunc possibile. tamen illud q̄ tunc erat possibile fm leges tunc institutas nunc non ẽ possibile fm legẽ iam institutã: sed absolute est possibile. Circa fm articaluz dico primo q̄ homo põt saluari sine caritate creata de potentia dei absoluta. hec conclusio ꝓbatur primo sic. q̄cq̃d deus põt facere mediante cã secunda in genere cause efficientis vel finis: potest imediate p se. sz caritas creata siue sit cã effectiua siue dispositiua disponẽs ad vitã etnã: erit cã 2a efficiẽs. vl finis ergo sine ea põt deus alicui dare vitã eternam.

Preterea agens quod nõ determinatur ad certũ cursum et ordinẽ rerum fm aliũ ordinẽ res illas ꝓducere põt sz deus est tale agens. ergo põt dare vitã eternã alicui facienti bonũ opus sine tali gr̃a.

Preterea quod potest dari non tanq̃ꝫ premiũ ꝓ merito põt sibi dari de potentia dei absoluta sine omi habitu previo qui est principiũ merendi: sed actus beatificus dabatur paulo in suo raptu. quia tunc vidit essentiã dei non tanq̃ꝫ ꝑmium ꝓ merito. ergo põt sibi dare: vitã eternã sine tali gr̃a que est principiũ merendi. Preterea nõ est minor repugnantia actus meritorii ad naturã in solis naturalibus ꝯstitutã: q̃ꝫ act° demeritorii sed voluntas põt ex se in actũ demeritoriũ ergo voluntas in solis naturalibus constituta per potentiã dei obsolutam potest in actũ meritoriã. minor est manifesta. maior ꝓbatur. quia vbi non est simpliciter ibi nõ est magis. sicut qđ non est album non est magis album: sz actus demeritorii ad naturam in solis naturalibus constitutam non est aliq̃ repugnantia ergo non est maior repugnantia. Preterea nihil est meritorium:

nisi quod est in potestate nostra. ergo actus est meritorius principaliter ꝓpter illam gratiam. sed ꝓpter voluntatē libere causantē. ergo posset deus talē actū elicitū a voluntate acceptare sine tali gratia.

Secundo dico ꝙ nunq̄ saluatur homo: nec saluari poterit: nec vnq̄ eliciet nec elicere poterit actū meritoriū scḋm leges a deo nunc ordinatas sine gratia creata ⁊ hoc teneo ꝓpter scripturā sacrā ⁊ dicta sanctoꝝ. Et si dicatur ꝙ prima ꝯclusio error est pelagii. Respondeo ꝙ nō. quia pelagius posuit ꝙ de facto nō requiritur gratia ad vitā eternā habendam. ⁊ ꝙ actus ex puris naturalibus elicitus est condignus vite eterne. ego aūt pono ꝙ solū erit meritorius per potentiā dei absolutā si velit acceptare.

Ad argumentū principale dico ꝙ charitas dupliciter accipitur. vnomō ꝓ vna qualitate aīe. Aliomō ꝓ acceptatione diuina. primo° accipiendo charitatē potest homo esse carus deo sine charitate sed non secundomodo.

## Questio .ii.

Utrum deus de necessitate acceptet actū elicitū ab habēte charitatē creatā. ꝙ sic qz qd̄ ē de se ſm suā essentiā laudabi^e ⁊ accep^e si cēt ac^m ille necessario est laudabil' et acceptabl's: sz charitas creata ē huiusmodi ſm apostolū. primo ad corinthios. ergo ⁊c̄. Contra. quicquid de⁹ agit ad extra contingenter agit ⁊ nō necessario ergo nullū ac^m necessario acceptat. Hic primo ponam vnam: distinctionem de necessitate. secundo ad questionem. Circa primum dico ꝙ duplex ē necessitas scz absoluta ⁊ ex sup^ne Necessitas absoluta est quando aliqd ē simpliciter necessariū. ita ꝙ eius oppo^m esse verꝫ includit ꝯtradictōem. Necessitas ex suppōe est quando aliqua conditionalis est necessaria. Quis tamen aīs ⁊ consequens sint contingentes sicut hec est necessaria. si petrus est predestinatus petrus saluabitur. ⁊ tam antecedens q̄ꝫ consequens est contingens vel quando aliqua talis consequentia est necessaria. tunc dicitur necessites ex suppositione. Circa ſm' dico ꝙ deus non de necessitatē acceptat actum elicitum ex charitate creata. loquendo de necessitate absoluta. immo illum actuꝫ potest non acceptare accipiendo non acceptare ꝓ non velle dare alicui vitam eternam. Quod probo quia ſm sanctos deus nihil agit ad extra ex necessitate. Nec aliquid aliud a se vult necessario. ergo quocunqz actu posito in quocunqz viatore. deus non de necessitate vult sibi dare vitam eternam. ⁊ per consequens potest talem actum non acceptare. Preterea quod potest non esse potest carere vita eterna. ergo ꝙ potest deus velle in nihilum redigere: potest non acceptare ad vitam eternam Sed quocunqz actu vel habitu posito in viatore potest deus velle tam actum q̄ꝫ habitum: q̄ꝫ etiam subiectum vtriusqz in nihil redigere. ergo. Preterea deus potest conseruare talem actum vl' habitum in viatore sine vita eterna per multos annos ergo. semper. quia eadeꝫ ratio est. Secundo dico ꝙ de necessitate d̄s acceptat actū elicitum ex charitate loquendo de necessitate ex suppōe: quia hec consequentia est necessaria. deus ordinauit: ⁊ instituit per leges iam datas ꝙ talis actus elicitus sit acceptandus. Ergo deus talem

actū elicitū accipiat. quia aīs nō potest esse verū sine consequente. ⁊ tamen tam aīs q̄ꝫ consequens est simpliciter contingens. sicut ista cōsequētia est necessaria petrus est predestinat⁹. ergo saluabit̄. ⁊ tamen tam antecedens q̄ꝫ ꝯsequens est cōntingens. Ad argumentū principale dico: q̄ꝫ laudabile accipitur multipliciter: vno° ꝓ oī natura que bona est. siue sit creata siue increata. sic loquit̄ augustinus. 3°. de li. ar. dicens si laudatur rōnalis creatura que facta est: nemo dubitat laudandū eē qui fecit. Aliomō dicitur cui⁹ bonitas ordinat̄ ad aliquē aliū finē: ⁊ sic dicitur primo ethicoꝝ ꝙ optimoꝝ nō ē laus. Tertiomō dicitur vt opponitur inutili: ⁊ sic est aliquod bonum exn̄s in nostra potestate dignū retributione ⁊ laude. Et vits° est vitium existens in nostra potestate dignū increpatione ⁊ pena. ⁊ de isto dicitur. 3° ethicoꝝ a phō. nullus vtiqꝫ increpabit ceco. natura vel ex infinitate vel ex plaga sed magis miserebitur. Eū aūt qui ex nimia potatione vel alia incontinentia. oīs vtiqꝫ increpabit. eaꝝ aūt que circa corpus maliciaꝝ que in nobis increpātur que non in nobis aūt: non: ⁊ sic accipit Aug⁹ 3°. de li. ar. motus quo huc: aut illuc voluntas vertitur nisi voluntarius atqꝫ in nostra potestate poti⁹: neqꝫ laudandus cum ad superiora: neqꝫ vituꝑādus homo esset cum ad inferiora detorquet. primomō ⁊ secūdo charitas est laudabilis. sed nō 3° mō. Nec sumus laudandi ex hoc ꝙ deus nobis infundit charitatē que non est in potestate nostra q̄uis sumus aliquomō laudabiles si nos disponamus ad recipiendū charitatē. Similiter charitas est laudabilis ꝓ quanto est operis meritorii causa ⁊ principium.

## Questio iiii.

Utrum corpus xp̄i incipiēs sacramentaliter eē sub spē panis vere mutetur localiter. ꝙ nō quia corp⁹ xp̄i oēm locū habet quē pri⁹ habuit. ergo nō mutat locū. Contra. mutari localiter est aliter se habere i loco nunc: q̄ꝫ prius. sed corpus xp̄i incipiens eē in altari aliter se habet ad locum nunc q̄ꝫ prius. quia mō est in loco hostie consecrate ⁊ prius: nō ergo mutat̄ localiter. Hic primo distinguitur de motu locali. 2° ad qōem. Circa primum dico. ꝙ mutari localiter accipit̄ dupliciter large ⁊ stricte. large dicit̄ qñ corpus vere ⁊ realiter existit alicubi. vbi primo nō fuit: nō per mutatōem localē alteri⁹ siue deserat locū priorē siue nō. siue etiaꝫ sit in loco circumscriptiue. siue non. Isto mō dicimus ꝙ si ignis conuertatur in aerem. ita ꝙ aer succedat igni in loco: ꝙ aer vere mutatatur. quia vere est in loco vbi prius non fuit. Stricte autē dicitur aliquid mutari localiter quando aliquod mobile per motum localem deserit vnum locum ⁊ acquirit alium Et sic loquitur philosophus de mutatione locali. Circa fm dico ꝙ accipiendo mutari localiter. primomodo scꝫ large: sic corpus xp̄i vere ⁊ realiter mutatur localiter. quod probo. primo quia sicut materia non potest recipere nouam formam sine mutatione sui. ita nec corpus potest esse vbi prius non fuit sine mutatione illius corporis: sed corp⁹ xp̄i quando est sub hostia est vbi prius non fuit: ergo mutatur localiter. Nō autē per perditionem loci prioris. sed per ac-

quisitionez loci prius nō habiti. Preterea ad variatōnem fundamenti sequitur variatio respectus. sed corpus xp̄i et species panis sunt diuersa fundamenta. ergo respect⁹ vbi ꝛ p̄sentie sunt diuersi ī corpore xp̄i ꝛ specie panis. Tunc sic illud cui acquiritur respectus mutatur: sꝫ corpus xp̄i est huiusmodi. igitur. Preterea aut corp⁹ xp̄i ē in loco hostie immediate vel mediate. si immediate ꝛ pri⁹ nō fuit in illo loco immediate. nec aliud corpus mouetur localiter per cuius motuꝫ dicitur nunc corpus xp̄i esse in loco hostie. ergo mutatur corpus xp̄i localiter. Si autem sit in loco hostie solum mediate. Contra. omne quod conuenit alicui mediante alio cui primo conuenit: nō conuenit illi nisi ꝓpter specialem vnionē vnius ad aliud quā prius non habuit. Exemplūꝫ ignis dicitur calefacere. quia calor calefacit cui ista actio primo conuenit. ꝛ hoc est ꝓpter specialem vnionē ignis ad calorem que est informatio. Similiter verbū dicitur passum: quia natura humana sibi coniuncta patitur. ꝛ nisi esset vna vnio verbū non diceretur passum: sed corpus xp̄i non aliter vnitur illis speciebus q̄ꝫ angelus vnitur corpori cui est presens. ergo corp⁹ non est in illo loco per speciem: sed immediate. Ideo dico ꝙ extendēdo mutari localiter ad eē alicubi realiter postq̄ꝫ fuit alibi: ꝛ non ꝑ mutationem localem alterius quod dico ꝓpter corpus non mutatum aliquo modo in situ: ꝛ circūdatum alio aere contingente diuersis temporibus: sic corpus xp̄. mutatur localiter quando incipit eē sub hostia sacramentaliter. ꝛ illa mutatio est acquisitiua noui loci prius nō habiti. Sed accipiēdo mutari localiter stricte: sicut accipit ꝑ. pro acquisitione vni⁹ loci ꝛ perditione alterius: sic dico ꝙ corpus xp̄i non mutatur localiter per hoc ꝙ incipit esse sacramentaliter sub hostia quod probo. quia si sic tunc desineret esse in celo. quādo incipit esse in altari: quod est hereticum. Preterea si per motuꝫ localem ꝓprie dictum inciperet esse sub hostia. tunc simul ꝛ semel moueretur oppositis motibus localibus: quia simul celebratur in diuersis locis oppositis sursum ꝛ deorsum ante ꝛ retro. Ad argumentum principale patet ꝓ vtraqꝫ ꝑte ex dictis.

## Questio. iiii.

Vtruꝫ deus potest remittere peccanti culpam ꝛ penam sine infusione gratie create. Qđ non. q2 quilibet est gratus deo vel reprobatus ab eo. sed per peccatum est reprobatus: ꝛ per gratiam acceptus. ergo nullus est nec esse potest quin sit in peccato vel in gratia. ergo ex expulsione vni⁹ infertur formaliter infusio alterius. Cōtra. h° facere non includit contradictionem. ergo deus potest hoc facere. Ad istam questionem presupposita distinctione de potentia dei absoluta ꝛ ordinata. dico p° ꝙ deus de potentia sua absoluta potest sibi si placet omnē culpam tam actualeꝫ q̄ꝫ originaleꝫ remittere sine infusione gratie create. hoc probo sic. quēcūqꝫ de⁹ potest acceptare tanq̄ꝫ dignum vita eterna sine omni gratia creata infusa: illi potest remittere omnem culpam sine omni gratia creata: sed deus de potentia sua absoluta si sibi placeret posset peccatorem acceptare ad vitam eternam sine gratia. ergo potest remittere sibi ꝛc. Maior ꝛ minor patēt ex pri⁹ dictis. q2 eadem ratio ꝓbat ꝙ potest peccatorem acceptare sine

gratia sicut hominem existentem in puris naturalibus. Preterea non videtur contradictio ꝙ deus posset dare alicui peccatori visionez sue essentie in illo instanti in quo dat sibi gratiam. Nec n[on] tomagis est aliqua contradictio. quin in illo instanti in quo potest sibi dare gratiam: potest deus si sibi placeret remittere culpam sine omni gratia creata. potest enim vnum de donis suis dare sine altero ⁊ vnum alteri proponere sicut sibi placz

Preterea non includit contradictionem peccatorem existere in puris naturalibus ⁊ per consequens deus potest hoc facere. sed qui est in puris naturalibus non est in gratia: nec in culpa ergo non includit contradictionem ꝙ peccatori remittatur culpa sine gratie infusione. Preterea non tantum gratia repugnat culpe: sicut status innocentie. sed non est contradictio ꝙ peccator reducatur ad statuz innocentie sine infusiōe gratie. ergo potest deus sibi remittere culpā sine infusione gratie. Preterea nō minoris efficacie est potentia dei absoluta super quācunqz creaturam q̄z virtus actiua creata respectu sui effectus: sed virtus actiua creata per alterationem: potest se reducere ad pristinum statum. patet de aqua calida que reducit se ad frigiditatem. ergo sine contradictione potuit deus reducere Adam post peccatum ad statum innocentie: ⁊ per consequens potuit sibi remittere culpam sine gratia creata. Exemplum est ad hoc. naz rex potest inimico suo remittere omnem offensam sine omni dono sibi dato ⁊ omnem culpam potest sibi remittere. ergo multo magis potest deus hoc facere

Secundo dico ꝙ deus potest peccatori remittere omnem penam sine gratie infusione. Q[uo]d patet. quia sicut deus instituit penam eternam alicui peccatori infundendam pro peccato mortali sine infusione alicuius positiui. ita potest sibi illam penam ⁊ obligationem: ⁊ omnez offensam remittere sine cuiuscūqz positiui infusione. ⁊ per consequens non requiritur ad hoc gratia. Preterea de[us] potest suspendere inflictionem illius pene pro peccato vsqz ad certuz tempus manifestum est sine omni infusione gratie. ergo eadem ratione potest suspendere inflictionem illius pene in perpetuum: sine hoc quod infundat aliquam gratiam. ⁊ per consequens potest remittere culpam sine gratie infusione. Tertio modo dico ꝙ s[ecundu]m leges iam ordinatas a deo non potest deus remittere culpā: nec penam sine infusione gratie: ⁊ hoc soluz potest probari per scripturam sacram.

Ad argumentum principale dico primo ꝙ aliquis potest esse gratus deo de potentia dei absoluta: sine charitate creata sicut patet ex dictis. Secundo dico ꝙ est dare medium. nam homo existens in puris naturalibus nec est grat[us] deo speciali acceptatione: nec est reprobatus. ⁊ ideo deus posset remittere peccatum ⁊ reducere ad statum innocētie sine ponere in puris naturalibus.

## Questio. v.

V Trum aliquid predicetur affirmatiue de deo q[uo]d non est deus. ꝙ non. q[uia] in o[mn]i predicatione affirmatiua est idētitas predicati ad subiectū. Aliter eēt ꝓpositio falsa. ergo q[uo]d nō est deus non ꝑdicatur de deo. Contra cōceptus predicatur de deo. ⁊ cōceptus nō est deus: igitur. Ad questiōez dico ꝙ vniuersaliter nullū ꝑdicabile de deo ē

de us. q2 omē predicabile vel est in scrip/
to vel in voce vel in mēte sm̄ Boetiuȝ
super p2im peryarmenias: sed nullum isto/
rum est deus. ergo ꝛc̄. Sed contra. ni/
hil predicatur affirmatiue de aliquo nisi
sit total'r ideȝ cū illo. Preterea ď deo
ꝑdicatur deus. sed de nullo cōceptu pre/
dicatur deus. ergo ꝛc̄. Preterea vide
tur ꝯdictio dicere ꝙ cōceptus nō est de⁹
qui predicatur de deo: ꝛ tn̄ quicqd vere
ꝑdicatur de deo: predicatur de illo cōcep
tu. sed hoc dicit ista opīo. g° ꝛc̄. Pro
pter istas rōnes est sciendū ꝙ in omī pro
positōe tam vocali q̄ȝ mentali qn̄qȝ subii
citur nomē; ꝛ ꝑdicatur ꝓ noīe vel ꝯcep/
tu Exemplū vt homo est nomen. hō est
noīatiui casus ꝯiunctum ad vocem: ens infi
nitū est ꝯceptus ꝯpositus. ens infinitū est
ꝯceptus ꝓprius deo ꝯiunctum ad conceptū
ꝛ quādoqȝ subiicitur ꝛ ꝑdicatur ꝓ re si
gnificata. Exemplū ens infinitū ē increa
tū summū bonū est deus ꝛ hmōi. Nunc
aūt tales regule qcqd predicat' de diffini
to ꝛ diffinitōe. ꝛ ꝯ°. Sīr qcqd ꝑdicat' ď sb
iecto ꝛ de sua ꝓpria passiōe. ꝛ ecōuerso.
ꝛ hmōi sunt intelligēde quādo termi sup
ponūt significatiue ꝛ ꝑsonal'r Non autē
vt supponūt ꝓ intentōe aīe. ꝓpter quod
tales ꝓpōnes sunt vere. aīal rōnale est
ofo indicans quidditatē hoīs risibile ꝑ/
dicatur per se. 2° de hoīe. ꝛ tamen ta/
les sunt false; homo est oratō indicās qd
ditatem hoīs. hō per se scdo mō predicat'
de hoīe. Ita quicqd predicatur de deo:
predicatur de hoc conceptu ens infinitū
terminis acceptis significatiue. Et tamē
ille conceptus nō est deus sicut quicquid
predicatur de deo. predicatur de hoc cō
posito ex duobus noībus ens infinitum
si omnes termini sumantur significatiue
quia omē quod est ens infinitum est de⁹
ꝛ omne quod est deus est ens infinitum
ꝛ tamen hoc cōpositum non est deus. et
hoc quia in talibus ꝓpositoībus ꝯcept⁹
ꝛ noīa nō supponunt ꝛ stant ꝓ noībus
ꝛ ꝯceptibus sed ꝓ re quas significant. qꝛ
vt dicit phūs primo elēchoꝝ vtimur no
mibus ꝓ reb⁹ significatis. His sup/
positis dico ad primū argumentū negan
do assumptū. nā vnū nomen synm ꝑdicat'
ď quocūqȝ ꝑdicat' reliquū ꝛ tn̄ vm synm
nō est totaliter idē cum alio. qꝛ noīa sy/
nonyma sunt distincta quāuis significent
oīno idē. Si dicis ꝙ nō loqueris ď no
mibus ꝛ ꝯceptibus: sed de re corr̄ndente

Rn̄deo ꝙ nō nego rem significatā ꝑ
nomen ꝛ ꝯceptuȝ talem eē. tamē dico ꝙ
nec nomē nec cōceptus est deus. Ad
scdȝ dico ꝙ deus ꝑdicatur de ꝯceptu dei
sed non debet sic exerceri: iste conceptus
est deus sed sic: deus est deus. ens infini/
tum est deus. vbi predicatur deus de isto
conceptu: nō tamen pro cōceptu. sed ꝓ
re significata per illum cōceptuȝ. puta ꝓ
ipso deo sicut hec est vera genus ꝑdica/
tur de specie; non tn̄ sic dicendo spēs est
genus. sed sic homo est aīal. vbi ꝑdicatur
genus de specie non ꝓ specie sed ꝓ signi
ficato. puta ꝓ isto homine ꝛ pro illo. qꝛ
ille homo vere est animal. sic enim dicūt
sancti ꝙ quedā nomina ꝑdicātur ď deo
ex tēpore: ꝛ quedā de singulis personis. si
cut dicimus ꝙ deus est creator refugiuȝ
ꝛc̄. Tamen nomen non predicatur de
deo pro nomine. quia non denotatur ꝙ
deus sit hoc nomen creator: sed ꝙ est res
cuius est ille conceptus similitudo.

Ad formam dico ꝙ deus vere pre/
dicatur de deo. Et quando dicitur ꝙ
deus non predicatur de conceptu dei:
verum est si supponat pro se: sic di/
cendo. conceptus dei est deus. Sed

si stat significatiue: tunc ꝯceptus dei predicatur de deo non in actu signato sed exercito. Unde tota difficultas ꝛ solutõ istius q̃onis stat in illa difficultate logicali de actu signato ꝛ exercito ꝺ qua al'a patebit. Ad tertium dico ꝙ nulla est contradictio dicere ꝙ q̄cquid predicatur de deo predicatur de cõceptu dei terminis acceptis significatiue: ꝛ tamẽ ille cõceptus nõ est deus. Et hoc quia predicatio non debet sic exerceri. cõceptus est deus sed sic ens infinitum est deus vbi accipitur conceptus non ꝑ se sed pro deo: cuiꝰ est conceptus: sicut hic non est contradictio: subiectum non est sua passio: ꝛ tam̄ quicquid vere predicatur de subiecto: vere predicatur de sua passione: eo ꝙ subiectum ꝛ passio cõuertuntur. Simil'r diffinitum nõ est sua diffinitio: ꝛ tamen dicimus quicquid predicatur de diffinito ꝛ diffinitiõe. ꝛ econuerso ꝛ sic de multis.

Ad argumentũ principale dico ꝙ ad veritatem ꝓpositionis affirmatiue nõ requiritur nisi idẽtitas rei significate ꝑ subiectum ꝛ predicatũ. ꝛ hoc sufficit ad eius veritatem: ꝛ sic est in ꝓposito.

## Questio. vi.

Utrum cognitio intuitiua põt esse de obiecto non existente. Qꝺ non. quia contradictio est ꝙ visio est ꝛ nihil videatur. ergo contradictõ est ꝙ visio est ꝛ obiectũ visum nõ sit.

Contra. visio est qualitas absoluta distincta ab obiecto. ergo põt sine ꝯtradictione fieri sine obiecto. In ista questiõe pono duas ꝯclusiones. Prima est ꝙ cognitio ĩtuitiua potest esse per potentiam diuinã de obiecto non existente. quod probo per articulũ fidei. Credo in deum patrem oĩpotentem. qꝺ sic intelligo q̃libet est diuine potentie attribuendũ. quod manifestam contradictionẽ nõ includit: sed istud fieri a deo nõ includit contradictionem ergo ꝛc. Preterea in illo articulo fundatur illa ꝓpositio famosa theologorum. quicq̄d deus ꝓducit mediantibus causis secundis potest immediate sine illis producere ꝛ conseruare. Tunc arguo sic. omnem effectũ in quem potest deus mediante causa secunda: potest immediate per se. sed in noticiam intuitiuã potest deus mediãte obiecto. igͬ põt in eã immediate per se. Preterea ois res absoluta disticta loco ꝛ subiecto ab alia re absoluta. põt ꝑ diuinam potentiã existere alia re absoluta destructa: sꝫ visio stelle tã sensitiua q̃ꝫ intellectiua: ꝛ obiectum sunt huiusmodi. ergo ꝛc. Et si dicat, ꝙ ſm istam opinionem sequitur ꝙ ꝺnus potest videri intuitiue ꝛ beatifice nõ exhibita sua presentia actuali in ratione obiecti actualiter ꝑ̃sentia ipsi intellectui quod falsum est. Rñdeo ꝙ hic non ẽ bona similitudo arguendo ꝙ deꝰ põt facere talem visionem sine obiecto creato a quo nõ dependet illa visio nisi tanq̃ꝫ a causa secũda. ergo potest videri intuitiue ꝛ beatifice obiectum a quo obiecto dependet illa visio sicut a causa prima. naꝫ quamuis secunduꝫ doctores deus possit facere effectus proprios causarum secũdaruꝫ sine illis. non tamen potest aliquẽ effectum facere sine causa prima. Unde sicut non est possibil'e ꝙ color causet visionem suam in oculo nisi sit actualiter ꝑ̃sens: ita non est possibile ꝙ deus causet visionem in intellectu. nisi exhibita sua actuali presentia. Secunda conclusio est ꝙ cognitio intuitiua non potest naturaliter causari: nec conseruari obiecto non existente. Cuius ratio est

qꝛ effectus realis: nec pōt cōseruari nec
ꝓduci de non eē ad eē ab illo qḋ nihil ē
⁊ per ꝯñs naturalr̃ loquendo requirit
tam cām ꝓducentem ꝗ̄ ꝯseruantē existe
re. Et si dicatur si qs videat solē ⁊ pꝰ in/
tret obscurū locum: apparꝫ sibi ꝙ videt
solem in eodē situ ⁊ eadē magnitudine
gᵒ visio solꝫ remanet ipso absente. ⁊ ea
dem rōne remanēt ipso non existēte.

Rñdeo ꝙ non manet visio solis sed
manet aliqua qualitas vel parua lux i/
pressa oculo. ⁊ illa qualitas videt̃ ⁊ si in
tellectus formet talem ꝓpōnem lux vi/
detur in eodē situ ⁊ assentiat: decipit̃ ꝓp
ter illam qualitatē impssaꝫ visui. Ad
argumentū principale dico ꝙ ꝯdictio ē
ꝙ visio sit. ⁊ tñ illud quod videt̃ nō sit in
effectu nec eē possit. ideo ꝯtradictio ē ꝙ
chymera videat̃ intuitiue. sed nō est con
tradictio ꝙ illud qḋ videt̃ nihil sit in a/
ctu extra cām suam: dū mō possit eē i ef
fectu. vel aliqñ fuerit in rerū natura. ⁊
sic est in ꝓposito. vnde dn̄s ab eterno vi
dit oēs res factibiles ⁊ tñ tunc nulle fu
erunt.

## Questio. vii.

Utrum eēntia diua vt in pr̄e ē
incōpossibilis filio. ꝙ sic. qꝛ pat̃
est incōpossibilis filio. gᵒ ꝯña pa
tet. qꝛ oīno idem sunt. Contra redu/
plicatiua infert suā preiacentē sicut seq/
tur homo inq̄ntum aīal est sensibilis. gᵒ
hō est sensibilis. xp̄s inquantū homo est
passus. ergo xp̄s est passus. ergo simil'r se
quitur eēntia vt in patre est incōpossibi
lis filio. ergo ē incōpossibilis filio qḋ est
falsum sm̄ oēs. ergo ⁊c. Ad qōnē di
co ꝙ eēntia dn̄s vt in patre nō est incō
possibilis filio: immo ista est simpl'r ne/
ganda. Qḋ ꝓbo. primo sic. oīe incōpos
sibile alicui non est ipm̄: si ergo eēntia est
vt in patre incōpossibilis filio: eēntia vt
in patre nō est filiꝰ. ⁊ ita eēntia diuina a/
liquoᵒ non est filius: ⁊ p ꝯñs filius ali/
quo mō non est eēntia. ⁊ ita sequitur ꝙ
filius aliquoᵒ non est deꝰ. Preterea
si eēntia vt in pr̄e est incōpossibilis filio
eēntia vt in pr̄e ē distiguibilis a filio. cō/
sequēs est falsum. gᵒ ⁊ añs. ꝯña patet. qꝛ
si eēntia vt in patre distinguit̃ a filio. pos
set concedi ꝙ eēntia vt in patre genera/
ret filium. qꝛ non ꝓpter aliud negat̃ eēn
tiam generare filiū. nisi qꝛ eēntia est fili
us ⁊ nō distinguitur ab eo. Preteᵃ
a ꝓpōne reduplicatiua ad suam p̄iacen/
tē est ꝯña bona: sicut sequit̃. xp̄s sm̄ ꝙ ē
homo est passus. ergo xp̄s est passus gᵒ
simil'r ista ꝯña est bona. eēntia vt in pr̄e
est incompossibilis filio. ergo eēntia ē in
cōpossibilis filio. ꝯña est falsum. gᵒ ⁊ an
tecedens. Preterea argueudo a det'/
minabili cū determinatione nō distrahē/
te nec diminuente sumpto ad ipm̄ per se
sumptum est bona ꝯña. 2ᵒ ꝓ parmenias
sed reduplicatio nō est determinatio di/
strahens nec diminuēs: sed magis deno
tat cām inherētie p̄dicati ad subiectum.
ergo sequr̃ eēntia vt in pr̄e ⁊c. Si dicat
ꝙ reduplicatio est determinaᵒ ꝯhens. iō
non sequit̃. Contra determiᵒ ꝯtrahens ñ
impedit talem ꝯñam sed magis ꝓmouꝫ
sicut inductiue pꝫ. qꝛ sequitur hō albus
est aīal. ergo ho est anial. Si dicat ꝙ
non sequitur negatiue. sicut nō seq̃t̃ sor.
non est hō albus. ergo non est hō: nunc
aūt ista est virtual'r negatiua eēntia vt ī
patre est incōpossibilis filio. Contra.
semper arguendo a deteriabili sumpto
cum determinatione contrahente ad de
terminabile per se sumptum affirmatiue
⁊ negatiue est bona consequentia dūmō

determina⁹ ꝯtrahens ṗcedat negatiōem posita tn̄ ꝯstantia subiecti. sicut ista ꝯña ē bona. hō albus currit. g° hō currit. ita sequitur negatiue hō albus nō currit. ergo hō non currit. s3 in ista ꝓpōne eēntia vt in pr̄e est incōpossibilis filio ista determinatio ꝯtrahens ṗcedit negatōem iclusaz in hoc vocabulo incōpossibile. ergo est ꝯña bona: ⁊ ita patet ꝙ in ista negatiua illa reduplicatio non tm̄ dicit modū quo eēntia hētur a patre. sed dicit ꝙ essentia ꝓut est in pr̄e est incōpossibilis filio: ⁊ sic distinguit̄ a filio qđ est falsum. Sed ꝯ eēntia vt est in pr̄e dicit modum quo eēntia hētur a patre qui mod⁹ habēdi nō est in filio. ergo. Dicet̄ᵃ hic est fallacia ꝯñtis a destructione inferioris: eēntia vt in patre est incōpossibilis filio. ergo eēntia est incōpossibilis filio.

Ad primū illorum dico ꝙ si ista reduplicatio vt in pr̄e tm̄ dicit modū quo essentia dīna habetur a pr̄e ꝓpter qđ ista est vera eēntia vt in pr̄e est incōpossibil' filio eadem rōne hec eēt vera eēntia vt in filio est icompossibilis patri. ⁊ per cōsequēs hec eēt vera eēntia vt in patre ē incōpossibilis eēntie vt in filio. ex quo sequit̄ ꝙ eēntia eēt duplata ⁊ triplata qđ est absurdum. Ideo dico qđ nō dicit tātū modum quo eēntia hētur a patre. sed dicit ꝙ eēntia ꝓut est in patre est incompossibil' filio ⁊ ꝙ vt sic distinguit̄ a filio.

Ad 2ᵐ dico ꝙ nō est fallacia ꝯñtis: q2 in ista ꝯña non destruitur nisi precise illud qđ sequitur hāc dictōem incōpossibile. q2 negatio nō negat illud qđ precedit. sed tm̄ quod sequit̄ ly incōpossibile. modo in añte non est inferius ad illud qđ sequitur eandē dictōem in ꝯsequente q2 nihil sequitur in antecedēte neq3 i cōsequēte nisi filio: sicut manifeste pat3. ergo hic nō arguitur a destructōe inferioris. Ad argumentū pincipale dico ꝙ inter patrem ⁊ essentiam est talis non idētitas ꝙ eēntia est trea res ⁊ pater non. iō ꝯsequentia non valet.

# Questio. viii.

Utrum similitudo vel dissilitudo sit aliqua res ꝑua distincta a rebus absolutis. ꝙ sic. q2 impossibile est aliqd trāsire de contradictorio in ꝯtradictorium nisi ꝑ aliquā mutationez: sed sor. alb⁹ primo non ē similis: post fit similis. g° sortes mutatur nō ad absolutū per positū. ergo ad relationem. Cōtra. illa que per nullā potentiam pn̄t separari ab inuicem non sunt realiter distincta. sed similitudo ꝑ nullam potentiā potest separari a duabus albedinib⁹. q2 contradictio est ꝙ duo sint eque alba. ⁊ tamē non sint similia. Ad qōnem dico ꝙ nō. Qđ ꝓbo multipliciter. primo sic omnis res realiter distincta ab alia quaru3 neutra est ps alterius pōt perfecte intelligi alia re non intellecta. s3 possibile ē intelligere similitudinem sine alia re. ergo ⁊c̄ maior patet q2 intellectus vni⁹ rei totaliter disperate: ⁊ localiter distincte ab alia re. non plus depēdet ab intellectōne alterius q̄3 intellectio effect⁹ depēdet ab intellectione cause sue eēntialis: sed illud qđ est effectus pōt perfecte intelligi nō itellecta sua cā. maior ꝓbatur etiā q2 si intellectio vnius rei depēdet eēntialr̄ ab intellectione alterius. vel hoc erit quia sūt idem realiter. vel q2 vnum dependet eēntialiter ab alio. vel quia vni necessario coexistit aliud. Primum non datur nec secundum pōt dari. quia essentialius depē

det quelibet creatura absoluta a deo. q̄ vna relatio dependet ab alia. Et tñ creatura pōt perfecte intelligi non intellecto deo. sicut pōt perfecte videri oculo corporali non viso deo. Nec tertium potest dari q₂ eque necessario creatura absoluta coexigit deū sicut vna similitudo aliā ⁊ tñ vna creatura pōt intelligi nō intellecto deo. Confirmatur q₂ iste similitudines separantur q̄tum ad subiecta. q₂ vna est hic ⁊ alia non. ergo pñt separatim intelligi. Mirabile enim eēt si angelus nō posset videre similitudinem in albedine existente hic: nisi videat similitudinē que est rome. Minor pbatur q₂ si vna pōt itelligi sine alia. pōt tunc intellectus euidēter scire q̄ sor. est similis. ⁊ tamē dubitare ⁊ ignorare an sit alicui aliī similis ꝯñs ē fl̄m ꝯña patet. quia si deus crearet vnū angelum qui prima cognitione sua videret sortem ⁊ similitudinem in eo. ⁊ nullā aliam rem: ille euidenter sciret istam propositionem sortes est similis sicut videns sortem ⁊ albedinem: scit euidenter q̄ sortes est albus. ⁊ tamen dubitat vtruz sortes sit alicui similis. quia aliam similitudinem nunq̄ vidit. nec potest hoc scire per discursum. quia per positum ista visio est prima cognitio eius. ⁊ nunq̄ prius intellexit nec intuitiue nec abstractiue aliquā aliam rem. ergo. Secundo arguo sic. Sit creatura magis distans distantia. vltra quam non potest agere. fiant ergo corpora duo. vnum album. ⁊ aliud nigrum per potentiam diuinam tantuz distantia q̄ omne agens presens vni est insufficienter approximatum ad causandum quencunq₃ effectum in alio si tunc per potentiam diuinam aliquod agens productiuum albedinis debite approximatur corpori nigro causabit albedinez in illo nihil causando in alio corpore albo. quia respectu illius improportionabiliter distat. ⁊ per consequens illa duo erunt alba ⁊ similia sine omni similitudine distincta ab eis. Et si dicat q̄ proposito assumpta de certa distantia in actione. cāt veritatem de absolutis ⁊ non de respectiuis. Contra. tunc sequitur q̄ si deus faceret mille mundos. ⁊ vnum agens causaret albedinem in vno. q̄ causaret similitudinem in mille mundis. quia in quolibet potest esse aliquod album.

Tertio sic deus potest facere omne absolutum prius sine omni posteriori. ergo potest facere duo absoluta alba sine omni posteriori similitudine. ⁊ tamen illa erunt similia. ergo similitudo non est talis res media. Et si dicat q̄ erunt similia non tamen per similitudinem. Contra si similitudo sit alia res ab absolutis. tūc similitudo ⁊ simile se habebunt sicut albedo ⁊ album. ⁊ per consequens sicut impossibile est aliquid esse album sine albedine: ita esse simile sine similitudine. Similiter si sint similia siñ similitudie frustra ponitur similitudo media. Quarto sic arguo sicut contradictio dicta de aliquibus est via concludendi distinctionem: ita impossibilitas recipiendi predicationem contradictorioꝝ pertinentium ad esse. est via concludendi identitatem illorum sed similitudo sortis ad platonez non potest esse sine similitudine platonis ad sortem. Nec econuerso sine contradictione. ergo ista similitudo est realiter illa. sed similitudo sortis ad platonem non est subiectiue in platone. ergo nec similitudo platonis ad sortem est subiectiue in platone. quia eadē est: nec est subiectiue

in sorte:manifestũ est. ergo nullibi est sb iectiue. ergo nõ est talis parua res. Si dicat ꝙ vᵃ non põt eẽ sine alia .non ꝓpt idẽtitatem sed qꝛ sunt simul vera. Cõtra. qd intelligis per eẽ simul vera. aut ꝙ contradictio est ꝙ vna sit sine alia. ꝛ ita cõtradictio est ꝙ vna sit sine alia. ꝛ ita ꝯdictio est creaturam eẽ sine relatõe ad deũ: ꝛ per hoc ꝓbatur idẽtitas illorum. aut intelligis ꝙ neutrum depẽdet ab aᵒ ꝛ sic non sunt iste due silitudines silr natura: qꝛ a se mutuo dependet. Aut intelligis ꝙ sunt eque pfecte ꝛ tunc paternitas ꝛ filiatio non sunt simlr natura. qꝛ cũ sint alterius rõnis sm eos vna erit perfectior alia. Quinto si sit talis parua res aut erit diuisibilis aut indisibilis. Si primo mõ sic erit q̃ta: sicut albedo. Si scdo mõ tunc est tota in tota albedine. ꝛ tota in qualibet pte. cũ quelibet pars sit similr ꝛ tunc si vna pars albedinis cũ sua silitudine annihiletur per potentiã diuinã. adhuc manet eadem similitudo numero in alia parte. quod est absurdum. Sʒ ꝯ. nihil est idem realr alicui sine quo potest naturalr eẽ sine contradictione. sed albedo põt manere sine ꝯtradictione sine silitudine sicut patet manifeste. ergo.

Preterea sortes albus silis est pla. albo ꝛ dissilis est hõi nigro. si ergo dissimilitudo eẽt eadem cũ fundamento. silitudo ꝛ dissilitudo essent eedem res. ꝛ ita nõ eẽnt distincte relatões. Ad primũ põt dici rõnabiliter ꝙ albedo põt manere sine silitudine. sed due albedines non pñt sine silitudine esse. qꝛ silitudo supponit ꝓ duobus silibus ꝯiunctim acceptis sicut nomen numerale. Et iõ. licet vᵃ albedo p se nõ sit silitudo. tñ due albedies sunt silitudo. Sic soz. ñ ẽ duo sʒ soz. ꝛ pla. sunt duo. Alr potest dici ꝙ silitudo est q̃dam conceptus significans duo alba cõiunctim de quibus tñ ñ pdicat affirmatiue ꝛ ille conceptus nõ est idem cũ albedine. Et si dicat ꝙ similitudo ẽ in hᵒ albo sed aliud album nõ est in hoc albo ergo similitudo importat aliõ q̃ʒ hoc album. ꝛ illud album. Rñdeo ꝙ ꝓprie loquendo nõ est concedendũ ꝙ similitudo sit in hoc albo. sicut nec ꝯceptus in hoc ligno albo. Vnde illud argumentũ equaliter ꝓbat ꝙ creatio actio sit aᵃ res a deo ꝛ creatura. qꝛ non plus põt hoc album eẽ sine similitudine q̃ʒ deus põt eẽ creans sine creatione. Et ita realr deus ẽ creãs ꝛ põt ñ eẽ creãs sicut hᵒ albũ ẽ simle ꝛ põt non eẽ sile. Et ideo sicut creatio actio ñ est in deo realiter. qꝛ tunc aliquis hret i se qõ non hũit ante mundi creationem: quod falsum est. eodemᵒ ꝓprie loquẽdo similitudo nõ est in albo. Et sicut concedit ꝙ deus realr est creatiuus ꝛ creans. q̃uis creatio non est realr in deo: ita cõcedo ꝙ hoc album est realiter simile q̃uis similitudo nõ sit realr in hoc albo ꝛ per hoc patet ad scdm. Ad principale dico ꝙ ille transitus saluatur ꝑ hoc solum ꝙ fit vnũ aliud albũ ꝙ prius nõ erat album. Non per aduentum alicuius rei in priᵘ albo sicut per solam ꝓductionem creature dr nunc deᵘ creans et prius non. Vnde laici nihil intelligẽtes de relationibus. ita indubitanter dicunt duos hoĩes albos eẽ similes: sicut dicũt eos eẽ albos: qõ non eẽt verum. si similitudo eẽt quedam res ꝑua de qua laicᵘ nihil intelligeret.

## Questio .ix.

v Trum equalitas vel inequalitas sit res disticta a rebᵘ absolutis. Qõ sic. qꝛ ꝯria non sunt iõ

inter se nec alicui alteri sed equalitas et inequalitas sunt contraria. ergo nõ sunt idẽ inter se nec cũ absolutis. q̃ n̄ contrariã tur. Contra quando ꝓpõ verificat ꝑ rebus si due res sufficiant ad eius veritatẽ nõ est ponenda 3ª. sed hec ꝓpõ q̄titates sunt equales ⁊ hmõi verificant ꝑ rebus ⁊ due q̄titates sufficiũt ad eiꝰ veritatẽ. ergo ⁊c̄. Ad questionẽ dico ꝙ nec equalitas nec inequalitas est res distincta a rebus absolutis. quod ꝓbo ꝑ rõem sco. per quã tenet ꝙ relatio creature ad deũ nõ sit res distincta a creatura absoluta. Et arguo sic. illa que proprie insunt aliquibus sine quibus illa n̄ possunt esse sine contradictione: sunt eadem realiter cum illis. sed due equalitates insunt realiter duabus equalitatibꝰ q̄titatibꝰ ⁊ ꝯtradictio est illas quãtitates esse equales sine illis equalitatibus. ergo. Maiorẽ ꝓbo dupliciter primo sic. quia rõne illud quod ꝓprie inest alicui: sine quo illud nõ põt esse sine contradictione est idẽ sibi: eadẽ rõne illa que proprie isunt aliquibus sine quibus nõ possunt esse sine contradictione: sunt eadem realiter cum illis. quia sicut deus potest facere prius sine posteriori: ita potest facere priora sine posterioribus. Secundo ꝓbo maiorẽ sicut sco. quia si iste due quantitates nõ possunt simul manere sine equalitate. aut hoc est quia illa eq̄litas est priua natura q̄ ille q̄titates aut simul naᵃ. aut ꝓpter ydẽptitẽ: sed equalitas nõ est prior quãtitate absoluta nᵉ simlʳ naᵃ ſm oẽs ergo hoc est ꝓpter ydẽptitatẽ equalitatis cũ illis q̄titatibus. Ita ꝙ ista pº sit vera iste due quãtites sunt equalitates. Minor ꝓbatur. quia manifesta contradictio est ꝙ due q̄titates sint primo equales ⁊ post inequales non mutate ſm locũ. nec ſm augmẽtum vel decrementũ nec ſm totũ nec ſm partẽ. ita ꝙ nihil auferatur vel addat vni nec alteri. quia ĩpossibile est ꝙ fiat talis transitus de contradicº in ꝯtradiᵐ sine omĩ mutatione. ergo equalitas non est distincta ab illis q̄titatibus. Secũdo arguo sic. si equalitas sit talis res. distincta ab illis quãtitatibus aut est diuisibilis aut ĩdiuisibilis. si indiuisibilis erit tota in tota q̄titate ⁊ tota in qualibꝫ ꝑte q̄titatis. quia non est subiectiue in aliquo indiuisibili. Ex quo sequũtur multa absurda. primũ ꝙ quelibet pars quãtitatis sit equalis toti: quia quelibet ps habet in se illam equalitatem. ſm ꝙ cuicunqꝫ corpori totum est equale ꝙ eidez corpori quelibet pars alterius q̄titatis est equalis. Tertium ꝙ equalitas in vna parte potest manere per potentiaz dei ipsa in alia parte destructa. Si autẽ sit diuisibilis ⁊ ex extensa: ita ꝙ tota sit ĩ in tota quantitate ⁊ pars in parte: cum componitur ex partibus eiusdem rationis. adhuc quelibet pars erit equalis alteri. ⁊ ita minima pars erit equalis maxime quod est absurdum. Ad principale dico ꝙ sicut prius dictum est ĩ alio quolibet ꝙ equalitas ⁊ ineq̄litas sunt incomplexa opposita non contrarie. sed relatiue. Et ideo non possunt de eodem ⁊ respectu eiusdem ⁊ ſm idem: verificari. Et ista incomplexa siue sint voces: siue conceptus: non sunt idem inter se. nec cum re extra absoluta: sed tantum significant res absolutas diuersimode. ⁊ nullas res distinctas a rebus absolutis significant.

## Questio. x.

Trum duplicitas ⁊ dimidie

tas sint res distincte a rebus absolutis ꝙ sic. quia si essent eadē cum fundamento: tunc sicut ad quantitatē est mot⁹ augmentationis. ita eēt motus ad dupleitatem. Contra. plāritas non est ponēda sine necessitate sed hic non est necessitas. quia oīa possunt saluari per conceptus relatiuos ergo ꝛc. Ad questionem dico ꝙ non. ꝙ ꝓbo primo sic. Si dupleitas sit alia res: aut ē diuisibilis. aut īdiuisibilis. si īdisibil' q̄ro de subiecto ei⁹ p°. aut est diuisibile aut indiuisibile. nō primo⁹ manifestū est. Nec scd̄o°. quia nullū accidens indiuisibile pōt esse primo in subiecto diuisibili. Tum quia si sit indiuisibile. oportet ꝙ totū sit in toto: ꝛ totū in qualibet parte sicut aīa intellectiua que est indiuisibilis est tota in toto. ꝛc. Et tunc sequitur ꝙ quelibet ps dupli est dupla vere respectu eiusdē: cū in quocunqȝ est subiectiue aliqua forma: illud pt vere denoīari a tali forma sicut in quocunqȝ est albedo: illud pōt vere dici album. ꝛ tunc sequitur ꝙ aliq̄ pars respectu eiusdē erit dupla ꝛ mior simul. Si autē sit accidēs diuisibile quero de partibus ei⁹ aut sunt similes. aut sunt dissimiles. si primo mō tunc ꝯueniunt in nomīe ꝛ in diffinitione totius. et sic quelibet pars dupleitatis erit dupleitas. ꝛ per consequens quelibet pars erit dupla ad illud totum ꝛ quelibet ps ptis erit dupla sicut totum. Si sint partes dissimiles ꝛ alterius rōis tunc distinguntur specie: ꝛ per consequens si componant vnam rem vna pars erit potentia ꝛ alia actus vel vna pars maᵃ ꝛ aᵃ forma. sed quando potentia ꝛ actus faciunt vnum. non distant situaliter. ergo ille partes dupleitatis non distant situaliter. Et ita non componerent aliquam formam extensam. quia in qualibȝ parte eēnt omēs ille partes que faciūt vnam dupleitatem. ꝛ ita adhuc quelibȝ pars dupli esset dupla. Secundo sic. si dupleitas sit alia res ab absolutis: tūc sequitur ꝙ in quanto duplo erūt infinite res parue quarum quelibet differt specie ab alia. quia si vnum corpus sit duplum respectu alterius: tota dupleitas erit toto duplo tunc: sicut totum corpus est duplum respectu illius corporis: ita medietas eius est sibi equalis. ꝛ quarta pars eius erit sibi dimidia respectu illius corporis: ꝛ sic quelibet pars eius eiusdem proportionis corporis dupli. habet aliquem respectum ad illud corpus respectu cuius totum est duplū ꝛ nulla pars habet eandem ꝓportōem ad illud corpus cum alia. imo oēs sunt alterius spēi. Et per consequens erunt infinite res alterius spēi in isto duplo sicut partes proportionales sunt infinite.

Si dicat ꝙ dupleitas est in toto duplo: ꝛ in nulla eius parte. nec fm se totā nec fm aliquam sui partem. Contra. non est ymaginabile ꝙ aliquod accidēs informet suūȝ subiectū est tamen verū ꝙ nec totum illud accidens nec aliqua ei⁹ pars sit in aliqua parte subiecti. Tercio sic. istud lignum est duplum ad suam medietatem. tunc sic qua ratione illa dupleitas est alia res a ligno duplo: eadē rōne illa relatio qua illud lignum excedit medietatem sue medietatis erit alia res existens in illo ligno. ꝛ similiter eadē rōne relatio eius ad quanlibet medietatem eiusdem medietatis cum ergo in tali ligno sint partes ꝓportionales infinite. ꝛ non est eadem ꝓportio ligni ad q̄s/

cunqȝ duas partes illarum partium. se quitur ꝙ in illo ligno erunt relationes infinite distincte spē. Si dicat ꝙ partes ligni sunt infinite in potentia. nec iō relationes ille sunt actu infinite. Cō/tra ille partes sunt in rez natura ali/ter ens componeretur ex non ente. ergo ꝛc. Preterea hoc lignum realiter est duplum ad suam medietatem. ergo in hoc ligno est realiter ꝛ actualiter rela/tio dupleitatis ad suam medietatem. ſȝ non plus est vna pars in actu q̄ȝ alia cū omnes partes sint simul: ergo quelibet alia pars est in actu. ergo ad quanlibet est relatio realis ꝛ actualis. ꝛ ille partes sunt infinite. Ad principale dico ꝙ pbat oppositum. quia si dupleitas esset alia res ab absolutis tunc ad illam rez esset pprie mutatio ꝙ falsum est. quia lignum non duplum. potest fieri duplū per solum motum localem vel aliā mutationem dimidii. Similiter dico: ꝙ relatio non habet fundamentum. Nec illud vocabulum fundamentum relationis invenitur in philosophia Aristotelis. nec est nomen philosophicum.

## Questio. xi.

Utrum diversitas vel distinc/tio vel ydemptitas sit alia res ab absolutis. ꝙ sic. quia si es/sent eedem cum absolutis: cum absoluta sint in diversis predicamentis. quia aliqua diversa sunt in genere substantie. aliqua in genere qualitatis ꝛc. tunc relatio diversitatis eēt in diversis predicamētis. ꝛ ita n̄ esset in genere relationis. qđ falsum est. Contra idem ꝛ diversum sunt passiones immediate consequentes rem. ergo omne idem alicui seipso est iō ꝛ similiter diversum. Nec requiritur aliqua res media. Ad questionem dico primo ꝙ non. quod probo primo sic. Si diversitas sit alia res a rebus absolutis. ergo illa diversitas distiguit ab absoluto a quo est diversa res. ꝛ per consequens realiter refertur ad illam rem absolutam ergo alia relatione. ꝛ per consequens illa relatio secunda realiter est diversa a prima relatione. ergo per aliam relationem ꝛ sic de tertia ꝛ in infinitum ita ꝙ in qualibet re erunt res infinite realiter distincte. Si dicis quelibet relatio seipsa refertur ad fundamentum. quia non potest fieri relatio sine fundamento absqȝ contradictione ergo est eadeȝ sibi.

Contra primo arguo sic. vbicunqȝ sunt distincti termini aliquarum relationum ibi sunt distincte relationes. quia vnius relationis est primo vnus terminus. sed similitudinis in sorte terminus est albedo in plato. terminus autem istius alietatis qua similitudo est alia a sū damento: est fundamentuȝ similitudis ī sorte. puta alb° in sorte g° siātno ī sor. ꝛ sua alietas a fundamēto realit̄ distiguitur. Preterea si sortes est idem ꝛ si/milis platoni per talem rem mediam et econverso. ergo similitudo ꝛ ydemp/titas sortis est idem ꝛ similis alteri similitudini ꝛ ydemptitati. Et eadem ratio/ne illa secunda similitudo ꝛ ydemptitas sortis est idem ꝛ similis alteri similitudini ꝛ ydemptitati. ꝛ erit processus in infinitum. si dicat ꝙ est statuą in secundo. quia si sortes sit idem pla. ydemptitate mutua sit ydemptitas sortis ad plato. a ydemptitas autem pla. ad sor. b. tunc

sic a. differt a sorte. quia sortes pōt eē si-ne a. eo ꝙ sor. pōt eē sine pla qui est ter-minus a. tamen iste due ydēptitates sūt eedē inter se seipsis ꝛ nō per aliā ydēpti-tatem. ꝛ hoc quia a. nō potest eē sine b. sine ꝯtradictione cum sint simul natura. ꝛ per consequens a. nō potest eē sine cō-tradictōne nisi tam fundamentū ꝙ ter-minus sue ydēptitatis per quā est eadē b. sit. ꝛ per consequens a ꝛ sua ydēpti-tas ad b. sunt eadē relatio. ꝛ ita est de b. ꝛ sua ydēptitate ad a. ¶ Contra. q̄uis ydēptitas sor. ad pla. nō possit eē sine y-dēptitate pla. ad sor. que sunt a. ꝛ b. ta-men ydēptitas sortis ad pla potest esse sine ydēptitate. Jo. ad paulū. ergo ydēp-titas sor. ad pla. differt realiter ab ydēp-titate. Jo. ad pau. ꝓpter separabilitatē illoꝝ. tunc arguo quando aliqua sunt eiusdē rōnis si aliquid illoꝝ refertur ad aliud totaliter distinctū ꝛ eiusdē rōnis: cum eo distincta relatione illud idem re-fertur ad aliud totaliter distinctū distin-cta relatione ꝛ eiusdē rōnis. sed oēs ydē-titates iste sunt eiusdem rōnis: ergo si a. refertur ad ydēptitatē io. ad pau. distin-cta relatōne eadē rōne a. refertur ad b. distincta relatione ydēptitatis. Et ita po-test ꝓbari in continuis vbi sunt partes: ꝛ termini in infinitū acceptabiles etiam distincte ꝙ nec est status in 2°. nec in 3° nec in quarto. ¶ Preterea si sortes di-stinguit realiter ab a. accipio illā alie^{tatem} realem qua sortes est alius ab a. tūc ar-guo sortes pōt esse sine ista alietate reali: ꝛ potest esse sine termino suo ergo distin-guitur realiter ab illa alietate. ꝛ per cō-sequens alietas erit vna res parua me-dia inter sortem ꝛ a. Et eodēmodo po-test argui de illa alietate. ꝛ sic in infinitū ¶ Si dicat ꝙ q̄uis illa alietas realiter distinguitur a sorte. non tamen ab a. q̄r a nō pt eē sine illa alietate. ꝛ ita erit stat⁹ i secundo. ¶ Contra. q̄uis relatio possit esse eadē cum fundamento secundū ali-quos: non tamen cum termino: sed a. ē terminus illius alietatis ergo ꝛc̄. ¶ Pre-terea arguo ꝑ principiū scoti. vbi prius quod vniformiter dicitur de omni respec-tu eiusdē termini. vel accidit omi vl' nul-li. quia si alicui accideret. pari rōne ꝛ al-teri. Exemplum si relatio effect⁹ ad cau-sam primā accideret lapidi pari rōne i^{sta} relatio cum sit quidā effectus dei habe-ret aliā relationem ad deum ꝛ sic in infi-nitum. sed relatio ydemptitatis commu-nis omnibus ydemptitatibus eiusdē ra-tionis vniformiter dicitur de omni alia ydemptitate respectu a. ergo vel ac-cidit sibi vel nulli: sed certum est ꝙ ali-cui accidit. puta ydemptitati disparate sicut prius argutum est. ergo omnis ydē-ptitas alia ab a. est eadem a per aliam ydemptitatem sibi additam. Si dicat ꝙ ydemptitas vniformiter non conuenit omnibus ydemptitatibus ad a. quia di-sparata ydemptitas est eadem a. per di-stinctam ydemptitatem: quia potest es-se sine a. sed ydemptitas opposita seipsa est eadem. quia non potest esse sine alia ¶ Contra. ita potest dici ad rationem scoti. quia relatio effectus ad primā cau-sam non vniformiter conuenit omni cre-ature. quia conuenit creature absolute mediante relatione distincta. sed relatio ni conuenit per se sine tali relatione me-dia. ¶ Ad argumentum principale di-co. ꝙ esse in predicamento dupliciter ac-cipitur vt prius dictum est. vnomodo sic. ꝙ de pronomine demonstrante ipsū vere predicatur illud predicamentum ꝛ sic relatio est in genere qualitatis: vel

substantie. Aliomodo sic ꝙ de illo significatiue sumpto. predicatur predicamẽtum significatiue sumptum. ⁊ sic ille relationes sunt in genere relationis. ⁊ forte etiam in aliis generibus nec est hec magnum inconueniens.

## Questio. xii.

Utrum relatio causalitatis effectiue sit alia res ab absolutis. ꝙ sic. quia illud quod accidit alicui non est idem cum eo. sed respectus efficientie est huiusmodi. quia ad sensum patet ꝙ aliquando ignis efficit ignem ⁊ aliquando non. Preterea quando propositio verificatur pro rebus si due non sufficiant oportet ponere tertiam. sed ista propositio intellectus causat effectiue intellectionem in se est huiusmodi. ⁊ tamen ad veritatẽ eius non sufficiunt intellectus ⁊ intellectio. quia possunt fieri a solo deo. ergo oportet ponere respectum causalitatis. Cõtra si sic. omne agens in agendo mutaretur quod est falsum. Ad questionem dico breuiter ꝙ non. ꝙ probo primo sic. si produc^o actiua sit alia res aut est prior ipso effectu producto: vel simul na^a vel posterior. Non primomõ. quia relatio si sit alia res essentialiter dependet tam a fundamento ꝗ̃ a termino. ⁊ per consequens neutro est prior natura. Effect^9 autem productus est terminus istius ꝓductionis actiue ergo non est prior natura eo. Preterea relationes sunt simul natura cuiusmõi sunt respect^9 effectus ⁊ cause: sed respectus effectus non est prior natura ipso effectu. ⁊ eodem modo probatur ꝙ respectus cause ad effectum non est simul natura cũ effectu. Nec est posterior. quia tunc prius natura esset effectus in rerũ natura: ꝗ̃ produceretur. ⁊ ita effectus in primo instanti nature in quo ſm modum loquẽdi aliorum esset effectus non esset productus ⁊ certũ est ꝙ nihil producitur de nouo postꝗ̃ est ergo nunꝗ̃ effectus produceretur de nouo ꝙ absurdum est.

Preterea suppono ista duo fundamenta vera etiam ſm alios. Primum ẽ. ꝙ respect^9 ẽ eẽntialiter posterior suo fundamẽto ⁊ termĩo. S^m est ꝙ respect^9 mutui sunt simł natura ⁊ intellectu. Ex primo fundamento arguo sic. effect^9 ꝓductus est fundamentum vel terminus cuiuslibet respectus qui est inter causã ⁊ effectum quia est fundamentũ respectus effectus ad causam ⁊ terminus respectus cause ad effectum ergo isti respectus mutui sunt posteriores natura tam causa quam effectu. Ex secundo fundamento arguo sic respectus mutui sunt simul natura ⁊ intellectu. ergo quicquid est prius natura vno illorum est prius alio. sed effectus est prior respectu fundamento in eo ergo est prior respectu fundamento in causa. R^o principaliter ar^o. quia si causalitas esset talis parua res: tunc quodlibet agens creatum quandocunq̃ ageret necessario mutaretur ad rem positiuam. Et ita q̃ñcunq̃ sol calefaceret ista inferiora: reciperet tot res nouas quot calefaceret. et tunc si calefaciat lignum cum in ligno sint infinite partes calefacte. infinite tales res reciperentur in sole. Et si dicatur: ꝙ sicut lignum habet infinitas partes tantum in potentia: ita relatio ẽ vna res extensa in sole habens infinitas partes eiusdem ꝓportionis tantum in potẽtia

Contra possibile est ꝙ pua pars solis agat in aliquod totum passum acci/

piendo totū sincathegoreumatice. Tunc sic in illa parte solis erunt tot res noue quot sunt ptes in illo passo: quia quelibet ps vere patitur ab illa parte solis ergo quelibet pars habet respectū correspōdentē in illa parte solis. sed tales partes in passo sunt infinite. ergo infinite relationes correspondebunt in sole.

Et si dicat ꝙ nulla pars habet talē 2ᵉᵐ. sed totū. Contra. vna pars passi pōt habere vnam qualitatē. alia parte habēte qualitatē contrariā ꝛ per cōsequens non repugnat parti habere respectum talem. Preterea aliqua q̄litas puta tristicia in anima intellectiua potest alterare corpus q̄tum ad sanitatē ꝛ infirmitatem ꝛ econuerso. ergo illa q̄litas vere agit. ergo in illa qualitate: q̄ est indiuisibilis: sicut aīa intellectiua. vere reciperet tot respectus de nouo quot sunt partes corporis imutati. ꝛ cum ille sint infinite: sequitur ꝙ infinite res noue pducentur in anima. Tertio arguo sic. oēm rem quam pōt deus facere mediente causa 2ᵃ efficiente: pōt p se sine omi causa scđa ponatur ergo inesse: et tunc sequitur ipossibile. quia si deus efficit illum respectū in isto efficiente: ergo illud est effectus quia omē illud in quo est respectus efficientie est effectus. Et non est efficiens nisi illius respectus. ergo non solum deus efficit illum respectum. Et ita ex illa positione sequitur contradicᵒ. puta ꝙ solus deus efficit respectum ꝛ non solus deus efficit respectum. Non ergo est talis respectus ponendus. vel oportet dicere ꝙ deus non potest se solo talem respectum causare.

Ad principale dico ꝙ accn̄s sicut prius patet aliquando accipitur p predicabili contingenter ꝛ sic relatio causaliter est accidens. sed tale accidens non significat aliquā rem distinctā a rebꝰ absolutis. Aliquando accipitur p accidēte inherente subē extra animā: ꝛ sic relatio non est accn̄s. Ad aliud dico ꝙ illa ppō generaliter accepta falsa est quia aliquando ad veritatem propositionis sufficiunt due res. Aliqn̄ due nᵉ nᵉ tres sufficiunt. In pposito sufficiūt due res. quando fiunt sine miraculo: et naturaliter quādo aūt miraculose fiūt intellectus ꝛ intellectio tunc non sufficiunt cētum. tres ad eius veritatē. vnde ad illā rōem responsum est in primo qᵒlibet. ideo nunc transeo.

## Questio. xiii.

Utrum relatio calefactiui ad calefactibile sit res distincta ab absolutis. ꝙ sic. quia idem non pōt eē absolutum ꝛ relatiuo. ergo. ꝛc̄. Contra. contradictio est calorem eē nisi sit calefactiuus. ergo relatio calefactiui non distinguitur a calore. Ad questionē dico breuiter ꝙ illa relatio nō est res extra animā distincta ab absolutis. ꝙ probo primo. quia talis relatio realis non est ad nihil: sed ad terminū. sed calefactibile pōt eē purum nihil respectu cuius calor est calefactiuus. ergo ꝛc̄. Rᵒ. quia in eodē eēnt res accn̄aliter infinite. quia sol est calefactiuus infinitorum corporum: eo ꝙ sol potest calefacere infinita corpora. Si ergo illa relatio sit alia res tot erunt res actualiter existentes in sole quot corpora possunt calefieri a sole: ergo infinite res: quarum quelibet sm̄ se totam distincta est ab aᵐ sunt modo in sole quod est contra phi. v. phisicoꝝ negantē talia infinita esse in rerum natura. Si dicat ꝙ ad omnia

ra calefactibilia est tantū vnica relatō

Contra. eadem rōne potest dici ꝙ respectu quozūcunqꝫ genere vel spē distinctorum: sufficit tantum vna relatio: et ita non oportet ponere tales relationes specie distinctas nisi varientur ad variationem terminorum: sed sufficit ꝙ sit aliqua res que potest nomiari diuersis nominibus sm varietatem terminorum.

Ad principale potest dici ꝙ si relatio sit nomen prime intentionis supponit ꝓ rebus extra: ⁊ tunc eadem res potest eē absoluta ⁊ relatio. ⁊ hoc non est aliud dicere nisi ꝙ eadem res significatur noīe absoluto ⁊ relatiuo. Si autem sit nomen scđe intentionis. tunc est quedam intentio anime que non est res extra.

## Questio. xiiii.

Trum relatio scientie ad scibile sit res distīa ab absolutis ꝙ sic. quia possunt separari. quia potest illa qualitas manere. ⁊ si non manet relatio. ergo ⁊c. Contra. conceptus relatiuus sufficit ad saluandum oīa apparentia. ergo non requirit aliqua parua res. Ad questionem dico breuiter ꝙ non. ꝙ probo primo sic. quia sm omēs si sit relatio realis oportꝫ ꝙ extrema sint in actu: sed manente illa qualitate que dicitur scientia siue obiectum scibile sit siue non sit: equaliter diceret scientia. maxime si sit scientia proprie dicta que est necessariorum. ergo illa relatio non est res distincta a scientia existens subiectiue in ea. Preterea maxime videtur ꝙ talis res parua debet poni in noticia intuitiua. quia illa noticia requirit exnām obiecti scibilis. sed ibi non est ponenda talis parua res. qꝛ per potentiam diuinam distincta re, ⁊ cōseruata noticia intuitiua vere dicit potentia cognoscere rem intuitiue. sicut prius. ⁊ vere dicitur illa noticia intuitiua. ergo nullam rem talem ibi oportet ponere: Preterea tunc ad illā reoem esset vere motus. quia sicut scientia continue augetur: ita illa relatio continue augeret hoc aūt falsum est. Ad pricipale dico ꝙ illa qualitas que est scientia: potest separari a conceptu relatiuo sciētie non tamen potest separari ab aliqua relatione extra animam distincta a sciētia. quia nulla talis est tamen semꝑ ista negatiua est falsa. ista qualitas non est scientia. quia formata propositione. ⁊ existentibus terminis eius necessario ꝓpositio erit vera.

## Questio. xv.

Trum consonum sit rationē naturali ꝙ quelibet res creata sit absoluta. ita ꝙ nulla relatio sit extra animā. ꝙ non quia impossibile est ꝙ aliqd contineat oppōita. formaliter sm perfectam ydemptitatem simul vel successiue: sed euidenter patꝫ ꝙ aliqd est simile vni vno tempore ⁊ dissimile eidem alio tempore patet de duobus albis quorum vnum sit nigrum. gᵒ īpossibile est ꝙ albedo ⁊ similitudo vel dissimilitudo sint eadē res. ⁊ ꝑ ꝯseqꝰs distinguūtur extra aīaꝫ. Cōtra. oīs res distincta ab alia loco ⁊ subiecto equaliter est absoluta: sꝫ similitudo hīc et albedo rome distinguūtur loco ⁊ subiecto ⁊ albedo est res absoluta igitur ⁊c̄. Ad q̄stionem dico breuiter ꝙ circūscribendo omnem auctoritatem ⁊ sequendo rōeꝫ naturalē. non pōt probari euidenter quī omnis res creata sit absoluta ⁊ nulla sit relatio in creaturis distincta a rebus

absolutis. ꝙ pbo primo. quia ſi non hꝰ erit vel quia vna res dependet eēncialiter ab alia re. vel quia vna res necessario exiget aliā sine qua nō pōt existere. ſ; nō ecōuerso. vl' quia vna res necessario exigit ⁊ ecōuerso: ita ꝙ neutra pt ſī alia existere. Non ꝓpter primū. quia effectus eēntialiter dependet a causa ꝓducente ⁊ conseruante. ⁊ tñ effectus est res absoluta sicut causa. nec ꝓpter fm: quia ꝯtradicꝰ est ꝙ homo sit. ⁊ nō sit risibilis. ⁊ tñ est res absoluta. Nec ꝓpt 3m quia sequendo naturalē rōem. debet dici ꝙ accñs nō pōt esse sine subiecto. nec ecōuerso. ⁊ tñ vtrūq; est res absoluta. ergo ⁊c. R° sic. qñcunq; sunt due res loco ⁊ subiecto distincte: ita ꝙ vtraq; extrinseca est alterius. ⁊ vna nō plus ē de eēntia alterius nec ecōuerso: q̄ albedo est de eēntia nigredinis ſi vna ēst res absoluta: ⁊ altera: sed ita est de similitudie in te ⁊ albedine in me. distinguūt eñ loco ⁊ subiecto: ⁊ vna est totaliter extrinseca alteri. nec vna est de eēntia alterius ergo ⁊c. Tertio qñ due res ita se habent ꝙ non repugnat vni per se intelligi magis q̄ alteri absq; oī re totaliter extrinseca distincta loco ⁊ subiecto ſi vna ſit res absoluta. ⁊ alia. sed albedo ⁊ similitudo sic se habent. ergo minor ꝓbatur quia angelus videns albedinē intuitiue distincte pōt videre perfecte oēm rē; existentem subiectiue in albedine ⁊ per cōsequens similitudinē ydēptitatem ⁊ distinctionem. sed ꝓpter hoc non videt aliam rem existentem hic. Aliter eñ cu; albedo visa ſit similis vel dissimilis eadem vel distincta ab oī alia re creata vl' increata: angelus nō posset distincte videre albedinē nisi videret infinitas relationes in ea existentes. Nec illas posset videre nisi videret oēs alias res que sūt correlatiue illa; relationū quod videtur absurdū. Quarta quando due res ita se habent ꝙ sunt totaliter distincte ⁊ neutra est de essentia alterius: sicut pōt imponi vnū nomen ad significandū absolute nihil aliud ymaginabile ꝯnotando ꝓpter quod nomen tale erit absolutu; ita pōt iponi nomen ad designandū absolute aliā rem nihil penitus ꝯnotando ⁊ illud nomen erit absolutū. sed ita est de albedine ⁊ similitudine ſi ſint res extra aīam totaliter distincte ⁊ ꝑ cōseqñs fm illud nomen nō plus diceretur similitudo respectu alterius q̄ albedo. Nec videtur aliqua rō quare vnū ſit absolutum ⁊ aliud nō: cū vtrūq; eque absolute suū significatū significet. Ad principale dico ꝙ albedo nō continet similitudinē nec dissi^{em} fm perfectā ydēptitatē; quia albedo nō est similitudo nec dissimilitudo. sed dico ꝙ similitudo est terminꝰ relatiuus significans plura absoluta cōiuncti vel est plura absoluta ꝯiunctim. sicut ppl'ūs est plures hoīes ⁊ nullꝰ homo est populus: ita similitudo est plura alba: ⁊ nullum album est similitudo. de isto patebit post.

## Questio. xvi.

Trum intentio phi ſit ponere relationem extra animam distinctam a rebus absolutis ꝙ sic. quia in predicamētis dicitur ꝙ ad aliqd sunt quecūq; hoc ip; ꝙ sunt aliorū sūt: ⁊ hic excludit subā;: q2 l; dicatur adaliqd: nō tñ ē adaliqd. s; ibi ñ accipit eē ꝓ eē in intellectu. gꝰ in re. Contra. phūs in quīto phi. dicit ꝙ ad relationem non est motus: neq; mutatio. sed ad omnem rem extra animam est muta

tio.ergo rc. Ad qõnem dico q phūs non intēdit ponere relatõem vnā rez par uam a rebus absolutis:hoc patet p auctoritatem allegatā gnto phisycoꝝ. Si dicat q ſm ſim^m ſuper pdicamenta ſicut quedā res eſt ad ſe quedā ad aliud:ita q dam mutatio eſt ad ſe quedaz ad aliud. Ad relatõem nõ eſt mutatio prim° ſ3.2° nec ad relatõem ē motus. Contra gd eſt formam eē ad ſe:aut referri ad ſe.aut diſtingui realr̄ a quolibet alio:aut nõ co exigere aliquid aliud:aut nõ depēdere ad aliquid aliud. Si primo° vel ſcdo:ita eſt relatio ad ſe ſicut albedo.q2 ita erit eadē ſibi ⁊ diſtinguit ab oi alio ſicut albedo. Si 3°° vel quarto tūc nllm accñs ē ad ſe.q2 ſm phm qõlibet accidēs neceſſario coexigit ſubiectum. Et ſm veritatē que/libet creatura coexigit deū:⁊ depender a deo eēntialr̄. Sed ꝯ phm in pdicamentiſ dicit eoꝝ que ſm nullā cōplexionē dicuntur ſinguli ſignificat aut ſubām aut qualitatē aut q̃titatem rc. Ex iſta aucte p3 q iſta noia ſimilitudo eq̃litas ſignifi/cant ad aliqd.ſed nõ ſignificāt intentiões aie.ergo res extra ſ3 non ſubām:nec q̃titatem rc.q2 phūs ꝯdiuidit iſta. g° aliā rē

Preterea ſi non. tūc oia eēnt adali/quid.q2 ita poteſt vnum cōparari ad aliud ſicut e ꝯ°:quod eſt ꝯtra phm quarto methaphiſyce. Tertio ſic. p°. methaphiſyce dicit phūs q relatio h3 diſticta pncipia ab aliis pdicamentis qd nõ poteſt intelligi de intētione aie. Quarto q2 Auicen.3° methaphi.c.de relatione dicit q relatio h3 ppriam inherentiam: ⁊ ppriam accidentalitatem. Quinto q2 ppria paſſio non eſt idē realiter cum ſubiecto ſed ſm phm in pdicamentis equale ⁊ inequale eſt ppriū q̃titati.ergo rc.

Sexto.quia relatio eſt predicamentū reale. Septimo:q2 diuerſorum generū ⁊ non ſubalternatim poſitorum diuerſa ſunt contenta realiter. Octauo: quia plus cōueniunt relationes eiuſdem mõi q̃ diuerſorum modorum:quia plus cō/ueniunt ſimilitudo ⁊ equalitas q̃ ſimili/tudo ⁊ calefactio.ſed fundamenta non plus conueniunt:q2 qualitates plus cōueniūt q̃ qualitates ⁊ q̃titates. Nono.q2 ens creatum primo diuiditur i abſolutum ⁊ relatiuū.Ens abſolutum diuiditur in ſubām quantitatem ⁊ qualitatē que diſtinguunt inter ſe.ergo relatio di/ſtinguit ab abſolutis p illam ppõnem q ꝯtenta ſub prima diuiſione magis dif/ferunt q̃ ꝯtenta ſub diuiſione. g° rc.

Ad primum illorum ⁊ p ſequētibus ſciendū ſicut al's dictū eſt.q quidaz ſunt termī abſoluti g ſignificant ſua ſignifi/cata eque primo.⁊ vno° ſignificandi.Et illorum terminoꝝ gdam importāt ſubāz et quidā qualitates:ſicut aial albedo nigredo. Alii ſunt cōnotatiui. Et illorū terminoꝝ gdam ſignificāt principalr̄ ſubſtātiam ꝯnotando ſcdario qualitatē ſicut albū:nigrū:calidum ⁊ frigidū. Quidaz ſignificant ſubām vel qualitatē non connotādo alias res determinatas: imo nullas res determiatas cōnotāt. Nec ad h° q talis termin⁹ verificatur de ſubā reg/ritur exñtia alicuius alteri⁹ rei. Nec e ꝯ° ſicut eſt de primis ꝯnotatis.q2 ad hoc q albū verificat de aliq° requirit exñtia tā ſubiecti q̃ albedis.nec ad hoc q tal' terminus cognoſcatur verificari de aliquo requirit notitia alicui⁹ alteri⁹ determiati. Et tales termini ponunt in genere q̃titatis.q2 ad hoc q lignum ſit q̃tum: et cognoſcatur eſſe quantum:non requirit exñtia alicuius alteri⁹ rei a ligno nec notitia alterius rei. Alii ſunt termini rela/

tiui qui significant aliquas subas vel q̄litates principal'r. ꝛ cōnotant aliq̄ determinata a res. Nec pōt talis terminus verificari de aliquo. nec cognosci de aliquo sine discursu sine existētia alteri⁹ rei determinate. Nec sine cognitōe alterius hmōi sunt duplū. sile cā effectus ꝛ hmōi qꝛ impossibile est ꝙ aliquid sit duplū cā: vel effectus nisi existat alia res cuius sit duplum vel sile cā vel effectus ꝛc̄. Similiter ipossibile est ꝙ cognoscatur. nō cognoscendo illud cuius est duplū vel sile vel cā. qꝛ licet effectus possit cognosci sine discursu sine cognitōe cāe: non tñ ipm eē effectum. qꝛ impossibile est ꝙ cognoscatur sine discursu aliqd esse effectū: nisi cognoscatur eius cā. Per hoc ad rōnem dico ꝙ phūs in predicamētis principaliter tractat de termis ꝓpōnūz quorum aliqui sunt absoluti sicut termi. de genere subē ꝛ qualitatis. Et aliq connotatiui sicut termini de genere q̄titatis. Aliqui relatiui sicut termini de genere r'ōnis. Ideo significant ad aliqd. qꝛ sunt instituti ad signi^m vnum aliud cōnotādo vl' consignificando: sine cui⁹ existētia ꝛ cognitione. non pōt talis termin⁹ de aliq° verificari nec cognosci. qꝛ impossibile ē euidenter cognoscere ꝙ aliqd sit duplum nisi determinate cognoscatur cui⁹ est duplum. Simil'r impossibile est scire ꝙ aliquid est sile nisi sciatur in ꝑticulari cui ē simile. ꝛ ideo isti termini ꝓpꝛie sunt ad aliquid: ꝛ ꝯdiuidunt cōtra alios termīos qui absolute significant subām vel qualitatem. ꝛ tñ isti termi realiter significāt subām ꝛ qualitatem. ꝛ aliud cōsignificāt

Ad scd̄m dico ꝙ nulla res est q̄ sibi possit cōpetere aliquod nomen relatiuū nec est ꝯtra phm̄ qꝛ ipse intendit ꝙ non oīa nomina sunt relatiua: sed aliqua sūt absoluta que verificantur de rebus sine alicuius cōnotatiōne. Ad 3^m dico ꝙ phūs intēdit ꝙ sicut in generatōe cōpositi materia p° nō habet formam ꝛ p⁹ hꝫ eā: ita est de relatione. ꝙ p° aliquid nō denominat tali r'ōne ꝛ post denoīatur sic aliquid p° non est sile ꝛ post est simile.

Ad quartū pōt negari Auicenna. qꝛ vt videtur contradicit Aristo. Tñ saluādo eum dico ꝙ relatio hꝫ ꝓpꝛiam inherentiam ꝑ predicatōem: qꝛ habet ꝓpꝛiū modū ꝑdicandi. sicut dictum ē. Sil'r hēt ꝓpꝛiam accn̄talitatē. qꝛ contingenter ꝑdicatur non solū ꝓpter ꝯtingentem ꝑdicatione absoluti. sed ēt absoluto vniformiter manēte. sicut sorte ꝯtinue existēte albo. pōt esse similis ꝛ non eē simil'is: sicut pꝫ ad sensum. Ad q̄ntum dico ꝙ sicut prius dictū est in quadā q̄ōne ꝙ ꝓpria passio nō est eadē cum subiecto: tñ ꝓpria passio ꝛ subiectum idē significāt ꝛ pro eodem supponūt. Et ita est in ꝓposito. qꝛ isti termini equale ꝛ simile supponūt ꝑ eodē: ꝑ quo sba^e sua supponūt ꝛ idē significant: licet nō ꝑcise nec eodem mō significādi. Ad sextum dico ꝙ nō ē sic ꝑdicamētū reale ꝙ sit q̄dā ꝯua res distīcta a rebus absolutis. sed qꝛ significat res absolutas alio mō q̄ȝ noīa absoluta. Ad 7^m dico ꝙ hoc solū veꝝ est de q̄uib⁹ q̄ predicantur in qd de aliqua vna re: cuiusmōi ē subā ꝛ qualitas de aliis nō est veꝝ.

Ad octauū dico ꝙ relationes eiusdē modi plus ꝯueniunt in mō significādi q̄ȝ alterius modi. quia relatiōnes primi modi ꝛ secūdi: non possunt de aliquo verificari sine existētia alterius. sed relatiōes tertii modi possunt. Ad no^m tamē dico ꝙ illa propositio famosa vera est: q̄n est diuisio per differentias simpl'r oppositas. patet in genere substātie: sed sic non

est in ꝓposito. Ad principale dicō ꝙ accipitur in adaliquid ꝑ nomine relatio ꝓprie dicto. qđ non potest de aliqua verificari sine existentia alterius. Nec sciri de aliquo sine noticia alterius. ⁊ hec est cā quare philosophꝰ in fine capituli exclu dit substātias. puta manū: caput pedem: alam. quia aliquis potest distincte vide re ⁊ cognoscere ꝙ est caput manus vel pes: ⁊ tamen ignorare cuius est. ⁊ tamen ista nomina sunt relatiua large ſʒ nō stri cte. quia realiter caput alicuius est ca put ⁊c̄.

## Questio. xvii.

V Trum phūs ponit relatōes pri mi modi differre realiter ab ab solutis. Qđ sic. quia ſm eum in libro posteriorum negatiua est imedia ta in qua vnum genus negat[illegible] ab alio ꝙ non esset verum: nisi relatio esset disti cta ab absolutis. Contra. si similitudo eēt tal' res pua posset sibi imponi nomē quod significaret precise illam rem. ⁊ cō cretum ei' correspondens ꝯcise impor taret illam rem ⁊ subiectum in quo esset Et ita vnū relatiuum nunq̄ʒ significaret reliquū: quod est contra phm̄. Ad q̄ stionē dico ꝙ nō. qđ ꝓbo. quia phūs qn to phisycorum dicit contingit altero mu tante. verum esse alterum nihil mutans ex hoc arguo ſm eum. Ad relationem si militudinis non est motus. sed si esset ta lis res distincta. vere ad eam esset motꝰ vel mutatio quando acquiritur đ nouo ergo ⁊c̄. Preterea si ad relationeʒ fit mutatio: ⁊ ad relationem non est relatio ergo illa mutatio erit alterius generis: ⁊ per consequens subiectum mutaret̄ ſʒ illam mutationem. ergo ad illam muta tionem erit mutatio. ⁊ ita erit processus ī īfinitum q̄đ est contra philosophū.

Et si dicat ꝙ ad illam similitudinem est mutatio: ⁊ illa non distinguitur a re latione. ⁊ ideo ad illam mutationem nō est alia mutatio. Contra. sicut per te illa mutatio non distinguitur a relatiōe. quia non potest esse sine ea cum philoso phꝰ ponat effectum nō posse eē sine cau sa: effectus non distinguitur a sua causa quod est falsum. Preterea 5° phisy corum arguit phūs sic. si generationis es set generatio: eēt ꝓcessus in infinitū. ſʒ si mutatio eēt alia res a siľitudine: vere ad mutatōem eēt mutatō. q2 vere subiectū recipiens illam mutatōem. Alr se hīet nc̄ q̄ʒ prius. ergo ⁊c̄. Preterea ꝓbo. ꝙ ad similitudinem vere sit motꝰ. si sit aª res. q2 oīs acquisitio continua alicuꝰ to tius. ita ꝙ pars ꝯtinue acquiritur ante ptē. est motus ꝓprie dictus. sed sicut con tinue augetur albedo: ita ⁊ similitudo: er go ad similitudinē ꝓprie est motus. Si dicat ꝙ ad relationē non ē motus p°. et nō plus intēdit phūs. Contra. illo mō negat phi. eē motum ad relatiōem. quō concedit motū eē ad qualitatē de tertia specie. sed nō semper ad illam formā est motus p°. q2 frequenter alteratio istorū inferioꝝ ꝑsuppōit motū corpoꝝ celestiū ⁊ alteraōes aīe intelleᵉ ꝑsupponūt motū in sensu. vult g° phūs ꝙ ad rľonem nō ē motꝰ ꝓprie dictꝰ nec p° nec scđaᵒ. Ad principale di° ꝙ si tal' auctas inueniat̄ in phia oʒ sic intelligi qū vnum genꝰ negat̄ ab alio: tūc negatiua illa erit imedᵃ. sicut hec est imediata: nulla subā est q̄litas. ſʒ quando vnum non negatur ab alio tūc negatia est falsa. ⁊ tamen ſʒ vnā opiōnē hec est falsa. nulla qualitas est relatō vľ similitudo. eo ꝙ isti termini pro eodem possunt supponere. ⁊ ideo hec non est

immediata. nulla q̄litas ē relatio. Uł' pōt dici tenendo ꝙ relatio sit nomē scđe intentōis. ꝙ hec ē immediata: nulla sub/stātia est relatio: q2 r'o est ꝯcēpt⁹ mentis qui non est idem cū re extra de istis mo/dis dicendi patebit postea.

## Questio. xviii.

Utrum phūs ponat r'ones scđi modi differre real'r ab absolutis ꝙ sic. q2 ſm phm̄ quelibet speci/es distincta h3 ꝓpriū individuū sed relatio cāłitatis ⁊ efficientie est hmōi. ergo ¶ Contra ſm phm̄ intelligētie separa/te non sunt in potētia ad aliquā rem: sed si eēt talis pua res media inter mouēs et motum cū h3 eū intelligentie vere moue ant mobilia vere eēnt in potētia ad tales res puas. Ad q̄ōnem dico ꝙ nō: qđ ꝓ bo p°. q2 3° phisycoꝝ h3 phūs ꝓ incon uenienti ꝙ oē mouens mouet̄. Et loquit̄ de motu vt est cōis ad mutatōem simpli cē ⁊ motū ꝓprie dictum sed si relatio mo uētis ad motū eēt talia res media: sequi tur ꝙ oīe mouens moueret̄: q2 non re/ciperet in se aliquā rem quā prius nō ha buit. Si dicat ꝙ phūs h3 ꝓ incōuenien ti ꝙ oē mouens mouet̄ motu quo mo/bile mouetur ſ3 non h3 ꝓ incōuenieti ꝙ mouetur vno alio motu. ¶ Con[illegible] posset faciliter oñdere quō actio c[illegible] gente. q2 posset dicere ꝙ actio ē i[illegible] te. sed effect⁹ actionis est i moto. Pre terea quinto methaphisyce dic̄: phūs ꝙ ita refertur scđo° calefactiuū ad ca/lefactibile: sicut calefaciens ad illud qđ calefit: sed per hoc precipue ꝙ aliquid pōt calefacere non h3 aliquā talē rē i se q2 relatio realis requirit ſm eos termi/nū realem ⁊ fundamentū. ſ3 illud qđ nō est: est calefactiuū ē calefactibile. q2 illđ qđ nō ē pōt calefacere ⁊ calefieri. Si dicat ꝙ i calefactiuo nō est respect⁹ actu alis sed potentialis. ¶ Cōtra. quero aut ē in calefactiuo vera res distīcta ab abso luto aut nō. Si non hēo ꝓpositum: si sic tunc est respectus actual'. Et si dicat ꝙ ñ est incōueniens respectū talem eē ad nō exñs. ¶ Contra. ex isto sequit̄ ꝙ ſ3 prī cipia phī in sole eēnt infinite res actuali ter existentes. q2 ſm phm̄ mundus durā bit in infinitū. Et sol causabit successiue infinitos calores in istis inferioribus. sol ergo est cāłiuus infinitoꝝ calorum ⁊ ca/lefactiu⁹ infinitorum calefactibiliū. er/go essent tales res infinite in sole. ¶ Et si dicat ꝙ nō sunt infiniti respect⁹ respe/ctu distinctorum calefactibiliū. ¶ Con tra phūs in p̄dicamentis dicit ꝙ si aliqs aliquid eoꝝ que sūt ad aliqd diffinite sci[illegible] illud [illegible] qđ dicitur scitur⁹ est. vt si a liqs diffinite sciat: quod hoc ē duplū: et id cuius est duplū mox diffinite nouit. ſ3 si esset idem respect⁹ multoꝝ: non opor/teret ꝙ qui determinate sciret illū respe ctū ineē alicui: ꝙ ita determiate sciret[illegible] respectu quoꝝ dicitur ille respect⁹. q2 ali ter non posset scire illum respectū inesse alicui: nisi sciret infinita: cū ille respectus sit infinitoꝝ. ¶ Preterea impossibile est in eodē eē respectus oppositos respe/ctu eiusdē: sed calefactiuum vt excludit actum calefaciendi ⁊ calefaciens oppo nunt̄. ergo adueniente respectu calefaci/entis destruūtur respectus calefactiui. ⁊ per consequens quando sol calefacit h° lignum: destruitur respectus precedens: ⁊ tamen in sole manet respectus respe/ctu alterius calefactibilis. ergo erant distincti respectus respectu distincto/rum calefactibilium: et ita erunt in/finiti respectus infinitorum.

Ad principale dico ꝙ fm intentõnem philosophi hoc solū est verū de specie/bus absolutis: non aūt de cōnotatiuis ꝛ relatiuis: ꝙ quelibet species habet di/stinctū indiuiduum.

## Questio. xix.

Utruȝ phūs ponat relatões tertii modi differre realr ab absolutis. ꝙ sic. qꝛ quīto methaphysice ponit phūs tres modos relationū. h° nō potest intelligi de reb⁹ absolutis. nec de cōceptibus. ergo de reb⁹ mediis. Cōtra. respectu nō entis non potest esse relatio distincta a rebus absolutis: sed sciētia est quādo scibile non est. similiter mēsuratū est: quādo mēsura nō est. g°. Hic primo videndum est de quesito. 2° quō differunt relationes tertii modi a duobus aliis modis. Circa primū dico ꝙ nō. ꝙ pbo. qꝛ p cum in pdicamētis vnuȝ relatiuū diffinitur per reliquū: sed h° nō pōt ītelligi de diffinitõe ppꝛie dicta que exprimit qd rei: sicut alīs patebit. ergo solum diffinit diffinitõe qd nomis. Et tali diffinitõe potest vnū nomen relatiuū diffinire aliud ꝛ eꝯ°. sed sicēt talis res meᵃ non apparet ratio aliqua qn vna talis res possit diffiniri sine alia ꝛ perfecte cognosci. Circa 2ᵐ dicit Sco. li. p° di. 3ᵃ ꝙ isti modi sic differunt ꝙ in duobus primis modis est relatio mutua. In 3° nō est relatio mutua ſȝ pcise vnuȝ refert ad reliquū: ita ꝙ reliquū non refert ad ipm. Contra. phūs in pdicamētis dicit ꝙ oīa relatiua dicunt ad cōuertentiam. Vñ dicit oīa relatiua dicuntur ad ꝯuertentiam: vt seru⁹ dñi seruus. Et subdit similr ꝛ in aliis: sed aliquotiens differūt fm locutõem vt scīa scibilis scīa dr ꝛ scibile scīa dr ꝛ sensus sensati sensus: ꝛ sensatum sensu sensatū. ꝛ post at vero aliquotiens non videbitur ꝯuerti: nisi ꝯueniēter illud ad quod dicit assignet. Et post cōcludit oīa ergo que ad aliquid dicuntur si ꝯuenienter assignent ad ꝯuertentiā di/cuntur. Ex istis auctoritatibus patet ꝙ oīa relatiua ꝯueniēter assignata dicū/tur ad ꝯuertentiā ꝛ mutuo referuntur. Et hoc ē relatõem eē mutuā: q̃uis nō semper referantur sub eodē casu. qꝛ aliqñ in ablatiuo: aliqñ ī genitiuo: sicut specialiter exempla ponit in tertio mō. Et si dicat ꝙ in illo mō bene pōt inueniri ali/qđ nomen relatiuuȝ: qđ relatiue dicatur ad aliud nomē. sed in p° extremo ē relatio realis ꝛ non ī alio. sed oppositū est in duobus primis modis. Contra. ita ex natura rei sine omni actu est calidū sen/sibile: sicut sol est calefaciens sine om/ni actu intellectus. Simlr eadē facilitate dicetur: qꝛ non est relatio realis in efficiente ſȝ in effectu. Preterea phūs in pdicamentis oñdens ꝙ relatiua sunt simᵗ natura. specialiter excipit relatiua tertii modi. sed vbi oñdit ꝙ relatiua dicuntur ad cōuertentiā: non excipit illa ergo ī h° nō differunt. Ideo dico ꝙ in hoc differt qꝛ relatiua primi ꝛ secundi modi sunt simᵗ natura ꝛ intellectu: nō autē relatiua tertii modi: qꝛ in tertio mō ex hoc ꝙ vnum extremū predicatur de aliquo. sequit formaliter aliud dici de eodem. sed non ecōuerso. Nā sequitur aliquid est actuali/ter sciētia. ergo aliquid est actualiter scibile. sed ecōuerso. nō sequitur formaliter aliquid ē actualiter scibile. ergo aliquid est actualiter sciētia. Et sic de mensura ꝛ mēsurato ꝛ de aliis Et hec ē intētio philosophi in predicamētis vbi dicit. ꝙ sensibile est prius natura q̃ sensus ꝛ scibile q̃ scīa. quia nō sequitur sensibile est. ergo

sensus est. sed bene sequitur e9°. sed i primo° ꝛ scđo. est vniuersalr veruꝫ. ꝙ si eē existere predicatur de v° extremo: ꝙ ita de reliquo. ꝛ ecōuerso. Preterea philosoph9 in pdicamētis dicit sic. videt̃ autem ad aliqd simul eē natura. ꝛ p9 dicit. Non aūt in omnibus relatiuis videtur verū. scibile enim scia videtur esse prius ꝛ probat hoc ibidem. Sed contra. scibile ꝛ sciētia non sunt correlatiua sꝫ scitum ꝛ scia. ꝛ si scitum est: scia est ꝛ econuerso. Preterea sciētia pōt esse scibili nō existente. qꝛ de non ente in actu pōt eē sciētia. ergo scibile nō est prius natura ipsa sciētia. Ad primū illorum dico. ꝙ scibile ꝛ sciētia sunt ꝓprie correlatiua. qꝛ si hoc est scibile: est sciētia scibile. ꝛ si hoc est scia erit scibilis sciētia. ꝛ tamē non sequitur scibile est. ergo sciētia ē. ergo ista correlatiua nō sunt simul natura. Ad scđm pōt dici ꝙ phūs accipit ibi scibile: ꝓ illo ꝙ non pōt sciri nisi ipsum existat Et accipit scientiā pro noti᷑ia intuitiua que naturaliter requirit existentiam obiecti vel pōt dici ꝙ ad intentōem philosophi. sufficit ꝙ hec nō sit ꝯña formalis. scibile est. ergo scia est: siue sequitur ecōuerso siue non: nihil refert ad hoc ꝙ ista relatiua tertii modi sint simul natura: sicut aliorum modorum. Ad principale dico ꝙ ponit tres modos nō ꝙ relationes extra aīam differant ab absolutis. sꝫ ꝙ oīa relatiua pñt ad illos mōs reduci

## Questio. xx.

Utrum relatōem negans differre ab absolutis pōt saluare ꝓprietates relatōis ꝙ non. qꝛ ꝓprietates reales conueniunt rebus non conceptui: sed non conueniunt rebus absolutis. vt patet inductiue. ergo ꝛc̃. Contra pluralitas non est ponēda sine necessitate. sed nō est necessitas vt patet inductiue. Hic primo premittēde sunt due distinctiones. 2° ad questionem. Circa primū est prima distinctio quod quedam sunt relationes equiparētie ꝛ quedā disquiparentie. Prime sunt relatōes similium nominū. quando ideꝫ nomē ponitur in recto ꝛ in obliquo: vt simile simili simile. secūde sunt relationes dissimilium nominū. quando vnū nomen ponitur in recto ꝛ aliud in obliquo. vt pater filii pater ꝛ non oportet ꝙ sit patris pater.

Secūda distinctio est ꝙ quedam sunt relatiua que ita significāt vnū ꝙ connotant aliud existere. ita ꝙ tale relatiuum nō pōt verificari de aliquo nisi aliud existat. vt pater: filius: dñs seruus. Quedā sunt que sic significant vnū ꝙ nec cōnotant aliud existere nec nō existere. vt calefactiuum ꝛ calefactibile. ꝛ sic de silib9

Circa secūdum dico ꝙ negans tales relatōes ita bene potest saluare tales ꝓprietates sicut ponēs eas sicut patebit in rñdendo ad argumēta in contrarium.

Sed contra prima ꝓprietas est ꝙ relatiom est aliquid ꝯ̃rium. Tunc quero. aut relationes que sunt in re sunt ꝯtrarie. aut relationes que sunt in mente. nō sm qꝛ ille possunt simul stare in mēte. ergo relatōes que sunt in re sunt ꝯ̃rie: sꝫ ille res absolute nō sunt cōtrarie. Nā absolutum quod est equale: non est contrarium absoluto qđ est inequale sm phūm c° de q̄ntitate. ergo ꝑter absoluta sunt alique rłones ꝯ̃rie. 2ª ꝓprietas est ꝙ relatō suscipit magis ꝛ minus: tūc arguo sic. cōceptus mētis non suscipit magis ꝛ min9 nec relatio dr̃ suscipere magis ꝛ minus: qꝛ res absoluta suscipit magis ꝛ minus qꝛ sm philosophū inequale suscipit ma-

ğis ⁊ minus. ⁊ nō illa q̄titas. ergo. Simi-
liter aliquādo ꝑ diminutionem q̄titatis
augetur inequalitas. puta si sint aliqua p°
inequalia: quanto plus aufertur ab v°
illo ꝑ alio remanente in eadē quantitate
tanto erit maior inequalitas. ergo aliq̄
alia res a quantitate ibi augetur. 3ª ꝓ-
prietas est ꝙ relatiua sunt simul natura
⁊ intellectu. sed cōceptus mentis nō sunt
simul natura nec res absolute. qꝛ vnum
albū pōt esse alio non existente. g° ali-
que sunt relationes que sunt simul na-
tura. Quarta ꝓprietas est ꝙ oīa relati-
ua dicuntur ad conuertentiam ꝫ nec cō-
ceptus nec res absolute dicuntur ad cō-
uertentiam. Ad primum istorū dico
ꝙ contrarium multipliciter accipitur.
vno mō accipiuntur contraria pro aliq̄-
bus quorum vnum expellit aliud. ita ꝙ
ad vtrūqꝫ possit eē motus ꝓprie dictus:
⁊ sic albedo ⁊ nigredo sunt contraria.

Alio modo dicūtur contraria incom-
plexa in mēte siue in voce: de quibus pre-
dicatur contrarietas primo ⁊ adequate.
Et ideo dicūtur prima extrema talis op-
positiōis ⁊ sic iste conceptus albedo ⁊ ni-
gredo contrariantur. ⁊ non conceptꝰ isti-
us albedinis ⁊ nigredinis. quia de istis ñ
predicatur adequate talis contrarietas.

Tertio mō dicūtur contrarii aliq̄ con-
ceptus q̄ nō possunt de eodem simul re-
spectu eiusdē verificari. ⁊ sic simile ⁊ dis-
simile equale ⁊ inequale sunt contraria.
⁊ ista contraria sunt p̄dicata denomina-
tiua. aliquando illa in quibus sunt con-
traria primo modo dicta. Nam qꝛ albe-
do ⁊ nigredo sunt contraria primo° dcā
ideo cōtradictio est ꝙ ſm albedinem ali-
qs simul ⁊ semel eidē sit similis ⁊ dissimilis

Per hoc ad primū argumentum di-
co ꝙ relatōes que sunt in mēte sunt 3ᵉ
3ᶜᵒ. Nec repugnat talibus de eodem sic
verificari. ⁊ eē in eodē. Exᵐ isti ꝯceptus
albedo nigredo sunt cōtrarii scdo modo
⁊ tamen possunt simul eē in mēte. sed im-
possibile est ꝙ idē sit albedo ⁊ nigredo qꝛ
hec est primo vera albedo ⁊ nigredo sūt
contraria. Etiam isto mō pater ⁊ filius
sunt contraria. qꝛ idem non potest eē pa-
ter ⁊ filius respectu eiusdem. Ad secū-
dum dico ꝙ aliquid suscipere magis et
minus potest intelligi dupliciter vno mo-
do a parte rei ita ꝙ realiter vna pars ad-
datur alteri. ⁊ isto modo relatō nō susci-
pit magis ⁊ minus. Alio mō qꝛ predica-
tur cū istis aduerbiis magis ⁊ minꝰ suc-
cessiue. Et ita relatio suscipit magis ⁊
minus. ⁊ hoc non est ꝓpter additionem
rei ad rē: sed aliquādo ꝓpter ablatōnem
rei. Sicut inequale aliquādo fit magis ī-
equale ꝓpter ablationem ptis sue: sicut
aliq̄ñ contingit denoīari noīe relatiuo ſꝫ
philosophum ꝓpter solam mutatōnem
in altero extremo. vel ꝓpter solā ablatō-
nē in seipso: ꝉ pp augmentatōem aliciꝰ
absoluti in seipso: Ad ꝯfirmatōem dico
ꝙ ꝓprie loquēdo ineq̄litas nō augeť sed
īproprie magis ꝑ p̄dicatōem mō p̄dicto.
vñ sicut nō est incōueniēs dicere ꝙ ds est
de nouo creās pp solā ꝓductōem alteriꝰ
rei extra se: ita nō est incōueniens ꝙ ali-
qd dicať magis ineq̄le pp solā ablatōem
alicuius. Ista aūt ꝓprietas non ꝯuenit
omnibus relatiuis: qꝛ nec duplo nec tri-
plo nec equali ⁊ hmōī. Ad 3ᵐ dico ꝙ
aliqua esse simul natura: pōt intelligi du-
pliciter. vno° ꝙ sint aliq̄ res q̄rū vna ne-
cessario coexigit aliam: ⁊ eꝯ°. Alio° ꝙ
ex hoc ꝙ eē existere predicať d̓ vno signi-
ficatiue sumpto. sequitur esse existere veri-
ficari de alio eodem modo sumpto. pri°
mō non intelligit phūs ꝙ rlōnes sunt sił

natura ⁊ intellectu. sȝ intelligit scḋo mō
qꝛ hec est bona cōsequētia duplum est.
ergo dimidiū est. ⁊ econuerso. Eodē mō
intelligitur illud dictū Boecii ꝙ relati
ua perempta se perimunt hoc ē si esse ve
re negatur ab vno illorum: etiaȝ vere ne
gatur a reliquo. vt si hec est vera pr̄ non
est. hec erit vera fili⁹ non est. ⁊ eꝯ. Sed
ista regula non est generalis oībus rela/
tiuis. qꝛ phūs excipit ab ista ꝓprietate re
lationes tertii modi. Simlr̄ relatiua que
non cōnotant alterum extremū existere: si/
cut calefactiuū calefactibile ⁊ hmōi de q
bus dictum est supra. Ad quartū dico
ꝙ nulle res extra aīam dicuntur ad con
uertentiā. sed ꝯcept⁹ relatiui. qꝛ cuicūqȝ
relatiuo pōt addi casus obliqu⁹ sui cor
relatiui nisi ꝯtingat ꝙ noīa nobis defici
ant: ⁊ tunc licitū est fingere nomē. Exēm
si iste sit dn̄s oȝ ꝙ sit seruꝰ dn̄s. et eꝯ.
⁊ ista ꝓprietas generalis est oībus relati
uis. Ad principale dico ꝙ ꝓprietates
reales conueniunt conceptibus pro reb⁹.

## Questio .xxx.

V Truȝ oīa relatiua sint simul na
tura ⁊ intellectu. ꝙ non. qꝛ rela-
tiua tertii modi nō sunt siml̄ na
tura. ergo cōtra. Hec est ꝓprietas rela/
tiuorū: ergo oībus ꝯuenit. Hic primo ex
ponēdi sunt isti termini eē simul natura
⁊ eē simul intellectu. 2° ad qōnem. Cir
ca primū dico ꝙ per eē simul natura nō
intelligitur ꝙ alique res extra aīaȝ sic se
habent ꝙ si vna sit in reꝝ natura alia sit.
⁊ ecōuerso. qꝛ impossibile est tales res as
signare. nec in aīa nec extra aīam. sed di/
cimus illa eē simul natura: que ita se ha
bent ꝙ sic ē existere verificat̄ de vno: etiā
verificatur de reliquo. vt si hec sit vera du
plum est: hec erit vera dimidium est. ⁊ si
hec est vera aliquid est duplum. hec erit
vera aliqd est dimidium. Similr̄ per eē
simul in intellectu: nō itelligitur ꝙ vna
res non pōt intelligi sine alia: qꝛ quelibet
res sine oī alio pōt perfecte intelligi: sȝ in
telligitur sic ꝙ impossibile est scire vnuȝ
illorum verificari de aliquo nisi sciatur
ꝙ aliud verificatur de aliquo: nisi hoc fi
at per discursum: qḋ dico ꝓpter cāȝ ⁊ ef
fectum: sicut ipossibile est ꝙ cognoscat̄
aliquem eē seruum: nisi cognoscatur ali
quem esse dn̄m cuius est seruus. Et hᵒ
ondit phūs in predicamētis ꝙ qui scit ḋ
terminate vnum relatiuoꝝ ⁊ reliquum.
Circa 2ᵐ distinguo de relatiuis vt cō
muniter distinguit̄. qꝛ quedam sunt ſm
eē ⁊ quedā ſm dici. quam distinctōem sic
intelligo: ꝙ illa sunt relatiua ſm eē: q̄ ita
se habent ꝙ si eē existere verificatur ḋ vᵒ
verificatur de alio. Et si vnum verificat̄
de aliquo ⁊ reliquū. vt si hec est vera: do
min⁹ est: hec est vera seruus est. Et si hᵉ
sit vera aliquid est dn̄s: hec est vera ali/
quid est seruus. ⁊ ecōuerso. Relatiua sȝ
dici sunt illa que ita se hn̄t ꝙ si eē existe/
re verificatur de vno: non tn̄ oportet ꝙ
verificatur ḋ reliquo. Nec ꝙ sibi addat̄
aliquis casus obliquus vt si hec sit vera
scia est: nō oportet ꝙ hec sit vā: scibile ē
nec ecōuerso. Et si hec sit vera hoc ē ma
nus. non oportet ꝙ sit alicuius hoīs ma
nus. qꝛ manus abscisa vere est man⁹: et
tn̄ non est alicuius hoīs manus. Tn̄ phi
losophus nō vtitur talibus vocabulis:
relatiuum ſm esse ⁊ ſm dici eo ꝙ nō est
ꝓprie dictum: nec vere. Aliter potest di/
ci ꝙ relatiua ſm eē: sunt illa que nō pn̄t
verificari de aliquo. vt significatiue ac/
cipiuntur: nisi vere possit adiungi aliquis
casus obliquus alterius dictionis q̄ sui
abstracti vt si est sic: alicui albo vel nig°

est simile. Relatiua secūdū dici sunt illa quibus aliqn̄ conuenienter additur casus obliquus. Aliquando non sicut manus aliqn̄ est hoīs manus aliquando non. Per hoc ad questionē dico: ꝙ omīa relatiua que sic se habent ꝙ eē existere non potest verificari de vno nisi verificatur de aliquo nec potest sciri perfecte vnum verificari de aliquo nisi sciatur aliud verificari de aliquo illa sunt simul natura ꝛ intellectu. alia non. Ex quo sequit̄ ꝙ relatiua fm̄ dici. non sunt simul natura. Nec etiam relatiua tertii modi nec omnia relatiua secundi modi sicut patet ex precedentibus Ad argumentū pn̄cipale dico ꝙ proprietas nō conuenit omnibus relatiuis.

## Questio. xxii.

Utrum fm̄ intentōem phi. relatio que est genus generalissimū sit prima intentio vel 2ª Et pbat̄ ꝙ est pª. qꝛ 1ª est pª īteītioq̄ significat res singulares que non sunt signa: sicut prius dictum est in quadā questione. sed relatio que est genus est huiusmodi: cum sit predicamentum reale. Contra. non significat res absolutas quia nulla res absoluta est relatio. Nec res extra aīam distincta a rebus absolutis: quia nulla talis est: ergo significat conceptus anime. ꝛ per consequens est scd̄a intentio. Ad questionem dicit̄ ab aliquibus ꝙ relatio que est gen⁹ generalissimū est prima intentio quia quādo significatiue sumitur: pōt supponere ꝑ re que nō est signū. Et ideo fm̄ illam opinionē oīs res ꝑ qua potest supponere in ꝑpositione vera est vere relatio. qꝛ ipi non ponunt relatōem distingui a rebus absolutis extra animā. Et lꝫ ista opinio sit rōabl'ie. tamen mihi videtur: ꝙ Aristoteles fuit opinionis contrarie. primā tn̄ opinionē fuit secutus supius. in quadam questione. vbi posui ꝙ supremū in quolibet predicamento est prima intentio. Sed sequēdo opinionē phi dico ꝙ relatio que est gen⁹ generalissimū est secunda intentio nō prima quod ꝓbo. quia illud qđ solum significat noīa prime intentionis vel secūde est nomen secunde intentionis vt patet supra. sed relatio que est genus generalissimū nō significat res extra aīam que nō sunt signa. sed solum 2m phim significat noīa que sunt prime intentionis vel secunde ergo ꝛc̄. Maiorē ꝓbo. qꝛ phūs ī pdicamētis diffiniēs ad aliqd dic̄ ad aliqd tīa dn̄t quecūqꝫ hoc ipsum ꝙ sunt alioꝝ dicuntur. vel quōlibet aliter ad aliud. Et exēplificat dicens ꝙ aliqd dicit̄ sub habitudine genitiui casus. ꝛ aliqd sub habitudine ablatiui. aliquid datiui. Ex hoc arguo sic nihil dicitur ad aliqd sub habitudine casus genitiui vl' datiui vl' alteri⁹ casus nisi nomen. sed om̄e relatiuū dicit̄ adaliquid sub aliqua habitudine casuali ergo om̄e relatiuū est nomē importās suum significatū: sic ꝙ non potest ꝑ eo supponere: nisi conuenienter possit sibi addi aliquis casus obliquus. Si dicat ꝙ phi. reprehendit istam diffinitionem versus finē capituli. Contra. qꝛ. p. non intendit ꝙ ista diffinitio ab aliquo remouet̄ sed dicit ꝙ ista diffinitio conuenit omnibus relatiuis tam fm̄ dici: q̄ꝫ fm̄ esse. Non tamen est conuertibilis cū oībus relatiuis fm̄ esse. sed ē ī plus: ideo dat ibi aliā diffinitōem que ꝯuenit relatiuis fm̄ esse cōuertit̄r hoc patet fm̄ eū vbi ponit aliquas subās que dicuntur adaliqd sicut manus ꝛ caput. sed ille res

ad extra nō dicūtur alioꝝ quis sint alio rum. sed noīa tm̄ dicuntur alioꝝ. Preterea in predicamētis ponit .p. φ oīa relatiua dicuntur ad ꝯuertentiā si bene assignētur tunc arguo. Non assignam⁹ nisi noīa. sicut nō vtimur nisi noībus. cū ergo ẜm phm̄ assignemus relatiua ipa nomina erunt relatiua. Preterea ibi dicit φ vbi nō sunt noīa: licitū est fingere noīa ad que talia relatiua dicantur: sed noa nō fingimus res. sed noīa tamum. ergo ip'a noīa sunt relatiua. Et si dicat φ noa nō fingimus relatiua. sed nomina relatiuoꝝ. quia dicit ibidē phi. Aliquotiens forte noīa fingere: necesse est si nō fuit nomen ipositū ad quod ꝯueniēter assignetur. ergo ẜm eū possumus fingere nomen relatiuū ꝛ nō ipsum relatiuum. Contra ipe intendit φ fingim⁹ nomē relatiuū qd nō est nomē relatiuū impositū ad significandū. ergo ad nomen fictū assignatur relatiuū. Et hoc patet p eum. quia postq̄ʒ posuit aliqua relatiua dici ad cōuertentiā: subdit similiter ꝛ in aliis: sed casu aliquotiēs differūt ẜm locutōem. Ex quo patet φ dicit relatia differre ẜm locutōem casualē.; sed sola noīa differunt casu. ergo sola noīa sunt relatiua ẜm eū. Et iō ẜm opi. phi. omnes iste sunt negande. foꝛ. albus est relatio homo est relatiuū albedo est relatiua: sed iste sunt ꝯcedende. pater est relatio: filius est relatio. similitudo est relatio: ꝛ hmōi. Et hoc vt stant simpliciter: ꝛ nō psonaliter. quia de istis ꝯceptibus predicatur relatio que est genus. quia illos significat ꝛ p illis supponit. Ad principale dico φ ẜm intentōem phi. nō sic relatio est predicamentū reale φ significet res extra que nō sunt signa. sed quia sue spēs significāt tales res ex̄ ꝛ p illꝭ supponūt

# Questio .xxiii.

Utrum res extra sit in genere relationis vel noīa tantū ẜm intentōem phi. Et pbatur φ res extra. quia qd alterū de altero predicatur ꝛc̄. sed spēs relatōis predicatur d̄ rebus extra ꝛ supponit p illis. ꝛ relatō que est genus predicatur de illis spēbus ergo predicatur de rebus. Cōtra. dictum est φ relatio est nomen secūde intētōis: ꝛ ita n̄ significat res ex̄. Et ita res ex̄ nō est in genere relatōis. Hic primo dicendū est φ sola noīa sunt in genere relationis. Scd̄o que sunt illa nomina

Circa primū dico φ ẜm intentionem phi. nihil est in genere relationis nisi nomen mentale. vocale vel scriptū. hoc patet p phi. v. methaphisice. c. de adaliqd: vbi dicit φ alia dicūtur relatiua sicut calefactiuū ad calefactibile ꝛ sectiuū ad secabile. ꝛ oē actiuū ad passiuū. Et sequitur. Actiua vero ꝛ passiua ẜm potentiā actiuā ꝛ passiuā ꝛ actōes potentiarum vt calefactiuū ad calefactibile ꝛ calefaciens ad illud quod calefit. ꝛ secans ad illud quod secatur tanq̄ʒ agens. Ecce φ ponit calefaciens ꝛ secans de scd̄o° relatiuoꝝ. Ideo dico φ ẜm intentōeʒ aristotelis solū noīa ꝛ participia corrñdentia a verbis actiuis ꝛ passiuis que non tantū ẜm vocē sunt actiua vel passiua: sʒ vere significāt φ aliqd realiter agit ꝛ aliquid realiter patitur vel φ aliqd realit̄ fit ꝛ aliquid realiter facit sunt relatiua: de scd̄o° hmōi sunt agens patiens calefatiens calefactiuum; actiuum ꝛ passiuuʒ. Preterea in predicamentis. ca. de relatione dicit Aristoteles sic. Similiter aūt accubit⁹. statio. sessio. pōnes q̄dam: pō vero adaliqd. Iacere vero aut

stare. aut sedere. ipsa quid põnẽs nõ sunt sed denoĩatiue ab his que dicta sunt põnibus noĩantur. Ex quibus patet ꝙ verba sunt in genere actõis vel passionis ⁊ noĩa vel participia eis correspondentia sunt in genere relationis. quia stare nõ est in genere relationis sed statio: eo ꝙ statio est alicuius statio. ⁊ sessio est alicuius sessio. Circa secundũ d° . ꝙ nec noĩa absoluta nec noĩa ꝯnotatiua ꝑprie sunt in genere relationis. sed solum noĩa relatiua. Sed talia noĩa sunt ĩ duplici genere. quia quedã sunt relatiua ſm esse que nunꝗ̃ possunt de aliquo verificari significatiue sumpta. nisi vere ⁊ conuenienter possit eis addi aliquis casus obliquus alteri⁹ dictionis ꝙ̃ sui abstracti. Relatiua ſm dici sunt illa quib⁹ aliquãdo vere additur casus obliquus aliquñ nõ. Tunc dico ꝙ oĩa relatiua ſm esse vere sunt in predicamento relatõis. ⁊ hoc siue precise significent subãm: sicut oĩa ⁊ seruus siue qualitatẽ sicut similitudo ⁊ dissimilitudo. siue cõnotant aliqd aliud in actu: sicut calefaciens. effi ciens. siue ꝯnotet in potentia sicut calefactiuũ ⁊ calefactibile siue affirmatiue: sicut ꝯseruatio. siue negatiue sicut creatio Relatiua vero ſm dici. non sunt ꝑprie ĩ genere relationis. ⁊ iõ nec man⁹ nec caput ꝑprie sũt ĩ gñe relatõis. ⁊ h° qꝛ man⁹ aliquando est man⁹ hoĩs. aliquando non. vnde si manus abscisa non vocaretur manus: tunc illud nomen man⁹ vere erit in genere relationis: ⁊ ita est ď similibus. Ad principale dico ꝙ ista regula intelligitur quando omnes termini vniformiter accipiuntur. Nunc autem hec ꝑpõ similitudo est relatio est vera: vt similitudo supponit simpliciter In ista autem iste albedines sunt similitudo si est vera albedo: stat significatiue ⁊ ideo illa regula in ꝑposito nõ habet locum. Exẽplum. aĩal predicatur de homine ⁊ genus predicatur de animali ⁊ tamen genus non predicatur de homine: ⁊ hoc ꝑpter causam dictam.

## Questio. xxiiii.

Utrum relatio terminetur ad absolutum. vel relatiuum ꝙ ad ab^m probatur quia ſm. p. v. metha. in 3° mõ. relatiuoꝝ non est relatio mutua. sed in vno tantum extremo est relatio realis: patet de scientia ⁊ scibili. ergo solum absolutũ in scibili terminat relationem realem in scientia.

Contra. in predicamentis dicitur omnia relatiua dicuntur ad conuertentiaꝫ ergo. Ad questionem dico ꝙ termin⁹ relationis dupliciter accipitur. vno mõ ꝑprie ꝓ illo ad quod dicitur ſm ꝯuertẽtiam scꝫ relatiuum. quod sibi additur in casu obliquo. ⁊ sic dico ꝙ secundum intentionem phi relatio semper terminatur ad relatiuum. quia relatiuum dicitur secundũ ꝯuertentiam ad aliud relatiuum ⁊ nõ ad ab^m. sicut pater dicitur filii ⁊ ñ hoĩs. ⁊ vnũ relatiuũ cadit in diffinitõne alteri⁹ ⁊ nõ ab^m. Et iõ dico ꝙ ꝑprie loquẽdo vnũ relatiuũ terminatur ad aliud nomẽ relatiuũ. ⁊ nõ ad ab^m. Nec ad rẽ extra: ⁊ aliũ termini ꝑprie loquẽdo nõ habet rela°. cum non sit aliqua parua res distincta a rebus absolutis. Al iõ mõ accipitur terminus relationis iꝑproprie pro illo quod est tale quale denoĩatur per terminum relationis proprie dictum. Exemplum istius relatiui creatura ꝑprie loquẽdo terminus est hoc re^m creãs vl' creatoꝛ. tñ illud qd est realr creatoꝛ non est relatiuũ sed absolutũ: puta

ipsemet deus. Sed ɔtra nono metha
phisice ꝓbat ph. ꝙ actus est prior potē
tia diffinitōe. quia potentia diffinitur ꝑ
acm. tunc sic. actus diffinit potentiā vt
terminat relatōem eius. Aut ergo actꝰ
terminat relatōem potentie vt absolutū
ꝛ habetur ꝓpōitum ꝓprie loquēdo. aut
vt correlatiuū: ꝛ sic potentia diffinit ac
tum. quia dicit por. c. de spē ꝙ in relati
uis necesse est in vtriusqꝫ rōnibus vtro
rūqꝫ rōes poni: ꝛ ita actus vt est prior
potentia diffinitione eēt posterior. Ro
sic. relatim inqꝫtum relatiuū diffinit pri
mo per terminū ad quē refertur. ꝛ ꝑ cō
sequens terminꝰ vt terminus est prior
relatiuo diffinitione vt relatiuū est. hec
consequētia patet. vii. methaphisice vbi
cōparat accñs ad subām: ꝛ nono meta
phisice vbi ɔparat potentiā ad actū. sed
impossibile est esse circulū in quacunqꝫ
prioritate eēntiali. ergo impossibile est
patrē primo referri ꝛ terminari ad filiū
inqꝫtum filius refertur ad ipꝫ. quia si sic
pater esset prior filio. ordie eēntiali diffini
onis. ꝛ filiꝰ esset prior patre. ꝛ ita eēt cir
culus. ergo pater primo refertur ad illō
absolutū in hoīe. quod terminat pater/
nitatē ꝛ filiꝰ primo refertur ad illud ab
solutū in patre quod termīat filiatōem
ꝛ ita ambo absoluta sunt priora relati/
onibus. Ad primū istoꝝ dico ꝙ qꝫuis
potētia sit relatiuū large accipiendo: tñ
actꝰ nō est suū correlatim. qꝛ nō ōis ac/
tus est alicuiꝰ potētie. nec oē qꝺ est ī ac
tu priꝰ fuit in potētia. sꝫ qꝫuis actꝰ non
sit relatim correspōdēs potētie: tñ actus
pōt diffinire potentiā: sed potētia nō dif
finit acm. iō ex hoc ꝙ potentia diffinit ꝑ
actū ꝛ nō eēuerso dicit ꝙ actus ē prior
diffinitōe ipsa potētia. Vñ dico ꝙ hꝫ no
mē relatim potentia nō dicitur primo ad
hoc nomē actꝰ: sꝫ ad aliō nomē ꝛ si no
mē nō sit īpoitū licitū est fingere fm ar/
tē phi in predicamētis. Tunc ad for
mā dico ꝙ actus diffinit potentiā: sꝫ nō
termīat eiꝰ relatōem. qꝛ non est corre/
latiuū sibi corrñs. Ad fm concedo ꝙ
relatiuū diffinitur per terminū diffinitio
ne quid nois nō quid rei. Et qñ dr ꝙ tiꝰ
vt tminꝰ est prior diffinitōe suo correla/
tiuo: dico ꝙ hec ɔña nō valet nisi de dif
finitione ꝓprie dicta exprimēte quid rei
ꝛ de diffinitione data ꝑ additamenta et
a priori. Qñ aūt diffinitur diffinitione
quid nois: mutuo tunc nō ē veꝝ sꝫ ma/
gis ibi diffiniēs ꝛ diffinitū sunt simul dif
finitione ꝛ intellectu. qꝛ neutꝰ pōt expri
mi quid nois. nisi ꝑ aliud. Et hoc totū
patet per phm in predicamentis vbi
dicit ꝙ qui diffinite scit vnū relatiuorū
diffinite scit reliquū. Et ad phi. dico ꝙ
loquitur de diffinitione accipiente aliqd
ꝛ includente ꝙ nō diffinitur per ipm dif
finitū vbi diffiniens semp est prius diffi
nito illomō subā nō diffinitur per acci
dens nec actus per potentiā. qꝛ semp dif
finiens est simul diffinitione cum diffini/
to: sicut est in relatiuis mutuis vel diffi/
niens est prius diffinito diffinitione ꝛ ho
est qñ nō diffiniūtur mutuo. Et vltra
dico ꝙ in istis relatiuis nō est talis prio
ritas essentialis diffinientis ad diffinitū
ꝛ in oībus istis bene pōt esse circulus in
diffiniendo. Ad principale patet satis
in precedentibus ꝛ pōt adhuc aliter di
ci ꝙ in terio mō ex vna parte nō habet
aliquod nomen absolutū preter nomen
relatiuū respectu cuiꝰ dicatur ad nomē
relatiuū. sicut est ex alia parte. Exēplū
visibile dicitur ad visum. ꝛ ecōuerso vi
sus ad visibile. Et ista sunt ꝓprie corre
latiua ꝛ ꝓprie est vnū relatiuū sicut rela

quā ⁊ oẽ nomen quod habetur ex pte
visus dicitur ad visibile. quia nō habe/
mus nisi hoc nomen visus ⁊ vere dicit᷑
ꝙ visus est alicuius visibilis visus non
tanq̄ subiecti. sed tanq̄ obiecti ſm phm̄.
Sed ex alia parte sūt duo noīa ad quo
rum vtrūqꝫ dicitur visus . sed vnū no/
men est ꝑprie relatiuū. puta visibile. ⁊ a
liud nō. puta color. nisi quia aliquomō
alteꝝ dicitur ad ipm: quia ꝑprie dicitur
ꝙ visus est visibilis visus ⁊ visus est co
loris visus: sed nō ꝑprie dicitur color ē
visus color. sicut dicitur ꝙ visibile est vi
su visibile. Et si dicat ꝙ phūs dicit ꝙ al
terū extremū nō refertur nisi quia alteꝝ
refertur ad ipsum: ⁊ per consequens il/
lud extremū aliquomō refertur. sed co/
lor nullomō refertur ad visum . ergo ꝑ
illud extremū nō intelligit colorē. Dico
ꝙ colorē referri ad visum pōt intelligi
dupliciter vel sub noīe coloris: ⁊ sic re/
ferri ad ipm. nō est aliud q̄ esse extre/
mū correlationis. ⁊ ideo ex hoc ipō ꝙ vi
sus dicitur coloris visus ibi color aliq°
mō refertur. Aliter pōt intelligi referri
sub alio noīe. sicut dicendo color est vi/
su visibilis ⁊ vtroqꝫ modo pōt sufficien
ter exponi phūs.

## Questio. xxv.

Trum relationes trium mo/
dorum sunt relationes in cre
aturis. ꝙ non. quia relatōnes
ille speciales non sunt res absolute exi/
stentes extra animam. Nec sunt res di/
stincte abilis: sicut patet ex precedenti/
bus ergo ⁊c. Contra circunscripto oī
actu intellectus adhuc vna albedo est
similis alteri. ergo similitudo est relatio
realis. Respondeo distinguendo de re/
latione reali. Vnomodo dicitur relatio
realis. quia significat aliquā ꝑuam rem
extra animam vel in anima. Aliomo/
do quia significat res absolutas extra
animam vel in anima que dicuntur es/
se tales quales denominantur esse per
tale relatiuum sine omni operatione in
tellectus. Primomodo dico ꝙ nō sunt
relationes reales. quia non sunt tales
parue res medie inter res absolutas: si/
cut patet ex dictis. Secundomodo
dico ꝙ sunt rl̄ones reales: quia signifi/
cant res absolutas predicto modo. puta
similitudo significat duo alba. ⁊ ꝙ vtrū
qꝫ album est simile alteri sine omni ope
ratione intellectus. quia intellectus non
plus facit ad hoc ꝙ sortes albus sit simi
lis platoni q̄ facit ad hoc ꝙ sortes sit al
bus. immo ex hoc ipso ꝙ sortes sit alb⁹
⁊ plato est albus: sortes est similis plato
ni omni alio ymaginabili circunscripto
tamen hoc non obstante ista pura abso
luta potest intellectus diuersimode per
conceptum exprimere. Vnomodo ꝑ cō
ceptum absolutum: sicut dicendo sortes
est albus. plato est albus. Aliomodo ꝑ
conceptum relatiuum. dicendo sortes ē
silr̄is platoni ſm albedinem: ⁊ iste con/
ceptus relatiuus est solum in anima.
Sed hic sunt duo dubia. primū q: ſm
predicta videtur ꝙ aliqd refertur reali/
ter ad nō ens: puta materia realr̄ refert᷑
ad formam non existentem. Ad
quam est in potentia etiam circunscrip/
ta omni operatione intellectus materia
est vere in potentia ad formam: ⁊ hoc
nomen potentia vere significat ipaꝫ ma
teriam. Rm̄ dubium est vtrum ta/
les sint concedende albedo est similitu/
do. sortes est paternitas: sicut tales con/
ceduntur albedo est similis: vel sortes ē
similis vel pater. Ad primum istoꝝ

dico ꝙ ibi est soli difficultas vocalis vel equiuocatio de relatione reali. Nam si relatio realis precise intelligitur quatenus importat vnam rem existentem. ⁊ aliam sibi correspondentem in actu. sic est manifestum ꝙ hic non est r̃lo realis. Sed vocando r̃lonem realem. quando aliquid siue sit in actu siue in potentia est tale quale denominatur esse ꝑ ꝯcretum relationis sine omni operatione intellectus: sic est relatio realis: quia opatio intellect⁹ nō plus facit ad hoc ꝙ materia sit in potētia ad formam. q̃z ad hoc ꝙ vnus asin⁹ generet alium. Ad secundum dico ꝙ aliter dicendum est secundum vsum loquentium. ⁊ aliter fm veritatem sermonis. nam vsus loquentium habet dicere ꝙ similitudo equalitas ⁊c̃. ita significant res absolutas: sed nō sunt res absolute. Nec predicantur de illis. q̃r vsus loq̃ndi nō ꝯcedit ꝙ albedo sit silitudo. nec duo alba sint silitu° sz ꝯcedit ꝙ silitudo significat duo alba: sed loquendo de virtute sermonis significatiue debet concedi ꝙ similitudo equalitas ⁊ huiusmodi ex quo significant res absolutas: ⁊ sunt prime intentiones: possunt vere predicari de illis. Et hoc potest adhuc diuersimode poni. vnomodo sicut dictum est quadam questione superius ꝙ quamuis concreta talium relationum supponant pro vna re absoluta. ⁊ de i^a vere predicantur. puta dicendo sortes est similis. tamen abstracta relationum non supponūt nisi pro plurib⁹ rebus absolutis coniunctim. sicut nomen collectiuuz puta populus: exercitus: turba. societas. Et secundum istam opinionem sicut conceditur ꝙ sortes est socius. Et ista negatur sortes est societas: ita concedendum est. ꝙ sortes est similis: ⁊ negandum ꝙ sortes est similitudo. Tamen cōcedendum est ꝙ sortes ⁊ io sunt similitudo. ⁊ ita in omnibus esset dicendum: ꝙ talia nomina abstracta relationum sunt nomina collectiua. sed q̃uuis ista opinio possit sic substineri quantum ad r̃lones equiparentie: siue similium nominum non tamen in relationibus disquiparentie que sunt dissimilium nominuz quia non videtur proprie dictum q̃z deus ⁊ creatura sunt: creatio: actio: sicut pater ⁊ filius sunt paternitas. sicut nec conceditur ꝙ filius est paternitas. Ideo potest aliter dici sicut dictum est superius in quadam questione. ꝙ quandocunqz concretum ⁊ abstractū penitus idem significant: ⁊ omni eodemmodo significandi gramaticali ⁊ logicali talia concreta ⁊ abstracta p̄dicātur de eodem nisi inclusio alicuius sincathegorematis impediat: sed sic est de concretis ⁊ abstractis istarum relationum. ꝙ quicq̃d significat simile significat similitudo. Et eodemmodo. quia non plus innotescit per rationem. nec per auctoritatez alicuius doctoris ꝙ similitudo significat res coniunctim pluscq̃z simile: sicut per auctoritates innotescit nobis ꝙ populus ⁊ exercitus significant sua significata coniuncti. ⁊ popularis supponit pro hominibus diuisim: ⁊ ideo de virtute sermōis sic hec est ꝯcedenda albedo ē silis ita h° ē ꝯcedēa alb° ē silitudo. Et nūq̃z pt vna esse vera sine alia. Et sicut hec est concedenda. sortes est pater: ita hec est concedenda sortes est paternitas. quia pro eodē supponūt. ⁊ ista ē cōis. tā ad r̃lões eqpen^e q̃z ad r̃lões disq̃parentie. Ad principale patet sufficienter ex dictis.

## Questio. xxvi.

Trum ydemptitas similitudo: et equalitas sint relationes in diuinis quod non. quia tunc in diuinis essent plures relationes quam quatuor. Similiter nulla istarum constituit personam diuinam. Contra. pater in diuinis est realiter equalis filio et spiritusancto. ergo. Supposita distinctione de relatione reali posita in priori quoad dico tunc ad questionem quod accipiendo relationem realem. primomodo vt dicit aliquam rem quocunque modo distinctam a personis diuinis. sic non sunt relationes reales. quia quando propositio verificatur pro rebus et cetera. Sed iste propositiones pater est equalis filio vel similis verificantur pro rebus et solus pater et filius sufficiunt ad verificandum istas. ergo alia res non est ponenda.

Preterea in creaturis equalitas: et similitudo non sunt tales res pue. ergo multofortius in deo. Preterea si sic tunc quero. aut similitudo patris fundat aliam similitudinem respectu similitudinis in filio: aut non. si sic: tunc erit processus in infinitum. Si non. et tamen vna similitudo est similis alteri: ergo eodemmodo standum est in primo. scilicet quod pater est similis filio sine omni tali re addita.

Secundo dico quod accipiendo relationem realem. secundomodo sic sunt relationes reales quod probo. quia quando aliquid est tale quale denotatur esse per relationem ex natura rei. et non per operationem intellectus. ibi est relatio realis. sed sic est de equalitate. ergo illa equalitas est relatio realis. Tertio. dico quod iste non sunt relationes rationis hoc probo. quia nunquam est relatio rationis: nisi quando res non est talis ex natura rei quam lis denotatur esse per tale relatiuum. sed potest esse talis per operationem intellectus. sed pater ex natura rei est equalis et similis filio sine omni operatione intellectus. quia non plus facit intellectus ad hoc quod pater sit similis filio. quam facit ad hoc quod pater generet filium. Si dicat. sicut impossibile est quod aliquid sit album sine albedine. ita impossibile est quod aliquid sit equale sine equalitate. Dico. quod ly equalitas potest stare materialiter solum. vel significatiue. si primomodo stet vera est. si secundo falsa. quia tunc equalitas supponit pro patre et filio coniunctim vel diuisim. Ad principale patet ex dictis quomodo pater est equalis filio.

## Questio. xxvii.

Trum ydemptitas numeralis sit relatio realis. quod non. quia eiusdem ad se non est relatio sed ydemptitas numeralis est huiusmodi. ergo. Contra. sortes ex natura rei est idem numero sibi sine omni opere intellectus. ergo est relatio realis. Presupposita distinctione de relatione reali prius data dico breuiter quod ydemptitas numeralis eodemmodo est relatio realis: sicut similitudo vel equalitas. Et hoc quia sortes est realiter idem et ad hoc nihil facit intellectus Sed contra. philosophus v°. metaphisice. c. de eodem dicit sic. ydemptitas vnitas quedam plurium in essendo: aut quando vtitur vno vt pluribus velut quando dicunt ipsum ipsi idem. nam vt duobus vtitur eodem. tunc arguo. ydemptitas numeralis non est nisi quando quis vtitur vno vt duobus. sed solus intellectus vtitur vno vt duobus. ergo talis ydemptitas non est sine opere intellectus et per consequens non est relatio realis.

Preterea ad relatōem realem semper requiritur distinctio realis extremorum. sed hec extreᵃ nō distinguūtur realiter. ergo ⁊c̄. Preᵃ omē relatiuum predicat̄ in concreto de subā: sicut bn̄ dicitur ꝙ subā est qualia ⁊ q̄ta ⁊c̄. Sed relatiuū est predicamentū relationis. ergo hec est vera. substantia est relatiua sial est relatiuū. quod nō cōcedit̄: Preterea ab īferiori ad superiꝰ est bona cōsequentia. sed pater ⁊ relatiuū se habēt sicut superius ⁊ inferius: sicut paternitas ⁊ relatio. ergo sequitur homo ē pater. ergo homo est relatiuū. ⁊ nō per se. ergo per aliā rem. Ad primū dico. ꝙ ari. non negat ydēptitatē numeralem esse relatōem realē: sed vult ꝙ in assignando extremū vni correlatiuo vtendū est eodē noīe in diuersis casibus ac si essent duo noīa. Et hoc siue assignetur ꝓ ꝓpriū correlatiuū: siue illud de quo suum correlatiuū verificatur. Unde sicut assignando correlatiuū similia possum dicere dupliciter. vnomō sic sor. est similis pla. Aliomō sic. simile est simili simile. ita in ꝓposito possum dicere ꝙ sortes ē idē sorti. ⁊ quod idem eidē est idē. Si dicat ꝙ sm̄ istā assignatōem ita in similitudine oportet vti vno quasi duobꝰ sicut in ydemptitate numerali concedo nᵒ hoc negat phi. tn̄ differētia est ī vtraqꝫ assignatione. In ꝓposito aūt oportet vti vno vt duobus. hoc est oportet accipere idem nomē in diuersis casibus. ideo dicit veluti ipsum ipi idē. sed in aliis respectiuis nō oportet nisi quando assignatur nomen relatiuū ad suū ꝓpriū correlatiuū. sic dicendo simile est simili simile. sed accipiendo iᵃ quibus conueniunt relatiua debent accipi simpliciter diuersa. quia non possum vere dicere sortes est siℓis sor. ⁊ sic de aliis Ad aliud dico ꝙ extremū relationis potest dupliciter accipi. vnomō ꝓprie ꝓ correlatiuo. isto mō dico ꝙ omis relō realis requirit distinctōem realē extremoꝝ. saltem numeralem. quia ipamet correlatiua que sūt extrema relationis sunt conceptus vel voces. ⁊ iᵃ in proposito distinguūtur numeraliter. sicut idē conceptus bis replicatus in diuersis casibus. Et eodemmō est de relationibꝰ mouentis ⁊ moti qn̄ idem mouet se ꝙ ipsa extrema relatōis que sunt correlatiua distinguūtur numeraliter saltem. Aliomodo accipitur extremum relationis pro iᵒ de quo correlatiuū verificatur. ⁊ sic improprie accipitur. ⁊ sic accipiendo non oportet ꝙ omis relatio requirat distinctionem realem extremoꝝ. quia potest esse simpliciter idem de quo vtrumqꝫ extremū verificatur. patet non solum in ydemptitate numerali. sed etiam quando idē mouet se. Ad aliud dico ꝙ quando predicamentum est prima intentio secūdum mentem philosophi. tale predicamentum predicatur de substantia in cōcreto. sed sm̄ intentionem philosophi relatio est nomen secunde intentionis. qꝛ prescise vtebatur hoc nomine relatio. vel adaliquid pro intentionibus vel nominibus. ⁊ ideo ipse non concederet ꝙ substantia est relatiua. sicut ꝙ substantia est qualitas. tamen secundum veritatem theoᶜ rl̄o est nomen prime intentionis. qꝛ significat nō solum noīa relatiua. sed etiam ipsas rl̄ones extra animam. puta rl̄ones diuinas. ideo est prima intentio. Ad aliud dico ꝙ pater ⁊ relatiuū nō ꝓprie se habēt. sicut superius ⁊ inferius. quia rl̄o est nomen scd̄e intentionis sm̄ phi. ⁊ soluꝫ supponit ꝓ

noībus relatiuis:non ꝑ rebus.ꝛ ideo nō
sequitur.homo est pater.ergo hō est re/
latiuū.qꝛ relatiuū non pōt supponere ꝑ
ipsa re que nō est signum.sed tm̄ suppōit
ꝑ signis ſm intentionem philosophi.sal
tem ſm veritatē ꝑ nulla re creata extra
ꝛ ideo in talibus termīs non tenet illa re
gula ab inferiori ad superiꝰ.sicut nō seq
tur hō est spēs.ergo aīal est spēs ꝓpter
eandem cām. Ad argumenta princi/
palia patet ex dictis.

## Questio.xxviii.

V Trum creatio actio sit relatō ra
tionis.ꝙ sic.qꝛ est relatio ꝛ nō re
alis ergo rationis. Contra.re
latio rōnis causatur per actum intelle/
ctus sed ꝓter omnem operationem intel
lectus creati:vere dicitur deꝰ creans la/
pidem ꝛ creator hois.ergo ꝛc. Ad qō
nem dico primo ꝙ creatio actio siue re/
latio dei ad creaturam. nō est relatio rō
nis:quod ꝓbo multipliciter primo sic.qñ
aliquid importatur ꝑ aliquod nomē qđ
nomen non potest alicui competere nisi
aliqua cā cānte si illa cā non esset: illud
nomen nullo mō vere diceretur de aliqͦ
sed relatio rōnis nullo mō pōt esse nisi in
tellectu nostro cānte. ergo si intellectus
creatus non esset.nō esset relatio ratiōis
ꝛ per consequens si creatio actio impor
tet respectum rationis deus non erit ve
re creator:nec creans.ꝛ ita deus nō pos
set creare lapidē intellectu creato non
causante. Preterea quando aliquid
denoīatur ab aliquo vere ꝛ realiter: vel
qñ aliquid est aliquale vere ꝛ realiter.si
ue intellectus sit:siue non sit:per neutruʒ
extremum importať aliquid cātū ab in/
tellectu.Exēplum si hō realiter sit albus
siue intellectus sit siue nō sit.tunc nec per
hoiem nec per album importatur aliqđ
cātum ab intellectu:sed siue intellectus
sit siue non sit deus est creans.ergo nec ꝑ
deum nec per creanteʒ importatur aliqđ
cātū ab intellectu. Preterea ſm istos
sicut intellectus causat respectum rōnis:
ita voluntas:ꝛ per ꝯñs ad hoc qđ deus
creet lapidem:nō plus facit intellectꝰ nͣ
ꝙ̄ voluntas creata.Et ita vel vtrūqʒ cā
bit ibi respectū rōnis vel neutrum.si neu
trū hētur ꝓpositum:si vtrūqʒ.ergo crea
tio actio īportabit duos respectꝰ rōnis.
vnum cātū per actū intellectus.ꝛ alium
causatū per actū volūtatis qđ est absur
dū. Preterea sicut vox relatiua ita scrip
tū nomen est relatiuū.posito ergo ꝙ nul/
lus intellectus creatꝰ esset.ꝛ tñ hec ꝓpo
sitio esset scripta in libro.deus est creās:
tunc illud nomē creans scriptū est relati
uum ꝛ tñ tūc non importat respectū rōis

Preterea ſm istos respectꝰ cātur ex
opatione intellectus cōpantis vnam reʒ
ad aliam vel ad scriptū.tunc arguo qñ/
cūqʒ ex compatione alicuiꝰ ad alteꝝ cā/
tur aliquid aliud:tunc ex simili cōpatiōe
ipsius ad qđcūqʒ cātur simile. Exemplū
qꝛ subiectum ꝛ predicatū sunt denoīati
ones ꝯñtes tales ꝯparationes.ꝛ ideo om
ne illud qđ pōt intellectus cōparare ad
hoiem sicut cōparat sortē ad hoiem po/
test esse subiectum vel predicatum respe/
ctu hominis:sicut sortes potest eē subie/
ctum vel predicatū respectu hominis:sʒ
omni modo quo intellectus potest com
parare deum ad creaturaʒ consimili mo
do potest comparare quācūqʒ creaturā
ad eandem.ergo si deus est creator pro/
pter relationem consequentem cōparati
onem intellectus.eadeʒ ratione vna cre
atura dicetur ꝛ erit creatrix alterius ꝓ
ter respectum rationis consequentem co

paratōem intellectus.ſi dicat ꝙ vna cō/
paratio eſt vera ⁊ alia falſa. ⁊ ideo ad
vnā ſequitur reſpectus ratōis ⁊ non ad
aliam. Contra.reſpectus rōnis ita cō
ſequitur cōparationem veram ſicut fal/
ſam ⁊ ecōuerſo.q2 ſm eos in iſta ꝓpoſi/
tione aſinus eſt hō.ita conſequitur reſpe
ct⁹ rōnis aſinum ꝓpter cōparatōem fal
ſā ſicut in iſta.ꝓpoſitione vera.ſortes eſt
hō conſequitur reſpectus rōnis ſortis ꝓ
pter comparationem veram.q2 ita aſin⁹
eſt ſubiectum in ꝓpoſitione falſa ꝓpter
talem cōparationē falſam.ſicut ſortes eſt
ſubiectū in ꝓpoſitione vera.ꝓpter com/
parationem veram.ergo ſiue intellectus
cōparet vere ſiue falſe ſemper conſimilē
cōparationem ſequitur cōſimilis reſpe/
ctus rationis.⁊ per conſequens ꝓpter il/
lam cōparationē:ita poteſt creatura cre
are ſicut deus. Preterea ſicut nihil ē
album niſi albedo ſit ineſſe.ſicut conueni/
enti.ita nihil eſt creans niſi creatio ſit in/
eſſe ſibi conuenienti.ergo ſi creatio actio
ſit quidā.reſpectus rationis: nunq̄ꝫ deus
vere crearet:niſi talis reſpectus ponere/
tur per operationem intellectus compa
rantis quod eſt abſurdum. Preterea
ſicut intellectus poteſt comparare cau/
ſam non habentē reſpectum realē ad ef
fectum ſuū ſm iſtos ita poteſt cōparare
cauſam habentem reſpectū realem ad ef
fectum ſuum . ergo qua ratione ex pri
ma cōparatione cōſequitur reſpectus ta
lis rationis eadem ratione ex ſecūda cō/
paratione conſequitur conſimilis reſpe/
ctus.⁊ ita talis cauſa haberet duos re/
ſpectus ad effectum ſuum vnum realeꝫ
⁊ alterū rationis quod falſum eſt. Ideo
dico ꝙ creatio actio ſiue relatio dei ad
creaturam nō eſt reſpectus rationis. Se
cūdo dico ꝙ illa relatio ē realis illo mo
do quo relatio ſolū ad effect⁹ ſuos eſt re
alis.q2 circūſcripto omī intellectu crea/
to vere dicitur de⁹:dn̄s creature ⁊ creās
Ad principalia patet ex dictis.

## Queſtio . xxix.

Vtrum relatio rōis diſtiguat a re
bus abſolutis.ꝙ ſic.q2 contradi
ctoria nō verificantur de aliq°
ſine diſtinctione reali.ſꝫ colūna nunc eſt
dextra ⁊ prius non.ergo dextreitas co/
lūne diſtiguit a columna. ſꝫ dextreitas ē
relatio rationis.ergo. Contra.relatio
diuiditur in relatōem realem ⁊ rōnis. ſꝫ
relatio realis non diſtiguit ab abſolutis
ergo nec relatio rōnis. Ad queſtioneꝫ
dico breuiter ꝙ relatio rōis non diſtigui
tur a rebus abſolutis. Qd̄ ꝓbo. quia ſi
ſic.aut hꝫ eſſe ſubiectiuū aut obiectiuuꝫ
ſi primo° tunc eſt reale.ſi ſcdo° ꝯtra nihil
tale obiectū eſt in hoc mundo:ſicut ꝓba
tum eſt prius. Sed ꝯtra vnio extremoꝝ
ꝓpoſitionis nec eſt aliqd abſolutū:nec re
latio realis.q2 non oritur ex natura ex/
tremoꝝ.ergo eſt relatio rōnis. Prete
terea ſubiectū ⁊ predicatum: genus ſpe/
cies ⁊ alie ſecūde intentōes nō importāt
tm̄ res abſolutas.q2 quicquid eſt abſo/
lutū in ſubiecto pōt eē ⁊ intelligi. ⁊ tamē
non erit nec intelligeē eē ſubiectum nec p̄
dicatum ⁊ ſic de genere ⁊ ſpecie ⁊c̄.
Preterea veritas ⁊ falſitas neceſſitas
⁊ ꝯtingentia ꝓpōnis non ſunt res abſo/
lute nec relatōes reales. Preterea p̄/
cium in nūmo eſt relatio rōnis ⁊ non res
abſoluta. Sed iſtis ⁊ cōſimilib⁹ non
obſtātibus dico ꝙ rl̄o.rōis non diſtiguit
abſolutis.nec inuenitur a phō talis di/
ſtinctio inter relationem realē ⁊ rationis
Ad primū in ꝯtrarium dico ꝙ vnio ex

tremoꝝ ꝓpositionis in mēte est concept⁹ sincathegoreumatic⁹ verbi copulatiui si ue copulantis subiectum cum predicato sicut in ista ꝓpōe ꝓlata. hō est aīal. vnio extremoꝝ ponitur illud verbū est qḋ est quedam qualitas absoluta. Ita ꝓpositionalr est de vnione extremoꝝ istorum ni intentōe. ꝙ est conceptus copule que ē qualitas quedā mentis. puta actus intelligendi. ꝛ iste conceptus realiter distingui tur a subiecto ꝛ predicato que sunt etiaꝫ diuersi act⁹ intelligēdi. ꝛ istis trib⁹ ꝯceptis in mēte sine omni respectu rōnis habetur ꝓpositio. ꝛ vnio extremoruꝫ eius sicut istis tribus vocibus ꝯiunctis ꝓlatis homo est aīal. hētur sufficienter ꝓpositio in voce sine omi alio ꝛ vnio extremoꝝ eius. Ad aliud dico ꝙ illud absolutum in mēte quod est subiectū vel ꝑdicatū ꝓpositionis pōt eē ꝛ intelligi cognitōe incōplexa. ꝛ tū nec vnum erit subiectū nec aliud predicatū sed hoc non ꝓpt defectum alicuius respect⁹ rōnis. sed ꝓꝑ defectum cōceptus absoluti copule. potest enim aliquis absolute cognitōe incōplexa intelligere ꝛ hoiem ꝛ aīal. ꝛ tamē nec homo erit subiectū nec aīal predicatū. ꝛ hoc ꝗꝛ deficit ille ꝯceptus sincathegoreumaticus quo posito sinꝫ omi alio respectu hō erit subiectū aīal erit predicatū ꝛ habetur tota ꝓpositio. Unde concedo ꝙ tam subiectū ꝙ̄ ꝑdicatū est cōcept⁹ relatiuus rōis sicut post patebit. Sꝫ gli bet talis conceptus est quedam qualitas absoluta puta actus intelligendi ꝛ sicut dictum est de subiecto ꝛ ꝑdicato. ita dicēdū est de genere. ꝛ omnibus intentionib⁹ secundis. ꝗꝛ tā genus ꝙ̄ species sᵗ ꝯ⁹ relatiui. ꝛ possunt dici relationes rationis sm̄ bonum intellectum. Non tamen distinguuntur a rebus absolutis. Et ideo animal qḋ est genus potest absolute intelligi cognitione incōplexa non intelligēdo qḋ est genus ꝛ sic ꝺ spē. Etcā ē ꝗꝛ iste ꝯcept⁹ gen⁹ nō tm̄ significat aīal corp⁹ colorē ꝛ alia genera. sꝫ īportat ꝙ 1ª ꝑdicētur de pluribus differētibus specie. ꝛ ita ille ꝯceptus genus connotat illa de quibus animal ꝛ color ꝛ cetera genera predicantur. ꝗꝛ ille conceptus genus non solū significat illas primas intētiones que sunt genera. sed ēt connotat species illorum generum. licet iste cōceptus color ꝛ animal non cōnotet illas species. ideo dicitur genus relatio rationis. ꝗꝛ non potest sic cōnotare nisi mediante intellectu. ꝛ tamen est qualitas absoluta in aīa. Eodē modo iste cōceptus species nō solū significat hoiem ꝛ asinum que sunt species sed cōnotat ꝙ predicant̄ de plurib⁹ differentibus numero ꝛ etiā connotat ꝙ genus est predicabile de eis. ꝛ ita pōt dici de aliis secūdis intentōibus. Ad aliud dico ꝙ veritas ꝛ falsitas ꝓpōnis nō differunt ꝑ nouos respect⁹ rōnis: sed sūt cōceptus relatiui significātes ipsas ꝓpōnes nō absolute. sed iste cōceptus veritas vltra ꝓpōnem quā significat cōnotat ꝙ ita sit in re sicut importatur per ꝓpōnem. Et falsitas importat ꝙ ita nō sit in re sicut importatur ꝑ ꝓpōnem. ꝛ per illū ꝯceptū necessitas importatur ēt ꝙ ita sit in re ꝛ nō pōt aliter esse. cōtingentia connotat ꝙ pōt alr̄ eē ꝙ̄ importat̄ per ꝓpōnem ēt h⁹ sine oi respectu rōnis. Ad aliud ꝯcedo ꝙ ꝑciū est nomē relatiuū. ꝛ pōt dici relō rōnis. ꝗꝛ denarius nō dr̄ ꝑcium nisi ꝑ voluntariā instōnem alicuius. ꝛ ita connotat actū volūtatis ꝛ actū intellectus ipsi⁹ instituentis sine quo actu nullo⁹ dicitur ꝑciū: nō pōt dici rlō rōis. Per ꝑdicta pōt sufficient̄ rūderi ad oēs rōes reprobātes

relationes rationis esse. Ad principale dico ꝙ in ꝓposito contradictoria verifi/
cantur de colūna per mutationē alis in quo est realiter sinistrum ꝛ dextrum: qa
ideo colūna denominatur dextra vel si/
nistra. quia situatur ad dextram vel sini·
stram alis. Ideo cōcedo ꝙ dextreitas i/
portat rem distinctā a colūna .s. dextraꝫ
ptē alis. Et qđ accipit ꝙ dextreitas ē re
latio rationis. falsum est. quia sine omī
actu intellectus ꝛ voluntatis dicitur co
lūna dextra vel sinistra. qꝛ stat ad dextrā
vel sinistram aīalis. ꝛ iō non plus est rela
tio rōnis in columna ꝗ̄ in aīali.

## Questio .xxx.

V Trum relatio realis ꝛ rōnis di
stinguant. ꝙ non. qꝛ relatio real'
ñ iportat aliquid extra aīam. gº
solum significat res exñtes in aīa. ꝛ per
ꝯñs est relatio rationis. Contra. rela·
tio rōnis ꝛ realis dividuntur ex opposito
ergo nulloº coincidunt in idem. Ad q̄
stionē lꝫ relatio rōnis non sit vocabuluꝫ
phisycū. qꝛ credo ꝙ non inuenit illud vo
cabulū in phi. Aristotelis ponēdo tñ ꝓp
ter cōia dicta relationē rationis aliquid
eē. dico ꝙ relatio realis ꝛ rationis distin
guuntur. ꝙ patet. quia quando sine ope
ratione intellectus res nō est talis qualis
denotatur esse per relationem ꝛ concre·
tum relationis. tunc est relatio rationis.
verbi gratia. qꝛ nihil est subiectum nec
predicatum sine operatione intellectus:
imo ad hoc ꝙ aliquid sit subiectū vel ꝑ·
dicatū requirit opatio. ideo isti ꝯceptus
relativi .s. subiectū ꝛ ꝑdicatuꝫ dicūtur re
latōes rōnis. simlr qꝛ vox non significat
rē nisi per institutōem que est operatio i·
tellectus. ita ꝙ si nunꝗ̄ fuisset hec vox:
homo instituta ad significandū: non signi
ficaret. nec eēt vox significativa: ideo si/
gnificatio istius vocis pōt vocari relatō
rationis per hoc ꝙ patet hoc nomē ho
mo: ad hoc ꝙ sit nomē. sive vox significa
tiva nihil addit ultra istam vocē hō ꝛ cō
similes: sed cōnotat actū intellectus quo
instituebat ad significandū. istis eni duo·
bus positis sine omī respectu rōnis inesse
dicit ista vox hō nomen qꝛ impossibile ē
ꝙ ista vox hō sit. ꝛ ꝙ actus quo instituit
ad significandū sit. nisi ista vox sit nomen.
Simlr qꝛ nummus nō est precium nisi ꝑ
voluntariam institutōem quā volitionē
precedit actus intellectus. ideo potest ꝑ·
cium dici actꝰ respectus rōnis. Et sꝫ hº
pōt saluari dictū Sco. qui ponit ꝙ rela·
tio rōnis potest causari: tam per actū in
tellectꝰ ꝗ̄ voluntatis. Sed qñ res est ta
lis qualis denotatur eē per relationē vl
per conceptū relationis sine omni opera
tione intellectus. ita ꝙ operatio intelle/
ctus nihil facit ad hoc. tunc pōt dici re/
latio realis modo exposito. Exemplum
quia vnum album est simile alteri albo si
ne operatione intellectus operātis: ideo
similitudo dicitur relatio realis: ꝛ sic est đ
paternitate ꝛ aliis. Ad principale di/
co ꝙ quamuis hoc commune relatio sm
intentionem philosophi sit secunda in/
tentio. ꝛ ita sm euꝫ potest dici relatio ra
tionis. quia nec ipsum nec illa pro qui·
bus supponit: sunt relationes sine opera·
tione intellectus: tamen secundum veri·
tatem theologie est prima intentio ꝛ re/
latio realis. quia licet secundum opinio
nem philosophi relatio non significat a·
liquam rem creatam extra animam: ta
men in rei veritate significat relatio /
nes diuinas: que sunt extra animam
ideo secundum veritatem est relatio re
alis ꝛ prima intentio . quia sine omni

operatione intellectus. paternitas diuina est relatio & similiter filiatio & spiratio. Simil'r quicquid sit de relatōe que est genus: tamen relatōes speciales puta similitudo & hmōi sunt reales & significant & supponunt p rebus extra aiam.

Incipit septimum quolibetum.

## Questio prima.

Utrum creatio vel conseruatio differat real'r a rebus absolutis q sic. qz creatio est relatio vel res absoluta non est res absoluta. g° &c. Contra. si differat real'r. & ergo illa res que ē cre° creat. aut g° creatōe que est alia res. aut non. Si sic. tūc erit pcessus in infinitū si nō. g° standum est in primo.

Respōdeo q ista questio includit difficultatem generalem ad creationem cōseruationem actōem & passionez. Ideo generaliter dico q nō. qz qñ propositio verificatur p rebus: si due res vel tres sufficiant ad veritatem ppōnis: alia superfluit sed iste due ppōnes lapis creatur lapis conseruatur sunt vere & verificant̄ p rebus. & ad verificandū istam ppōnem: lapis creatur: sufficit d's & lapis. & primum instās in quo est. qz istis positis īpossibile est quin hec sit vera lapis creat̄. ergo creatio nō est alia res ab istis. Simil'r ad verificandum istā lapis ɔseruatur: sufficit deus & lapis. & aliqd instans post instās creatōis. ergo ɔseruatio actio vel passio nō est alia res ab istis. Sz hic sunt dubia. pri^m est de creatōne. qz videtur q sit alia res ab istis. qz de° & lapis manent: & nō manet creatio. pz hoc p° p^m instans creatōis. Preterea si hodie ignis generet ignē & cras de° annihilaret ignem generatū. & p creatiōem in 3^a die pducat̄ iste ignis creatur & prius nō per ca^m. Et tñ oīa absoluta que sunt in tertio die fuerunt in p° die per ca^m. ergo creatō dicit aliquid p̄ter res absolutas. Scdm dubiū est de ɔseruatione. qz de° ē & lapis simil'r qñ lapis nō ɔseruatur distīg° creationem a ɔseruatōe. pz hoc in primo instāti qñ lapis creatur. g° ɔseruatio est aliquid p̄ter deum & lapidē. Ad primuz istoꝝ dico q creatio lapidis siue actiua siue passiua nō significat aliqd positi^m distinctū a deo & lapide. sed ɔnotat negatōnem immediate p̄cedere eē lapidis: qz importat q lapis nō sit & pri° imme^e nō fuerit. Et qñcūqz sic est sine omi alio respectu dr̄ de° creare lapidem. Et lapis creari a deo: & h° solū ē primū instās creationis lapidis. Ad 2^m dico q tertio die ignis creatur & nō in p°. qz in aliqua pte tertie diei fuit total'r nihil. qz fuit annihilatus ſm materiā & formā. & p° mediate fuit: ideo fuit creans. Sz in p° die nō fuit creatus sed generat°. qz in primo die nō accepit eē ſm se totū. qz materia fuit p̄supposita generationi. Et si dicat ponam° q solum forma ignis annihiletur in tertio die: & repet̄ p creatōnem: tunc manet eadē materia primo die & tertio: & tñ tertio die creatur & p° die non. Rñdeo. tertio die creatur forma ignis: qz tc̄ pducit̄ a solo deo: qui solum agit ad extra p creatōem. Primo aūt die nō pducitur a solo deo sed ab igne. iō non creat̄ Unde hoc nomē creatio qñ solum dicitur de lapide: ita q lapis vel ignis soluz dr̄ creari & non generari. cōnotat q ignis immediate pri° nō fuit & q ignis pducitur a solo deo. Ad 2^m dubiuz dico q ɔseruatio siue actiua siue passiua: nō dicit aliam rem a deo & lapide. Et sicut crea/

tio lapidis iportat vltra deū: ꝙ lapis modo est ꝛ prius nō fuit: ita cōseruatio importat vltra deū ꝙ modo est ꝛ pri⁹ fuit ꝛ q₂ hoc nō est verū in primo instāti creationis lapidis. iō tunc non conseruatur sed creatur. Ad principale dico ꝙ licet creatio sit nomen relatiuū. tamē potest supponere pro rebus absolutis ꝛ iō de virtute sermonis hec est ꝯcedēda. creatio actio est deus. ꝛ creatio passio est lapis.

## Questio secunda

v Trum qualitas differat realiter a substantia. Qꝺ non. q₂ rectū curuū triangulum quadrangulū ꝛ hmōi sunt qualitates ꝺ tertia specie ꝛ sunt substātie eo ꝙ de⁹ non posset facere corp⁹ sine figura. ergo ꝛc. Cōtra albedo ꝛ nigredo sunt qualitates. ꝛ non sunt substātie vt manifestū est. ergo. Ad qōnem dico ꝙ qualitas de tertia specie differt realiter a subā. qꝺ probo. q₂ ipossibile est aliqd transire de vno contradictorio in ꝯtradictorium sine acquisitōe vl' deperditione cuiuscūq₃ rei vbi nō saluatur per transitōem tpis vel motum localem: sed hō est primo nō albus. ꝛ postea albus ꝛ iste trāsitus non saluatur ꝑ motum localem: nec transitōem tpis. ergo albedo differt realiter ab homie. Scꝺo dico ꝙ qualitates de quarta specie cuiusmodi sunt figura curuitas ꝛ rectitudo: densitas: raritas ꝛ hmōi. non sunt res distincte a substantia ꝛ aliis qualitatib⁹ Qꝺ probo. quia quando ꝑpositio verificatur ꝓ rebus. si vna res sufficit ad ei⁹ veritatem. frustra ponuntur due. sed tales ꝑpositiones linea est recta : substātia est curua. ꝛ huiusmodi verificantur ꝓ rebus ꝛ sola substantia sic. vel sic situata sufficit ad eius veritatem. partes substātie disponantur ſm lineam rectam: ꝛ nō moueantur localiter. nec augmententur nec diminuentur. contradictio est ꝙ primo substantia sit recta ꝛ post sit curua. ergo rectitudo vel curuitas nihil addit super substantiam ꝛ partes eius. Unde si deus per potentiam suam absolutā separet a substātia situata ſm lineam rectā omne accidens tam absolutum q̄₃ relatiuum. ꝛ ꝙ partes illius substātie in eodem situ conseruentur. Adhuc illa substātia erit recta sicut prius. ergo ꝛc. Sed hic est vnum dubium quomodo scitur ꝙ qualitas est alia res a substāna ꝛ quomodo non. Respondeo ꝙ quādo aliq̄ ꝑdicab^a ꝑnt success^e ꝟificari ꝺ eoꝺ q̄ ꝑnt de eodē ꝟificari ꝑpter solum motum localē: tunc n̄ oportet ꝙ illa ꝑdicabilia res distinctas significēt huiusmodi sunt curuum rectum ꝛ hmōi. Nam quando aliquid est rectum. si postea nulla re adueniente: ꝑtes ipsius per motū localem approximentur: ita ꝙ min⁹ distent q̄₃ prius illud dicitur curuum. ideo curuitas ꝛ rectitudo important alias res a rebus rectis ꝛ curuis. Similiter est de figura ꝙ per solum motū localem aliquarum ꝑtium pōt aliquid fieri diuerse figure. Mirabile enim esset si quotienscūq₃ partes mutarentur localiter. totiens acquirerēt nouas qualitates ꝛ perderent: sed sic nō est de albedine ꝛ nigredine. q₂ nō per h^o solum ꝙ partes alicuius mouentur localiter fit calidum vel frigidum. ꝛ iō omnia talia importans res distinctas a substantia. Ad argumenta principalia patet ex dictis.

## Questio tertia.

Trum actio vel passio differat realiter ab absolutis. q sic. quia res absoluta dicit agens. actio autem nō est nec dicit agens. ergo. Cō tra. pluralitas nō est ponēda sine necessitate. sed hic nō est necessitas. ergo rc.

Ad qōnem dico q nec actio nec passio differt realiter ab absolutis. qd pbo. primo quia si sit alia res quero vtrū sit p se stans vel non. Si primo tunc est sub stātia z habet intentū. Si 2° tunc actō inest agenti aut patiēti. Si primo tūc oē agens z omne mouens vere recipet nouam rem in se qncūqz ageret vel moueret. z ita corpus celeste z celestia ɔtinue reciperent nouas res in agendo. z ita de us in agendo recipet nouam rē in se. Si actio sit in patiente tūc illa res non deno minatur pprie agēs sed patiens. Simlr tunc patiēs semp adminus recipet in se tres res: puta actōem z passionē z quali tatem absolutā quod videtur absurduz. Si dicat q tunc non sequit q deus reci peret nouas res qz non est silr de deo et aliis creaturis. Contra. de9 nihil reci piendo vere z realr agit: z per ɔña est ibi actio sine tali re media. ergo frustra pōit talis res in alio agente cum possit vere z realr eē agens sine tali alia re. Pre terea illa res que ponitur actō. aut ē cre ata aut increata: si non ē creata ergo ē d9. si creata quero a quo. Non nisi ab a gente vt scilicz agens pducat illam rem Unde hoc dato quero de pductōe illi9 rei sicut prius. z erit pcessus in infinituz vel stabitur q vna res pducitur sine omi re media. z eadem ratione standum ē in primo. Preterea oēm rem quam p ducit deus mediante causa secūda: pōt p se immediate pducere. ergo illā rem que ponitur actio quādo ignis agit in lignuz potest deus immediate pducere sine hoc q ignis agat. quo facto: quero aut ignis agit aut non. Si sic ergo ignis agit. z tamen solus deus agit. Si non agit. cōtra in igne est actio formaliter z subiectiue existēs. z per ɔsequens vere denomiatur ab actione. ergo ignis vere agit: z ita agit z non agit. quod est impossibile.

Preterea quando ppositio verificat p rebus si tres sufficiant ad eius veritatem nō oportet ponere quartam. sed ista ppositio ignis agit in aquam. verificatur p rebus. z ad eius veritatem sufficiunt ignis aqua: z calor pductus in aquā ad pñsentiam ignis. ita q nisi ignis eēt pre sens aque nō pduceretur. ergo calor na turaliter sine omi respectu medio pduci tur. z tunc ignis vere dicitur agens z aq patiens z calor effect9 pductus. ergo nl la alia requiritur ad veritatem taliuz p positionū. Sed contra. impossibile est trāsire de contradictorio in cōtradictorium sine omni mutatione. sed ignis produ cendo calorem in aquam in primo instā ti in quo ignis generatur: ignis vere agit in materiā. z materia vere patitur recipi endo formā ignis. z post illud instās nec materia patit nec ignis agit. ergo est ibi aliq mutatio. s3 nihil nouū acquirit. ergo aliqd precedēs corrumpit: z nō nisi actio vel passio. z nō corrumpit aliqd ab solutum. ergo respectus. g° actio z passio sunt respect9. Preterea qñ ppositio verificatur pro rebus si pauce non sufficiūt. requirunt plēs. sed ista ppō ignis calefacit aquam. verificatur p rebus et res absolute nō sufficiunt ad verificandum eam: qz possunt oīa absoluta fieri a solo deo: z tunc nō erit hec vera: ignis agit. ergo rc. Ad primum istorum dico q aliter dicendum est de agente

non conseruate: ⁊ alr̃ de agente ꝯseruan te: mō loquendo de agente nō ꝯseruāte. tunc talia trāsitus saluat̃ ꝑ solam trāsi/ tionē tp̄is. q2 sola actio que nō est conser uatio importat hoc totū ꝙ ad presentiaꝫ istius ignis ad aquam sequit̃ calor in aq̄ q̄ nō eēt in ea nisi ignis eēt presens aque ⁊ q2 post pri^m instans illud in quo poni tur forma ignis si agens destrueretur: ni bilomin⁹ eēt forma ignis in materia aq̄ ideo tunc ꝓpter transitiōem tp̄is dicitur ignis nō agens. qui prius erat agens. Si mil'r q2 passio que nō est ꝯseruatio passi ua dicit hoc totū ꝙ materia nunc hꝫ ali/ quam formā ad p̄riam ignis. q̄ꝫ pri⁹ im mediate non hūit post primū instans ex hoc ꝙ tp̄s transit sine oī alio addito: seq/ tur ꝙ hec sit falsa hoc passum patit̃ ab hoc agente. ⁊ ꝙ hec sit vera hoc passum nō patitur ab hoc agente sicut sola trāsi/ tio tp̄is sufficit ad verificandū istā. Pri mo sortes est in a ⁊ postea istā sortes nō est in a. Sed de agēte ꝯseruante non p̄nt talia ꝯdictoria verificari: nisi ꝓpter d'stru ctionem effectus Et si queratur vtrū actō ⁊ passio transeāt post pri^m instās. R̄n̄ ꝙ sic. sub isto intellectu ꝙ agens cessat es se agens. ⁊ patiens cessat eē patiēs ⁊ iste intellectus est verus. Et sub isto intelle/ ctu p̄ōt cōcedi ꝙ priuatio mere corrum pitur. ⁊ ꝙ priuatio corrumpitur in aduē tu forme: non ꝙ aliquid vere corrumpit̃ sed q2 materia cessat eē in potentia: vel cessat eē priuata hoc ē īcipit habere for mam. Ad scđm frequēter prius dictū est. ideo nūc transeo. Ad argumentum principale dico ꝙ logice loquēdo actio vere est agens. q2 vere ⁊ realiter suppo/ nit pro agente.

## Questio .iiii.

v Trum p̄dicamentuꝫ actionis ⁊ passionis cōponant̃ ex ꝯcepti/ bus. ꝙ non q2 predicamentū v/ trūqꝫ predicatur de rebus. g° cōponitur ex rebus. Contra. ista p̄dicamenta cō ponunt̃ ex signis natural'r significantib⁹ res. sed ꝯceptus sunt hmōi igr̃. Ad q̄/ stionē dico ꝙ sm̄ intentiōem philosophi verba mentalia actiua que sunt ꝯcept⁹: sunt in p̄dicamēto actōis ⁊ oīa verba mē talia passiua sunt in p̄dicamēto passionis siue illa verba significent substātias siue qualitates. q2 Aristoteles nomiat vbiqꝫ ista predicamēta ꝑ hmōi verba. sicut ꝑ a tet in predicamētis. ⁊ cū eo ꝯcordat Da mascen⁹ in logica sua. Unde p̄dicamen/ tum actionis nō est nisi quedā ordinatio verborum actiuorum īportantiuꝫ ꝙ ali qd agit vel facit aliquid. ita ꝙ vnū ver/ bum vere predicatur de alio verbo: cuꝫ hoc pronomine qui addito. sic dicendo: quod calefacit: agit: quod frigefac̃ agit ⁊ si talia verba essent in vsu ⁊ sua ꝑtici/ pia ⁊ noīa eis correspōdentia ꝓ eisdem supponerēt sicut oīa idem significant. tū agens ⁊ actio supponerent ꝓ eodem. Et tunc de virtute sermonis debet cōcedi q actio est res absoluta sicut agens. ⁊ ꝙ si/ cut agens est substāns. ita ⁊ actio ē sub/ stātia. tū subā est contingēter actio. sicut est contingenter agēs Et eodēmodo de virtute sermonis passio est subā sicut pa tiens. Et hoc videtur dicere Damasce/ nus in logica sua. Unde dicit facere aūt ⁊ pati subā quedaꝫ est tal'r opans vl' pa tiens. Ad argumentū principale dico ꝙ neutrum p̄dicamentū predicatur d' re bus sed de conceptibus rerum.

## Questio quinta.

Trum predicamentū qñ im-
portet rem distinctā a reb⁹ ab
solutis. ꝙ sic. q2 acceptis duo
bus indiuidua eiusdē rōnis ꝛ in oibus
similibus nisi ꝙ vnū sit ante aliud: vel
est dre ꝙ vnuꝫ est antiquius alio. ergo
vnū habet aliquid ꝙ aliud nō habet. ꝛ
nō nisi respectū importatū p quando er
go quando iportat talem reᵐ. Cōtra
fm oēs cuiuslibet respectus oportet po-
nere aliquē terminū. ꝛ sicut patet. nō po
test poni aliquis terminus illius respe-
ctus quando nisi tēpus sed tēpus multo
rum que vocantur quando est preteri-
tum ꝛ per consequens non terminat ta
lem respectū realem. Ad istā qōeꝫ di
cam primo. ꝙ quando non est talis p-
nua respectus distinctus a rebus abso-
lutis. 2° dicā ex quibus cōponitur pdi-
camentū qñ. Circa primū dico ꝙ qñ
nō est talis respectus dstinctus a rebus
absolutis. Qđ pbo multipliciter. p° sic.
Si quando sit talis res inherens rebus
temporalibus cum non plus debe-
at talis respectus poni respectu vni⁹ tē
poris q̄ȝ alterius. ergo respectu tēporis
futuri erit talis res. ɔñs est falsum. q2
si aliqua talis res sit in isto homie q erit
cras: sine qua nō pōt dicit ꝙ erit cras: si-
cut nō pōt aliquid esse album sine albe-
dine. ergo respectu cuiuslibet instantis
illius tēporis in quo erit aliqua tal' res
in isto hoie: ꝛ cum ista instantia sint infi
nita: sequitur ꝙ in puero qui nasceret
cras erūt tot res: quot sunt futura taᵃ
in quibus erit: ꝛ ita in illo puero erunt
infinite res. similiter in hoie qui fuit in
finitis tēporibus ꝛ instantibus erunt re-
licte tales res infinite. Et si dicas: ꝙ
illa instantia nō fuerunt in actu. Cō-
tra. aut aliquod instans vnq̄ȝ fuit in ac-

tu. aut nullū si nullū ergo nihil est. si ali
quod ꝛ nō plus vnū q̄ȝ reliquū. g° in-
finita fuerunt in actu. Secūdo de oī
re contingit determinate dicere ꝙ est vl'
nō est. a ccipio tunc illā rem que debet
dereliqui ex adiacentia tēporis crastie
diei. tunc in isto hoie est determinate iᵃ
res que vocatur quando de futuro vel
non. Si est in ipso. ergo hec est determi
nate vera: hoc erit cras. Si nō est in co
ergo sua opposita est determinate vera:
scꝫ ꝙ hic homo nō erit cras. ꝙ est con-
tra Aristot. qui in futuris contingenti-
bus negat veritatē determiatā. Tertio
quero aut in isto homine est talis respe
ctus respectu crastie diei aut nō. tunc ar
guo. sequitur formalit talis respect⁹ re
spectu crastine diei est in isto hoie. ergo
iste homo erit cras sicut sequitur forma
liter in isto hoie est albedo. ergo iste hō
est albus. Et vltra arguo. oīs ppositio
vera de presenti que nō dependet ex ali-
qua de futuro habebit aliquā ppōem
de preterito necessariā. sicut si hec sit ve-
ra. nunc sortes sedet in a die postea. hec
erit semp necessaria: sortes sedit in a. die
ergo si hec sit vera nunc illa res que est
quando respectu diei crastine est in sor-
te ppter ꝙ sortes est determinate futu-
rus cras. post instans illud hec erit. sp
necessaria. ista res que est quando fuit i
sorte. ꝛ ita post illud instans hec erit sp
necessaria. sortes fuit futurus cras. ꝛ p
ɔñs deus nō pōt facere quin sortes sit
cras. quia hoc solo priuatur deus inge-
nita facere que vtiqꝫ sunt facta. Si aūt
illa res que est quando respectu diei cra
stine nō sit in sorte. ita ꝙ hec ppō de pñ
ti sit determinate vera: cum eius veritas
non dependet ex aliquo futuro hec erit
semp necessaria. illa res non fuit in sor-

q

te. ⁊ sequitur formaliter ista res nõ fuit
in sorte. ergo sortes nõ fuit futurus i die
crastina sicut sequitur albedo nõ fuit in
sorte. ergo sortes nõ fuit albus. Añs est
necessariũ per ypotesim. ergo consequẽs
est necessariũ. ⁊ per ɔñs deus nõ potest
cõicare vitã sorti vsqꝫ ad diẽ crastinam
⁊ oĩa que eueniũt de necessitate eueniũt
⁊ nihil a casu neqꝫ a fortuna. Cõfirma
tur. quia sicut ꝓpõ vera determinate de
presenti. habet aliquã ꝓpõem de prete
rito necessariã. ita ꝓpositio falsa de pre
senti que nõ dependet ex futuro. habet
aliquã de preterito impossibilem: sicut
si hec est modo falsa: sortes est in a: hec
semp post a. erit ĩpossibilis: sortes fuit ĩ
a. ergo si hec sit mõ determinate falsa
ista res que ẽ quando respectu diei cra-
stine est in sorte. ista semper post erit im
possibilis. ista res fuit in sorte. ⁊ per cõ-
sequens ista semp erit impossibilis sor-
tes fuit futurus. Et tũc quero aut sor
tes põt esse cras aut nõ. si sic. ergo sortes
põt esse cras sine tali respectu. Similiť
hec tunc nõ est impossibilis sortes fuit
futurus cras. sed necessaria: quia eius
de presenti est determinate vera. ⁊ ita
sortes necessario erit cras. aut sortes ñ
põt eẽ cras: ⁊ tunc impossibile est sortez
eẽ cras. ⁊ ita nullum eẽt futurum con-
tingens: sed omĩa de necessitate euenirẽt

Confirmatur quia si quando sit talis
res. tunc sicut impossibile est aliquid es-
se calidum sine calore: ita impossi-
bile est rem temporalem esse futu-
ram sine tali re. consequens est fal-
sum. quia hec est vera antixp̃s erit an-
te diem iudicii. ⁊ tamen in antichristo
cum sit nihil non est talis res. Si dicis
ꝙ ex tempore futuro non derelinquitur
talis res anteꝙ̃ res tẽporalis fuerit in il
lo tempore: ⁊ sic antixp̃us non existens
non habet talem rem derelictam ex tẽ-
pore futuro. Contra. si sine tali re ve-
re ista res erit cras: ⁊ in omni tempore
futuro eadem ratione sine tali re vere
ista res fuit in tempore preterito. ⁊ eti-
am nunc est ergo frustra ponitur talis
res. Quarto quia nullam contradi-
ctionem includit ꝙ deus conseruet sor-
tem qui fuit heri sine tali respectu ꝑ quẽ
dicitur fuisse heri. quia potest per potẽ-
tiam suam absolutam sortem conserua
re. ⁊ illam rem destruere ponatur ergo
in effectu. ⁊ tunc quero. aut iste homo
fuit heri aut non. si sic. ergo sortes vere
fuit heri. sine tali re. ⁊ per consequens
per illam rem non dicitur sortes fuisse
heri. quod est propositum. Si sortes
non fuit heri contra per positum hec fu
it heri vera. sortes est hodie: ergo prius
hec de preterito semper est necessaria.
sortes fuit heri. ita ꝙ deus non potest
facere ꝙ sortes non fuit heri ex quo fu
it. Ideo dico ꝙ quando non est ta-
lis res. Circa secundum dico ꝙ preᵐ
qñ ɔponiť ex aduerbiis vľ aliis termĩs
aduerbiis equiualentibus per que con-
uenienter respondetur ad questionem
factam per interrogatiuum quando.

Et ideo semper nominat Aristote-
les illud predicamentum per hoc inter
rogatiuum quando ⁊ non aliter. quia
non habemus nomina specialia ad om
nia illa per que respondetur ad talem
questionem. Et ideo hoc predicamen
tum non importat rem distinctaꝫ a sub
stantia ⁊ qualitate. sed importat substã
tiam vel qualitatem aduerbialiter ⁊ nõ
nominaliter. Sed dubium est quomo

do potest saluari transitus a contradictorio in contradictorium puta q nunc hec est vera. sortes fuit heri: et heri non fuit vera. Respondeo q saluatur per transitionē temporis. Nam ex hoc q tēpus transit cui iste coexistebat nunc. dicitur sortes fuisse heri. et prius non.

Ad principale dico q quando non importat respectum talem. sicut homines ymaginantur. sed importat coexistere. vel coexistitisse: vel q coexistet cum tali re. Nam ex coexistentia rei cum tempore. non plus derelinquitur aliqua res in re temporali q in angelo derelinquitur aliqua res ex hoc q coexistebat mihi: vel ex hoc q fui i villa: vel in ecclesia. Et quando dicitur q ille qui est antiquior habet aliquid q alius non habet. Respondeo dupliciter accipitur habere. vnomodo sicut subiectum habet accidens. et sic falsum est assumptum. Aliomodo q coassistebat maiori tempori. Et sic habet aliquid quod alius non habet. quia habere plures annos non est habere in se formaliter. Sed tantum coexistitisse pluribus annis. Sic ergo dico q predicamentum quando componitur ex talibus aduerbiis. hodie. heri. cras. pridie. et sic de omnibus aduerbiis per que cōuenienter respondetur per istam interrogationem quando.

## Questio. vi.

Trum vbi importet rem distinctam a rebus absolutis q sic. quia per motum localem vere aliquid acquiritur. sed nihil absolutum acquiritur per motum localem ergo respectus. Contra. omnia possunt saluari per absoluta. ergo et cetera. Ad istam questionem dico breuiter q non. q probo primo. quia non est ponendus talis respectus nisi per motum localem. aliquid acquiritur vel deperditur: sed propter hoc non: quia vltima spera ponitur moueri localiter: et tamen nullum nouum ibi acquiritur: quia non est aliquod corpus circumscribens vltimam speram. quod possit esse terminus illius respectus. ergo. Et si dicat q vltima spera habet diuersum respectum ad centrum: quia terra quiescit in medio. ita q circa medium mouetur vltima spera. Contra. ex isto habetur propositum. q motus localis potest esse sine acquisitione talis vbi. quia manifestum est q celum non est in terra sicut in loco. ergo non est ibi tale vbi.

Preterea si totum celum esset continuum cum contento: et esset precise vnum corpus sicut deus posset facere adhuc posset deus circulariter mouere illud corpus: et tamen tunc nihil quiesceret: ergo et cetera. Preterea si deus faceret vnum corpus sine omni loco adhuc posset illud corpus mouere. Et tamen tunc nihil quiesceret nec esset aliquod vbi acquisitum. Preterea et si sic: tunc non solum totum celum. sed et quelibet pars haberet tale vbi. Et per consequens erunt tot talia vbi in celo: q sunt partes in celo. vel erit vnus respectus totalis extensus ad extensionem celi.

Preterea non includit contradictionem q deus destruat illum respectum. Non destruendo locum: nec corpus locatum. nec etiam trāsferen-

do locū vel locatū de loco ad locū quo
facto quero. an illud corpus est in hoc
loco an non. Si sic: ꝛ nō habet talē res/
pectū: ergo locatū est in loco sine tali re/
spectu ꝛ per ꝯsequens frustra ponit̄. Si
nō ē i codē loco que prius fuit ꝛ nihil ē
corruptum. ergo aliquid est motū loca/
liter. quod est contra positū. Secun/
do dico. ꝙ predicamentū. vbi cōponitur
ex aduerbiis loci. per que conuenienter
respondetur ad questionē factā per hoc
aduerbiū vbi. vt ibi. illic intus. foris ꝛc̄.
aduerbia localia. Ad argumentū pri
cipale dico. ꝙ aliquid pōt esse alicubi v
bi prius nō fuit ꝓpter motū localē sine
oī acquisitione vel perditione cuiuscun/
qꝫ respectus. quia ex hoc solū ꝙ ali/
quid mouetur localiter. ꝛ fit presens
alicui loco. ita ꝙ nihil sit mediū inter ip
sum ꝛ locū dicitur ipsum esse alicubi v
bi prius nō fuit. Si dicat ꝙ in oī mo/
tu aliquid acquiritur mobili vel de per/
ditur ab eo. Respondeo nego illud
sed sufficit ꝙ acquiratur: vel deperdat̄
locus qui nō est subiectie i locato. ꝛ hᵒ
est speciale in motu locali. Et si dicat ꝙ
locus nō acquiritur alicui nisi informet
ipsum. Respondeo negando illud.
qꝛ locū acquiri alicui nō ē aliud q̄ȝ per
motū localē fieri ꝙ nihil sit mediū inter
corpus locatū ꝛ locū. Aliqn̄ etiā pōt eē
motus localis sine acquisitione cuiuscū/
qꝫ informantis. vel nō informātis. sed
sufficit ꝙ si esset aliquis locus circūstās
ꝙ tunc acquireretur locus. Exēplum
est de vltima spera. quia per hoc ꝙ mo
uetur localiter nihil acquirit. tamen si es
set aliquis locus ei circunstans illā spe/
ram: tunc acquireret illū locū: sed de fa
cto nullum locū acquirit de nouo: ꝛ ta
men dicitur moueri localiter.

## Questio. vii.

Trum positio vel habitus im
portet respectus distinctos a
rebus absolutis. ꝙ sic. qꝛ ces/
sio ꝛ statio vere sunt in re. ꝛ nō sunt idē
realiter. ergo sunt distincta nō absoluta
quia tunc quandocunqꝫ aliquis homo
staret postq̄ȝ sedit vere acquireret vnū
absolutū. ꝛ perderet aliud quod est fal/
sum. ergo sunt distincti respectus. Pre
terea de habitu apparet idē. quia aliqd
dicitur nunc habere habitū quē prius n̄
habuit. ergo ibi aliquid subiectiue acq/
ritur. non nisi respectus. ergo ꝛc̄. Con
tra. pluralitas nō est ponenda sine neces
sitate. Respondeo primo. ꝙ positio n̄
dicit aliā rem a rebus absolutis. Cuius
rō est. quia quando aliqua predicabilia
possunt successiue verificari de aliquo
ꝓpter solū motū localē. que nō possunt
simul verificari de illo. nō oportet ꝙ il/
la predicabilia importent res distinctas
a rebus absolutis. sed per motū locale ꝫ
sine oī respectu medio pōt de nō sedente
fieri sedens. quia aliter partes applican
tur ad inuicē seipsis sine oī alio quando
sedet ꝛ quando stat: ꝛ plus distat vna
pars ab alia vno tempore q̄ȝ alio. ergo
Et ideo dico ꝙ positio que est predi/
camentū nō significat rem distinctā a re
bus absoluta. sed significat partes rei
absolute sic situatas. quia ex hoc ipso ꝙ
aliquis est rectus. ita ꝙ tibie nō incuruā
tur. nec partes tibiaꝝ approximant̄ di/
citur homo vel aīal stare. quando autē
partes incuruantur dicitur sedere. Se/
cundo dico ꝙ in isto predicamento sunt
sedere: stare. iacere ꝛ consimilia que non
possunt ꝯuenire nisi quanto cuius pres
possunt diuersimode approximari. ꝛ ro/

pter quam diuersam approximationẽ predicabilia contraria siue incompossibilia possunt eidẽ successiue competere: Tertio dico ꝙ habitus qui est ꝑdicamentum: non dicit aliquam rem distinctam a rebus absolutis. Quod ꝓbo quia accipio aliquem calciatum. possibile est ꝙ deus destruat talem respectũ qui vocatur habitus: non destruendo caligam nec tibiam. Nec mouendo ista localiter. hoc posito quero vtrum esset calciatus aut non. si sic habetur propositum. Si non ⁊ nihil absolutũ est corruptum. ergo aliquid est motum localiter ꝙ impossibile est ꝙ aliqs sit primo calciat⁹ ⁊ postea discalciatus: nisi ꝓpter corruptiõem alicuius absoluti vel ꝓpt̃ motum localem alicuius absoluti. Ideo dico. ꝙ ex hoc solo dicitur aliquis calciatus ⁊ sic de aliis. quia talis res: puta caliga vel caputium. sit sibi modo applicata ⁊ non prius. vnde habitus qui est predicamentum importat ꝙ vna res sit circa aliam que est mobilis ad motum ipsius nisi contingat impedimentum q̃ res non est pars illius rei habituate nec est simul cum illa re. sed distinguitur loco ⁊ situ a re habituata. Quarto dico. ꝙ in isto predicamento ponuntur talia: armatum esse calciatum eẽ ⁊ sic de aliis. Ad principale dico ꝙ cessio et statio possunt stare ꝓ conceptibus. ⁊ sic nõ sunt in re vel ꝓ rebus: ⁊ sic concedo: ꝙ sunt in re. quia tunc non denotat̃ nisi ꝙ partes aialis ⁊ corporalis sic ordinata sunt in re: ⁊ ista nõ sunt idẽ: sed distincta absoluta diuersimode ordinata. Ad aliud dico: ꝙ ille transitus de contradic° in contradic^m põt sufficienter saluari ꝑ motum localem sine oĩ respectu.

# Questio. viii.

Utrum vnitas vniuersi vl̃ approximatio cã͂r vel distantia rerum iꝑtet respectus distinctos vel res distinctas a rebus absolutis ꝙ sic. quia vnitas vniuersi est in ordine partium ad seinuicem ⁊ ad primum cãs sicut vnitas exercitus est in ordine partium exercitus inter se ⁊ ad ducem. sed i^e vnitas nõ est res absolute. quia ille ab^a possunt eẽ ⁊ non sic facere vnum vniuersum sicut modo faciunt. Unde contra negantes vnitatem vniuersi eẽ relationem põt dici verbum phĩ. 12°. metaphisice ꝙ tales qui sic dicunt: inconuexã faciunt substantiam. ergo ⁊c̃. Secundũ ꝓbatur. quia cause secunde non possũt causare nisi approximate ista approximatio non est ens rõis nec entia absoluta: quia ab^a possunt esse ⁊ non approximari ergo ⁊c̃. Tertiũ ꝓbatur. ꝙ distan^a agentis ad passum non dicit precise agẽs ⁊ passum. quia tunc semper agens distaret a passo. ergo importat respectum distinctum ab illis. Contra. vĩa possũt saluari per absoluta sola ergo respect⁹ supfluit. Respondeo breuiter ꝙ nõ. cuius ratio est. quia quando ꝓpositio verificatur pro rebus. si pauciores sufficiunt: plures superfluunt: sed sic est in oĩbus istis: partes ordinantur in vniuerso cause approximantur. res distant localiter ergo ⁊c̃. Preterea si approximatio propinquitas vel distantia eẽt alia res. sequeretur ꝙ quandocunqꝫ aliqd̃ corpus inferius moueretur in qualibet re corporali vel spũali esset aliqua vera res que prius non fuit. Similiter sequeretur ꝙ in quolibet angelo eẽnt infinite res. quia in quolibet continuo sũt

infinite partes a quarum qualibz distat angelus. ergo sunt in angelo distantie infinite. Si dicat q angelus non habet respectum nisi ad totum τ non habet distictum respectum ad qualibet partem.

Contra. angelus plus distat ab vna parte q̄z ab alia. ergo est alia distantia: angeli ab vna parte continui: τ alia ab alia. τ per consequens alius est respectus. Preterea positis duobus corporibus quacunqz mutatione facta. tunc ipsa dum modo non corrumpantur. nec mutentur secundū locum scd̄m se tota: nec scd̄m aliquā sui partem: equaliter distabunt vel approximabunt. τ per consequens destructis talibus respectibus: duo corpora equaliter distabunt. τ destructo illo respectu qui vocatur ordo vniuersi: adhuc vniuersum ordinabitur tunc: sicut nunc si partes absolute vniuersi manerent non destructe. nec mutate scd̄m locum. Preterea aliter sequitur q per motum digiti vestri replerem de nouo totum vniuersum: scz celum τ terram: naturam corporalem. τ spiritualem. nouis accidentibus. quia quando moueo digitum habet digitus alium situm q̄z prius respectu cuiuslibet partis celi. τ per consequens tot sunt respect9 de nouo in celo quot sunt partes in celo τ huiusmodi sunt infinite ergo τc.

Ad pincipale dico q ordo τ vnitas vniuersi non est quidam respectus qui si quoddam ligamen ligans corpora ordinata in vniuerso adinuicem quasi illa corpora non essent ordinata nec vniuersum vere esset vnum sine tali respectu secundum ymaginationem simplicii super predicamenta: sed ille ordo importat solum illa absoluta que non faciūt vnam rem numero inter que vnum ab eodem plus distat aliud minus. τ vnuz propinquum alteri: τ aliud distat plus: τ minus sine omni respectu inherente: ita q inter aliqua sit medium: inter aliqua non: τ ita melius saluatur vnitas vniuersi sine tali respectu. Ad secundum dico q approximatio causarum n̄ tantum dicit res absolutas. sed importat q nihil impediens sit inter illa. τ iō quando nihil est medium impediens illa tunc vnum poterit agere in reliquuz quando autem est aliquod impedimentum medium: tunc non oportet q vnuz agat in reliquum. hoc patet. quia accipio solem τ aliquod illuminabile: puta aerem in domo si aliquod corpus opacum interponitur. certum est q non aget. Amoto autem illo impedimento: puta aperta fenestra sine omni re noviter acquisita soli vel aeri. potest sol illuminare. τ per consequens. possibile est: q aliqua existentia sic se habent. primo: q vnum non aget in reliquum. et q postea sic se habeant q vnum aget in reliquum propter solam mutationem localem vnius alterius corporis. ymmo aliquando propter solam corruptionem alterius corporis. Puta si opacitas in nube corrumpatur. potest aer illuminari sine omni respectu. Ideo dico q tunc causa dicitur approximata quando agens est: τ paciens: τ nullum medium impediens interponitur quando autem non approximantur: tunc aliquod medium impediens interponitur τ illud aliquando potest amoueri per motum localem agentis vel patientis. Puta quando aer magne quantitatis medius inter aliqua corpora impedit

actionem illorum. Aliquando per mutationem alterius: Aliquando per corruptionem alterius. Aliquando per concursum alicuius cause particularis si qua requiritur ad agendum. Nā si ignis approximetur aque: posset deus primo suspendere eius actionem. ꝛ postea agere cum igne sine omni motu locali vel respectu medio acquisito: vel ꝑdito. Ad tertium dico. ꝙ nec distantia agentis ad passum. nec presentia precise importat illa absoluta. sed presentia importat ꝙ inter illa non sit aliquod medium corpus: vel ꝙ ab vno ad aliō non potest esse motus localis pro tunc. Nunc autem ex ista negatiua non est aliquod corpus medium. non possum inferre istam affirmatiuam. ergo est ibi aliqua res positiua preter absoluta sicut non sequitur nihil est medium inter cōtradictoria. ergo distantia importat. ꝙ inter illa absoluta sit aliquod corpus medium ꝛ distantia dicitur maior: vel minor secundum ꝙ corpus medium est maius vel minus.

## Questio. ix.

Utrum aliquis conceptus predicatur de deo. Quod non. quia nullus conceptus est deus. nec eius est aliquis conceptus. ergo nullus conceptus predicatur de deo. Contra hec est vera in mente: deus est ens in quo predicatur conceptus entis de deo. ergo ꝛ cetera. Quia solutio huius questionis dependet ex quadam difficultate logicali que est de actu significato ꝛ exercito. Ideo primo ponam differentiam inter actum significatū ꝛ exercitum. Secundo ad questionem. Circa primum dico ꝙ actus exercitus est ille qui importatur ꝑ hoc verbum est vel consimile vel melius qui non tantum significat aliquid predicari de alio. sed exercet predicationem predicando vnum de alio: sicut dicendo hō ē aīal hō currit. hō disputat. ꝛ sic de aliis. Actus signatus est ille qui significatur per hoc verbum subici: vel predicari vel verificari vel competere. que idem significant. Verbi gratia. hic actus signatus genus predicatur de specie. similiter hic animal predicatur ð homine. ꝛ tamen in ista propositione nō predicatur animal de homine. quia in ista propositione animal subiicitur: et non predicatur. Et ideo ē act⁹ signatus quia non est idem dicere animal predicatur de homine. ꝛ homo est animal. sicut non est idem dicere genus predicatur de specie: ꝛ species est genus. quia vna est vera ꝛ alia falsa. Ex istis sequuntur alique conclusiones. Prima est ꝙ aliqua propositio est vera in actu significato que tamen est falsa in actu exercito recipiendo idem predicatum et subiectum. sicut hec est vera species predicatur de indiuiduo. tamen hec est falsa. species est indiuiduum. Similiter aliquando est econuerso. quia hec est falsa res extra animam que non est signum predicatur de homine: tamen hec est vera homo est res extra animam que non est signum. Secunda conclusio ꝙ terminus in actu significato supponit etiam simpliciter: sed in actu exercito supponit etiam perso-

naliter. Exemplum hec est vera in actu significato. risibile primo predicatur de hoie. et in illo actu significato tam homo quam risibile supponunt simpliciter pro intentione anime. Nam de hac intentione aie predicatur primo risibile. non tamen pro se sed pro singularibus. Sed iste actus debet sic exerceri omis homo est risibilis et in isto actu exercito correspondente tam homo quam risibile supponunt personaliter pro rebus singularibus. quia nulla res pot ridere. nisi res que sit homo singularis et ideo in actu significato bn ponitur primo. sed in actu exercito correspondente non pot poni: quia hec est simpliciter falsa. de virtute sermois. ois homo est risibilis per se primo. Tertia conclusio q alicui actui significato correspondet tantum vnus actus exercitus et alicui duo ad hoc q verificatur actus signatus. Exemplu primi hec est vera in actu signato passio significatur de subiecto 2°°. dicendi per se. et ad eius veritate sufficit iste actus exercitus. omis homo est risibilis: et no requiritur necessario veritas alicuius alterius actus exerciti Exemplum scdi hec est vera in actu signato. de sono predicat primo esse apprehensibile ab auditu. q de hoc coi sonus predicatur. primo tale predicatum non tamen pro se sed pro suis singularibus Et non debet sic exerceri. ois sonus est primo apprehensibilis ab auditu nec sic sonus est primu et adequatu obiectum auditus. quia vtraqz istaz est falsa de virtute ser. quia vel sonus supponit pro re singulari. et hoc non. quia quelibet singularis est falsa: quia nec iste sonus nec ille est primu obiectu auditus aut pro vli. et hoc non. Tum quia nulla talis e Tum. quia si esset no posset apprehendi ab auditu. et ideo ad veritate illius actus signati necessario requiruntur isti duo actus exerciti: ois sonus est apprehensibilis a potetia auditiua. et nihil aliud a sono pot apprehendi ab auditu: et causa est quia hoc q dico primo dicit id e q predicatur de aliquo vli. et de nullo predicatur nisi de quo illud predicatur et ita est de multis. Quarta coclusio est q tam phi quam coiter loquentes aliqn accipiunt actu exercitu pro actu signato. Aliqn ecouerso. et io ppoes auctoz et magistrales sunt false de vir. ser. sed vere sunt in sensu in quo fiunt. Exeplum doctores concedunt tales propositiones. coloz est primu obiectu visus. triagulus hz tres angulos per se et p° et hmoi qui sunt actus exerciti et sunt simpliciter false de vir. ser. tamen ppoes in actu signato quas intelligunt p istas sunt vere. puta iste. de coloze vere predicatur esse pri^m obiectu visus de triangulo predicatur primo habere tres vbi termini supponunt simpliciter. et isti actui signato correspondent duo actus exerciti. scz isti omnis triagulus habz tres angulos et nihil aliud a triangulo habet tres angulos: vbi termini supponut personaliter. Circa pm argumentum dico q ex predictis patet solu° eius: q conceptus de predicatur de deo significatiue magis: pprie tamen dicitur de conceptu dei. quia iste actus signatus est verus: sz iste actus signatus no debet sic exerceri: deus est conceptus: sed sic. deus est ens deus est bonus: sicut iste actus signatus genus predicatur de spe qui verus est. non debet sic exercer i: species est genus: sed sic albedo est coloz. Ad argumenta principalia patet ex dictis.

## Questio .x.

Utrum psona sit nomē prime impositōis. qꝫ non. quia nomē prime impositionis est nomē prime intētionis. sed persona nō est prime intētionis. ergo ⁊c. Contra. oīa nomia significantia immediate res extra que nō sunt signa: sunt noīa prime impositōis. psona est huiusmodi. ergo ⁊c. Hic primo vidēdum est que sunt noīa prime impositionis ⁊ que scđe. Rn̄deo ad questionē. Circa primum dico qꝫ nomē scđe impositōis dupliciter accipit̄. s. large ⁊ stricte. Large accipiēdo est oīe nomē scđe impositōis qđ significat voces ad placitū institutas. sed nō nisi quando sunt ad placitū institute ⁊ intētōes aīe. Et hoc siue illud nomē sit cōe intētōibus aīe que sunt signa naturalia siue nō. talia aūt nomia sunt huiusmōi nomē. verbū cōiūctō casus: numerꝰ: modꝰ: tempus. Et vocātur ista noīa noīuz. qꝛ nō imponūtur ad significādum nisi partes oratōis. ⁊ hoc ñ nisi dū ille partes sunt significatie. ⁊ ista noīa ita pueniūt intellectōibus aīe: sicut vocibus. hoc mō illa vox nomē est nom secūde impositōis. quia anteꝗ̄ imponeretur ad significādum nō erat nomē. similr noīs anteꝗ̄ imponeretur ad significādū nullius casus erat. Et ex hoc pꝫ qꝫ ista nomina que predicātur de vocibus ita bn̄ qn̄ nō sunt significe: sic qn̄ sūt signe ñ sunt noīa secūde impositōis. ⁊ ideo talia qualitas: prolatū: vox ⁊ hmōi ꝗuis significent voces ad placitū institutaa: ⁊ verificentur pro eis: quia tamē illa significarēt eas si nō essent significatiue sicut nūc ideo nō sunt nomia secūde impositōis sic loquēdo. Alio modo dicitur nomē secūde impositōis stricte illud quod nō significat nisi signa ad placitum instituta: ita qꝫ nō potest competere intētionibus aīe que sunt signa naturalia cuiusmodi sūt talia: figura: cōiugatio ⁊ huiusmodi que solum cōueniūt vocibus ⁊ nō cōceptibꝰ. Similiter noīa prime impositōis dupliciter accipiūtur. s. large ⁊ stricte. Large ō ē nomē dr̄ prime ipositōis qđ ē nom 2ᵉ ipositōis. ⁊ sic talia signa sincathegoreumatica: oīs: nullus: aliquis ⁊ huiusmōi sūt noīa prime ipositiōis. quia nō sunt secūde. Stricte autem accipiēdo solum noīa cathegoreumatica sunt noīa prime ipositōis. sed sunt in duplici differētia. quia quedam sunt noīa prime ipositōis ⁊ quedam sunt prime intētōis. Nam prime intētiōis sunt noīa que significāt res que nō sunt signa: nec psequētia talia signa: cuiusmodi sunt ista: homo: aīal. sortes: plato: album: nigrum ⁊ huiusmodi. Et aliqua sunt noīa prime intētiōis que significāt res que sunt signa ⁊ simul cum hoc res que nō sunt signa sicut qualitas ⁊ forte relatio que est genus generalim. Noīa autē secūde intētōis sunt illa noīa que precise sunt imposita ad significādū intētiones aīe ⁊ alia signa ad placitum instituta. ⁊ talia noīa sunt genus: spēs: vłe differētia ⁊ huiusmodi. qꝛ talia nomina solū significāt itētōes aīe que sunt signa naturalia vel alia signa instituta ad placitum. Circa secūdum dico qꝫ sicut ex dictis patet. persona est nomē prime impositiōis: quia significat res que nō sunt signa. Ad principale argumētum dico qꝫ tam nomē prime intētionis ꝗ̄ prime impositionis: est nomē prime impositiōis ⁊ ideo quāuis persona sit nomē prime intentionis cum hoc stat qꝫ sit nomē prime impositionis.

# Questio .xi.

v Trum per viam efficacie pos/
sit sufficienter probari ꝙ de/
us sit infinitus intensiue. ꝙ sic
quia effectus infiniti arguunt
causam infinitam. sed effectus producti
a deo possunt esse ifiniti. Cōtra. sol po
test producere infinitos effectus. ꝛ tamē
est finitus. igitur. In ista questiōe oi.
2ª. tenet Scotus ꝙ sic. quod probat pri/
mo sic. causa habens a se in virtute sua
actiua effectus infinitos est infinita. sed
causa que ex se potest mouere motu sem
piterno. est huiusmodi. ergo mior est ma
nifesta. Maior probatur. quia oīns effe
ctus continetur in sua causa formaliter
vel eminentius: effectus autem infiniti nō
continentur formaliter in prima causa.
ergo eminenti⁹ s3 hoc nō potest esse nisi
primum sit infinituz. ergo ꝛc̄. Secun/
do sic agens quod potest in plures effe/
ctus est perfectius ꝙ̄ quod potest soluz
in pauciores. ergo quod potest in effect⁹
infinitos est infinite potētie. sed deus est
huiusmodi. ergo ꝛc̄. Tertio sic causa
que potest simul infinitos effectus ꝓdu
cere ē infinita. sed si prima causa haberet
formaliter causalitates oīnium causarū
possibilium posset simul in ifinitos effe/
ctus quātum esset de se. ergo tūc esset ifi
nita. sed ipsa nūc perfectius cōtinet cau/
salitates oīum causarum ꝙ̄ si formali/
ter cōtineret. quia eminētius. ergo est vir
tutis infinite. Cōfirmatur: quia quā/
do pluralitas arguit maiorem perfectio
nem ꝙ̄ paucitas infinitas arguit infini/
tā. sed posse in plures effectus simul ē ma
ioris perfectionis ꝙ̄ posse in pauciores.
ergo ꝛc̄. Quarto sic effectus cui cau/
sa secūda nihil addit ꝑfectōis est infini/
tū. quia si nō sequitur oppoᵐ. Exemplū
qꝛ soli addūt aliquid cāe inferiores ad a/
gēdum: id sequit ꝙ sol est finitus inten/
ue sed nulla causa scda addit aliqd ꝑfe/
ctōis cāe prime. gͦ minor ꝓbatur. qꝛ si sic
tūc quāto plures cause secūdarie ꝯcurre
rēt: tāto effect⁹ ē ꝑfectior p3 7ͦ metha/
phisyce. sed prius effectus dei est ꝑfectis
sim⁹. puta prima intelligētia vel hmōi.
gͦ nihil addit causa secūda. Cōfirma
tur. qꝛ causa prima cui ꝭm vltimum sue
potētie ꝛ causalitatis. causa scda aliqd
perfectōis addit in causando. non potest
sola sine causa scda illuz effectū perfectū
producere: sicut cum illa. quia sua cau/
salitas ē diminuta respectu causalitatis
sue ꝛ cause scde. gͦ si illud quod est natū
eē a cā prima ꝛ scda simul. multo perfe/
ctius a sola prima. tūc scda nihil addit ꝑ
fectionis prime sed oīs finitum cuicūq3
finito addit aliquam perfectōnem. ergo
prima est infinita. Cōfirmatur. qꝛ no/
titia intui. iua cuiuscūq3 creature nata ē
gigni a se: sicut a causa ꝓxima ꝛ secūda/
ria: ergo si illa notitia alicui intellectui in
est sine actōe illius obiecti quod est cau/
sa scda solum virtute prioris perfectius
ꝙ̄ ab vtraq3 simul: illa prima est infini/
ta: qꝛ causa inferior nihil sibi addit ī cau
sando. sed talis causa prime ē eēntia dei
quia ex sola presentia eius apud itellectū
diuinum nullo alio obiecto in inferiori
coadiuuante. est notitia intuitiua cuiusli
bet obiecti inferioris. ergo nullum aliud
obiectum sibi addit perfectionem in cām/
do. ꝛ per ꝯñs est infinitus in cognoscibi
litate. ergo in entitate 2ͦ methaphisyce.

Contra istā opionē arguit. qꝛ motor
pot^e infinite. intēsiue posset facere motū
in instāti. sed de⁹ nō pōt facere motū in
instāti. igitur. Maior ꝓbatur. qꝛ in fina

octaui phisycoꝝ ꝓbaꝛ ꝙ si in materia es
set virtus infinita moueret in instāti. sed
tm̄ potest virtus infinita extra materiā
sicut si eēt in materia. ergo. Minor ꝓba/
reꝛ. quia ↄtradictōem includit scꝫ ꝙ mo
tus nō esset motus ⁊ mobile localr̄ simꝉ
esset in multis partibus spacii in q° mo/
ueꝛ. Ideo dico ꝙ nō potest sufficiēter ꝓ
bari ꝑ viam efficacie ꝙ deꝰ sit infinitus
intēsiue. ⁊ cā dicta est in prima questione
tertii quodlibeti. quere ibi. Ad primū
in oppositū dico primo ꝙ impropriꝰ mo/
dus loquēdi est ꝙ causa habet in virtu/
te sua actiua omnes effectꝰ ⁊c. qꝛ ꝓprie
loquendo non plus habet in se effectum
realiter ante ꝓductōem q̄ꝫ post. Aliter cā
ꝓducendo effectum pderet aliquam reꝫ
sibi intrinsecā. sed intelligo ea sic. ꝙ cā ha
bet de se potētiam ꝓducendi oēs effectꝰ
suos. ⁊ sic intelligēdo potest dici ꝙ. Ma
ioꝛ est falsa nisi intelligatur de effectu in/
finito intēsiue. ⁊ sic est minoꝛ falsa. Ad ꝓ
bationē maioris intelligēdo eam de infi/
nitis effectibus vel infinito effectu exten
siue potest dici ꝙ licet primū mouens cō
tineat effectus infinitos eminētius q̄ꝫ i se
sint. quia s. ipse est eminētioꝛ quolibet il/
loꝛum infinitoꝝ ſm naturam nō opoꝛtet
ꝙ ꝓpter hoc sit infinitū intēsiue: sed suf/
ficit ꝙ sit aliquod finitū nobilius quo/
libet illoꝛum. ⁊ qꝺ sit infinite duratōnis
vt possit successiue producere illa infini/
ta. Ad scđm potest dici ꝙ omne agēs
de se posset in effectus infinitos si eēt in/
finite durationis. Et ideo antecedēs nō
habet veritatem: nisi intelligēdo de plu/
ralitate effectuum ſm spēm nō ſm nume
rū. ⁊ sic intelligēdo nō valet ad proposi/
tū. quia nō cōstat ratione naturali ꝙ pri
mū ens posset ꝓducere effectus infinitos
distinctos specie. Et forte lꝫ posset ꝓdu/
cere species infinitas. nō sequitur ꝙ sit in
finitus intēsiue. qꝛ huius multiplicatio
specieꝝ ſm numerum posset eē ⁊ tm̄ nun
q̄ꝫ ꝑueniret ad speciem duple perfectōis
respectu prime speciei date: addēdo sem/
per de perfectione in duplo tertie speciei
q̄ꝫ scđe. ⁊ 2e supra primā: ⁊ sic i īfinitū vt
patet in diuisione ↄtinui. Sed ↄtra. in
actibus reflexis est ꝓcessus in infinitum
⁊ semꝑ perfectioꝛ est posterioꝛ q̄ꝫ prioꝛ ⁊
differunt spē. Rn̄deo ad argum ↄce/
do ꝙ si prima cā habeat formalr̄ ⁊ disti
cte causalitatem oīum causarum possibi
lium eēt infinita. sed illud aūs includit
ↄdictōem. s. ꝙ posset aliquid ꝓducere: ⁊
nō posset: qꝛ si posset aliqd ꝓducere illꝺ
ꝓductum vel ꝓducēdum realiter ⁊ foꝛ/
maliter prefuit in prima causa. ⁊ per cō
sequens nō producitur: nec potest produ
ci. ⁊ ita antecedēs includit ↄtradictioneꝫ
Et quādo vltra accipitur ꝙ prima cau/
sa: nec perfectius cōtinet causalitatē om
nium causarum quā simul cōtineret foꝛ
maliter potest negari. licet de qualibet ꝑ
ticulari causalitate posset concedi. Et n̄
sequitur ↄtinet perfectius causalitatem
huiꝰ cāe foꝛma perfectioꝛ ⁊ potēs eam
cāre q̄ꝫ si haberet eam realiter ⁊ sic de sin
gulis. ergo ↄtinet perfectius cālitates oī
um causarum q̄ꝫ si haberet eas foꝛmalr̄
sed est fallacia figꝰ dictōis a pluribus ꝺ
terminatis ad vnā. sicut sic arguendo iste
denarius est melioꝛ ho obolo ⁊ illo: ⁊ sic
ꝺ singulis. g° est melioꝛ oībus simꝉ sumptis
Ad ↄfirmatōem respōsuꝫ ē i prima qō
ne tertii qꝺlibeti. Ad quartū potest
cōcedi ꝙ cām secūdam addere prime ali/
quā perfectōeꝫ potest intelligi dupliciter
vno° ꝙ aggregatuꝫ ex prima causa ⁊ se
cūda sit perfectius q̄ꝫ sola prima. Alio
mō ꝙ illud aggregm sit potētius ad ope/

randum q̃ prima cāuſa per ſe: ⁊ hoc
reſpectu cuiuſcūqz ſui effectus primo°
eſt maior vera: quia omne finitum addi
tum. finito facit totum perfectius. ſed h°
modo eſt minor falſa. ⁊ eius ꝓbatio nõ
vadit ad hūc intellectum. ſecūdo mõ eſt
maior falſa ⁊ minor vera. Ad ꝓbationē
maioris de ſole dico: ꝙ forte aliquis effe
ctus ſolis immediat⁹ productus ſiñ alia
cauſā ſecūda. eſſet nobilior oĩbus effecti
bus ſigillatim ꝓductis ab eo: cum cauſis
ſecūdis ſicut ſm philoſophū ſcđa intelli
gētia eſt cauſa tertie ſine alia cā ſecūda^a
media. ⁊ ille effectus eſt melior oĩ effe-
ctu ſuo: ita ꝙ quecūqz cauſe ſcđe ↄcur-
rāt cum ea. Ad primam ↄfirmatõem
dico ꝙ maior eſt negāda ſm primū intel
lectū vt patet ex dictis. Et qñ ꝓbatur ꝑ
hoc ꝙ cauſalitas prime cauſe eēt dimi-
nuta. dico ꝙ verum eſt q̃tū ad multos
effectus ſecūdarios. q2 ſm eos deus non
poteſt cauſare lucem in aere ſine alio lu-
mine ſecūdario agēte. ⁊ tñ non ſequitur
qn alium effectū nobiliorē poſſit ꝑ ſe fa
cere. puta placitum ſuū ſimpl'r. Similiter
illa ꝓpoſitio aſſumpta in illa ratõe ꝙ .ſ.
omne finitū cuicūqz finito addit aliquā
perfectõem ſi intelligat̃ de additione ꝑfe
ctõis in entitate licet poſſit verificari: tñ
nõ eſt ad propoſitū ſm hūc ſenſum. Si
aūt intelligatur de additõe perfectõis ad
operādum quācūqz operatõem: ſic falſa
eſt vt patet ex dictis. Ad aliam cõfir-
mationem de notitia intuitiua: dico ꝙ
ſi illa maior intelligatur de intuitõe cre-
ata: verū eſt. ⁊ de illa nõ variādo ſi argu
atur ꝙ illa eſt nata cauſari perfectius a
ſola cauſa prima. per pñtiam ſue eētie
apud itellectum diuinū: negāda eſt illa ꝓ
poſitio ſꝫ philoſophos. nec illud qđ addu
citur ꝙ ituitio creature in deo ē perfecti
or q̃ in itellectu creato eſt ad ꝓpoſitum:
quia intuitio dei nõ eſt cauſata: nec ē eiuſ
dē ſpeciei cum intuitõe noſtra. vñ argu-
mētum nõ cõcludit niſi probaret ꝙ intui
tio creature cauſata perfectius ſit a ſolo
deo q̃ a deo ⁊ creatura ſimul. ſed hoc nõ
probat. quia philoſophus hoc negaret.
ergo ⁊c. Ad principale dico ꝙ infini
ti effectus ſimul producti arguūt cauſaꝫ
infinitā. ſed infiniti effectus ꝓducibiles ñ
arguūt cauſam infinitā. prima autem in
finitas nõ cõuenit effectibus dei. ſed ſe-
cūda ſolum. Aliter reſpõdetur ad predi-
cta argumēta. q. tertii quodliberi.

# Queſtio duodecima

v Trum per cognitionem dei po
teſt ſufficiēter probari ꝙ deus
ſit infinitus inteſiue. Qđ ſic: quia
deus itelligit ifinita. ergo eſt ĩfinitus.

Cõtra itellectus noſter poteſt ſucceſ-
ſiue ꝓducere infinita. quia non tot quin
plura. ⁊ tamē nõ eſt infinitus. In iſta
queſtione dicit Scotus diſtĩ. 2. ꝙ ſic. qđ
probat primo. quia intelligibilia ſunt a-
ctu infinita in itellectu intelligente actu
oĩa. ergo itellectus intelligēs in actu il
la ſimul eſt infinitus: talis autem eſt in-
tellectus diuinus qui de⁹ eſt. ergo. Ma
ior probatur. quia ipſa intelligibilia a-
pud intellectum creatuꝫ ſucceſſiue ſump
ta ſunt infinita in potētia. ergo oĩa in-
telligibilia ſimul ſumpta ſunt infinita in
actu minor probatur. quia apud deum
oĩa ſimul intelligūtur. Aliter deus nõ
eſſet primum exemplar oĩum. Secū
do ſic vbi pluralitas arguit maioreꝫ per
fectionem q̃ paucitas: ibi infinitas argu
it infinitam perfectiõem. exemplum eſt
de facere. b. 2 o. ⁊ infinita. ſed intelligere
a. ē aliq̃ ꝑfectio: ⁊ intelligere b. ē a^a ꝑfec°

nunq̃ .n.idē intelligere est ipsi⁹ a.ꝛ b.eq̃ distincte vt duo sunt:nisi illa duo eminēter contineantur in vno. ꝛ sic de tertio quarto ꝛ vltra de infinitis. Confirmatur. quia qđ est ratio intelligendi plura distincte includit ꝓprias rationes eorum intelligendi eminenter.ergo si est ratio intelligendi infinitorum. erit illa ratio intelligendi intelligendi infinita. Tertio sic.nulla substantia finita est eadem ꝑfectio que ſm rationem suam formalem esset accidentalis:siue esset eiusdem rationis cum perfectione accidentali si esset finita . sed substantia per se est eadem sue intentioni.ergo est infinita . Sed istis non obstantibus dico ꝙ per cognitionez dei non potest sufficienter probari ꝙ est infinitus intensiue.Et ratio huius dicta est in prima questione tertii quolibet ꝛ in aliis questionibus. Ideo ad rationes respondeo ad primum dico ꝙ supposito ꝙ deus intelligat distincte infinita. tunc virtute istius rationis tantum debet cōcludi ꝙ deus sit infinite virtutis extensiue ꝛ non intensiue.quia tantum concluditur ꝙ vnica cognitio dei terminatur ad infinita obiecta extensiue. Ad aliud responsum est in prima questione tertii q° libeti. Aliter potest dici concessa maiore ꝙ si in minori capiatur pluralitas ītellectorum.ꝛ ꝙ requirit maiorem perfectionem intellectionis q̃ paucitas.minor generaliter falsa est:sed forte tantuz habet veritatem de intellectōibus diuersis diuersorum obiectorum:ꝛ de maioritate perfectionis extensiue non intensiue. sicut totus ignis est perfectior parte extēsiue.Et cum dicitur in minori ꝙ intelligere a.est alicuius ꝑfectiōis ꝛc̃.potest tota illa deductio cōcedi intelligendo per eminenter continere intellectiones aliq̃s perfectius res representare q̃ ipse representant.ꝛ sic dico ꝙ vna finita intellectō eminentius continet infinitas.i. non tot quin plures.quia licet ille omnes simul essent per impossibile.non tamen facerēt aliquod infinitum nisi extensiue.ꝛ ſm multitudinem nisi aliqua vna esset per se infinita intensiue quod est impossibile. vnde sic continere eminēter duas intellectiones equales.nō est maioris perfectionis intensiue q̃ vnam tantum.ꝛ ideo licet habere tales infinitas intellectiones: essz infinite perfectionis extensiue ꝛ non intensiue.non sequitur ꝙ habere vnam que representat distincti⁹ oīa que repñtātur per illas infinitas:sit infinite perfectōis ītellectionis intēsiue.sed tñ extēsiue.s. respectu obiectorum.ꝑ hoc patet ad confirmationē. Ad tertiuz dico ꝙ maior est falsa.simlr intellectio dei ꝛ nostra nō sunt eiusdem rōnis. Ad principale dico ꝙ solum cōcludit infinitatem extensiuam ꝛ nō intensiuā.puta ꝙ deus ꝛ intellectio sua est similitudo ꝛ representatiuū infinitorum sicut cognitio que est cōceptus entis est similitudo infinitorum obiectorum:ꝛ tamen nō est infinita. Et ita potest dici in proposito.

## Questio.xiii.

v Trum per simplicitatem potest ꝓbari ꝙ deus sit infinitus intensiue.ꝙ sic.quia omne finitum est aliquo° compositum vel cum alio componibile.deus nō est compositus nec alteri componibilis.g° est finitus. Contra.Angelus est summe simplex ꝛ tñ est finit⁹.igr̃. In ista q̄one tenet Sco.in tractatu de primo principio ꝙ sic.qđ ꝓbat ibidem.primo sic.oīa substantia finita ē in genere.deus nō est in genere. g° ꝛc̃

Maior ꝓbatur. q2 oīs substantia finita cōuenit cum aliis in ꝯceptu substātie. ⁊ distinguitur. ergo illud distinctū est aliq° idem substāue. Non aūt per oīmodā idētitatem. q2 eorum rōea sunt primo diuerse. ergo est vnū ex eis: sicut i genere ⁊ differētia contrahēte. Secūdo sic. omne realiter cōueniens ⁊ realiter differens cōuenit ⁊ differt realitate non formaliter eadem. sed realitas qua cōuenit non ē realitas qua differt per idētitatem: nisi altera sit infinita. ⁊ tūc includens vtranqꝫ erit infinitū. Si aūt neutra sit altera per idētitatem. sequit̄ cōpositio ⁊ per cōseq̄ns est finitum. ergo si est oīno simplex est infinitū. Sed istis nō obstātibus teneo oppositū. Cuius ratio est. q2 intelligētia est ita simplex sicut deus. ⁊ tñ est finita.

Ad primū in oppositū dico primo cōcedēdo q2 deus nō est in genere substātie sicut supremū illius generis q2 maior est falsa. Et ad ꝓbatione dico q2 licet deus cōīcet cū alio in cōceptu substātie transcendēti. nō tamē ꝯuenit in ꝓprio ꝯceptu generis. sed in ꝯceptu trāscendēti quo vtimur loco generis ꝓpter ꝯuenientiā cum nō genere substātie. Alr̄ potest dici dato q2 deus cōueniret cū aliis substātiis in cōceptu generis ⁊ distingueret̄ per aliqd̄ distinctiuū. nō sequitur q2 de⁹ sit infinitus vel q2 sit in genere subē tanq̄ aliqd cōpositum ex natura generis ⁊ illo distictiuo q2 per seipm oīno ⁊ nō per aliquid aliud distinguit̄. Aliter dico q2 minor est falsa q2 teneo q2 deus est in genere subē. Si dicis q2 illud qd̄ est in genere ē in specie. sꝫ deus nō est in specie. q2 cōcept⁹ dei nō ē specificus eo q2 non potest predicari de pluribus differētibus numero. licet possit predicari de pluribus ꝑsonis. Preterea nō plus cōceptus subē que est cōīs deo ⁊ creature est gen⁹ q̄ꝫ cōceptus sapiētie. sed ꝯceptus sapientie qui intrat lineam ꝑdicamētalē nō ꝑdicat̄ de deo. non pl⁹ q̄ꝫ ꝯceptus qualitatis. q2 de quocūqꝫ ꝑdicatur inferi⁹ ⁊ supius. ergo ⁊c. Ad primū istorum dico q2 de⁹ est in genere subē ⁊ simlr̄ in spē. ⁊ simlr̄ dico q2 non repugnat ꝯceptui specifico dei ꝑdicari de pluribus differētibus numero sicut nec repugnat ꝯceptui solis. q2 si essent plures dii. adhuc ille cōceptus equalr̄ predicaretur tūc de illis sicut nūc predicatur de vno solo. sed repugnat ipsi deo plurificari ⁊ nō ꝯceptui specifico de pluribus predicari. Ad 2m nego assumptū. q2 conceptus sapiētie qui ꝑdicatur de deo non est ꝯceptus specific⁹ de genere q̄litatis: q2 ad hoc q2 aliqs conceptus specificus sit in aliquo genere: oportet qd̄ qdlibet contentum sub illa specie sit in genere illius speciei. nūc aūt deus nō est qualitas. Et ideo licet hmōi ꝯceptus sit in genere qualitatis sicut res significata ꝑ illud genus sicut cōceptus entis. non tñ sicut species. sed sicut transcēdens. Ad 2m dico q2 hec est falsa q2 qñ aliquid cōuenit cum aliquo ⁊ differt realitas qua cōuenit ⁊ differt. est alia ⁊ alia nisi altera sit infinita. q2 calor cōuenit cum frigore cōuenientia generis. ⁊ differt differētia specifica ⁊ numerali ꝑ se totum. ⁊ per ꝯñs per eandem realitatē finitā. Ad argm princip̄e dico q2 tā maior q̄ꝫ minor ē credita ⁊ non pōt sufficienter ꝓbari.

## Questio. xiiii.

Utrum ꝑ cālitatem finis pōt sufficienter ꝓbari q2 de⁹ sit infinit⁹ intēsiue. q2 sic. q2 nullū finitum pōt voluntatē saciare. sed deus pōt voluntatem saciare. g° est infinitus. Cōtra

illud est finitū quo amato perfecte voluntas non quietatur. sed deꝰ est hmōi. qꝛ amato deo: adhuc pōt voluntas aliā creaturam amare. ergo. In ista questione dicit Sco. di. 2. ꝙ sic. Qḋ probat primo sic. qꝛ volūtas nostra pōt oī finito aliquid maius appetere. qꝛ in volūtate est naturalis inclinatio in bonū infinitum. quod patet. qꝛ ex hoc arguitur naturalis inclinatio in volūtate ad aliquid qḋ ex se sine hitu ꝓmpte ꝛ ɗlectabl'r vult illud volūtas libera. sed hoc experiuntur in nobis quo ad bonū infinitū. qꝛ non videtur volūtas in alio ꝑfecte quietari. Nunc aūt naturalis inclinatio nō est ad illud qḋ repugnat primo obiecto voluntatis. s. bono. ergo infinitum nō repugnat obiecto suo. Tunc arguit sic cui nō repugnat infinitas intēsive non est summe ꝑfectū nisi sit infinitū. qꝛ al'r posset excedi sed enti nō repugnat infinitas intēsive. ergo ens perfectissimū est infinitū quō enī voluntas nō odiret natural'r infinitū. si esset oppositū sui obiecti sicut natural'r odit nō esse ꝧm Augustinum 3° de libero arbi. c. 41.

Sed teneo oppositum sicut dictū est questione prima tertii quolibeti. Ad rōem pōt dici vno mō ꝧm phōs ꝙ nō est in voluntate nostra naturalis appetitus ī bonum īfinitū. Et quando dicitur ꝙ in illud est inclinatio naturaliter in quod prompte voluntas fertur ꝛ delectatur sine habitu. verū est si huiusmodi inclinatio sequatur cogitationem rectam ꝛ non fictam Naꝫ ex quo voluntas est nata sequi cogitationem licet de libertate sua possit in oppositum. Ad illud soluꝫ dicitur voluntas inclinari qḋ non erronee videtur appetere. tale autem non est bonum infinitū ꝧm philosophos vt postea dicetur. Aliter potest dici ꝙ non est ī voluntate inclinatio naturalis in bonuꝫ infinitum intensive. nec sequitur oīm bono finito voluntas potest maius bonuꝫ appetere. ergo naturaliter appetit bonū infinitum. qꝛ si in hmōi appetitibus ꝓcedatur in infinitum ꝧm imaginationem maioris ꝛ aliorum boni naturaliter. non tamen est naturalis appetitus in bonum infinitū intēsive. sed forte extensive scilicꝫ eternum. Tertio potest dici ꝙ conclusio ad quā deducitur in argumēto est vera. videlꝫ ꝙ infinitas nō repugnat bono inquātum bonum. immo repugnat inqꝫtum est tale bonū. ꝛ ideo nō naturaliter odit voluntas infinitum tanqꝫ oppositū suo primo obiecto scꝫ bono. Ad argumentum principale dico. ꝙ nec maior nec minor potest probari sufficienter ex naturali ratione.

## Questio decimaquinta

Utrum per viam eminentie potest euidenter probari ꝙ deus sit infinitus intensive. ꝙ sic. quia cui non repugnat infinitas intensive non est summe ꝑfectū nisi sit īfinitū. qꝛ al'r pt excedi sꝫ enti nō repugnat infinitas itēsive. gͦ est perfectissimum quod est idem dicere qḋ infinitum. Contra non potest euidenter probari ꝙ deus sit ens eminentissimū ergo non potest probari per viam eminentie ꝙ sit infinitus. In ista questione tenet Sco. ꝙ sic di. 2. quod probat primo sic eminentissimo impossibile est esse aliquid perfectius. sed nullo finito incompossibile est esse aliquid perfectius. ergo eminentissimum est infinitum. Maior pꝫ minor probat. qꝛ infinitum eē nō repugnat enti: sed si nō possꝫ eē ens eminētiꝰ

omi ente finito. infinitū enti repugnat. er
go finito nō repugnat aliquid cē perfe/
ctius. Maior huius ꝓsillogismi ꝓbatur
q2 si infinitum p° enti repugnaret hoc es
set. q2 eius oppositū includeretur i ꝯcep
tu entis. quod falsum est. q2 tūc nō intel/
ligeretur ens nisi intelligat̄ finitū. vel hoc
est q2 eius oppositū est passio cōuertibi/
lis cum ente. qđ nō est verum. q2 cogni/
to subiecto: statim cognoscitur eius pas/
sio. sed cognito ēte nō statim cognoscit̄
finitum. Cōfirmatur q2 potētie sensi/
tiue que sunt minus cognitiue q̄z intelle
ctus: statim percipiūt discōueniētiam in
obiecto vt patet de auditu respectu soni
ergo si īfinitas repugnaret enti qđ est ob/
iectum itellectus: statim intellectus illaʒ
repugnātiam perciperet ⁊ naturalr̄ refu
geret quod patet esse falsum. Sedō sic
per rōem An. sol' c. 2. illud quo maiꝰ ex
cogitari nō potest sine cōtradictōe est in/
finitum. sed deus est hmōi. ergo ⁊c. si di/
catur ꝙ illud nō est in re: nec tale ens exi
stit. Cōtra in summo cogitabili sum/
me quiescit intellectus. ergo in ipso ē sū
me ratio sui primi obiecti scʒ entis.

Preterea si summe cogitabile sine cō
tradictōe sit tm̄ in intellectu cogno ⁊ co
gitāte tūc illud summum posset cē. q2 est
cogitabile sine cōtradictione ⁊ nō posset
esse. q2 rationi eius repugnat cē ab alio.
ergo maiꝰ cogitabile ē qđ ē in re q̄z ꝙ ē i
intellectu tm̄. Nō autem intelligo ꝙ idez
sit maius per hoc ꝙ existit. sed ꝙ omi co
ꝙ est in intellectu tm̄ est maius cogitabi
le eo ꝙ existit. Preterea intelligibile i
tellectione intuitiua sine visibile est per
fectius cogitabili nō visibili. si tm̄ intelli/
gibile abstractiue. sed illud quod existit
est visibile intuitiue. quod aūt nō existit
nō nisi abstractiue. ergo perfectissimū co
gitabile existit. Tertio sic cui nō repu/
gnat infinitas intēsiue nō est summe per
fectum nisi sit infinitū. Aliter enī possʒ ex
cedi: sed enti nō repugnat infinitas intēsi
ue. ergo ens perfectissimū est infinitum

Confirmatur primo. quia infinitas n̄
repugnat q̄titati accipiendo parteʒ post
partē. ergo nec suo modo repugnat enti
in pefectione simul existēdo. Confir/
matur scđo q2 quātitas virtutis est sim/
pliciter perfectior q̄titate molis. ergo si i
finitas est possibilis in q̄titate molis. erit
possibilis in q̄titate virtutis ⁊ si est pos/
sibilis ē in actu. Sed istis nō obstātibꝰ
teneo oppositum. Tum q2 nō potest suf/
ficienter ꝓbari ꝙ deus sit ens eminentis/
sim᷑. Tum quia potest esse ens eminentis
simū ita ꝙ nihil sit eminētius eo ⁊ tamen
ens finitum nec potest oppositum eui/
denter ꝓbari. Ad rōnes Sco. respon
deo. Ad primū dico ꝙ illa maior ƀm phi
losophū ē distinguēda ƀm cōpositionem
⁊ diuisionē sicut ista sedentē impossibile ē
ambulare. in sensu cōposito est vera ⁊ sic
est intellectus iste. hec ꝓpositio est ipos/
sibilis. eminentissimo est aliquid perfecti
us. Et tūc nō valet syllogismus sicut nec
iste omnem sedēteʒ impossibile est ambu
lare nullū sanūpedibꝰ est impossibile am/
bulare. ergo nullus sanꝰ pedibus est se/
dens accepta maiore in sensu cōposito.
Si aūt sumatur in sensu di. tunc vlteriꝰ
dicēdum est de repugnantia. q2 alicui re/
pugnare esse maius potest esse rōne sue
q̄titatis inq̄tum tāta. vel rōne sue natu/
re inquātum talis natura est. Exemplū
motui eterno repugnat cē maiorem inq̄
tum tātus: sed nō inquātum talis natura
est. quia eiusdē nature est totus motus ⁊
pars. qua pte certū ē ꝙ n̄ repugnat ma
iorem motum cē. Ad ꝓbatiōem dico ƀʒ

phm̄ ꝙ maior vera est in sensu di. intelli
gendo de repugnantia rōne nature inq̄ʒ
tum huiōi natura est. sicut enim deo re/
pugnat rōne nature sue inquātum hu/
iusmodi natura est. ꝙ sit ab alio. ita re/
pugnat sibi ꝙ aliquid sit maius eo: sed
loquēdo de repugnantia rōne quātita/
tis inquātum tanta est: neganda est ma/
ior ſm phm̄. sed accipiendo maiorē pri/
momō. s. in sensu di. ⁊ repugnare ratio/
ne nature. sic minor eodēmō sumpta est
falsa. Ad ꝓbatōem cum dicitur ꝙ in/
finitū nō repugnat enti ⁊c. hoc pōt du/
pliciter intelligi. vnomō ꝙ nulli enti re/
pugnet esse infinitū. ⁊ hec est falsa: q̄r
deo repugnat aliquid maius esse ⁊ per
consequens ſm phi. repugnat esse infi/
nitum. Aliomō pōt intelligi ꝙ infinituꝫ
nō repugnat enti inq̄ʒtum ens: ⁊ hoc est
verum: ⁊ ſm istum intellectū ꝓcedit il/
la ꝓbatio ⁊ confirmatio de dis⁹ª: ⁊ non
ſm primū intellectū. Aliter enī possꝫ
ꝓbari ꝙ nulli enti repugnat infinitas.

Ad argumentū dico ꝙ minor est ne/
ganda ſm p. ⁊ ad primā ꝓbatōeꝫ dico ꝙ
aliquid esse summe cogitabile pōt dupli
citer intelligi vel vera cognitōe vel co/
gitatione nō includente ꝯtradictōem q̄r
nō oīs cogitatio nō includens contra/
dictōem est vera cogitatio: sicut cogita
re me esse supra astra nō includit con/
tradictōem. primomō intelligendo verꝫ
est ꝙ in summo cogitabili quiescit intel
lectus. ⁊ in ipso summe est ratio entis.
Sed isto summo pōt maius cogitari si/
ne contradictōe cogitatione falsa ⁊ fic/
ta. Scdo° intelligendo summe cogitabi
le cogitatione nō includente contradic/
tionem ſm phi. est illa neganda ꝙ intel
lectus summe quiescit in summo cogita
bili non includente contradictōem. quia
licet ſm phm̄ sine contradictione potest
cogitari maius deo: magis tamen quie
tatur intellectus in vera cogitatione ip
sius dei q̄ʒ in cogitatione falsa ⁊ ficta
maioris cogitati. Ad scdam ꝓbatio
nem dico ꝙ ſm phm̄ summū cogitabi/
le cogitatione non includente contradi/
ctionem nō est in re. quia repugnat deo
ꝙ tale summū sit. Et vltra dico ꝙ illud
quod est in re non est magis cogitabile
cogitatione nō includente contradictio
nem: q̄ʒ illud ꝙ est in intellectu tm̄. sed
tamen bene ē magis cogitabile vera co
gitatione. Et ideo nō ꝓbat tale cogita/
bile summū existere. quo maius nō pōt
cogitari cogitatione nō includente con
tradictōem. Ad confirmationē dico.
ꝙ tm̄ ꝓbat ꝙ ꝑfectissi^m cogitabile cogi/
tatione vera existit. ⁊ hoc concederet
phūs: sed nō ꝙ nō posset ficte cogitari
maius cogitatione nō includente cōtra
dictōem. Si ergo dicat quid ergo ꝓbat
illa rō ansl. sol. c. 2°. vbi nititur ostēdere
ꝙ illud quo maius cogitari nō pōt est ĩ
re. Respōdeo ꝙ aliquid esse illud quo
maius cogitari nō possit pōt dupliciter
intelligi. Vnomō ꝙ nihil quod pōt co/
gitari sit maius de facto. Aliomō ꝙ nō
pōt cogitari aliquid quod si essꝫ eēt ma
ius. Primomō intelligendo bene ꝓbat
rō ansel. sic formata nihil quod nō exi/
stit in re est maius de facto eo quod exi
stit in re. ergo illud quo maius cogita/
ri nō pōt existit in re: vnde sequitur sup
posito ꝙ in rebus existibus nō sit ꝓces/
sus in infinitū in maius ⁊ maius ⁊ vl/
tra si illud quo mai⁹ cogitari nō potest
existit in re: cum maxi^m eoꝝ que cogitā
tur sit deus ſm oēs sequitur ꝙ deus exi
stit in re. Sed quomō tunc vꝫ rō quam
facit in 3°. c°. ad ꝓbandum ꝙ illud q°

maius cogitari nō pōt nō pōt cogitari nō esse: ꝛ sic arguit possibile est cogitare aliquid quod nō pōt cogitari nō esse: ꝛ illud est maius ꝙ quod pōt cogitari nō esse. ergo illud quo magis cogitari non pōt: nō pōt cogitari nō esse. Rñsio huius patere pōt ex precedentibus. Ad 2^m dico ꝙ si minor intelligatur sic. ꝙ enti inquantū ens nō repugnat infinitas intensiua vera est sicut prius dictū est: sed tunc nō sequitur conclusio ex premissis. Si aūt minor intelligatur sic: nulli enti aliqua rōne repugnat infinitas intēsiua sic falsa est sicut prius dictū est. Ad primā cōfirmatōem pōt vnomō dici ꝙ infinitas intēsiua nō repugnat enti inq̄tum ens: sed repugnat deo inq̄tum hoc ens Aliter pōt dici ꝙ nō est simile de infinitate successiua ꝛ infinitate intensiua in ꝑmanentibus. Ad scđam cōfirmationem dico ꝙ causa infinitatis in quātitate molis est diuisio ꝛ imꝑfectio sicut patet 3° phisicoꝝ ꝯmento 60. Infinitas aūt intensiua nō pōt eē sine augmēto in ꝑfectōe deus aūt nō pōt sic augeri in ꝑfectione: igitur nō est infinitus. Ad prīcipale patet ex dictis.

## Questio. xvi.

Trum intentio phī ꝛ ꝯmētatoris sit ꝙ deus sit infinitus intensiue. ꝙ sic. quia. viii. phī. in fine ꝓbatur ꝙ primus motor nō est in magnitudine finita. quia virtus infinita nō pōt esse in magnitudine finita. aut ergo intelligit de infinitate intēsiua. ꝛ habetur ꝓpoi^m Aut extensiua ꝛ tūc assumit falsum. quia sol ꝛ oīa corpora celestia habent virtutē infinitā in duratōne

Cōtra pluralitas nō est ponēda sine necessitate. sed oīa pñt saluari ponendo primū motorē infinitū in duratione. ergo ꝛc. In ista questione teneo duas ꝯclusiones. Prima est ꝙ intentio Aristotelis ꝛ ꝯmentatoris est ꝙ deus moueat celū effectiue: ꝓbatur hoc primo. q2 phī. ꝓbat in octauo. ꝙ pri^9 motor ē extra magnitudinē ꝑ hoc ꝙ mouet tēpore infinito. ꝛ hoc ibi demōstrat de pri° simpliciter hoc idē dicit ꝯmētator. viii. phī. ꝯmento. lxxix. Preterea ꝯmentator x. metaphisice ꝯmento. vii. ꝛ. xii. metaphisice ꝯmento. 6 dicit ꝙ idē qui demōstratur in phisicis esse primus motor. demōstratur ī meth^cs esse prima forma et vltimus finis. ille aūt est deus ergo ꝛc. R^a ꝯclusio est ꝙ phī. ꝛ ꝯmētator ponūt tm̄ deū esse infinitū extensiue puta duratione ꝙ ꝓbatur primo sic. quia deus mouet effectiue celū ex prima ꝯclusione ergo est virtutis finite intensiue. ꝯñam demōstrat phī. 2°. de celo. ꝛ ꝯmentator ꝯmento. xxx. vbi dicit ꝙ si vna stella adderet celo. aut motor ñ mouerz aut mouerz cū labore ꝛ pena. ꝛ idē dicit ꝯmento. lxxi. Ex quo sequitur ꝙ motor celi est finitus in vigore: ꝛ ideo ibi dicit cōmentator ꝙ infinitas que est in formis separatis nō est nisi ꝓpter eternitatem ꝛ simile dicitur ꝯmento. 63. Preterea ꝯmentator ꝯmento. 39. dicit ꝙ cum dicimus ꝙ potentia motoris celi est infinita non intendimus nisi infinitatez motionis. i. ꝙ motio eius non cessat. Infinitas aūt intentionis vt illic non sit ꝓportio inter potentiam motoris ꝛ moti impossibile est in formis inquātum sunt forme. Preterea in de subā or. c°. 3°. dicit ꝯmentator ꝙ infinitum esse in vigore cuius causa est corpus secundū ꝙ est corpus impossibile est esse in corporibus celi siue in aliis. inter omnem ex/

go motorem celi ⁊ motum ab eo est proportio aliqua ꝓpter quam mouet motu infinito terminato in velocitate. ergo om̄e mouens est finitū intensiue qꝛ si esset infinitū intensiue posset vltra oēꝫ velocitatē datā velocius mouere. Pre terea primū celū nō pōt velociori :neqꝫ tardiori motu moueri. vt ondītur. 2° de ce. ⁊ ꝯmento. 35. vsqꝫ ad. 41. ergo pri mus motor agit semꝑ fm vltimū poten tie sue. sed nō agit nisi actionē finitā intē siue. ergo est finitus intensiue. Pre/ terea qn̄ ꝓpositio verificatur ꝑ reb⁹ ⁊c. Sed celū ꝑpetuo mouet̄. ⁊ operationes inferiores fiunt a celo ⁊ primo motore sunt hm̄oi ꝑpōnes: ergo ⁊c. Minor ꝑ/ batur. nam primus motus qui est ac° imediata dei fm phi est finitus intensi/ ue. ergo ad mouendū celū per momentū tanta velocitate sufficit ponere motorē finitū intensiue agentē fm vltimum sue potentie: sed posito tali motore sepato a materia nō accidit sibi fatigatio i mo uendo nec corruptio vt patet octauo phisicoꝝ ꝯmento. lxxxiii. si ergo de⁹ po/ test mouere celū per momentū hac ve/ locitate exn̄s finitus intensiue. pōt in et̄ num sic mouere sufficit igitur finitas in tensiua ad causandū oēs operationes infe riores. quia in de subā or c. 5. dicitur q̄ mediente primo motu fiunt oēs opera/ tiones inferiores a primo motore. Sꝫ contra ꝯmētator. i 2. metaphisice ꝯmen to. xli. dicit q̄ motus celi componitur ex duobus motoribus quorum vnus ē infinite motionis ⁊ est aīa exn̄s in eo: ⁊ alter infinite motionis ⁊ est potentia q̄ nō est in materia. Aut igitur loquit̄ cō/ mentator de infinitate fm durationem. Aut fm vigorē. Nō primom°. qꝛ sic vꝫ qꝫ motor est infinite motionis. manife/ stum ergo q̄ loquit̄ 2°. Rn̄deo q̄ loquitur de infinitate duratōis ex se: sic intelligendo q̄ motor cōiunctus qui q° dammō est in materia celi sicut impor/ tatur per hoc nomen ꝯiunctus: est i po tentia ad mouendū. ⁊ quātum est ex se: est ita in potentia ad quietē. ita q̄ quan tum est ex se pōt cessare a motōne ac°. celi. ⁊ hoc est fm ꝯm̄tatorē. quia est for ma aliqualiter ꝯiuncta. ⁊ in mouendo mouetur sicut patet ex ꝓcessu eiusdem ꝯmenti. ⁊ ideo nō est de se infinite moti/ onis fm duratōnem sed finite: quia si sue nature dereliqueretur a primo mo tore cessaret a motione ꝓpter dictā cau sam. Et ideo illa infinitas motus neces/ sario est ꝓpter aliū motorē in quo non est potentia oīno ad quietē: neqꝫ eēntia liter. neqꝫ accidentaliter. quia neutrom° mouet̄. ⁊ illud est primū simpliciter se/ paratū ab oī materia. sicut patet ex ꝓces su eiusdē ꝯmenti illud aūt pri^m ꝓpter suā sepatōem a materia est infinite mo tionis fm duratōem. Ad argumentū principale patebit post.

## Questio. xvii.

Trum demonstrationes phi viii. phisicoꝝ ⁊ 12 metaphisi ce concludunt deum infinitū intensiue. q̄ sic. quia. viii. phisicoꝝ ꝓbat q̄ primus motor nō est in magnitudine. sic arguēdo. quia si sit in magnitudine: aut ergo infinita. ⁊ hoc nō. quia nulla talis est. vt pꝫ. 3. phi. Aut finita. ⁊ hoc nō qꝛ virtus infinita nō pōt eē in magnitudie finita. Aut intēdit ergo de finitate ⁊ in/ finitate intensiua ⁊ hētur ꝓpositū. Aut extensiua fm duratōem: ⁊ tunc assumit falsum. quia virtus finita in ma/ gnitudine potest durare in infinitum

patēt de corporibus celestibus. Contra
tantū concludunt ille rōnes ꝙ deus mo
uet per infinitū tēpus: sed hoc pōt face
re virtus finita corporalis dū° duceret
in infinitū: ergo solū ꝓbat eum esse infi
tum dura^oe. In ista questione dicit
sco. di. 2ª. ꝙ sic. ꝙ ꝓbat primo sic. primū
mouet motu infinito. ergo habet infini
tam potentiā intensiue. Et licet de fac/
to añs est falsum. tamen certum est ꝙ
pōt mouere motu infinito. Et ideo si pōt
mouere motu infinito sequitur potētia
īfinita. Idē sequitur si habeat potentiā
mouendi motu infinito. ꝯña ꝓbatur mł
tipliciter. ad quas ꝓbatōes responsum
est supra. R° sic. in fine. 8. phisicoꝝ pro
batur ꝙ si primus motor eēt in materia
moueret in instāti quod nullomō habe/
ret veritatē nisi deus esset infinitus intē
siue. Sed teneo oppositū ꝙ ille rōnes ꝓ
bant tm̄ deū esse infinitū in duratione.
Cuius rō est quia virtus acꝰ infatiga/
bilis ⁊ incorruptibilis ꝑm se per eandez
virtutē pōt cāre efm ⁊ continuare: nec
maior virtus requiritur ad continuan/
dum ꝑ mille annos q̄ʒ ꝑ vnā diē. vbi nō
est agens in ꝯtrariū ⁊ diminuēs potētiā
quod patet per illā ꝓpōem famosam:
actiuo ⁊ passiuo equaliter dispositis: ⁊
ceteris paribus: erit idē effectus. ⁊ conti
nuabitur. deus aūt non habet agens in
ꝯtrariū ergo ⁊c. Ad primū in oppositū
dico: ꝙ ista ꝯsequentia nō valet deꝰ mo
uet motu infinito. ergo est infinitus in/
tensiue. Nec erat illa rō phi: sed intēdit
probare ꝙ primus motor nō est in ma/
gnitudine: sed in particulis. ⁊ arguit sic.
Nulla potentia in corpore finita intensi
ue pōt mouere tēpore infinito. sed prius
motor mouet celū motu ⁊ tēpore infini
to ergo primus motor nō est potētia in
corpore: ⁊ per consequens est indiuisibi
lis ī particulis minor patet ex predictis
A^oem probat supponendo primo ex 3°
phisicoꝝ. ꝙ oīs potētia in corpore est fi
nita extēsiue. Et arguit sic. Si aliqua po
tentia in corpore mouet aliquod mobi/
le in aliquo tēpore precise ꝑm vltimum
sue potentie: pars illius potētie siue mo
toris moueret partē mobilis in minori
tēpore. Sʒ ꝓportio tēporis ad tēpus se/
quitur ꝓportōem motoris ad motorez
⁊ mobilis quod est pars ad mobile qđ
est totū. sed talis ꝓportio est finita ī vtro
q̄ʒ motu. g° ꝓportio tēpoꝝ est finita. ⁊ ꝑ
ꝯsequens vtrūq̄ʒ tēpus tam parciale
q̄ʒ totale est finitū. Et ita patet ꝙ nulla
potentia finita intēsiue exn̄s in corpore
pōt mouere tēpore infinito. Et nō ꝓbat
generaliter ista ꝯclusio. Nam potentia
finita intensiue pōt mouere tēpore infi/
nito. sed solū ꝙ nulla potētia finita intē
siue exn̄s in corpore. hoc patet ꝑ ꝯmen/
tatorē ꝯmēto. lxxviii. q dicit ꝙ accipere
partē motoris que moueat partē moti
est ipossibile eo ꝙ motor qui est potētia
in corpore poterit diuidi. ⁊ infra dicit sic.

Notandū est ꝙ ꝓpōnes ꝯditionales
quas Aristoteles hic ꝓbat sunt ꝓpōes
vere de corpore celesti: cum positū fue/
rit ꝙ potentie motiue eius sunt forme ī
materia ⁊ cito post. hec oīa sequitur ex
hac propōne. s. ꝙ corpus celeste est for/
ma in materia. Ad ꝑm dico primo ꝙ
phi. ibi ꝓbat ꝙ si motor quicūq̄ʒ mouēs
motu ⁊ tēpore infinito esset in materia:
ꝙ ille motor esset infinite actionis intē/
siue ⁊ infinitus in vigore: vt dicitur ī de
subā or. c. 3°. ⁊ hoc quia virtus actiua
exn̄s in corpore ꝑm phm̄ habet contra/
rium: ⁊ per ꝯsequens si esset finitus in
vigore aliquando corrūperetur per ac/

tionē sui contrarii. Et per ↄ̄sequēs si
motor sit infinite actionis fm duratōēz
est infiniti vigoris. quia in oībus poten
tiis finitis in materia pars habet mino
rem potentiā ad durandū q̄ totū. Si
dicat q̄ eadem ↄ̄clusio videtur seq̄ d̄ mo
tore separato: mouente motu ꝛ tēpore
infinito q̄ sit nfinitus intensiue. Respon
deo: nō sequitur: quia motor extra ma/
teriam nō habet ↄ̄trariū corrūpens: nec
diminuens eius potentiā: sed est incor/
ruptibilis ꝛ infatigabilis. Et iō pōt mo/
uere per tēpus infinitum q̄uis ipse sit fi
nitus intensiue. Secūdo ꝓbat q̄ si es/
set motor in materia infinitus intensiue:
sic moueret q̄ faceret transituz de terio
remotissimo ad aliū terminū esse in in/
stanti. qui transitus a motore finito so/
let esse in tempore. puta q̄ posset facere
mobile q̄ nunc est hic. esse rome siñ me
dio. nō tamen posset facere q̄ transitus
ille sit successiuus ꝛ in instanti. quia in/
cludit ↄ̄tradictōēm. Ideo dico q̄ iste trā
situs de termino ad terminū nō est mo/
tus: sed mutatio subita: ꝛ hoc intendit
phūs ꝛ non plus. Eodemmō concedo
hoc de deo q̄uis sit motor extra materi
am q̄ ꝓpter infinitatē suā intensiuā pōt
facere corpus quod est lugduni fieri su
bito rome: absq̄z hoc q̄ nunq̄ sit in me°
Sed dubiū est de illa prima conditiona
li que adducitur ad ꝓbandum maiorez
scȝ q̄ si aliqua potentia in corpore ꝛc̄.
quia hoc videtur esse ↄ̄tra determinata
in fine septi. phisicoꝝ ↄ̄mento. xxxvi°. v/
bi ꝓbatur q̄ si mouens moueat mobile
in aliquo tēpore medietas motoris mo
uebit medietatē mobilis in eodē tēpore
ergo acceptis partib⁹ ꝓportionabilib⁹
motoꝝ ꝛ moti pars motoris non moue
bit partē mobilis in minori tempore. nᶜ
maiorē q̄ totum mouet totum. Pre
terea ex dictis habetur q̄ ꝓportio tem/
poris ad tempus in motibus totius et
partis sequitur ꝓporōnem motoris ad
motorem ꝛ mobilis ad mobile in vtro/
q̄z motu. Sed certum est q̄ sumptis par
tibus eque ꝓportionabilibus tam mo/
toris q̄ moti: eadem est ꝓportio earum
dem ad sua tota. ergo tempus vni⁹ mo
tus est idem vel equale tempori alteri⁹
motus. Ad primum respondeo q̄ q̄
dam sunt possibilia motui i cōmuni q̄
tum motus est que non sunt possibilia ī
determinata materia sī velocitas in infi
nitum sicut dicit ↄ̄mentator vi°. phisico
rū ↄ̄mento. i5. ꝛ eodemmō est de moto/
re ꝛ mobili. Et ita dico q̄ illa que decla
rantur in fine. viii. phisicoꝝ de ꝓportio
ne totius ꝛ partis in mouendo. Insunt
motori ꝛ mobili inq̄tum motor ꝛ mo/
bile est. sed in ꝓpositio capiunt instantiā
ꝓpter determinatam materiam in qua
arguitur: quia causa quare para mouz
partem in minore tempore q̄ totum mo
uet totum est quia totum est tale cuius
esse perfectum fm naturam suam consi
stit in ↄ̄iunctione suarum partiū nō solū
q̄ntitatiuaꝝ: sed etiaz qualitatiuaꝝ sicut
dicitur. vi°. phisicoꝝ ↄ̄mento. 91. q̄ actio
cuiuslibet entis perficitur per suam q̄/
titatem ꝛ qualitatem determinatam. si
cut est dispositio in entib⁹ artificialib⁹
maxime autem ita est in rebus perfec/
tis. Simile dicitur primo de celo ↄ̄men
to. lxxxiiii. ꝛ. v. metaphisice ↄ̄mento. xxi
ꝛ ideo diuiso tali toto pars non est tan
te durationis sicut totum. vtȝ de anima
libus anulosis ꝛ per consequans para
non est tante motionis respectu mobilis
eque ꝓportionablis. videmus enim q̄
inanimata q̄to sunt perfectiora tanto/

magis indigent integritate suarum partium q̄titatiuarum in essendo. Ad ppositum dico q̄ si motor celi esset forma celi extensa: in eo tunc celum esset animatum perfectissimo m. ⁊ si potentia motoris diuidatur ad diuisionem subiecti pars esset minoris durationis q̄ totum: ⁊ ideo moueret mobile sibi pportionatū ī minori tempore q̄ totum secundum q̄ minus duraret. Et ideo dicit ꝯmentator viiiº phisicoꝝ ꝯmento. lxxviii. q̄ ppōes conditionales quas ponit Aristoteles: hic sunt propositiones vere de corpore celesti cum positum fuerit q̄ potentie motiue eius sunt forme in materia quapropter actus eius non perficitur nisi in certis partibus illius materie secundū propinquitatem terminatam. Ad secundum dico. q̄ ppositio illa debet intelligi pportionando totum ⁊ partem: non sm̄ pportōem quantitatiuam. sed secundum pportōem ⁊ vigorem durationis. pportio nāq̄ quātitatiua facit ad pportōem motuum secundum velocitatem ⁊ tarditatem: quia si tanta virtus moueret in tanto tempore: dupla virtus mouet in duplo minori tempore ceteris paribus vt declarator in fine. vii. phisicoꝝ. ⁊ illa proportio non est hic ad propositum proportio autem secunda facit ad proportōem motuum secundū durationem. ⁊ illa habet hic locum.
Tunc ad minorem dico: q̄ si sit eadem proportio quantitatiua partium motoris ⁊ moti ad sua tota sequitur q̄ motꝰ sunt eque veloces ceteris paribus. sꝫ nō sequitur q̄ tempus motus partis sit equale tempori motus totius. quia virtꝰ motiua partis citius deficit q̄ virtus totiꝰ Si autem sit eadem proportio partium secundum durationem: tunc sequitur q̄ tempora sunt eque proportionata. ⁊ tēpora motus partis sit equale toti tempori totius: sed in proposito non sunt partes sic proportionabiles. Vnde totum fundamentum huius dicti stat in hoc q̄ totum ⁊ pars habent adinuicem proportionem in vigore durationis. ita q̄ equaliter durant vel non. Et causa est quia si pars est finite durationis habet contrarium: ⁊ per consequens totum habꝫ cōtrarium: ⁊ ita est corruptibile. Ad argumentum principale dico. q̄ probat q̄ primus motor non est in magnitudine infinita: quia mouet tēpore īfinito. sicut prius compositum est respondendo ad primam rationem. Et vltra cum queritur de infinitate dico intelligit de infinitate secundum durationem: ⁊ dico q̄ licet sol possit durare in infinitum: tamē si motor suus esset in eo: sicut forma in materia non posset mouere motu infinito pp̄ter causaꝫ prius dictā.

## Questio. xviii.

Utrum de facto deus sit infinite virtutis intensiue. q̄ non. quia nullum infinitum intensiue est mēsura rerum finitarum intensiue. sed deus est mensura rerum finitarū intensiue. ergo. Maior patet quia mensura ⁊ mensuratum sunt ꝯmensurabilia finitum ⁊ infinitum non sunt cōmensurabilia mīor probatur. quia. x. metaphisice cōmento. vii. dicitur q̄ in genere substantie est vnum primum. ⁊ illud est deus. primum autem in omni genere est mensura aliorum: patet eodem commēto ergo ⁊ cetera. Contra. in psalmo magnus dominus ⁊ laudabilis nimis ⁊ magnitudinis eius non est finis. In

ista questione est conclusio certa per fi/
dem. Et potest persuaderi: quia vltra
omnem speciem factam potest deus fa
cere aliam speciem. et hoc non potest ali
qua virtus finita: cum sit terminabilis p
vltimum vt patet in fine primi de celo.
ergo deus est infinitus intensiue. Sed
contra deus est primum in genere entis
sed primum in omni genere est illud per
cuius accessum et recessum cetera illius
generis dicuntur perfectiora vel minus
perfecta vt dicitur. 12. metaphisice com
mento. Simile dicit phi. 2° de celo et cō
mentator commento. 66. quod est finis
in entibus et complementum per eius ap
proximationem et cetera. Sed infinitū
intensiue excedit omne aliud infinitum:
ita q remotio cuiuscunqz ab alio est in/
finita. ergo non est maior propinquitas
vnius creature ad deum q alterius.

Secundo sic. omnis motor potentie
infinite intensiue potest facere motum
in instanti: sed deus non potest hoc fa/
cere. ergo et cetera. Maior patet. quia
in fine. viii. phi. dicitur q si ī materia es/
set virtus infinita moueret in instanti.
sed tamen non minus potest facere vir
tus infinita si sit extra materiam q possz
si esset in materia ergo et cetera. Minor
probatur. quia includit contradictio/
nez. scz q motus non sit mot⁹: et q mo
bile simul localiter esset in omibus par/
tibus spacii super quo mouetur. Ter
tio sic. si deus sit infinitus intensiue tunc
est aliquid in natura ociosum. conse/
quens est impossibile. patet secundo me
taphisice in primo et secundo phi. conse
quentia probatur. quia quilibet effectus
deiest finitus intensiue. ergo sibi potest
corespondere agens sufficiens finitum
sicut calori calor. et homini hō. Quar

to. qr si sit tunc deus est infinita bonitas
intensiue. quia sua essentia est bonitas:
Sed vnum oppositum si est infinitum
intensiue non compatitur secum reliquū
sicut si calor esset infinitus nullum om/
no esset frigidum. et ita omino nullū ma
lum foret in vniuerso quod est falsum.

Quinto sic proportionabile finito in
tensiue est finitum. sed deus est huius/
modi. ergo et cetera. Maior est manife
sta. Minor probatur. Naz deus potest
mouere aliquod mobile velocitate fini
ta. sed in omi motu est aliqua propor/
tio motoris ad mobile vt patet secun/
do de celo cōmento. 38. et. 39. et. 36. er
go deus est proportionabilis alicui mo
bili finito. Ad primum illoruz dico:
q intelligendo illam maiorez sic. scilicet
q primuz in omi genere conuenit cum
aliis in nomine illius generis essentiali/
ter: quia aliās non esset primuz illius ge
neris et quod cetera illius generis quan/
to sunt viciniora. i. simi^a secundum na/
turam illius generis tanto sunt perfec
tiora perfectione propria illius generis
tunc vera est. Et ideo licet infinituz in/
tensiue excedat finituz in infinituz. quia
tamen conuenit cum finitis in aliquo
nomine vniuoco: quia nomen partici/
patur ab ipsis finitis perfectius et im/
perfectius secundum istum intellectuz
potest concedi q vnum finitum est p/
pinquius deo q aliud finitum. quia ma
ior est similitudo ex vna parte q ex alia

Ad secundum dico: q intelligendo
per motum mutationem successiuaz sic
maior est falsa. Ad probationem potest
dici q in fine. 8. phi. probatur q si mo/
tor infinitus intensiue esset in materia:
sic moueret in instanti q faceret tran
situm de termino remotissimo ad aliuz

terminū eē in instāti qui trāsitus a mo/tore finito solet eē i tpe: z ideo ꝯcedo ꝙ deus pōt hoc facere z subito: z ſm hūc intellectū minor est falsa. Et ad pri/mā ꝓbationē dico: ꝙ nō sequitur ꝙ motus non eēt mot⁹. q2 illa mutatio nō est motus successiuus. Silr ad scdam dico ꝙ nō sequit ꝙ mobile sit eēt in oibus ꝑ/tibus spacii: q2 in instāti illi⁹ mutatōnis solū est in termino a quo vel solū est in termino ad quē. vñ sicut corpus xpi exi/stēs in celo fit in altari subiecto sine hoc ꝙ sit vnq3 in medio: ita pōt deus facere corpus qd est londoñ. rome subito abs3 hoc ꝙ vnq3 sit in medio. Ad 3ᵐ negat illa ꝯña. q2 si deus nō faciat opus ſm vltimum potētie sue: non tñ frustra h3 tā tam potentiā. q2 de⁹ non est ꝓpter aliqd opus suū. Nego ēt scdam ꝯñam. q2 fa/cere opus oino de nihilo requirit cām in finitā: sicut facio mūdi de nihilo. Ad 4ᵐ dico ꝙ agens voluntarium qd non agit ſm vltimum potētie sue sed libere: cuiusmodi est deus potest secum cōpa/ti suum oppositū. Agens vero qd neces/sario agit z ſm vltimum sue potentie q̄ le non est deus non ꝯpatitur secu3 suu3 oppositū. Ad quintū dico ꝙ deus nō est ꝓportionabilis alicui finito. Et quā do dicitur ꝙ in omni motu est aliqua ꝓ portio motoris ad mobile. falsum est ni si limitetur ad motores agentes ſm vltimum potētie sue: vel qui possunt moue re ſm vltimū potentie sue. quō deus nō agit nec agere potest. philosophus autē z commentator intelligūt illam proposi/tionem de omni motore: quia putabant omnem motorem posse mouere ſm vltimum potentie sue. Et ideo estimauerūt ꝙ potentie mouentes celū sunt finite in/vigore: quia mouent velocitate finita corpora finita. vt patet 2° de celo cōm to. 36. 38. z. 39. Ad argumētū prin cipale dico ꝙ quedam est mensura per replicationem sicut vlna: quedā per cō tinentiam sicut modius tritici: quedā ſm perfectionem z similitudinem. Tertio° deus est mensura aliorum z non aliter ſ3 ꝙ aliqua sunt siliora deo z aliq̄ min⁹ silia. Et iō dico ꝙ mēsura z mēsuratu3 primo modo z secūdo modo sunt ꝓpor tionabilia z non tertio modo. Si dica/tur: omnis mensura est proportionabilis mensurato. ita ꝙ est dupla vel tripla re/spectu mensurati. dico primo ꝙ solum mensura finita est proportionabilis mē/surato non autem infinita. Secūdo di/co ꝙ illa proportio dupla z tripla solū est inter quanta: non autem inter speci/es diuersorum generum que habent di uersas proportiones ſm perfectionem. Si dicat ꝙ decimo methaphisyce dici/tur ꝙ mensura est minimum in omni ge re dico ꝙ philosoous ibi intelligit ꝑ mi nimum simplicissiᵐ z minus compositu3 vel imperfectione admixtum. z sic deus est simplicissimus z purissimus ab omni imperfectione remotissimus.

## Questio decimanona.

Vtrum quantitas z modus q̄/titatiuus differant realiter. Qd sic. quia corpus est quantum in eucharistia: quia quantitas corporis xpi est in eucharistia. z tamen non hab3 modum quantitatiuum. ergo zc. Cōtra. quor3 diffinitiones sunt eedem ipsa sunt eadem: sed qualitas z modus quidditatiuus sunt huiusmodi. quia hec est diffinitio exprimēs quid nominis vtriusq3 habere partem distantem a parte loco z situ. ergo. Ad questionem dico ꝙ quā

titas ⁊ modus quantitatiuus vt suppo/
nunt personaliter: nullo modo differunt
Quod probo. primo per propositionez
vulgatam. quia quando duo termini sic
se habent ꝙ si ponantur in propositioni/
bus: quicquid predicatur vere de vno ꝑ
dicatur vere de alio ⁊ econuerso. illi ter
mini supponunt omnino ꝓ eodem: sꝫ q̃ꝫ/
titas ⁊ modus quantitatiuus sunt hu/
iusmodi. ergo ⁊c. Preterea si mod⁹
quantitatiuus sit res distincta a quanti/
tate: tunc aut est res absoluta aut re/
latiua. Non primo modo: quia tunc es/
set qualitas vel substātia quorum quod
libet est falsum. nec est respectiua: quia si
esset respectiua fundatus in quantitate
quero de termino eius: aut est ipsamet
quantitas: ⁊ tunc idem esset fundamen/
tū ⁊ terminus illius respectus. ⁊ per con
sequens non posset eē quantitas nisi esśꝫ
modus quātitatiuus. Si terminetur ad
aliud. contra. si deus faceret quantitatez
habentem partem extra partem sine om
ni alio corpore: tunc haberet modum q̃ꝫ
titatiuum: ⁊ tamen tunc non esset respe/
ctus realis. ergo nō potest esse nisi existat
terminus. Preterea ille respectus nō
potest in aliquo septem generum collo/
cari: quia nec in actione nec in passione:
nec in quando. nec in relatione: nec in po
sitione: nec in habitu: nec in vbi: quia si
deus crearet quantitatem sine omni alia
re: vere esset modus quantitatiuus: ⁊ ta
men sine omni vbi. Preterea impossi
bile est ꝙ aliquid sit quantitatiuum con
tinuū permanens: nisi habeat partem di
stantē a parte. ⁊ econuerso: ⁊ hoc est mo
dū quantitatiuū habere partem distantē
a parte. ergo impossibile est ꝙ aliquid
sit quantum nisi habeat modum quan
titatiuū. Preterea omne quantitati/
uum continuū est longuꝫ ⁊ latum ⁊ pro
fundum: ⁊ omne tale est extensum: om̄e
autem extensum habet modū quantita/
tiuum. ergo ⁊c. Ex istis sequitur vna
conclusio ꝙ quantitas corporis christi
q̃uis sit in sacramento altaris: tū corp⁹
christi non est quantū in sacramento: qꝛ
non ibi habet modū quantitatiuum. Si
dicat corp⁹ xp̄i in eucharistia hꝫ quātita
tem inherentē sibi. ergo est quantum in
eucharistia. Respondeo assumptum
est falsum: quia videtur hoc derogare
veritati sacramenti eucharistie: quia sꝫ
istam opinionem oportet dicere ꝙ corp⁹
christi in eucharistia habet vnā extensio
nem inherentē sibi: ⁊ tunc esset ibi exten
sum ⁊ haberet partem distantē a parte.
Et ideo est hec concedenda: corpus chri
sti est q̃ꝫtitas et h' est negāda corp⁹ chri
sti est quātitas: in sacramento altaris.
Sicut hec est vera corpus christi habꝫ
partem distantē a parte. quia habet vnā
singularem veram. puta istam: corpus
christi in celo habet ⁊c. Et hec est falsa
corpus christi habet partē distantem a
parte in sacramento altaris. Simil'r hec
est vera corpus christi habens partes si
tualiter distantes est in sacramento alta
ris: ⁊ tamen hec est falsa corpus christi
habet partes distantes situaliter in sacra
mento altaris. Exemplum. nam hec est
vera: aliquis homo semꝑ fuit deus: ac/
cipiendo subiectum ꝓ eo quod est. ⁊ hec
similiter aliquis homo qui est filius dei
sꝑ fuit d's. hec tū est simpl'r falsa fili⁹ dei
semper fuit homo. ⁊ ideo in talibus m'/
tum refert ponere a parte subiecti vel a
parte predicati terminum cōnotatiuuꝫ
quia frequēter plus importatur per ter
mini connotatiuum quando ponitur a
parte predicati q̃ꝫ quādo ponitur a par

te subiecti. Ad argumētū principale dico ꝙ hec est vera quātitas corporis christi est in sacramēto. sed hec est falsa: corpus xpi est quantitas in sacro. q2 per primā ꝓpositōnem tm̄ importatur ꝙ illō qō est quantitas corporis xpi ē in sacramento altaris. ⁊ hoc est verum. ꝑ scdaꝫ importatur ꝙ corpus xpi in sacro altaris habet ꝑtem extra ꝑtem qō falsum ē

Expliciunt qōlibeta venerabilis inceptoris Guielmi okan de ordine fratrū minorum Emendata diligenter ꝑ eximium virū Cornelīū oudendiick artium magistrū: ⁊ in sacra pagina īitiatum.

Incipiunt tituli qōnum primi qōlibꝫ



Tituli secundi qōlibeti.

Tituli tertii quodlibeti.



Tituli quarti quolibeti.

Tituli q̃onũ sexti quodlibeti.



Tituli q̃onum septi quodlibeti.

Explicit tabula quodlibetorum.